

2004 INFORME

sobre a Situación Sociolaboral da Comunidade Autónoma Galega

CONSELLO GALEGO
DE RELACIÓNS LABORAIS

2004 INFORME

sobre a Situación Sociolaboral da Comunidade Autónoma Galega

CONSELLO GALEGO
DE RELACIÓNS LABORAIS

Edita

CONSELLO GALEGO DE RELACIÓNS LABORAIS

R/ Algalia de Abaixo, 24

Tel.: 981 541 601 ■ Fax: 981 541 610

15704 Santiago de Compostela

Realiza: DIFUX, S.L.

ISSN: 1135-6626

Depósito legal: VG-525-1994

Este informe pode consultarse tamén no sitio web do Consello:
<http://cgri.xunta.es>

CERTIFICACIÓN

María Peña Cebreiro,

secretaria do Consello Galego de
Relacións Laborais

CERTIFICA

Que no Pleno Extraordinario celebrado polo Consello Galego de Relacións Laborais o vinteseis de setembro de dous mil cinco acordouse a publicación do Informe sobre a situación sociolaboral da Comunidade Autónoma Galega en 2004, elaborado por encargo do Consello Galego de Relacións Laborais.

PRESENTACIÓN

Por décimo cuarto ano consecutivo, o Consello Galego de Relacións Laborais presenta o Informe sobre a situación socio-laboral da Comunidade Autónoma Galega, correspondéndose este co ano 2004.

A medida que van transcorrendo as sucesivas edicións, este informe vai mellorando os seus contidos e introducindo máis claves e elementos que o configuran cun carácter único en Galicia, e que fan del un instrumento de estudo e de información cada día máis valorado.

O equipo de autores e o persoal do Consello Galego de Relacións Laborais fai, ao longo de 12 capítulos, unha análise esmiuzada da economía galega e o seu comportamento, da estrutura empresarial, do mercado de traballo, da negociación colectiva ou da sinistralidade laboral, entre outros moitos aspectos, e cómo foi a evolución de todas estas variables nos derradeiros 365 días.

Non podo por menos que facer propios os eloxios e parabéns que este traballo mereceu para os membros do Pleno deste organismo e transmitirllas a máis sincera nora-ba.

Non queda máis que desexar que este traballo sexa do maior agrado, interese e utilidade de todos os estudosos, partícipes e interesados na realidade sociolaboral galega e na súa mellora. Vaia por diante, finalmente, o compromiso deste consello de mellorar, todo o que tecnicamente sexa posible, o informe do ano 2005.

Un cordial saúdo.

Setembro de 2005

Demetrio Ángel Fernández López

Presidente do Consello Galego de
Relacións Laborais

2004 INFORME

sobre a Situación Sociolaboral da Comunidade Autónoma Galega

COORDINACIÓN TÉCNICA E INFORMÁTICA

Eva María Camino Fernández

Ana Iglesias Pardo

Funcionarias do Consello Galego
de Relacións Laborais

Autores

Carlos Domenech de Aspe

Inspector de Traballo e Seguridade Social

Francisco Veloso Cermeño

Interventor da Seguridade Social

Francisco Carballal Lugrís

Letrado da Xunta de Galicia

Manuel Roca Cendán

Catedrático de Tecnoloxía Administrativa

O capítulo 7, sobre a Negociación Colectiva, foi elaborado por
Carmen Cabanas Carlín, Lucía Ansedes Domínguez e Ignacio Bouzada Gil,
funcionarios do Consello Galego de Relacións Laborais

Capítulo 1

A economía galega no ano 2004

I.1. Crecemento económico: contornos internacional e estatal	21
I.1.1. Contorno internacional	21
I.1.2. Contorno estatal	24
I.1.2.1. A perspectiva da demanda	24
I.1.2.2. A perspectiva da oferta	25
I.2. Crecemento económico galego	25
I.2.1. Evolución do PIB e dos seus compoñentes	25
I.2.1.1. A perspectiva da demanda	26
I.2.1.2. A perspectiva da oferta	26
I.2.1.3. A pegada do <i>Prestige</i>	27
I.2.2. Crecemento económico das distintas comunidades autónomas	28
I.2.2.1. Crecemento económico autonómico, na ollada do INE	28
I.2.2.2. Crecemento económico das comunidade autónomas, segundo FUNCAS	34
I.3. Crecemento económico e xeración do emprego	39
I.3.1. A xeración do emprego en 2004	39
I.3.2. Crecemento económico e do emprego a longo prazo	40
I.3.3. Estrutura sectorial do emprego por comunidades autónomas	42
I.4. Comercio exterior	44
I.4.1. Comercio galego co estranxeiro	44
I.4.1.1. Exportacións, importacións e saldo comercial	45

1.4.1.2. A taxa de cobertura do comercio galego co estranxeiro	46
1.4.1.3. Distribución por produtos	46
1.4.1.4. Distribución xeográfica.....	48
1.4.2. Saldo comercial co estranxeiro e con outras comunidades autónomas..	50
1.5. Ampliación da Unión Europea e reordenación de fondos comunitarios.	
Globalización e deslocalización	51
1.5.1. Ampliación da UE e reordenación de fondos comunitarios	51
1.5.2. Inversión directa estranxeira. Globalización e deslocalización.....	53
1.6. Evolución dos prezos, salarios e gasto.....	55
1.6.1. A inflación	55
1.6.2. Os custos laborais	58
1.6.3. Gasto medio por persoa	60

Capítulo 2

Estructura Empresarial e Política Industrial

2.1. Introducción	63
2.2. Estrutura e dinámica empresarial galega	64
2.3. Situación económico–financeira das empresas galegas	69
2.4. Análise de enquisas industriais.....	71
2.4.1. Enquisa industrial de empresas	71
2.4.2. Enquisa industrial de produtos	73
2.5. Outras enquisas empresariais.....	76
2.5.1. Opinións empresariais	76
2.5.2. Enquisas do sector servizos	77
2.5.3. Indicadores de actividade e demanda	79
2.6. Investigación científica, desenvolvemento tecnolóxico e innovación (I + D+i).....	80
2.6.1. Introducción	80
2.6.2. Investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D).....	81
2.6.3. Innovación tecnolóxica nas empresas	85
2.6.4. Indicadores de alta tecnoloxía	86
2.7. A empresa industrial pública: a Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI)	89
2.8. Política industrial. A aportación das administracións públicas.....	91
2.8.1. As actuacións da UE	91
2.8.2. A aportación da Administración Xeral do Estado	102
2.8.3. A aportación da Administración Autonómica	106

Capítulo 3

Poboación e mercado de traballo

3.1. A poboación galega	115
3.1.1. Evolución da poboación.....	115
3.1.2. Movementos naturais de poboación.....	117
3.1.3. Poboación estranxeira.....	120
3.1.4. Movementos migratorios.....	121

3.2. Estudio das variables laborais. Cambio metodolóxico	126
3.2.1. Cambio metodolóxico na EPA.....	127
3.2.2 Repercusión dos cambios metodolóxicos da EPA	128
3.2.3 Cuantificación do impacto da nova metodoloxía	128
3.3. Resumo das principais variables laborais.....	129
3.4. Poboación activa e taxa de actividade	131
3.5. A poboación ocupada	134
3.5.1. Poboación ocupada e taxa de ocupación	134
3.5.2. Distribución da poboación ocupada por sexos, provincias, grupos de idade, sectores económicos e situación profesional.....	138
3.6. Poboación desempregada e taxa de paro	142
3.7. O paro rexistrado	147
3.8. A poboación inactiva	152

Capítulo 4

Inicio da Relación Laboral

4.1. Inscripción de empresas e apertura de centros de traballo.....	155
4.1.1. Inscripcións de empresas	155
4.1.2. Apertura de centros de traballo	157
4.2. Afiliacións e altas na Seguridade Social	163
4.2.1. Introducción.....	163
4.2.2. A evolución a medio prazo	163
4.2.3. Análise dos sete últimos anos.....	164
4.2.4. Traballadores afiliados por sexo e réxime	167
4.2.5. Traballadores afiliados por sector de actividade.....	167
4.2.6. Altas iniciais	168
4.2.7. Afiliacións e altas por comunidades autónomas.....	171
4.3. Estranxeiros	172
4.3.1. Emigración e inmigración	175

Capítulo 5

Contratación.

Empresas de traballo temporal e economía social

5.1. Introducción.....	179
5.2. Modalidades contractuais.....	184
5.2.1. Contrato eventual	184
5.2.2. Obra ou servizo determinado	187
5.2.3. Contrato de interinidade.....	190
5.2.4. Contrato para a formación	193
5.2.5. Contrato de traballo en prácticas.....	198
5.2.6. Contrato de inserción	202
5.2.7. Contratos de relevo, xubilación parcial e substitución	204
5.2.8. Outros contratos	207
5.2.9. Contratos indefinidos ordinarios.....	209
5.2.10. Contrato para o fomento da contratación indefinida	210

5.3. Empresas de Trabajo Temporal	216
5.4. Economía Social	222

Capítulo 6

Formación Profesional Ocupacional e Continua

6.1. Introducción.....	231
6.2. Formación profesional.....	233
6.2.2. Cursos con compromiso de contratación.....	241
6.2.3. Programación en medios propios.....	242
6.2.4. Plan autonómico de formación de formadores	244
6.2.5. Accions formativas cofinanciadas polo Fondo Social Europeo	244
6.2.6. O Plan de perfeccionamento técnico.....	245
6.2.7. Plan de calidade en centros de formación ocupacional.....	246
6.3. Formación ocupacional	249
6.3.1. Programación da formación ocupacional.....	249
6.3.1.1. Plan FIP	250
6.3.2. Inserción Laboral	252
6.4. Formación continua	254
6.5. Outras políticas activas de Emprego. Balance de resultados 2004	258
6.5.1. Actuacións para o fomento do emprego e a estabilidade laboral.....	258
6.5.2. Actuacións para o desenvolvemento da economía social e do autoemprego	260
6.5.3. Integración laboral dos traballadores con discapacidade.....	261

Capítulo 7

A Negociación Colectiva

Parte I. A negociación colectiva en Galicia	267
7.1. Metodoloxía	267
7.2. Estrutura da negociación colectiva.....	268
7.3. Ámbitos de aplicación	271
7.3.1. Funcional	271
7.3.2. Territorial	271
7.3.3. Temporal	272
7.3.4. Persoal	274
7.3.5. Desenvolvemento da negociación	277
7.4. Réxime económico	277
7.4.1. Incremento salarial medio ponderado.....	277
7.4.2. Cláusulas de revisión salarial	280
7.4.3. Réxime de desvinculación salarial	290
7.4.4. Aboamento de atrasos e anticipos	290
7.4.5. Estrutura salarial	291
7.5. Tempo de traballo	302
7.5.1. A xornada laboral	302
7.5.1.1. Xornada pactada	302
7.5.1.2. Regulación da xornada	304

7.5.2. Horas extraordinarias	307
7.5.3. Vacacións.....	309
7.5.4. Permisos	312
7.5.4.1. Ampliación dos permisos ás parellas de feito	313
7.5.4.2. Permisos por asuntos propios	313
7.5.4.3. Permisos non retribuídos	314
7.5.5. Conciliación da vida laboral e familiar	314
7.5.6. Absentismo	315
7.6. Outras cláusulas	317
7.6.1. Melloras sociais	317
7.6.2. Saúde laboral	320
7.6.3. Formación profesional.....	326
7.6.4. Desconto da cota sindical e crédito de horas sindicais	328
7.6.5. Contratación e emprego	330
7.6.6. Mobilidade xeográfica. Traslados e desprazamentos.....	347
7.6.7. Mobilidade funcional.....	348
7.6.8. Promoción e ascensos.....	350
7.6.9. Clasificación profesional	351
7.7. Outros temas obxecto de negociación.....	354
7.7.1. Cláusulas sobre discriminación e acoso	354
7.7.1.1. Discriminación	354
7.7.1.2. Acoso sexual.....	355
7.7.2. Réxime disciplinario	356
7.7.3. Cláusulas sobre o idioma.....	357
7.7.4. Cláusula de sometemento ao AGA.....	357
Parte II. Convenios colectivos estatais con aplicación en Galicia	359

Capítulo 8

A siniestralidade laboral

8.1. Introducción.....	367
8.2. Distribución por gravidade e provincias	369
8.3. Distribución dos accidentes de traballo, en xornada de traballo, con baixa por sectores económicos	371
8.4. Distribución por actividades.....	373
8.5. Distribución por distintas variables.....	378
8.6. Exame específico dos accidentes mortais	384
8.7. Evolución da sinistralidade laboral	389
8.8. Accidentes de traballo con baixa, segundo a gravidade, por comunidades autónomas	391
8.9. Índices de incidencia	392
8.10. Enfermidades profesionais.....	394

Capítulo 9

Conflitividade e medios de solución dos conflitos de traballo

9.1. Folgas	397
9.2. Conciliacións colectivas e individuais.....	402

9.3. Xestión do Acordo Interprofesional Galego sobre Procedementos Extraxudiciais de Solución de Conflitos de Traballo (AGA)	413
9.4. Xulgados do Social	416
9.4.1. Por materias	418
9.4.2. Por provincias	420
9.5. O Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social	421

Capítulo 10

A regulación de emprego e o fondo de garantía salarial

I 0.1. Introducción.....	429
I 0.2. Regulación de emprego	430
I 0.3. Causas dos expedientes	432
I 0.4. Actividades económicas afectadas	432
I 0.5. Evolución experimentada	434
I 0.6. O Fondo de Garantía Salarial	435

Capítulo 11

Protección social

I 1.1. Introducción.....	441
I 1.2. Pensións contributivas da Seguridade Social: aspectos xerais	444
I 1.3. Análise dos datos sobre as pensións do sistema	460
I 1.3.1. Pensións de xubilación	460
I 1.3.2. Pensións de invalidez permanente	463
I 1.3.3. Pensións de viuvez	467
I 1.3.4. Pensións de orfandade	469
I 1.3.5. Pensións en favor de familiares	469
I 1.4. Outras prestacións	472
I 1.4.1. Prestacións de incapacidade temporal	472
I 1.4.2. Prestacións de maternidade	472
I 1.4.3. Prestacións familiares por fillo a cargo	474
I 1.4.4. Prestacións por desemprego	477
I 1.5. Pensións de carácter non contributivo e asistencial	479

Capítulo 12

Eleccións sindicais

487

Anexo

Emprego e investimento público

1. Inversións e cadro de persoal da Administración do Estado en Galicia ..	505
2. Inversións e cadros de persoal da Comunidade Autónoma de Galicia....	508
3. Cadro de persoal da Administración Local en Galicia.....	532
4. Inversións e cadro de persoal dos entes públicos e sociedades estatais en Galicia	532

Conclusiones do equipo autor deste informe.....	527

Índice de cadros	534

INFORME

1.1. Crecemento económico: contornos internacional e estatal

Neste primeiro capítulo analizaremos a andaina económica galega no ano 2004; neste epígrafe achegarémonos ao crecemento económico do pasado ano nos ámbitos estatal e internacional, para coñecer o marco xeral no que situar o decorrer económico de Galicia.

1.1.1. Contorno internacional

No ano 2004 o crecemento económico europeo continuou sendo moi baixo, en contraste coa continuación da recuperación da economía estadounidense e co notable e continuado empuxe da economía chinesa (auténtico protagonista e dinamizador fundamental do comercio internacional neste comezo de milenio). A economía mundial segue a padecer a incerteza xeopolítica internacional derivada da difícil situación do Medio Oriente, cunha importante repercusión no prezo do petróleo (agravada por outros factores, como a suba da demanda ao fío da expansión económica de China e da India ou a especulación nos mercados de futuros do cru petrolífero).

Estados Unidos tivo por terceiro ano consecutivo un forte crecemento económico (4%) pero o crecente déficit público e sobre todo o elevadísimo déficit exterior (5,7% do PIB, fronte ao 1,2% do conxunto da OCDE) pesan como grandes lousas sobre esa expansión económica.

A Unión Europea, pola súa banda, completa xa un cuatrienio de moi baixo crecemento económico. Dentro da asimetría da súa evolución económica, a suba do PIB foi especialmente intensa en España, Gran Bretaña e as economías escandinavas, mentres que o estancamento foi especialmente evidente en Alemaña, Italia, Grecia ou Portugal (que no último trimestre do ano mesmo viron decrecer o PIB, e no caso de Portugal entrou nese trimestre en recesión, ao acumular dous trimestres consecutivos con diminución do PIB). Sobrancearemos que a principal potencia económica de Europa (Alemaña), que segue (por cuarto ano consecutivo) moi lonxe do liderazgo expansivo que tivo noutras etapas na economía europea. A importante apreciación do euro respecto do dólar estadounidense no último bienio supuxo un claro freo ás exportacións da “eurozona” e un estímulo ás importacións doutras áreas, anque foi positivo para un maior control da inflación.

Pola súa banda, a economía chinesa continúa cun vertixinoso ritmo de crecemento (9,5% en 2004, aínda catro décimas máis que no ano anterior) que no último sexenio estivo sempre por riba do 7%. Segue a impresionante suba da inversión en activos fixos e da inversión directa estranxeira (de xeito que China é xa a maior receptora mundial de inversión directa). Xa é a sexta economía mundial polo valor da súa produción, o maior consumidor de cemento, carbón, aceiro, níquel ou aluminio e o segundo importador de petróleo. De continuar nos anos vindeiros a súa expansión ao ritmo actual (ou maior, aproveitando o “tirón inversor” vencellado ás infraestruc-

Crecemento económico. OCDE⁽¹⁾. 2001-2004

■ **Cadro 1.1**

	2001	2002	2003	2004
OCDE	101,3	103,5	106,5	109,6
OCDE Europa	101,8	103,6	105,4	108,0
Unión Europea (15)	102,2	103,6	105,0	106,9
España	103,7	105,8	108,8	111,8
Alemaña	101,3	101,7	102,0	102,5
Francia	101,9	103,7	105,1	107,3
Italia	101,7	102,6	102,6	103,4
Países Baixos	101,5	101,9	101,5	102,7
Reino Unido	102,9	104,9	107,7	110,9
Dinamarca	101,6	101,7	102,9	105,9
Portugal	102,6	100,9	100,9	101,5
Austria	101,0	102,0	103,2	105,7
Suecia	101,9	103,6	106,0	108,8
Finlandia	101,4	104,6	106,9	110,8
Suíza	100,6	101,6	101,7	102,9
Noruega	103,6	104,0	105,2	108,2
EEUU	100,9	103,2	107,8	112,0
Canadá	102,4	106,1	107,9	111,4
Xapón	99,3	100,8	103,0	104,0
Australia	104,2	107,6	112,5	114,2

(1) Índices base 2000

Fonte: Boletín Mensual de Estadística. INE (que recolle datos da OCDE)

turas co pulo das Olimpíadas de 2008) pode conseguir en menos dunha década un posto de “podium” na clasificación das potencias económicas mundiais.

Os índices de crecemento económico do último cuadrienio en dezasete estados da OCDE (así como os promedios da OCDE, da UE-15 e dos estados europeos da OCDE) poden verse no cadro 1.1. Sobrancean as subas acumuladas do PIB de Australia (14,2%), Estados Unidos (12%) e máis España (11,8%), moi por riba do conxunto da OCDE (9,6%) e sobre todo do rexistrado nos países europeos da OCDE (8%) e na UE-15 (6,9%). O menor crecemento nese período tivérono Portugal (1,5%), Alemaña (2,5%) e os Países Baixos (2,7%).

No cadro 1.2 presentamos as taxas de desemprego de vinte países da OCDE no último cuadrienio. España segue a ter no ano 2004 a maior taxa de paro, aunque reduciuna case un punto respecto do ano anterior e acada o mellor valor do cuadrienio analizado. A taxa de desemprego española de 2004 (10,4%) supera en 3,6 puntos porcentuais á media da OCDE, en 2,4 puntos á da UE-15 e en 1,6 puntos á dos estados europeos membros da OCDE. Séguenlle a España en altas taxas de paro, por segundo ano consecutivo, Francia (9,7%) e Alemaña (9,5%); oito estados dos incluídos nesta clasificacións teñen en 2004 unha taxa de paro inferior ao 5% (Luxemburgo, Suíza, Países Baixos, Gran Bretaña, Irlanda, Austria, Noruega e Xapón).

■ Cadro 1.2

Taxa de paro ⁽¹⁾. OCDE. 2001-2004

	2001	2002	2003	2004
OCDE	6,9	7,0	7,0	6,8
OCDE Europa	8,3	8,7	8,9	8,8
Unión Europea (15)	7,3	7,8	8,1	8,0
España	10,9	11,7	11,3	10,4
Alemaña	7,7	8,6	9,5	9,5
Francia	8,4	9,1	9,7	9,7
Italia	8,9	8,5	8,2	8,0
Países Baixos	2,3	3,1	4,2	4,8
Bélxica	6,9	7,7	7,8	8,0
Luxemburgo	2,4	3,2	4,0	4,4
Reino Unido	5,1	4,9	4,8	4,6
Irlanda	4,2	4,4	4,6	4,3
Dinamarca	4,3	4,9	5,7	5,1
Portugal	4,1	6,0	6,3	7,1
Austria	4,0	4,1	4,5	4,5
Suecia	4,9	5,1	6,0	6,4
Finlandia	9,2	9,0	9,0	8,8
Suíza	2,8	3,6	4,3	4,3
Noruega	3,7	4,1	4,6	4,4
EEUU	5,7	6,0	5,7	5,4
Canadá	8,0	7,5	7,3	7,0
Xapón	5,4	5,5	4,8	4,4
Australia	6,8	6,3	5,8	5,1

(1) Estandarizadas e desestacionalizadas

Fonte: Boletín Mensual de Estadística. INE (que recolle datos da OCDE)

I.1.2. Contorno estatal

No cadro 1.3 recollemos as taxas de crecemento interanual de diversos agregados macroeconómicos da Contabilidade Nacional de España (elaborada polo INE) para os anos 2003–2004, coa súa desagregación por trimestres. O PIB español de 2004 tivo unha taxa de crecemento (2,7%) lixeiramente superior á do ano anterior (en 0,2 puntos porcentuais) e claramente maior que a media da Unión Europea. A análise da evolución do PIB español por trimestres amosa a estabilidade do crecemento continuado nos sete últimos, variando só entre un 2,5% e un 2,8%.

■ **Cadro 1.3** **Evolución do PIB⁽¹⁾ e dos seus compoñentes. Perspectiva da demanda. España 2003-2004**

	2003	2004	2003				2004			
			Tri. I	Tri. II	Tri. III	Tri. IV	Tri. I	Tri. II	Tri. III	Tri. IV
Produto interior bruto	2,5	2,7	2,1	2,5	2,6	2,8	2,7	2,6	2,6	2,7
Gasto en consumo final										
Total	3,1	3,8	3,1	2,9	3,2	3,2	3,7	3,8	3,8	4,0
Consumo dos fogares	2,9	3,5	2,8	2,7	3,0	2,9	3,4	3,6	3,5	3,5
Consumo das ISFLSH	4,6	1,8	4,9	5,3	4,9	3,5	2,5	1,7	1,3	1,7
Consumo das AAPP	3,9	4,9	4,0	3,5	3,8	4,2	4,6	4,7	4,8	5,4
Formación bruta de capital fixo										
Total	3,2	4,6	3,4	3,6	3,1	2,6	2,7	4,0	5,8	6,0
Bens de equipo	1,0	5,8	1,7	1,7	1,0	-0,3	-0,4	4,3	9,8	9,4
Construción	4,3	4,4	4,2	4,6	4,1	4,2	4,2	4,1	4,6	4,9
Outros produtos	3,0	3,2	3,4	3,3	2,9	2,4	2,5	3,0	3,5	3,8
Variación de existencias ⁽²⁾	0,1	0,2	-0,8	-0,2	0,9	0,4	0,2	0,4	0,2	0,0
Demanda interna ⁽²⁾	3,3	4,4	2,4	2,9	4,2	3,6	3,8	4,4	4,6	4,6
Exportación de bens e servizos	2,6	4,5	1,9	3,9	3,1	1,6	5,5	3,3	4,1	5,2
Importación de bens e servizos	4,8	9,0	2,8	4,7	7,9	3,7	8,0	8,2	9,5	10,2

Datos corregidos de efectos estacionais e de calendario

(1) En variacións porcentuais do PIB a prezos de mercado, base 1995

(2) Achea ao crecemento do PIB

Fonte: INE. Contabilidad Nacional Trimestral de España

Nunha análise máis polo miúdo destacaremos algúns trazos do decorrer económico español do último ano desde unha dobre perspectiva: da demanda e máis da oferta.

I.1.2.1. A perspectiva da demanda

- A *demanda interna* en 2004 medrou 1,1 puntos porcentuais máis que no ano anterior. No tocante á súa composición, o cadro reflicte unha clara expansión do gasto en consumo final (que pasou do 3,1% ao 3,8%) e unha forte suba da inversión, que pasou do 3,2% ao 4,6% como consecuencia do fortísimo crecemento da inversión en bens de equipo (do 1% ao 5,8%).

- No tocante ao *sector exterior*, un ano máis tivo unha contribución negativa á variación do PIB español (e máis aínda que no ano anterior), como consecuencia da maior suba das importacións (pasaron do 4,8% ao 9%) que das exportacións (soben do 2,6% ao 4,5%). A economía española empeorou, xa que logo, a súa situación financeira respecto do resto do Mundo no apartado comercial, ao presentar unha maior necesidade de financiamento.

1.1.2.2. A perspectiva da oferta

Examinando o cadro macroeconómico español desde a perspectiva da oferta (cadro I.4) destacaremos no ano 2004 que:

- Ao igual que en 2003, só a rama agro–pesqueira baixou o seu PIB (e fíxoo con menos intensidade).
- A construción tamén presentou neste ano o maior crecemento (aunque seis décimas menor que o do ano anterior).
- As outras tres ramas tiveron en 2004 unha maior suba do PIB que en 2003, sobranceando a industria pola intensidade da súa variación positiva.

■ **Cadro 1.4** Evolución do PIB ⁽¹⁾ e dos seus compoñentes. Perspectiva da oferta. España 2003-2004

	2003	2004	2003				2004			
			Tri. I	Tri. II	Tri. III	Tri. IV	Tri. I	Tri. II	Tri. III	Tri. IV
Produto interior bruto	2,5	2,7	2,1	2,5	2,6	2,8	2,7	2,6	2,6	2,7
Ramas										
Agraria e pesqueira	-1,4	-0,6	-2,9	-1,7	-1,2	0,5	1,1	-0,8	-0,4	-2,1
Enerxéticas	1,3	1,7	0,3	0,9	2,9	1,2	-0,7	2,3	2,3	3,0
Industriais	1,3	2,2	1,9	1,3	0,6	1,2	1,9	2,3	2,5	2,2
Construción	4,3	3,7	4,4	5,1	4,1	3,5	3,6	3,4	3,7	4,0
Ramas dos servizos										
Total	2,4	2,8	1,9	2,2	2,6	2,7	3,0	2,8	2,5	2,7
Servizos de mercado	2,1	2,5	1,5	2,1	2,4	2,4	3,0	2,7	2,3	2,1
Servizos de non mercado	3,3	3,5	3,1	2,8	3,3	3,9	3,2	3,0	3,3	4,6
Impostos netos sobre os produtos	6,5	4,0	4,4	7,5	6,2	7,8	3,8	3,4	4,1	4,7

(1) En variacións porcentuais do PIB a prezo de mercado, base 1995. Datos corrixidos de efectos estacionais e de calendario
Fonte: INE. Contabilidad Nacional Trimestral de España

1.2. Crecemento económico galego

Neste epígrafe estudaremos, en primeiro lugar, o crecemento económico galego no último bienio (desde as perspectivas da demanda e da oferta) e despois analizaremos a evolución a longo prazo da produción e a renda (globais e por habitante) nas distintas comunidades autónomas e estudaremos os datos galegos e estatais en relación coa Unión Europea.

1.2.1. Evolución do PIB e dos seus compoñentes

Os datos do IGE indican que a economía galega tivo un maior crecemento económico no ano 2004 (3%) que no anterior (2,4%). O seguimento da evolución do PIB que figura no cadro I.5 amosa que o ritmo da suba do PIB foi moi estable nos catro trimestres do ano (variando só entre un 2,8% e un 3,1%). O crecemento económico galego de 2004 foi maior que o español (tres décimas) e notablemente maior que na Unión Europea.

■ **Cadro 1.5** **PIB ⁽¹⁾ trimestral e dos seus compoñentes. Perspectiva da demanda. Galicia 2003-2004**

Operacións	Ano		2003				2004			
	2003	2004	Tri. I	Tri. II	Tri. III	Tri. IV	Tri. I	Tri. II	Tri. III	Tri. IV
Gasto en consumo final	3,2	3,1	2,1	3,0	3,3	4,3	3,4	3,1	3,1	2,8
Gasto en consumo final dos fogares	3,1	3,0	1,9	2,8	3,3	4,2	3,1	3,0	3,0	2,8
Gasto en consumo final das AAPP e ISFLSF	3,5	3,5	2,5	3,9	3,2	4,4	4,3	3,2	3,8	2,8
Formación bruta de capital	3,9	4,2	5,3	4,2	1,7	4,2	2,0	5,5	6,1	3,2
Demanda interna ⁽²⁾	3,8	3,8	3,3	3,8	3,2	4,8	3,4	4,2	4,5	3,3
Exportación de bens e servizos	4,6	6,7	3,8	4,1	3,5	6,8	7,3	6,8	7,7	5,1
Importación de bens e servizos	5,7	6,7	4,8	5,8	4,0	8,1	6,5	7,2	8,4	4,9
Produto Interior Bruto	2,4	3,0	2,1	2,1	2,4	3,0	3,0	3,1	3,0	2,8

(1) A prezo de mercado. Base 2000
Fonte: IGE. Contabilidade trimestral

O INE fai tamén a súa propia estimación anual do crecemento económico das comunidades autónomas ao traveso da *Contabilidad Regional de España*, que está adaptada ao novo sistema metodolóxico instaurado no conxunto da UE. Os datos do ano 2004 refliten tamén que o PIB galego creceu un 3%.

I.2.1.1.A perspectiva da demanda

En 2003 o Instituto Galego de Estatística comezou a proporcionar na súa *Contabilidade Trimestral* series trimestrais dos principais compoñentes da demanda, o que posibilita desde entón a realización dunha análise máis completa da conxuntura económica galega. A análise desde a *perspectiva de demanda* dos compoñentes do PIB (cadro 1.5) reflite que:

- A achega da *demanda interna* ao crecemento do PIB en 2004 (3,8%) igualou á do ano anterior e superou en oito décimas o ritmo de suba do PIB galego, aunque quedou seis décimas por baixo da achega estatal (mentres que fora maior en 2003). O maior aumento deuse (ao igual que no ano 2003) no apartado da formación bruta de capital (cunha suba dun 4,2%).
- A achega do sector exterior, en cambio, foi negativa un ano máis, aínda que con menos intensidade que no total estatal ou mesmo que en Galicia en 2003, xa que a suba das exportacións de bens e servizos respecto do ano anterior (dun 4,6% a un 6,7%) foi superior ao das importacións (que pasaron do 5,7% ao 6,7%).

I.2.1.2.A perspectiva da oferta.

A análise desde a *perspectiva da oferta* da evolución do PIB de Galicia no último bienio constata que:

- O maior crecemento tivérono en 2004 a construción (3,6%) e os servizos (3,3%), que presentaron unha evolución moi positiva co “tirón” do Xacobeo (hostalería e restauración, comercio, etc). O comportamento máis negativo presentouno a rama enerxética, seguida da industrial.
- En 2004 todos os compoñentes analizados presentaron signo positivo, mentres que en 2003 presentara signo negativo o sector agro–pesqueiro. O impacto do verquido derivado do afundimento do *Prestige* foi entón un factor explicativo fundamen-

■ Cadro 1.6

PIB ⁽¹⁾ e dos seus compoñentes. Perspectiva da oferta. Galicia 2003-2004

	2003	2004	2003				2004			
			Tri. I	Tri. II	Tri. III	Tri. IV	Tri. I	Tri. II	Tri. III	Tri. IV
Produto Interior Bruto	2,4	3,0	2,1	2,1	2,4	3,0	3,0	3,1	3,0	2,8
Ramas										
Agraria e pesqueira	-3,5	2,3	-3,1	-5,6	-2,9	-2,1	1,3	0,0	2,5	5,5
Enerxéticas	3,7	0,2	6,6	3,2	3,9	1,4	2,2	1,0	-0,4	-1,8
Industriais	2,4	1,9	-0,8	4,7	1,7	4,2	1,9	2,4	3,2	0,0
Construción	3,1	3,6	5,1	4,0	1,5	2,0	2,2	3,7	4,1	4,2
Ramas dos servizos										
Total	2,4	3,3	1,8	2,1	2,8	3,1	3,8	3,4	3,0	3,1
Servizos de mercado	2,1	3,2	1,4	2,3	2,2	2,4	3,4	3,1	3,1	3,3
Servizos de non mercado	3,5	3,5	3,0	1,6	4,3	5,0	4,7	4,3	2,7	2,5
Impostos netos sobre os produtos	3,7	3,8	5,6	-0,3	4,5	5,3	3,1	4,2	3,4	4,3

(1) Taxas porcentuais de variación interanuais do PIB pm, base 2000. Datos corrixidos de efectos estacionais e de calendario
 Fonte: IGE. Contabilidade trimestral

tal, e o PIB agro–pesqueiro baixou nos catro trimestres (entre un 2,1% e un 5,6%) con especial intensidade no primeiro semestre do ano, tempo no que estivo o período de peche da pesca na costa galega.

1.2.1.3.A pegada do Prestige

Sinalabamos no *Informe Sociolaboral* do ano anterior a relevancia económica e medioambiental derivada do verquido do *Prestige* e comentabamos que aínda que só nun prazo longo se terán os informes do impacto que na economía e no medio natural de Galicia tivo o verquido derivado do afundimento do *Prestige*, si que existían xa datos estatísticos na *Contabilidade Trimestral* de Galicia que apuntaban á importancia económica do mesmo.

A Consellería de Pesca da Xunta de Galicia estimou nun 15% a caída da produción do sector pesqueiro en 2003. Un estudo realizado pola *Coordinadora de Cofradías de Pescadores* feito público en marzo de 2004, pola súa banda, estimou que a catástrofe do *Prestige* provocou unha diminución do 33% nas capturas do sector pesqueiro galego e unhas perdas económicas duns 72 millóns de euros nese sector produtivo, que “non se recuperou a produtividade anterior ao *Prestige*” e que resulta moi probable que as secuelas da marea negra afectasen ao ciclo reprodutivo das especies, o que mantería niveis anormalmente baixos de produtividade no sector pesqueiro.

Con todo, sexan os datos reais máis próximos a un ou a outro estudo, cómpre ser conscientes de que a inxección de diñeiro público para facer fronte aos primeiros efectos da marea negra (por exemplo o pago de rendas para compensar aos pescadores imposibilitados temporalmente de realizar o seu traballo) pode enmascarar nun primeiro momento as consecuencias económicas claramente negativas da catástrofe. Unha catástrofe ecolóxica da magnitude da do *Prestige* destrúe a riqueza pero temporalmente pode aumentar a renda. Para entendelo ben cómpre subliñar a diferenza entre renda e riqueza.

A *renda* é un fluxo anual, integrado pola suma de varios compoñentes (salarios, beneficios, transferencias, etc.) que xera un país. O importe das transferencias públicas (da comunidade autónoma, do Estado, da UE, de concellos e deputacións) e privadas (de empresas, particulares, fundacións...), xunto a outros apoios internacionais (por exemplo o ofrecemento marroquí de permitir temporalmente o acceso de buques ás súas augas xurisdiccionais), o aumento temporal do emprego para a

limpeza da costa ou os beneficios empresariais derivados da estancia en Galicia dos miles de voluntarios da “marea branca”, teñen un efecto dinamizador da renda dispoñible de Galicia.

A *riqueza*, en cambio, non é un fluxo temporal senón un fondo ou stock, un total acumulado ao cabo da historia do país, que se mide para un momento determinado e ten entre os seus compoñentes o capital físico, é dicir, os bens tanxibles (como os recursos pesqueiros da plataforma mariña e os recursos naturais da costa –incluíndo, por suposto, o valor paisaxístico e o seu uso para a atracción do turismo–). A *riqueza* é máis difícil de medir que a renda pero a súa conservación é fundamental para asegurar a xeración de renda no futuro ¿Cal é por exemplo a valoración da desfeita do patrimonio natural dunha comunidade? ¿Cómo cuantificar a perda derivada de que xeracións futuras non teñan xa certas especies mariñas ou da redución da produtividade pesqueira a consecuencia de quedar afectado pola marea negra o ciclo reprodutivo dalgunhas especies?

Anque hai que esperar algún tempo para que os informes económicos e ecolóxicos teñan datos máis precisos para cuantificar o estrago causado pola catástrofe do *Prestige*, parece evidente que se pode afirmar que a *riqueza* de Galicia sufriu un deterioro moi grave (na flora e fauna, nas praias e cantiles, nas construcións e mesmo nos barcos e nos seus aparellos).

Sirvan estas palabras de Guillermo de la Dehesa, presidente do CEPR (Centre for Economic Policy Research) como resumo da *pegada do Prestige* en Galicia: “Galicia está a sufrir a maior catástrofe ecolóxica da súa historia. As súas consecuencias económicas van ser moi negativas e duradeiras (...) efectos negativos e duradeiros sobre os recursos naturais de Galicia, é dicir, sobre a súa riqueza, que non son facilmente cuantificables, e, ao mesmo tempo, ten a curto prazo uns efectos positivos sobre a súa renda (...) O feito é que un destrozo tan grave da riqueza vai reducir a renda de Galicia nos anos vindeiros xa que se deteriorou gravemente o seu hábitat, os seus medios de produción, o seu capital físico, o seu potencial turístico, a súa beleza natural. Pan para hoxe, e fame para mañá” (do artigo: “Paradojas económicas de la marea negra”, publicado en *El País*).

1.2.2. Crecemento económico das distintas comunidades autónomas

Ademais da evolución do PIB en Galicia, España ou a UE aos que fixemos referencia con anterioridade, tamén resulta moi importante facer un estudo do crecemento económico nas diversas comunidades autónomas, para situar a Galicia na posición que lle corresponda dentro dese decorrer económico autonómico. Para esta análise a fonte non pode ser o IGE, xa que, obviamente, o organismo estatístico oficial galego ten por finalidade o estudo da nosa realidade, non a doutras comunidades autónomas; xa que logo, as fontes que utilizaremos serán unha oficial (o INE) e outra privada (FUNCAS).

1.2.2.1. Crecemento económico autonómico, na ollada do INE

1.2.2.1.1. O crecemento galego, no marco estatal.

Segundo os datos da *Contabilidade Rexional* que elabora o INE, na clasificación por crecemento das comunidades autónomas no ano 2004, Galicia só tivo por riba a

Navarra e medrou (o mesmo que o País Vasco ou Andalucía) tres décimas por riba da media estatal. O cadro 1.7 constata esa realidade dun ano no que, como adoita suceder nos Xacobeos, Galicia reduciu diferenzas na xeración de PIB co promedio español. O menor crecemento económico foi, un ano máis, o das Balears, seguido de cerca por Asturias, Castela–A Mancha e Melilla.

**Crecedemento do PIB ⁽¹⁾.
Por comunidades autónomas. 2004**

■ Cadro 1.7

	Variación PIB
Navarra	3,4
Andalucía	3,0
Galicia	3,0
País Vasco	3,0
Cantabria	2,9
Madrid	2,9
Murcia	2,9
A Ríoxa	2,9
Canarias	2,8
Estremadura	2,8
Castela e León	2,7
España	2,7
Aragón	2,6
Cataluña	2,5
C. Valenciana	2,4
Ceuta	2,3
Castela A Mancha	2,1
Melilla	2,1
Asturias	2,0
Balears	1,7

(1) En porcentaxe de variación do PIB, en termos reais. Base 1995
Fonte: INE. Contabilidad Regional de España

Se estudamos o comportamento do PIB a un prazo maior, os datos non son tan positivos para Galicia. O INE estima que no último quinquenio (1999–2004) o crecemento acumulado do PIB galego foi do 13,42%, bastante por baixo do crecemento estatal (15,48%).

A máis longo prazo (1995–2004), os datos do INE (véxase cadro 1.8) explicitan que o crecemento económico medio de Galicia (2,8%) foi medio punto porcentual menor que a media estatal (3,3%). Galicia ocupa nesta clasificación o cuarto posto empezando “pola cola”; só Asturias, Castela–León e Balears tiveron unha menos suba do PIB neses nove anos. Varias comunidades (ou cidades) autónomas que compartiron moitos anos con Galicia ao estaren entre as de menor PIB por habitante (Murcia, Andalucía, Canarias, Estremadura, Ceuta e Melilla) encabezan o crecemento económico nese período e todas elas creceron canda menos catro décimas máis que a media estatal, o que pode significar, entre outras cousas, un mellor aproveitamento dos importantísimos fondos recibidos da UE nese tempo para potenciar (con máis éxito que Galicia) o seu desenvolvemento económico. En todo caso, o que si constatan sen dúbidas é que aproveitaron este período para avanzar na converxencia coa media

**Crecemento medio anual ⁽¹⁾
das comunidades autónomas. 1995-2004**

■ Cadro 1.8

	%
Murcia	4,1
Andalucía	3,8
Canarias	3,7
Ceuta e Melilla	3,7
Extremadura	3,7
Madrid	3,7
C. Valenciana	3,6
Navarra	3,6
Cantabria	3,4
País Vasco	3,4
España	3,3
Castela A Mancha	3,1
A Ríoxa	3,1
Aragón	2,8
Cataluña	2,8
Galicia	2,8
Baleares	2,7
Castela e León	2,5
Asturias	2,2

(1) En termos reais. Base 1995
Fonte: INE. Contabilidad Regional de España

**Crecemento medio anual por habitante ⁽¹⁾
das comunidades autónomas. 1995-2004**

■ Cadro 1.9

Cantabria	7,0
Extremadura	6,9
País Vasco	6,9
Murcia	6,8
Andalucía	6,7
Ceuta e Melilla	6,6
Madrid	6,5
Aragón	6,4
España	6,4
Navarra	6,4
C. Valenciana	6,3
Galicia	6,2
A Ríoxa	6,2
Castela e León	6,1
Cataluña	6,1
Asturias	6,0
Castela A Mancha	6,0
Canarias	5,7
Baleares	5,7

(1) En termos correntes
Fonte: INE. Contabilidad Regional de España

estatal (fose coa mellor utilización para potenciar o desenvolvemento dos fondos comunitarios, dos estatais ou dos propios que ten cada comunidade autónoma).

Como consecuencia do menor crecemento económico en Galicia que no promedio estatal, a participación de Galicia na xeración do total do PIB español, que en 1995 era do 5,61% segundo o INE, caeu dúas décimas ata o ano 2004. Este cómputo do INE non é compartido polo IGE, que estima que están parellos (computa unhas centésimas máis de participación galega no PIB total estatal en 2004 que en 1995).

Se estudamos o crecemento económico *por habitante* de 1995 a 2004, Galicia tampouco acadou a media estatal, anque certamente a diferenza é menor que analizando a evolución do PIB (dúas décimas menos, fronte a cinco da anterior clasificación), porque ben sabemos que o comportamento demográfico galego foi moito menos expansivo que o estatal nese período. Galicia ocupa agora a undécima posición, nunha táboa clasificatoria na que figuran entre as seis primeiras (cunha suba superior ao promedio español) as comunidades de Cantabria, Estremadura, Murcia e Andalucía, e as cidades autónomas de Ceuta e Melilla, todas elas “compañeiras de viaxe” tradicionais de Galicia no “vagón de cola” do crecemento económico.

1.2.2.1.2. O crecemento galego no marco da UE-25.

Tendo en conta as estimacións de PIB e as Paridades de Poder Adquisitivo dos 25 estados da UE que realiza EUROSTAT, o INE elaborou a estatística que recollamos no cadro 1.10, que permite a comparanza do PIB *por habitante* en paridade de poder adquisitivo (ou sexa, corrixindo o PIB p.h. cos niveis de prezos de cada un dos espazos territoriais estudados) das diferentes comunidades autónomas (e máis do promedio estatal) co índice da UE-25. Destacaremos os seguintes aspectos:

- Respecto da media da UE-25, despois do estancamento do ano 2001 e o forte avance de 2002 e 2003, Galicia avanzou na converxencia no trienio 2000–2003 en 4,8 puntos, un punto por baixo do promedio español (5,9 puntos). En termos porcentuais, o crecemento do PIB por habitante en PPA de Galicia (6,59%) foi practicamente igual nese trienio que na media estatal (6,43%), o que non permite pensar (de seguir igual as cousas) nun horizonte temporal razoable para a nosa converxencia coa media española.
- Os datos do promedio 2000–2002 que figuran na penúltima columna do cadro 1.10 poden ter gran transcendencia porque é posible que sexan utilizados nas *Perspectivas Financeiras da UE* para fixar as comunidades que no período 2007–2013 van ter dereito a recibir máis fondos da UE por ser consideradas *obxectivo 1* nese septenio (por teren un PIB por habitante en PPA inferior ao 75% da media da UE-25). De ser así, Estremadura, Andalucía, Galicia e Castela–A Mancha formarían este grupo; saírían del Canarias, Castela–León e Comunidade Valenciana (polo seu crecemento económico real) e Asturias, Murcia e as cidades autónomas de Ceuta e Melilla (polo “efecto estatístico” derivado da ampliación da UE de 15 a 25 estados).

No caso de non utilizarse o indicador do promedio 2000–2002 (por prorrogarse a toma de decisión das *Perspectivas Financeiras da UE* para o período 2007–2013) Galicia podería verse afectada tamén polo “efecto estatístico” e perder a maior parte dos fondos que vén percibindo como “rexión obxectivo 1”. Na negociación do novo marco financeiro xógase moito Galicia e entre os temas a tratar está a posible redución do actual orzamento comunitario (do 1,24% ao 1% do PIB), que reduciría significativamente o montante global dos fondos destinados á axuda aos territorios menos desenvolvidos da UE (que a Comisión Europea estimou en 336.100 millóns de euros para o período 2007–2013).

■ Cadro 1.10

PIB per cápita en PPA ⁽¹⁾. CCAA, España, UE-25. 2000-2003

	2000	2001	2002	Promedio 2000-2002 UE-25= 100	2003 ⁽²⁾
Andalucía	68,1	68,7	71,1	69,3	74,0
Aragón	97,4	98,0	101,7	99,0	105,5
Asturias	78,4	79,0	80,7	79,3	82,9
Baleares	115,9	115,1	117,1	116,0	118,7
Canarias	87,2	87,2	89,0	87,8	91,5
Cantabria	87,7	89,6	91,9	89,7	95,2
Cast. A Mancha	73,9	74,4	76,0	74,7	77,8
Cast. e León	84,4	85,3	87,8	85,8	90,9
Cataluña	110,2	110,3	112,3	110,9	116,1
C. Valenciana	87,8	88,6	90,7	89,0	92,6
Extremadura	59,3	58,9	61,6	59,9	64,3
Galicia	72,8	72,7	74,7	73,4	77,6
Madrid	122,9	124,6	126,7	124,7	130,4
Murcia	78,2	78,9	81,1	79,4	84,2
Navarra	115,6	116,3	119,6	117,1	123,1
País Vasco	113,9	114,7	117,1	115,2	121,3
A Rioxa	105,4	105,5	106,7	105,8	110,8
Ceuta	78,3	79,1	81,6	79,6	82,9
Melilla	78,0	79,1	82,0	79,7	82,4
España	91,7	92,4	94,6	92,9	97,6
UE-25	100	100	100	100	100

(1) PPA = P de poder adquisitivo

(2) Dato provisional

Fonte: INE. Contabilidad Regional de España

1.2.2.1.3. O crecemento económico das provincias galegas.

Os datos do cadro 1.11 proporcionan a desagregación por provincias e ramas de actividade do valor engadido bruto da economía galega de 2000 a 2003, e permite aos interesados realizar unha análise polo miúdo da importancia provincial de cada rama produtiva. Sobrancearemos os seguintes aspectos en relación co VEB total de cada provincia:

- As provincias da Coruña e Pontevedra concentran un 76,34% do valor engadido bruto de Galicia en 2003, porcentaxe que supera en medio punto ao que tiñan no ano 2000 (75,83%).
- A única provincia que diminuíu no período 2000–2003 o seu peso relativo na xeración do VEB galego foi a de Lugo, que pasou dun 12,40% a un 11,82%.
- O maior avance absoluto na participación porcentual no VEB galego no período analizado foi o da Coruña (que pasou dun 42,93% a un 43,20%), seguido pola de Pontevedra (pasou dun 32,90% a un 33,14%). Ourense subiu dun 11,77% a un 11,84%.

■ **Cadro 1.11** Valor engadido bruto ⁽¹⁾ das provincias de Galicia. Por rama de actividade. 2000-2003

	2000	2001 Provisional	2002 Provisional	2003 Avance
A Coruña				
Agricultura, gandería e pesca	537.796	546.616	561.645	555.750
Industria (incluída enerxía e construción)	4.408.583	4.628.293	5.048.257	5.150.434
Enerxía	1.331.410	1.331.444	1.361.194	1.329.469
Industria	1.720.909	1.854.182	2.026.760	2.025.173
Construción	1.356.534	1.442.667	1.660.303	1.795.792
Actividades dos servizos	8.303.694	8.888.937	9.543.613	10.297.598
Servizos de mercado	6.171.292	6.610.712	7.185.142	7.740.360
Servizos de non mercado	2.132.402	2.278.225	2.358.471	2.557.238
SIFMI (2)	-492.571	-591.738	-582.376	-582.758
Total provincial	12.757.772	13.472.108	14.571.139	15.421.024
Lugo				
Agricultura, gandería e pesca	385.568	413.543	370.624	371.071
Industria (incluída enerxía e construción)	1.057.661	1.007.907	1.016.618	1.087.268
Enerxía	51.701	49.095	58.141	63.610
Industria	705.701	643.512	608.733	640.583
Construción	300.259	315.300	349.744	383.075
Actividades dos servizos	2.382.784	2.571.446	2.732.444	2.923.755
Servizos de mercado	1.738.886	1.880.374	2.013.692	2.128.457
Servizos de non mercado	643.898	691.072	718.752	795.298
SIFMI (2)	-142.229	-168.002	-158.327	-159.569
Total provincial	3.683.784	3.824.894	3.961.359	4.222.525
Ourense				
Agricultura, gandería e pesca	390.376	431.592	425.199	427.457
Industria (incluída enerxía e construción)	983.609	1.083.441	1.169.065	1.213.116
Enerxía	123.233	146.411	178.394	192.946
Industria	436.663	493.125	525.097	518.444
Construción	423.713	443.905	465.574	501.726
Actividades dos servizos	2.259.909	2.412.674	2.607.989	2.746.579
Servizos de mercado	1.728.108	1.843.193	1.985.324	2.079.889
Servizos de non mercado	531.801	569.481	622.665	666.690
SIFMI (2)	-135.087	-165.259	-161.500	-159.753
Total provincial	3.498.807	3.762.448	4.040.753	4.227.399
Pontevedra				
Agricultura, gandería e pesca	664.445	716.792	730.484	722.225
Industria (incluída enerxía e construción)	3.150.555	3.284.033	3.412.440	3.719.355
Enerxía	79.473	93.811	98.997	108.255
Industria	2.139.123	2.148.247	2.193.111	2.282.566
Construción	931.959	1.041.975	1.120.332	1.328.534
Actividades dos servizos	6.336.508	6.938.484	7.315.339	7.844.495
Servizos de mercado	4.963.742	5.483.811	5.776.426	6.145.588
Servizos de non mercado	1.372.766	1.454.673	1.538.913	1.698.907
SIFMI (2)	-377.374	-460.273	-440.361	-447.383
Total provincial	9.774.134	10.479.036	11.017.902	11.838.692
Total Galicia	29.714.497	31.538.486	33.591.153	35.709.640

(1) En prezos correntes, en miles de euros

(2) Servizos de Intermediación Financeira Medidos Indirectamente

Fonte: INE. Contabilidad Regional de España.

I.2.2.2. Crecemento económico das comunidade autónomas, segundo FUNCAS

I.2.2.2.1. O crecemento galego no marco estatal

O cadro 1.12 recolle os datos do crecemento do valor engadido bruto (de maior a menor) por comunidades autónomas, segundo a “Fundación de las Cajas de Ahorro para la Investigación Económica y Social” (FUNCAS). Ao igual que a estatística do INE comentada no epígrafe anterior, reflite o maior ritmo do crecemento económico en Galicia (3,16%) que a nivel estatal (2,83%); segundo FUNCAS só dúas comunidades autónomas (Madrid e Navarra) creceron máis que a galega en 2004.

■ Cadro 1.12

Clasificación das CCAA Por crecemento económico ⁽¹⁾ . 2004	
	%
Madrid	3,29
Navarra	3,26
Galicia	3,16
Murcia	3,03
Andalucía	2,99
Castela e León	2,98
C. Valenciana	2,92
Media estatal	2,83
País Vasco	2,82
Extremadura	2,82
Aragón	2,78
A Ríoxa	2,77
Castela A Mancha	2,75
Cantabria	2,74
Ceuta	2,66
Melilla	2,56
Cataluña	2,43
Asturias	2,34
Canarias	2,25
Baleares	1,45

(1) Medido pola taxa de variación do VEB
Fonte: FUNCAS. "Cuadernos de Información Económica", marzo-abril 2005

Nas comunidades autónomas o crecemento económico no ano 2004 variou entre o 3,29% de Madrid e o 1,45% de Baleares (comunidade que repite un ano máis na última posición). Ao igual que en 2003, todas as comunidades autónomas agás unha (Baleares) tiveron no último ano un crecemento económico superior ao 2% e todas (incluída Baleares) superaron a suba media da Unión Europea e máis da UEM.

A evolución económica, demográfica e laboral das comunidades autónomas en 2004 pódese afondar cos datos do cadro 1.13, no que destacaremos:

- O comportamento dos sectores non agrarios foi lixeiramente menos expansivo en Galicia (2,75%) que na media española (2,85%), a diferenza da evolución económica global nese ano.

- Un ano máis, o estancamento demográfico galego contrasta co crecemento medio estatal (1,10%). Cómpre insistir en que os países nos que a poboación medra menos –coma está a ocorrer con Galicia desde hai ben anos– terán na evolución desta compoñente parte da explicación do mellor comportamento do PIB ou da renda **por habitante** en relación a outros de máis dinamismo demográfico, porque hai que lembrar que a evolución destas variables tan usadas para a medida da converxencia económica entre distintas sociedades está condicionada pola andaina de dúas magnitudes: o valor da produción xerada e máis a variación da poboación. A igual evolución do PIB en Galicia e España, o PIB *por habitante* galego “converxerá” co estatal na medida en que, pola diferente dinámica demográfica, vai perdendo peso na poboación total española.

A perda de peso demográfico de Galicia no conxunto estatal a longo prazo foi obxecto de análise en anteriores *Informes Sociolaborais* (aos que remitimos aos interesados) e o estudo máis a fondo da evolución demográfica galega nos últimos anos pode consultarse no epígrafe 3.1 deste mesmo *Informe Sociolaboral*.

- O estancamento da poboación de 16 e máis anos de Galicia contrasta co crecemento desta magnitude en comunidades como A Rioxa, C.Valenciana ou Murcia ou mesmo coa evolución media estatal (que creceu un 1,08% en 2004).

- Anque a poboación activa galega creceu porcentualmente máis que a española, a análise dos dous compoñentes internos explicita que o que subiu moito máis en Galicia foi o número de desempregados (9,23%) mentres que baixou en España (-2,17%) ao tempo que medrou menos en Galicia (1,37%) que no estado (2,44%) a poboación ocupada.

■ Cadro 1.13

Porcentaxe de variación do VAB, a poboación e as principais magnitudes laborais. Por comunidade Autónomas. 2004

	% crecemento económico real do VAG		% variación da poboación	% Variación das magnitudes laborais			
	Total	Sectores non agrarios		Poboación de 16 e máis anos	Activos	Ocupados	Parados
Andalucía	2,99	3,20	1,09	1,42	1,97	3,89	-7,47
Aragón	2,78	2,89	1,34	1,48	1,89	2,83	-13,41
Asturias	2,34	2,35	-0,18	-0,14	0,20	1,11	-7,23
Baleares	1,45	1,40	0,81	0,71	2,85	3,16	-0,25
Canarias	2,25	2,31	1,12	0,99	2,46	1,69	8,99
Cantabria	2,74	2,70	0,89	1,12	1,59	1,64	1,19
Cast. A Mancha	2,75	2,87	1,01	0,93	1,50	2,00	-3,21
Cast. e León	2,98	2,76	0,23	0,20	1,22	1,65	-2,60
Cataluña	2,43	2,51	1,63	1,49	1,17	1,30	-0,14
C. Valenciana	2,92	3,03	1,63	1,61	2,44	3,07	-3,08
Extremadura	2,82	3,02	0,07	-0,20	1,89	2,21	0,38
Galicia	3,16	2,75	-0,01	0,06	2,32	1,37	9,23
Madrid	3,29	3,30	1,57	1,34	2,96	3,63	-6,53
Murcia	3,03	3,47	2,02	1,88	3,19	3,21	3,05
Navarra	3,26	3,47	1,13	1,08	2,11	2,65	-7,80
País Vasco	2,82	2,55	0,11	0,09	0,49	0,26	2,73
A Rioxa	2,77	2,85	2,13	2,11	3,23	3,79	-6,76
Ceuta	2,66	2,67	-0,28	-0,55	4,65	3,03	16,22
Melilla	2,56	2,57	-0,59	-1,49	4,73	2,61	25,00
España	2,83	2,85	1,10	1,08	1,96	2,44	-2,17

Fonte: FUNCAS, "Cuadernos de Información Económica", marzo-abril 2005.

■ Cadro 1.14

Produto Interior Bruto⁽¹⁾ das CC. AA. 1996-2004

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Taxa media anual 1995-2004
Andalucía	3,81	5,89	5,49	5,38	4,94	3,40	3,48	2,45	3,45	3,86
Aragón	1,71	3,28	4,93	3,65	3,34	1,44	2,02	3,65	3,27	2,66
Asturias	0,09	3,21	3,55	0,09	3,98	2,51	2,42	1,94	2,60	1,96
Baleares	9,63	3,69	4,84	4,86	4,84	2,44	-0,03	1,98	1,91	3,54
Canarias	12,98	6,80	5,45	4,84	2,63	2,20	1,39	2,96	2,48	4,30
Cantabria	2,10	3,15	4,09	3,25	5,33	3,91	1,92	3,79	3,20	3,05
Cast. A Mancha	3,37	4,50	4,51	4,92	4,25	2,91	2,76	2,49	3,22	3,29
Cast. e León	2,51	3,24	4,56	3,93	4,71	1,36	2,49	2,51	3,43	2,80
Cataluña	2,27	4,87	4,65	5,23	4,49	2,14	2,71	2,60	2,97	3,20
C. Valenciana	5,87	4,71	4,05	6,34	4,95	3,94	2,47	2,74	3,39	3,88
Extremadura	3,62	4,46	5,52	5,14	5,45	2,15	3,59	2,82	3,36	3,62
Galicia	4,14	5,68	5,04	5,73	3,05	2,59	1,85	2,99	3,57	3,44
Madrid	1,39	5,59	4,07	4,31	4,33	2,31	3,00	3,31	3,64	3,13
Murcia	3,45	6,83	6,44	5,54	5,19	4,09	3,51	3,28	3,55	4,24
Navarra	1,11	5,40	4,24	2,96	5,90	1,44	2,48	2,57	3,68	2,88
País Vasco	0,19	3,11	3,32	2,54	4,15	1,08	2,48	2,03	3,29	2,09
A Ríoxa	5,71	5,39	3,78	6,06	2,57	3,84	1,98	3,22	3,33	3,60
Ceuta	-4,69	5,48	6,97	4,42	7,12	2,94	3,62	2,33	3,05	3,07
Melilla	-0,18	5,43	2,02	6,94	7,33	4,85	2,32	3,87	2,93	3,59
Media estatal	3,24	4,91	4,59	4,73	4,42	2,53	2,63	2,74	3,27	3,30

Taxa de variación sobre o ano anterior.

(1) A prezos de mercado de 1995.

Fonte: FUNCAS, "Cuadernos de Información Económica", marzo-abril 2005.

■ Cadro 1.15

Ranking das autonomías españolas no 2004. Índices por habitante ⁽¹⁾

	PIB ⁽²⁾			Renta Bruta ⁽²⁾			Renta Fam. Bruta Disp. en poder de compra	
	1995	2004		1995	2004		1995	2004
País Vasco	129,56	124,89	País Vasco	126,56	127,70	Madrid	127,21	123,39
Madrid	131,38	124,09	Madrid	131,38	126,39	País Vasco	122,17	121,38
Navarra	128,53	122,19	Navarra	128,53	122,14	Navarra	125,34	118,20
Baleares	131,35	118,10	Cataluña	121,07	118,06	Cataluña	117,79	113,05
Cataluña	121,07	117,60	Baleares	131,35	113,51	Aragón	112,57	112,52
A Ríoxa	113,51	111,69	A Ríoxa	113,51	110,78	Baleares	128,76	109,55
Aragón	109,29	106,57	Aragón	109,28	108,95	A Ríoxa	111,66	107,21
España	100,00	100,00	Melilla	100,82	101,18	Castela e León	99,82	105,17
Castela e León	95,83	99,78	Castela e León	95,83	100,19	Melilla	106,21	105,13
C. Valenciana	97,53	98,92	España	100,00	100,00	Ceuta	98,63	101,53
Melilla	100,83	96,37	C. Valenciana	97,53	97,95	España	100,00	100,00
Cantabria	92,55	94,09	Ceuta	93,18	96,72	C. Valenciana	97,10	97,47
Ceuta	93,19	92,20	Cantabria	92,55	95,81	Cantabria	93,27	96,84
Canarias	91,18	89,98	Galicia	77,96	86,58	Galicia	81,62	90,35
Galicia	77,96	86,06	Asturias	87,49	85,49	Cast. A Mancha	90,63	89,74
Asturias	87,49	85,31	Canarias	91,18	84,59	Canarias	93,58	88,67
Cast. A Mancha	83,94	82,92	Caste. A Mancha	83,94	81,98	Asturias	88,20	86,38
Murcia	81,24	78,99	Murcia	81,23	78,97	Extremadura	72,12	81,76
Andalucía	72,00	75,94	Andalucía	72,00	74,84	Murcia	83,53	79,50
Extremadura	67,25	73,50	Extremadura	67,25	73,53	Andalucía	73,03	76,58

(1) Media española = 100

(2) A prezo de mercado.

Fonte: FUNCAS, "Cuadernos de Información Económica", marzo-abril 2005.

Sen dúbidas, o crecemento económico dun ano concreto non é o fundamental para conseguir o achegamento ás sociedades cun nivel de desenvolvemento maior; o importante é o esforzo continuado nun prazo longo para ir acurtando esa diferenza. Xa que logo, imos tratar agora desta andaina na procura da converxencia de Galicia na última década cos niveis medios de renda do Estado ou do conxunto da UE

No cadro I.14 presentamos a evolución do PIB das distintas comunidades autónomas a longo prazo (de 1996 a 2004). Sobrancearemos o seguinte:

O crecemento medio galego nos últimos nove anos (3,44%) superou lixeiramente ao promedio estatal (3,30%). Chamamos a atención sobre o importante cambio que neste ano se produce nesta estatística, porque no cadro I.9 do Informe Sociolaboral do ano anterior pódese comprobar como FUNCAS estimaba un crecemento do PIB galego para o período 1995–2003 (3,40%) bastante inferior ao estatal (3,88%); loxicamente, a mellor evolución relativa de Galicia do ano 2004 respecto da media estatal (tres décimas) non pode ser responsable desa diferenza, senón que se produciu un importante cambio na avaliación dos crecementos galego e estatal nesta fonte estatística.

Segundo a nova estimación estatística de FUNCAS, podemos comprobar na desagregación por anos do crecemento económico que en sete dos nove anos analizados Galicia subiu por riba da media española; as excepcións foron os anos 2000 e 2002. A diferenza a prol de Galicia foi especialmente intensa no penúltimo ano de celebración do Xacobeo (1999), mentres que no último Xacobeo (2004) reduciuse a tres décimas.

No cadro I.15 pódese ver a evolución de 1995 a 2004 dos índices por habitante de tres variables macroeconómicas relevantes: PIB, renda bruta e renda dispoñible en paridade de poder adquisitivo. Aparte de teimar na chamada de atención sobre a gran diferenza respecto do estudo de FUNCAS realizado no ano anterior (recollido no cadro I.10 do Informe Sociolaboral de 2003) e de non perder de vista a influencia do menor dinamismo demográfico galego na mellora dos datos “por habitante” respecto da media estatal, subliñaremos os seguintes trazos:

- Galicia avanzou case un punto por ano respecto do promedio estatal no *PIB por habitante* nos últimos nove anos e queda na décimocuarta posición na clasificación (avanzando tres postos na clasificación).
- No tocante á *renda bruta por habitante*, Galicia avanzou practicamente o mesmo que no PIB por habitante (case un punto por ano) e queda na décimoterceira posición da clasificación en 2004 (un posto máis adiante que no ranking por PIB per capita dese mesmo ano e catro por riba do que ocupaba en renda bruta en 1995).
- En *renda familiar bruta dispoñible en poder de compra* (é dicir, en paridade de poder adquisitivo) Galicia avanzou tamén practicamente un punto por ano no período e quedou en décimoterceira posición (catro postos por diante que en 1995).

Os datos deste cadro son especialmente relevantes desde o punto de vista económico-social porque, se dunha banda amosan o crecemento económico real por habitante (ao traveso do PIB e da renda bruta), pola outra dan conta (coa terceira variable) de canto varía a renda despois dun dobre axuste derivado das transferencias monetarias públicas netas (ao traveso do sistema impositivo e das prestacións da Seguridade Social) e máis da corrección dos prezos relativos dos bens e servizos.

A renda familiar dispoñible en paridade de poder de compra é a variable que amosa o volume das rendas percibidas polos fogares e institucións non lucrativas –excluídas as administracións públicas– residentes en cada comunidade autónoma, tendo en

conta o nivel relativo do índice de prezos de consumo de cada unha das comunidades. Non só inclúe aportacións que proceden da vía da produción de bens e servizos (coma por exemplo as rendas salariais ou as rendas mixtas –traballo e capital– percibidas polos traballadores por conta propia) senón tamén as prestacións sociais e outras transferencias recibidas polos fogares e institucións non lucrativas. Cómpre lembrar que se exclúen para o seu cálculo as cotas da Seguridade Social e os impostos directos pagados polas familias.

1.2.2.2. O crecemento económico galego, no marco da UE–I5

O cadro 1.16 infórmanos da posición relativa en renda en termos de poder de compra *por habitante* das distintas comunidades autónomas na última década respecto da media da Unión Europea, de acordo cos datos de FUNCAS. Obsérvase que:

- Só seis comunidades autónomas superan en 2004 a media da UE–I5: Madrid, País Vasco, Navarra, Cataluña, Aragón e Baleares e outras seis (incluíndo no cómputo as cidades autónomas de Ceuta e Melilla) teñen un índice de converxencia no intervalo: 90–100% (A Rioxa, Castela–León, C. Valenciana e Cantabria e as dúas cidades autónomas).

- Por debaixo do 90% están sete comunidades, que ordenadas de maior a menor índice son: Galicia, Castela–A Mancha, Canarias, Asturias, Extremadura, Murcia e Andalucía. Galicia encabeza, xa que logo, este grupo de comunidades clasificadas no terceiro nivel, cun índice 84,10 (nove puntos por baixo do promedio español).

- Nunha visión diacrónica sobrancearemos que este cadro explicita tamén que o avance cara a converxencia de Galicia coa UE–I5 foi nesta última década superior en Galicia que na media estatal.

■ Cadro 1.16

Índice de converxencia con Europa. Por habitante en poder de compra. 1995-2004

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Andalucía	58,90	60,09	60,91	60,54	63,66	65,15	67,77	69,57	70,21	71,28
Aragón	90,79	94,37	94,62	94,88	99,19	98,47	102,30	10,03	104,39	104,73
Asturias	71,13	71,88	72,66	72,07	72,42	73,57	76,82	79,01	80,17	80,40
Baleares	103,84	105,24	102,44	101,62	104,57	106,58	104,28	100,97	101,20	101,97
Canarias	75,47	77,05	78,32	77,20	80,40	79,56	80,38	80,27	81,55	82,53
Cantabria	75,22	77,97	78,27	77,90	81,32	82,93	85,81	86,93	88,76	90,14
Cast. A Mancha	73,09	74,84	75,38	74,99	78,72	79,74	81,94	82,37	82,61	83,53
Cast. e León	80,50	82,58	82,96	83,58	87,13	88,91	91,72	94,09	95,84	97,89
Cataluña	95,00	96,93	98,28	98,10	101,49	103,39	106,29	106,75	105,93	105,23
C. Valenciana	78,31	79,25	80,98	79,94	84,62	86,18	88,87	89,42	89,55	90,73
Extremadura	58,16	60,43	60,70	60,96	64,35	67,16	69,44	72,13	74,12	76,10
Galicia	65,83	68,34	70,68	70,91	75,26	75,68	78,96	80,58	82,10	84,10
Madrid	102,59	105,29	108,79	108,23	112,02	112,44	112,22	113,00	113,38	114,85
Murcia	67,37	68,08	69,62	68,85	71,40	72,14	73,57	73,89	73,33	74,00
Navarra	101,09	100,73	103,20	102,17	103,94	106,80	106,86	107,39	107,95	110,02
País Vasco	98,53	100,86	101,86	101,18	103,86	105,65	107,92	110,03	110,91	112,98
A Rioxa	90,05	93,20	94,81	93,97	98,77	97,68	100,09	99,03	98,87	99,79
Ceuta	79,55	79,47	78,22	78,93	82,22	83,65	86,21	90,66	92,40	94,50
Melilla	85,66	87,05	87,16	83,57	88,06	88,06	89,52	92,52	96,20	97,86
España	80,65	82,46	83,84	83,45	86,95	88,20	90,41	91,52	92,07	93,08

Media Eur 15 = 100

Fonte: FUNCAS, "Cuadernos de Información Económica", marzo-abril 2005.

Cómpre subliñar que unha análise máis a fondo da converxencia *real* –que supera os obxectivos deste Informe– debería ter en conta tamén outros factores (como a taxa de paro ou o nivel de desenvolvemento tecnolóxico), o que certamente situaría a Galicia e a España nunha posición de maior diverxencia coa media da UE.

1.3. Crecemento económico e xeración do emprego

O crecemento económico non é un fin en si mesmo; a súa finalidade é darlle pulo a unha sociedade de maior benestar e nesa andaina a creación de máis e mellor emprego para a súa poboación é un paso irrenunciable. Achegarémonos agora á análise de en que medida o crecemento económico se converteu nos últimos anos en xeración de emprego en Galicia e que diferenza hai en relación co que ocorre no conxunto estatal. No apartado terceiro do capítulo 3 tratamos máis polo miúdo o comportamento do emprego en Galicia, desagregado por sexos, sectores económicos, grupos de idade, provincias, situación profesional, carácter temporal ou indefinido do contrato, etc; remitimos a ese epígrafe aos interesados en afondar nalgún deses aspectos da ocupación en Galicia.

1.3.1. A xeración do emprego en 2004

Un primeiro achegamento á creación de emprego en Galicia (e en cada un das comunidades autónomas) en 2004 vímolos xa, con datos de FUNCAS, no cadro 1.13.

O emprego das distintas comunidades autónomas no último trienio cos datos da EPA (que elabora o INE) presentámoslos no cadro 1.17. Nel comprobábase que:

■ Cadro 1.17

Poboación ocupada ⁽¹⁾. Por comunidades autónomas. 2002-2004

	Valores absolutos (en miles)			Distrib. porcentual			Variacións anuais					
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	Miles			%		
							2002	2003	2004	2002	2003	2004
Andalucía	2.499,9	2.615,2	2.750,3	15,3	15,5	15,9	46,7	115,3	135,1	1,9	4,6	5,2
Aragón	480,0	489,1	501,4	2,9	2,9	2,9	9,0	9,1	12,3	1,9	1,9	2,5
Asturias	377,8	397,0	383,5	2,3	2,4	2,2	11,2	19,2	-13,5	3,1	5,1	-3,4
Baleares	373,4	384,4	398,4	2,3	2,3	2,3	11,5	11,0	14,0	3,2	2,9	3,6
Canarias	748,5	785,4	799,3	4,6	4,7	4,6	21,6	36,9	13,9	3,0	4,9	1,8
Cantabria	210,1	219,8	216,7	1,3	1,3	1,3	-0,8	9,7	-3,1	-0,4	4,6	-1,4
Cast. A Mancha	655,8	666,6	684,6	4,0	4,0	4,0	18,3	10,8	18,0	2,9	1,6	2,7
Cast. e León	938,6	941,5	971,6	5,7	5,6	5,6	16,1	2,9	30,1	1,7	0,3	3,2
Cataluña	2.786,8	2.889,7	2.900,6	17,0	17,1	16,7	25,1	102,9	10,9	0,9	3,7	0,4
C. Valenciana	1.772,3	1.819,4	1.884,1	10,8	10,8	10,9	12,2	47,1	64,7	0,7	2,7	3,6
Extremadura	363,6	375,7	387,1	2,2	2,2	2,2	7,0	12,1	11,4	2,0	3,3	3,0
Galicia	1.087,8	1.104,8	1.142,2	6,6	6,6	6,6	17,8	17,0	37,4	1,7	1,6	3,4
Madrid	2.330,4	2.375,5	2.465,1	14,2	14,1	14,2	27,0	45,1	89,6	1,2	1,9	3,8
Murcia	458,6	481,5	494,9	2,8	2,9	2,9	18,3	22,9	13,4	4,2	5,0	2,8
Navarra	238,2	242,7	250,4	1,5	1,4	1,4	0,5	4,5	7,7	0,2	1,9	3,2
País Vasco	895,3	910,4	918,9	5,5	5,4	5,3	15,3	15,1	8,5	1,7	1,7	0,9
A Ríoxa	111,2	112,7	122,6	0,7	0,7	0,7	-0,4	1,5	9,9	-0,4	1,3	8,8
Ceuta e Melilla	49,0	50,8	51,7	0,3	0,3	0,3	0,0	1,8	0,9	0,0	3,7	1,8
España	16.377,3	16.862,0	17.323,3	100,0	100,0	100,0	256,3	484,7	481,3	1,6	3,0	2,7

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre de cada ano (cadro tomado do MTAS: Coyuntura Laboral nº 72 marzo 2005)

- Cos datos do organismo estatístico oficial o crecemento da xeración neta de emprego de Galicia no ano 2004 (3,4%) foi superior ao do conxunto da economía española (2,7%), a diferenza do ocorrido no ano anterior (no que a porcentaxe de creación de emprego estatal case duplicou á galega).
- Ese importante crecemento do emprego galego fixo que a nosa comunidade fose en 2004 a sexta por porcentaxe de xeración de emprego e a cuarta por crecemento absoluto.
- Os 37.400 empregos netos xerados en Galicia en 2004 superan aos creados en Galicia no bienio anterior (34.800).
- Catro comunidades autónomas (Andalucía, Cataluña, C.Valenciana e Madrid) concentran en 2004 un 57,7% do emprego estatal.

I.3.2. Crecemento económico e do emprego a longo prazo

Unha visión comparativa da xeración de emprego a longo prazo en Galicia e no conxunto do Estado figura no cadro 1.18, que resume a creación neta de postos de traballo en valores absolutos e porcentuais desde 1992. Dado o importante cambio metodolóxico da EPA desde o ano 2002 (do que trataremos máis polo miúdo no epígrafe 3.2 deste Informe) presentamos separadamente os datos do período 1992–2001 e os dos últimos anos.

■ Cadro 1.18

Variación do emprego. Galicia/España. 1992-2001/2002/2003/2004

	1992-2001		2002		2003		2004	
	En valor absoluto	En %	En valor absoluto	En %	En valor absoluto	En %	En valor absoluto	En %
Galicia	-19.800	-2,00	17.800	1,7	17.000	1,6	37.400	3,4
España	2.268.000	18,00	256.300	1,6	484.700	3,0	461.300	2,7

Elaboración propia

Fonte: INE, EPA do 4º trimestre de cada ano

No período 1992–2001 Galicia perdeu emprego neto (19.800, que supón un 2%) mentres que en España creceu un 18% (2.268.000 persoas ocupadas máis). No ano 2002, en cambio, a xeración porcentual de emprego foi semellante nos dous ámbitos territoriais, no 2003 foi case o dobre en España e en 2004 foi superior en Galicia en sete décimas porcentuais.

A creación neta de emprego acumulada do último trienio en Galicia triplica (multiplica por 3,65, para maior exactitude) a perda neta de emprego que sufrira a nosa comunidade na década anterior.

A maior dificultade de transformar o crecemento económico en xeración de emprego en Galicia explíctase co seguimento comparativo entre Galicia e España dos datos do conxunto do período analizado. ¿Hai algunha diferenza importante na estrutura sectorial do emprego dos dous territorios para que Galicia teña maior dificultade para transformar o seu crecemento económico en xeración neta de emprego?

A desagregación por sectores económicos da variación da ocupación desde 1997 que ofrece o cadro 1.19 explicita que o principal factor diferencial neses anos foi a evolución do emprego do sector agro–pesqueiro galego (e moi especialmente do

Variación do emprego. Por sectores económicos. Galicia 1997-2004

■ Cadro 1.19

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Agricultura	-28,1	-6,1	-16,6	6,0	-24,5	-1,8		
Pesca	-2,7	-1,6	8,0	-1,3	-6,8	-5,4		
Subtotal sector agropesqueiro	-30,8	-7,7	-8,6	4,7	-31,3	-7,2	-7,1	-3
Industria	5,8	15,4	0,6	12,4	11,5	8,4	-11	12
Construción	4,1	-2,8	12,3	6,0	9,9	-7,9	-1,5	7
Servizos	27,1	13,9	24,1	11,5	7,7	24,5	36,6	22
Subtotal sect. non primarios	37,0	26,5	37,0	29,9	29,1	25,0	23,1	40
Total	6,2	18,8	28,4	34,6	-2,2	17,8	16	37

Elaboración propia

(1) En miles

Fonte: INE: EPA do 4º trimestre

agrario). De feito, o único ano que subiu o emprego agro–pesqueiro (2000) posibilitou a maior creación de emprego neto na economía galega de 1997 a 2003, e o descenso moi lixeiro de 2004 coincidiu co maior avance do emprego.

Compróbase no cadro que a creación de emprego nos sectores “non primarios” foi continuo e bastante estable (oscilou entre un mínimo de 25.000 e un máximo de 40.000), mentres que a variación da xeración de emprego total é moito maior; e vai da destrución de emprego do ano 2001 á creación neta de 37.000 postos de traballo en 2004; a evolución do emprego agrario é a principal clave explicativa desa última variación.

¿Cal foi, ano por ano, a variación do emprego diferenciada entre os sectores primario e non primarios na economía galega no último cuadrienio do século XX e o primeiro cuadrienio do XXI?:

■ En 1997 a suba nos sectores non primarios tivo un notable aumento (37.000 novos ocupados) e foi pouco menor a destrución de ocupación agro–pesqueira (30.800).

■ En 1998 a xeración de emprego neto dos sectores secundario e dos servizos (26.500) foi inferior que no ano anterior; pero a menor perda de emprego agro–pesqueiro (7.700 persoas) fixo aumentar significativamente a ocupación total.

■ En 1999 a xeración de emprego nos sectores secundario e terciario voltou ao nivel de 1997 (37.000) pero desta volta a perda de emprego do sector primario foi moito menor que entón (8.600, pouco máis da cuarta parte) polo que a suba da ocupación foi moi notable.

■ No ano 2000 a creación de emprego nos sectores non primarios foi de 29.900 (7.100 menos que no ano anterior) pero foi positiva a aportación do sector primario (4.700 empregos), o que permitiu acadar a segunda maior suba da ocupación total galega do período analizado.

■ O emprego dos sectores non primarios presentou no ano 2001 un avance semellante ao do ano anterior; pero a fortísima destrución de emprego no sector primario nese ano (a maior do período 1996–2001 en termos absolutos e moi especialmente en termos relativos) produciu a única diminución da ocupación total en Galicia nos sete anos estudados.

■ En 2002 o sector servizos volveu a ser o principal dinamizador do emprego galego (coma en 1997 e 1999) e o sector pesqueiro tivo –no ano que comezaron os efectos económicos e ecolóxicos do *Prestige*– a segunda maior perda do período estudado. O descenso da ocupación na construción provocou que o emprego dos sectores non primarios tivera a segunda menor creación de postos de traballo dos oito anos.

■ En 2003 os servizos acentuaron a forte expansión do ano anterior e foron o único sector xerador de emprego (co mellor dato dos oito anos analizados). A falla de desagregación da perda de emprego agro–pesqueiro entre o sector agro–gandeiro e o pesqueiro impide facer un achegamento preciso aos efectos do *Prestige* na ocupación pesqueira cos datos da *EPA*.

■ Por último, en 2004 sobrancea a creación de emprego nos tres sectores non primarios (por vez primeira desde 2001) e a mínima perda de emprego agro–pesqueiro. Globalmente produciuse a maior suba da ocupación do período analizado.

I.3.3. Estrutura sectorial do emprego por comunidades autónomas

Presentamos no cadro 1.20 unha visión comparativa da porcentaxe de ocupación en cada sector económico nas diversas comunidades autónomas en 2004. Sobrancearemos que:

- Galicia segue a ser, despois de Estremadura, a comunidade coa maior porcentaxe de persoas traballando no sector agro–pesqueiro, pese á importante redución das últimas décadas. A porcentaxe galega é máis do dobre da española.
- É igual a porcentaxe de poboación ocupada en Galicia e España na construción e algo maior na industria en Galicia (1,1 puntos porcentuais) mentres que no sector servizos a diferenza é de 7 puntos máis a prol de España (tres décimas menos que no ano anterior).

A diferenciación por sexos do cadro 1.21 reflicte entre outras cousas no tocante ao emprego das mulleres:

Poboación ocupada ⁽¹⁾ por sectores económicos e comunidades autónomas. 2004

■ Cadro 1.20

	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
Andalucía	9,3	11,0	14,7	65,1
Aragón	6,5	23,4	9,2	60,9
Asturias	6,6	18,5	11,2	63,8
Baleares	2,1	8,9	14,5	74,4
Canarias	4,7	5,8	15,1	74,4
Cantabria	5,7	20,8	12,6	60,8
Cast. e León	8,0	19,4	12,3	60,2
Cast. a Mancha	9,3	18,8	15,5	56,5
Cataluña	2,3	24,7	10,5	62,4
C. Valenciana	3,6	22,1	12,5	61,8
Estremadura	13,4	11,0	15,1	60,5
Galicia	11,2	19,2	12,0	57,5
Madrid	0,7	14,0	9,6	75,6
Murcia	10,8	17,9	13,7	57,7
Navarra	5,4	29,8	9,6	55,1
País Vasco	1,3	27,7	8,4	62,6
A Rioxa	6,4	30,6	11,2	51,7
Ceuta e Melilla	0,6	3,2	7,2	89,0
España	5,4	18,1	12,0	64,5

(1) En porcentaxe. Medias anuais
Fonte: INE, EPA

- Que as diferenzas son especialmente acusadas entre as mulleres no sector agro-pesqueiro, no que Galicia ocupa a primeira posición do Estado, cunha porcentaxe superior ao triple da media estatal e moi por riba (5,2 puntos) das comunidades que a seguen (Andalucía e Murcia).
- A escasísima participación da muller no traballo na construción en calquera das comunidades autónomas.

Poboación ocupada ⁽¹⁾. Por sexo, sector económico e comunidade autónoma. 2004

■ **Cadro 1.21**

Homes	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
Andalucía	10,2	13,8	21,9	54,1
Aragón	9,1	29,4	13,8	47,7
Asturias	6,5	26,4	17,0	50,1
Baleares	2,9	11,3	23,6	62,2
Canarias	4,9	7,5	23,7	64,0
Cantabria	5,9	27,1	19,7	47,3
Cast. e León	10,2	24,8	18,6	46,5
Cast. A Mancha	12,0	21,0	22,3	44,6
Cataluña	3,3	30,1	16,8	49,8
C. Valenciana	4,7	26,3	19,5	49,6
Extremadura	17,3	13,0	21,5	48,2
Galicia	10,1	23,5	19,2	47,2
Madrid	1,2	17,7	15,5	65,7
Murcia	12,6	20,7	20,2	46,5
Navarra	6,7	37,8	14,9	40,7
País Vasco	1,6	38,7	13,4	46,2
A Rioxa	8,7	35,2	17,3	38,9
Ceuta e Melilla	0,5	4,0	10,2	85,2
España	6,5	22,4	18,7	52,5

Mulleres	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
Andalucía	7,7	5,8	1,3	85,2
Aragón	2,4	14,2	2,0	81,4
Asturias	6,6	6,2	2,1	85,1
Baleares	1,0	5,6	1,9	91,5
Canarias	4,4	3,2	1,8	90,7
Cantabria	5,3	10,7	1,2	82,8
Cast. e León	4,3	10,2	1,4	84,0
Cast. a Mancha	3,8	14,4	1,9	79,9
Cataluña	1,0	17,3	1,9	79,8
C. Valenciana	1,9	15,7	2,1	80,3
Extremadura	5,7	7,0	2,2	85,1
Galicia	12,9	13,1	1,7	72,3
Madrid	0,1	8,9	1,7	89,2
Murcia	7,7	13,0	2,4	76,8
Navarra	3,5	17,9	1,7	76,9
País Vasco	0,9	11,7	1,1	86,3
A Rioxa	2,7	23,1	1,2	72,9
Ceuta e Melilla	0,7	1,3	0,5	97,5
España	3,7	11,5	1,7	83,1

(1) En porcentaxe. Medias anuais
Fonte: INE, EPA

- Galicia ocupa a última posición na porcentaxe de mulleres que traballan no sector servizos (seguida da Ríoxa).

No emprego masculino, sobrancearemos que o abano das diferenzas sectoriais entre as porcentaxes galega e española son moito menos importantes que nas mulleres; dos dous sectores nas que as diferenzas no emprego feminino eran especialmente importantes respecto da media estatal (agricultura e servizos) conséntase que o diferencial pasa a ser menos da metade no caso dos homes (3,6 puntos fronte a 9,2 das mulleres en agricultura e 5,3 puntos fronte a 10,8 das mulleres nos servizos).

1.4. Comercio exterior

Ao estudar o *comercio exterior español* é evidente que nos estamos a referir ás transaccións con orixe ou destino alén do seu territorio. Menos claro resulta o concepto de *comercio exterior galego*, xa que podemos referirnos tamén a todas as transaccións con orixe ou destino extragalego ou ben tan só a unha parte dese total de transaccións: as que teñen orixe ou destino fóra de España. Este último é o enfoque predominante na literatura económica (e será o que usaremos tamén nós aquí, agás no epígrafe 1.4.2) entre outras cousas (aunque non só) polas maiores facilidades de información estatística (por contar con datos mensuais aportados polo Departamento de Aduanas).

1.4.1. Comercio galego co estranxeiro

A evolución do comercio co estranxeiro de Galicia (ou de España) no ano 2004 viuse afectada negativamente por varios factores, entre os que subliñaremos os seguintes:

- O tipo de cambio do euro continuou a suba que comezara xa o ano anterior e fíxoo de forma importante respecto do dólar, o que afectou negativamente ás nosas exportacións fóra da “área euro”, ao tempo que lle deu pulo ás importacións de fóra da *Eurozona* e encareceu notablemente as importacións nominadas en dólares (petróleo...).
- A crise económica de varios estados europeos (como Alemaña, Portugal ou Italia), xunto á crecente penetración nos mercados internacionais de China (xa integrada na OMC) tiveron unha nítida repercusión negativa no noso comercio internacional.
- O forte aumento do prezo dos combustibles minerais (petróleo...) encareceu moito a factura das nosas importacións e contribuíu ao déficit comercial de Galicia en 2004. A factoría de Repsol na Coruña gastou nese ano un 13,5% máis nas importacións de cru petrolífero que en 2003; o petróleo é un dos produtos que máis contribúen ao noso déficit comercial (podemos estimar a súa achega deficitaria en case 1.300 millóns de euros no último ano).
- A maior suba da inflación en Galicia (ou no conxunto do estado) que na media dos estados da UEM desde a implantación do euro implicou unha perda de competitividade das nosas exportacións tamén na “Eurozona” (que é a receptora prioritaria das nosas vendas).

I.4.1.1. Exportacións, importacións e saldo comercial

A análise trimestral dos datos correspondentes a Galicia da balanza comercial española do ano 2004 podemos facelo ao fío do cadro I.22; podemos apreciar nel a evolución das exportacións, as importacións e o saldo comercial (valor das exportacións menos o das importacións). Constatase que:

- O comercio exterior galego tivo unha evolución moi irregular ao longo do ano. O forte crecemento das exportacións do primeiro trimestre non se repetiu nos seguintes (mesmo diminuíron no segundo trimestre) mentres que as importacións tiveron subas de dous díxitos nos trimestres segundo e cuarto.

- Como consecuencia desas variacións das exportacións e das importacións, o superávit do primeiro trimestre transformouse en déficit nos outros tres trimestres, con valores que roldan os 200 millóns de euros en cada un deles.

O gráfico amosa a evolución do saldo comercial galego co estranxeiro nos últimos sete anos. Salientaremos que:

- Galicia case duplicou o seu déficit comercial en 2004 e acadou nese ano o peor rexistro do último cuadrenio.

- Só nun ano (en 2002) presentou superávit comercial a balanza que mide os nosos intercambios comerciais co estranxeiro.

Con todo, cómpre subliñar que o déficit comercial galego representa tan só un 0,81% do total español (que en 2004 tivo o maior déficit da última década: 60.670 millóns de euros). Galicia é a sétima comunidade autónoma por volume das exportacións e, dentro delas, é a terceira con mellor saldo comercial (por detrás de C.Valenciana e País Vasco), pero non entra no grupo das sete comunidades que teñen superávit comercial en 2004 (Navarra, País Vasco, A Rioxa, Aragón, C.Valenciana, Castela-León e Extremadura).

A provincia de Pontevedra segue a ser o auténtico motor de explosión das exportacións galegas, posto que o valor das súas vendas ao estranxeiro (66% do total galego) dobra á suma das outras tres provincias, e consolidouse en 2004 como a cuarta provincia española por exportacións e unha das que ten maior superávit comercial (con 992 millóns de euros).

Comercio exterior. Por trimestres. Galicia 2004

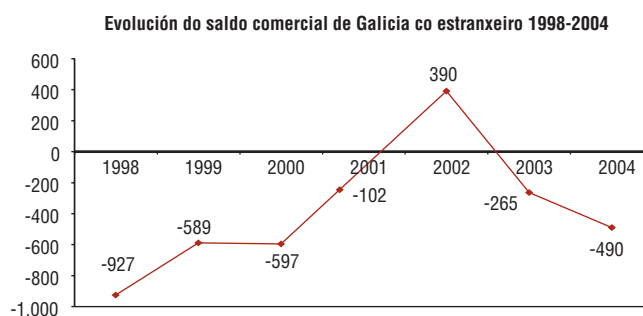
■ Cadro 1.22

	I T.	II T.	III T.	IV T.
Exportacións ⁽¹⁾	11,8	-0,5	4,7	7,0
Importacións ⁽¹⁾	4,5	11,2	3,7	10,5
Saldo comercial ⁽²⁾	173	-252	-199	-212

(1) En porcentaxe de variación

(2) Sen deflactar. En millóns de euros

Fonte: ICEX. Base de datos ESTACOM

1.4.1.2. A taxa de cobertura do comercio galego co estranxeiro.

A evolución da **taxa de cobertura** (ou porcentaxe do valor das exportacións sobre o das importacións) nos últimos sete anos, con desagregación por trimestres no último trienio, pódese ver no cadro 1.23. Nel destacaremos que:

- No ano 2002 (o último no que Galicia tivo superávit comercial) a taxa de cobertura do comercio exterior galego presentou unha melloría espectacular no primeiro trimestre (que veu sumarse ao continuo ascenso do cuadrienio anterior) e situouse nun valor certamente histórico: 112,3%. O decrecemento continuado nos outros tres trimestres fixo que no cuarto baixara de novo do nivel 100 (que é o que marca o equilibrio entre o valor das exportacións e o das importacións).
- No ano 2003 a importante mellora do saldo comercial no primeiro semestre (especialmente no primeiro trimestre) non tivo continuidade no segundo semestre, e a balanza comercial volveu á súa situación tradicional de déficit (e, xa que logo, a taxa de cobertura por baixo do nivel 100) anque moi por riba da taxa de cobertura estatal (74,6%).
- A forte suba da taxa de cobertura no primeiro trimestre de 2004 rachou xa no segundo e quedou desde entón estabilizada ao longo do ano ao redor do 92% (oito puntos por baixo do equilibrio do comercio exterior). A taxa de cobertura galega supera actualmente a estatal en 21,3 puntos.

■ Cadro 1.23

Taxa de cobertura. Galicia 1998-2004

	1998	1999	2000	2001	2002				2003				2004			
					1 T.	2 T.	3 T.	4 T.	1 T.	2 T.	3 T.	4 T.	1 T.	2 T.	3 T.	4 T.
T. cob. (%)	86,3	90,1	93,4	98,9	112,3	107,4	104,1	94,5	100,1	102,3	92,2	95,6	107,0	91,5	92,6	92,5

Fonte: ICEX. Base de datos ESTACOM

1.4.1.3. Distribución por produtos

Unha das características do comercio exterior galego é o seu carácter intraindustrial: importamos moitas materias primas (e bens de equipamento) para producir e exportar produtos elaborados. A notable importancia do comercio intraindustrial reflítese coa comparanza dos cadros 1.24 e 1.25, pois constátase que coinciden sete dos dez primeiros capítulos arancelarios nas exportacións e máis nas importacións.

Na análise das **principais mercancías exportadas** por Galicia sobrancearemos;

- A notable estabilidade: os dez capítulos do arancel con maior valor das exportacións son os mesmos que no ano anterior e que en 2002, anque certamente con algún cambio na orde en 2004 (intercambian os seus postos, *barcos con preparados de carne ou peixe* e máis *combustibles minerais con máquinas*).
- Que se dá nas vendas galegas ao estranxeiro un grao de **concentración sectorial** moi elevado, xa que ao redor do 60% (un 59,3%) concéntrase nos tres primeiros capítulos arancelarios do cadro 1.24; isto conleva un risco: maior **vulnerabilidade** que se a nosas vendas ao estranxeiro estivesen máis diversificadas.

-Aínda coa diminución de 2,5 puntos respecto do ano anterior, en 2004 as exportacións galegas do sector automobilístico seguen moi por diante de calquera outro

Principais capítulos de exportación. Galicia. 2004

■ Cadro 1.24

	Exportacións	Miles de euros	% (1)	TVI % (2)
1	Vehículos automóviles, tractores, ciclos e demais vehículos	4.583.317	43,8	-0,3
2	Peixes, crustáceos e moluscos	811.631	7,8	3,8
3	Prendas e complementos de vestir, agás os de punto	805.136	7,7	19,6
4	Prendas e complementos de vestir de punto	467.818	4,5	12,0
5	Preparados de carne e de peixe	296.937	2,8	2,6
6	Manufacturas de pedra, xeso e cemento	296.453	2,8	-5,2
7	Barcos e demais artefactos flotantes	293.775	2,8	-17,6
8	Madeira, carbón vexetal e manufacturas de madeira	232.228	2,2	24,3
9	Combustibles minerais, aceites minerais e produtos	225.797	2,2	23,8
10	Máquinas, aparatos e material eléctrico e as súas partes	203.712	1,9	10,0
	Resto de produtos	2.242.995	21,4	13,5
	Total	10.459.799	100,0	5,0

(1) Porcentaxe de participación no total das exportacións galegas

(2) Taxa de variación interanual

Fonte: ICEX. Base de datos ESTACOM

Principais capítulos de importación. Galicia. 2004

■ Cadro 1.25

	Importacións	Miles de euros	% (1)	TVI (2)
1	Vehículos automóviles, tractores, ciclos e demais vehículos	2.826.624	25,8	3,9
2	Combustibles minerais, aceites minerais e produtos	1.512.724	13,8	12,9
3	Peixes, crustáceos e moluscos	1.293.361	11,8	-4,7
4	Fundición, ferro e aceiro	571.712	5,2	43,2
5	Prendas e complementos de vestir, agás os de punto	461.846	4,2	-4,3
6	Prendas e complementos de vestir de punto	426.525	3,9	10,3
7	Produtos farmacéuticos	397.522	3,6	7,8
8	Reactores nucleares, caldeiras e máquinas	354.289	3,2	-17,6
9	Madeira, carbón vexetal e manufacturas da madeira	304.167	2,8	6,3
10	Máquinas, aparatos e material eléctrico e as súas partes	267.121	2,4	22,3
	Resto de produtos	2.534.465	23,1	12,3
	Total	10.950.356	100,0	6,9

(1) Porcentaxe de participación no total das exportacións galegas

(2) Taxa de variación interanual

Fonte: ICEX. Base de datos ESTACOM

sector: O 78% destas vendas ao estranxeiro corresponden a automóviles e o 22% restante a compoñentes para automóviles, sector este que vai gañando posicións nos últimos anos (en 2004 as 57 industrias de pezas para automóviles subiron un 19% as exportacións mentres que PSA Peugeot Citroën reduciunas nun 6,6%).

- A especialización das nosas vendas ao estranxeiro céntrase moi especialmente en tres apartados: *transporte* (terrestre e marítimo), *téxtil* e o vencellado cos recursos naturais (*peixes, preparados de carne e peixe, pedra, madeira*).

- Polo forte ritmo de crecemento do último ano, sobrancean especialmente tres apartados: *madeira, combustibles minerais* e *téxtil* (certificando un ano máis o crecemento protagonismo, este último sector, no conxunto da economía galega, mesmo coas dificultades que a crecente competencia internacional está xerando).

- No tocante ao maior descenso porcentual interanual (*barcos*), cómpre non esquecer que anque a construción dun buque é unha actividade plurianual, a súa contabi-

lización nun exercicio concreto fai dispararse nese ano o valor das exportacións (como ocorreu en 2003, no que se contabilizou unha venda a Liberia por valor de 133,7 millóns de euros), co que no seguinte ano é doado atopar diminucións porcentuais importantes.

Na análise **das principais mercancías importadas** por Galicia sobrancearemos, ao fío do cadro I.25;

- A estabilidade: os dez capítulos do arancel con maior valor das importacións son os mesmos que no ano anterior e que en 2002, anque certamente con varios cambios de posición (sobrancearemos a suba ao segundo posto dos *combustibles minerais*, nun ano de forte suba do cru petrolífero e de depreciación do euro respecto do dólar).
- Que se dá nas nosas compras no estranxeiro un grao de **concentración sectorial** moi elevado, xa que en 2004 máis da metade do importe total das nosas importacións (exactamente un 51,4%) produciuse nos tres primeiros capítulos arancelarios do cadro I.26; con todo, esa concentración é inferior en dous puntos á do pasado ano e en oito puntos á das nosas exportacións en 2004.
- As importacións galegas do sector automobilístico seguen moi por diante de calquera outro apartado, e practicamente dobra ao segundo; a maior parte destas compras corresponden a compoñentes para automóviles, necesarias para o funcionamento da factoría viguesa de PSA Peugeot Citroën; velaí un bo exemplo de *comercio intrafirma*.
- Polo forte ritmo de crecemento do último ano, sobrancean especialmente tres apartados *das importacións de Galicia*: *ferro e aceiro, máquinas— material eléctrico e combustibles minerais*.

I.4.1.4. Distribución xeográfica

A distribución por estados das exportacións galegas (cadro I.26) constata que os sete primeiros clientes de Galicia son en 2004 os mesmos que no ano anterior (trocando a súa posición Reino Unido con Italia e máis Bélxica cos Países Baixos) e membros todos eles da UE. Das outras tres posicións, saen da oitava e da novena respectivamente Estados Unidos e Grecia e entran nos seus postos Noruega e Turquía.

Os dous cambios máis destacados do último ano son, ao noso entender:

- A notable suba das nosas exportacións a Francia (53,7%) e Marrocos (26,5%); a primeira serviu para consolidar a Francia na cabeza desta clasificación (cun terzo do valor das nosas exportacións totais) e debeuse especialmente ao sector da automoción (que cunha suba no último ano do 69,4% levou a que sexan xa un 79,8% do valor das exportacións totais a Francia).
- A forte diminución (ao redor do 37%) das nosas exportación a dous estados “socios da eurozona” que adoitan estar entre os nosos cinco primeiros clientes: Reino Unido e Alemaña.

Polo máis, os dez primeiros clientes seguen a concentrar en 2004 case un 79% do valor total das nosas vendas ao exterior (cunha suba de tan só unha décima respecto do ano anterior); os dous primeiros (Francia–Mónaco e Portugal) conxuntamente supoñen un 50,7% do importe das nosas exportacións (cunha fortísima suba respecto do ano anterior: 10,9 puntos porcentuais).

Principais estados clientes de Galicia. 2004

■ Cadro 1.26

	Miles de euros	% (1)	TVI (2)
1 Francia e Mónaco	3.498.684	33,4	53,7
2 Portugal	1.804.889	17,3	6,5
3 Italia	700.751	6,7	-20,5
4 Reino Unido	643.884	6,2	-36,9
5 Alemaña	418.421	4,0	-36,8
6 Países Baixos	327.957	3,1	-14,9
7 Bélxica	273.546	2,6	-29,5
8 Noruega	195.884	1,9	-
9 Turquía	193.516	1,9	-
10 Marrocos	182.290	1,7	26,5
Resto de países	2.219.977	21,2	-11,4
Total	10.459.799	100,0	5,0

(1) Porcentaxe de participación no total das exportacións galegas

(2) Taxa de variación interanual

Fonte: Departamento de Aduanas e Impostos Especiais

Nos nosos principais provedores, pola súa banda, subliñaremos ao fío do cadro 1.27 que:

- Dos dez estados que encabezaban esta clasificación en 2003, os oito primeiros son os mesmos (cambiando as súas posicións Reino Unido con Italia e México con Noruega), ascende un posto Suecia e entra Libia en vez de Arxentina.

- A diferenza do que ocorría cos clientes, non son da UE os sete primeiros provedores, senón os cinco primeiros (máis o noveno). As importacións de cru petrolífero para a factoría Repsol son a causa principal de que figuren nesta clasificación estados como Libia, México ou Noruega.

- Os tres estados aos que máis lles mercamos son os mesmos que encabezan a clasificación dos nosos clientes principais —e pola mesma orde—; o cuarto e o quinto tamén son os mesmos, pero en distinta posición. Todos eles son membros da Unión Europea.

- Respecto do visto cos estados clientes, é menor a concentración territorial, xa que os dous primeiros clasificados non chegan a concentrar a metade do valor total das

Principais estados provedores de Galicia. 2004

■ Cadro 1.27

	Miles de euros	% (1)	TVI (2)
1 Francia e Mónaco	2.743.021	25,0	3,0
2 Portugal	1.336.059	12,2	21,7
3 Italia	531.534	4,9	21,3
4 Alemaña	519.320	4,7	10,3
5 Reino Unido	499.369	4,6	-11,3
6 EEUU	470.248	4,3	14,3
7 Noruega	409.170	3,7	26,6
8 México	355.155	3,2	5,3
9 Suecia	274.737	2,5	19,4
10 Libia	252.940	2,3	-
Resto de países	3.558.803	32,5	-4,0
Total	10.950.356	100,0	6,9

(1) Porcentaxe de participación no total das exportacións galegas

(2) Taxa de variación interanual

Fonte: Departamento de Aduanas e Impostos Especiais

nosas importacións (hai que sumar os cinco primeiros países). A diversificación do importante volume de importacións dos *combustibles minerais* é unha das razóns.

- Na comparanza co ano anterior, baixou o valor das importacións do Reino Unido (11,3%), mentres que os maiores aumentos tiveronos Noruega (26,6%) e Portugal (21,7%).

I.4.2. Saldo comercial co estranxeiro e con outras comunidades autónomas

Como sinalabamos ao comezar o estudo do *comercio exterior galego*, unha das acepcións deste concepto (e a máis axeitada lingüisticamente, aínda que certamente a menos usual na literatura económica) abrangue todas as transaccións con orixe ou destino fóra de Galicia. Inclúe, xa que logo, ademais das transaccións realizadas co estranxeiro, as efectuadas coas outras comunidades autónomas (por certo cuantitativamente moi superiores ás outras: o dobre); para evitar confusións, referirémonos a elas como comercio exterior *total*. O seu estudo pódese facer ao traveso das táboas input-output ou mesmo indirectamente pola diferenza entre a produción e a demanda interna dunha comunidade.

A diferenza entre estudar as transaccións de Galicia fóra do noso territorio ou facelo só das transaccións de Galicia fóra de España implica unha importante modificación dos indicadores cos que adoitan avaliarse as relacións comerciais dun país (saldo comercial, taxa de cobertura, grao de apertura, etc). Concretamente, no saldo do comercio exterior galego, o lixeiro déficit que Galicia ten nas súas relacións co estranxeiro transfórmasen nun fortísimo déficit cando estudamos todo o comercio fóra de Galicia.

Saldo exterior (estranxeiro e comunidades autónomas). Por CCAA. 2004

■ Cadro 1.28

	Comunidades con saldo exterior positivo (estranxeiro e autonomías)			Comunidades con saldo exterior deficitario (estranxeiro e autonomías)	
	Saldo (1)	% do PIB pm		Saldo (1)	% do PIB pm
Cataluña	6.947,0	4,26	Andalucía	-12.552,1	10,59
Madrid	3.454,3	2,36	Castela e León	-6.382,1	12,69
C. Valenciana	2.803,2	3,06	Galicia	-5.998,3	12,55
País Vasco	1.671,9	3,13	Castela A Mancha	-5.545,7	17,90
Baleares	1.307,0	6,13	Extremadura	-4.853,9	30,42
Navarra	887,4	6,12	Canarias	-3.190,7	9,12
A Rioxa	58,9	0,88	Asturias	-2.209,7	11,96
			Murcia	-2.179,5	10,45
			Aragón	-1.441,0	5,33
			Cantabria	-1.069,3	10,18
			Melilla	-715,0	54,17
			Ceuta	-621,4	44,76
Total	17.225,0	3,45	Total	46.854,0	-12,39

(1) En millóns de euros

Fonte: FUNCAS. "Cuadernos de Información Económica. Marzo-abril 2005

No cadro 1.28 podemos comprobar o saldo exterior *total* (sumando neste caso o comercio internacional e mailo comercio coas outras comunidades autónomas do estado español). Compróbase nel que:

- Sete comunidades rexistraron en 2004 un saldo positivo: Cataluña, Madrid, C. Valenciana, País Vasco, Baleares, Navarra e A Rioxa. A única variación na orde respecto do ano anterior é o intercambio de posicións entre País Vasco e C. Valenciana.

- Entre as doce comunidades (e cidades autónomas) que presentan un saldo negativo, Galicia é a terceira en valor absoluto (cedéndolle a Castela-León a segunda posición que ocupaba o ano anterior).

- Na porcentaxe do déficit do saldo exterior *total* sobre o seu PIB e, sen contar Ceuta e Melilla (con déficits moi altos por razóns moi específicas derivadas do seu emprazamento xeográfico e de seren núcleos urbanos) Galicia ocupa (cun 12,55%) a cuarta posición entre as dez comunidades autónomas, por detrás de Estremadura, Castela-A Mancha e Castela-León. A porcentaxe do saldo deficitario de Galicia en 2004 é case medio punto menor que no ano anterior; mentres que a media da porcentaxe das doce comunidades con saldo deficitario subiu case oito décimas.

Se comparamos os datos deste cadro cos do cadro I.10 podemos comprobar que hai unha clara relación directa entre o saldo exterior *total* e a riqueza relativa dunha comunidade (medida por exemplo co PIB por habitante en PPA que figura no cadro I.10). Na análise dos dous cadros citados sobrancea que:

- As seis comunidades cun maior índice de riqueza relativa son, por orde de maior a menor: Madrid, Navarra, País Vasco, Baleares, Cataluña e A Rioxa; todas elas figuran entre as sete comunidades que tiveron un saldo exterior *total* positivo en 2004.

- As de menor índice de riqueza relativa son, tamén de maior a menor riqueza: Castela-León, Murcia, Asturias, as cidades autónomas de Ceuta e Melilla, Castela-A Mancha, Galicia, Andalucía, Estremadura; as nove son precisamente as comunidades que tiveron en 2004 un saldo exterior *total* deficitario superior ao 10% do PIB.

Cómpre non esquecer estas “*balanzas comerciais*” *totais autonómicas* á hora de negociar o novo marco de financiamento das comunidades autónomas, pois nas “*balanzas fiscais*” deficitarias (tan sacadas a relucir polos responsables dalgunha comunidade) posiblemente estea a mínima contrapartida que en concepto de solidariedade adoita existir nos *estados do benestar* para compensar; cando menos parcialmente, ás comunidades menos desenvolvidas e que ademais financian (pola vía do comercio inter-autonómico) o crecemento económico das máis desenvolvidas.

1.5. Ampliación da Unión Europea e reordenación de fondos comunitarios. Globalización e deslocalización

Entre as sombras que pesan sobre a economía galega cómpre non perder de vista dúas: a posible perda de fondos europeos e a deslocalización (que episodios como o da empresa Valeo veñen a poñer moi de actualidade).

1.5.1. Ampliación da UE e reordenación de fondos comunitarios

Aludimos no pasado Informe Sociolaboral a un informe do CEPREDE (Centro de Predicción Económica) que estudou as repercusións previstas para cada unha das comunidades autónomas pola ampliación da UE en maio de 2004. Segundo ese informe, Galicia será a comunidade autónoma máis prexudicada por esa ampliación da Unión Europea; sobrancearemos algunhas cousas dese Informe:

- Os dez novos membros da UE representan un 4,5% das exportacións galegas e un 2,4% das nosas importacións. Cómpre aumentar o fluxo exportador de Galicia cara estes estados para compensar na balanza comercial a posible perda de mercado na Unión Europea derivada da maior competitividade dos novos “socios”.

- No *ranking* de dependencia exportadora da Unión Europea, Galicia é a terceira comunidade autónoma (só por detrás de Estremadura e Castela–León, que tamén teñen un desenvolvemento económico inferior á media estatal). E si esto nos favoreceu en plena revalorización do euro (porque non afectou negativamente ás nosas exportacións na “eurozona”) pode prexudicarnos nos anos vindeiros, nos que parten de mellor posición as comunidades cunha maior diversificación xeográfica das súas exportacións (como Canarias, Baleares, Andalucía, Madrid ou Murcia).

- Descende a inversión estranxeira nas comunidades periféricas da UE–15 (como a galega) e aumenta nos novos estados da UE, que adoitan ter custos laborais moito máis baixos e unha elevada produtividade.

Cómpre non esquecer unha das importantes consecuencias da ampliación da UE: a reordenación dos fondos comunitarios de axuda ao desenvolvemento económico–social dos territorios de menor índice relativo de PIB (en PPA). Aínda no caso de seguir formando parte Galicia das “rexións” *obxectivo 1*, parece evidente que as maiores axudas serán para as zonas xeográficas de menor renda por habitante (fundamentalmente dos novos estados da UE).

A redistribución de fondos europeos a partir de 2007 vai ter un notable impacto en Galicia, tendo en conta que na última década España recibiu da UE o equivalente a máis dun 1% do PIB estatal en cada ano, e en Galicia –comunidade incluída como “*obxectivo 1*”– esa porcentaxe foi loxicamente maior. No período 2000–2006, Galicia foi a segunda comunidade autónoma pola obtención de fondos estruturais (con 3.430 millóns de euros) e ademais entrou no reparto dos 11.160 millóns de euros do fondo de cohesión (que desde 2007 desaparecerán porque España xa superou o limiar do 90% en PIB por habitante en PPA que establece a normativa comunitaria).

Anque a suba nos últimos anos do PIB por habitante galego non se debe só ao noso crecemento económico real, senón que en boa medida obedece a cuestións demográficas (pola menor suba poboacional) e estatísticas (elevouse ao entrar os dez novos estados na UE, polo seu menor PIB por habitante), o certo é que segundo os datos máis recentes de Eurostat o PIB por habitante (en paridade de poder adquisitivo) en relación ao promedio da UE–15 estase a mover ao redor da “estreita liña vermella” (o limiar do 75%) que establece a normativa comunitaria para acceder aos fondos da UE como “*rexión obxectivo 1*” e a perda –anque sexa gradual– deses fondos está xa no horizonte.

Para non minusvalorar a importancia da posible perda do acceso aos fondos comunitarios nas condicións nas que actualmente temos, hai que lembrar que o 62% dos ingresos de capital da Xunta de Galicia proceden da UE (ao igual que Estremadura); só nunha comunidade autónoma (Murcia, cun 68%) é maior esa porcentaxe, e xa moi de lonxe veñen Andalucía (51%), Asturias (41%) e Castela–A Mancha (35%).

Un estudo de 2004 do *Instituto de Estudios Fiscais* cuantificou o impacto en Galicia da reordenación dos fondos comunitarios do seguinte xeito para o período 2007–2011:

■ No caso de suprimirse, a Xunta de Galicia deixaría de percibir case 3.000 millóns de euros nese quinquenio, ou o que é o mesmo, tería un 56% menos en diñeiro para inversións cada ano.

■ Se quedase reducido á metade o importe dos fondos comunitarios que recibe Galicia, a Xunta deixaría de ingresar case 1.600 millóns de euros no quinquenio sinalado, o que supón máis dun tercio do diñeiro total que destina a inversión.

Nese estudo non se cuantifica a diminución do PIB galego derivado da redución da inversión pública (debido ao “efecto multiplicador” da inversión) pero, sen dúbida, os efectos inducidos son moi relevantes para a nosa economía. Cómpre non esquecer, ademais, que:

■ Unha boa parte da inversión estatal en Galicia depende dos fondos que recibe España da UE e que teñen unha xestión centralizada no goberno español.

■ A recadación total dos tributos transferidos á Xunta de Galicia representa actualmente un 7% do PIB galego, mentres que o diñeiro que recibe Galicia dos fondos e subvencións da UE ou do goberno central supón un 12% do noso PIB.

Á vista do horizonte de diminución dos ingresos galegos vía UE parece urxente ir traballando na reforma do Fondo de Compensación Interterritorial para:

■ Incrementar notablemente a súa dotación, para –cando menos– compensar o baleiro que deixarán os fondos da UE.

■ Cambiar o criterio de selección das comunidades beneficiarias, potenciando máis o transvase de fondos ás comunidades cun menor PIB por habitante, para asegurar o cumprimento do principio constitucional de solidariedade recollido nos artigos 138.1 e 158.2; isto pode ser moito máis importante aínda á vista da presión dalgunha comunidade autónoma para o cambio do modelo de financiamento autonómico actualmente vixente (cambio que podería reducir substancialmente os ingresos de Galicia ao diminuír o saldo positivo da súa balanza fiscal).

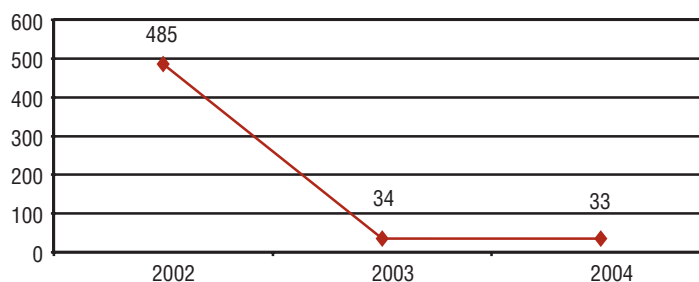
1.5.2. Inversión directa estranxeira. Globalización e deslocalización

Os novos socios da UE presentan uns custos laborais moi inferiores aos de Galicia (en estados como Letonia, Lituania, Estonia, Eslovaquia, Hungría ou a República Checa podemos avaliar o custo laboral por hora traballada ao redor do 40% do promedio galego). É previsible, xa que logo, que coa desaparición das barreiras arancelarias se faga moito máis patente o aproveitamento de “vantaxes comparativas” deses países (como a salarial ou a súa “renda de situación”) e aumente o seu atractivo para a *localización* de novas empresas.

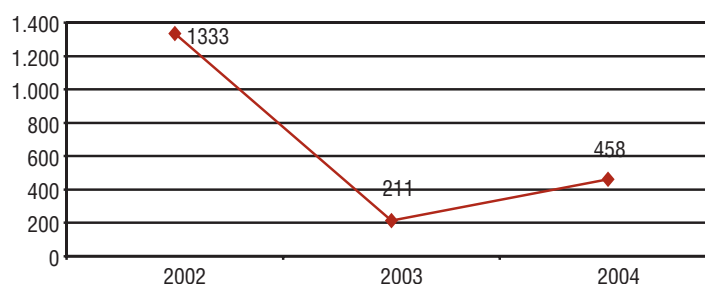
As inversións directas estranxeiras (IDE) en Galicia están sendo mínimas nos últimos anos; están no nivel máis baixo da última década. As cifras do Rexistro de Inversións Exteriores (do Ministerio de Industria) constatan, unha vez deducida delas a inversión da empresa cementeira portuguesa CIMPOR en Estremadura e Andalucía en 2004, que ese organismo computa en Galicia, que a inversión directa estranxeira en Galicia en 2003 ou 2004 (ao redor dos 34 millóns de euros) representa tan só un 7% da que houbo no ano 2002 e aínda menos se facemos o cálculo sobre a media dos exercicios 2000 a 2002.

Na comparanza co total estatal, tamén sobrancea a escasísima importancia relativa da inversión directa estranxeira que está a recibir Galicia. A xa escasa participación galega no primeiro bienio do século XXI (1,5%, a cuarta parte das medias do noso peso poboacional ou en PIB) viuse reducida á tan só un 0,37% no bienio 2003–2004. O posto *peri-férico* de Galicia na obtención destes fondos é hoxendía especialmente evidente.

Inversións directas (en millóns de euros)
Estranxeira en Galicia

Galicia no estranxeiro

Precisamente por iso se fai especialmente difícil entender que varias empresas que queren investir en Galicia non podan facelo (e varias delas se instalen no norte de Portugal) pola falla de chan industrial nas áreas de Vigo e A Coruña, zonas nas que hai unha demanda de parcelas nos polígonos industriais que triplica o espazo dispoñible, o que creou unha “lista de espera” de máis de 300 empresas.

A atracción da inversión directa estranxeira foi crucial para Galicia xa desde hai case medio século, data a partir da cal se integrou progresivamente na estrutura de mercado das empresas multinacionais, e na actualidade máis do 10% das persoas asalariadas de Galicia traballan en empresas vencelladas a grupos con capital estranxeiro. O exemplo da instalación de Citroën en Vigo en 1957 amosa moi ben a **distribución internacional da produción** (coa elaboración de fases dun produto ou a participación en procesos integrados), tivo un efecto moi dinamizador da economía galega (especialmente evidente no estudo do comercio co estranxeiro, como xa vimos no epígrafe 1.4) e deu pulo a máis de cincuenta empresas de compoñentes para automóviles que hoxe se agrupan no seu propio *clúster*. Aparte do “efecto arrastre” sobre o resto do tecido empresarial galego, cómpre non esquecer que esta inversión supuxo unha importante achega á suba do noso stock de capital produtivo.

Pola outra cara da moeda (**as inversións galegas directas no estranxeiro**), as cifras do Rexistro de Inversións Estranxeiras constatan a crecente **internacionalización** das empresas galegas. En 2004 a inversión directa no estranxeiro das nosas empresas situouse en 458 millóns de euros (case 14 veces máis que as IDE en Galicia nese ano), máis do dobre que en 2003 e un dos valores máis altos da última década (superada só polos valores dos anos 1999 e 2002).

Hai que ter en conta que, anque a internacionalización das empresas galegas é relativamente recente (un 85% da inversión empresarial galega no estranxeiro produciuse no último quinquenio) na actualidade as **empresas multinacionais galegas** empregan xa a 20.000 persoas fóra de España, e máis da metade foron contratadas

en establecementos abertos no último quinquenio. No bienio 2004–2005, oito empresas galegas teñen previstas inversións no estranxeiro por un importe duns 590 millóns de euros; son: Rodman Polyships, Dalphimetal, Copo, Viza, Ence, Koala, Hermasa e Madeiras Iglesias; os seus proxectos inversores inclúen a instalación de fábricas en estados da UE (como Eslovaquia, Polonia, República Checa ou Portugal) e noutros de distintos continentes (como Marrocos, Uruguai ou China).

Estas empresas veñen a seguir a andaina aberta xa nas dúas décadas anteriores por Pescanova e continuada por outras como Inditex, Fadesa, Fenosa, Adolfo Domínguez, Calvo ou Losán. A pesca é (cuns 600 millóns de euros) o sector galego que máis investiu no estranxeiro, seguido dos sectores eléctrico, automóbil, téxtil, conservas e madeiras.

A **globalización** liberou en boa parte a localización dalgunhas actividades produtivas da súa dependencia de factores territoriais e a **deslocalización** empresarial (especialmente a industrial) vai avanzando nos últimos anos ao longo do mundo. Algunha comunidade autónoma puxo en marcha xa proxectos para dificultar a deslocalización empresarial, nos que a devolución das axudas públicas ao establecemento desas empresas é un dos puntos clave para procurar evitar o peche (e mesmo a redución) das actividades produtivas que se están a desenvolver nese territorio.

As industrias téxtil, alimentaria, madeireira, mineira e de construción naval están a ser das máis afectadas pola deslocalización industrial, que pon en risco de desaparición decenas de miles de postos de traballo en Galicia nos anos vindeiros. Evitar o transvase de actividades produtivas cara outras localizacións esixe unha aposta clara pola mellora da produtividade, verdadeiro pilar sólido da competitividade internacional dos países desenvolvidos economicamente; o fomento da inversión en capital humano e a potenciación da I+D+i son, desde logo, bos xeitos de contrarrestar outras vantaxes comparativas de estados menos desenvolvidos (como moi ben demostrou Irlanda desde o seu ingreso na UE).

Pero no todo son ameazas (como a que está a sufrir moi claramente o sector téxtil pola crecente competitividade exterior); a entrada na UE dos dez novos estados (doce en 2007), coas fortes axudas que van recibir dos fondos comunitarios, posibilitará un aumento da renda por habitante que abrirá novas oportunidades para as empresas galegas que saiban aproveitar ben as vantaxes asociadas ao maior desenvolvemento económico–social deses países e á desaparición de barreiras arancelarias que erguían muros dificilmente franqueables polas nosas empresas (como a tarifa arancelaria superior ao 30% para algunhas conservas).

1.6. Evolución dos prezos, salarios e gasto

1.6.1. A inflación

A taxa de inflación rexistrada en 2004 en Galicia (3,3%) superou á estatal nunha décima e rexistrou un importante crecemento respecto do ano anterior (1 punto), como se ve no cadro 1.29; esta taxa de inflación está moi por riba da previsión oficial e da suba media na Unión Europea. A comunidade autónoma na que máis subiu o IPC foi Cataluña (3,6%) e na que menos subiu foi Canarias (2,5%); subiron os prezos máis que en Galicia en Cataluña, C.Valenciana, Castela–A Mancha e Ceuta–Melilla (3,4% nas tres últimas).

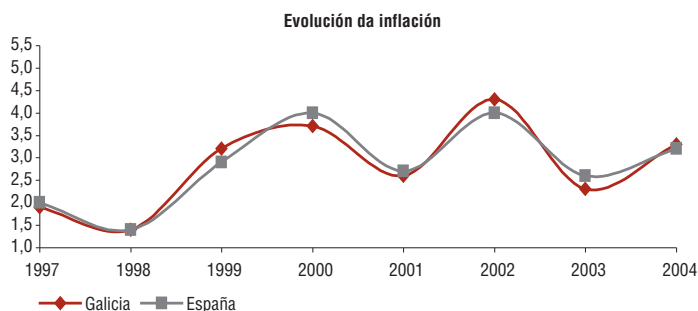
Cadro 1.29

 Taxa de variación do IPC ⁽¹⁾. Galicia/España. 1997-2004

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Galicia	1,9	1,4	3,2	3,7	2,6	4,3	2,3	3,3
España	2,0	1,4	2,9	4,0	2,7	4,0	2,6	3,2

(1) De decembro a decembro

Fonte: INE, IPC decembro de cada ano

A revalorización do euro respecto do dólar favoreceu a contención da inflación, mentres que a evolución doutra variable que se fixa internacionalmente (o prezo de cru petrolífero) tivo o efecto contrario. A **inflación subxacente** (que é a que non ten en conta a variación dos prezos dos produtos enerxéticos nin dos alimentos non elaborados) quedou tres décimas por baixo da suba do IPC xeral tanto en Galicia coma no conxunto do estado, como se ve no cadro 1.30, no que se comproba tamén a fortísima suba dos combustíbeis e dos produtos enerxéticos (e moito máis intensa en Galicia que en España).

A información do cadro 1.31 ofrece a desagregación nos doce grupos de gasto do IPC e da súa taxa de variación no ano 2004 en Galicia e España; obsérvase nel que o comportamento dos prezos no pasado ano foi descendente só nas *comunicacións* nos dous ámbitos territoriais (e tamén en *ocio e cultura* en España), mentres que os cinco grupos máis inflacionistas (por riba do 3%) foron en Galicia, por esta orde, *transporte*, *vivenda*, *hostalería-restauración*, *bebidas alcohólicas-tabaco* e *ensino* (en España os mesmos, anque en distinta orde a partir do segundo). En seis grupos de gasto os prezos en Galicia tiveron unha evolución máis desfavorable que no conxunto de España mentres que nos outros seis ocorreu o contrario.

Cómpre non esquecer que a evolución do IPC non recolle as variacións debidas á suba do prezo da vivenda (anque si a dos alugueiros) e que a vivenda subiu nos últimos anos moitísimo máis que o índice de prezos ao consumo: a taxas de dous díxitos. Concretamente en 2004 a suba do prezo da vivenda en Galicia, anque certamente menor que a estatal, foi do 11,74% (1,2 puntos por riba do crecemento do ano 2003 e 3,5 veces máis que o crecemento do IPC galego). Tendo en conta que o pago da hipoteca é o primeiro capítulo de gastos dos fogares galegos, a conclusión sobre a suba *real* do custo da vida parécenos ben evidente.

O estudo realizado polo Ministerio de Economía e Facenda para o seguimento da evolución dos prezos de trinta alimentos frescos no último bienio tamén constatou que a maioría deles subiron máis dun 10%, porcentaxe que representa máis do dobre que o que computa para este grupo de gasto a variación do IPC.

O cadro 1.32 reflicte a desagregación por provincias no último ano da evolución do IPC. A provincia da Coruña foi a que tivo unha maior suba dos prezos e a de

Variación do IPC ⁽¹⁾ por grupos especiais. Galicia e España. 2004

■ Cadro 1.30

IPC xeral sen alimentos non elaborados nin produtos enerxéticos	Galicia	3,0
	España	2,9
IPC servizos (con aluguer de vivenda)	Galicia	4,1
	España	3,8
IPC carburantes e combustibles	Galicia	11,7
	España	9,8
IPC produtos enerxéticos	Galicia	9,1
	España	7,6

(1) En taxa de variación interanual (decembro 2004 sobre decembro 2003)
Fonte: INE, IPC decembro 2004

IPC e taxa de variación do IPC ⁽¹⁾ por grupos de gasto. Galicia e España. 2004

■ Cadro 1.31

Grupos de gasto	Galicia		España	
	Índice	% variación	Índice	% variación
1. Alimentos e bebidas non alcohólicas	113,3	2,5	114,7	3,0
2. Bebidas alcohólicas e tabaco	114,1	4,8	115,9	5,5
3. Vestido e calzado	121,3	1,8	118,8	2,1
4. Vivenda	111,7	5,2	110,5	4,1
5. Enxoval	108,6	2,2	106,9	1,8
6. Medicina	107,7	0,7	105,6	0,2
7. Transporte	110,2	6,6	109,9	6,0
8. Comunicacións	92,5	-0,9	93,0	-0,7
9. Ocio e cultura	104,0	0,4	103,3	-0,1
10. Ensino	116,7	4,0	116,4	4,2
11. Hoteis, cafés e restaurantes	116,5	4,9	116,0	4,2
12. Outros	110,2	2,3	111,3	2,8
Total	112,2	3,3	111,7	3,2

(1) De decembro 2003 a decembro 2004
Fonte: INE, IPC decembro 2004

Taxa de variación do IPC ⁽¹⁾. Por provincias. 2003-2004

■ Cadro 1.32

	2003	2004
A Coruña	2,6	3,6
Lugo	1,9	3,3
Ourense	2,2	3,2
Pontevedra	2,3	3,0
Galicia	2,3	3,3

(1) De decembro 2003 a decembro 2004
Fonte: INE, IPC decembro 2004

Pontevedra a menor: Dúas provincias (A Coruña e Lugo) superaron a inflación española en 2004; só dúas provincias (Barcelona e Huesca) e unha cidade autónoma (Melilla) superaron a inflación da Coruña.

I.6.2. Os custos laborais

A *Enquisa Trimestral de Custo Laboral* é unha estatística realizada polo INE, de periodicidade trimestral, que forma parte dos euroindicadores que Eurostat solicitou aos países da área euro co obxectivo de medir o potencial converxencia dos custos laborais nos estados membros. Unha das súas aplicacións é permitir actualizar anualmente a *Enquisa de Custo Laboral* que se realiza cuadrienalmente nos estados da UE.

Cómpre sinalar que se entende por *custo laboral* o custo total que ten o empregador pola utilización do factor traballo (inclúe o salarial e máis outros custos) e por *custo salarial* o conxunto de remuneracións brutas (en efectivo ou en especie) realizadas ás persoas traballadoras por conta allea.

O cadro 1.33 recolle o custo laboral (por traballador/mes e por hora efectiva) nas distintas comunidades autónomas (e no conxunto do estado) no ano 2004. Compróbase que:

■ En Galicia o *custo laboral por traballador e mes* é un 85,8% do estatal; creceu no último ano 0,8 puntos menos que no promedio español (e non debemos esquecer que xa en 2003 medrara 1,4 puntos menos): foi unha das cinco comunidades nas que a suba foi inferior ao 2% (con Aragón, C.Valenciana, País Vasco e A Rioxa) e cómpre lembrar que en 2003 foi, despois de Canarias, a comunidade na que menos subiu.

O índice que presenta a variación acumulada no último cuatrienio reflite que nese período a suba galega foi inferior en 2,1 puntos á media española (abríndose a diferenza en 0,9 puntos porcentuais respecto do ano anterior).

Custo laboral. Por comunidades autónomas. 2004 ⁽¹⁾

■ Cadro 1.33

	Custo laboral por traballador e mes			Custo laboral por hora efectiva		
	Euros	Índice ⁽²⁾	Taxa ⁽³⁾	Euros	Índice ⁽²⁾	Taxa ⁽³⁾
Andalucía	1.990,17	124,0	2,1	14,58	128,3	4,4
Aragón	2.135,42	123,4	1,5	15,90	125,9	4,5
Asturias	2.165,56	123,3	2,7	16,25	125,6	4,4
Baleares	2.088,52	133,3	6,3	15,33	141,7	10,3
Canarias	1.801,25	119,7	4,8	12,88	122,2	5,6
Cantabria	2.036,82	123,0	4,4	15,12	127,7	7,4
Castela A Mancha	1.912,08	125,4	4,6	13,65	128,9	6,9
Castela e León	2.028,51	121,9	3,4	15,12	126,4	4,2
Cataluña	2.344,29	127,3	3,7	17,49	130,7	7,8
Com. Valenciana	1.936,59	122,1	1,0	13,96	123,6	3,3
Extremadura	1.783,04	123,5	2,7	13,35	129,9	4,9
Galicia	1.867,26	121,8	1,9	13,68	127,4	4,8
Madrid	2.555,33	122,8	2,6	18,32	125,4	7,4
Murcia	1.885,65	129,8	5,6	13,87	131,6	9,0
Navarra	2.479,26	128,1	4,2	19,00	133,7	7,8
País Vasco	2.495,53	121,4	1,5	19,02	123,7	4,8
A Rioxa	2.000,55	120,5	1,2	14,65	123,9	3,8
España	2.177,50	123,9	2,7	15,97	127,1	5,8

(1) 4º trimestre

(2) Base ano 2000

(3) Variación sobre porcentaxe mesmo trimestre do ano anterior

Fonte: INE. Encuesta Trimestral de Coste Laboral

■ O custo laboral por hora efectiva de traballo tamén subiu menos en Galicia que en España (un punto de diferenza) ao igual que ocorrera en 2003 (daquela cunha diferenza de 0,8 puntos); houbo seis comunidades cun incremento inferior ao galego. O índice constata que no período 2000–2004 este custo subiu tres décimas máis en Galicia que no promedio estatal.

O custo salarial (por mes e por hora efectiva de traballo) figura para as distintas comunidades no cadro 1.34. Ambos os dous subiron en 2004 ao redor dun punto menos en Galicia que en España e quedan notablemente por baixo da media estatal na nosa comunidade.

Custo salarial. Por comunidades autónomas. 2004 ⁽¹⁾

■ Cadro 1.34

	Custo salarial por traballador e mes			Custo salarial por hora efectiva		
	Euros	Índice ⁽²⁾	Taxa ⁽³⁾	Euros	Índice ⁽²⁾	Taxa ⁽³⁾
Andalucía	1.464,10	121,1	0,8	10,73	125,5	3,2
Aragón	1.614,46	124,8	1,4	12,02	127,3	4,3
Asturias	1.601,60	122,9	2,6	12,02	125,2	4,2
Baleares	1.563,97	132,8	6,2	11,48	141,2	10,2
Canarias	1.326,07	117,1	3,6	9,48	119,4	4,3
Cantabria	1.500,07	121,8	3,5	11,13	126,3	6,4
Castela A Mancha	1.410,73	123,8	2,9	10,07	127,1	5,1
Castela e León	1.522,62	123,1	3,7	11,35	127,7	4,6
Cataluña	1.797,25	128,7	3,9	13,41	132,2	8,0
Com. Valenciana	1.442,64	122,3	1,1	10,40	123,8	3,5
Extremadura	1.322,83	122,1	2,1	9,90	128,2	4,2
Galicia	1.391,20	120,9	1,7	10,19	126,4	4,6
Madrid	1.954,34	122,5	3,1	14,01	125,1	7,9
Murcia	1.401,35	130,2	5,1	10,31	132,0	8,5
Navarra	1.894,46	130,6	4,2	14,52	136,3	7,8
País Vasco	1.898,94	122,6	2,0	14,48	124,9	5,4
A Ríoxa	1.505,77	121,4	1,6	11,03	124,9	4,2
España	1.641,14	123,7	2,6	12,04	127,1	5,7

(1) Datos do 4º trimestre

(2) Base ano 2000

(3) Variación sobre porcentaxe mesmo trimestre do ano anterior

Fonte: INE. Encuesta Trimestral de Coste Laboral

Para que o custo salarial de Galicia se igualase ao estatal compriría unha suba dun 17,9%. Incluso tendo en conta que temos un índice de prezos inferior ao español (ao redor do 96%) a maior diferenza salarial coa media estatal –en comparanza co diferencial dos prezos– explicita que o poder adquisitivo dos asalariados galegos queda moi por baixo do español (de xeito que o nivel salarial dos galegos debería aumentar un 13% para igualar o poder adquisitivo medio estatal).

Outra fonte estatística (a Axencia Tributaria) serve para explicitar a forte diferenza salarial entre homes e mulleres en Galicia, pois cuantifica nun 73,2% o salario feminino en relación co masculino.

No tocante á comparanza con outros estados da Unión Europea, a *Enquisa de Custo Laboral* realízase cuadrienalmente co obxectivo de estimar o custo do factor traballo nos distintos estados da UE. Nos datos presentados por Eurostat no ano 2003 com-

probábase que España era un dos estados con menor custo laboral da UE-15 (cun 62,64% da media), só por diante de Grecia e Portugal. En cambio, na comparanza do dato español coa media dos 10 estados que entraron na UE en 2004, o custo laboral español triplicábase (e mesmo o quintuplicaba nalgún caso, coma Lituania e Letonia).

Cómpre non esquecer ao estudar o custo laboral que este é unha media estatística do que cobran os asalariados, pero que un dos importantes condicionantes dos ingresos de moitos fogares é o importe do **salario mínimo interprofesional**. O español está entre os máis baixos da UE-15 (só por diante de Portugal e Grecia) e non chega á metade do de Reino Unido, Francia, Bélxica, Holanda ou Luxemburgo; a diferenza de prezos con eses cinco estados non se achega –nin moito menos– ao diferencial dos salarios mínimos, polo que o poder adquisitivo do noso SMI queda moi por baixo do deses países: un estudo de Eurostat sinala que, tendo en conta a compra dun mesmo grupo de produtos, os españois deben desembolsar máis do 20% do SMI (o dobre que na media da UE-15) e só Portugal debe desembolsar unha porcentaxe maior do SMI na compra desa “cesta de produtos”.

A comparanza da evolución do salario mínimo interprofesional e do índice de prezos ao consumo en Galicia no último quinquenio reflite que só en 2004 a suba do SMI foi maior que a da inflación. Sen dúbidas, a suba por riba do IPC deste ano e a prevista para os seguintes comezará a cambiar algo a situación.

No relativo ao *SMI por hora efectiva traballada* en distintos estados da Unión Europea, nun Informe Sociolaboral anterior xa presentamos os datos que refliten que o noso non chega á terceira parte da media da UE-15 (32%), porcentaxe moi alonxada da que supón o PIB por habitante corrixido polo poder de compra en Galicia (máis do dobre desa porcentaxe) ou España (case o triplo).

No capítulo 7 deste Informe figura a suba salarial establecida na negociación colectiva en Galicia e no conxunto estatal nos últimos anos; consideramos que a súa visión pode ser interesante para complementar o analizado neste apartado.

1.6.3. Gasto medio por persoa

Se ben os salarios –estudados no epígrafe anterior– son a fonte principal de renda dos fogares (polo que o seu nivel é un condicionante importante do consumo ou aforro que van realizar as persoas que residen neles), teñen tamén a súa importancia relativa outras fontes de renda (como as do capital, as rendas mixtas ou as prestacións sociais). Coa análise do gasto medio por persoa nas distintas comunidades autónomas rematamos este primeiro capítulo.

No Informe Sociolaboral do pasado ano atoparán as persoas interesadas datos sobre o consumo e sobre as *condicións de vida das familias galegas* (obtidas de enquisas do IGE referidas ao ano 2003); nesta última sobranceaba que un 9,67% dos fogares galegos se atopaban por baixo do limiar da pobreza.

A *Enquisa continua de orzamentos familiares* (do INE) vai recollendo trimestralmente a evolución do gasto medio por persoa nas diferentes comunidades autónomas. No cadro I.35 compróbase que no último trimestre de 2004:

Gasto medio por persoa ⁽¹⁾. Por comunidades autónomas. 2004■ **Cadro 1.35**

	Total gasto	Alimentos, bebidas e tabaco	Resto
Andalucía	1.734,76	365,02	1.369,73
Aragón	2.059,41	449,75	1.609,66
Asturias	2.046,11	420,33	1.625,78
Baleares	2.256,48	404,35	1.852,13
Canarias	1.870,93	367,27	1.503,66
Cantabria	2.059,54	479,27	1.580,27
Castela e León	1.931,72	427,32	1.504,40
Castela A Mancha	1.728,42	416,65	1.311,78
Cataluña	2.148,47	449,76	1.698,71
Com. Valenciana	1.991,12	409,06	1.582,06
Extremadura	1.346,94	358,44	988,50
Galicia	1.809,27	482,54	1.326,73
Madrid	2.440,51	437,32	2.003,19
Murcia	1.734,58	407,41	1.327,17
Navarra	2.120,52	355,91	1.764,61
País Vasco	2.204,90	476,44	1.728,46
A Rioxa	1.996,40	418,05	1.578,35
Ceuta e Melilla	1.738,74	380,04	1.358,70
España	1.997,06	419,06	1.577,99

(1) Datos do 4º trimestre. En euros
 Fonte: INE. "Encuesta Continua de Presupuestos Familiares"

O gasto medio por persoa galega supón un 90,6% do promedio estatal (o pasado ano era un 96,2%). Galicia ocupa a duodécima posición nesa clasificación, despois de crecer só un 1,5% no último ano (menos que a inflación e a quinta parte da suba media estatal: 7,9%).

No apartado de "*alimentos, bebidas e tabaco*" o gasto medio galego (cun 115,2%) está bastante por riba do estatal mentres que está moi por baixo no *resto do gasto* (84,1%).

Madrid e Baleares son as comunidades de maior gasto medio por persoa mentres que Extremadura e Castela–A Mancha son as que pechan a clasificación.

A evolución do último cuatrienio do gasto medio por persoa en Galicia e España pode facerse ao fío do cadro 1.36, que permite a análise desagregada nos dezaseis últimos trimestres para cada un dos ámbitos territoriais. Sobrancearemos:

- Que no período estudado a suba acumulada galega (18,5%) quedou por baixo da estatal (19,2%).
- O continuo e forte descenso da taxa de variación interanual de gasto galego ao longo do ano 2004: partindo dunha suba porcentual algo maior que a de España no primeiro trimestre pasou a crecer tan só a quinta parte ao rematar o ano.

Gasto medio por persoa ⁽¹⁾. Galicia e España. 2001-2004
■ Cadro 1.36

	Galicia	TVI (%) ⁽¹⁾	España	TVI (%) ⁽¹⁾
2001				
1º trimestre	1.527	7,0	1.675	10,2
2º trimestre	1.489	4,3	1.643	8,7
3º trimestre	1.496	-2,0	1.666	7,2
4º trimestre	1.609	4,9	1.773	7,7
2002				
1º trimestre	1.545	1,2	1.754	4,7
2º trimestre	1.567	5,3	1.717	4,5
3º trimestre	1.610	7,7	1.746	4,8
4º trimestre	1.697	5,5	1.807	1,9
2003				
1º trimestre	1.667	7,9	1.796	2,4
2º trimestre	1.631	4,1	1.794	4,5
3º trimestre	1.681	4,4	1.855	6,2
4º trimestre	1.783	5,0	1.851	2,5
2004				
1º trimestre	1.780	6,8	1.909	6,3
2º trimestre	1.673	2,6	1.904	6,2
3º trimestre	1.716	2,0	1.968	6,1
4º trimestre	1.809	1,5	1.997	7,9

(1) Taxa de variación interanual

Fonte: INE. Encuesta Continua de Presupuestos Familiares

2.1. Introducción

No capítulo anterior estudamos a realidade macroeconómica galega do ano 2004; neste ímonos centrar na estrutura e na dinámica do tecido produtivo de Galicia e máis na política industrial das diferentes administracións públicas.

Primeiramente, achegarémonos á estrutura empresarial galega baseándonos en datos obtidos do Directorio Central de Empresas; trataremos do crecemento do número de empresas galegas, da forma xurídica que adoptan, da distribución por provincias e por estratos de asalariados.

Nos apartados seguintes analizaremos a situación económico–financeira das empresas galegas, as enquisas industriais (de empresas e de produtos), dalgúns servizos (como o comercio polo miúdo), de opinións empresariais e as enquisas de investigación científica, desenvolvemento tecnolóxico e innovación (I+D+I).

Despois abordaremos o estudo do sector público empresarial en Galicia, analizando a súa relevancia en emprego e investimentos. Por último, referirémonos á política industrial en Galicia, contemplada desde unha triple perspectiva: da Unión Europea, da Administración Central e da Administración Autonómica.

2.2. Estrutura e dinámica empresarial galega

Neste apartado achegarémonos á estrutura e á evolución do tecido produtivo galego co estudo das empresas galegas segundo o número de traballadores, os sectores de actividade ou a condición xurídica, de acordo coa información subministrada polo **Directorio central de empresas** (DIRCE) do INE. Esta información combina, na elaboración das estatísticas de empresas, os datos da Seguridade Social cos procedentes das retencións do IRPF, o imposto de actividades económicas e os de Rexistro Mercantil, someténdoo a un itinerario de tratamentos de depuración, harmonización e integración co obxecto de obter maior fiabilidade. Os datos refírense á situación a día 1 de xaneiro de cada ano e non inclúen as empresas dos sectores agrario e pesqueiro nin os servizos administrativos das administracións públicas (aunque si as empresas públicas).

■ Cadro 2.1

Empresas activas, por sector económico e comunidade autónoma. 2004

	Sector económico				
	Total	Industria	Construción	Comercio	Resto de servizos
Cataluña	543.719	54.054	74.377	141.734	273.554
Andalucía	441.623	32.544	47.355	143.271	218.453
Madrid	436.074	27.673	52.455	101.705	254.241
C. Valenciana	315.214	31.285	40.905	91.654	151.370
Galicia	180.977	15.000	25.360	54.852	85.765
País Vasco	155.666	15.077	22.675	39.629	78.285
Cast. e León	155.004	12.942	24.600	45.094	72.368
Canarias	120.294	6.280	14.091	35.694	64.229
Cast. A Mancha	113.967	13.154	19.837	34.329	46.647
Aragón	85.814	8.180	13.143	22.978	41.513
Baleares	85.425	5.525	13.756	21.664	44.480
Murcia	82.484	7.741	11.890	25.216	37.637
Asturias	67.039	4.426	8.754	19.030	34.829
Extremadura	55.568	4.849	7.576	19.263	23.880
Navarra	39.679	4.096	6.035	10.333	19.215
Cantabria	35.649	2.391	5.150	9.666	18.442
A Ríoxa	21.049	2.894	2.991	6.023	9.141
Ceuta e Melilla	7.338	178	537	3.368	3.255
España	2.942.583	248.289	391.487	825.503	1.477.304

Fonte: INE, DIRCE

O cadro 2.1 recolle a distribución por sectores económicos e comunidades autónomas das empresas que figuran no DIRCE ao comezo do ano 2004. Sobrancearemos os seguintes aspectos:

■ O crecemento no número de empresas no último ano foi no total español do 4,6%, por riba do incremento de Galicia (4%).

■ Cataluña é a que maior número de empresas acolle, atendendo ao emprazamento da súa sede central, cun 18,5% do total español; o segundo lugar ocúpao Andalucía (15%) e o terceiro Madrid (14,8%). Entre estas tres comunidades concentran case a metade (un 48,3%) do total de empresas de España, tres décimas máis que no ano anterior.

■ Galicia segue a ser a quinta comunidade por número de empresas, cun peso relativo no total español do 6,15% (percentaxe semellante á do ano anterior e pouco menor que a da poboación galega no Estado en 2004: 6,37%).

■ Ao redor da metade das empresas (47,4% en Galicia e 50,2% no total estatal) pertencen ao sector “resto de servizos”, no que figuran as empresas do sector de servizos diferentes das comerciais. Case a terceira parte do total das empresas son comerciais (30,3% en Galicia e 28,4% no total estatal). Conxuntamente, as empresas do sector servizos supoñen máis de tres de cada catro empresas que figuran no DIRCE, tanto en Galicia (77,7%) como en España (78,6%).

A análise comparativa da distribución sectorial de empresas en Galicia e España do cadro 2.2 e a evolución do último cuadrienio no cadro 2.3, permite ás persoas interesadas o estudo máis polo miúdo.

Distribución das empresas. Por sectores económicos ⁽¹⁾. Galicia/ España. 2003-2004

■ **Cadro 2.2**

Sector	2003		2004	
	Galicia	España	Galicia	España
Industria	8,6	8,8	8,3	8,4
Construción	13,8	12,8	14,0	13,3
Comercio	30,9	28,7	30,3	28,1
Resto de servizos	46,7	49,7	47,4	50,2

Elaboración propia

(1) En percentaxe de cada sector sobre o total de empresas

Fonte: INE, DIRCE

**Evolución das empresas, por sector económico.
Galicia e España. 2001-2004**

■ **Cadro 2.3**

	2001	2002	2003	2004
Galicia	167.732	165.726	174.077	180.977
España	2.645.317	2.710.400	2.813.159	2.942.583

Elaboración propia

Fonte: INE, DIRCE

No cadro 2.4. presentamos a evolución das empresas en Galicia –con desglose provincial– e máis no estado desde 1995. Galicia ten a primeiros do ano 2004 un 6,2% do total estatal de empresas que figuran no DIRCE, percentaxe igual á do ano anterior. A provincia da Coruña concentra agora un 41,3% das empresas galegas e a de Pontevedra o 33,8% polo que tres de cada catro empresas galegas pertencen a unha desas provincias.

No último ano aumentou o número de empresas nas catro provincias de Galicia, e fíxoo con especial intensidade nas de Pontevedra (5,5%) e A Coruña (4,3%) mentres que foron menores as subas de Ourense (2,6%) e, moi especialmente, de Lugo (0,4%).

A distribución nas provincias galegas –e nos totais galego e español– do número de empresas segundo a condición xurídica no último cuadrienio pódese ver no cadro 2.5, que reflite que:

■ Cadro 2.4

Distribución das empresas. Por provincias. Galicia/España. 1995-2004

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	% G/E
1995	61.647	19.678	19.085	46.980	147.390	2.301.559	6,4
1996	63.865	20.254	19.779	48.597	152.495	2.384.711	6,4
1997	64.946	20.545	20.076	49.494	155.061	2.438.830	6,4
1998	66.313	20.945	20.370	50.955	158.583	2.474.690	6,4
1999	63.167	21.267	20.598	52.013	157.045	2.518.801	6,2
2000	69.381	21.825	20.959	53.907	166.072	2.595.392	6,4
2001	70.021	21.865	21.136	54.710	167.732	2.645.317	6,3
2002	66.276	21.942	21.215	56.293	165.726	2.710.400	6,1
2003	71.748	22.396	21.560	58.373	174.077	2.813.159	6,2
2004	74.809	22.479	22.118	61.571	180.977	2.942.583	6,2

Elaboración propia
Fonte: INE, DIRCE

■ Cadro 2.5

Empresas segundo condición xurídica, por provincias. Galicia. 2001-2004

		Total empresas	Persoas físicas	Sociedades anónimas	Sociedades de respons. limitada	Sociedades colectivas	Sociedades comanditarias	Comunidades de bens	Sociedades cooperativas	Asociacións e outros tipos	Organismos autónomos e outros
A Coruña	2001	70.021	47.115	1.817	15.861	10	1	841	421	3.849	106
	2002	66.276	43.244	1.757	16.195	7	1	813	403	3.771	85
	2003	71.748	46.366	1.765	17.787	8	1	822	420	4.430	149
	2004	74.809	47.613	1.739	19.160	8	1	866	404	4.865	153
Lugo	2001	21.865	15.710	314	4.347	0	0	1.140	179	143	32
	2002	21.942	15.559	300	4.548	0	0	1.175	179	149	32
	2003	22.396	15.639	293	4.817	0	0	1.222	180	191	54
	2004	22.479	15.333	305	5.065	0	0	1.305	170	244	57
Ourense	2001	21.136	14.815	498	4.564	1	0	241	148	832	37
	2002	21.215	14.655	485	4.784	1	0	254	143	856	37
	2003	21.560	14.708	483	5.013	1	0	244	152	907	52
	2004	22.118	14.821	479	5.341	2	0	274	141	1.010	50
Pontevedra	2001	54.710	34.160	1.506	15.803	3	0	1.900	248	1.020	70
	2002	56.293	34.573	1.507	16.750	3	0	1.982	281	1.127	70
	2003	58.373	35.107	1.524	17.987	3	0	2.086	294	1.260	112
	2004	61.571	36.272	1.539	19.508	3	0	2.399	293	1.445	112
Galicia	2001	167.732	111.800	4.135	40.575	14	1	4.122	996	5.844	245
	2002	165.726	108.031	4.049	42.277	11	1	4.224	1.006	5.903	224
	2003	174.077	111.820	4.065	45.604	12	1	4.374	1.046	6.788	367
	2004	180.977	114.039	4.062	49.074	13	1	4.844	1.008	7.564	372
España	2001	2.595.392	1.662.679	131.079	612.374	548	127	73.511	23.456	86.070	5.548
	2002	2.645.317	1.651.265	129.349	667.441	503	127	75.503	24.210	91.386	5.533
	2003	2.710.400	1.662.183	126.529	716.542	471	117	76.631	24.867	97.501	5.559
	2004	2.942.583	1.738.456	122.579	839.958	456	114	88.737	25.557	118.413	8.313

Elaboración propia
Fonte: INE, DIRCE

■ En Galicia o maior aumento absoluto no último ano foi o das sociedades de responsabilidade limitada (3.470), seguidas das empresas propiedade de persoas físicas (2.219); porcentualmente, a suba das primeiras (7,6%) case cuaduplicou á das segundas (2%).

■ No último ano diminuíu o número de empresas de dúas formas xurídicas en Galicia: as sociedades anónimas e as cooperativas.

■ Se da evolución pasamos á “foto fixa”, no último ano a empresa propiedade dunha persoa física segue a ser a fórmula maioritaria de case dúas de cada tres empresas

de Galicia (63%), aínda que segue a perder forza (1,3 puntos agora). A segunda é a sociedade de responsabilidade limitada (27,1%), que un ano máis sube a súa porcentaxe (neste caso en nove décimas).

■ Cadro 2.6

Empresas, por estrato de asalariados e provincias. Galicia/España. 2001-2004

		Sen asalariados	de 1 a 2 asalariados	de 3 a 5 asalariados	de 6 a 9 asalariados	de 10 a 19 asalariados	de 20 a 49 asalariados	de 50 a 99 asalariados	de 100 a 199 asalariados	de 200 a 499 asalariados	de 500 a 999 asalariados	de 1.000 a 4.999 asalariados	de 5.000 ou máis asalariados
A Coruña	2001	38.084	18.807	6.606	2.966	1.982	1.116	252	129	58	15	5	1
	2002	34.388	18.542	6.728	2.976	2.031	1.134	258	135	55	16	11	2
	2003	37.609	20.205	7.152	3.042	2.097	1.137	284	120	70	15	16	1
	2004	38.746	21.431	7.550	3.197	2.202	1.180	281	128	60	16	17	1
Lugo	2001	11.293	6.712	2.219	861	498	222	38	18	3	1	0	0
	2002	11.094	6.842	2.285	890	514	252	39	19	6	1	0	0
	2003	11.159	7.178	2.290	923	528	251	37	20	8	1	1	0
	2004	10.914	7.384	2.357	962	522	261	42	24	7	5	1	0
Ourense	2001	11.528	6.001	1.934	844	502	229	64	17	11	5	1	0
	2002	11.377	6.141	1.967	881	507	242	63	22	9	5	1	0
	2003	11.356	6.368	2.096	870	523	246	63	21	10	6	1	0
	2004	11.432	6.707	2.224	863	532	257	63	23	10	5	2	0
Pontevedra	2001	26.789	15.967	5.981	2.759	1.800	1.019	240	90	50	7	7	1
	2002	27.137	16.681	6.297	2.848	1.837	1.083	247	93	56	7	6	1
	2003	27.598	17.891	6.467	2.944	1.951	1.088	256	104	54	10	9	1
	2004	28.339	19.279	7.179	3.154	2.063	1.113	257	112	55	10	9	1
Galicia	2001	87.694	47.487	16.740	7.430	4.782	2.586	594	254	122	28	13	2
	2002	83.996	48.206	17.277	7.595	4.889	2.711	607	269	126	29	18	3
	2003	87.722	51.642	18.005	7.779	5.099	2.722	640	265	142	32	27	2
	2004	89.431	54.801	19.310	8.176	5.319	2.811	643	287	132	36	29	2
España	2001	1.408.792	692.964	259.764	126.050	86.308	48.205	12.953	5.867	3.180	744	418	72
	2002	1.425.332	716.914	271.764	131.666	89.840	50.595	13.468	6.190	3.276	815	466	74
	2003	1.459.938	760.515	285.651	136.679	93.823	51.619	13.486	6.402	3.540	878	550	78
	2004	1.500.396	818.149	303.783	143.417	98.245	53.267	13.470	6.650	3.590	945	592	79

Elaboración propia
Fonte: INE, DIRCE

No cadro 2.6 ofrecemos a distribución das empresas por estrato de asalariados nas provincias galegas –e nos totais galego e máis estatal– no último cuadrienio. O predominio no tecido produtivo das pequenas empresas e das microempresas queda ben claro á vista de que:

■ Ao redor da metade das empresas galegas (49,4%) non teñen asalariados (51% en España) e un 61,3% das que teñen algún non pasan de dous empregados (56,7% en España, 4,6 puntos menos que en Galicia).

■ As empresas que empregan a 20 ou máis traballadores en Galicia (3.940) supoñen un 2,2% do total de empresas galegas e as de España (78.593) son un 2,7%. Se o cálculo o facemos sobre as empresas que teñen algunha persoa asalariada, as porcentaxes de Galicia e España son respectivamente dun 4,3% e un 5,5%.

O cadro 2.7 explicita a porcentaxe de empresas que teñen asalariados en Galicia e no Estado desde 1995. Subliñaremos que:

■ A porcentaxe de Galicia en 2004 supera nun punto á do ano anterior e sitúase (despois da continua suba desde 1996) no maior valor da última década.

■ A porcentaxe de Galicia estivo sempre por riba da estatal desde 1998; no último ano, o diferencial é de 1,6 puntos (unha décima máis que no anterior).

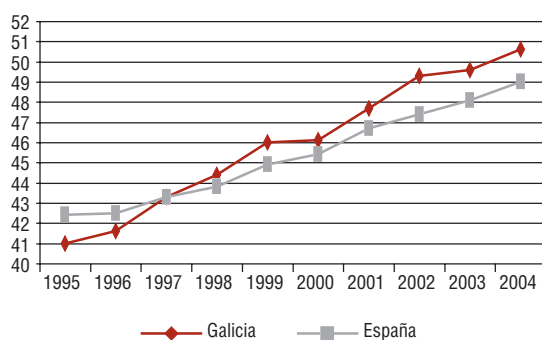
O número de empresas de cada un dos estratos de asalariados en Galicia e España figura no cadro 2.8. Na comparanza das porcentaxes Galicia-España apréciase que a

Porcentaxe de empresas que teñen asalariados. Galicia/España. 1995-2004

■ Cadro 2.7

	Galicia	España
1995	41,0	42,4
1996	41,6	42,5
1997	43,3	43,3
1998	44,4	43,8
1999	46,0	44,9
2000	46,1	45,4
2001	47,7	46,7
2002	49,3	47,4
2003	49,6	48,1
2004	50,6	49,0

Elaboración propia
Fonte: INE, DIRCE

■ Cadro 2.8

Número de empresas, por estrato de asalariados. Galicia/España. 2004

	Total empresas	Sen asalariados	de 1 a 2 asalariados	de 3 a 5 asalariados	de 6 a 9 asalariados	de 10 a 19 asalariados	de 20 a 49 asalariados	de 50 a 99 asalariados	de 100 a 199 asalariados	de 200 a 499 asalariados	de 500 a 999 asalariados	de 1.000 a 4.999 asalariados	de 5.000 ou máis asalariados
Galicia	180.977	89.431	54.801	19.310	8.176	5.319	2.811	643	287	132	36	29	2
España	2.942.583	1.500.396	818.149	303.783	143.417	98.245	53.267	13.470	6.650	3.590	945	592	79
% Galicia/España	6,2	6,0	6,7	6,4	5,7	5,4	5,3	4,8	4,3	3,7	3,8	4,9	2,5

Fonte: INE, DIRCE

■ Cadro 2.9

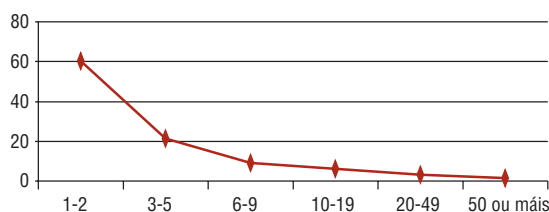
Porcentaxe de empresas. Por estrato de asalariados ⁽¹⁾. Galicia/España. 2000-2004

	Galicia						España					
	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis
2000	59,5	21,1	8,7	6,1	3,4	1,2	56,6	20,9	9,2	7,2	4,2	1,9
2001	59,3	20,9	9,3	6,0	3,2	1,3	56,0	21,0	10,2	7,0	3,9	1,9
2002	59,0	21,1	9,3	6,0	3,3	1,3	55,8	21,1	10,2	7,0	3,9	1,7
2003	59,8	20,8	9,0	5,9	3,2	1,3	56,2	21,1	10,1	6,9	3,8	1,9
2004	59,9	21,1	8,9	5,8	3,1	1,2	56,7	21,1	9,9	6,8	3,7	1,8

Elaboración propia, a partir dos datos do DIRCE

(1) Calculado sobre o total de empresas que teñen algún asalariado

Porcentaxe de empresas por estrato de asalariados en 2004. Galicia

participación relativa de Galicia no total español só é maior que a correspondente á nosa poboación (6,37%) nos tramos de menos asalariados (1–2 e 3–5) mentres que son especialmente pequenas no estrato de máis asalariados e nos situados entre 100 e 1000 persoas empregadas.

Unha información máis polo miúdo das empresas con asalariados é a que figura no cadro 2.9, que recolle a porcentaxe de empresas por estrato de asalariados en Galicia e no Estado no último quinquenio. Compróbase que en 2004 só no primeiro estrato –de un a dous asalariados– as empresas galegas superan en porcentaxe ás do total do estado, é igual no segundo e vaise abrindo a diferenza (en termos relativos) a prol de España nos catro estratos seguintes a medida que vai subindo o tamaño do cadro de persoal.

A información do tecido produtivo galego baseada no DIRCE complementámola, no *Informe Sociolaboral* anterior, coa subministrada polo Instituto Galego de Estatística no *Directorio de empresas e unidades locais*; unha das posibilidades que ofrece é a de realizar unha análise desagregada por comarcas e mesmo por concellos da evolución anual das empresas con actividade en Galicia. No momento de peche da elaboración deste capítulo (primeira semana de xullo) o IGE non deu a coñecer aínda os datos dos anos 2003 nin 2004, polo que non podemos botar man dunha fonte estatística moi útil para a análise do noso sector empresarial.

2.3. Situación económico–financeira das empresas galegas

Neste epígrafe achegarémonos á situación económico–financeira galega a partir dos datos extraídos da *Central de Balances de Galicia* ao traveso do *Informe trimestral económico–financeiro da empresa galega*, no que o IGE proporciona –entre outras cousas– información cuantitativa sobre a evolución a curto prazo das principais características produtivas (en termos da conta de perdas e ganancias) das empresas galegas.

A *Central de Balances de Galicia* é un sistema de información de base empresarial que xestiona unha mostra do tecido produtivo galego, das que obtén o *Balance* e máis a *Conta de Resultados* tal como foron depositadas ao entregar as *Contas Anuais* nos Rexistros Mercantís da nosa comunidade autónoma. É un instrumento importante para o estudo da andaina das empresas que presentan as *súas contas anuais* en Galicia, e complementa a información de base rexistral coa aportada voluntariamente por empresas e coa doutras fontes (como as empresas certificadoras de calidade).

○ *Informe anual económico–financeiro da empresa galega 2004* do IGE recolle datos ate o ano 2002, cunha análise de 23.608 empresas no último ano e unha importante desagregación (por provincias, comarcas e concellos); para poder presentar datos máis actualizados acudimos a outro estudo da Central de Balances de Galicia (o *Informe Trimestral económico–financeiro*). As empresas que subministran datos para o *Informe trimestral* selecciónanse entre as que integran a Central de balances anual de Galicia; son só unha parte das que depositan as súas contas nos Rexistros Mercantís e quedan fóra do ámbito de análise as divisións da CNAE–93 correspondentes aos sectores financeiro, público, fogares e organismos extraterritoriais. Do panel de empresas que forman a mostra, ofrécense datos referentes á súa actividade, investimento, financiamento, emprego, produtividade e rendibilidade.

**Evolución e estrutura da conta de explotacións ⁽¹⁾.
Galicia. 2003-2004**

■ **Cadro 2.10**

	Anos	
	2003	2004
Ingresos de explotación (+)	15.077,48	16.477,58
Consumos de explotación (-)	11.366,38	12.540,95
VEB c.f. (=)	3.711,11	3.936,63
Gastos de persoal (-)	1.852,99	1.830,30
Soldos, salarios e asimilados	1.411,27	1.392,12
Cargas sociais	441,72	438,18
Rdo. Econ. Bruto de explotación (=)	1.858,12	2.106,33
Rdo. Neto do exercicio	527,49	719,57
Total persoal	72.767,00	70.719,00
Recursos propios	5.278,00	5.451,00
Recursos alleos	10.033,00	9.756,00

(1) datos do 4º trimestre de cada ano da mostra formada por 264 empresas
Datos en millóns de euros (agás os de persoal)

Fonte: IGE, Central de Balances: "Informe trimestral económico–financeiro da empresa galega"

No cadro I.10 recolleemos a evolución e a estrutura da conta de explotación da mostra de empresas no último bienio. Salientaremos que no ano 2004:

■ Os ingresos de explotación creceron un 9,3% e os consumos de explotación un 11%.

■ O valor engadido bruto ao custo dos factores subiu un 6,1%.

■ Os gastos de persoal reducíronse nun 1,3% (e o número de traballadores nun 2,8%).

■ Houbo unha redución dos recursos alleos e unha suba dos recursos propios.

■ O beneficio bruto de explotación subiu un 13,3% e o beneficio neto do exercicio un 36,4%.

O forte crecemento dos beneficios empresariais de 2004 (mentres baixan os custos salariais) ven sumarse á do ano anterior; certificado por fontes que toman para o estudo un panel de empresas maior; así, o *Informe ARDÁN*, no seu estudo das 10.000 maiores sociedades que presentan as contas nos rexistros mercantís de Galicia, estimou que o beneficio neto subiu nun 32,6% en 2003 (moi por riba do aumento da facturación anual: 7,6%).

2.4. Análise de enquisas industriais

Neste epígrafe referirémonos aos últimos datos que sobre o noso sector industrial figuran en tres enquisas industriais (de empresas e de produtos) que realiza o INE para coñecer mellor o tecido industrial no estado e nas distintas comunidades autónomas.

2.4.1. Enquisa industrial de empresas

A *Enquisa Industrial de Empresas* proporciona unha información interesante para o estudo das características dos distintos sectores da actividade industrial –nos niveis estatal e autonómico– e intégrase no proxecto europeo de estatísticas estruturais das empresas. Os últimos datos proporcionados corresponden ao ano 2003.

■ Cadro 2.11

Cifra de negocios ⁽¹⁾ por comunidades autónomas. 2002-2003

	Cifra de negocios en 2003 ⁽¹⁾	% sobre o total	Cifra de negocios en 2002 ⁽¹⁾	Variación 2003/2002
Andalucía	42.636.834	9,3	40.495.767	5,3
Aragón	21.544.003	4,7	20.003.092	7,7
Asturias	10.637.403	2,3	10.659.447	-0,2
Baleares	3.256.378	0,7	3.332.020	-2,3
Canarias	6.568.253	1,4	6.206.372	5,8
Cantabria	6.206.698	1,3	6.061.772	2,4
Castela e León	28.347.889	6,2	26.692.751	6,2
Castela A Mancha	18.140.168	3,9	17.850.418	1,6
Cataluña	115.706.787	25,1	112.534.052	2,8
C. Valenciana	50.467.428	11,0	49.542.762	1,9
Estremadura	3.884.170	0,8	3.725.238	4,3
Galicia	28.021.097	6,1	27.661.308	1,3
Madrid	52.869.206	11,5	52.826.851	0,1
Murcia	11.224.899	2,4	10.692.963	5,0
Navarra	14.222.206	3,1	13.849.114	2,7
País Vasco	42.169.586	9,2	40.739.171	3,5
A Rioxa	4.347.039	0,9	4.360.964	-0,3
España	460.250.044	100	447.234.061	2,9

(1) En miles de euros

Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas

Evolución do peso de Galicia no total estatal nas principais variables da industria ⁽¹⁾. 1995-2003

■ Cadro 2.12

	Persoas ocupadas	Horas traballadas	Cifra de negocios
1995	5,6	5,6	5,6
1996	5,6	5,6	5,5
1997	5,8	5,7	5,5
1998	6,1	6,1	5,7
1999	5,8	5,9	6,1
2000	5,8	6,1	6,3
2001	6,0	6,1	5,8
2002	6,2	6,3	6,2
2003	6,2	6,2	6,1

Elaboración propia

(1) Datos en porcentaxe de Galicia sobre o total de España

Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas

Cadro 2.13 Principais variables económicas da industria galega, por agrupacións de actividade. 2003

Agrupación	Importe neto da cifra de negocios	Variación existencias de produtos	Gastos persoal	Total gastos explotación
1 CNAE: 10, 11, 12, 13, 14, 23. Industrias extractivas e do petróleo, enerxía e auga	4.348.313	-47	338.964	3.701.765
2 CNAE: 15, 16. Alimentación, bebidas e tabaco	5.432.876	13.548	508.838	5.260.783
3 CNAE: 17, 18, 19. Industria téxtil, confección, coiro e calzado	1.471.359	95	296.240	1.373.048
4 CNAE: 20. Madeira e cortiza	1.652.095	7.348	213.209	1.615.450
5 CNAE: 21, 22. Papel, edición, artes gráficas e reprodución de soportes gravados	770.167	2.272	160.840	725.881
6 CNAE: 24. Industria química	1.058.439	10.876	94.173	991.818
7 CNAE: 25. Caucho e materias plásticas	656.863	1.331	106.713	609.805
8 CNAE: 26. Produtos minerais non metálicos diversos	1.368.410	9.700	274.549	1.318.354
9 CNAE: 27, 28. Metalurxia e fabricación de produtos metálicos	3.057.426	8.711	556.218	2.869.966
10 CNAE: 29. Maquinaria e equipo mecánico	762.613	3.971	189.701	739.929
11 CNAE: 30, 31, 32, 33. Material e equipo eléctrico, electrónico e óptico	488.567	9.159	92.083	460.274
12 CNAE: 34, 35. Material de transporte	6.629.820	-8.133	818.620	6.676.098
13 CNAE: 36, 37. Industrias manufactureiras diversas	324.148	2.734	102.547	315.856
Total Industria	28.021.096	61.565	3.752.695	26.659.027

Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas

No cadro 2.11 presentamos a cifra de negocios de cada comunidade autónoma e máis a participación de cada comunidade na cifra de negocios estatal no último bienio; sobrancearemos o seguinte no último ano:

■ Cataluña, Madrid e C.Valenciana concentran case a metade (un 47,6%) do total da industria española.

■ Galicia ocupa a sexta posición, tras as tres comunidades citadas máis Andalucía e País Vasco.

■ O crecemento galego (1,3%) non chegou á metade do estatal (2,9%). Destacaron pola súa suba Aragón e Castela-León mentres que descendeu a cifra de negocios en tres comunidades: Baleares, A Ríoxa e Asturias.

Nas tres variables analizadas no cadro 2.12 o peso relativo de Galicia no total estatal en 2003 estivo no pequeno intervalo do 6,1% ao 6,2, nivel coincidente coa porcentaxe das empresas galegas en España (6,15%). Nunha visión dinámica da participación de Galicia no total estatal nesas tres variables da industria subliñaremos os seguintes aspectos:

■ No último ano mantívose a importancia relativa de Galicia no conxunto estatal nas persoas ocupadas e baixou unha décima nas horas traballadas e na cifra de negocios.

■ Na análise comparativa dos datos de 1995 e 2003, reflítese un aumento da participación galega no total español nas tres variables (entre cinco e seis décimas cada unha).

No cadro 2.13 presentamos a desagregación por agrupacións de actividade dos datos de catro variables da industria galega (para permitir a quen o desexe afondar no estudo da nosa estrutura industrial). Subliñaremos tan só que polo importe neto da cifra de negocios sobrancean tres apartados: **material de transporte, alimentación, bebidas-tabaco e industrias extractivas e do petróleo-enerxía-auga**.

2.4.2. Enquisa industrial de produtos

A *Enquisa Industrial de Produtos*, pola súa banda, proporciona datos desde 1993, ano no que comeza España o proceso de adaptación ao Regulamento PRODCOM (PRODucción COMunitaria) relativo á harmonización das estatísticas sobre a produción industrial nos países da UE; inclúe unha lista de produtos industriais de xeito harmonizado coa clasificación que se fai a efectos de comercio exterior na UE (para facilitar a comparación de datos de produción industrial cos obtidos nas estatísticas de comercio exterior).

O cadro 2.14 recolle o valor das vendas de produtos industriais das distintas comunidades autónomas en 2004. Sobrancearemos:

■ A concentración xeográfica en catro comunidades (Cataluña, C.Valenciana, País Vasco e Andalucía) que axuntan un 55,4% do importe das vendas industriais no estado.

■ Galicia ocupa a sétima posición (despois das catro comunidades citadas e máis Madrid e Castela-León).

■ As maiores subas presentáronas en 2004 Castela-A Mancha, Andalucía e Murcia mentres que as menores foron as de Madrid, Baleares e A Ríoxa.

A visión dinámica a longo prazo da participación galega nas vendas de produtos industriais no conxunto do estado figura no cadro 2.15; despois da suba continuada do trienio 1998–2000 (a un ritmo de tres décimas por ano), bienio 2001–2002 (dúas décimas por ano) e ano 2003 (unha décima), en 2004 descendeu por primeira vez desde 1997 (anque só unha décima) a porcentaxe de Galicia.

No cadro 2.16 presentamos a desagregación por grandes agrupacións do valor da produción industrial galega. Constátase que dúas agrupacións (*material de transporte* e mais: *alimentación-bebidas-tabaco*) concentran en 2004 case a metade (46,2%) do valor total. A primeira delas diminuíu significativamente no último cuatrienio (en 6,2 puntos) mentres que a segunda está estabilizada (subiu dúas décimas nese período).

Evolución da cifra de vendas. Por comunidade autónoma. 2004

■ Cadro 2.14

	Millóns de euros	% respecto ao total	%variación 2004/2003
Castela A Mancha	14.854	4,2	15,1
Andalucía	34.959	9,9	13,6
Murcia	8.823	2,5	13,5
País Vasco	35.177	9,9	13,2
Asturias	8.253	2,3	11,1
Navarra	13.010	3,7	9,3
Cantabria	4.838	1,4	8,5
Castela e León	25.029	7,1	8,2
Aragón	16.677	4,7	7,1
Galicia	23.157	6,5	6,0
Canarias	4.543	1,3	5,3
Comunidade Valenciana	38.718	11,0	5,2
Extremadura	2.942	0,8	5,1
Cataluña	86.905	24,6	4,6
A Ríoxa	3.919	1,1	2,9
Baleares	1.720	0,5	2,2
Madrid	30.072	8,5	2,1

Fonte: INE, Enquisa industrial anual de produtos

Evolución do peso de Galicia no total estatal da produción comercializada ⁽¹⁾. 1995-2004

■ Cadro 2.15

	% Galicia / España
1995	5,2
1996	5,3
1997	5,2
1998	5,5
1999	5,8
2000	6,1
2001	6,3
2002	6,5
2003	6,6
2004	6,5

Elaboración propia

(1) Lista de produtos PRODCOM

Fonte: INE, Enquisa industrial de produtos

Valor da produción comercializada ⁽¹⁾. Por grandes agrupacións. Galicia. 2004

■ Cadro 2.16

CNAE	Miles euros	%
15-16 Alimentación, bebidas e tabaco	4.422.645	19,1
17-18 Téxtil e confección	1.133.847	4,9
19 Coiro e calzado	35.823	0,2
20 Madeira e cortiza	1.006.908	4,3
21-22 Papel, artes gráficas e edición	569.687	2,5
23-24 Coquerías, refino de petróleo e químicas	2.065.187	8,9
25 Manufacturas de caucho e plástico	710.880	3,1
26 Produtos minerais non metálicos	1.062.548	4,6
27 Produción, 1ª transformación e fundición de metais	1.620.321	7,0
28 Produtos metálicos	1.437.643	6,2
29-30-33 Maquinaria e equipo, óptica e similares	608.053	2,6
31-32 Material eléctrico e electrónico	900.641	3,9
34-35 Material de transporte	6.269.270	27,1
36 Outras industrias manufactureiras	307.125	1,3
40 Enerxía eléctrica, gas e vapor	1.006.547	4,3
Total Galicia	23.157.125	100,0

Fonte: INE, Enquisa industrial anual de produtos

As agrupacións de menor peso no tecido industrial galego son: **coiro–calzado**, **outras industrias manufactureiras**, **papel–artes gráficas–edición** e **maquinaria–óptica** (todas elas por baixo do 3%).

A comparanza da especialización relativa de Galicia e de España nos diferentes sub-sectores industriais no último bienio pódese facer ao fío do cadro 2.17. Nel apréciase:

■ Que as tres agrupacións de máis peso son as mesmas nos dous ámbitos territoriais (aunque intercambian a orde a primeira e a segunda): **material de transporte**, **alimentación–bebidas–tabaco** e **refino petróleo–químicas**. Isto non debe tapar o feito da maior diversificación do tecido industrial español, mentres que o galego está moito máis concentrado (as dúas primeiras agrupacións citadas supoñen conxuntamente un 46,2% en Galicia mentres que en España quédase no 33,3%).

■ **Cadro 2.17** Porcentaxe da produción comercializada ⁽¹⁾. Por grandes agrupacións. Galicia e España. 2003-2004

CNAE		2003		2004	
		España	Galicia	España	Galicia
15-16	Alimentación, bebidas e tabaco	19,7	18,3	19,1	18,5
17-18	Téxtil e confección	4,7	3,9	4,9	3,5
19	Coiro e calzado	0,1	1,2	0,2	1,0
20	Madeira e cortiza	4,5	1,8	4,3	1,8
21-22	Papel, artes gráficas e edición	2,5	6,0	2,5	5,8
23.2-24	Refino de petróleo e químicas	8,1	12,8	8,9	13,5
25	Manufacturas de caucho e plástico	3,1	4,2	3,1	4,1
26	Produtos minerais non metálicos	4,5	6,4	4,6	6,2
27	Producción, 1ª transformación e fundición de metais	5,9	5,4	7,0	6,2
28	Produtos metálicos	5,9	7,2	6,2	7,4
29-30-33	Maquinaria e equipo, óptica e similares	2,5	7,5	2,6	7,3
31-32	Material eléctrico e electrónico	3,5	4,3	3,9	4,4
34-35	Material de transporte	28,5	15,5	27,1	14,8
36	Outras industrias manufactureiras	1,6	3,2	1,3	3,1
40	Energía eléctrica, gas e vapor	5,0	2,6	4,3	2,5
Total Galicia		100,0	100,0	100,0	100,0

Elaboración propia

(1) Lista de produtos PRODCOM

Fonte: INE, Enquisa industrial de produtos

■ **Cadro 2.18** Sectorización por grandes agrupacións ⁽¹⁾. % Galicia/España. 2000-2004

CNAE		2000	2001	2002	2003	2004
15-16	Alimentación, bebidas e tabaco	6,5	6,8	6,8	7,1	6,8
17-18	Téxtil e confección	7,1	7,5	7,3	8,0	9,2
19	Coiro e calzado	0,4	0,4	0,4	0,4	1,0
20	Madeira e cortiza	17,2	16,3	17,0	16,4	16,1
21-22	Papel, artes gráficas e edición	2,8	2,7	2,9	2,8	2,8
23.2-24	Refino de petróleo e químicas	3,8	4,2	4,4	4,2	4,3
25	Manufacturas de caucho e plástico	4,1	4,3	4,6	4,9	4,9
26	Produtos minerais non metálicos	4,6	4,8	4,8	4,7	4,8
27	Producción, 1ª transformación e fundición de metais	7,1	7,4	7,0	7,3	7,3
28	Produtos metálicos	4,3	4,8	4,6	5,5	5,5
29-30-33	Maquinaria e equipo, óptica e similares	2,1	2,4	2,4	2,2	2,4
31-32	Material eléctrico e electrónico	3,8	5,3	4,2	5,4	5,8
34-35	Material de transporte	12,2	12,1	13,1	12,2	12,0
36	Outras industrias manufactureiras	2,2	2,9	3,1	3,2	2,8
40	Energía eléctrica, gas e vapor	-	-	11,3	12,7	11,2
Total Industria		6,1	6,3	6,5	6,6	6,5

Elaboración propia

(1) Lista de produtos PRODCOM

Fonte: INE, Enquisa industrial de produtos

■ O maior peso relativo da agrupación de **material de transporte** en Galicia (que case dobra ao estatal) invértese nos apartados de **maquinaria-óptica** (no que o promedio estatal triplica ao de Galicia), no de **papel-artes gráficas-edición** (no que o peso estatal é máis do dobre) e máis no de **refino de petróleo-químicas** (no que a porcentaxe española supera en 4,6 puntos á galega).

■ A agrupación de menor peso relativo tamén é a mesma: coiro-calzado (aunque cunha porcentaxe estatal que quintuplica a galega) pero as que lle seguen son moi distintas no tecido industrial galego que no español.

O cadro 2.18 amosa a desagregación por agrupacións da participación de Galicia no total de España en 2004. Salientaremos que:

■ A especialización relativa do tecido industrial galego segue a ser especialmente evidente en catro agrupacións: **madeira–cortiza** (16,1%), **material de transporte** (12%), **enerxía eléctrica–gas** (11,2%) e **téxtil–confección** (9,2%). No último bienio avanzou notablemente o sector **téxtil** (1,9 puntos) mentres que diminuíron os dous de maior peso porcentual (ao redor dun punto cada un) e mantense estabilizado o sector de **enerxía eléctrica–gas**.

■ Se focalizamos os sectores industriais de menor peso en Galicia en relación co total estatal, catro (os mesmos que un bienio atrás) non chegan ao limiar do 3%: **coiro–calzado** (1%), **maquinaria–equipo–óptica** (2,4%), **papel–artes gráficas–edición** (2,8%) e **outras industrias manufactureiras** (2,8%).

2.5. Outras enquisas empresariais

2.5.1. Opinións empresariais

O cadro 2.19 recolle resumidamente as impresións dos empresarios galegos encol dalgunhas variables no conxunto do sector industrial nos últimos anos, segundo a **Encuesta de Coyuntura Industrial** que elabora o Ministerio de Ciencia e Tecnoloxía. Analizáremolo a continuación:

- 1) A previsión de utilización da capacidade produtiva total da industria estivo no cuarto trimestre do último ano no 80,2% e queda un punto por baixo do ano anterior.
- 2) No tocante á demanda, a variable “carteira de pedimentos” amosa a diferenza existente entre a porcentaxe de respostas que indicaron que era elevada e as que sinalaron que era débil. En decembro do ano 2004 queda na peor posición do período estudado.
- 3) En canto aos stocks de produtos rematados, as respostas da enquisa constatan a diferenza entre a porcentaxe de respostas que sinalan que o nivel é excesivo e as que sinalan que é insuficiente. A positiva evolución desta variable no último ano levouna a saír da peor posición do período analizado e quedar nun nivel intermedio.
- 4) A tendencia da produción representa a diferenza porcentual entre os que responden que aumentará e os que responden que diminuírá. No cadro comprobamos que este índice mellorou notablemente no último trienio e quedou na mellor posición do período focalizado.

Opinións empresariais. Total sector industrial (sen construción). Galicia. 2000-2004

■ Cadro 2.19

Total sector industrial	2000	2001	2002	2003	2004
Grao utilización actual (%) ⁽¹⁾	75,2	76,5	81,6	81,2	80,2
Carteira de pedimentos	-5,0	-8	7	17,5	-14,3
Stocks da produción	5,0	-3	-14	14,7	0,5
Tendencia da produción	-8,0	-39	-12	20,8	2,4
Tendencia do emprego	-6,0	-27	-14	12,0	10,0

(1) Datos do 4º trimestre nesta variable e de decembro nas outras catro

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo e Comercio. Enquisa de conxuntura industrial

5) A previsión empresarial da tendencia do emprego empeorou lixeiramente respecto do mesmo período do ano anterior, pero quedou cun valor mellor que no trienio 2000–2002.

2.5.2. Enquisas do sector servizos

Ben sabido é que o sector servizos constitúe hoxendía a principal fonte de xeración de renda e de ocupación laboral nos países desenvolvidos; dentro deles ten unha grande importancia o subsector comercial, que na estrutura empresarial tracexada polo DIRCE representa algo máis do 30% das empresas galegas. Focalizaremos neste apartado dous aspectos do sector servizos: o comercio polo miúdo e o turístico.

Cómpre subliñar que co ICM (*Índices de comercio polo miúdo*) o INE ten como principal obxectivo a cuantificación da evolución deste subsector comercial (ao traveso do seguimento das vendas e da poboación asalariada); desde o 1 de xaneiro de 2004 publica estes índices en prezos constantes, é dicir, eliminando o efecto que teñen os prezos sobre a evolución das vendas. Seguindo as recomendacións de *Eurostat*, presenta os índices en termos netos (ou sexa, corrixidos do *efecto calendario*).

Índices de comercio polo miúdo. Por comunidades autónomas. 2004

■ Cadro 2.20

	Índice (1)	% variación
Andalucía	127,9	2,9
Aragón	129,8	2,6
Asturias	131,5	-0,6
Baleares	103,1	2,7
Canarias	146,9	1,7
Cantabria	125,4	2,5
Catela e León	123,6	1,7
Castela A Mancha	134,7	5,5
Cataluña	141,7	3,1
Comunidade Valenciana	135,8	4,3
Estremadura	143,8	1,6
Galicia	131,9	1,1
Madrid	134,7	1,3
Murcia	142,4	5,8
Navarra	136,5	2,3
País Vasco	137,0	3,1
A Ríoxa	138,0	1,2
Ceuta	101,9	-6,5
Melilla	111,3	5,2
España	133,8	2,6

(1) Base 2001

Fonte: INE, Índices de comercio polo miúdo

■ Cadro 2.21

Pernoctacións de residentes en España. Galicia e España. 1999-2004

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Galicia	5.887,2	4.947,4	4.963,9	5.309,6	5.467,8	6.748,7
España	81.503,6	83.382,0	85.261,0	86.718,4	91.036,9	99.878,0

Datos en medias anuais, en miles de pernoctacións

Fonte: INE, Enquisa de ocupación hoteleira

Cadro 2.22

Pernotacións de residentes no estranxeiro. Galicia e España. 1999-2004

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Galicia	795.6	901.2	887.7	954.0	990.4	1.142.1
España	149.036,0	143.761,6	143.420,6	135.836,4	136.833,9	135.041,2

Datos en medias anuais, en miles de pernotacións
Fonte: INE, Enquisa de ocupación hoteleira

Porcentaxe anual de variación dos prezos hoteleiros (PH) e dos ingresos por habitación ocupada (IHA)

Cadro 2.23

	PH	IHA
Andalucía	2,2	2,0
Aragón	3,5	4,4
Asturias	0,2	0,2
Baleares	-0,2	4,5
Canarias	1,0	2,2
Cantabria	2,1	2,4
Catela e León	2,0	5,1
Castela A Mancha	3,8	5,4
Cataluña	3,1	3,4
Comunidade Valenciana	-0,8	2,4
Estremadura	3,5	2,5
Galicia	3,2	7,1
Madrid	0,8	6,5
Murcia	2,2	2,1
Navarra	2,7	1,2
País Vasco	0,8	1,1
A Ríoxa	3,8	3,5
Ceuta	3,0	0,0
Melilla	7,6	11,1
España	1,5	3,5

Fonte: INE, Enquisa de ocupación hoteleira

O cadro 2.20 recolle o índice xeral por comunidades autónomas do comercio polo miúdo e máis a variación no último ano. Reflíte que a variación do comercio minorista en 2004 estivo 1,5 puntos porcentuais por baixo en Galicia que na media estatal e que o índice correspondente queda 1,9 puntos por baixo en Galicia.

Un achegamento ao estudo da ocupación en aloxamentos turísticos podemos realízalo cos datos dos cadros 2.21 a 2.23. Nos dous primeiros sobrancearemos que:

■ As pernotacións en establecementos hoteleiros en Galicia tiveron unha suba moi importante neste ano 2004 ao abeiro do “tirón” do primeiro Xacobeo do século XXI, acadando o mellor valor do sexenio (e moi por riba do Xacobeo de 1999).

■ As pernotacións en Galicia de residentes en España subiron en 2004 un 23,4%, mentres que no promedio español creceron un 9,7%.

■ As pernotacións en Galicia dos residentes no estranxeiro subiron en 2004 un 15,3%, mentres que en España baixaron lixeiramente e marcaron o peor rexistro do sexenio estudado.

■ O crecemento medio dos prezos hoteleiros en Galicia en 2004 (3,2%) foi máis do dobre que na media estatal e a suba en Galicia dos ingresos por habitación ocupa-

da (7,1%) foi a maior entre as comunidades autónomas (só o supera a cidade de Melilla). O cadro 2.23 permite ás persoas interesadas realizar a comparanza dos datos de Galicia cos das outras comunidades autónomas.

Entre os “puntos débiles” das pernoctacións en Galicia que pon de manifesto a estatística do INE, ademais da maior suba dos prezos (que pode lastrar a nosa competitividade) subliñaremos que a estancia media é moi reducida (2,1 días), moi por baixo do promedio estatal (3,5 días).

2.5.3. Indicadores de actividade e demanda.

Nos cadros 2.24 e 2.25 presentamos unha serie de indicadores de conxuntura desde a dobre perspectiva da actividade (oferta) e demanda; no primeiro recolleemos os datos para o total galego e no segundo a desagregación provincial dalgúns dos indicadores que figuran no primeiro cadro. O desglose por trimestre de cada un deles permite ás persoas interesadas realizar un estudo polo miúdo dos diferentes indicadores.

Indicadores de conxuntura ⁽¹⁾. Galicia. 2004

■ Cadro 2.24

	I T.	II T.	III T.	IV T.
Actividade				
Consumo industrial de enerxía eléctrica	8,5	3,5	-4,0	-2,3
Importacións de bens de equipo	-8,1	21,9	-11,7	-14,2
Vivendas visadas	12,6	-18,4	22,6	-4,3
Consumo de cemento	8,3	2,2	-2,6	-15,9
Tránsito portuario	5,4	7,6	11,7	4,6
Tránsito aéreo de viaxeiros	12,4	16,9	7,8	8,4
Pernoctacións	17,2	31,3	16,9	24,6
Ocupación hoteleira	24,3	37,5	53,0	31,5
Demanda				
Consumo de gasolina	1,5	-1,6	-3,1	-3,0
Consumo de gasóleo A	7,5	6,5	6,1	2,6
Consumo doméstico de enerxía eléctrica	4,4	13,8	6,1	1,6
Matriculación de automóbiles	16,6	11,9	7,0	2,2
Matriculación de vehículos de carga	6,2	7,1	10,6	2,9
Importacións de bens de consumo	5,0	6,5	5,1	10,3
Importación de bens intermedios	5,2	12,3	4,2	12,6
Exportacións	11,8	-0,5	4,7	7,0
Licitación de obra pública	482,0	-54,9	-19,4	13,6

(1) En porcentaxe de variación interanual

Fonte: Varias (collido do "Informe de Conxuntura da Economía Galega", editado pola Fundación Caixa Galicia)

■ Cadro 2.25

Indicadores de conxuntura ⁽¹⁾. Por provincias. 2004

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra			
	I T.	II T.	III T.	IV T.	I T.	II T.	III T.	IV T.	I T.	II T.	III T.	IV T.	I T.	II T.	III T.	IV T.
Actividade																
Consumo de cemento	15,0	3,4	-2,6	-49,5	8,3	6,0	11,7	40,3	32,5	22,9	-4,3	-7,0	-1,8	-3,3	-6,3	2,3
Ocupación hoteleira (en %)	28,0	40,3	53,9	34,3	15,8	27,6	39,2	22,4	19,6	25,1	33,0	24,8	25,2	41,0	60,7	33,7
Pernoctacións	23,9	27,6	24,2	25,1	0,7	29,3	18,1	19,9	1,3	6,1	17,7	18,2	18,6	41,5	11,4	27,0
Demanda																
Consumo de gasolina	1,5	-2,0	-2,8	-4,0	-0,4	-3,2	-5,4	-4,5	1,3	-1,6	-3,2	-2,6	2,1	-0,5	-2,5	-1,5
Consumo de gasóleo A	5,5	5,4	5,6	0,0	8,7	5,7	5,7	6,3	3,1	5,7	4,7	-1,3	11,3	8,7	7,3	5,4
Matriculación de automóviles	21,6	16,1	11,7	9,0	11,1	15,0	8,1	-2,5	15,1	9,6	9,1	-2,0	13,1	6,9	0,5	-2,8
Matriculación de vehículos de carga	-2,5	-1,6	12,9	-1,7	8,9	8,8	25,8	10,1	15,4	7,3	7,9	4,6	11,2	16,8	2,5	4,0
Licitación de obra pública	265,9	-67,0	-17,3	137,7	72,6	-27,6	213,3	-18,9	1.037,0	-39,7	-62,4	-85,1	473,8	-37,6	-44,8	23,9
Importacións	6,9	22,9	11,9	20,3	24,3	82,7	45,5	0,0	35,4	28,0	-0,4	9,9	0,7	0,0	-3,7	4,5
Exportacións	41,3	-19,4	11,4	20,2	11,4	43,0	9,1	12,9	0,2	13,4	3,0	1,0	4,2	6,0	1,6	1,2

(1) Porcentaxe de variación interanual

Fonte: Varias (collido do "Informe de Conxuntura da Economía Galega", editado pola Fundación Caixa Galicia)

2.6. Investigación científica, desenvolvemento tecnolóxico e innovación (I + D+i)

2.6.1. Introducción

A investigación científica e o desenvolvemento tecnolóxico (I+D) abranguen un conxunto de traballos de carácter creativo emprendidos co fin de incrementar os coñecementos nunha rama ou actividade determinada, así como a aplicabilidade desa suma de coñecementos á mellora dos xa existentes. Sen dúbidas é un factor clave á hora de posibilitar a converxencia real cos países máis desenvolvidos, que como veremos neste mesmo apartado presentan valores moi por riba dos existentes en España (e especialmente dos de Galicia).

A innovación, pola súa banda, é cada vez máis un factor clave na procura do aumento de produtividade e, xa que logo, da competitividade empresarial; hoxe en día as diferenzas económicas entre os países susténtase, en boa parte, no crecemento e acumulación do **know how** e na súa capacidade de transformación en produtos finais, vía innovación tecnolóxica.

A nova política de fondos na procura da cohesión territorial na UE priorizará cada vez máis o seu investimento no amplo abano denominado **sociedade do coñecemento**, co obxectivo de intentar converter a economía europea na máis competitiva do mundo (de acordo co aprobado no Cumio de Lisboa). O pulo da innovación e o desenvolvemento tecnolóxico é fundamental e débese traballar na redución da **“brecha tecnolóxica”** galega; velaí un sinxelo exemplo: Un 46% das empresas galegas non teñen aínda acceso a Internet de banda ancha, porcentaxe que baixa ao 19% na media estatal e a menos do 5% na UE, Estados Unidos ou Xapón. A andaina da **converxencia tecnolóxica** é irrenunciable e urxente se non queremos perder unha vez máis na nosa historia o “tren do progreso”.

2.6.2. Investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D)

O cadro 2.26 permítenos unha visión por comunidades autónomas para o ano 2003 dos gastos internos totais e máis do persoal (en equivalencia a xornada completa). Apréciase que:

■ O gasto interno total de Galicia (4,1% do total estatal) está moi por baixo da porcentaxe que lle correspondería pola poboación, polo PIB ou polo número de empresas no total español, o que tamén ocorre no tocante ao persoal, pero cun diferencial menor, porque é maior a porcentaxe galega (4,9%).

Gastos internos e persoal en I + D. Por comunidades autónomas. 2003

■ Cadro 2.26

	Gastos internos		Persoal en equivalencia a xornada completa	
	Total (Miles de euros)	%	Total	%
Andalucía	903.152	11,0	16.660,4	11,0
Aragón	169.086	2,1	4.520,0	3,0
Asturias	113.279	1,4	2.175,4	1,4
Baleares	46.323	0,6	816,1	0,5
Canarias	168.449	2,1	3.608,9	2,4
Cantabria	43.745	0,5	738,7	0,5
C. León	366.728	4,5	7.580,1	5,0
C. A Mancha	110.905	1,4	2.059,1	1,4
Cataluña	1.875.855	22,8	33.410,7	22,1
C. Valenciana	631.986	7,7	13.610,3	9,0
Extremadura	80.852	1,0	1.653,2	1,1
Galicia	338.446	4,1	7.412,3	4,9
Madrid	2.346.286	28,6	37.905,4	25,0
Murcia	134.403	1,6	3.110,7	2,1
Navarra	177.914	2,2	3.920,1	2,6
País Vasco	667.281	8,1	11.440,8	7,6
A Rioxa	36.685	0,4	821,5	0,5
Ceuta e Melilla	1.664	0,0	43,6	0,0
España	8.213.039	100,0	151.487,3	100,0

Fonte: INE, Estadísticas sobre actividades en I+D

■ Hai unha notable concentración espacial do gasto interno total nas actividades de I+D en dúas comunidades autónomas, pois Madrid e Cataluña representan máis da metade (51,4%) do total estatal. No persoal o seu peso conxunto é algo inferior á metade do conxunto de España (47,1%).

■ Galicia ocupa a sétima posición nas dúas clasificacións (polo gasto en I+D e máis polo persoal en EDC), por detrás de Cataluña, Madrid, Andalucía, País Vasco, C. Valenciana e Castela-León.

O seguimento na última década da porcentaxe do gasto en I+D en Galicia en relación co de España podemos facelo co cadro 2.27. A forte suba relativa de 1995 permitiulle a Galicia pasar do 2,57% de 1994 ao 3,33%; estancouse no cuatrienio seguinte ao redor desa porcentaxe e a suba do trienio 2000–2002 fixo que superara por vez primeira o 4%. En 2004 subiu lixeiramente e quedou no 4,12% do total español.

Evolución dos gastos internos en I+D. % Galicia/España. 1994-2003

■ Cadro 2.27

1994	2,57
1995	3,33
1996	3,20
1997	3,52
1998	3,24
1999	3,30
2000	3,70
2001	3,86
2002	4,08
2003	4,12

Elaboración propia

Fonte: INE, Estadística sobre actividades en I+D

O valor absoluto do gasto en I+D dunha comunidade autónoma non é representativo dabondo do esforzo en investigación e desenvolvemento tecnolóxico da mesma, xa que o seu valor en relación co valor da súa produción pode ser moi distinto. Por iso recolleemos no cadro 2.28 o gasto total en I+D, as porcentaxes dese gasto sobre o PIB de cada comunidade autónoma e mailo gasto de cada un dos sectores que o executan, Sobrancearemos que:

■ Cadro 2.28

Gastos internos totais en I + D. Por comunidades autónomas e sector de execución. 2003

	Total	% sobre PIB	Empresas	Admón. Pública	Ensino superior	IPSFL (1)
Andalucía	903.152	0,89	344.246	154.231	403.997	678
Aragón	169.086	0,74	97.610	24.533	46.932	11
Asturias	113.280	0,70	46.415	17.523	49.321	21
Baleares	46.323	0,25	6.903	7.980	31.318	122
Canarias	168.449	0,55	27.328	42.321	98.800	-
Cantabria	43.745	0,47	16.615	11.003	16.127	-
C. León	366.728	0,88	193.599	32.928	139.881	320
C. A Mancha	110.906	0,44	46.980	17.140	46.771	15
Cataluña	1.875.855	1,38	1.243.740	170.393	456.387	5.335
C. Valenciana	631.986	0,87	219.419	75.982	336.374	211
Extremadura	80.852	0,63	10.121	15.446	55.285	-
Galicia	338.446	0,86	135.478	41.010	161.874	84
Madrid	2.346.288	1,81	1.332.604	592.231	412.445	9.006
Murcia	134.404	0,73	58.815	20.472	55.101	15
Navarra	177.915	1,41	128.268	8.112	41.534	-
País Vasco	667.282	1,42	511.872	25.864	129.487	58
A Ríoxa	36.686	0,66	23.355	4.556	8.774	-
Ceuta e Melilla	1.664	0,07	71	40	1.553	-
España	8.213.047	1,10	4.443.439	1.261.765	2.491.961	15.876

En miles de euros (agás a 2ª columna, que está en porcentaxe)

(1) Institucións privadas sen fins de lucro

Fonte: INE, Estadística sobre actividades en I+D

■ O gasto en I+D de Galicia supón actualmente un 0,86% do PIB, dato que fai que Galicia ocupe o oitavo posto na clasificación das comunidades autónomas (un posto por detrás que no ano anterior e que na clasificación por gasto absoluto). Segue a

**Porcentaxe de execución do gasto de I+D.
Por sectores. Galicia e España. 2003**

■ **Cadro 2.29**

	Galicia	España
Empresas	40,00	54,10
Admón. Pública	12,15	15,46
Ensino Superior	47,83	30,34
IPSFL (1)	0,02	0,20

(1) institucións privadas sen fins de lucro

Fonte: INE, Estatística de I+D

**Evolución da porcentaxe de gastos respecto ao PIB a prezos
de mercado. Por comunidades autónomas**

■ **Cadro 2.30**

	2001	2002	2003
Andalucía	0,62	0,62	0,89
Aragón	0,71	0,75	0,74
Asturias	0,71	0,65	0,70
Baleares	0,25	0,26	0,25
Canarias	0,56	0,60	0,55
Cantabria	0,57	0,55	0,47
C. León	0,83	0,81	0,88
C. A Mancha	0,04	0,44	0,44
Cataluña	1,17	1,28	1,38
C. Valenciana	0,77	0,81	0,87
Extremadura	0,60	0,60	0,63
Galicia	0,72	0,79	0,86
Madrid	1,79	1,88	1,81
Murcia	0,66	0,57	0,73
Navarra	1,22	1,11	1,41
País Vasco	1,39	1,32	1,42
A Ríoxa	0,63	0,57	0,66
España	0,99	1,03	1,10

Fonte: INE, Estatística de I+D

reflectir unha **diverxencia** notable de Galicia (a estatal supera nun 28% á galega), moito maior que a existente en variables coma o PIB ou a renda.

■ As catro comunidades que realizan un maior investimento nas actividades de I+D son Madrid (1,8%), País Vasco, Navarra e Cataluña (as tres cun 1,4%).

■ No tocante á distribución do gasto en I+D segundo o sector que o execute, en Galicia o primeiro é o ensino superior mentres que no total estatal o primeiro é o sector empresarial (cousa que tamén ocorre, con especial intensidade, nas catro comunidades que máis invisten en I+D en proporción do seu PIB: Madrid, Cataluña, Navarra e País Vasco).

A comparanza das porcentaxes de execución do gasto en I+D en cada sector en Galicia e España podemos facela ao fío do cadro 2.29. Subliñaremos o seguinte:

■ O sector empresarial é o primeiro a nivel estatal, con máis da metade do gasto total en I+D (un 54,1%), mentres que en Galicia é o segundo (14,1 puntos porcentuais por baixo), anque subiu nos últimos anos (pois en 2001 era só un 27%).

■ En Galicia ocupa o primeiro posto o Ensino Superior (cun 47,8%), 17,5 puntos porcentuais por riba do promedio español.

Porcentaxe de gasto en I+D sobre o PIB. OCDE. 2001-2003

Cadro 2.31

	2001	2002	2003
Austria	2,07	2,19	2,19
Bélxica	2,17	2,24	2,33
Canadá	2,03	1,90	1,87
República Checa	1,30	1,30	1,34
Dinamarca	2,40	2,52	-
Finlandia	3,41	3,46	-
Francia	2,23	2,26	-
Alemaña	2,51	2,53	2,50
Grecia	0,65	-	-
Hungría	0,95	1,02	0,95
Islandia	3,06	3,09	-
Irlanda	1,13	-	-
Italia	1,11	-	-
Xapón	3,07	3,12	-
Corea	2,59	2,53	2,64
México	0,39	-	-
Holanda	1,88	-	-
Nova Zelandia	1,16	-	-
Noruega	1,60	1,67	-
Polonia	0,64	0,59	-
Portugal	0,85	0,94	-
Eslovaquia	0,64	0,58	0,59
Galicia	0,72	0,79	0,86
España	0,95	1,03	1,10
Suecia	4,27	-	-
Turquía	0,72	0,66	-
Reino Unido+	1,86	1,87	-
Estados Unidos	2,73	2,66	2,60
UE (25)	1,83	1,86	-
OCDE	2,28	2,26	-

Fonte: OCDE. Base de datos MSTI 2004-2 (Collido do INE: Estadísticas sobre actividades en I+D. 2003)

■ A porcentaxe de gasto en I+D da Administración Pública supera en 3,3 puntos á de Galicia.

■ As Institucións Privadas sen fins de lucro teñen unha porcentaxe en Galicia dez veces menor que a estatal.

Centrámonos na evolución no último trienio das porcentaxes do gasto en I+D respecto do PIB nas distintas comunidades autónomas (cadro 2.30) destacaremos que o avance de Galicia (sete centésimas por ano) é insuficiente para conseguir nun prazo razoable a nosa converxencia coa media estatal; comunidades desenvolvidas (como Navarra) e pouco desenvolvidas (como Andalucía ou Murcia) tiveron en 2003 un forte avance que marca o camiño a seguir.

Na comparanza internacional, o cadro 2.31 subliña o baixo valor da porcentaxe de gasto galego en I+D (en relación co PIB) no contorno da Unión Europea ou da OCDE (en 2002 o dato de Galicia supón respectivamente un 46% e un 38%). O estado de maior porcentaxe de gasto en I+D (Suecia) quintuplica a porcentaxe de Galicia; Finlandia cuadruplica e triplicana Xapón, Islandia, Estados Unidos, Alemaña, Corea ou Dinamarca.

■ Cadro 2.32

Principais indicadores de I+D en empresas, por tipo de empresa ⁽¹⁾ e comunidades autónomas. 2003

	Manufactureiras de alta e media-alta tecnoloxía			De servizos de alta tecnoloxía		
	Nº empresas	Gastos I+D (miles euros)	Persoal en EXC	Nº empresas	Gastos I+D (miles euros)	Persoal en EXC
Andalucía	138	81.034	1.090,5	82	78.010	1.333,6
Aragón	140	70.826	1.231,2	11	5.440	82,2
Asturias	31	12.871	222,9	9	4.836	94,7
Baleares	2	239	8,5	5	733	30,7
Canarias	8	583	17,3	10	16.204	177,8
Cantabria	22	6.995	75,5	8	1.859	27,0
C. León	63	35.537	531,6	46	115.893	1.389,1
C. A Mancha	59	25.458	399,7	16	6.568	149,3
Cataluña	895	616.471	8.015,5	233	292.831	4.653,8
C. Valenciana	260	65.678	1.276,9	86	42.627	998,6
Extremadura	8	1.444	19,1	3	754	29,5
Galicia	93	70.392	1.075,6	57	20.757	607,3
Madrid	311	488.488	5.385,9	309	443.957	5.533,3
Murcia	56	27.016	323,3	13	3.551	77,7
Navarra	85	71.546	931,9	15	13.344	277,4
País Vasco	342	175.587	3.164,6	138	196.932	3.269,9
A Rioxa	25	9.874	137,3	8	2.843	66,4
	1	71	1,1	0	0	0,0
España	2.389	1.760.110	23.908,4	962	1.247.139	18.798,3

(1) Manufactureiras de alta tecnoloxía: Industria farmacéutica, Maquinaria de oficina e material informático, Compoñentes electrónicos, Aparatos de radio, TV e comunicación, Instrumentos médicos de precisión, óptica e relojería e Construcción aeronáutica e espacial.
 Manufactureiras de media-alta tecnoloxía: Industria química agás farmacia; Maquinaria e equipo; Maquinaria e aparatos eléctricos; Industria do automóbil; Outro material de transporte.

De servizos de alta tecnoloxía: Correos e telecomunicacións; Actividades informáticas; Investigación e desenvolvemento

Fonte: INE, Base "Indicadores de Ciencia y Tecnología"

As persoas interesadas poderán afondar no estudo da I+D en Galicia e nas distintas comunidades autónomas co cadro 2.32, que recolle datos dos principais indicadores de I+D (número de empresas, gasto, persoal) nas empresas manufactureiras (de alta e media-alta tecnoloxía) e nos servizos de alta tecnoloxía.

2.6.3. Innovación tecnolóxica nas empresas.

A *Enquisa de Innovación Tecnolóxica nas empresas* (do INE) permite coñecer a estratexia tecnolóxica das empresas e os factores que inflúen na súa capacidade para innovar e ademais proporciona o marco base para estudos posteriores, coma pode ser a utilización da tecnoloxía punta nos procesos de fabricación ou a análise dos fluxos de pagos e ingresos tecnolóxicos. Nesta enquisa avalíase a actividade das empresas que realizan algunha actividade innovadora (I+D, adquisición de tecnoloxía inmaterial software, gastos en deseño, etc).

O gasto en actividades para a innovación tecnolóxica acadou en Galicia 685,5 millóns de euros no ano 2003; por ramas de actividade, a fabricación de vehículos a motor representa a maior porcentaxe do total de gasto en innovación. No cadro 2.33 presentamos o gasto en innovación tecnolóxica nas diferentes comunidades autónomas (e no total español) en 2003, con desagregación segundo tamaño da empresa. Salientaremos que:

■ O investimento de Galicia supón un 5,7% do total estatal, sendo especialmente relevante nas empresas de menos de 250 empregados (8%) e moito menor nas de máis de 250 empregados (4,5%).

**Gastos ⁽¹⁾ en actividades para a innovación tecnolóxica.
Por comunidades autónomas e tamaño da empresa. 2003.**

■ **Cadro 2.33**

	Menos de 250 empregados	250 e máis empregados	Total
Andalucía	467.790	233.340	701.130
Aragón	81.305	351.369	432.674
Asturias	120.258	49.324	169.582
Baleares	19.049	16.873	35.922
Canarias	81.810	17.762	99.572
Cantabria	13.917	23.293	37.210
Castela e León	137.648	178.176	315.824
Castela A Mancha	372.138	57.385	429.523
Cataluña	1.529.857	1.386.964	2.916.821
C. Valenciana	507.822	342.996	850.818
Extremadura	25.823	5.827	31.650
Galicia	416.128	269.363	685.491
Madrid	772.044	2.307.138	3.079.182
Murcia	74.902	38.165	113.067
Navarra	105.338	72.130	177.468
País Vasco	408.296	654.519	1.062.815
A Rioxa	44.312	9.410	53.722
Ceuta e Melilla	1.789	4.246	6.035
España	5.180.226	6.018.280	11.198.506

(1) En miles de euros

Fonte: INE, Enquisa sobre innovación tecnolóxica nas empresas

■ As comunidades autónomas con maior gasto en actividades para a innovación tecnolóxica foron Madrid e Cataluña, que conxuntamente concentran a metade do gasto total estatal.

■ Galicia ocupa a sexta posición na clasificación, por detrás das dúas comunidades citadas máis País Vasco, C.Valenciana e Andalucía.

Cómpre sinalar o esforzo dos últimos anos en Galicia, no que non só sobrancea o dinamismo mostrado por unhas poucas empresas punteiras senón tamén o dos **clusters** (de automoción, acuicultura,etc), que con notable empeño están aplicando a cultura da cooperación empresarial na innovación.

2.6.4. Indicadores de alta tecnoloxía

Considerando a tecnoloxía como o stock de coñecementos que permite producir novos produtos e procesos, a alta tecnoloxía caracterízase por unha rápida renovación de coñecementos, moi superior a outras tecnoloxías, e polo seu grao de complexidade (que esixe un continuo esforzo en investigación e unha sólida base tecnolóxica). A efectos estatísticos, a definición de alta tecnoloxía realízase ao traveso dunha enumeración exhaustiva das ramas de actividade (enfoque sectorial) e máis dos produtos (enfoque por produtos) que se consideran nese momento de alto contido tecnolóxico. Para determinar o listado de actividades e de produtos de alta tecnoloxía, o INE partiu dos traballos metodolóxicos desenvolvidos pola OCDE nesta materia, e da súa adaptación no ámbito europeo por parte de Eurostat.

O cadro 2.34 amosa a produción dos sectores de alta tecnoloxía nas distintas comunidades autónomas no último ano do que informou o INE (2003): subliñaremos que:

■ A participación galega no total estatal é do 4,68% no número de empresas (0,11 puntos porcentuais máis que no ano anterior) e do 5,26% na cifra de negocios (0,33 puntos menos que no ano anterior).

**Producción nos sectores de Alta Tecnoloxía.
Por comunidade autónoma e tipo de indicador. 2003.**

■ Cadro 2.34

	Nº establecementos	Cifra negocios
Andalucía	6.415	10.963.548
Aragón	2.207	10.976.860
Asturias	1.261	2.165.733
Baleares	1.265	894.372
Canarias	1.874	1.481.027
Cantabria	526	2.209.107
Castela e León	2.280	10.095.177
Castela A Mancha	1.756	3.406.587
Cataluña	15.704	55.382.147
C. Valenciana	6.328	13.999.923
Extremadura	643	558.182
Galicia	2.942	10.057.023
Madrid	12.625	43.150.313
Murcia	1.422	2.131.701
Navarra	1.137	7.157.836
País Vasco	4.040	16.073.297
A Ríoxa	378	647.009
España	62.803	191.349.842

(1) En miles de euros

Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas e enquisa anual de servizos

■ Só tres comunidades sobrepasan os 15.000 millóns de euros de cifra de negocios: Cataluña, Madrid e País Vasco; entre as tres, concentran o 60% do importe estatal (Madrid e Cataluña conxuntamente sobrepasan xa a metade: 51,49%).

A diferenciación para Galicia entre os sectores manufactureiros (de tecnoloxía alta ou media-alta) e os servizos de alta tecnoloxía pódese facer ao fío do cadro 2.35, que reflicte a distribución por comunidades autónomas da poboación ocupada no conxunto da economía de cada comunidade, nos sectores de alta e media-alta tecnoloxía e máis nos apartados en que os desagregamos (servizos de alta tecnoloxía e sectores manufactureiros –de alta e media-alta tecnoloxía). Sobrancearemos que:

■ A participación galega no total estatal é na poboación ocupada un 6,6%, porcentaxe que baixa medio punto se consideramos só a poboación ocupada nos sectores de alta e media-alta tecnoloxía: 6,1%.

■ Nos sectores manufactureiros, Galicia ten tan só un 1,6% do estatal nos de tecnoloxía alta, mentres que quintuplica esa porcentaxe nos de tecnoloxía media-alta: un 8,2%.

■ Nos servizos de alta tecnoloxía, o peso relativo de Galicia no conxunto de España é dun 4,1%.

■ Da poboación ocupada total da economía galega, un 7,2% traballa en sectores de alta ou media-alta tecnoloxía, medio punto porcentual por baixo do promedio estatal. Galicia ocupa o posto sétimo na clasificación das comunidades autónomas segundo esa porcentaxe, detrás de Cataluña, Navarra, Madrid, Aragón, Navarra e Cantabria.

No cadro 2.36 presentamos unha visión dinámica da poboación ocupada de Galicia e España nos sectores de alta e media-alta tecnoloxía. Destacaremos os seguintes aspectos:

■ Cadro 2.35
Poboación ocupada nos sectores de alta e medio-alta tecnoloxía. Por CCAA. 2002

	A	Sectores de alta e medio-alta tecnoloxía				C=B/AX100
	Total Economía	B	Sectores manufactureros		Servizos de alta tecnoloxía	
			Alta tecnoloxía	Medio-alta tecnoloxía		
Andalucía	2.499,2	93,6	9,0	45,2	39,4	3,75
Aragón	474,5	54,5	2,9	43,2	8,4	11,49
Asturias	372,1	19,9	0,7	10,7	8,5	5,35
Baleares	378,4	10,0	0,6	3,5	5,8	2,64
Canarias	737,9	14,4	1,2	4,1	9,1	1,95
Cantabria	208,0	16,7	0,6	12,4	3,7	8,03
C. León	931,6	57,3	4,2	35,4	17,6	6,15
C. A Mancha	647,7	26,2	3,9	13,3	9,0	4,05
Cataluña	2.769,9	364,4	50,8	239,1	74,5	13,16
C. Valenciana	1.749,6	87,4	6,8	53,8	26,7	5,00
Extremadura	362,3	6,7	0,6	1,7	4,4	1,85
Galicia	1.072,2	77,6	2,4	59,0	16,2	7,24
Madrid	2.318,4	277,1	56,1	76,8	144,1	11,95
Murcia	452,8	21,4	1,1	13,4	6,8	4,73
Navarra	237,4	30,3	1,3	25,6	3,4	12,76
País Vasco	886,1	101,3	9,5	73,8	18,0	11,43
A Rioxa	111,3	6,8	0,4	5,1	1,4	6,11
Ceuta e Melilla	48,1	0,4	0,0	0,1	0,3	0,83
España	16.257,6	1.265,7	152,0	716,3	397,4	7,79

En medias anuais. En miles; agás a última columna que é porcentaxe
Fonte: INE, Encuesta de Población Activa

■ Cadro 2.36
**Evolución da poboación ocupada nos sectores de alta e medio-alta tecnoloxía.
Galicia e España. 2001-2002**

	A	Sectores de alta e medio-alta tecnoloxía				C=B/AX100
	Sectores productivos	B	Sectores manufactureros		Servizos de alta tecnoloxía	
			Alta tecnoloxía	Medio-alta tecnoloxía		
Galicia						
2001	1.062,7	61,4	3,3	45,0	13,1	5,8
2002	1.072,2	77,6	2,4	59,0	16,2	7,2
España						
2001	15.945,6	1.295,2	158,0	718,8	418,3	8,1
2002	16.257,6	1.265,7	152,0	716,3	397,4	7,8

En medias anuais. En miles; agás a última columna que é porcentaxe
Elaboración propia (a partir de datos do INE, EPA)

■ En Galicia aumentou no último ano analizado a poboación que traballa nos sectores de alta e media-alta tecnoloxía en 16.200 persoas mentres que baixou en 29.500 no total español.

■ En Galicia baixou no último ano a poboación empregada nos sectores manufactureros de tecnoloxía alta, mentres que aumentou nos de tecnoloxía media-alta e nos servizos de alta tecnoloxía; en España baixaron as tres variables.

■ A porcentaxe de poboación ocupada nos sectores de alta e media-alta tecnoloxía sobre a poboación ocupada total aumentou sensiblemente en Galicia en 2002 (1,4 puntos porcentuais). Tralo descenso de 0,3 puntos no total español, pechouse no último ano estudado o diferencial moi notablemente (pasou de 2,3 a tan só 0,6 puntos).

2.7. A empresa industrial pública: a Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI)

A raíz da promulgación do Real decreto–Lei 5/1995, do 16 de xuño, a industria pública española nucleada neses momentos en torno ao Instituto Nacional de Industria (INI) e ao Instituto Nacional de Hidrocarburos (INH) reestrutúrase, agrupándose en dous entes as distintas empresas dependentes ou controladas polo Ministerio de Industria e Enerxía:

■ A Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI), á que se lle asignan as participacións dos grupos Teneo, SA e Repsol, SA, rexida polo dereito privado, sen aval do Estado, e que goza do beneficio da consolidación fiscal nas operacións de endebedamento; ten, ademais, como unha das súas principais obrigacións a de amortizar a débeda do ex–INI, vía dividendos, endebedamento e desinvestimentos.

■ A Axencia Industrial do Estado (AIE), á que se adxudica, polo seu valor contable, a carteira de titularidade directa, maioritaria, igualitaria ou minoritaria das entidades mercantís, suxeitas a plans de reestruturación ou reconversión industrial. A esta axencia non se lle concede ningunha capacidade de endebedamento e carece do beneficio de consolidación fiscal, se ben as empresas en reconversión serán as únicas que poidan percibir aportacións do Estado.

O 28 de xuño de 1996 o goberno aprobou o “programa de modernización do sector público empresarial do Estado”, que deseña un plan de privatizacións de empresas públicas, que afondando na política de alleación de activos patrimoniais públicos que xa viña desenvolvéndose anteriormente, contempla a venda das empresas públicas rendibles, incluídas as dependentes do Ministerio de Economía e Facenda.

No trienio 1996–1999 producíronse operacións privatizadoras en empresas públicas industriais e de servizos con implantación en Galicia: Argentaria, Telefónica, o grupo Repsol, Retevisión, Auxini, ENDESA, Tabacalera, Gas Natural, Elcano, Barreras, INESPAL, Santa Bárbara, Indra ou Red Eléctrica, e en 2000 e os primeiros meses de 2001 os de Iberia, Enatcar e ENCE, ás que seguirá Autopistas del Atlántico no 2002, quedándose o Estado co control daquelas que poden ter problemas para privatizarse por cuestións sociais ou estratéxicas, aínda que non se descarta o seu pase a mans privadas, como as da División Naval e Bazán agrupadas no novo grupo Izar.

En todo caso, o que si é certo é que o cadro da empresa pública en España, e polo tanto en Galicia, experimentou un importante cambio nestes últimos anos, especialmente a partir de 1997–1998, diminuíndo substancialmente as empresas participadas polo Estado, quedando reducido a un pequeno grupo con capital público, formado polas que arrastran un déficit empresarial considerable.

O Decreto–lei 15/1997, do 15 de setembro, reagrupa de novo o sector público, disolvendo a AIE e integrando as súas sociedades na SEPI, facendo esta fronte ao paulatino equilibrio financeiro do sector; cunha aportación de recursos de 900.000 millóns de pesetas –resultante das privatizacións– durante os dous primeiros anos e desvinculando o mantemento das empresas públicas dos Orzamentos Xerais do Estado, cun efecto importante na redución do déficit público para o cumprimento dos criterios de Maastricht.

A SEPI é polo tanto a sociedade estatal que agrupa na actualidade ás empresas públicas industriais, aollendo tamén algunha das empresas que pertencían á Dirección Xeral de Patrimonio, tales como Efe, ALYCESA, CETARSA, Transmediterránea,

EMGRISA, ENAUSA –matriz de Autopistas del Atlántico–, EXPASA, MAYASA e a Sociedade Estatal de Participacións Patrimoniais, coa intención na maioría dos casos de preparar a súa futura privatización. En marzo de 2005 tras unha importante crise da empresa Izar provocada dunha banda polas súas notables perdas –800 millóns de euros– e por outra pola existencia da UE ao goberno español da devolución das axudas nos últimos anos aos estaleiros públicos, constitúese unha nova empresa: Navantia que mercé a un axuste de cadro de persoal por xubilacións anticipadas asume a actividade de construción naval, fundamentalmente militar, conservando un 20% de actividade en materia civil. Así mesmo acolle liñas de actividade de propulsión e enerxía, reparacións e sistemas e armas, cunha forte aposta pola tecnoloxía e tarefas de investigación e desenvolvemento.

No anexo deste informe contéplanse os datos de investimentos e persoal dos entes públicos e sociedades estatais en Galicia, clasificados de acordo coa distribución que establece a Lei de orzamentos xerais do Estado.

As características e tendencias que apuntabamos en anteriores informes, con respecto aos investimentos e ao cadro de persoal das empresas públicas dependentes do ex Ministerio de Industria e Enerxía –hoxe do de Facenda–, continúan en 2004; como se reflicte nos cadros 16 e 17 do anexo, quedando reducidas na súa vertente industrial a Navantia xa que as restantes son empresas doutros sectores produtivos.

Os investimentos da SEPI representan un montante total de 14 millóns 845 mil euros (cadro A.16)– dos que 5.725.000 millóns de euros corresponde á Navantia e unha contía similar: 5.720.000 á empresa Sepides filial da Sepi en actuacións no marco do Plan Galicia que ten como obxectivo impulsar o desenvolvemento económico de Galicia mediante o apoio e promoción de proxectos empresariais privados que xeren riqueza nas zonas afectadas polo vertido do **Prestige**.

A escasa contía da inversión das empresas públicas está en consonancia coa diminución do número e a importancia das empresas con respecto a anos anteriores ao deixar de computarse, xa en 1997, as inversións de Endesa e do grupo Repsol –preto de 9.611 millóns de ptas. en 1997– que foron as empresas industriais con maior capacidade inversora en Galicia, privatizándose tamén en 2002 ENA que con 45 millóns 670 mil euros de inversión en 2002 constituía a empresa pública con maior volume de recursos en dito ano.

As empresas públicas industriais con sede en Galicia experimentan unha diminución apreciable de traballadores nestes dez últimos anos, pasándose, no seu conxunto, de 14.067 traballadores en 1993 aos 4.558 do ano que analizamos. Os efectivos de persoal das empresas públicas en Galicia, ascenden a 4.558 fronte aos 5.125 en 2003 (cadro A.17). Navantia con 3.771 efectivos dos estaleiros de Fene e Ferrol constitúen o maior volume por empresa ao que segue Tragsa con 796 traballadores. A provincia da Coruña, con 4.280 empregados, concentra o volume máis importante, o persoal das outras tres provincias galegas proceden precisamente deste último grupo citado.

2.8. Política industrial. A aportación das administracións públicas

Examinaremos, dentro deste apartado, o conxunto das intervencións máis importantes das distintas administracións públicas no ámbito industrial e empresarial, co obxecto de ter unha visión de carácter xeral das principais liñas de actuación que marcan as políticas públicas en Galicia.

Hai que ter, non obstante, moi en conta que a política macroeconómica ten un papel decisivo sobre a actividade industrial: o control da inflación, a redución do déficit público e a estabilidade monetaria constitúen factores fundamentais para a incentivación e boa marcha das industrias e, xunto co investimento público e o impulso das reformas estruturais, inciden dunha maneira decisiva no comportamento empresarial.

2.8.1. As actuacións da UE

O Cumio de Maastricht de 7 de febreiro de 1992, coa reforma do artigo 130 do Tratado da UE, marca o inicio da nova estratexia en materia industrial e de emprego previndo un marco de relacións entre administracións públicas rexido polo principio de subsidiaridade, a potenciación da instrumentación de accións de I+D, políticas de infraestruturas a escala europea, formación profesional e incluso a posibilidade de utilización de medidas específicas, a aprobar por unanimidade, destinadas a acelerar a adaptación da industria aos cambios estruturais, creando un contorno favorable á iniciativa, desenvolvemento e cooperación entre as empresas, e a favorecer unha explotación do potencial industrial das políticas de innovación e desenvolvemento tecnolóxico.

O Tratado de Amsterdam de 17 de xuño de 1997 inclúe no Tratado Constitutivo da Unión Europea un capítulo sobre emprego, en paralelo ás disposicións relativas á Unión Económica e Monetaria. Cada país continúa a ser dono da súa política, pero a situará no contexto dunha estratexia coordinada de toda a comunidade. O Tratado fixa para os gobernos da Unión o compromiso de:

■ Orientar as súas políticas de emprego en consonancia coa política económica da comunidade.

■ Promover unha man de obra cualificada con poder de adaptación, así como mercados de traballo que poidan reaccionar axiña ante os cambios económicos.

Así mesmo, crea un sistema de vixilancia multilateral das políticas de emprego nacionais, e un Comité de Emprego que asistirá ás institucións neste traballo.

A estratexia coordinada para o emprego levarase á práctica do seguinte xeito:

- a) En primeiro lugar, os xefes de Estado e de Goberno examinarán a situación do emprego.
- b) O Consello, por maioría cualificada, a proposta da Comisión e previa consulta ao Parlamento Europeo, ao Comité Económico e Social, e ao Comité das Rexións, elaborará as liñas directrices para os Estados membros.
- c) Ao final do ano, o Consello examinará a aplicación das liñas directrices e, se o estima oportuno, formulará recomendacións para os Estados membros.

O Consello e a Comisión remitirán un informe anual conxunto aos xefes de Estado e de Goberno, que examinarán as novas orientacións a seguir.

d) Finalmente, prevense medidas de estímulo para financiamento de proxectos piloto en temas de emprego.

Transcorridos dous anos con ocasión do Cume de Lisboa –marzo de 2000– valorouse positivamente o proceso iniciado en Amsterdam, e acolleuse como obxectivo prioritario a loita contra o desemprego, marcándose como meta conseguir o pleno emprego na Unión Europea para o 2010, combinando para isto reformas estruturais ambiciosas coa potenciación das novas tecnoloxías, facendo especial fincapé no acceso das escolas a Internet e a formación a curto prazo do profesorado nas novas tecnoloxías.

A pesar do descenso da actividade económica como consecuencia dos atentados do 11 de setembro de 2001, no Consello da Unión Europea de Sevilla –21 e 22 de xuño de 2002– se aposta pola reactivación do crecemento, reafirmase na adhesión do Pacto de Estabilidade e Crecemento e o saneamento das finanzas públicas e mantense en vigor os obxectivos estratéxicos alcanzados en Lisboa. Así mesmo, tanto no Cumio de Copenhague de decembro de 2002, que aproba a ampliación a 25 Estados a partir do 1 de maio de 2004, como o Consello de Bruxelas do 20 e 21 de marzo de 2003 ratifican cunha serie de orientacións e medidas específicas os obxectivos de Lisboa.

A incorporación de 10 novos países en maio de 2004 á Unión Europea, todos eles con rendas per cápita inferiores á española e moi lonxe da media da Unión, levará aparelladas importantes repercusións para países que como España son beneficiarios netos e en moi ampla medida das axudas e fondos estruturais europeos.

O “non” ao referendun sobre a Constitución europea de Francia e Holanda e o recente fracaso da cume europea de Bruxelas para a aprobación do marco orzamentario 2007–2013 sumiu á UE nunha fonda crise con repercusión moi directa no escenario de territorios como o galego que basean o seu futuro desenvolvemento nas aportacións dos fondos estruturais e de cohesión.

As actuacións da UE en Galicia –catalogada como rexión obxectivo nº I– lévanse a cabo a través do transvase de importantes cantidades de diñeiro para o desenvolvemento rexional, das que a maioría dedícanse a infraestruturas de carácter básico; ditas cantidades canalízanse a través dos chamados fondos estruturais para a redución dos desequilibrios rexionais: o Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional (FEDER); o Fondo Social Europeo (FSE); o Fondo Europeo de Orientación e Garantía Agrícola (FEOGA); e o Instrumento para Financiamento e Organización da Pesca (IFOP). Xunto a eles, e creado no Tratado de Maastricht para os estados membros que non superan o 90% da media comunitaria do PIB por habitante (Irlanda, Grecia, Portugal e España), o Fondo de Cohesión financia proxectos de infraestrutura de transporte e medio ambiente.

■ Marco de Apoio Comunitario de Galicia para o período 2000–2006

O período de programación, actualmente en curso: o marco orzamentario para o período 2000–2006 foi aprobado nas grandes cifras para o conxunto da Unión, pola Comisión no Cume de Berlín en marzo de 1999 consagrando o criterio do emprego como un dos básicos para o reparto de recursos e incluíndo fondos específicos “instrumentos de preadhesión” para os países que teñen prevista a súa entrada na UE. Tras intentos dalgúns membros para a súa abolición, mantívose o Fondo de Cohesión, pero endurecéndose os seus controis; en concreto, os beneficiarios que accederon ao euro perderano instantaneamente se incumpren o pacto de estabilidade, incorrendo nun déficit superior ao tres por cento do PIB fixado no Tratado de Maastricht.

A Galicia como Marco de Apoio Comunitario (MCA) correspondeulle para o período 2000–2006 a cantidade de 5.407,7 millóns de euros –899.766 millóns de pta.– o 13,7% do total do financiamento comunitario para as rexións obxectivo nº 1 de España.

■ Programa Operativo Integrado de Galicia 2000–2006

No cadro 2.37 explicitase por axente xestor e medida o grao de execución do **programa operativo integrado de Galicia 2000–2006** a 31 de decembro de 2004. Do total programado para todo o período: 5.321 millóns de euros, cunha subvención prevista de algo máis de 3.581 millóns executouse a 31–12–2004 máis de 3.092 millóns de euros que representa un 58.11% do total. O eixe nº 6: Redes de transporte e enerxía, financiada polo Feder, e con máis de 2.419 millóns de euros no programa é o de maior contía económica, nel intégranse as partidas correspondentes a estradas, autoestradas, ferrocarrís, portos, aeroportos, redes de enerxía etc.; ao fin de 2004 o gasto executado elévase a preto de 1.436 millóns de euros que correspóndese co 59.36 % do total do previsto neste eixe. Como pode apreciarse o subeixe de autoestradas esta xa ao 100% a 31–12–2004, mentres que os subeixes de sistemas de transporte multimodais e redes de enerxía tiñan unha execución baixa que en ningún deles chegaba ao 35%.

O eixe nº 3: Medio ambiente, contorno natural e recursos hídricos é o seguinte en importancia económica cunha dotación total do programa de preto de 837 millóns de euros, dos que executáronse ao fin de 2004 algo máis de 461 millóns 662 mil euros, que representa o 55.17%. Como pode apreciarse comprende actuacións de abastecemento de augas, saneamento e depuración de augas residuais, xestión de residuos urbanos, etc.; o subeixe actuacións medioambientais en costas rebasou ao fin de 2004 a cantidade presupostada nun 9% e o de vixilancia, control e redución da contaminación ambiental é o que lle segue cunha maior porcentaxe de execución neste eixe.

Os eixes 41, 5: Reforzo da educación técnico–profesional; Desenvolvemento local urbano acadan un grao de execución elevado con respecto ao total, superior o primeiro ao 76% e o segundo ao 72%, mentres que os correspondentes a Asistencia Técnica (9) e Mellora da competitividade e desenvolvemento do tecido produtivo (eixe nº 1) non chegan o primeiro ao 9% e o segundo ao 44%.

Fóra do Marco Comunitario de Apoio a Comunidade Galega percibe tamén financiamento das **iniciativas comunitarias**:

■ Interreg III financiado polo FEDER, contempla accións no ámbito da cooperación transfronteiriza, cunha dotación prevista nos anos 2000 a 2006 para o subprograma Galicia/Norte de Portugal de 276,9 millóns de euros –46.072 millóns de pta.–.

■ Urban II financiado polo FEDER está destinado á revitalización das cidades e barrios urbanos degradados, afectará soamente a Ourense (casco histórico).

■ Equal financiado polo FSE, previsto para promover novos métodos de loita contra as discriminacións e desigualdades en relación co mercado de traballo.

■ Leader financiado polo FEOGA, destinado a promover o desenvolvemento rural.

Independente así mesmo do MCA, a través do **Fondo de Cohesión** fináncianse proxectos de infraestruturas de transporte e medioambientais. No cadro 2.38 contéplanse as accións executadas en Galicia ata 2000, durante os cinco primeiros anos de vixencia do Fondo, do 2.39 ao 2.41 os correspondentes respectivamente aos anos 2001 ó 2003 e no 2.42 as accións do 2004. Polo que respecta ao cadro 2–38

■ Cadro 2.37 Grao de execución por eixe e media do Programa Operativo de Galicia Obxectivo 01 a 31-12-2004

Eixe/Media	Programado 2000-2006	Executado a 31/12/2004	%
1.1 Apoio a empresas industriais, comerciais e de servizos (FEDER)	199.362.381,00	76.989.221,06	38,62
1.2 Mellora da transformación e comercialización dos produtos agrícolas (FEOGA-O)	206.543.763,00	100.057.309,90	48,44
1.3 Provisión e adecuación de espazos produtivos e de servizos ás empresas (FEDER)	78.030.009,00	33.864.087,97	43,40
1.7 Promoción do capital organizativo das empresas (FEDER)	10.560.000,00	2.978.457,05	28,21
1.8 Favorecer a xeración de nova actividade que permita a creación de emprego (FSE)	20.089.833,00	9.401.961,60	46,80
Total eixe: 1 Mellora da competitividade e desenvolvemento do tecido produtivo	514.585.986,00	223.291.037,58	43,39
2.1 Apoiar a invest. en capital humano ámbito da invest., ciencia e tecnol. e transf. (FSE)	32.701.460,00	21.944.270,56	67,10
2.2 Proxectos de investigación, innovación e desenvolvemento tecnolóxico (FEDER)	48.986.661,00	30.579.094,10	62,42
2.3 Equipamento científico-tecnolóxico (FEDER)	3.453.337,00	4.268.748,41	123,61
2.5 Centros públicos de investigación e centros tecnolóxicos (FEDER)	12.040.004,00	11.793.888,55	97,96
2.6 Grandes instalacións (FEDER)	13.880.001,00	12.943.838,16	93,26
2.7 Sociedade da información (FEDER)	71.168.808,00	43.106.629,35	60,57
Total eixe: 2 Soc. do coñecemento (Innovación, I+D, sociedade da información)	182.230.271,00	124.636.469,13	68,40
3.1 Abastecemento de auga á poboación e ás actividades económicas (FEDER)	70.557.259,00	34.788.573,16	49,31
3.2 Mellora da eficacia das infraestruturas existentes e da utilización da auga (FEDER)	10.218.769,00	1.280.382,62	12,53
3.3 Saneamento e depuración de augas residuais (FEDER)	197.784.043,00	93.625.839,05	47,34
3.4 Xestión integral dos residuos urbanos e industriais tratados (FEDER)	15.362.499,00	3.982.184,83	25,92
3.5 Actuacións medioambientais en costas (FEDER)	86.021.962,00	93.768.041,50	109,00
3.6 Protección e rexeneración do contorno natural (FEDER)	143.396.433,00	54.799.506,68	38,22
3.7 Vixilancia, control e redución da contaminación ambiental (FEDER)	6.733.330,00	4.528.930,75	67,26
3.8 Rexeneración de solos e de espazos (FEDER)	4.586.668,00	2.336.059,14	50,93
3.9 Silvicultura (FEOGA-O)	116.149.398,00	73.205.063,50	63,03
3.10 Accións medioambient. derivadas da conservac. paisaxe e a economía agraria (FEOGA-O)	186.045.540,00	99.347.591,69	53,40
Total eixe: 3 Medio ambiente, contorno natural e recursos hídricos	836.855.901,00	461.662.172,92	55,17
41.1 Construción, reforma e equipamento de centros educativos e de formación (FEDER)	82.745.722,00	67.295.631,88	81,33
41.12 Fomentar acceso de todos ensino FP e extensión, na FP base e na FP específica (FSE)	173.371.197,00	133.388.536,32	76,94
41.13 Desenvolver novas modalidades de oferta en FP inicial/regrada (FSE)	15.753.491,00	10.754.942,35	68,27
41.14 Promover mecanismos de integración e mellora da eficiencia dos subsistemas de FP (FSE)	23.185.884,00	10.771.776,94	46,46
41.15 Proporc. Alternat. Educat. enfocadas ao mercado de traballo ás persoas que non superen o ensino obrigat. (FSE)	24.915.372,00	21.346.726,21	85,68
Total eixe: 41 Infraestrutura educativa e reforzo da educación técnico-profesional	319.971.666,00	243.557.613,70	76,12
42.6 Ofrecer aos desempregados posibilidades de inserción no mercado laboral (FSE)	78.594.845,00	50.801.748,30	64,64
42.7 Combater paro prolong. mediante accións de reinserc. laboral desempreg. longa duración (FSE)	6.023.237,00	3.993.013,84	66,29
42.8 Ofrecer vías de inserción profesional aos xoves (FSE)	39.234.646,00	27.082.634,08	69,03
Total eixe: 42 Inserción e reinserción ocupacional dos desempregados	123.852.728,00	81.877.396,22	66,11
43.2 Asegurar a actualización do nivel de competencias dos traballadores (FSE)	19.391.011,00	8.047.222,07	41,50
43.3 Soster a consolidación do emprego existente (FSE)	49.703.605,00	33.362.215,36	67,12
Total eixe: 43 Reforzo na estabilidade no emprego e adaptabilidade	69.094.616,00	41.409.437,43	59,93
44.10 Apoiar a inserción das persoas discapacitadas no mercado laboral (FSE)	7.340.265,00	4.704.701,06	64,09
44.11 Propoñer oportunid. de integrac. colectivos en risco de exclus. do merc. de traballo (FSE)	33.971.862,00	20.462.690,01	60,23
Total eixe: 44 Integración mercado traballo persoas con dificultades	41.312.127,00	25.167.391,07	60,92
45.16 Mellorar a empregabilidade das mulleres (FSE)	17.601.930,00	8.756.787,90	49,75
45.17 Fomentar a actividade empresarial das mulleres (FSE)	12.433.786,00	5.124.358,15	41,21
45.18 Combater segregac. horizontal e vertical e discrimin. salarial e favorec. Conciliac. vida famil. e labor. (FSE)	4.629.726,00	2.357.661,53	50,92
Total eixe: 45 Partic. Mulleres no mercado traballo	34.665.442,00	16.238.807,58	46,84
5.1 Rehabilitación e equipamento de zonas urbanas (FEDER)	1.647.287,00	1.619.502,86	98,31
5.2 Mellora dos sistemas de transportes urbanos (FEDER)	9.590.959,00	6.254.529,66	65,21
5.3 Infraestrutura e equipamentos colectivos en municipios menores de 20.000 habit. (FEDER)	52.442.103,00	31.351.464,52	59,78
5.6 Apoio ás iniciativas locais que contribúan á xeración de emprego (FSE)	18.363.040,00	8.757.560,00	47,69
5.7 Infraestruturas turísticas e culturais (FEDER)	24.426.901,00	19.350.154,48	79,22
5.8 Conservación e rehabilitación do patrimonio histórico-artístico e cultura (FEDER)	76.034.393,00	43.696.547,11	57,47
5.9 Infraestruturas e equipamentos sociais e sanitarios (FEDER)	74.564.951,00	73.819.432,12	99,00
Total eixe: 5 Desenvolvemento local e urbano	257.069.634,00	184.849.190,75	71,91
6.1 Estradas e autovías (FEDER)	996.392.787,00	526.633.186,51	52,85
6.2 Autoestradas (FEDER)	93.992.120,00	93.992.119,11	100,00
6.3 Ferrocarrís (FEDER)	742.667.076,00	513.666.167,12	69,17
6.4 Portos (FEDER)	305.979.600,00	178.950.409,02	58,48
6.5 Aeroportos (FEDER)	26.770.000,00	22.924.527,05	85,64
6.6 Sistemas de transportes multimodais e centros de transporte (FEDER)	13.078.581,00	4.148.661,49	31,72
6.8 Redes de distribución de enerxía (FEDER)	210.676.831,00	71.072.468,08	33,74
6.9 Enerxías renov., eficacia e aforro enerxét. agás actuac. contempl. na medida 6-10 (FEDER)	29.549.872,00	24.534.958,73	83,03
Total eixe: 6 Redes de transporte e enerxía	2.419.106.867,00	1.435.922.497,11	59,36
7.2 Desenvolvemento e mellora das infraestruturas de apoio (FEOGA-O)	159.326.245,00	110.357.200,28	69,26
7.5 Desenvolvemento endóxeno de zonas rurais, relativo ás actividades agrarias (FEOGA-O)	55.680.594,00	3.024.612,43	5,43
7.7 Formac. agraria en territor. colectivos e contidos que non queden cubert. nos progr. FSE (FEOGA-O)	9.630.405,00	5.153.183,79	53,51
7.8 Prestac. de servizos ás explot. agrarias, comercializ. produt. agrarios de calidade e enxeñ. fin. (FEOGA-O)	285.909.477,00	133.953.396,52	46,85
Total eixe: 7 Agricultura e desenvolvemento rural	510.546.721,00	252.488.393,02	49,45
9.1 Asistencia técnica FEDER	4.562.502,00	949.683,45	20,81
9.2 Asistencia técnica FSE	2.488.741,00	20.182,92	0,81
9.3 Asistencia técnica FEOGA-O	4.704.001,00	30.729,17	0,65
Total eixe: 9 Asistencia técnica	11.755.244,00	1.000.595,54	8,51
Total	5.321.047.203,00	3.092.101.002,05	58,11

Datos en euros

Fonte: Ministerio de Economía e Facenda

■ Cadro 2.38

Fondos de Cohesión. Invetimentos financiados a executar en Galicia. 1996–2000

Grupos de proxectos	Administración executora	Investimento financiado					Axuda con cargo á dotación anual				
		1996	1997	1998	1999	2000	1996	1997	1998	1999	2000
Saneamento integral da Ría de Vigo	Autonómica	83.372,40	19.268,45	38.182,30	–	–	14.727,20	15.414,76	30.545,84	–	–
Reforestación e loita contra a erosión na Conca Hidrográfica do Norte	Autonómica	10.030,11	5.139,45	–	–	–	7.502,55	4.111,56	–	–	–
Reforestación e loita contra a erosión na Conca Hidrográfica do Norte	Central	1.575,48	1.898,07	–	–	–	1.178,46	1.518,46	–	–	–
Reforestación e loita contra a erosión na Conca Hidrográfica do Doiro	Autonómica	–	108,19	–	–	–	–	91,95	–	–	–
Reforestación e loita contra a erosión na Conca Hidrográfica do Doiro	Central	–	591,88	–	–	–	–	503,10	–	–	–
Acondicionamentos na Costa	Central	3.676,53	–	–	–	–	3.125,05	–	–	–	–
Autovía Rías Baixas	Central	574.535,42	153.403,89	57.510,80	–	–	177.541,90	130.393,31	48.884,18	–	–
Actuacións nas redes transeuropeas conven. e de transporte combinado	Central	15.043,33	1.326,70	–	–	–	1.753,56	1.127,69	–	–	–
Actuacións na rede de saneamento de Vigo	Autonómica	–	–	31.553,14	–	–	–	–	25.242,51	–	–
Xestión de Residuos Sólidos Urbanos (SOGAMA)	Emp. Pública. Aut.	–	–	39.633,02	82.395,90	–	–	–	33.688,12	38.437,69	–
Rehabilitación ambiental do borde marítimo na Ría de Ferrol	Central	–	–	–	10.517,71	–	–	–	–	8.940,06	–
Actuacións para a xestión de residuos na Comunidade Autónoma	Autonómica	–	–	–	–	28.310,00	–	–	–	–	22.648,00
Saneamento e depuración da Conca Hidrográfica do Norte I	Autonómica	–	–	–	–	18.030,00	–	–	–	–	14.424,00
Saneamento e depuración da Conca do río Louro	Central	–	–	–	–	87.275,00	–	–	–	–	74.183,75
Saneamento e Depuración en Lugo e Ourense	Central	–	–	–	–	33.555,00	–	–	–	–	28.521,75
Tratamento e eliminación de residuos sólidos na Coruña	Local	–	–	–	–	15.339,48	–	–	–	–	12.271,59
Actuacións para a xestión de residuos en Ourense	Local	–	–	–	–	1.210,10	–	–	–	–	968,08
Total		688.233,27	181.736,62	166.879,26	92.913,61	183.719,59	205.828,72	153.160,82	138.360,65	47.377,74	153.017,16

Elaboración propia

Datos en miles de euros

Fonte: Ministerio de Economía

obsérvase un descenso anual no montante total das axudas ata 1999, que pasan de máis de 688 millóns de euros en 1996 a preto de 182 millóns de euros en 1997, 166,9 en 1998, ano en que deixan de financiarse as iniciativas de reforestación e loita contra a erosión nas concas hidrográficas e a só 92,9 millóns en 1999, en que rematan o financiamento da autovía das Rías Baixas, o saneamento integral da Ría de Vigo, as actuacións na rede de saneamento da citada cidade e inclúense só dúas accións: a rehabilitación ambiental do borde marítimo na ría de Ferrol e o financiamento da empresa pública galega Sociedade Galega de Medio Ambiente (SOGAMA) para a xestión de residuos sólidos iniciada en 1998. Pola contra en 2000 volve a subir a axuda do fondo e o seu importe destínase ao financiamento de accións de saneamento e depuración de concas hidrográficas e de núcleos urbanos –Lugo e Ourense– ou ás actuacións de xestión e tratamento e eliminación de residuos no conxunto de Galicia e na Coruña.

No ano 2001 (cadro 2–39) diminúe significativamente a contía da axuda aprobada–61.156.867 euros –10.175.646.473 ptas.– As aportacións configúranse, en dúas vertentes: as dirixidas a Administración Autonómica e as que financian proxectos da Administración Local, destacando pola súa contía económica o de clausura de vertedoiros de residuos sólidos urbanos de carácter autonómico por un importe no 2001 de máis de 11 millóns 452 mil euros e a implantación de infraestrutura de saneamento nas concas vertentes das parroquias do rural de Vigo no eido local de 9.824.832 euros.

O cadro 2.40 reflite a aportación do Fondo de Cohesión no ano 2002 que con 23,6 millóns de euros constitúe a asignación máis cativa desde a súa implantación. As axudas van dirixidas todas elas a accións e proxectos de medio ambiente, dunha banda para o saneamento de cidades –Lugo, Ourense e Ferrol–, a cargo da Confederación

Cadro 2.39
Fondos de Cohesión. Proxectos aprobados en 2001 a executar en Galicia. 2000-2006

Grupos de Proxectos	Administración executora	Coste	Axuda Aprobada	Compromiso 2001
Ampliación e acondicionamento rede de colectores no Porto da Coruña	Autonómica	3.144,16	2.515,33	2.012,26
Ampliación e mellora rede de colectores en Ponte da Pedra. A Coruña	Autonómica	1.633,80	1.307,04	1.045,63
Clausura de vertedeiros de R.S.U.	Autonómica	17.894,79	14.315,83	11.452,67
Colector do borde litoral e mellora de bombeos existentes. Arteixo	Autonómica	5.594,03	4.475,22	3.580,18
Colectores da marxe do río Valiñas 1ª fase. Culleredo	Autonómica	568,28	454,62	363,70
Creación de puntos limpios	Autonómica	4.351,30	3.481,05	2.784,84
Creación de vertedeiros de residuos de construción e demolición	Autonómica	3.077,17	2.461,74	1.969,39
Limpieza de puntos de vertido incontrolado	Autonómica	946,76	757,41	605,93
Mellora de bombeos existentes e de nova construción en Cambre, Culleredo e Oleiros	Autonómica	7.642,67	6.114,14	4.891,31
Nova canalización do río Mesoiro e rede de colectores. A Coruña	Autonómica	3.691,63	2.953,30	2.362,64
Reforma e mellora no saneamento de San Roque. A Coruña	Autonómica	2.171,60	1.737,28	1.389,82
Total Administración Autonómica		50.716,19	40.572,96	32.458,37
Cinturón arterial de abastecemento de auga potable. Santiago de Compostela	Local	1.829,00	1.463,20	1.170,56
Implantación de infraestrutura de saneamento nas concas vertentes das parroquias do rural Vigo (Coruxo, Matamá, Lavadores, Comesaña, Feixo, Bembrive e S. Miguel de Oia)	Local	15.351,30	12.281,04	9.824,83
Melloras na alta da rede de abastecemento de Palmés (Ourense)	Local	5.596,00	4.476,80	3.581,44
Plan de mellora e saneamento da vertente sur da rai de Arousa, Salnés 2ª fase (Pontevedra)	Local	6.528,00	5.222,40	4.177,92
Plan de recollida selectiva de residuos urbanos na provincia de Ourense	Local	7.374,42	5.899,53	4.719,63
Proxecto complementario do Plan de Cestión de R.S.U. da Mancomunidade de Barbanza: selado e eliminación de vertedeiros incontrolados e complementos ó complexo medioambiental (A Coruña)	Local	1.871,25	1.497,00	1.197,60
Proxecto para a conservación, protección e mellora da calidade medioambiental coa dotación de infraestruturas de abastecemento e saneamento en barrios perimetrais da cidade e núcleos rurais do municipio de Lugo	Local	1.640,94	1.312,75	1.050,20
Proxecto para a dotación de infraestruturas de saneamento e abastecemento no entorno do río Miño: Polígono da Tolda. Lugo	Local	1.005,04	804,04	643,23
Proxecto para a dotación de infraestruturas de saneamento e abastecemento no recinto histórico de Lugo e viales perimetrais	Local	2.820,28	2.256,22	1.804,98
Recollida selectiva de R.S.U. no barrio histórico de Ferrol	Local	825,18	660,14	528,11
Total Administración Local		44.841,41	35.873,13	28.698,50
Total		95.557,60	76.446,09	61.156,87

Datos en miles de euros

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

Cadro 2.40
Fondo de Cohesión proxectos aprobados. Galicia. 2002

Grupo de proxectos	Administración-Organismo	Coste elegible	Axuda
Mellora do saneamento de Ourense (1ª fase)	Central- C.H. Del Norte	432.400	367.540
Mellora do saneamento de Lugo (1ª fase)	Central- C.H. Del Norte	625.300	531.505
Saneamento de Ferrol (1ª fase)	Central- C.H. Del Norte	979.170	832.294
Creación puntos limpos e contén. Subterráneos	Xunta de Galicia	12.287.490	9.829.992
Creación vertederos residuos construción	Xunta de Galicia	3.455.820	2.764.656
Limpieza de puntos de vertido incontrolado	Xunta de Galicia	961.619	769.295
Clausura de vertidos de resd. sólidos urbanos	Xunta de Galicia	10.639.947	8.511.958
Total		29.381.746	23.607.240

En euros

Elaboración propia

Fonte : Ministerio de Economía

Hidrográfica do Norte e doutra para a creación de puntos limpos, contedores subterráneos e creación, peche e limpeza de vertedoiros a realizar pola comunidade autónoma.

En 2003 (cadro 2.41) o fondo de cohesión experimenta unha importante subida con respecto ao ano precedente. Os proxectos aprobados no ámbito das tres adminis-

tracións nacionais son de accións referentes ao medio ambiente, destacando pola súa contía económica as correspondentes á estación depuradora de augas residuais de Bens (A Coruña) por importe de preto de 81 millóns de euros, as subvencións para os colectores xerais do río Miño en Lugo por máis de 40 millóns de euros e a axuda para os traballos técnicos para implementacións de solucións das consecuencias da catástrofe do **Prestige** por valor de 27 millóns 115 mil euros.

No ano 2004 só apróbanse 3 proxectos e complementáanse outros seis todos eles de execución pola Administración Central e no ámbito do saneamento e depuración. Destacan polas súas contías os concernentes á estación depuradora de augas residuais de Lugo por un importe de 37 millóns 825 mil euros e o de EDAR (estación depuradora de augas residuais) de Cabo Priorio en Ferrol por 33 millóns 150 mil euros.

Visto desde a perspectiva dos nove anos, a maior parte das subvencións foron para as actuacións de transporte –diversos tramos de autovía das Rías Baixas con máis de 59.000 millóns de pesetas –354,60 millóns de euros– nas tres anualidades–. Nos últimos anos acrecentáronse as subvencións correspondentes a medio ambiente; ademais da de SOGAMA por un importe bianual de 12 mil millóns de pesetas –72,12 millóns de euros– e o do conxunto da comunidade autónoma de preto de 30 millóns de euros en 2000, deben reseñarse: o saneamento do río Louro cunha cantidade de máis de 72 millóns no ano 2000, a reseñada da estación depuradora de Bens na Coruña en 2003 por preto de 81 millóns, o saneamento da Ría de Vigo, cun montante de máis de 60 millóns de euros en tres anos; o saneamento de A Coruña, Lugo e Ourense; a reforestación e loita contra a erosión, en diversos lugares da comunidade autónoma, en case 15 millóns, e as dos anos 2001 e 2002 dirixidas a creación de puntos limpos e peche de vertedoiros.

■ Cadro 2.41

Fondos de Cohesión 2000-2006. Proxectos aprobados en 2003 a executar na Comunidade Autónoma de Galicia

Grupos de Proxectos	Administración executora	Coste elegible	Axuda Aprobada
Red de colectores secundarios no Concello de Oleiros	Autonómica	3.818.190	3.054.552
Red de colectores secundarios e prantas depuradoras no Concello de Culleredo	Autonómica	4.600.453	3.680.362
Red de colectores secundarios e prantas depuradoras no Concello de Cambre	Autonómica	3.905.108	3.124.086
Red de colectores secundarios no Concello de Arteixo	Autonómica	6.227.064	4.981.651
Nova canalización do río Mesoiro (Concello da Coruña)	Autonómica	12.292.709	9.834.167
Colector da marxe do río Mero (Concello de Cambre)	Autonómica	1.775.614	1.420.491
Colector da marxe do río Valiñas 2ª fase (Concello de Culleredo)	Autonómica	290.863	232.690
Total Administración Autonómica		32.910.001	26.327.999
Colector de saneamento. Conca do río Inxerto. Ferrol	Local	1.260.670	1.008.536
Total Administración Local		1.260.670	1.008.536
Colectores xerais do río Miño en Lugo. Tramo Nacional VI	Central	23.439.472	19.923.551
Colectores xerais do río Miño en Lugo. Tramo Nacional VI EDAR	Central	16.828.339	14.304.088
Estación depuradora de augas residuais de Bens (A Coruña)	Central	94.959.912	80.715.925
Traballos técnicos preparatorios para a implementación das solucións presentadas informe elaborado polo comité científico para o Prestige	Central	31.900.000	27.115.000
AT elaboración proxecto abastecemento a Ourense	Central	1.351.448	1.148.731
AT elaboración proxecto abastecemento a Lugo	Central	881.379	749.172
Total Administración Central		169.360.550	143.956.467
Total		203.531.221	171.293.002

Datos en euros

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais. Importe en miles de euros

Fondos de Cohesión. Proxectos aprobados en 2004 a executar na Comunidade Autónoma de Galicia

■ Cadro 2.42

Proxectos	Administración executora	Investimento	Axuda
EDAR de Cabo Prioriño (A Coruña)	Central	39.000.000	33.150.000
Mellora da depuradora e vertido da Coruña. Emisario submariño de Bens (A Coruña)	Central	20.200.000	17.170.000
Estación depuradora de augas residuais de Lugo	Central	44.500.000	37.825.000
Total		103.700.000	88.145.000
Mellora de saneamento de Lugo	Central	1.800.000	1.530.000
Colectores xerais dos ríos Miño e Caselas	Central	1.125.000	956.250
Colector xeral de río Miño en Tui	Central	1.062.000	902.700
Colector xeral de Porriño	Central	1.013.000	861.050
Saneamento de Ourense	Central	900.000	765.000
Colector xeral río Seixal	Central	600.000	510.000
Total		6.500.000	5.525.000

Datos en miles de euros

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Importe en miles de euros

No cadro 2.43 agrúpanse as aportacións do **FEOGA**, que financia accións tendentes á adaptación dos agricultores e das rexións ás novas formas de agricultura; e o desenvolvemento de novos sectores económicos nas zonas rurais; e o IFOP, que axuda ás rexións costeiras que se ven afectadas polo declive do sector pesqueiro.

As actuacións da UE, no sector agropesqueiro galego, teñen unha importancia fundamental e pretenden potenciar a vertente da acuicultura e rachar cos graves problemas estruturais da agricultura –escasa dimensión das explotacións, envellecemento da poboación e excesivo peso da súa actividade–; e da pesca –sobredimensión e envellecemento da flota, falta de caladoiros, etc.–.

En 2004, Galicia obtivo un financiamento, por esta vía (cadro 2.43), de preto de 390 millóns de euros, cunha diminución de preto de 32 millóns de euros con respecto ao ano anterior; a diminución prodúcese no sector pesqueiro no eido do IFOP e a pesar da dotación dunha partida de acción específica para os danos do buque **Prestige** por valor de 30 millóns de euros producíndose en troques un aumento de máis de 34 millóns no sector agrario.

No concernte ao FEOGA–Garantía á partida de maior contía continúan a ser en 2004 as axudas á produción de carne de vacún –66,81 millóns de euros–, destacando a continuación pola súa contía as axudas á produción de leite con preto de 21 millóns de euros similar contía que as axudas para cultivos herbáceos. Mantense, doutra banda, cunha dotación inferior ao pasado ano, unha liña de subvención de máis de preto de 5 millóns de euros para accións de forestación e silvicultura, aumentan lixeiramente as subvencións ao aceite para conservas –que representan máis de 12 millóns de euros– e diminúen tamén lixeiramente as subvencións ao cese anticipado en 11,34 millóns, duplicándose as indemnizacións compensatorias a zonas desfavorecidas.

No sector pesqueiro en 2004 diminúen moi significativamente as subvencións ás estruturas pesqueiras con respecto ao ano anterior, nunha contía –55 millóns de euros – case tres veces inferior á do ano precedente.

■ Cadro 2.43

Contribución financeira da UE nos sectores agrariopesqueiros. Galicia. 2000-2004

Sector agrario	Pagos				
	2000	2001	2002	2003	2004
FEOGA -Garantía⁽¹⁾					
Industria de cereais	0	0	39.000	0	7.000
Produción de cereais	15.709.000	6.563.000	29.666.000	18.905.000	0
Produción de oleaxinosas	1.000	1.000	22.000	27.000	0
Produción de proteaxinosas	5.000	0	0	0	0
Produción carne de vacún	31.293.000	47.919.000	52.331.000	55.037.000	66.819.000
Primas ovino e cabrún	3.819.000	1.145.000	6.248.000	11.227.000	4.174.000
Leite escolar	547.000	364.000	354.000	295.000	312.000
Aceite para conservas	8.471.000	6.371.000	11.050.000	11.832.000	12.152.000
Destilacións vinícolas	53.000	121.000	182.000	413.000	501.000
Intervencións en porcino	30.000	0	0	76.000	71.000
Retirada de terras	4.000	2.000	44.000	22.000	0
Apicultura	240.000	188.000	179.000	199.000	156.000
Medidas de control	748.000	0	0	0	0
Recuperacións, intereses, sancións, etc	16.000	8.000	3.000	22.000	12.000
Produción de liño e cáñamo	8.000	0	0	0	0
Produción de forraxes	16.000	56.000	122.000	67.000	63.000
Cese anticipado	7.865.000	12.681.000	12.248.000	12.462.000	11.343.000
Medidas medioambientais	420.000	410.000	504.000	548.000	1.260.000
Forestación e sevicultura	18.311.000	15.498.000	7.169.000	8.728.000	4.950.000
Reestruturación do viñado	0	4.660.000	4.913.000	4.976.000	4.779.000
Indemniz. compensatorias zonas desfavorecidas	0	5.784.000	5.306.000	6.473.000	11.747.000
Cultivos herbáceos	0	0	0	0	20.603.000
Produción de legumes	0	0	0	0	1.000
Produción de leite	0	0	0	0	20.677.000
Total FEOGA -Garantía	87.556.000	101.764.000	130.417.000	131.309.000	159.627.000
FEOGA -Orientación: axudas directas:					
PROGRAMAS OPERATIVOS:					
Transformación e comercialización	0	3.005.000	0	0	0
Programas operativos Comun. Autónoma	0	50.518.000	74.414.000	136.583.000	103.022.000
Iniciativas comunitarias e PRODER	4.562.000	8.441.000	3.293.000	0	979.000
Orzamento ingresos do Estado	0	0	492.000	2.822.000	35.228.000
LEADER e outros:					
Grupos Acción Local	0	0	0	0	5.944.000
Total axudas directas	0	3.005.000	0	140.487.000	145.173.000
Total reembolsos ou anticipos	4.562.000	58.959.000	0	0	0
Total FEOGA -Orientación	4.562.000	61.964.000	82.822.000	140.487.000	145.173.000
Outros recursos agrarios:					
Sanidade animal	486.000	343.000	0	0	146.000
Sistema integrado e control	0	57.100.000	0	0	0
Total outros recursos agrarios	486.000	343.000	0	0	146.000
Total sector agrario	92.604.000	164.062.000	213.239.000	271.796.000	304.946.000
Sector pesqueiro					
IFOP: axudas directas:					
Iniciativa "Pesca"	2.642.000	4.729.000	868.000	0	0
Estructuras pesqueiras	33.808.000	66.666.000	57.549.000	149.800.000	55.006.000
Total IFOP	36.450.000	71.395.000	58.417.000	0	55.006.000
Outros recursos pesqueiros:					
Pesca artesanal	0	63.000	0	0	0
Vixiancia pesqueira	5.000	4.000	326.000	86.000	0
Acción específica "Prestige"	0	0	0	0	30.000.000
Total outros recursos pesqueiros	5.000	67.000	0	0	30.000.000
Total sector pesqueiro	36.455.000	71.463.000	58.743.000	149.886.000	85.006.000
Total sectores agrario e pesqueiro	129.060.000	235.525.000	271.982.000	421.682.000	389.952.000

Datos en euros

(1) Cantidades aboadas polos organismos pagadores con cargo ao FEOGA-Garantía

Fonte: Ministerio de Agricultura, Pesca e Alimentación. Subsecretaría. Oficina Presupostaria

Cadro 2.44
**Recursos financeiros asignados a España para o Fondo Social Europeo.
Por comunidades autónomas. 2000-2006**

	Obxectivo 1	Obxectivo 2	Obxectivo 3
Formas de intervención			
PP00 Rexionais			
Andalucía	155.155	-	-
Asturias	17.333	-	-
Canarias	45.673	-	-
Cantabria	5.541	-	-
C. A Mancha	40.299	-	-
C. León	51.389	-	-
C. Valenciana	79.283	-	-
Extremadura	60.494	-	-
Galicia	65.223	-	-
Murcia	17.936	-	-
Ceuta	2.596	-	-
Melilla	1.697	-	-
Aragón	-	-	10.241
Baleares	-	-	5.262
Cataluña	-	38.017	36.111
Madrid	-	-	38.904
Navarra	-	-	10.825
País Vasco	-	-	37.045
A Ríoxa	-	-	2.355
Total	542.619	38.017	140.744
PP00 Plurirrexionais			
Fomento do emprego	570.821	-	133.893
Iniciativa Empresarial e Formación Continua	258.556	-	75.775
Loita contra a discriminación	33.939	-	12.795
Sistema de Formación Profesional	22.936	-	6.345
Investigación, Desenvolvemento e Innovación	42.186	17.880	-
Asistencia Técnica	377	-	127
Total	928.817	17.880	228.934
Total PP00	1.471.436	55.897	369.678
IC EQUAL		85.771	
TOTAL		1.982.782	

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais. Importe en millóns de pesetas.

○ **Fondo Social Europeo** é un instrumento financeiro comunitario encargado de fomentar as oportunidades de emprego e a mobilidade xeográfica e profesional dos traballadores. En tanto que tal instrumento ten incidencia na industria ao constituír un complemento das accións desenvolvidas por entes públicos ou privados, encamiñados fundamentalmente a mellorar a formación profesional e, no seu caso, a orientación profesional dos traballadores e a axudar á contratación estable de determinados colectivos de traballadores.

Nas zonas de obxectivo I, entre as que se atopa Galicia, o Fondo oríéntase, ademais, ao desenvolvemento das rexións con atraso estrutural.

No cadro 2.44 inclúense as previsións dos recursos financeiros do FSE no seu reparto por formas de intervención e por obxectivos para o período 2000–2006.

No cadro 2.45 se contempla a relación entre a execución do exercicio 2004 do Fondo Social Europeo e a Estratexia Europea polo Emprego (E. E. E.) 2003–2010 fixada no Consello Europeo de Lisboa de 2000 e completada no de Estocolmo de 2001.

■ **Cadro 2.45** Relación entre a execución 2004 do Fondo Social Europeo e a Estratexia Europea polo Emprego

Orientaciónes 2004		Medida	Informe anual 2004			
Pilar	Directriz		Custo total	Axuda FSE	Nº persoas	Nº mulleres
0 Estratexia Europea para o Emprego 2003-2006	1 Medidas activas e preventivas a favor dos desempregados e inactivos	Ofrecer aos desempregados posibilidades de inserción no mercado laboral	9.252.143,68	6.476.500,57	51.404	30.334
		Ofrecer vías de inserción profesional aos mozos	4.861.007,94	3.402.705,56	2.024	1.061
		Apoiar as iniciativas locais que contribúan á xeración de emprego	2.234.730,84	1.676.048,14	236	144
		Total directriz	16.347.882,46	11.555.254,27	53.664	31.539
	2 Creación de postos de traballo e espírito de empresa	Favorecer a xeración de nova actividade que permita a creación de emprego	2.593.975,65	1.945.481,76	3.200	1.819
		Total directriz	2.593.975,65	1.945.481,76	3.200	1.819
	4 Fomentar o desenvolvemento do capital humano e a formación	Fomentar o acceso de todos/as ao ensino de Formación Profesional e a súa extensión, nos seus dous compoñentes: a Formación Profesional de Base e a Formación Profesional Específica	29.124.021,74	18.930.614,13	156.819	74.944
		Desenvolver novas modalidades de oferta en Formación Profesional Inicial/Regrada	2.394.848,63	1.556.651,61	19.719	9.818
		Promover mecanismos de integración e mellora da eficiencia dos subsistemas de Formación Profesional	2.281.350,97	1.482.878,13	3.077	1.729
		Asegurar a actualización do nivel de competencias dos traballadores	2.684.416,19	2.013.312,15	7.744	3.639
		Total directriz	36.484.637,53	23.983.456,02	187.359	90.130
	6 Igualdade entre homes e mulleres	Mellorar a empregabilidade das mulleres	2.890.368,91	2.312.295,13	27.369	25.045
		Fomentar a actividade empresarial das mulleres	1.898.057,30	1.518.445,84	221	221
		Combater a segregación horizontal e vertical así como a discriminación salarial e favorecer a conciliación da vida familiar e laboral	901.397,57	721.118,05	678	678
		Total directriz	5.689.823,78	4.551.859,02	28.268	25.944
	7 Promover a integración de persoas desfavorecidas no mercado de traballo e combater a discriminación	Proporcionar alternativas educativas enfocadas ao mercado de traballo ás persoas que non superan o ensino obrigatorio	4.405.415,76	3.304.061,82	3.707	1.923
		Apoiar a inserción das persoas discapacitadas no mercado laboral	1.149.645,03	862.233,78	3.313	1.578
		Propoñer oportunidades de integración aos colectivos en risco de exclusión do mercado de traballo	6.107.848,55	4.580.886,41	4.663	3.162
		Total directriz	11.662.909,34	8.747.182,01	11.683	6.663
	8 Facer que traballar resulte rentable por medio de incentivos	Combater o paro prolongado mediante accións de reinserción laboral dos desempregados de longa duración	633.499,08	443.449,36	217	154
		Soster a consolidación do emprego existente	6.705.643,39	5.029.232,54	2.417	1.105
		Total directriz	7.339.142,47	5.472.681,90	2.634	1.259
Total			80.118.371,23	56.255.914,98	286.808	157.354

Contía económica en euros

Fonte: Ministerio de Economía e Facenda

As nove directrices aplicables á Comunidade Autónoma contemplan un volume de inversión por parte do F.S.E. de máis de 56 millóns 255 mil euros con incidencia en 286.808 persoas das que 157.353, e dicir o 54,86%, son mulleres. A directriz de maior impacto económico foi a referente a fomentar o desenvolvemento do capital humano e a formación con máis de 11 millóns 555 mil euros e unha incidencia en 53.664 persoas.

2.8.2. A aportación da Administración Xeral do Estado

Inclúense neste apartado as subvencións do Ministerio de Industria Turismo e Comercio nos eidos do programa de fomento da investigación técnica: Profit, que substituíu aos planes da iniciativa de Apoio á Tecnoloxía, á Seguridade e á Calidade Industrial (ATYCA) xunto co Plan de Competitividade Téxtil–Confección; os programas de reindustrialización e reestruturación da minería do carbón e desenvolvemento alternativo das comarcas mineiras, e os créditos concedidos polo Centro para o Desenvolvemento Tecnolóxico Industrial (CDTI).

Incluímos tamén os datos dos incentivos rexionais da Zona de Promoción Económica de Galicia (ZPE), concedidos polo Ministerio de Economía e xestionados administrativamente pola Xunta de Galicia, a través do IGAPE.

■ Os programas tecnolóxicos do Estado

O Programa de Fomento da Investigación Técnica (PROFIT) articula un conxunto de convocatorias de axudas públicas destinadas a estimular ás empresas e outras entidades a levar a cabo actividades de investigación e desenvolvemento tecnolóxico de acordo cos obxectivos establecidos no Plan Nacional de Investigación Científica, Desenvolvemento e Innovación Tecnolóxica (I+D+I) 2004–2007. Neste marco o Ministerio de Industria Turismo e Comercio xestiona o programa de fomento da investigación técnica: PROFIT co obxecto de contribuír ás condicións que favorezan o aumento da capacidade de absorción tecnolóxica das empresas, o fortalecemento dos sectores e mercados de rápido crecemento, así como a creación e o desenvolvemento das empresas de base tecnolóxica, especialmente as de elevada tecnoloxía.

O programa PROFIT vén a substituír á iniciativa ATYCA aprobada o 10 de outubro de 1996 cunha vixencia de 1997 a 1999, da que se ofreceron datos en anteriores informes e que contemplaba de xeito similar ao programa vixente un sistema de incentivos para mobilizar as empresas e outras entidades a desenvolver actividades de I+D, deseño, calidade, seguridade e de medio ambiente industrial, co fin de afondar na mellora da competitividade das empresas, garantir o emprego cualificado, a medio e longo prazo, e aumentar a calidade de vida dos cidadáns.

O PROFIT prevé dúas liñas de financiamento:

■ Anticipos reembolsables, que son préstamos a interese cero, destinados a proxectos de baixo risco tecnolóxico ou empresarial.

■ Subvencións que cubran parcialmente os custos subvencionables do proxecto.

Estes instrumentos financeiros poderán á súa vez concorrer con créditos privilexiados do CDTI, de acordo coa súa normativa, estando tamén prevista unha acción horizontal de apoio ao sistema de garantías das entidades financeiras que presten ditas garantías a favor da Administración do Estado.

■ Cadro 2.46

PROFIT. Programas aprobados en Galicia e porcentaxe sobre o total estatal. 2004

	Nº proxectos presentados	Nº proxectos aprobados	Subvencións	Préstamos	Axuda Total
P.N. Biotecnoloxía	7	4	118,67	605,72	724,38
P.N. Deseño e produc.ind. bens de equipo	9	2	60,00		60,00
P.N. Deseño e prod. Ind. Area multidisciplinar	5	3	-	6.493,00	6.493,00
P.N.Deseño e prod. Ind. Sectores tradicionais	5	4	311,65		311,65
P.N. Materiais	5	4	156,00		156,00
P.N. Recursos e tec. Agroalimentarias	10	3	140,19		140,19
P.N. Biomedicina	1	-	-	-	-
P.N. Enerxía	6	1		236,90	236,90
P.N. Prod. e técnicas sanitarias	1	1	65,00		65,00
P.N. M. ambiente	13	9	599,00	965,00	1.564,00
P.N. Transporte- automoción	9	8	182,86	4.397,52	4.580,38
P.N. Automoción- marítimo	19	18	852,06	14.268,69	15.120,74
P.N. Construcción	3	1		1.040,00	1.040,00
P.N. Seguridade	2	2		933,49	933,49
P.N. CCAS. Xurídicas, sociais e económicas	4	-	-	-	-
ACC. EstratéXica tecn. Turísticas	3	-	-	-	-
ACC. Apoio a centros tecnolóxicos	6	5	282,54		282,54
Total	108	65	2.767,97	28.940,32	31.708,27
Total Nacional	3.267	1.870	102.196,70	424.116,45	526.313,15
% Galicia sobre total nacional	3,30	3,50	2,70	6,80	6

Importes en en miles de euros

Fonte: Ministerio de Industria turismo e comercio

Profit 2004–2007 actualmente en vigor aproveita a experiencia dos catro anos do anterior programa introducindo algunhas melloras orientadas a facilitar a interpretación da regulación das bases e a axilizar a xestión das convocatorias e incorporar as directrices do novo Plan Nacional de I+D+I.

No cadro 2.46 contéplanse os proxectos presentados e aprobados durante 2004 en Galicia coa contía da subvención e/ou préstamo correspondente agrupados para o total da comunidade por programas. Como pode observarse dos 65 proxectos aprobados, o número máis importante deles: 18 encádranse no Plan nacional de automoción– marítimo que son así mesmo os que perciben a maior contía do préstamo: 14.268.690 euros; séguelle en importancia a partida correspondente aos tres expedientes acollidos ao plan nacional de deseño e produción industrial na área multidisciplinar nunha contía de 6 millóns 493 mil euros e en terceiro lugar os préstamos dos oito expedientes aprobados con cargo ao Plan Nacional de Transporte–automoción. Como vemos na derradeira liña do cadro os parámetros, do número de proxectos presentados e aprobados, xunto co montante da subvención son claramente inferiores con respecto aos índices de poboación o do PIB, mentres que as contías do préstamo e da axuda total están máis preto de ditos parámetros.

○ **Plan de Competitividade Téxtil–Confección** é un sistema de axudas promovido polo antigo Ministerio de Industria e Enerxía e mantido con nova regulación polo actual Ministerio de Ciencia e Tecnoloxía. Vai dirixido ao fomento da innovación e o desenvolvemento tecnolóxico do sector téxtil–confección, con vistas a incrementar a súa competitividade e favorecer a súa integración no mercado internacional. O plan 1997–1999 rematou e aprobouse o 1 de xuño de 2000 un novo plan que vai dirixido prioritariamente á aplicación das novas tecnoloxías ás pequenas e medianas empresas do sector. No cadro 2.47 ofrécese agrupados os datos do antigo plan

■ Cadro 2.47

Plan de competitividade téxtil. Galicia.1997-2003

	Nº de empresas/ proxectos							Subvención/anticipo						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
A Coruña	11	10	13	7	5	5	4	858.401,55	591.828,64	637.048,79	398.278,70	604.744,45	587.273,50	1.169.760,00
Lugo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ourense	-	-	-	2		1	2	-	-	-	361.015,95	-	67.445,69	1.224.874,00
Pontevedra	11	5	10	5	3	6	3	388.151,65	241.138,08	679.696,61	1.553.838,66	309.476,14	1.367.066,22	1.947.721,00
Galicia	22	15	23	14	8	12	9	1.246.553,20	832.966,72	1.316.745,40	2.313.133,32	914.220,59	2.021.785,41	4.342.355,00

Elaboración propia

Contía subvención en euros

Fonte: Ministerio de Ciencia e Tecnoloxía

■ Cadro 2.48

Aportacións do CDTI. Galicia. 2001-2004

	Nº de proxectos				Orzamento subvencionable				Aportación CDTI			
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
A Coruña	6	4	2	2	8.189,5	3.365,1	2.163,8	1.744,7	3.244,6	1.225,7	1.161,7	872,4
Lugo	2	1	2		2.075,9	923,6	1.325,4		625,7	461,8	498,7	
Ourense												
Pontevedra	7	2	7	2	7.641,5	1.372,4	6.237,1	3.033,8	3.153,4	780,3	3.280,4	1.573,3
Galicia	15	7	11	4	17.906,9	5.661,1	9.726,3	4.778,5	7.023,7	2.467,8	4.940,8	2.445,6

Contías económicas en miles euros

Fonte: Centro para o Desenvolvemento Tecnolóxico Industrial (CDTI)

1997–1999 e os datos dos anos 2000 a 2003 do vixente. Como podemos observar tras a diminución no 2001 do número de empresas ou proxectos beneficiarios do plan incrementábase en 2002 o número de proxectos e volve a caer neste caso a nove proxectos en 2003, se ben incrementábase en máis do dobre a contía total das subvencións e/ou anticipos ata máis de catro millóns 342 mil euros dos que o 44,85% corresponden á provincia de Pontevedra.

○ **Centro para o Desenvolvemento Tecnolóxico Industrial (CDTI)** ten como obxectivo axudar ás empresas españolas a elevar o seu nivel tecnolóxico mediante a financiación de proxectos de I+D, a xestión e a promoción da participación de empresas españolas en programas internacionais de cooperación tecnolóxica, o apoio á transferencia de tecnoloxía no ámbito empresarial, así como á creación e consolidación de empresas de base tecnolóxica.

○ CDTI concedeu a Galicia, durante 2004 préstamos por un valor de 2 millóns 446 mil euros distribuídos en 4 proxectos para apoiar unha inversión de 6 millóns 778 mil euros–(cadro 2.48), salientando dende o punto de vista provincial, como en anos anteriores, a contía da aportación en Pontevedra.

○ **programa de reindustrialización** contempla subvencións e préstamos para zonas que sufriran declive industrial; aprobou para Galicia en 2004 proxectos, outorgando axudas de 200.000 euros a empresas con actividade no contorno de Ferrol e As Pontes.

■ Os incentivos económicos rexionais

Os incentivos económicos rexionais creados pola Lei 50/1985 constitúen un mecanismo incentivador da inversión privada en zonas configuradas na actualidade (reforma do Real–decreto 1328/2001 do 30 de novembro) como Zona de Promoción

Económica –ZPE– que queda constituída pola totalidade da comunidade autónoma: a consideración de ZPE supón que os proxectos de investimentos relacionados coa industria extractiva e transformadora, en industrias agroalimentarias, de acuicultura e de transformación e conserva de produtos pesqueiros, os servizos de apoio á industria e os de establecementos hoteleiros poden ser susceptibles de subvencións ata o 40% do investimento total).

A partir do 1 de xaneiro de 1996 suprímese a ZID (Zona Industrial en declive, que ten hasta esa data a zona de Ferrolterra, cun tratamento máis xeneroso con respecto a porcentaxe das subvencións) e a totalidade de Galicia constitúe ZPE a efectos da normativa sobre os incentivos económicos, se ben a porcentaxe que obteñen as empresas pode complementarse con outras actuacións subvencionadoras co tope xeral do 40% a partir de 2002 fronte ao anterior do 50%.

Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.01.2004 e o 31.12.2004

■ **Cadro 2.49**

	Expedientes	Investimento	Subvención	A crear	A manter
A Coruña	17	67.849.699	9.356.523	217	789
Lugo	4	18.604.403	3.042.826	59	127
Ourense	6	22.727.647	3.321.056	51	809
Pontevedra	20	123.367.206	19.552.604	548	992
Galicia	47	232.548.955	35.273.009	875	2.717

Datos de Investimento e Subvención en euros
Fonte: Ministerio de Economía

■ **Cadro 2.50**

Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.06.1988 e o 31.12.2004

	Exp.	Investimento	Subvención	%	Emprego/crear	Emprego/manter
Galicia	1.531	3.639.583	647.899	17,80	23.176	71.067

Elaboración propia
Datos de Investimento e Subvención en miles de euros
Fonte: Ministerio de Economía

Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados de 1994 a 2003

■ **Cadro 2.51**

	Exp.	Investimento	Subvención	%	Emprego/crear	Emprego/manter
1994	63	147.055,64	26.071,91	17,73	873	3.144
1995	63	133.034,03	23.265,18	17,49	823	4.515
1996	39	68.713,71	10.746,10	15,64	486	2.251
1997	51	378.126,77	87.801,86	23,22	1.114	4.273
1998	53	270.455,45	48.958,45	18,10	1.042	10.225
1999	83	259.793,49	45.737,02	17,60	1.724	4.654
2000	52	131.753,87	21.678,51	16,45	923	2.025
2001	109	445.221,60	46.184,20	10,37	1.744	7.308
2002	47	330.394,13	30.059,31	9,10	1.267	3.181
2003	100	395.946,00	55.135,00	13,92	1.520	6.082
2004	47	232.548,95	35.273,00	15,17	875	2.717

Datos de Investimento e Subvención en miles de euros
Fonte: Ministerio de Economía

Como pode apreciarse no cadro 2.50 aprobáronse en Galicia, desde 1988, ano de iniciación dos incentivos, ata decembro de 2004, un total de 1.531 proxectos que obtiveron unha subvención total de 647 millóns 899 mil euros.

O cadro 2.51 contempla a evolución, nos últimos once anos, observándose a nivel galego, nos anos 1997, 1998 e 1999 un aumento moi notable tanto do investimento subvencionable como da axuda concedida, destacando a estes efectos e tamén a contía do tanto por cento correspondente, o ano 1997.

En 2000 aprobáronse un total de 52 expedientes –un número inferior ao ano anterior e similar aos anos precedentes– para un investimento de 131 millóns 754 mil euros–, outorgáronse subvencións de 21 millóns 679 mil euros–, pero en 2001 apróbanse 109 expedientes, a cantidade maior destes últimos nove anos cun alto, tamén, investimento previsto, outorgando como subvención 46 millóns 184 mil euros cun compromiso de creación de 1.744 novos empregos e de mantemento de 7.308.

No ano 2002 baixa o número de expedientes a 47, aínda que a contía do investimento –330 millóns 394 mil euros– é importante. O importe da subvención baixa con respecto ao ano anterior e acada un importe de algo máis de 30 millóns de euros cun compromiso de creación de 1.267 empregos e de mantemento de 3.181. No ano 2003 volven a subir tanto o número de expedientes –100– como a subvención concedida 55 millóns 135 mil euros, experimentando un acusado descenso no 2004 no que apróbanse 47 expedientes para unha inversión de preto de 232 millóns 549 mil euros e concedese unha subvención total de 35 millóns 273 mil euros, para a creación de 875 empregos e o mantemento de 2.717 postos de traballo.

Cadro 2.52

Incentivos económicos rexionais. Proxectos por sectores. Galicia. 2004

	Expedientes	Investimento aprobado	Subvención %	Emprego a crear (%)	Emprego a manter (%)
03. Extracción e 1ª trans. de minerais metálicos non enerxéticos	3	11.448.468	1.251.846	58	28
04. Extracción e industria de minerais non metálicos	8	14.925.338	2.040.961	53	501
05. Industria química e produción de fibras artificiais	1	2.556.519	204.521	0	300
06. Fabricación de prod. metálicos. Maquinaria e equipo mec.	10	63.673.193	10.928.385	263	153
Construcción de máquinas de oficina. Mat. ELéctrico e electrónico	1	2.964.427	474.308	6	108
08. Const. automóviles e pezas de reposto. Material de transporte	1	23.139.359	4.396.478	222	0
11. Industria téxtil, coiro, calzado e vestido	1	3.650.700	438.084	6	369
12. Industrias da madeira e do papel. Artes gráficas	10	71.933.646	8.583.329	104	858
13. Industria do caucho e transformación de materiais plásticos	4	7.758.898	1.084.227	45	204
14. Outras industrias manufactureiras	3	4.632.056	712.794	28	194
16. Turismo	4	20.831.091	3.647.497	75	2
18. Outros sectores económicos	1	5.035.260	1.510.578	15	0
Total	47	232.548.955	35.273.008	875	2.717

Contías económicas en euros

Fonte: Ministerio de Ciencia e Tecnoloxía

2.8.3.A aportación da Administración Autonómica

A análise da política industrial da Xunta de Galicia en 2004 lévanos primeiramente a examinar o labor do Instituto Galego de Promoción Económica (IGAPE), os fondos de capital risco –Emprende, Adiante, e da Sociedade para o Desenvolvemento Industrial de Galicia (SODIGA) que xestiona XESGALICIA; e, posteriormente, cun achegamento moi sucinto ás liñas de actuación orzamentaria de promoción industrial que veñen desenvolvendo as consellerías sectoriais: a de Innovación, Industria e

Comercio co apoio da de Economía e Facenda; a de Política Agroalimentaria e Desenvolvemento Rural; a de Pesca, e Asuntos Marítimos; e a de Medio Ambiente.

Desde a súa creación, coa Lei 5/1992, do 10 de xuño, o IGAPE vén a traballar en diversos programas de promoción e apoio ao contorno empresarial galego, a través da tramitación dos incentivos económicos rexionais –que xa estudamos no anterior epígrafe–, da concesión de préstamos e avais, de distintas modalidades de bolsas para posgraduados (de contratos en prácticas, de investigación no exterior, “de promoción”, etc.) e de programas como LANZA –para a promoción da creación de empresas innovadoras lideradas por xoves–, PIMEGA –plan integral para mellorar a competitividade da empresa galega– ou IGATEL –que fomenta as telecomunicacións e aporta unha base de datos con información especializada ao empresariado–.

Desde a aprobación do Decreto 309/1995, do 23 de novembro, sobre incentivos para o desenvolvemento económico e fomento da actividade empresarial na Comunidade Autónoma de Galicia, o IGAPE configúrase, máis claramente, como o eixe fundamental de potenciación do sector produtivo galego, potenciada polo novo marco de actuación que introduce o “Acordo sobre medidas para o crecemento e o emprego en Galicia”, asinado o 13 de xullo de 1998 pola Xunta de Galicia, a Confederación de Empresarios e as centrais sindicais Comisións Obreiras e a Unión Xeral de Traballadores. Nel contéñense as liñas de actuación no período 1998–2001, mantendo e reforzando en parte as políticas que de promoción e fomento da actividade empresarial viñan realizándose con anterioridade –subsidiación aos tipos de xuro dos préstamos, subvencións a fondo perdido en proxectos que contribúan á creación e ao mantemento de emprego estable, préstamos participativos, saneamento financeiro, avais, etc.–.

En xuño de 2000 o IGAPE dá a coñecer as directrices que seguirá o ente no período 2000–2003, presentando novos retos –duplicar os resultados do período 1997–1999– incidindo nas liñas dos programas previstos no Acordo coas centrais sindicais SN de CCOO de Galicia e UGT–Galicia e a Confederación de Empresarios de Galicia. O Decreto 172/2001 de 12 de xullo fixa as bases que regulan as modalidades de axudas do IGAPE que foron potenciadas e modificadas o 31 de marzo de 2003 no marco do plan de dinamización económica, Plan Galicia, incorporando e establecendo melloras de carácter xeral e iniciativas orientadas a prestar apoio ás pequenas empresas nas zonas especialmente afectadas polo sinistro do **Prestige** (Costa da Morte) ou nas áreas de dinamización prioritaria de Lugo e Ourense. Na actualidade, contempla para o período 2000–2006 as seguintes liñas de actuación:

- Apoios a investimentos
- Apoios a novas iniciativas empresariais (implantación de proxectos emprendedores)
- Apoio á continuidade e á mellora competitiva
- Apoio a empresas (reestruturacións)
- Formación (apoios á especialización laboral)
- Servizos (novos proxectos, diagnósticos empresariais, Plan de empresa e información sobre axudas)

O Acordo do 13 de xullo de 1998 aporta como principal novidade unha nova dimensión de apoio ás empresas, creando unha xestora de capital risco: **XESGALICIA** (constituída en marzo de 1999), cun presuposto de 16.000 millóns de pesetas e que dispón de tres instrumentos en función das demandas empresariais:

Fondos de capital de risco de XESGALICIA 2000-2004
■ Cadro 2.53

		FONDOS			
		ADIANTE	EMPRENDE	SODIGA	TOTAL
Nº proxectos	2000	6	13	12	31
	2001	5	3	8	16
	2002	2	7	7	16
	2003	1	8	11	20
	2004	4	5	3	12
Capital (1)	2000	1.949,74	2.644,99	7.081,79	11.676,52
	2001	1.983,34	552,81	5.820,80	8.356,95
	2002	396,50	2.203,07	4.471,78	7.071,35
	2003	0,00	3.521,42	16.860,18	20.381,60
	2004	450	1.209,9	3.045,29	4.705,19
Préstamo (1)	2000	2.405,05	1.203,65	913,54	4.522,24
	2001	1.472,48	288,49	5.592,30	7.353,27
	2002	859,45	2.347,34	847,43	4.054,22
	2003	1.202,00	1.513,55	2.352,01	5.067,56
	2004	2.868	400	1.600	4.868
Total (cap. + prest.) (1)	2000	4.354,79	3.848,64	7.995,33	16.198,76
	2001	3.455,82	841,30	11.413,10	15.710,22
	2002	1.255,95	4.550,41	5.319,21	11.125,57
	2003	1.202,00	5.034,97	19.212,19	25.449,16
	2004	3.318	1.609,9	4.645,29	9.573,19

(1) Miles de euros

Fonte: IGAPE (Xunta de Galicia)

■ Cadro 2.54
Convenios de subsidiación de xuros e apoio á peme. Galicia 1999-2004

	Nº de expedientes					Importe do préstamo ⁽¹⁾				
	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004
A Coruña	323	353	257	235	326	95.418	61.405	58.608	54.679	46.577
Lugo	159	172	142	119	173	39.655	35.058	28.578	31.821	21.746
Ourense	94	186	89	71	83	32.798	25.703	16.867	8.833	11.205
Pontevedra	288	374	245	242	313	81.943	96.040	65.912	83.261	62.370
Fóra de Galicia			2	1				422	225	
Galicia	864	1.085	735	668	895	249.815	218.206	170.387	178.819	141.898

Elaboración propia

(1) Datos en miles de euros

Fonte: Igape

■ Fondo Emprende, dotado inicialmente con mil millóns de pesetas e ampliándose ata chegar aos 4.000 millóns a finais de 2001, componse de aportacións da Xunta de Galicia, das Caixas de Aforro, e o BBVA, co obxectivo de promover as empresas de nova creación.

■ Fondo Adiante, cunha dotación inicial de mil millóns de pesetas, e ampliándose ata chegar a 3.500 millóns de pesetas en 2001, financiado con diñeiro público e destinado ao apoio ás empresas con problemas de viabilidade.

■ SODIGA, que pasa a constituírse exclusivamente nunha sociedade de capital risco. Prevese manter os actuais socios e ampliarase a outras entidades financeiras; apoia proxectos de desenvolvemento de empresas con estrutura financeira equilibrada e

un grao de madurez significativo. Xestiona directamente o Fondo Galicia–Norte de Portugal, acollido ao programa comunitario Interreg–3, formado por capital aportado a partes iguais –820 millóns de pesetas e mil millóns de escudos– pola Xunta de Galicia e a Rexión Norte de Portugal que financian investimentos en Portugal promovidos por empresas de Galicia e viceversa, primándose a creación de **joint ventures** entre empresas.

No cadro 2.53 contéplanse as inversións aprobadas dos fondos de XESGALICIA nos anos 2000 a 2004. Como se pode observar en 2000 aprobáronse 31 expedientes de inversión que supuxeron máis de 16 millóns de euros, descende en 2001 o número de inversións a 16 e lixeiramente a contía total –15,71 millóns de euros–. En 2002 tramítanse o mesmo número de expedientes de inversión co ano anterior: 16, baixando o importe total a 11,14 millóns de euros e no ano 2003 os 20 expedientes aprobados alcanzan un montante total entre as subvencións de capital e préstamo de 25,45 millóns de euros dos que a parte máis importante corresponde aos 11 proxectos de Sodiga. Por último no ano 2004 baixan ostensiblemente tanto o número de proxectos aprobados –12 como a contía da inversión: 9 millóns 573 mil euros, a máis pequena dos cinco anos de funcionamento da xestora.

A Consellería de Innovación, Industria e Comercio controla na actualidade o Centro de Innovación e Servizos de Deseño e Tecnoloxía (CIS), creado no seo do IGAPE en 1995, e que desenvolve o seu labor no eido da formación e das novas tecnoloxías empresariais, co obxectivo de espallar, no tecido empresarial galego, accións de I+D e complétase na súa actividade co Centro de Innovación e Servizos Tecnolóxicos da Madeira, no Parque Tecnolóxico de Galicia, creado en 1996, e o Centro Europeo de Empresas. Xunto a estes instrumentos, o IGAPE creou en Porriño, en colaboración coa Zona Franca de Vigo, o Centro de Iniciativas Empresariais (CIE), coa finalidade de apoiar a creación de empresas, especialmente as baseadas en ideas innovadoras e/ou promovidas por mozos emprendedores.

Dentro da modalidade de subvencións ao investimento, o IGAPE continúa cunha acción de política industrial xa “clásica” en Galicia, porque se vén mantendo desde hai máis dunha década: a **subvención do tipo de interese dos créditos bancarios ás Pequenas e Medianas Empresas (PEMES) galegas**. Dita modalidade complementase coa concesión de **avais** co obxecto de subministrar garantías ás empresas galegas (ou ás que teñan unidades produtivas en Galicia e destinen integramente ese diñeiro á creación, ampliación, reconversión ou reestruturación das mesmas) para investimentos e refinanciamento.

No cadro 2.54 contéplanse os datos dos programas de **apoio financeiro ás PEMES** de 2000 a 2004, desde o perspectiva provincial. En 2004 o número de expedientes aumenta nas catro provincias; en troques a contía total dos préstamos concedidos que foi de 141 millóns 898 mil euros diminúen con respecto ao ano anterior no total da comunidade e en todas as provincias excepto Ourense.

O cadro 2.55 presenta a información do programa de investimento produtivo, en 2004, por sectores. A maioría das axudas por número de expedientes foron para a o transporte, comercio, e industria. A contía maior do préstamo, correspondente a máis do 27,40%, foi para empresas do sector de transporte ocupando o lugar posterior o montante do préstamo concedido ao sector pesca.

No cadro 2.56 contéplase os datos en 2004 do **programa de apoio a continuidade e mellora competitiva da Peme**, unha das liñas importantes do Plan de consoli-

dación e competitividade da Peme de actuación actual do IGAPE. Do número total de expedientes a maioría corresponden aos programas de sistemas de calidade e máis de deseño nas empresas, o 58.53%, pero en base subvencionable e contía da subvención as cantidades máis importante son as correspondentes ao programa xenérico para as pemes con máis de 7 millóns 384 mil euros e os da Sociedade da Información cunha axuda de máis de 4 millóns para 24 proxectos.

Nos cadros 2.58 a 2.61 recóllense as subvencións e axudas das distintas consellerías da Xunta de Galicia que teñen incidencia na incentivación empresarial e industrial, agrupadas por programas segundo os orzamentos xerais da Comunidade Autónoma Galega de 2001 a 2004 con excepción do primeiro deles que por cambios substanciais na numeración e título dos programas e non poder facer comparacións internacionais só pode ofrecerse o correspondente a 2004.

■ Cadro 2.55

Programas financeiros a PEMES. Por sectores. Galicia. 2004

	Expedientes	Inversión subvencionable	Préstamo subvencionable	Ptos. Subsid. pond.	Subvención estimada	Emprego crear	Emprego manter
Agricultura	35	13.148,99	8.567,10	2,08	680,28	67	522
Comercio	197	38.170,81	25.319,75	1,83	1.743,58	231	1.005
Industria	176	34.245,91	26.179,12	2,06	1.634,07	186	4.595
Medio Ambiente	16	2.894,05	2.021,86	1,69	110,47	11	240
Otros	2	167,74	159,35	2,16	5,21	0	26
Pesca	80	51.821,62	29.184,64	1,90	2.258,72	375	736
Transporte	347	43.939,47	38.875,33	2,63	2.607,58	29	3.762
Turismo	42	18.530,52	11.589,80	2,11	983,21	124	254
Total	895	202.919,11	141.896,95	2,14	10.023,12	1.023	11.140

Datos en miles de euros
Fonte: IGAPE

Programa de apoio á continuidade e mellora competitiva da PEME. Galicia. 2004

■ Cadro 2.56

Modalidade	Nº de expedientes	Subvencionable	Subvención
Mellora competitiva	189	31.156.423,47	7.384.023,91
Modernización da hostalaría na Costa da Morte	112	2.775.056,81	1.110.022,70
PCCP-Sociedade da información	24	7.726.400,33	4.031.194,80
PCCP-Deseño	272	4.915.318,02	2.207.836,20
PCCP-Redes interempresa. de cooperación	2	407.216,72	251.181,57
PCCP-Sistemas de Calidade	198	2.384.194,96	881.204,22
PCCP- Innovación na xestión	6	897.304,47	453.141,04
Total	803	50.261.914,78	16.318.604,44

En euros
PCCP: Plan de Consolidación e Competitividade da PEME
Fonte: IGAPE- Xunta de Galicia

■ Cadro 2.57

Subvencións a fondo perdido para proxectos empresariais de investimento. Galicia 2004

	Nº Expedientes	Gasto subvenc.	Subvención	Emprego a crear	Emprego a manter
A Coruña	46	229.022.170	20.720.948	817	3.216
Lugo	11	35.547.726	3.724.956	164	418
Ourense	14	42.844.401	5.097.790	148	819
Pontevedra	49	246.095.828	25.972.798	1.144	3.513
Galicia	120	553.510.125	55.516.492	2.273	7.966

Importe en euros
Fonte: IGAPE (Xunta de Galicia)

■ Cadro 2.58

Subvencións e axudas das Consellerías de Economía e Facenda e Innovación,
Industria e Comercio (capítulo VII). Galicia. 2004

	Programa	Concepto	2004
432A	Plan Galego de I+D Tecnolóxico	I+D Industrial. Plan Galego de IDT	980.379
		Fundac. Fomento da Calidade Ind. E Des. Tecnol. *	630.112
		Colaboración con empresas privadas pra I+D	15.316.170
		Proxectos infraestruturas de investigación a empresas privadas	2.835.253
		Proxectos infraestruturas e convenios de I+D a empresas públicas	20.560.929
432V PLAN GALICIA	Plan Galego de I+D Tecnolóxico. Plan Galicia	Proxectos infraestruturas e convenios de I+D a empresas públicas	4.012.800
		Actuacións para I+D en empresas privadas	2.000.000
		Actuacións e Convenios para I+D	2.817.200
		Actuacións para I+D en Centros Tecnolóxicos sen ánimo de lucro	2.817.200
521A	Regulación do comercio interior e política de prezos	Convenio IGAPE potenciación comercio minorista	479.652
		Equipamentos comerciais de carácter social (Corporacións Locais)	1.570.784
		Fundacións de interese galego de carácter feiral	940.000
		Fundacións PROVIGO	46.000
		Recinto Feiral Vilagarcía	485.000
		Fundación Ferrol Metrópoli	36.100
		Confederación Empresarios de Pontevedra	25.000
		Cámaras de Comercio: Plan de Fomento de Exportacións (FOEXGA)	1.650.000
		Cámaras de Comercio: Plans Pipe	300.645
		Plan de Cese anticipado de Actividade Comercial	2.108.230
		Galicia Calidade S.A.	790.000
521V PLAN GALICIA	Regulación do comercio interior e política de prezos. Plan Galicia	Equipamentos comerciais de carácter social (Corporacións Locais)	3.629.216
		Axudas ao comercio minorista	1.300.000
		Plan de Cese anticipado de Actividade Comercial	1.291.770
		Desenvolvemento e Revitalización do Sector Comercial	3.000.000
		Distribución Ioxística e promoción comercial	3.300.000
		Mercados Centrais de Vigo	200.000
622A	Actuacións administrativas sobre a industria	Infraestruturas en polígonos industriais (corps. Locais e famil. e instit. sen fin de lucro)	2.000.000
		Seguridade industrial (empresas privadas e familias e instit. sen fin de lucro)	500.000
631A	Conservación e aforro de enerxía (uso racional da enerxía e enerxía renovable)	Instituto Enerxético de Galicia	1.425.000
		Uso racional da enerxía nos Concellos (Corporacións Locais)	1.600.000
		Fomento enerxías renovables	525.374
		Plan Fomento Enerxía Solar	1.365.778
		Uso racional da enerxía nas industrias	54.000
631B	Infraestruturas enerxéticas	II Fase de Gasificación(*)	1.200.400
		Infraestruturas enerxéticas municipais	251.700
		Infraestruturas eléctricas no medio rural	6.014.281
		Mellora de infraestruturas enerxéticas	1.000.000
		Infraestruturas eléctricas en Medio Rural	2.250.000
631V PLAN GALICIA	Programas de electrificac. e enerxías alternativas. Plan Galicia	Electricidade e 2 fase de Gasificación	4.890.000
641A	Fomento da minería	Convenio coa Cámara Mineira*	100.000
		Fomento Investigación minerais non metálicos	1.100.000
		Fundación Centro Tecnolóxico da Lousa e do Granito	300.000
		Convenio coa Universidade de Santiago de Compostela	1.412.400
		Convenio Confederación Hidrográfica do Norte	325.000
711C	Apoio á artesanía	Convenio coa S.A. Desenvolvemento Comarcal de Galicia	120.000
		Apoio ao sector artesanal (empresas privadas)	60.726
		Fundación Centro Galego de Artesanía e Diseño	443.033
711V PLAN GALICIA	Apoio á artesanía Plan Galicia	Apoio ao sector artesanal (empresas privadas)	424.000
		Fundación Centro Galego de Artesanía e Diseño	119.000
712B	Apoio á moderniz. empres. e mellora da compet. nos sect. indust. e servizos	Transferencia ao IGAPE	7.841.831
		Parque Tecnolóxico de Galicia	150.092
		Observatorio da Sociedade da Información, Innovación e Calidade	48.000
		Apoio á Innovación en sistemas, técnicas de xestión e coop. empresarial	2.126.000
		Apoio á innovación en tecnoloxías de proceso	24.503.676
		Apoio á innovación en tecnoloxías de produto e mercados	1.933.178
		Potenciación acceso empresarial á sociedade da información	743.191
		Desenvolvemento da sociedade da información	2.297.419
		Suplementación de garantías e prexubilación en estaleiros galegos	5.111.347
		Axudas a Centros tecnolóxicos sectoriais de Galicia	1.504.084
		Convenios con entidades para fomento da sociedade da información e á innovación	300.506
		Transferencia ao IGAPE	3.681.521
		Apoio á Innovación en sistemas, técnicas de xestión e coop. empresarial	24.000
712V PLAN GALICIA	Apoio á moderniz. empres. e mellora da compet. nos sect. indust. e servizos Plan Galicia	Potenciación acceso empresarial á sociedade da información	1.510.000
	Total		152.377.977

Elaboración propia

Datos en euros

Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais da CA Galega

Cadro 2.59

 Subvencións e axudas da Consellería de Agricultura, Gandería e Política Agroalimentaria
(capítulo VII). Galicia.2001-2004

	Programa	Concepto	2001	2002	2003	2004
422 D	Desenvolvemento rural	Programas leader ou asimilados	6.345.612			
		Desenvolvemento e diversificación económica en zonas rurais	2.561.279			
		Adquisición de terras procedentes de arrendamentos históricos(*)	240.405	240.405	120.202	180.000
		Axencia Galega de Desenvolvemento Rural		12.050.293	15.425.804	10.974.838
612A	Divulgación da tecnoloxía agraria	Primeiro establecemento	222.374			
		Fomento asociacionismo agrario		1.793.282	1.790.000	1.800.000
		Fomento maquinaria en común		947.799	626.504	1.955.368
613 A	Sanidade vexetal e animal	Programas sanitarios especiais (Corporacións Locais)	318.536	318.536	378.536	378.536
		Programas sanitarios especiais (empresas)	2.159.503	2.159.503	2.159.503	1.295.702
		Agrupacións de defensa sanitaria	1.367.381	1.391.356	2.003.000	2.721.760
		Axudas ATRIAS	238.361			
		Plan apícola galego		480.810	480.810	480.810
614 A	Ordenación, reestruturación, fomento e mellora da produción agraria	Plan integral de mellora xenética	1.532.581	3.580.529		
		Apoio á eficacia dos sistemas produtivos	905.124	3.942.604	4.942.604	
		Fomento da mellora tecnolóxica e mecanización en común	2.094.227			
		Programa de defensa dos vexetais	279.471			
		Aportación ao Instituto Lácteo e Gandeiro (ILGA)	90.790.806	29.058.927	29.058.928	
		Reestrut. e recon. dos sistemas produtivos	597.406			
		Programas agrarios especiais		674.172		
		Fomento de actividades agrícolas complementarias		1.600.000	1.600.000	2.070.000
		Fomento de sistemas e ciclos agrarios sostibles		650.000	685.935	885.935
		Produción integrada e outras técnicas		787.993	890.000	1.147.697
		Potenciación da agricultura e gandería ecolóxica		9.379.391		
		Axudas a explotacións e cooperativas		27.778.481	29.044.674	35.783.109
		Abandono da produción leiteira		317.337	317.337	317.337
		Promoción de sementes e plantas de viveiro		675.200	675.200	825.000
		Mellora das explotacións (da eficiencia)		28.236.981	36.525.937	25.938.959
		Programa de Mellora Gandeira (a empresas)		1.643.119	5.833.843	4.471.800
		Programa de Mellora Gandeira (a familias e inst. sen fin de lucro)				2.737.985
		Medidas agroambientais (potenciación agricultura e gandería ecolóxica)			2.000.000	
		Indemnizacións compensatorias			4.128.100	6.733.755
		Reestruturación do viñado				5.521.921
		Cese anticipado na actividade agraria				20.407.450
		Mellora calidade do leite nas explotacións				3.000.000
		Fundación Centro Tecnolóxico da Carne				1.000.000
		Fondo Galego de Garantía Agraria (FOGGA)				24.717.323
615A	Regulación das producións e mercados agrarios	Ordenación de Produción e Mercados Agrarios	3.529.624	3.528.884	2.790.000	6.123.236
711 B	Fomento de cultivos alternativos	Programa de acción e desenvolvemento da produción integrada	2.367.387			
712 A	Fomento do sector gandeiro	Apoio á eficacia dos sistemas produtivos	901.518			
712B	Apoio á moderniz. empresarial e mellora da compet. nos sectores indust. e servizos	Apoio á industrialización e comercialización				31.262.781
713 A	Fomento das industrias agroalimentarias	Apoio á industrialización e comercialización	26.741.895	25.316.079	24.952.666	
714 A	Fomento da comercialización agroindustrial	Mellora da comercialización agroalimentaria	3.942.135	3.020.314	3.120.000	
		Promoción e comercialización agroalimentaria	150.253	150.253	150.000	
		Apoio a entidades asociativas	318.536			
	Total		147.604.414	159.722.248	169.699.583	192.731.302

Datos en euros

Inclúe tamén ao FEOGA

Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais da CA Galega

(1) Incluídos en distintos programas noutros anos

■ Cadro 2.60

Subvencións e axudas da Consellería de Pesca e Asuntos Marítimos (capítulo VII).
Galicia. 2001-2004

	Programa	Concepto	2001	2002	2003	2004
432A	Plan Galego de Investigación e Desen. Tecnol.	Axudas á investigación empresas públicas	210.354			11.582
		Axudas á investigación empresas privadas	180.304	65.001	22.959	
612B	Promoción cooperativa e social e divulgación da tecnoloxía pesqueira	Axudas a empresas para creación infraestruturas				270.000
		Axudas a creación de empresas de servizos marítimos				210.000
612V	Promoción cooperativa e social e divulgación da tecnoloxía pesqueira. PLAN GALICIA	Axudas a pesca costeira artesanal				3.879.906
614 B	Orden, reestrut. fomento e mellora da produc. pesqueira e cult. mariños	Desenvolvemento de proxectos pilotos	166.895		142.226	
		Axuste do esforzo pesqueiro	3.277.319	3.275.109	3.272.894	2.963.088
		Paralización temporal e outras compensacións financeiras	2.891.752	4.138.163	5.277.102	1.699.419
		Consolidación da flota galega (NEAFC)	626.423	4.666.261		
		Medidas socioeconómicas (a familias)	963.915	963.268	962.617	
		Compensación por paralización. Temporal a familias		2.177.381	2.610.748	915.071
614V	Orden, reestrut. fomento e mellora da produc. pesqueira e cult. mariños. Plan Galicia	Banco GTS (baixura: axuste esforzo +N/C)				500.000
		Medidas de carácter socio-económico .Plan Galicia				6.251.497
615B	Regulación das producións e mercados pesqueiros	Axudas saturación de mercados				177.311
		Axudas transporte concentración de mercados				182.200
		Audas fomento parámetros calidade mercados				182.311
721A	Apoio á empresa do sector primario	Renovación da flota pesqueira.Convenio IGAPE				40.906
721 B	Desenvolvemento sostible da explotación de recursos mariños					
		Desenvolvemento da acuicultura e dos cultivos mariños	13.090.603	13.081.765	13.072.925	13.264.031
		Promoción, fomento da calidade e novas saídas prods. mariños				44.212
		Axudas ao fomento da internacionalización				44.211
		Cofinanciación incorporación fondos europeos				929.100
		Promoción, fomento da calidade e novas saídas prods. mariños(familias)				88.423
721V	Apoio á empresa do sector primario. Plan Galicia	Axudas á transformación e conservación de produtos do mar				46.060.900
		Construción de novos buques pesqueiros.Plan Galicia				33.670.010
		Axudas investimento equipamento portos pesqueiros				1.937.874
722 A	Transf., conserv., e comercialización de produtos mariños	Axudas a empresas de transf. e comercialización de produtos da pesca e acuicul.	30.628.118	33.787.778	40.316.118	
		Outras subvencións			636.745	
722 B	Promoción de produtos pesqueiros					
		Promoción de produtos e inves. de mercado	567.614			
		Promoción fomento da calidade e búsqueda novas saídas comerciais			48.834	
		Fomento da internacionalización			48.834	
722C	Equipamentos pesqueiros	Convenio co Ente Público Portos de Galicia				
		Equipamentos públicos dos portos pesqueiros	2.000.493	2.141.935	2.140.488	
723 A	Reestrut. e renovación da flota pesqueira	Reestrut. e renovación da flota pesqueira	29.324.372	32.016.413	32.173.281	
		Plan de Renovación da Flota Pesqueira Artesanal	2.702.301			
		Convenio IGAPE: renovación da flota	238.001	208.251		
		Accións sobre a pesca costeira artesanal (familias)	2.698.971	2.697.149	2.695.327	
752 A	Servizos ás actividades marítimas	Programa de creación de infraestrut. turístico-culturalis nos portos	330.557			
		Axudas á creación de empresas de servizos no mar	210.354			
		Axudas a empresas de servizos vinculadas ao mar		270.000	270.000	
		Desenvolvemento turístico		210.000	210.000	
	Total		90.108.346	99.698.474	103.901.098	113.322.052

Datos en euros

Inclúe tamén ao IFOP

Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais da CA Galega

Cadro 2.61 Subvencións e axudas da Consellería de Medio Ambiente (capítulo VII). Galicia. 2001-2004

	Programa	Concepto	2001	2002	2003	2004
342 A	Protección e mellora do medio ambiente ⁽¹⁾	Acción de fomento de riquezas piscícolas e cinexética			335.405	
		Medidas compensatorias no contorno dos espazos protexidos(empresas)	444.749	725.367	354.263	248.263
		Medidas compensatorias no contorno dos espazos protexidos (familias e instts. sen fin de lucro)			602.920	715.920
		Axudas para a ordenación da actividade cinexética e piscícola			335.405	595.405
		Axudas para a conservación da biodiversidade			22.778	93.433
		Subvencións en materia de medio ambiente industrial	907.528		463.010	503.358
		Axudas para a protección de animais domésticos				80.000
		Protección de animais domésticos e salvaxes en cautividade				120.200
		Promoción da implantación da axenda 21 en Galicia				243.841
		Accións de desenvolvemento sostible ao exterior				109.159
422 C	Prevención e defensa contra incendios forestais (Plan Forestal de Galicia) ⁽²⁾	Subvención empresas privadas por investimentos de prevención de incendios	985.660	505.563	851.000	1.500.000
614 C	Orden, reestrut. fomento e desenvolvemento do sector forestal (Plan Forestal de Galicia) ⁽¹⁾	Axudas empresas privadas para a creación e mellora das masas forestais	22.714.399	15.482.707	18.390.200	28.878.428
		À Confederación Hidrográfica do Norte			100.000	100.000
		Ao Mº de Agricultura, Pesca e Alimentación			292.212	292.213
731 A	Mellora da estrut. forestal e 1ª transformación	Axudas para a creación e mellora das masas forestais	13.222.266	15.573.324	11.857.800	
		Mellora da competitividade (empresas privadas)	601.012			
		Total	38.875.614	32.286.961	33.604.993	33.480.220

Datos en euros

(1) Só comprende subvencións a empresas, non a familias, institucións sen fins de lucro, corporacións locais e organismos autónomos administrativos da Comunidade Autónoma

Fonte: Xunta de Galicia. Orzamentos xerais da CA Galega

3.1. A poboación galega

Antes de entrar na análise da poboación desde a perspectiva do mercado laboral (poboacións activa, ocupada, desempregada, etc.) cómpre realizar un achegamento á situación demográfica de Galicia nos últimos anos, porque vai ser un claro condicionante da evolución dalgunha das variables significativas para a análise do mercado de traballo.

3.1.1. Evolución da poboación

O cadro 3.1. dá fe da diferente evolución demográfica de Galicia e o conxunto do Estado no último quinquenio. Sobrancearemos os seguintes aspectos:

■ A poboación galega permaneceu practicamente estancada de 2000 a 2004 (creceu en 19.085 habitantes, un 0,7%) mentres que nese período a poboación española subiu en 2.697.893 habitantes (un 6,7%, o que supón multiplicar por 9,6 a porcentaxe de Galicia).

Poboación de Galicia, España e UE. 2000-2004
■ Cadro 3.1

	2000	2001	2002	2003	2004
Galicia	2.731.900,0	2.732.926,0	2.737.370,0	2.751.094,0	2.750.985,0
España	40.499.791,0	41.116.842,0	41.837.894,0	42.717.064,0	43.197.684,0
UE (25 países)	451.841,2	453.316,2	453.023,7	454.552,3	-
UE (15 países)	376.956,3	378.529,1	378.354,2	380.351,4	-

Fonte: INE e EUROSTAT

■ No ano 2004 a poboación galega baixou lixeiramente (109 habitantes) mentres que a española aumentou en case medio millón de persoas (480.620).

A desagregación provincial do cadro 3.2 permite comprobar que tan só a provincia de Pontevedra presenta unha continua evolución demográfica positiva no último cuatrienio, mentres que en Lugo e Ourense foi sempre negativa e na Coruña lixeiramente negativa no primeiro ano e positiva –con especial intensidade en 2003– despois.

Poboación de Galicia. Por provincias. 2000-2004
■ Cadro 3.2

	2000	2001	2002	2003	2004
A Coruña					
Homes	531.744	532.039	533.914	538.469	538.764
Mulleres	576.675	575.963	577.972	582.345	582.580
Total	1.108.419	1.108.002	1.111.886	1.120.814	1.121.344
Lugo				185.606	
Homes	177.594	176.856	175.583	174.906	173.812
Mulleres	188.025	187.269	186.199	185.606	184.640
Total	365.619	364.125	361.782	360.512	358.452
Ourense					
Homes	165.472	165.295	164.967	164.171	163.299
Mulleres	179.769	179.328	178.801	178.042	176.959
Total	345.241	344.623	343.768	342.213	340.258
Pontevedra					
Homes	437.581	439.888	442.257	446.839	449.112
Mulleres	475.040	476.288	477.677	480.716	481.819
Total	912.621	916.176	919.934	927.555	930.931
Galicia					
Homes	1.312.391	1.314.078	1.316.721	1.324.385	1.324.987
Mulleres	1.419.509	1.418.848	1.420.649	1.426.709	1.425.998
Total	2.731.900	2.732.926	2.737.370	2.751.094	2.750.985

Fonte: INE. Padrón municipal de habitantes

Na provincia galega de maior crecemento da poboación de 2000 a 2004 (Pontevedra) a suba foi de 18.310 persoas, o que en termos relativos é un 2% (menos da terceira parte do aumento medio estatal).

A variación poboacional no último ano de cada unha das provincias galegas pode verse no cadro 3.3, no que quedan nitidamente reflectidas as “dúas velocidades” existentes na Galicia actual: A Coruña-Pontevedra (que crecen lixeiramente) por unha parte e Lugo – Ourense pola outra (que decrecen ao redor do 0,6%); os datos dese cadro permiten ás persoas interesadas afondar na desagregación provincial das variacións (absoluta e porcentual) da poboación galega no último ano.

**Poboación a 01/01/2004 e variación da poboación dende 01/01/2003.
Galicia e provincias**

■ Cadro 3.3

	Poboación		Variación	
	1/1/04	1/1/03	Absoluta	Porcentual
A Coruña	1.121.344	1.120.814	530	0,05
Lugo	358.452	360.512	-2.060	-0,57
Ourense	340.258	342.213	-1.955	-0,57
Pontevedra	930.931	927.555	3.376	0,36
Galicia	2.750.985	2.751.094	-109	0,00

Fonte: INE. Padrón municipal de habitantes 2004

3.1.2. Movementos naturais de poboación

A posición relativa da variación natural da poboación galega entre as distintas comunidades autónomas no ano 2004 reflíctese no cadro 3.4; velaí algúns trazos:

■ Galicia rexistrou de novo o maior descenso de poboación de todas as comunidades (7.792 habitantes) anque o fixo con menos intensidade que en 2003 (no que a diminución fora de 9.292 habitantes) nun ano no que o crecemento vexetativo de España foi de 82.580 persoas (26.446 máis que a suba do ano anterior).

■ A taxa de natalidade galega é a penúltima do estado (por detrás de Asturias, un ano máis) e está tres puntos por baixo do promedio español.

■ A taxa de mortalidade galega, en cambio, é das maiores de España (por diante están só Asturias e Aragón) e está case dous puntos por riba do promedio estatal.

Se enxertamos os movementos naturais de poboación de Galicia de 2004 na andaina das últimas tres décadas conseguimos unha visión moi axeitada do comportamento a longo prazo. O cadro 3.5 amosa que podemos distinguir dous períodos moi diferenciados partindo a metade o total estudado:

■ No primeiro (ata o segundo quinquenio do anos oitenta) o crecemento vexetativo da poboación galega descende intensamente pero é aínda positivo

■ No segundo é sempre negativo o saldo entre nacementos e mortes, cun valor absoluto que na última década estivo ao redor dos 9.000 habitantes por ano. En 2004 diminuíu algo ese saldo negativo, ao subir lixeiramente os nacementos e baixar as defuncións.

Crecemento natural. Taxas de natalidade e mortalidade. Por comunidades autónomas. 2004

■ Cadro 3.4

	Nacementos	Defuncións	Crecemento vexetativo	Taxa de natalidade (1)	Taxa de Mortalidade (1)
Madrid	69.352	40.908	28.444	12,03	7,10
Andalucía	88.662	62.963	25.699	11,65	8,27
Cataluña	77.101	58.366	18.735	11,49	8,70
C. Valenciana	48.989	39.146	9.843	10,99	8,78
Murcia	16.719	9.640	7.079	13,03	7,51
Canarias	19.069	12.401	6.668	10,11	6,57
Baleares	10.719	7.696	3.023	11,34	8,14
Navarra	6.349	5.044	1.305	11,01	8,74
País Vasco	19.745	18.629	1.116	9,41	8,87
C. A Mancha	17.902	16.921	981	9,73	9,20
Ceuta	1.281	478	803	17,94	6,69
Melilla	1.189	479	710	17,74	7,15
A Ríoxa	2.919	2.647	272	10,02	9,09
Extremadura	9.897	10.114	-217	9,27	9,48
Cantabria	4.961	5.300	-339	9,05	9,67
Aragón	11.489	13.099	-1.610	9,29	10,60
Asturias	7.320	12.474	-5.154	6,91	11,77
C. e León	18.923	25.909	-6.986	7,67	10,51
Galicia	20.692	28.484	-7.792	7,64	10,51
España	453.278	370.698	82.580	10,62	8,68

(1) En tanto por mil.

Fonte: INE. Movemento natural da poboación.

Movementos naturais de poboación. Galicia. 1975-2003

■ Cadro 3.5

	Nacementos	Defuncións	Crecemento natural
1975	43.850	25.834	18.016
1980	39.154	24.681	14.473
1985	28.427	26.295	2.132
1990	22.501	27.979	-5.478
1995	18.799	28.464	-9.665
2000	19.418	28.858	-9.440
2001	19.361	28.300	-8.939
2002	19.350	28.275	-8.925
2003	20.435	29.727	-9.292
2004*	20.692	28.484	-7.792

*Dato provisional

Fonte: IGE (<http://www.xunta.es/auto/ige/>) e INE (INE Base)

A evolución no último quinquenio do crecemento natural e das taxas de natalidade e mortalidade de Galicia, España e a UE explicita no cadro 3.6 que:

■ Galicia ten una taxa de natalidade claramente menor que a de España ou da UE, ao tempo que a súa taxa de mortalidade supera á destes dous ámbitos xeográficos. Como consecuencia, presenta un saldo vexetativo negativo ao redor dun 3 por mil anual mentres que o saldo é lixeiramente positivo en España e na UE.

■ Diminuíu a intensidade da caída poboacional por motivos naturais en Galicia en 2004, despois dun cuadrenio no que estivera sempre no 3,4-3,5 por mil; o descenso de medio punto da taxa de mortalidade no último ano foi a causante (nun ano de estabilización da taxa de natalidade).

Taxas brutas de natalidade e mortalidade. Crecemento vexetativo. 2000-2004

■ Cadro 3.6

	2000	2001	2002	2003	2004*
Natalidade					
Galicia	7,2	7,2	7,2	7,6	7,6
España	9,9	10,0	10,2	10,5	10,6
UE (15 países)	10,8	10,6	10,6	-	-
UE (25 países)	10,6	10,4	10,3	-	-
Mortalidade					
Galicia	10,7	10,5	10,5	11,0	10,5
España	9,0	8,9	9,0	9,2	8,7
UE (15 países)	9,7	9,6	9,8	-	-
UE (25 países)	9,9	9,7	9,9	-	-
Saldo vexetativo					
Galicia	-3,5	-3,4	-3,4	-3,4	-2,9
España	0,9	1,1	1,2	1,3	1,3
UE (15 países)	1,1	1,0	0,8	-	-
UE (25 países)	0,7	0,7	0,4	-	-

Datos en tanto por mil
(*) Dato provisional
Fonte: INE e EUROSTAT

A evolución na última década do saldo vexetativo (con desagregación provincial) do cadro 3.7 salienta que:

■ En Lugo e Ourense o saldo é negativo no entorno do 7 por mil e en A Coruña do 3 por mil, mentres que Pontevedra abandonou en 2004 o lixeiro saldo negativo do resto do período analizado.

■ No último quinquenio é perceptible unha continua suba do saldo demográfico natural no conxunto do estado, con repuntes especialmente intensos en 2000 e 2004 que o fixeron quedar no valor máis alto da década (4,5 veces por riba do de 1995).

■ Cadro 3.7

Saldo vexetativo, por 1000 habitantes. Por provincias. 1995-2004

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*	2004*
A Coruña	-3,18	-3,47	-2,86	-2,91	-3,49	-2,82	-2,71	-2,69	-3,50	-2,97
Lugo	-7,67	-8,19	-7,98	-7,86	-8,80	-8,19	-8,48	-8,43	-7,73	-7,25
Ourense	-7,08	-7,50	-7,56	-7,98	-8,20	-7,97	-7,77	-7,77	-7,66	-6,94
Pontevedra	-0,95	-0,96	-0,91	-0,90	-0,83	-0,78	-0,33	-0,50	-0,14	0,40
España	0,44	0,28	0,49	0,12	0,23	0,93	1,14	1,22	1,34	1,93

(*) Cifras provisionales.
Fonte: INE, "Indicadores demográficos básicos".

No *Informe Sociolaboral* do pasado ano estudamos a evolución do indicador conxuntural de fertilidade (o número de fillos por muller en idade fértil) en Galicia, España e a UE de 1975 a 2001; vimos alí que o valor do índice galego estaba en 2001 no 40% do valor que tiña en 1975, nivel baixísimo que supón un 75% do dun

estado que no ano 1976 ocupaba o segundo posto da UE-15 (por detrás de Irlanda) e que pasou á última posición un cuarto de século despois. A taxa de fecundidade española de 2004 (1,32) subiu unha décima no último quinquenio e supera en tres décimas á galega, pero segue dúas décimas por baixo do promedio da UE.

3.1.3. Poboación estranxeira

A importante chegada de poboación do estranxeiro (inmigrantes e emigrantes retornados) é un dos fenómenos demográficos característicos da poboación galega (e máis aínda da española) na alborada do século XXI. O cadro 3.8 explicita o aumento continuado da poboación estranxeira en Galicia nos últimos anos (con especial intensidade no trienio 2001-2003) de xeito que en 2004 triplica á de 1998.

Poboación estranxeira en Galicia. 1998-2004

■ Cadro 3.8

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
19.693	21.787	25.602	33.058	42.462	53.808	58.387

Fonte: INE. Padrón Municipal de Habitantes

Poboación estranxeira segundo nacionalidade. Galicia. 2001-2004

■ Cadro 3.9

	2001	2002	2003	2004
Total	33.058	42.462	53.808	58.387
Nacionalidades europeas	14.985	16.761	18.840	18.904
Nacionalidades africanas	2.781	3.645	4.518	5.108
América Central	2.526	2.919	3.427	3.437
América do Norte	1.176	1.350	1.649	1.599
América do Sur	10.783	16.839	24.257	28.070
Nacionalidades asiáticas	753	887	1.023	1.164
Oceanía	50	58	92	104
Apátridas	4	3	2	1

Fonte: INE. Padrón Municipal de Habitantes

Atendendo á nacionalidade desa poboación estranxeira, o cadro 3.9 reflicte que desde 2002 as persoas de América do Sur sobrepasan ao colectivo que tradicionalmente ocupaba o primeiro posto (as nacionalidades doutros estados europeos distintos do español). A suba das persoas chegadas a Galicia de Sudamérica foi dun 160% no último trienio.

A desagregación por sexos e provincias que figura no cadro 3.10 permite sobrancear que:

■ En 2004 as mulleres son un 52,5% da poboación estranxeira e os homes un 47,5%; nese ano as provincias da Coruña e Pontevedra concentran case tres de cada catro persoas estranxeiras residentes en Galicia (72,9%).

■ Na comparanza co total de habitantes de cada provincia, Ourense é a que ten máis poboación estranxeira (anque en termos absolutos é Pontevedra).

**Poboación estranxeira. Segundo sexo e provincias.
Galicia. 2001-2004**

■ Cadro 3.10

	2001	2002	2003	2004
Total				
Galicia	33.058	42.462	53.808	58.387
A Coruña	10.360	13.885	18.212	19.945
Lugo	3.398	4.231	5.229	5.542
Ourense	7.927	9.132	10.055	10.283
Pontevedra	11.373	15.214	20.312	22.617
Homes				
Galicia	15.659	20.037	25.649	27.746
A Coruña	4.667	6.218	8.326	9.111
Lugo	1.585	1.955	2.407	2.460
Ourense	3.859	4.367	4.754	4.797
Pontevedra	5.548	7.497	10.162	11.378
Mulleres				
Galicia	17.399	22.425	28.159	30.641
A Coruña	5.693	7.667	9.886	10.834
Lugo	1.813	2.276	2.822	3.082
Ourense	4.068	4.765	5.301	5.486
Pontevedra	5.825	7.717	10.150	11.239

Fonte. INE. Padrón Municipal de Habitantes

3.1.4. Movements migratorios

O cadro 3.1 I dá conta dos movementos migratorios en Galicia de 1990 a 2003 e constata que no último bienio analizado acadouse o saldo migratorio positivo máis intenso do período analizado. A composición interna destes movementos migratorios reflicte:

■ A forte suba no último bienio da entrada en Galicia de persoas chegadas do estranxeiro (inmigrantes e máis emigrantes retornados), que fixo que o saldo migratorio co estranxeiro acade o valor máis positivo dos catorce anos analizados. Cómpre lembrar que ao redor do 46% das persoas que viñeron a Galicia do estranxeiro nos últimos anos foron emigrantes retornados

■ Pola contra, o saldo migratorio co resto do estado presenta signo negativo ininterrompidamente desde 1995, e foi cada vez máis intenso ata o ano 2000 e decrecente no seguinte trienio.

■ A continua suba da emigración galega ao resto do estado desde 1997 (coa única excepción do ano 2001) que fixo que en 2003 se supere por primeira vez o limiar de 20.000 persoas no período estudado.

■ Cadro 3.11

Emigracións, inmigracións e saldos migratorios. Galicia. 1990-2003

	Emigrantes			Inmigrantes			Saldos migratorio		
	Ao resto do Estado	Ao estranxeiro	Total	Do resto do Estado	Do estranxeiro	Total	Co resto do Estado	Co estranxeiro	Total
1990	11.404		11.404	10.196	4.532	14.728	-1.208	4.532	3.324
1991	5.978		5.978	5.812	3.557	9.369	-166	3.557	3.391
1992	7.916		7.916	8.523	6.308	14.831	607	6.308	6.915
1993	8.136		8.136	9.246	5.155	14.401	1.110	5.155	6.265
1994	9.272		9.272	10.024	4.286	14.310	752	4.286	5.038
1995	10.410		10.410	10.011	4.354	14.365	-399	4.354	3.955
1996	8.110		8.110	6.434	3.204	9.638	-1.676	3.204	1.528
1997	11.653		11.653	9.515	5.908	15.423	-2.138	5.908	3.770
1998	14.169		14.169	10.595	6.850	17.445	-3.574	6.850	3.276
1999	15.880		15.880	10.742	8.506	19.248	-5.138	8.506	3.368
2000	17.281		17.281	11.628	12.547	24.175	-5.653	12.547	6.894
2001	16.028		16.028	11.799	11.395	23.194	-4.229	11.395	7.166
2002	18.684	4.193	22.877	15.032	18.186	33.218	-3.652	13.993	10.341
2003	20.297	2.251	22.548	16.670	17.053	33.723	-3.627	14.802	11.175

Fonte: INE. Estadística de Variaciones Residenciales. Elaboración do IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE

O cadro 3.12 afonda nas migracións entre as distintas comunidades autónomas no último bienio; salientaremos que o saldo é negativo en Galicia nos dous anos, pero en 2004 é aproximadamente a metade que no ano anterior.

Migracións interiores: Saldo por comunidade autónoma e tipo de migración. 2003-2004

■ Cadro 3.12

	2003			2004		
	Inmigracións	Emigracións	Saldo	Inmigracións	Emigracións	Saldo
España	1.323.927	1.323.927	0	1.527.446	1.527.446	0
Andalucía	190.645	187.583	3.062	224.577	210.668	13.909
Aragón	29.724	30.942	-1.218	34.927	34.466	461
Asturias	21.518	23.855	-2.337	25.628	26.448	-820
Baleares	46.354	40.812	5.542	45.058	46.393	-1.335
Canarias	70.425	68.779	1.646	82.862	81.882	980
Cantabria	19.912	18.399	1.513	22.600	20.942	1.658
C. León	60.662	51.685	8.977	70.890	58.658	12.232
C. A Mancha	70.080	75.314	-5.234	76.925	81.382	-4.457
Cataluña	265.043	263.494	1.549	316.757	319.745	-2.988
C. Valenciana	148.607	133.237	15.370	178.062	161.462	16.600
Extremadura	20.957	23.966	-3.009	23.800	24.190	-390
Galicia	67.252	70.904	-3.652	75.643	77.520	-1.877
Madrid	193.624	211.732	-18.108	212.457	245.788	-33.331
Murcia	32.562	31.729	833	39.673	36.115	3.558
Navarra	21.006	20.870	136	23.150	23.024	126
País Vasco	53.172	56.721	-3.549	59.080	62.670	-3.590
A Ríoxa	8.847	8.599	248	11.752	10.749	1.003
Ceuta	1.810	2.624	-814	1.632	2.656	-1.024
Melilla	1.727	2.682	-955	1.973	2.688	-715

Fonte: INE. Estadística de Variaciones Residenciales

Os cadros 3.13 e 3.14 desagregan as migracións dentro do estado español no último bienio segundo sexan de españois ou de estranxeiros. Subliñaremos que:

■ En España as migracións intraestatais en 2004 acadaron a cifra de 1.527.446 desprazamentos, dos que un 76,6% correspondeu a españois e un 23,4% a estranxeiros.

■ A proporción 1/3 que aproximadamente representan os desprazamentos dos estranxeiros respecto dos españois a nivel estatal, transfórmase en Galicia en: 1/9 nas emigracións e en 1/11 nas inmigracións (o que non significa que os estranxeiros non vaian gañando peso, xa que en 2003 esas proporcións eran 1/11 e 1/13 respectivamente).

Migracións dentro do Estado de españois. Por comunidade autónoma. 2003-2004

■ Cadro 3.13

	2003			2004		
	Inmigracións	Emigracións	Saldo	Inmigracións	Emigracións	Saldo
España	1.174.313	1.174.313	0	1.169.708	1.169.708	0
Madrid	152.606	171.971	-19.365	151.043	173.720	-22.677
País Vasco	48.048	53.082	-5.034	48.682	54.283	-5.601
C. León	67.146	71.140	-3.994	65.514	69.197	-3.683
Cataluña	230.848	233.841	-2.993	227.691	234.098	-6.407
Galicia	69.637	72.193	-2.556	69.228	70.040	-812
Baleares	35.101	35.989	-888	32.759	34.271	-1.512
Asturias	22.472	23.328	-856	23.002	23.749	-747
Ceuta	1.827	2.561	-734	1.557	2.417	-860
Melilla	1.675	2.399	-724	1.617	2.219	-602
Extremadura	20.849	21.420	-571	20.566	20.409	157
Aragón	25.843	26.110	-267	26.097	25.566	531
Navarra	16.551	16.381	170	16.319	16.287	32
Canarias	64.842	64.121	721	64.388	64.217	171
A Ríoxa	8.085	7.260	825	8.360	7.391	969
Murcia	22.296	21.233	1.063	22.783	21.062	1.721
Cantabria	19.512	17.312	2.200	20.043	18.107	1.936
C. Valenciana	121.211	112.415	8.796	123.674	114.072	9.602
Andalucía	188.430	177.109	11.321	189.437	174.698	14.739
C. A Mancha	57.334	44.448	12.886	56.948	43.905	13.043

Fonte: INE. Estadística de Variaciones Residenciales

Migracións dentro do estado de estranxeiros. Por comunidade autónoma. 2003-2004

■ Cadro 3.14

	2003			2004		
	Inmigracións	Emigracións	Saldo	Inmigracións	Emigracións	Saldo
España	293.590	293.590	0	357.738	357.738	0
Madrid	54.542	63.033	-8.491	61.414	72.068	-10.654
Galicia	5.384	6.455	-1.071	6.415	7.480	-1.065
C. León	9.002	10.025	-1.023	11.411	12.185	-774
Murcia	12.459	13.331	-872	16.890	15.053	1.837
Extremadura	2.229	2.943	-714	3.234	3.781	-547
Andalucía	26.131	26.782	-651	35.140	35.970	-830
C. A Mancha	11.570	12.046	-476	13.942	14.753	-811
Aragón	7.248	7.578	-330	8.830	8.900	-70
Navarra	6.437	6.622	-185	6.831	6.737	94
Baleares	10.762	10.852	-90	12.299	12.122	177
Ceuta	132	194	-62	75	239	-164
Melilla	315	306	9	356	469	-113
Asturias	2.320	2.303	17	2.626	2.699	-73
A Ríoxa	2.679	2.527	152	3.392	3.358	34
Cantabria	2.320	2.141	179	2.557	2.835	-278
Canarias	15.015	14.235	780	18.474	17.665	809
País Vasco	8.387	6.275	2.112	10.398	8.387	2.011
Cataluña	70.877	66.867	4.010	89.066	85.647	3.419
C. Valenciana	45.781	39.075	6.706	54.388	47.390	6.998

Fonte: INE. Estadística de Variaciones Residenciales

Salos Migratorios segundo lugar da migración. Galicia e provincias. Ano 2003

■ Cadro 3.15

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Saldo migratorio	6.190	815	35	4.135	11.175
Saldo interno	704	-189	-571	56	-
A Coruña	-	-239	-306	-159	-
Lugo	239	-	-83	33	-
Ourense	306	83	-	182	-
Pontevedra	159	-33	-182	-	-
Saldo externo	5.486	1.004	606	4.079	11.175
<i>Resto de España</i>	<i>-1.285</i>	<i>-185</i>	<i>-883</i>	<i>-1.274</i>	<i>-3.627</i>
Andalucía	-243	-39	-70	-154	-506
Aragón	-101	-11	-14	-23	-149
Asturias	0	33	-18	46	61
Baleares	-105	-64	-62	-109	-340
Canarias	-558	-129	-176	-470	-1.333
Cantabria	-3	-7	3	-27	-34
C. León	107	-25	-64	2	20
C. A Mancha	8	-7	-52	-69	-120
Cataluña	-281	78	-120	-258	-581
Extremadura	-2	-5	-4	-5	-16
Madrid	40	39	-63	21	37
Murcia	55	-6	-13	-15	21
Navarra	-58	-12	-32	6	-96
C. Valenciana	-188	-36	-136	-224	-584
País Vasco	79	12	-41	28	78
A Ríoxa	-40	-1	-27	-1	-69
Ceuta	0	4	4	-22	-14
Melilla	5	-9	2	0	-2
<i>Estranxeiro</i>	<i>6.771</i>	<i>1.189</i>	<i>1.489</i>	<i>5.353</i>	<i>14.802</i>

Fonte: INE. Estadística de Variaciones Residenciales. Elaboración do IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE

O saldo migratorio segundo o lugar de migración que figura no cadro 3.15 reflicte que en 2003:

■ No tocante ao saldo interno, as dúas provincias máis desenvolvidas de Galicia seguen a recibir poboación mentres que a perden Lugo e Ourense; sobrancea especialmente o saldo migratorio positivo da Coruña e o negativo de Ourense.

■ No saldo migratorio externo, o saldo coas outras comunidades autónomas é negativo para Galicia (e para cada unha das súas provincias) , especialmente con Canarias (que encabeza a clasificación nas catro provincias), C. Valenciana e Andalucía: o saldo migratorio co estranxeiro, en cambio, é positivo nas catro provincias galegas e especialmente intenso nas da Coruña e Pontevedra (que concentran un 81,9% do saldo total).

O cadro 3.16 manifesta que cuantitativamente os principais destinos da emigración galega son: outras poboacións de Galicia (72,1%), outras comunidades autónomas (25,1%) e o estranxeiro (2,8%). Galicia foi en 2003 a segunda comunidade autónoma con máis emigración ao estranxeiro en valor absoluto e a primeira en relación coa súa poboación cun índice de 77 por cada 100.000 habitantes (o dobre da media española).

Emigracións segundo lugar de destino. Galicia e provincias. Ano 2003

■ Cadro 3.16

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Total emigración	36.115	8.700	12.412	23.672	80.899
Emigración interna	26.895	6.277	8.772	16.407	58.351
A Coruña	23.743	1.247	696	1.913	27.599
Lugo	1.008	4.284	355	441	6.088
Ourense	390	272	6.615	924	8.201
Pontevedra	1.754	474	1.106	13.129	16.463
Emigración externa	9.220	2.423	3.640	7.265	22.548
<i>Resto de España</i>	8.181	2.274	3.117	6.725	20.297
Andalucía	745	127	167	523	1.562
Aragón	190	38	48	112	388
Asturias	358	304	86	168	916
Baleares	554	111	120	428	1.213
Canarias	1.937	263	408	1.944	4.552
Cantabria	135	40	23	83	281
C. León	508	221	377	427	1.533
C. A Mancha	145	38	80	141	404
Cataluña	1.043	431	596	869	2.939
Extremadura	48	24	28	60	160
Madrid	1.224	366	512	933	3.035
Murcia	149	24	34	120	327
Navarra	111	23	49	61	244
C. Valenciana	580	116	256	535	1.487
País Vasco	340	124	278	254	996
A Ríoxa	77	11	46	31	165
Ceuta	17	1	5	25	48
Melilla	20	12	4	11	47
<i>Estranxeiro</i>	1.039	149	523	540	2.251

Fonte: INE. Estadística de Variaciones Residenciales. Elaboración do IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE

O cadro 3.17 certifica que cuantitativamente os lugares de procedencia principais dos desprazamentos poboacionais son tamén os internos e que os de fóra de Galicia están moi equilibrados entre o estranxeiro (50,6%) e as outras comunidades autónomas (49,4%).

Inmigracións segundo lugar de procedencia. Galicia e provincias. Ano 2003

■ Cadro 3.17

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Total inmigración	42.305	9.515	12.447	27.807	92.074
Inmigración interna	27.599	6.088	8.201	16.463	58.351
A Coruña	23.743	1.008	390	1.754	26.895
Lugo	1.247	4.284	272	474	6.277
Ourense	696	355	6.615	1.106	8.772
Pontevedra	1.913	441	924	13.129	16.407
Inmigración externa	14.706	3.427	4.246	11.344	33.723
<i>Resto de España</i>	6.896	2.089	2.234	5.451	16.670
Andalucía	502	88	97	369	1.056
Aragón	89	27	34	89	239
Asturias	358	337	68	214	977
Baleares	449	47	58	319	873
Canarias	1.379	134	232	1.474	3.219
Cantabria	132	33	26	56	247
C. León	615	196	313	429	1.553
C. A Mancha	153	31	28	72	284
Cataluña	762	509	476	611	2.358
Extremadura	46	19	24	55	144
Madrid	1.264	405	449	954	3.072
Murcia	204	18	21	105	348
Navarra	53	11	17	67	148
C. Valenciana	392	80	120	311	903
País Vasco	419	136	237	282	1.074
A Ríoxa	37	10	19	30	96
Ceuta	17	5	9	3	34
Melilla	25	3	6	11	45
<i>Estranxeiro</i>	7.810	1.338	2.012	5.893	17.053

Fonte: INE. Estadística de Variaciones Residenciales. Elaboración do IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE Ocupados en 1995

3.2. Estudio das variables laborais. Cambio metodolóxico

No resto deste capítulo analizaremos o comportamento das variables básicas do mercado laboral galego no último ano, e enxertarémolas nun contorno temporal máis amplo, para estudar mellor a súa evolución. Cómpre subliñar, no tocante á EPA, que o importante cambio metodolóxico do ano 2002 introduciu diferenzas grandes á hora de avaliar os datos das diversas magnitudes do mercado laboral respecto dos anos anteriores; neste epígrafe realizaremos a súa análise.

Cómpre subliñar que ademais o INE vén de realizar unha nova revisión da EPA no ano 2005 (basicamente a nova metodoloxía implica unha actualización do censo de poboación) que fai cambiar substancialmente a radiografía dos mercados laborais galego e español do período 1998-2004. No que respecta a Galicia, a cuantificación

do noso menor dinamismo demográfico (respecto do computado anteriormente) supón que baixaría a cifra das persoas activas en 40.375, a das ocupadas en 36.650, a das desempregadas en 3.725, as taxa de actividade e de emprego nun punto e baixaría nunha décima a taxa de desemprego. Haberá que ter en conta no *Informe Sociolaboral* do próximo ano esta “nova EPA”.

3.2.1. Cambio metodolóxico na EPA.

No ano 2002 o INE introduciu modificacións moi importantes na enquisa de poboación activa, que afectaron aos aspectos metodolóxicos relativos ás definicións das variables e ao proceso de cálculo dos resultados. Concretamente, os cambios a partir da enquisa realizada no primeiro trimestre de 2002 foron os seguintes:

1.- Pasan a usarse as novas proxeccións de poboación do INE, que teñen en conta o importante incremento de poboación desde a segunda metade da década dos noventa debido ao aumento da inmigración (e do retorno de emigrantes); a poboación estranxeira “con papeis” triplicouse en España de 1995 a 2002 (cunha suba absoluta próxima ás 900.000 persoas). Consecuentemente, o INE revisou as proxeccións que viña utilizando (que tiñan como punto de partida o Censo de Poboación de 1991).

2.- Incorpórase un cambio técnico (reponderación dos factores de elevación) que quere corrixir máis axeitadamente a falla de resposta dalgúns colectivos á enquisa. A EPA é unha enquisa dirixida aos fogares e o INE atopa dificultades sobre todo para entrevistar a aqueles formados por unha soa persoa ou por unha parella na que os dous membros traballan, xa que é máis difícil contactar con eles; pese ás medidas que se toman para afrontar este problema (como a repetición das visitas dos entrevistadores ou as chamadas telefónicas) a EPA tende a sobrerrepresentar a poboación de maior idade (que adoita estar máis nos fogares).

Para que a enquisa reflecta ben o peso que cada grupo de idade ten na poboación introduciuse unha mellora técnica coñecida como “reponderación dos factores de elevación”. Esta reponderación dos factores de elevación do deseño da enquisa está prevista no artigo 3.5 do Regulamento 577/1998 do Consello da Unión Europea, de 9 de marzo de 1998.

3.- Vén regulamentado pola Oficina Estatística da Unión Europea (Eurostat) e consiste en que se aplica a nova definición de persoa desempregada, establecida no Regulamento (CE) N° 1897/2000 da Comisión Europea, de 7 de setembro de 2000. Esta nova definición segue a recoller nas liñas fundamentais a definición de desemprego establecida pola OIT pero prodúcese un importante cambio na interpretación de que se entende por “busca activa de emprego”, xa que o novo Regulamento establece especificamente instrucións que sinalan que se consideran métodos de busca activa de emprego.

Galicia (e España en xeral) vese moi afectada por estes novos requisitos porque anteriormente a simple inscrición nunha oficina pública de emprego como demandante de emprego, válida por tres meses, era requisito suficiente para considerar desempregada a esa persoa.

3.2.2 Repercusión dos cambios metodolóxicos da EPA

Unha consecuencia moi importante dun dos cambios metodolóxicos da EPA no ano 2002 (as novas proxeccións de poboación) foi a suba da poboación utilizada nesa enquisa, polo que subiu tamén o valor absoluto de todas as variables do mercado laboral (poboación de 16 ou máis anos, ocupados, parados e inactivos). As taxas (de actividade, emprego ou paro) practicamente non se viron afectadas por este factor; debido a que se incrementaron nunha proporción semellante numerador e denominador da fórmula que se usa para calculalas.

O INE cuantificou o incremento da poboación en idade de traballar (16 ou máis anos) no conxunto de España nun 2,5%, anque afectou menos a algunhas comunidades (como Extremadura, Aragón ou as dúas Castelas) e moito máis a outras (como Canarias ou Baleares); Galicia quedou nun lugar intermedio.

Outro cambio (a reponderación dos factores de elevación da enquisa) fixo que a poboación en idade de traballar presentase variacións importantes nos grupos de idade de 25 a 54 anos (que subiu a súa representación na enquisa dun 49,3% a un 52,7%) e de 55 ou máis anos (que baixou a representación na EPA do 35,3% ó 31,7%). Como consecuencia, modificáronse outros resultados relevantes desta enquisa; en particular aumentou o número de persoas ocupadas -debido a que hai unha maior proporción de ocupados no grupo de idade de 25 a 54 anos, que agora gañou peso na enquisa-.

O INE estimou o efecto conxunto dos dous últimos cambios metodolóxicos analizados nos parágrafos anteriores nunha suba do emprego en España no ano 2001 superior ao millón de persoas ocupadas e en Galicia de 85.000 persoas.

A variación dos requisitos para considerar desempregada a unha persoa trouxo como consecuencia que unha parte das persoas que se consideraban desempregadas pasaron a considerarse inactivas. Co obxecto de poder cuantificar o impacto do cambio na definición de persoa desempregada, o INE no ano 2001 modificou os cuestionarios da enquisa para poder rexistrar os datos tanto coa antiga como coa nova definición pero os cuestionarios anteriores ao ano 2001 non incluían o matiz sobre si a busca de emprego era ou non activa, polo que non é posible determinar para o ano 2000 -ou calquera dos anteriores- qué cifras de desemprego tería dado a EPA no caso de se ter usado a nova definición de persoa desempregada.

Como resumo, diremos que o impacto conxunto dos tres cambios da EPA son realmente importantes. Co fin de paliar -na medida do posible- a ruptura das series da EPA, este organismo proporcionou unha corrección dos microdatos de tal xeito que os resultados podan ser comparables no cuarto de século: 1976-2001. Non obstante, estas series históricas non se puideron corrixir do efecto inducido polo cambio na definición de desemprego e polo tanto séguese a producir unha *ruptura das series de actividade, paro e inactividade dende o primeiro trimestre do ano 2001*, que cómpre ter moi en conta á hora de sacar conclusións na análise das estatísticas destas variables laborais para medio ou longo prazo.

3.2.3 Cuantificación do impacto da nova metodoloxía

O INE realizou unha cuantificación da medición do impacto dos cambios metodolóxicos nas principais variables laborais para cada un dos trimestres do ano 1991, tanto no conxunto do estado como en cada unha das comunidades autóno-

mas. Presentamos a continuación os datos para Galicia e España (este último entre parénteses) no cuarto trimestre de 1991:

■ poboación de 16 ou máis anos: + 34.300 (+825.400)

■ poboación activa: + 61.100 (+932.500)

■ poboación ocupada: + 84.900 (+ 1.254.100)

■ poboación desempregada: -23.800 (-321.600)

■ taxa de actividade: + 1,9 (+ 1,5)

■ taxa de emprego: +3,0 (+ 2,6)

■ taxa de paro: -2,7 (-2,5)

Como se pode apreciar, nas variables en termos absolutos a repercusión é especialmente importante na poboación ocupada (que subiu en máis de un millón de persoas no total español). Nas taxas, a variación é maior en Galicia que no termo medio estatal; é especialmente intenso o cambio na suba da taxa de emprego e a diminución na de paro.

3.3. Resumo das principais variables laborais

Comezaremos o estudo do mercado de traballo en Galicia co resumo da evolución xeral no último trienio en Galicia de distintas variables nas que logo afondaremos ao longo deste mesmo capítulo: A poboación de 16 ou máis anos, a activa, a ocupada, a parada e a inactiva. O cadro 3.18 amosa que no ano 2004:

■ A poboación galega de 16 e máis anos presentou un aumento moi lixeiro (0,24%), menor que o do ano anterior.

■ A poboación activa galega tivo de novo unha forte suba (2,31%), case dez veces superior á da poboación de 16 ou máis anos aunque 1,3 puntos porcentuais menor que a do ano anterior. Foi moito maior nas mulleres (4,14%) que nos homes (0,94%).

■ A poboación ocupada de Galicia creceu en 2004 con menos forza que no ano anterior (desta volta un 1,3%, fronte ao 3,1% de 2003) e non de abondo como para absorber o intenso crecemento da poboación activa. A suba da ocupación tamén foi especialmente forte nas mulleres (3,1%) mentres que practicamente estancouse nos homes (0,2%).

■ O paro estimado pola EPA de Galicia subiu de novo (desta volta con especial intensidade: un 9,1%) e fíxoo nos dous sexos, algo máis nos homes (9,7%) que nas mulleres (8,7%).

■ A poboación inactiva volveu a baixar (desta volta un 2,1%) máis intensamente nas mulleres (2,7%) que nos homes (1,1%).

Ese mesmo cadro permítelle ás persoas interesadas realizar unha análise desagregada por provincias da evolución das cinco variables laborais estudadas.

■ Cadro 3.18

**Poboación de 16 e máis anos por sexo e relación coa actividade económica.
Galicia. 2002-2004**

	2002					2003					2004				
	Total 16 e + anos	Activos	Poboación ocupada	Poboación parada	Inactivos	Total 16 e + anos	Activos	Poboación ocupada	Poboación parada	Inactivos	Total 16 e + anos	Activos	Poboación ocupada	Poboación parada	Inactivos
Total															
Galicia	2.372,3	1.220,4	1.072,3	148,4	1.151,9	2.380,9	1.265,2	1.105,4	159,8	1.115,8	2.386,7	1.294,6	1.120,5	174,3	1.092,0
A Coruña	967,3	496,4	432,7	63,7	470,9	971,5	529,3	456,9	72,4	442,2	974,6	541,4	463,0	78,4	433,2
Lugo	317,2	156,2	142,0	14,4	161,0	316,2	157,1	144,4	12,8	159,1	314,9	162,3	148,4	13,9	152,6
Ourense	303,4	147,5	135,0	12,6	155,9	303,9	142,7	130,6	12,0	161,3	304,1	143,7	124,8	19,0	160,4
Pontevedra	784,4	420,3	362,6	57,7	364,1	789,3	436,1	373,5	62,6	353,2	793,1	447,2	384,3	63,0	345,8
Homes															
Galicia	1.132,0	704,5	646,9	57,8	427,5	1.135,5	719,5	659,7	59,7	416,1	1.137,6	726,3	660,9	65,5	411,3
A Coruña	465,8	290,1	263,1	27,0	175,7	463,4	299,7	273,1	26,6	163,7	467,0	303,3	273,8	29,5	163,7
Lugo	152,5	88,9	83,4	5,6	63,6	152,2	88,3	83,3	5,0	63,9	148,3	90,2	86,3	3,9	58,1
Ourense	146,4	85,0	79,5	5,6	61,4	146,9	83,5	78,5	4,9	63,5	145,1	81,8	73,8	8,1	63,3
Pontevedra	367,3	240,5	220,9	19,6	126,8	373,0	248,0	224,8	23,2	125,0	377,2	251,0	227,0	24,0	126,2
Mulleres															
Galicia	1.240,3	515,9	425,4	90,6	724,4	1.245,4	545,7	445,7	100,1	699,7	1.249,1	568,3	459,6	108,8	680,7
A Coruña	501,5	206,3	169,6	36,7	295,2	508,1	229,6	183,8	45,8	278,5	507,6	238,1	189,2	48,9	269,5
Lugo	164,7	67,3	58,6	8,8	97,4	164,0	68,8	61,1	7,8	95,2	166,6	72,1	62,1	10,0	94,5
Ourense	157,0	62,5	55,5	7,0	94,5	157,0	59,2	52,1	7,1	97,8	159,0	61,9	51,0	10,9	97,1
Pontevedra	417,1	179,8	141,7	38,1	237,3	416,3	188,1	148,7	39,4	228,2	415,9	196,2	157,3	39,0	219,6

Miles de persoas. Medias anuais

Fonte: INE, EPA. Elaboración polo IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE

O cadro 3.19 engade ao balance do mercado de traballo do cadro anterior a evolución das taxas de actividade, ocupación e desemprego no último trienio así como a desagregación por trimestres en 2004 das poboacións activa, ocupada e desempregada.

Enquisa de poboación activa. Principais resultados. Galicia 2002-2004

■ Cadro 3.19

	Poboación activa	Poboación ocupada	Poboación parada	Taxa de actividade	Taxa de ocupación	Taxa de paro
2002*	1.220,5	1.072,2	148,3	51,4	45,2	12,2
2003*	1.265,2	1.105,4	159,8	53,1	46,4	12,6
2004*	1.294,6	1.120,3	174,3	54,2	46,9	13,5
2004						
I Trimestre	1.289,1	1.100,4	188,7	54,0	46,1	14,7
II Trimestre	1.290,7	1.110,2	180,5	54,1	46,5	14,2
III Trimestre	1.293,2	1.128,4	164,8	54,2	47,3	13,0
IV Trimestre	1.305,5	1.142,2	163,3	54,7	47,8	12,6

(*) Medias anuais

Miles de persoas (e porcentaxes nas taxas de actividade e ocupacións)

Fonte: INE. Encuesta de Población Activa. Elaboración do IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE

Subliñaremos, no tocante á evolución das taxas en 2004 que medraron as tres: a de actividade 1,1 puntos porcentuais, a de emprego 0,5 puntos e a de desemprego 0,9 puntos; as tres tiveron unha evolución positiva a medida que transcorrían os trimestres no último ano.

3.4. Poboación activa e taxa de actividade

Neste apartado afondaremos no estudo da poboación activa galega, analizando primeiro a evolución da poboación activa e da taxa de actividade (percentaxe de persoas activas respecto da poboación de dezaseis e máis anos) e despois a distribución da poboación activa por grupos de idade e provincias.

Comezaremos o estudo da poboación activa coa presentación da súa evolución por comunidades autónomas no último trienio. O cadro 3.20 reflicte que:

■ Todas as comunidades aumentaron a súa poboación activa no cuarto trimestre de 2004 en comparación co mesmo período de 2003, agás Asturias, Canarias, Cantabria e Ceuta-Melilla; a maior suba porcentual tívérona A Ríoxa e Estremadura.

■ En Galicia subiu en 2004 un 2,3%, medio punto porcentual por riba da media española e avanzou unha décima na súa participación porcentual na poboación activa de España.

■ Cadro 3.20

Poboación activa por comunidades autónomas

	Valores absolutos			Distribución			Variacións anuais					
	Miles			porcentual			Miles			%		
	T IV 02	T IV 03	T IV 04	T IV 02	T IV 03	T IV 04	T IV 02	T IV 03	T IV 04	T IV 02	T IV 03	T IV 04
Andalucía	3.132,5	3.207,4	3.273,8	16,9	16,9	16,9	94,1	74,9	66,4	3,1	2,4	2,1
Aragón	512,3	521,4	529,4	2,8	2,7	2,7	17,8	9,1	8,0	3,6	1,8	1,5
Asturias	419,8	441,3	427,9	2,3	2,3	2,2	26,3	21,5	-13,4	6,7	5,1	-3,0
Baleares	406,2	424,1	431,0	2,2	2,2	2,2	25,6	17,9	6,9	6,7	4,4	1,6
Canarias	843,5	893,5	893,3	4,6	4,7	4,6	28,6	50,0	-0,2	3,5	5,9	0,0
Cantabria	235,2	245,0	244,2	1,3	1,3	1,3	3,7	9,8	-0,8	1,6	4,2	-0,3
C. A Mancha	726,1	737,4	759,6	3,9	3,9	3,9	26,4	11,3	22,2	3,8	1,6	3,0
C. León	1.043,3	1.056,8	1.083,5	5,6	5,6	5,6	16,2	13,5	26,7	1,6	1,3	2,5
Cataluña	3.082,7	3.172,1	3.181,7	16,7	16,7	16,5	58,3	89,4	9,6	1,9	2,9	0,3
C. Valenciana	1.980,3	2.026,6	2.086,9	10,7	10,7	10,8	46,6	46,3	60,3	2,4	2,3	3,0
Estremadura	448,8	453,2	469,3	2,4	2,4	2,4	34,0	4,4	16,1	8,2	1,0	3,6
Galicia	1.235,7	1.276,5	1.305,5	6,7	6,7	6,8	39,4	40,8	29,0	3,3	3,3	2,3
Madrid	2.503,5	2.554,4	2.640,1	13,5	13,5	13,7	25,2	50,9	85,7	1,0	2,0	3,4
Murcia	517,8	537,9	548,1	2,8	2,8	2,8	22,9	20,1	10,2	4,6	3,9	1,9
Navarra	251,4	257,9	262,7	1,4	1,4	1,4	2,6	6,5	4,8	1,0	2,6	1,9
País Vasco	986,9	1.004,0	1.008,1	5,3	5,3	5,2	14,0	17,1	4,1	1,4	1,7	0,4
A Ríoxa	118,4	120,2	128,4	0,6	0,6	0,7	1,3	1,8	8,2	1,1	1,5	6,8
Ceuta e Melilla	51,1	59,5	56,9	0,3	0,3	0,3	-0,3	8,4	-2,6	-0,6	16,4	-4,4
España	18.495,5	18.989,2	19.330,4	100,0	100,0	100,0	482,7	493,7	341,2	2,7	2,7	1,8

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano (cadro tomado do MTAS: Coyuntura Laboral Nº 72, marzo 2005)

O cadro 3.21 amosa que a taxa de actividade subiu en Galicia en 2004 catro décimas máis que a estatal e o seu valor quedou 1,4 puntos por baixo da estatal (o menor diferencial do período analizado).

Taxas de actividade por comunidades autónomas

■ Cadro 3.21

	Valores das taxas En porcentaxe			Variacións anuais En puntos porcentuais		
	T IV 02	T IV 03	T IV 04	T IV 02	T IV 03	T IV 04
Andalucía	52,5	53,3	54,1	1,2	0,8	0,8
Aragón	51,5	52,5	53,4	1,9	1,0	0,9
Asturias	45,5	47,9	46,6	2,9	2,4	-1,3
Baleares	59,2	60,5	60,3	2,5	1,3	-0,2
Canarias	57,3	59,3	58,1	0,5	2,0	-1,2
Cantabria	51,5	53,5	53,2	0,6	2,0	-0,3
C. A Mancha	50,8	51,4	52,7	1,5	0,6	1,3
C. León	49,5	50,2	51,6	0,9	0,7	1,4
Cataluña	58,2	59,6	59,5	0,8	1,4	-0,1
C. Valenciana	56,8	57,5	58,7	0,7	0,7	1,2
Extremadura	50,4	50,7	52,3	3,5	0,3	1,6
Galicia	52,0	53,6	54,7	1,4	1,6	1,1
Madrid	56,3	57,0	58,4	0,0	0,7	1,4
Murcia	55,3	56,8	57,3	1,8	1,5	0,5
Navarra	55,0	56,2	57,0	0,3	1,2	0,8
País Vasco	55,2	56,2	56,4	0,7	1,0	0,2
A Ríoxa	51,8	52,3	55,6	0,3	0,5	3,3
Ceuta e Melilla	46,1	53,0	50,1	-0,9	6,9	-2,9
España	54,3	55,4	56,1	1,0	1,1	0,7

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano (cadro tomado do MTAS: Coyuntura Laboral Nº 72, marzo 2005)

A diferenza por sexos de actividade (para Galicia e cada unha das provincias) figura no cadro 3.22, no que subliñaremos:

- Que a taxa de actividade subiu en Galicia en 2004 moito máis nas mulleres (1,7 puntos) que nos homes (0,4 puntos), afondando na tendencia do ano anterior.
- Por provincias, a taxa de actividade global subiu nas catro (con especial intensidade en Lugo) e moi lixeiramente en Ourense.
- A análise cruzada das taxas de actividade por sexo e provincia subliña que a feminina subiu nas catro provincias (con especial intensidade en Pontevedra) mentres que a masculina só subiu nas dúas setentrionais (de xeito moi lixeiro en A Coruña).

**Taxa de actividade por sexo e provincia.
Galicia. 2002-2004**

■ Cadro 3.22

	2002	2003	2004
A Coruña			
Homes	62,3	64,7	64,9
Mulleres	41,1	45,2	46,9
Total	51,3	54,5	55,6
Lugo			
Homes	58,3	58,0	60,8
Mulleres	40,9	42,0	43,3
Total	49,3	49,7	51,5
Ourense			
Homes	58,1	56,8	56,4
Mulleres	39,8	37,7	38,9
Total	48,6	46,9	47,3
Pontevedra			
Homes	65,5	66,5	66,5
Mulleres	43,1	45,2	47,2
Total	53,6	55,3	56,4
Galicia			
Homes	62,2	63,4	63,8
Mulleres	41,6	43,8	45,5
Total	51,4	53,1	54,2

Medias anuais

Fonte: INE, EPA (os datos de Galicia están recollidos de: ige.xunta.es/ga/sociais/traballo/epa)

O desglose por grupos de idade do cadro 3.23 permite constatar que no ano 2004 aumentou en Galicia a poboación activa en todos os grupos de idade agás no das persoas máis novas (16 a 19 anos), no que diminúe un ano máis (e con moita máis intensidade que en 2003). O estancamento demográfico galego que comezou hai xa dúas décadas é un dos principais condicionantes desta baixa incorporación dos máis novos á actividade económica.

■ Cadro 3.23

**Poboación activa por grupos de idade.
Galicia e provincias. 2002-2004**

	2002					2003					2004				
	Total	De 16 a 19 anos	De 20 a 24 anos	De 25 a 54 anos	De 55 e + anos	Total	De 16 a 19 anos	De 20 a 24 anos	De 25 a 54 anos	De 55 e + anos	Total	De 16 a 19 anos	De 20 a 24 anos	De 25 a 54 anos	De 55 e + anos
Galicia	1220,4	23,4	107,7	937,5	151,8	1265,2	22,8	112,7	976,4	153,3	1294,7	17,4	113,7	1004,0	159,6
A Coruña	496,4	8,0	44,8	379,3	64,3	529,2	10,0	44,7	413,7	60,8	541,4	6,6	48,2	424,2	62,4
Lugo	156,2	2,4	9,6	119,7	24,5	157,2	1,7	12,3	118,8	24,4	162,3	1,6	11,9	124,1	24,7
Ourense	147,4	2,2	10,1	116,6	18,5	142,6	2,0	10,9	109,8	19,9	143,8	1,6	9,8	107,5	24,9
Pontevedra	420,4	10,8	43,2	321,9	44,5	436,2	9,1	44,8	334,1	48,2	447,2	7,6	43,8	348,2	47,6

Miles de persoas. Medias anuais

Fonte: EPA. Elaboración do IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE

A poboación activa globalmente subiu nas catro provincias, e fíxoo con moita menor intensidade na de Ourense. A análise cruzada por grupo de idade e provincias reflicte que na provincia da Coruña deuse a maior diminución da poboación activa das persoas de 16 a 19 anos.

3.5. A poboación ocupada

De forma semellante ao estudo que no anterior epígrafe fixemos coa poboación activa, analizaremos agora a poboación ocupada; en primeiro lugar estudaremos a súa evolución global e maila da taxa de ocupación, e posteriormente veremos cómo se distribúen os ocupados por sexos, sectores económicos, provincias, grupos de idade e situación profesional.

3.5.1. Poboación ocupada e taxa de ocupación

O cadro 3.24 preséntanos os datos da poboación ocupada en cada unha das comunidades autónomas no último trienio así como a variación que en termos absolutos e relativos presentou cada unha delas. Salientaremos que:

■ Cadro 3.24

Poboación ocupada por comunidades autónomas. 2002-2004

	Valores absolutos (miles)			Distribución porcentual			Variacións anuais					
							Miles			%		
	T IV 02	T IV 03	T IV 04	T IV 02	T IV 03	T IV 04	T IV 02	T IV 03	T IV 04	T IV 02	T IV 03	T IV 04
Andalucía	2.499,9	2.615,2	2.750,3	15,3	15,5	15,9	46,7	115,3	135,1	1,9	4,6	5,2
Aragón	480,0	489,1	501,4	2,9	2,9	2,9	9,0	9,1	12,3	1,9	1,9	2,5
Asturias	377,8	397,0	383,5	2,3	2,4	2,2	11,2	19,2	-13,5	3,1	5,1	-3,4
Baleares	373,4	384,4	398,4	2,3	2,3	2,3	11,5	11,0	14,0	3,2	2,9	3,6
Canarias	748,5	785,4	799,3	4,6	4,7	4,6	21,6	36,9	13,9	3,0	4,9	1,8
Cantabria	210,1	219,8	216,7	1,3	1,3	1,3	-0,8	9,7	-3,1	-0,4	4,6	-1,4
C. A Mancha	655,8	666,6	684,6	4,0	4,0	4,0	18,3	10,8	18,0	2,9	1,6	2,7
C. León	938,6	941,5	971,6	5,7	5,6	5,6	16,1	2,9	30,1	1,7	0,3	3,2
Cataluña	2.786,8	2.889,7	2.900,6	17,0	17,1	16,7	25,1	102,9	10,9	0,9	3,7	0,4
C. Valenciana	1.772,3	1.819,4	1.884,1	10,8	10,8	10,9	12,2	47,1	64,7	0,7	2,7	3,6
Extremadura	363,6	375,7	387,1	2,2	2,2	2,2	7,0	12,1	11,4	2,0	3,3	3,0
Galicia	1.087,8	1.104,8	1.142,2	6,6	6,6	6,6	17,8	17,0	37,4	1,7	1,6	3,4
Madrid	2.330,4	2.375,5	2.465,1	14,2	14,1	14,2	27,0	45,1	89,6	1,2	1,9	3,8
Murcia	458,6	481,5	494,9	2,8	2,9	2,9	18,3	22,9	13,4	4,2	5,0	2,8
Navarra	238,2	242,7	250,4	1,5	1,4	1,4	0,5	4,5	7,7	0,2	1,9	3,2
País Vasco	895,3	910,4	918,9	5,5	5,4	5,3	15,3	15,1	8,5	1,7	1,7	0,9
A Ríoxa	111,2	112,7	122,6	0,7	0,7	0,7	-0,4	1,5	9,9	-0,4	1,3	8,8
Ceuta e Melilla	49,0	50,8	51,7	0,3	0,3	0,3	0,0	1,8	0,9	0,0	3,7	1,8
España	16.377,3	16.862,2	17.323,4	100,0	100,0	100,0	256,4	484,9	461,2	1,6	3,0	2,7

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre de cada ano (cadro tomado do MTAS: Coyuntura Laboral Nº 72, marzo 2005)

■ O emprego subiu en todas as comunidades no último ano, agás Asturias e Cantabria; a maior intensidade na xeración de emprego presentárona A Ríoxa (8,8%) e Andalucía (5,2%).

■ En Galicia subiu o emprego un 3,4% (0,7 puntos porcentuais por riba do promedio estatal), cun ritmo que dobrou o do ano anterior e o de 2002.

■ A participación de Galicia no total de ocupación española mantense estabilizada no último trienio no 6,6% (lixeramente por riba do noso peso demográfico nese período).

A análise taxa de ocupación (porcentaxe de ocupados respecto da poboación de dezaseis ou máis anos) do cadro 3.25 reflicte que:

■ Esta taxa presentou en Galicia (e tamén en España) unha clara tendencia ascendente no último trienio. No ano 2004 destacaron pola súa suba A Ríoxa e Andalucía mentres que baixou a taxa de ocupación en Asturias, Canarias e Cantabria.

■ A taxa de emprego de Galicia segue a estar en 2004 por baixo da estatal e o diferencial (2,5 puntos) queda tres décimas porcentuais por baixo do anterior ano.

■ Na análise comparativa por comunidades autónomas, vese que a nosa taxa de emprego (47,8%) está algo máis próxima á menor (Asturias, cun 41,7%) que á maior (Balears, cun 55,8%); en seis comunidades (e nas cidades autónomas: Ceuta - Melilla) está por baixo de Galicia: Estremadura, Asturias, Andalucía, Castela-León, Cantabria e Castela-A Mancha.

Taxas de ocupación por comunidades autónomas. 2002-2004

■ Cadro 3.25

	Valores das taxas En porcentaxe			Variacións anuais En puntos porcentuais		
	T IV 02	T IV 03	T IV 04	T IV 02	T IV 03	T IV 04
Andalucía	41,9	43,5	45,4	0,4	1,6	1,9
Aragón	48,2	49,2	50,6	0,9	1,0	1,4
Asturias	40,9	43,1	41,7	1,2	2,2	-1,4
Balears	54,4	54,8	55,8	0,5	0,4	1,0
Canarias	50,8	52,1	52,0	0,2	1,3	-0,1
Cantabria	46,0	48,0	47,2	-0,4	2,0	-0,8
C. A Mancha	45,9	46,4	47,5	1,0	0,5	1,1
C. León	44,5	44,7	46,3	0,8	0,2	1,6
Cataluña	52,6	54,3	54,3	0,2	1,7	0,0
C. Valenciana	50,8	51,6	53,0	-0,3	0,8	1,4
Estremadura	40,9	42,0	43,1	0,6	1,1	1,1
Galicia	45,8	46,4	47,8	0,5	0,6	1,4
Madrid	52,4	53,0	54,6	0,1	0,6	1,6
Murcia	49,0	50,8	51,7	1,4	1,8	0,9
Navarra	52,1	52,9	54,4	-0,1	0,8	1,5
País Vasco	50,1	50,9	51,4	0,8	0,8	0,5
A Ríoxa	48,6	49,0	53,0	-0,5	0,4	4,0
Ceuta e Melilla	44,1	45,3	45,5	-0,5	1,2	0,2
España	48,1	49,2	50,3	0,4	1,1	1,1

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano (cadro tomado do MTAS. Coyuntura Laboral Nº 72, marzo 2005)

A desagregación por sexos das taxas de emprego que figuran no cadro 3.26 explicita que:

■ Anque a taxa de ocupación galega é menor que a estatal nos dous sexos, a diferenza é especialmente intensa nos homes (4,2 puntos) e moi lixeira nas mulleres (1,1 puntos).

■ Só teñen unha taxa de emprego masculina menor que Galicia dúas comunidades (Asturias e Extremadura) mentres que na feminina hai sete por debaixo da nosa taxa.

Taxas de ocupación. Por sexo e comunidade autónoma. 2004

■ Cadro 3.26

	Total	Homes	Mulleres
Ambos sexos			
España	49,75	62,28	37,93
Andalucía	44,51	59,15	30,65
Aragón	50,46	62,77	38,66
Asturias	42,22	54,33	31,32
Baleares	56,25	66,59	46,21
Canarias	51,48	63,01	40,05
Cantabria	47,67	61,10	35,13
C. A Mancha	46,86	62,89	31,18
C. León	45,55	58,96	32,65
Cataluña	54,31	64,99	44,23
C. Valenciana	52,07	64,30	40,47
Extremadura	42,85	57,94	28,21
Galicia	46,94	58,09	36,79
Madrid	54,18	65,83	43,63
Murcia	51,18	65,60	37,19
Navarra	53,76	65,45	42,35
País Vasco	50,83	62,08	40,28
A Ríoxa	51,20	64,47	38,23
Ceuta e Melilla	44,87	59,64	28,68

Medias anuais
Fonte: INE, EPA

Nas comparanzas internacionais utilízase moito a taxa de emprego da poboación comprendida entre os 16 e os 64 anos, que é a que recolleemos no cadro 3.27 para os dous sexos e as diferentes comunidades autónomas en 2004; destacaremos que:

■ A taxa global galega está 1,6 puntos por baixo do promedio estatal e uns dez puntos por baixo dos estándares internacionais dos países desenvolvidos (por exemplo os da OCDE).

■ O diferencial a prol de España da taxa de emprego dos homes respecto da galega é de 3,4 puntos porcentuais, mentres que na feminina hai unha lixeira diferenza (0,5 puntos) a prol de Galicia, anque non debemos esquecer que as taxas de ocupación das mulleres está en Galicia e España na cola de Europa (ao carón de Grecia).

■ Só catro comunidades autónomas presentan unha taxa de ocupación masculina menor que a galega, mentres que na feminina hai nove comunidades por detrás da nosa.

Xa en anteriores *Informes* subliñabamos a gravidade de que as economías galega e española presenten unhas taxas de ocupación tan baixas en comparanza coas da UE e da OCDE, porque reflicte a incapacidade para dar unha saída produtiva aos nosos recursos humanos que axude á converxencia real cos países máis desenvolvidos economicamente. Ben lonxe nos queda aínda (pese á suba dos últimos anos) o obxectivo que a UE se marcou para o ano 2010 no *Cumio de Lisboa*: unha taxa de ocupación global do 70%.

**Taxas de ocupación da poboación de 16 a 64 anos.
Por comunidades autónomas e sexo. 2004**

■ Cadro 3.27

	Total	Homes	Mulleres
España	61,93	74,95	48,80
Andalucía	53,73	69,28	38,10
Aragón	66,56	79,71	53,01
Asturias	54,75	67,49	42,26
Baleares	67,90	78,16	57,34
Canarias	59,94	71,59	47,84
Cantabria	60,21	74,30	45,98
C. A Mancha	60,28	78,44	41,38
C. León	60,36	75,07	45,04
Cataluña	68,20	78,83	57,48
C. Valenciana	64,11	76,73	51,39
Extremadura	54,49	71,02	37,13
Galicia	60,36	71,54	49,30
Madrid	66,56	78,09	55,42
Murcia	62,09	77,43	46,34
Navarra	67,54	79,46	55,12
País Vasco	63,95	75,56	52,33
A Ríoxa	65,32	79,25	50,70
Ceuta e Melilla ⁽¹⁾	53,29	68,51	35,41

(1) As estimacións de Ceuta e Melilla non se publican desagregadas porque o tamaño mostrai en cada unha delas non o permite.

Medias anuais

Fonte: INE

A análise da taxa de ocupación das provincias galegas do cadro 3.28 amosa que:

■ As dúas provincias máis desenvolvidas (A Coruña e Pontevedra) presentan as maiores taxas mentres que Ourense ten claramente o valor máis baixo (5,9 puntos porcentuais por baixo do promedio galego).

■ Na desagregación por sexos, conséntase que a taxa de ocupación dos homes é especialmente baixa na provincia de Ourense (7,3 puntos menos que a galega) e a das mulleres está no entorno do 37% agás en Ourense (que ten case cinco puntos menos).

**Taxas de ocupación por sexo e provincia.
Galicia. 2002-2004**
■ Cadro 3.28

	2002	2003	2004
A Coruña			
Homes	56,5	58,9	58,6
Mulleres	33,8	36,2	37,3
Total	44,7	47,0	47,5
Lugo			
Homes	54,7	54,7	58,2
Mulleres	35,6	37,2	37,3
Total	44,7	45,6	45,6
Ourense			
Homes	54,3	53,5	50,8
Mulleres	35,3	33,2	32,1
Total	44,5	43,0	41,0
Pontevedra			
Homes	60,1	60,3	60,2
Mulleres	34,0	35,7	37,8
Total	46,2	47,3	48,5
Galicia			
Homes	57,1	58,1	58,1
Mulleres	34,3	35,8	36,8
Total	45,2	46,4	46,9

Medias anuais
Fonte: INE, EPA.

3.5.2. Distribución da poboación ocupada por sexos, provincias, grupos de idade, sectores económicos e situación profesional

○ desglose por sexos, sectores económicos e idades do cadro 3.29 certifica que:

■ O avance do emprego no último bienio foi moito maior nas mulleres que nos homes; por sectores sobranceou especialmente a xeración de emprego neto nos servizos.

■ O sector que concentra máis poboación ocupada (o de servizos) tivo no ano 2004 unha forte suba (19.500 persoas) e supón xa un 57,5% do emprego total galego (un punto máis que o ano anterior) anque segue bastante por baixo da media estatal e do conxunto dos países máis desenvolvidos. En 2004, só no sector agro-pesqueiro baixou a ocupación.

■ Na distribución da poboación ocupada por sexos, os homes son maioritarios no ano 2004 no emprego de tódolos sectores produtivos agás nos servizos; a diferenza é especialmente notable na construción e máis pequena no sector agro-pesqueiro (no que a muller é predominante no grupo de maior idade).

■ A desagregación en catro grupos de idade permite constatar que a suba do emprego de 2004 deuse en tres deles; só no das idades máis novas diminuíu a poboación ocupada e o fixo con especial intensidade nas mulleres, que perderon algo máis da metade da ocupación nese grupo de idade). No grupo de 20 a 24 anos diminuíu o emprego masculino nese ano.

■ Cadro 3.29

Poboación ocupada ⁽¹⁾ por sexo, grupos de idade e sector económico. Galicia. 2002-2004

	2002					2003					2004				
	Total	Agr. e pesca	Ind.	Const.	Servizos	Total	Agr. e pesca	Ind.	Const.	Servizos	Total	Agr. e pesca	Ind.	Const.	Servizos
Total															
de 16 a 19 anos	16,8	1,6	5,4	3,4	6,4	16,9	1,4	4,5	2,9	8,2	12,5	0,4	3,4	2,8	5,9
de 20 a 24 anos	82,0	3,7	22,0	15,7	40,6	83,0	5,0	20,8	13,2	44,0	84,6	3,6	18,5	12,5	50,0
de 25 a 54 anos	829,1	89,5	170,8	99,9	468,8	861,5	87,9	168,1	99,5	506,1	876,1	86,7	169,5	104,3	515,6
de 55 e + anos	144,2	43,2	19,9	14,3	66,8	144,0	42,5	21,2	13,8	66,4	147,2	35,3	24,1	15,1	72,7
Total	1.072,2	138,1	218,1	133,4	582,6	1.105,4	136,7	214,6	129,4	624,7	1.120,3	126,0	215,5	134,7	644,2
Homes															
de 16 a 19 anos	11,2	1,6	3,3	3,4	2,9	11,7	1,1	3,5	2,9	4,2	9,9	0,4	3,1	2,8	3,6
de 20 a 24 anos	51,8	3,4	15,4	15,3	17,7	51,6	3,6	17,5	12,8	17,7	50,7	3,0	14,4	11,8	21,5
de 25 a 54 anos	498,0	53,2	117,6	95,1	232,1	509,6	49,6	118,0	95,4	246,6	512,5	48,9	118,1	97,5	248,0
de 55 e + anos	85,8	17,8	15,9	13,9	38,2	86,9	17,4	17,7	13,7	38,0	87,6	14,6	19,5	14,8	38,8
Total	646,8	76,0	152,1	127,7	290,9	659,8	71,7	156,8	124,8	306,4	660,8	66,8	155,1	126,9	311,9
Mulleres															
de 16 a 19 anos	5,6	-	2,1	-	3,5	5,2	0,3	0,9	-	4,0	2,5	-	0,3	-	2,3
de 20 a 24 anos	30,2	0,3	6,7	0,4	22,8	31,4	1,4	3,3	0,4	26,4	33,9	0,6	4,1	0,6	28,5
de 25 a 54 anos	331,1	36,3	53,2	4,9	236,7	351,9	38,3	50,0	4,1	259,5	363,5	37,8	51,4	6,8	267,6
de 55 e + anos	58,4	25,4	4,0	0,5	28,6	57,2	25,0	3,5	0,2	28,4	59,6	20,7	4,6	0,4	33,9
Total	425,4	62,1	65,9	5,7	291,7	445,7	65,0	57,8	4,6	318,3	459,5	59,2	60,3	7,7	332,3

(1) Datos en miles. Medias anuais

Fonte: INE, EPA. Elaboración polo IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE

Para coñecer a situación profesional dos ocupados de Galicia presentamos o cadro 3.30, que inclúe a desagregación por sexo e sector económico no último bienio. Sobrancearemos que:

■ A poboación asalariada subiu en 2004 de novo (aunque con menos forza que en 2003) e supón xa un 74,4% da poboación ocupada de Galicia; séguenlle en importancia cuantitativa os “empresarios ou membros de cooperativas” (que baixou lixeiramente nese ano) e, xa de moi lonxe, as “axudas familiares”, que tiveron unha suba importante no último ano (do 7,5%). Aproxímase máis, deste xeito, a nosa taxa de *salarización* ás medias do estado e da Unión Europea, aunque segue por baixo delas.

■ Por sexos, en 2004 en Galicia dúas de cada tres persoas ocupadas como “axudas familiares” son mulleres, e están fundamentalmente empregadas no sector primario e nos servizos -nos que duplican e triplican respectivamente aos homes-. No conxunto das persoas asalariadas de Galicia, en cambio, as mulleres supoñen só un 40,6%.

Cadro 3.30 Poboación ocupada ⁽¹⁾ por sexo, situación profesional e sector económico. Galicia. 2002-2004

	2002					2003					2004				
	Total	Agri. e pesca	Ind.	Constru.	Servizos	Total	Agri. e pesca	Ind.	Constru.	Servizos	Total	Agri. e pesca	Ind.	Constru.	Servizos
Total															
Asalariados	780,8	27,9	198,4	103,9	450,6	818,8	28,9	190,4	102,5	497,0	833,1	24,4	189,1	104,7	514,9
Empresario ou membro de cooperativa	255,2	86,8	17,9	28,9	121,7	255,3	85,3	23,1	26,7	120,1	253,1	78,0	25,2	12,5	120,0
Axudas familiares	35,4	23,3	1,7	0,7	9,8	30,7	22,0	1,0	0,2	7,4	33,0	23,3	1,1	0,0	8,6
Outra situación	0,8	0,2	0,1	0,0	0,6	0,7	0,5	0,1	0,0	0,1	16,1	0,2	0,1	15,1	0,7
Total	1.072,2	138,1	218,1	133,4	582,6	1.105,4	136,7	214,6	129,4	624,7	1.120,3	126,0	215,5	134,7	644,2
Homes															
Asalariados	476,8	24,6	137,4	99,8	215,0	495,4	23,4	138,6	98,8	234,7	495,1	20,6	135,0	98,1	241,4
Empresario ou membro de cooperativa	158,6	43,9	13,7	27,5	73,5	154,2	40,9	18,1	26,0	69,3	155,4	38,4	20,0	28,8	68,1
Axudas familiares	11,0	7,5	1,0	0,4	2,1	9,8	7,1	0,1	0,1	2,5	9,7	7,7	0,1	-	1,9
Outra situación	0,4	-	0,1	-	0,3	0,4	0,4	-	-	-	0,6	0,1	-	-	0,5
Total	646,8	76,0	152,1	127,7	290,9	659,8	71,7	156,8	124,8	306,4	660,8	66,8	155,1	126,9	311,9
Mulleres															
Asalariados	304,1	3,3	61,0	4,1	235,6	323,4	5,6	51,7	3,8	262,3	338,1	3,8	54,1	6,6	273,5
Empresario ou membro de cooperativa	96,6	42,9	4,2	1,4	48,2	101,0	44,4	5,1	0,7	50,8	97,7	39,6	5,2	1,1	51,9
Axudas familiares	24,3	15,7	0,7	0,2	7,7	20,9	14,9	0,9	0,1	5,0	23,2	15,6	1,0	-	6,7
Outra situación	58,4	0,1	-	-	0,2	0,3	0,1	0,1	-	0,1	0,5	0,2	0,1	-	0,2
Total	425,4	62,1	65,9	5,7	291,7	445,7	65,0	57,8	4,6	318,3	459,5	59,2	60,3	7,7	332,3

(1) Datos en miles. Medias anuais

Fonte: INE, EPA. Elaboración polo IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE

A desagregación provincial da poboación ocupada en cada sector económico no último trienio podemos vela no cadro 3.31. Respecto da ocupación global por provincias, sobrancearemos que no ano 2004:

■ Un 75,6% do emprego total galego se concentra nas provincias da Coruña e Pontevedra; a primacía na ocupación da Galicia occidental vai sendo máis evidente cada ano que pasa.

■ Destaca a importancia da poboación ocupada no sector agro-pesqueiro en Lugo, que ten a terceira parte do total do emprego de Galicia nese sector. Na distribución sectorial do emprego desa provincia, representa un 28,2% do total, máis do dobre que a provincia seguinte nesa clasificación (Ourense, cun 11,7%).

■ Só unha provincia galega (Ourense) baixou o número de ocupados (ao igual que en 2003) mentres que a provincia de Pontevedra tivo a maior suba da ocupación, tanto absoluta como porcentual.

No tocante á análise por tipos de contrato das persoas asalariadas (temporais ou indefinidos), o gráfico adxunto reflicte unha das principais diverxencias da nosa estrutura sociolaboral co promedio da UE ou da OCDE: a altísima temporalidade. Máis dun terzo das persoas asalariadas de Galicia teñen un contrato temporal (3,4 puntos por riba do valor estatal), e nas mulleres a taxa de temporalidade en Galicia chega ao 37,7% (6,1 puntos por riba da media española). Veá un bo campo no que traballar para “homologar” o noso mercado de traballo co dos estados desenvolvidos cos que queremos converxer.

Poboación ocupada por sector económico e provincia. Galicia. 2002-2004

■ **Cadro 3.31**

Galicia	2002	2003	2004
A Coruña	432,7	456,9	462,9
Lugo	141,9	144,3	148,4
Ourense	134,9	130,6	124,7
Pontevedra	362,6	373,6	384,2
Total	1.072.2	1.105.4	1.120.3
Agricultura e Pesca			
A Coruña	42,5	45,0	37,5
Lugo	40,7	41,2	41,9
Ourense	15,1	14,6	14,6
Pontevedra	39,8	36,0	32,0
Total	138.1	136.7	126.0
Industria			
A Coruña	85,5	83,8	87,0
Lugo	18,3	19,5	18,8
Ourense	25,8	23,8	22,2
Pontevedra	88,5	87,5	87,5
Total	218.1	214.6	215.5
Construción			
A Coruña	61,0	55,8	56,0
Lugo	15,0	12,6	13,6
Ourense	16,4	17,2	16,4
Pontevedra	41,0	43,9	48,6
Total	133.4	129.4	134.7
Servizos			
A Coruña	243,7	272,3	282,5
Lugo	67,9	71,1	74,1
Ourense	77,7	75,1	71,6
Pontevedra	193,3	206,2	216,1
Total	582.6	624.7	644.2

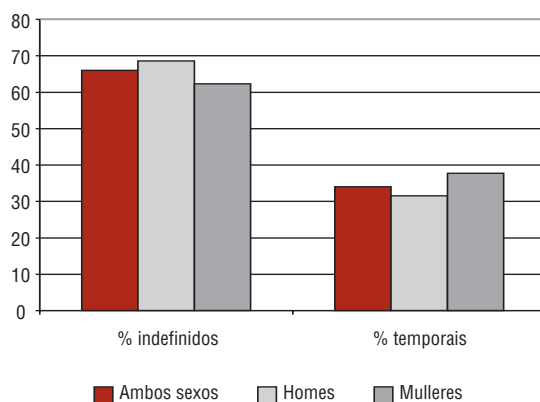
Datos en miles. Medias anuais.

Fonte: INE, EPA. Elaboración polo IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE

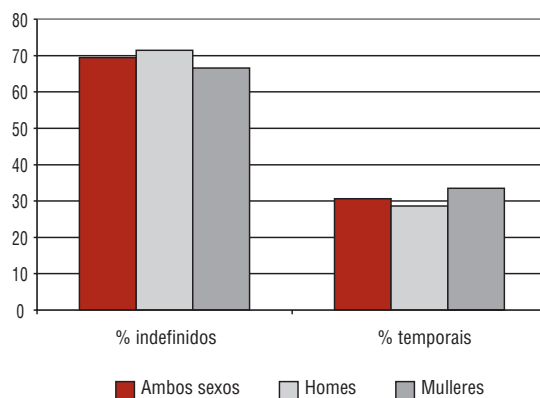
A diferenciación por tipos de xornada dos contratos das persoas asalariadas explícita que en Galicia a contratación a tempo parcial supón un 8% do total (medio punto por baixo do promedio estatal e moi por debaixo do europeo). Nas mulleres (14,7%) cuadriplíca á dos homes (3,3%).

A contratación (tipo de contrato, tipos de xornada, etc.) estúdase no capítulo 5, polo que remitimos alí ás persoas interesadas en afondar na súa análise. Cómpre subliñar, de todos os xeitos, o importante descenso da información estatística proporcionada (neste e noutros aspectos procedentes da EPA) polo IGE nos últimos anos; este “apagón estatístico” non contribúe, ao noso entender, ao cumprimento do seu deber de proporcionar instrumentos estatísticos axeitados para o estudo da sociedade galega.

Contratos temporais e indefinidos. Galicia 2004

Contratos temporais e indefinidos. España. 2004

3.6. Poboación desempregada e taxa de paro

Unha vez rematado o estudo da poboación ocupada, comezamos o estudo doutro compoñente da poboación activa -a poboación parada- ao través dos datos que proporcionan as *Enquisas de Poboación Activa* elaboradas polo INE.

Seguindo o esquema utilizado nos epígrafes anteriores, estudaremos primeiramente as cifras do desemprego das distintas comunidades autónomas e as súas taxas de paro. Posteriormente analizaremos afondaremos na taxa de desemprego galega e na distribución do paro por tempo de busca de emprego.

O cadro 3.32 recolle a poboación desempregada nas distintas comunidades autónomas no último trienio. Salientaremos que:

- O desemprego só subiu no ano 2004 en catro comunidades: Estremadura, Asturias, Cantabria e Castela-A Mancha, o crecemento foi especialmente intenso en Cantabria (9,1%).
- O maior descenso absoluto foi o de Andalucía, seguida de Canarias e Galicia; porcentualmente as maiores diminucións foron as de Ceuta-Melilla, A Rioxa e Navarra.
- O descenso do desemprego de Galicia en 2004 (4,9%) foi algo menor que o estatal (5,6%) pero supuxo un cambio moi positivo respecto da evolución do desemprego no bienio 2002-2003 (no que aumentara cada ano no entorno do 16%).

■ A participación relativa de Galicia no desemprego total de España en 2004 (8,1%) segue no nivel de 2003 e por riba das porcentaxes de 2002 (7%) e do noso peso demográfico no estado.

■ **Cadro 3.32**

Poboación parada. Por comunidades autónomas.

	Valores absolutos			Distribución			Variacións anuais					
	Miles			porcentual			Miles			%		
	T IV 02	T IV 03	T IV 04	T IV 02	T IV 03	T IV 04	T IV 02	T IV 03	T IV 04	T IV 02	T IV 03	T IV 04
Andalucía	632,6	592,2	523,5	29,9	27,8	26,1	47,4	-40,4	-68,7	8,1	-6,4	-11,6
Aragón	32,3	32,3	28,0	1,5	1,5	1,4	8,8	0,0	-4,3	37,4	0,0	-13,3
Asturias	42,0	44,3	44,4	2,0	2,1	2,2	15,1	2,3	0,1	56,1	5,5	0,2
Baleares	32,8	39,7	32,6	1,5	1,9	1,6	14,1	6,9	-7,1	75,4	21,0	-17,9
Canarias	95,0	108,1	94,0	4,5	5,1	4,7	7,0	13,1	-14,1	8,0	13,8	-13,0
Cantabria	25,1	25,2	27,5	1,2	1,2	1,4	4,5	0,1	2,3	21,8	0,4	9,1
C. A Mancha	70,3	70,8	75,0	3,3	3,3	3,7	8,1	0,5	4,2	13,0	0,7	5,9
C. León	104,7	115,3	111,9	4,9	5,4	5,6	0,1	10,6	-3,4	0,1	10,1	-2,9
Cataluña	295,9	282,4	281,1	14,0	13,3	14,0	33,2	-13,5	-1,3	12,6	-4,6	-0,5
C. Valenciana	208,0	207,2	202,8	9,8	9,7	10,1	34,4	-0,8	-4,4	19,8	-0,4	-2,1
Extremadura	85,2	77,5	82,2	4,0	3,6	4,1	27,0	-7,7	4,7	46,4	-9,0	6,1
Galicia	147,9	171,7	163,3	7,0	8,1	8,1	21,6	23,8	-8,4	17,1	16,1	-4,9
Madrid	173,1	178,9	175,0	8,2	8,4	8,7	-1,8	5,8	-3,9	-1,0	3,4	-2,2
Murcia	59,2	56,4	53,2	2,8	2,7	2,7	4,6	-2,8	-3,2	8,4	-4,7	-5,7
Navarra	13,2	15,2	12,3	0,6	0,7	0,6	2,1	2,0	-2,9	18,9	15,2	-19,1
País Vasco	91,6	93,6	89,2	4,3	4,4	4,4	-1,3	2,0	-4,4	-1,4	2,2	-4,7
A Ríoxa	7,2	7,5	5,8	0,3	0,4	0,3	1,7	0,3	-1,7	30,9	4,2	-22,7
Ceuta e Melilla	2,1	8,7	5,2	0,1	0,4	0,3	-0,3	6,6	-3,5	-12,5	314,3	-40,2
España	2.118,1	2.127,1	2.007,1	100	100	100,0	226,3	9,0	-120,0	12,0	0,4	-5,6

Fonte: INE, EPA. 4º trimestre de cada ano (cadro tomado do MTAS: Coyuntura Laboral nº 72, marzo 2005)

A taxa de paro (porcentaxe de parados sobre a poboación activa) é en 2004 dun 12,5% en Galicia (2,1 puntos maior que no conxunto do estado pero un punto menos que no ano anterior). O cadro 3.33 permítenos o seguimento comparativo das taxas de desemprego nas distintas comunidades autónomas no último trienio, evidenciando que:

■ En 2004 a taxa de desemprego diminuíu en Galicia un punto e no conxunto do estado 0,8 puntos. No último bienio, subiu en Galicia medio punto mentres que baixou case un punto en España.

■ Galicia é en 2004 a terceira comunidade do estado na clasificación por maior taxa de desemprego, tras Extremadura e Andalucía; neste ano acurtouse o noso diferencial con Andalucía e aumentou con Extremadura.

Taxas de paro. Por comunidades autónomas. 2002-2004

■ Cadro 3.33

	Valores das taxas En porcentaxe			Variacións anuais (en puntos porcentuais)		
	T IV 02	T IV 03	T IV 04	T IV 02	T IV 03	T IV 04
Andalucía	20,2	18,5	16,0	0,9	-1,7	-2,5
Aragón	6,3	6,2	5,3	1,6	-0,1	-0,9
Asturias	10,0	10,0	10,4	3,2	0,0	0,3
Baleares	8,1	9,4	7,6	3,2	1,3	-1,8
Canarias	11,3	12,1	10,5	0,5	0,8	-1,6
Cantabria	10,7	10,3	11,3	1,8	-0,4	0,9
C. A Mancha	9,7	9,6	9,9	0,8	-0,1	0,3
C. León	10,0	10,9	10,3	-0,2	0,9	-0,6
Cataluña	9,6	8,9	8,8	0,9	-0,7	-0,1
C. Valenciana	10,5	10,2	9,7	1,5	-0,3	-0,5
Extremadura	19,0	17,1	17,5	5,0	-1,9	0,4
Galicia	12,0	13,5	12,5	1,4	1,5	-1,0
Madrid	6,9	7,0	6,6	-0,2	0,1	-0,4
Murcia	11,4	10,5	9,7	0,4	-0,9	-0,8
Navarra	5,2	5,9	4,7	0,7	0,6	-1,2
País Vasco	9,3	9,3	8,9	-0,2	0,0	-0,5
A Rioxa	6,1	6,2	4,6	1,4	0,1	-1,6
Ceuta e Melilla	4,2	14,6	9,0	-0,5	10,4	-5,6
España	11,5	11,2	10,4	0,9	-0,3	-0,8

Fonte: INE, EPA. 4º trimestre de cada ano (cadro tomado do MTAS: Coyuntura Laboral nº 72, marzo 2005)

A desagregación por sexos das taxas de desemprego do cadro 3.34 permite observar coas medias anuais de 2004 que:

■ A taxa global de desemprego de Galicia é un punto maior que coa do cuarto trimestre vista no cadro 3.33 (e a de España, catro décimas maior).

■ A taxa feminina de Galicia é máis do dobre que a masculina (o que non ocorre no promedio estatal); só é maior que a nosa nas mulleres en Andalucía, Extremadura e Ceuta-Melilla, mentres que nos homes tamén é maior a de Canarias.

■ O diferencial entre a taxa de paro das mulleres e a dos homes en Galicia (10,1 puntos) é moi superior ao promedio estatal (7 puntos); a maior parte desa diferenza ben explicada por ser moito maior a taxa de desemprego das mulleres en Galicia que na media española (4,2 puntos), diferenza que se reduce considerablemente nos homes (1,1 puntos):

A comparanza da nosa taxa de desemprego coas da OCDE (6,8%) ou da UE-15 (8%) que figuran no cadro 1.2 deste Informe explicita que en 2004 a nosa taxa de desemprego dobrou á da OCDE e superou en 5,5 puntos (nun 68,8%, xa que logo) á da UE-15. Velaí unha notoria “diverxencia” real da nosa estrutura económico-social que cómpre reducir no posible para achegarnos ao nivel medio de benestar dos nosos socios na UE ou da OCDE.

Especialmente graves son as taxas de desemprego das mulleres e das persoas máis novas.

Taxas de paro. Por sexo e comunidades autónomas. 2004

■ Cadro 3.34

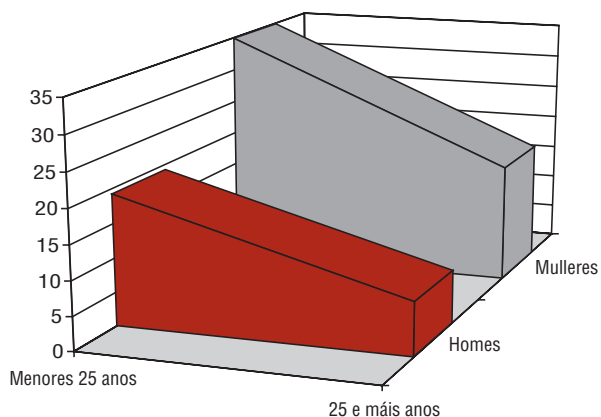
	Ambos sexos	Homes	Mulleres
Andalucía	16,97	12,48	24,08
Aragón	5,36	3,65	7,90
Asturias	10,37	7,13	14,99
Baleares	8,96	7,47	10,97
Canarias	11,86	9,22	15,68
Cantabria	10,53	7,82	14,60
C. A Mancha	9,31	5,05	16,68
C. León	10,50	6,28	17,00
Cataluña	9,15	7,17	11,77
C. Valenciana	9,99	7,51	13,50
Extremadura	17,11	10,98	27,11
Galia	13,46	9,02	19,15
Madrid	6,47	5,22	8,12
Murcia	10,54	7,41	15,42
Navarra	4,99	3,60	7,00
País Vasco	9,40	7,64	11,82
A Ríoxa	5,51	4,27	7,47
Ceuta e Melilla ⁽¹⁾	13,37	9,95	20,27
España	10,81	7,94	14,91

(1) As estimacións de Ceuta e Melilla non se publican desagregadas porque o tamaño mostr al en cada unha delas non o permite.

Datos en medias anuais

Fonte: INE, EPA

Taxas de desemprego. Galicia 2004

O gráfico adxunto evidencia que:

■ A taxa de desemprego en Galicia da poboación menor de 25 anos foi en 2004 dun 25,9% (superior en 3,9 puntos ao promedio estatal, en dez puntos ao da Unión Europea ou en quince puntos ao dos Estados Unidos de América).

■ As mulleres menores de 25 anos tiveron en 2004 en Galicia unha taxa de desemprego do 35% (8,4 puntos porcentuais por riba do valor en España).

A distribución das taxas de desemprego das provincias de Galicia (con desglose por sexos) pódese ver para o último trienio no cadro 3.35; compróbase que:

■ No último bienio só baixou a taxa de paro na provincia de Lugo; o maior crecemento nese período foi na de Ourense (4,7 puntos).

Taxas de paro. Por sexo e provincia. Galicia/España. 2002-2004

■ Cadro 3.35

	2002	2003	2004
A Coruña			
Homes	9,3	8,9	9,7
Mulleres	17,8	19,9	20,6
Total	12,8	13,7	14,5
Lugo			
Homes	6,3	5,7	4,3
Mulleres	13,0	11,3	13,9
Total	9,2	8,1	8,6
Ourense			
Homes	6,5	5,9	9,9
Mulleres	11,2	12,0	17,7
Total	8,5	8,4	13,2
Pontevedra			
Homes	8,2	9,3	9,6
Mulleres	21,2	21,0	19,9
Total	13,7	14,4	14,1
Galicia			
Homes	8,2	8,3	9,0
Mulleres	17,5	18,3	19,1
Total	12,2	12,6	13,5

Medias anuais

Fonte: INE, EPA (recollido de: ige.xunta.es/ga/sociais/traballo/epa)

■ En 2004 só baixou na provincia de Pontevedra (e tivo un aumento moi intenso en Ourense).

■ As dúas provincias máis desenvolvidas teñen en 2004 as maiores taxas de desemprego feminino (no entorno do 20%),e tamén os únicos diferenciais homes- mulleres que superan os dez puntos.

No cadro 3.36 recollemos a distribución da poboación desempregada galega no último trienio segundo o tempo de busca no emprego. Sobrancearemos que:

■ Subiu especialmente en 2004 o número de persoas desempregadas que levan sen atopar emprego entre 6 e 11 meses ou ben 2 anos ou máis (pero aumentou tamén nas que levan de un a dous anos).

■ Aumentou en Galicia o desemprego de longa duración no último bienio a un ritmo constante dunhas 7.000 persoas por ano, polo que quedou en 2004 co maior valor do período analizado (78.300 persoas, 7.700 máis que no ano anterior e 14.400 máis que en 2002). O paro de longa duración afecta xa a case a metade do total de persoas desempregadas (e ten moito maior incidencia nas mulleres que nos homes).

■ Cadro 3.36

Parados por tempos de busca de emprego

	2002	2003	2004
Menos de 6 meses	51,7	52,8	52,7
De 6 a 11 meses	23,4	26,7	32,9
De 1 ano a menos de 2	22,6	24,9	27,7
2 anos ou máis	41,3	45,7	50,6
Xa atopou traballo	9,2	9,7	10,4
Total	148,2	159,8	174,3

Medias anuais

Fonte: INE, EPA. Elaboración polo IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE.

3.7. O paro rexistrado

O paro rexistrado é unha fonte alternativa á vista no apartado anterior. Os seus valores para a nosa comunidade autónoma obtéñense do rexistro que a tal efecto existe nas Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia e no Instituto Social de la Marina, onde os parados se poden inscribir para solicitar servizos de intermediación laboral, formación, prestacións, etc. Os datos son introducidos no Sistema de Información do INEM, que realiza o tratamento estatístico para o conxunto do Estado.

Para explicar a diferenza entre os datos do paro estimado e os do paro rexistrado hai que ter en conta que o primeiro resulta dunha estimación estatística e o segundo dun rexistro, e neste último caso non todos os colectivos teñen motivos para inscribirse (por exemplo por ter unha baixa expectativa de acceder ao traballo); ademais varios colectivos de desempregados non son computados polo INEM como parados, como por exemplo os estudantes de ensino oficial menores de 25 anos (ou ben os que superando esa idade sexan demandantes de primeiro emprego), demandantes de emprego por período inferior a tres meses, demandantes con xornada semanal menor de 20 horas ou traballadores eventuais agrarios beneficiarios do subsidio especial de desemprego. Na EPA, en cambio, considéranse paradas a todas as persoas de 16 ou máis anos que están sen traballo, dispoñibles para traballar e buscando activamente emprego (ou xa atoparon traballo e están á espera de se incorporar).

Tendo en conta as moitas situacións que se inclúen na lexislación que regula cales son as demandas de emprego pendentes nas oficinas de emprego que non se consideran incluídas no concepto de paro rexistrado, e dado que os datos de paro homologables por Eurostat son os da EPA, consideramos máis axeitado realizar o estudo do desemprego cos datos do INE.

O cambio de metodoloxía da EPA no ano 2002 non afecta, obviamente, ao paro rexistrado, pero si que ten a súa repercusión indirecta nas taxas de paro rexistrado, posto que supón un cambio na variable que se toma como denominador (a poboación activa) na fórmula de cálculo desas taxas; dado que a nova metodoloxía supón unha suba da poboación activa, conlevará unhas taxas de paro rexistrado a partir de entón menores das que resultarían coa vella metodoloxía.

Si que vai afectar (pero desde o ano 2005) de xeito importante a aplicación do novo sistema de información dos Servizos Públicos de Emprego, que fixo aflorar 32.528 desempregados máis en Galicia (479.050 no total de España), o que representa un 20,6% máis dos que ata o ano 2004 se viñan computando en Galicia.

O desemprego das diferentes comunidades autónomas en decembro de 2004 e a súa variación (absoluta e relativa) respecto do ano anterior figuran no cadro 3.37, que explicita que nese ano:

- A diminución do paro rexistrado en Galicia (1,89%) quedou medio punto por baixo do promedio español (2,41%).
- A participación relativa de Galicia no paro rexistrado estatal (9,2%) é moito maior que o noso peso relativo poboacional (6,4%).

A evolución do paro rexistrado en Galicia dese o ano 2000 figura no cadro 3.38, que recolle tamén as taxas de paro; cómpre facer unha chamada de atención respecto

Paro rexistrado. Por comunidade autónoma. 2003-2004

■ Cadro 3.37

	Decembro 2004	Variacións anuais	
		Variación absoluta	% Variación
Andalucía	347.836	-18.461	-5,04
Aragón	30.696	-2.631	-7,89
Asturias	54.577	-659	-1,19
Baleares	38.612	1.036	2,76
Canarias	106.038	3.810	3,73
Cantabria	22.468	-1.790	-7,38
C. A Mancha	79.974	-784	-0,97
C. León	96.189	-6.088	-5,95
Cataluña	207.521	816	0,39
Ceuta	4.566	456	11,09
C. Valenciana	150.834	7.894	5,52
Extremadura	63.849	-921	-1,42
Galicia	154.363	-2.974	-1,89
A Rioxa	7.511	135	1,83
Madrid	176.328	-16.465	-8,54
Murcia	34.875	-1.753	-4,79
Navarra	17.863	308	1,75
País Vasco	71.622	-3.170	-4,24
Melilla	4.568	44	0,97
España	1.670.290	-41.197	-2,41

Fonte: INEM

Evolución do paro rexistrado e da taxa de paro. Galicia. Galicia 2000-2004

■ Cadro 3.38

	Nº Parados	Taxa de paro
2000	142.216	12,16
2001	138.354	12,10
2002	151.015	12,35
2003	157.337	12,36
2004	154.363	11,94

Datos de decembro de cada ano.

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais:
Informe do paro rexistrado

destas, para que non se esqueza que as taxas de paro rexistrado resultan dunha estraña mestura de datos rexistrais (número de desempregados) con datos de estimación estatística (poboación activa), polo que o seu uso está amplamente cuestionado.

O volume absoluto de desempregados acada en Galicia en 2004 o segundo valor máis alto do último quinquenio; a taxa de paro nese ano é a menor, sobranceando o escaso recorrido da mesma nese período (só variou catro décimas da maior á menor).

O desemprego rexistrado das diferentes provincias galegas en 2004 figura no cadro 3.39, que permite ás persoas interesadas realizar o estudo desagregado do paro rexistrado en dous grupos de idade, sexos e provincias.

■ Cadro 3.39

Paro rexistrado. Por provincias e idades. Galicia. 2004

	Total	Menores de 25 anos			Maiores de 25 anos		
		Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
A Coruña	63.879	8.283	3.712	4.571	55.596	21.920	33.676
Lugo	16.047	2.160	989	1.171	13.887	5.991	7.896
Ourense	18.321	2.031	924	1.107	16.290	6.650	9.640
Pontevedra	56.116	8.242	3.712	4.530	47.874	18.156	29.718
Galicia	154.363	20.716	9.337	11.379	133.647	52.717	80.930

Datos de decembro

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais (Informe do paro rexistrado)

O cadro 3.40 recolle a desagregación provincial do número de desempregados e das taxas de paro rexistrado en 2004 e permite a comparanza cos valores estatais. Subliñaremos que as catro provincias galegas superan a taxa española de desemprego, sobranceando especialmente as dúas meridionais (que son as que están por riba do promedio galego).

Paro rexistrado e taxa de paro. Por provincias. 2004

■ Cadro 3.40

	Nº Parados	Taxa de paro
España	1.670.290	8,67
A Coruña	63.879	11,84
Lugo	16.047	9,95
Ourense	18.321	12,87
Pontevedra	56.116	12,47
Galicia	154.363	11,94

Datos de decembro 2004

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais: Informe do paro rexistrado

As taxas de paro rexistrado de Galicia no ano 2004 por sexos e grupos de idade do cadro 3.41 constatan que nas mulleres son moito maiores que nos homes (moi especialmente no grupo das persoas maiores de 25 anos).

Taxa de paro. Por idades e sexos. Galicia. 2004

■ Cadro 3.41

	Menores de 25 anos	Maiores de 25 anos
Homes	12,2	8,1
Mulleres	19,5	15,9

Datos de decembro 2004

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais: Informe do paro rexistrado

A distribución sectorial do paro rexistrado de Galicia ao final de 2004 e a súa variación nese ano figura no cadro 3.42, que reflicte que:

Paro rexistrado. Por sectores. Galicia. 2004

■ Cadro 3.42

	Decembro 2004	Variación decembro 2003	% Variación
Agricultura e pesca	4.247	260	6,12
Industria	25.523	-1.305	-5,11
Construción	19.146	-305	-1,59
Servizos	81.006	1.465	1,81
Sen emprego anterior	24.441	-3.089	-12,64

Datos decembro

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais: Informe do paro rexistrado

■ O sector servizos ten máis desempregados (7.649 persoas máis) que a suma dos outros catro apartados do cadro, e desde logo moito máis (32.090) que os outros tres sectores produtivos xuntos (agro-pesqueiro, industrial e construción)

■ Na variación do último ano, baixou con especial intensidade o colectivo de desempregados: “sen emprego anterior” mentres que o que subiu porcentualmente máis foi o sector agro-pesqueiro.

O cadro 3.43 explicita a situación do paro rexistrado por niveis académicos e provincias: os niveis de EXB e certificado de estudos primarios concentran dúas de cada tres persoas desempregadas de Galicia ao final do ano 2004 (66,8%, un punto máis que no ano anterior).

■ Cadro 3.43

Paro rexistrado. Por nivel académico e provincias. 2004

	Sen estudos	Sen certif. estudos prim.	Con certif. estudos prim.	EXB	BUP	FP	Estudios medios	Estudios superiores
A Coruña	136	2.001	18.476	24.072	7.293	4.999	2.625	4.277
Lugo	9	939	5.043	4.866	1.655	1.694	987	854
Ourense	24	840	6.825	5.605	2.090	1.330	843	764
Pontevedra	53	1.552	15.703	22.503	6.380	4.969	2.208	2.748
Galicia	222	5.332	46.047	57.046	17.418	12.992	6.663	8.643

Datos de decembro 2004

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais: Informe do paro rexistrado

Dúas vantaxes do paro rexistrado respecto do paro-EPA ou paro estimado son a posibilidade de estudo mensual e unha maior desagregación espacial dos datos (por comarcas, ou mesmo por concellos). No cadro 3.44 recolleemos o paro rexistrado nas distintas comarcas de Galicia, coa súa distribución por idades (con detalle por sexos en cada unha delas) e por sectores económicos, para permitir realizar a súa análise ás persoas que necesiten un maior nivel de concreción territorial.

■ Cadro 3.44

Paro rexistrado por comarcas. Por idades e sectores económicos. Galicia.2004

Comarcas	Total	Distribución por idades						Distribución por sectores económicos				
		Menores de 25 anos			Resto de idades			Agric./ gand.	Industria	Construc.	Servizos	Sen emprego
		Global	Homes	Mulleres	Global	Homes	Mulleres					
A Barcala	670	75	35	40	595	335	260	22	78	160	329	81
Muros	886	97	36	61	789	305	484	38	238	163	379	68
Noia	1.897	254	89	165	1.643	659	984	103	350	330	902	212
O Sar	1.048	123	62	61	925	424	501	10	248	162	495	133
Ordes	1.902	247	103	144	1.655	749	906	26	453	365	710	348
Ortegal	676	100	36	64	576	228	348	56	127	96	288	109
Santiago	8.704	1.165	506	659	7.539	3.107	4.432	75	862	1.018	4.990	1.759
Terra de Melide	547	68	24	44	479	221	258	13	95	79	244	116
Terra de Soneira	1.187	131	48	83	1.056	510	546	50	215	320	461	141
Xallas	1.004	101	52	49	903	505	398	23	145	353	389	94
A Coruña	20.393	2.320	1.182	1.138	18.073	7.243	10.830	309	2.814	2.005	12.555	2.710
Arzúa	782	107	54	53	675	324	351	20	151	151	339	121
Barbanza	4.531	656	232	424	3.875	1.202	2.673	267	1.548	438	1.924	354
Bergantiños	4.826	644	303	341	4.182	1.563	2.619	119	1.503	975	1.707	522
Betanzos	1.726	277	115	162	1.449	635	814	18	253	224	978	253
Eume	1.344	240	124	116	1.104	427	677	19	142	240	647	296
Ferrol	10.090	1.463	612	851	8.627	2.849	5.778	127	1.303	1.179	4.673	2.808
Fisterra	1.666	215	99	116	1.451	634	817	56	225	335	794	256
A Fonsagrada	209	34	15	19	175	89	86	20	36	30	91	32
A Mariña Central	1.190	194	86	108	996	354	642	50	131	141	718	150
A Mariña Occ.	1.281	223	105	118	1.058	379	679	60	121	142	766	192
A Mariña O.	681	86	43	43	595	238	357	20	67	90	428	76
A Ulloa	378	45	24	21	333	175	158	12	54	87	186	39
Chantada	699	79	41	38	620	325	295	23	90	150	373	63
Lugo	5.906	802	346	456	5.104	1.992	3.112	105	547	576	3.825	853
Meira	172	23	9	14	149	64	85	11	18	15	104	24
Os Ancares	520	60	31	29	460	268	192	28	43	110	290	49
Quiroga	338	46	22	24	292	130	162	20	49	57	146	66
Sarria	1.157	108	61	47	1.049	478	571	20	132	161	649	195
Terra Chá	1.781	217	87	130	1.564	836	728	33	266	377	889	216
Terra de Lemos	1.735	243	119	124	1.492	663	829	38	201	269	902	325
A Limia	1.470	143	52	91	1.327	539	788	70	200	232	752	216
Allariz-Maceda	648	74	35	39	574	229	345	19	162	106	287	74
Baixa Limia	432	27	16	11	405	208	197	47	42	90	221	32
O Carballiño	1.409	165	77	88	1.244	509	735	31	222	189	705	262
O Ribeiro	949	132	67	65	817	388	429	43	124	148	489	145
Ourense	8.135	1.009	446	563	7.126	2.639	4.487	102	1.084	957	4.640	1.352
Terra de Caldelas	184	16	6	10	168	102	66	6	10	13	136	19
Terra de Celanova	1.124	82	35	47	1.042	501	541	34	206	187	560	137
Terra de Trives	254	22	14	8	232	150	82	6	49	48	124	27
Valdeorras	1.331	156	72	84	1.175	437	738	26	349	138	662	156
Verín	1.955	171	83	88	1.784	714	1.070	50	409	338	829	329
Viana	430	34	21	13	396	234	162	21	44	114	196	55
A Paradanta	756	112	44	68	644	326	318	24	87	153	339	153
Caldas	2.171	355	137	218	1.816	662	1.154	59	439	349	904	420
O Baixo Miño	3.025	555	244	311	2.470	932	1.538	267	518	368	1.346	526
O Condado	2.665	448	193	255	2.217	838	1.379	134	525	343	1.190	473
Deza	1.213	179	78	101	1.034	477	557	38	205	209	537	224
O Morrazo	5.249	873	433	440	4.376	1.712	2.664	460	799	468	2.803	719
O Salnés	7.147	1.060	395	665	6.087	2.136	3.951	212	1.394	739	3.884	918
Pontevedra	6.468	977	442	535	5.491	2.201	3.290	207	806	751	3.468	1.236
Tabeirós-T. de Montes	1.343	229	85	144	1.114	465	649	25	155	221	613	329
Vigo	26.079	3.454	1.661	1.793	22.625	8.407	14.218	575	5.189	2.187	14.150	3.978
Total	154.363	20.716	9.337	11.379	133.647	52.717	80.930	4.247	25.523	19.146	81.006	24.441

Datos de decembro. En miles

Fonte: Xunta de Galicia, Informe do paro rexistrado

3.8. A poboación inactiva

O cadro 3.45 presenta os datos da poboación inactiva de Galicia —con desagregación provincial e por situacións de inactividade— para o último trienio. Destacaremos os seguintes aspectos:

■ Máis da metade das persoas inactivas galegos están encadradas en 2004 no grupo de “xubilados e pensionistas” (53,2%, 1,3 puntos porcentuais máis que no ano anterior), uns dez puntos por riba da media española. A nivel provincial, destacan moi por riba da media galega as provincias coa estrutura demográfica máis envellecida: Lugo (60,4%) e Ourense (58,8%, 3,3 puntos máis que en 2003).

■ Na análise cruzada de situacións de inactividade e provincia sobrancearemos que en 2004 subiu a poboación inactiva nas catro provincias nas persoas con incapacidade permanente, na de Lugo en “labores da casa” e nas de Ourense e Pontevedra no grupo de “retirados, xubilados e pensionistas”.

Como remate deste capítulo presentamos no cadro 3.46 a distribución porcentual das persoas inactivas de 2004 nas diversas comunidades autónomas. Destacaremos que:

■ Globalmente Galicia é a comunidade cunha maior porcentaxe de persoas inactivas no grupo de “xubilados ou prexubilados” (41,9%), seguido moi de lonxe por Asturias e Cantabria (35% ambas comunidades). Tamén somos a comunidade cunha menor porcentaxe no grupo de “labores da casa” (seguida por Cataluña, con 6,6 puntos porcentuais máis).

■ A análise diferenciada por sexos amosa que a clara diferenza en Galicia da composición interna das mulleres inactivas respecto do promedio español é o que explica esa situación, pois a estrutura interna dos inactivos é moi semellante ao promedio estatal mentres que nas inactivas a porcentaxe de xubiladas ou prexubiladas é máis do dobre que no promedio estatal (somos a primeira comunidade, seguida moi de lonxe por Cataluña) e no grupo de mulleres inactivas en “labores da casa” a comunidade cunha menor porcentaxe (seguida moi de lonxe por Baleares). A alta participación relativa da muller en Galicia no sector agro-pesqueiro (agricultura, marisqueo...) está, indubidablemente, tras desta constatación estatística.

**Poboación inactiva por situación de inactividade.
Galicia e provincias. 2002-2004**

■ Cadro 3.45

	2002	2003	2004
Total			
A Coruña	470,8	442,2	433,2
Lugo	160,9	159,1	152,6
Ourense	155,9	161,3	160,4
Pontevedra	364,1	353,1	345,9
Galicia	1.151,8	1.115,7	1.092,0
Estudantes			
A Coruña	94,4	85,5	83,4
Lugo	21,7	22,5	22,1
Ourense	27,6	24,0	21,2
Pontevedra	71,2	65,0	60,0
Galicia	214,9	196,9	186,7
Labores da casa			
A Coruña	121,9	115,1	108,6
Lugo	25,7	25,8	26,7
Ourense	28,6	35,6	32,8
Pontevedra	102,5	94,3	83,9
Galicia	278,7	270,8	252,0
Retirados, xubilados e pensionistas			
A Coruña	224,0	215,9	215,7
Lugo	96,5	100,0	92,2
Ourense	86,5	91,9	94,3
Pontevedra	164,1	170,5	178,5
Galicia	571,1	578,2	580,7
Incapacitado permanente			
A Coruña	16,9	17,5	19,3
Lugo	13,7	8,9	10,5
Ourense	9,0	6,9	11,1
Pontevedra	12,8	12,2	13,6
Galicia	52,4	45,5	54,5
Outra situación			
A Coruña	13,7	8,1	6,2
Lugo	3,2	1,9	1,2
Ourense	4,2	3,0	1,0
Pontevedra	13,5	11,3	9,8
Galicia	34,6	24,3	18,3

Miles de persoas. Medias anuais

Fonte: INE. EPA. Elaboración do IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE.

Cadro 3.46

Inactivos por sexo, comunidades autónomas e clase principal de inactividade. 2004

	Total	Estudante	Xubilado ou prexubilado	Labores da casa	Incapacitado para traballar	Perceptor pensión distinta da de xubilación (ou prexubilación)	Outras
Ambos sexos							
Total	100,0	16,4	30,1	32,5	5,6	12,2	3,1
Andalucía	100,0	17,7	24,1	34,6	7,7	11,6	4,3
Aragón	100,0	14,2	34,8	34,9	2,5	12,0	1,6
Asturias	100,0	15,1	35,4	30,3	2,3	13,1	3,6
Baleares	100,0	15,2	33,3	31,0	8,7	11,2	0,6
Canarias	100,0	19,7	21,8	34,4	5,9	13,5	4,8
Cantabria	100,0	18,0	35,4	32,2	1,4	11,0	2,0
C. A Mancha	100,0	15,4	27,1	40,1	4,5	10,8	2,1
C. León	100,0	16,6	33,6	32,5	3,3	11,8	2,2
Cataluña	100,0	13,2	34,0	29,7	5,8	14,3	2,9
C. Valenciana	100,0	16,1	30,4	31,9	7,2	12,2	2,1
Extremadura	100,0	16,3	24,7	34,3	6,8	13,0	4,7
Galicia	100,0	17,1	41,9	23,1	5,0	11,3	1,7
Madrid	100,0	18,1	29,0	34,3	2,6	11,2	4,6
Murcia	100,0	16,9	21,4	32,3	17,2	10,3	2,0
Navarra	100,0	16,4	31,5	33,0	4,1	12,4	2,7
País Vasco	100,0	16,8	30,2	32,6	5,4	13,3	1,7
A Rioxa	100,0	14,1	31,2	37,7	2,8	12,5	1,7
Ceuta e Melilla	100,0	17,8	20,1	35,9	2,8	12,7	10,6
Homes							
Total	100,0	21,1	60,6	1,7	8,4	2,4	5,8
Andalucía	100,0	23,7	53,8	0,8	11,0	2,6	8,0
Aragón	100,0	18,1	71,3	2,3	3,2	1,6	3,5
Asturias	100,0	20,1	67,4	0,5	2,7	2,9	6,4
Baleares	100,0	17,4	59,3	8,5	11,5	2,0	1,3
Canarias	100,0	24,4	44,4	6,2	9,1	6,1	9,9
Cantabria	100,0	24,2	67,6	0,2	1,4	3,0	3,6
C. A Mancha	100,0	19,3	67,4	1,4	5,9	1,1	4,9
C. León	100,0	20,5	67,4	1,1	4,4	2,4	4,1
Cataluña	100,0	16,8	63,3	1,6	9,9	2,9	5,4
C. Valenciana	100,0	19,8	59,2	2,6	12,1	1,4	4,9
Extremadura	100,0	20,6	57,0	1,0	9,4	1,9	10,2
Galicia	100,0	20,6	63,0	2,5	6,8	3,3	3,7
Madrid	100,0	25,2	63,2	0,2	3,8	0,9	6,7
Murcia	100,0	21,2	44,5	0,9	25,7	2,9	4,8
Navarra	100,0	21,0	63,8	2,2	7,5	1,2	4,2
País Vasco	100,0	20,7	64,8	1,4	8,3	1,8	3,1
A Rioxa	100,0	18,4	64,8	1,4	6,4	5,1	3,9
Ceuta e Melilla	100,0	24,5	44,9	1,4	5,9	2,7	20,6
Mulleres							
Total	100,0	13,9	13,3	49,5	4,1	17,6	1,6
Andalucía	100,0	14,7	8,8	52,0	5,9	16,2	2,4
Aragón	100,0	11,9	13,8	53,7	2,1	18,0	0,5
Asturias	100,0	12,2	16,5	48,0	2,2	19,1	2,0
Baleares	100,0	13,9	18,7	43,7	7,1	16,3	0,3
Canarias	100,0	17,0	8,7	50,6	4,1	17,8	1,9
Cantabria	100,0	14,8	18,2	49,3	1,4	15,2	1,1
C. A Mancha	100,0	13,4	5,8	60,5	3,8	15,9	0,6
C. León	100,0	14,3	13,7	51,0	2,6	17,4	1,0
Cataluña	100,0	11,1	17,4	45,7	3,5	20,8	1,5
C. Valenciana	100,0	14,1	14,8	47,9	4,5	18,1	0,6
Extremadura	100,0	14,0	6,9	52,8	5,4	19,2	1,7
Galicia	100,0	14,9	29,1	35,5	3,9	16,1	0,5
Madrid	100,0	14,4	11,0	52,3	2,0	16,7	3,5
Murcia	100,0	14,7	9,7	48,1	12,9	14,0	0,6
Navarra	100,0	13,7	13,0	50,6	2,1	18,8	1,8
País Vasco	100,0	14,6	10,6	50,3	3,7	19,8	0,9
A Rioxa	100,0	11,8	13,0	57,4	0,9	16,5	0,4
Ceuta e Melilla (1)	100,0	14,0	5,7	55,8	1,1	18,5	4,9

(1) As estimacións de Ceuta e Melilla non se publican desagregadas porque o tamaño mostral en cada unha delas non o permite. Datos en medias anuais de porcentaxe respecto da poboación inactiva total de cada comunidade autónoma. Fonte: INE, EPA.

INICIO DA RELACIÓN LABORAL

4

4.1. Inscripción de empresas e apertura de centros de traballo

Inclúense neste apartado dous datos que, se ben non poden tomarse como reflexo real do número de empresas de Galicia, si poden considerarse como un índice aproximado, aínda que requiren precisións en cada apartado.

4.1.1. Inscripcións de empresas

As cifras que se inclúen non son referidas exactamente ao número de empresas, senón aos códigos de conta de cotización existentes en cada provincia a 31 de decembro de 2004, agás nas cifras relativas ao Réxime Especial do Mar cuxa contabilización corresponde a empresarios independentemente dos códigos ou embarcacións coas que contén. Isto supón que non coinciden, nos demais réximes, as cifras coa consideración de empresas ou centros de traballo, xa que un código pode ter varios centros de traballo e as empresas poden ter varios códigos.

No cadro 4.1, ofrécese o dato estático do número de empresas a 31 de decembro de 2004 que, aínda coas salvidades antes apuntadas, permite extraer algunha conclusión.

■ Cadro 4.1

Empresas en alta. Por réximes. Galicia. 2003-2004

	Réxime Xeral		Réximes especiais						Mar ⁽¹⁾		Total	
	2003	2004	Agrario		Emp. Fogar		Minería	Carbón	2003	2004	2003	2004
			2003	2004	2003	2004	2003	2004				
A Coruña	37.205	38.189	419	419	4.013	4.276	1	1	964	1.002	42.069	43.887
Lugo	12.553	12.748	450	483	1.053	1.135	0	0	212	214	15.494	14.580
Ourense	11.442	11.700	98	89	1.155	1.194	0	0	0	0	13.140	12.983
Pontevedra	33.749	34.609	314	287	2.841	2.960	0	0	1.822 ⁽²⁾	1.811⁽²⁾	37.943	39.667
Galicia	94.949	97.246	1.281	1.278	9.062	9.565	1	1	2.940	3.027	108.291	111.117

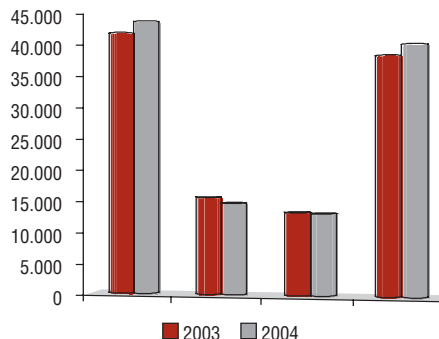
Elaboración propia

(1) As cifras deste réxime corresponden a empresarios independentemente dos códigos conta de cotización que teñan

(2) Inclúe as empresas dependentes do ISM-Dirección Provincial de Vilagarcía-das que parte corresponden á Coruña. Todos os datos a 31 de decembro

Fontes: Tesourería Xeral da Seguridade Social e Instituto Social da Mariña

Evolución do total de empresas en alta, por provincias

Obsérvase que no ano 2004, agás no réxime especial agrario que experimenta un descenso, increméntanse as cifras de empresas en alta, supoñendo globalmente un aumento do 2,6%.

Nos cadros 4.2 e 4.3, con datos extraídos do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais e referido ao Réxime Xeral, agrúpase nunha única conta de cotización á Seguridade Social a un colectivo de traballadores pertencentes a unha mesma empresa que desenvolven a súa actividade laboral nunha mesma provincia e que teñen características homoxéneas fronte á cotización, agrupando nunha única unidade —empresa— a todas as contas co mesmo Número de Identificación Fiscal. O tamaño de cada empresa obtívose en función do número de traballadores da empresa en cada

unidade territorial, independentemente do tamaño da empresa a nivel nacional. Agrúpanse, así mesmo por tamaño das empresas e segundo o tipo destas podéndose observar nas cifras o importante número de empresas de pequeno tamaño, que supón que o 87,14% das empresas teñen menos de 10 traballadores, e a ocupación elevada de traballadores en empresas cuxa titularidade corresponde a persoas xurídicas.

■ **Cadro 4.2** **Empresas. Por tamaño e provincia de radicación dos seus centros de traballo. Réxime Xeral. Galicia. 2004**

	De 1 a 2 trab.	De 3 a 5 trab.	De 6 a 9 trab.	De 10 a 25 trab.	De 26 a 49 trab.	De 50 a 249 trab.	De 250 a 499 trab.	De 500 a 999 trab.	1000 e máis trab.	Total
A Coruña	18.380	7.503	3.241	3.008	925	636	59	29	13	33.794
Lugo	6.567	2.556	998	842	231	137	8	5	3	11.347
Ourense	5.904	2.215	916	784	209	142	12	6	2	10.190
Pontevedra	16.257	6.925	3.071	2.756	894	497	46	11	12	30.469
Galicia	45.748	18.362	7.872	6.948	2.109	1.357	111	60	39	82.606

A suma do número de empresas por provincia non coincide necesariamente co total de Galicia, por canto unha mesma empresa pode ter centros de traballo en máis dunha provincia

Datos a 31 de decembro

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Anuario 2004

Empresas e traballadores segundo tipo de empresa. Por provincias. Galicia. 2004

■ **Cadro 4.3**

	Empresas			Traballadores (en miles)		
	Persoa física	Persoa xurídica	Total	Persoa física	Persoa xurídica	Total
A Coruña	13.542	20.250	33.794	29,1	263,5	292,6
Lugo	5.244	6.102	11.347	11,2	62,6	73,8
Ourense	4.212	5.978	10.190	8,5	62,6	71,1
Pontevedra	11.118	19.351	30.469	23,3	222,8	246,1
Galicia	33.974	48.629	82.606	72,0	611,5	683,5

A suma do número de empresas por provincia non coincide necesariamente co total de Galicia, por canto unha mesma empresa pode ter centros de traballo en máis dunha provincia

Datos a 31 de decembro de 2004

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Anuario 2004

4.1.2. Apertura de centros de traballo

Inclúense os cadros 4.4 e 4.5 relativos ás comunicacións de aperturas de centros de traballo, na súa acepción laboral, como unidade produtiva con organización específica que, polo tanto, non poden ser tomados conceptualmente como empresas, xa que estas poden ter un ou varios centros de traballo. Por outra banda, a falta de comunicación dos cesamentos dos centros de traballo, unha vez amortizados os cadros de persoal, impiden coñecer o dato máis preciso do total neto de centros de traballo creados nun período. En consecuencia, estas cifras refírense a aquelas comunicacións de apertura de centros de traballo que, con carácter preceptivo, realízan as empresas.

■ Cadro 4.4

Aperturas de centros de traballo. Galicia. 2004

Actividade CNAE 93	Datos do centro de traballo					Traballadores ocupados		
	De nova creación	Reanudación de actividade	Cambio de actividade	Traslado	Total	Homes	Mulleres	Total
A	197	1	0	3	201	456	107	563
B	48	4	0	0	52	96	10	106
C	19	3	0	0	22	74	6	80
D	612	10	7	53	682	1.868	685	2.553
E	23	1	0	1	25	39	3	42
F	6.832	134	12	98	7.076	44.002	553	44.555
G	2.656	63	15	162	2.896	1.851	2.572	4.423
H	1.404	128	6	11	1.549	759	1.442	2.201
I	418	13	2	29	462	714	164	878
J	144	0	2	29	175	242	189	431
K	1.135	13	5	117	1.270	1.440	1.063	2.503
L	5	1	0	1	7	112	64	176
M	173	7	0	6	186	442	484	926
N	238	5	1	14	258	200	467	667
O	572	18	2	31	623	541	750	1.291
P	4	1	0	0	5	0	5	5
Total	14.480	402	52	555	15.489	52.836	8.564	61.400

Códigos da rama de actividade económica segundo a Clasificación Nacional de Actividades Económicas (CNAE 93)

A Agricultura, gandería, caza e silvicultura

B Pesca

C Industrias extractivas

D Industrias manufactureiras

E Producción e distribución de enerxía eléctrica, gas e auga

F Construción

G Comercio: reparación de vehículos de motor, motocicletas, ciclomotores, artigos persoais e de uso doméstico

H Hostalería

I Transporte, almacenamento e comunicacións

J Intermediación financeira

K Actividades inmobiliarias e de aluguer: servizos empresariais

L Administración pública, defensa e seguridade social obrigatoria

M Educación

N Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais

O Outras actividades sociais e de servizos prestados á comunidade: servizos persoais

P Fogares que empregan persoal doméstico

Q Organismos extraterritoriais

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Sen extraer conclusións, dado o aleatorio das cifras, podemos observar que, en 2004, o sector de construción é o que maior número de centros de traballo abre, supoñendo máis do 47% do total, e, con gran diferenza, o que reflite máis traballadores ocupados, coas reservas con que debe ser tomado este dato, xa que as obras sucesivas provocan unha repetición na contabilización dos produtores. Desglósase a continuación por actividades económicas e provincias.

■ Cadro 4.5

Aperturas de centros de traballo. Por provincias. Galicia. 2004

A Coruña Actividade	Datos do centro de traballo					Traballadores ocupados		
	De nova creación	Reanudación de actividade	Cambio de actividade	Traslado	Total	Homes	Mulleres	Total
A	43	1	0	0	44	106	18	124
B	18	4	0	0	22	48	5	53
C	2	0	0	0	2	1	0	1
D	218	4	3	25	250	584	386	970
E	7	1	0	1	9	10	0	10
F	3.013	94	9	55	3.171	19.965	296	20.261
G	885	35	3	67	990	758	946	1.704
H	493	53	2	5	553	307	578	885
I	133	3	1	9	146	213	54	267
J	49	0	1	10	60	91	69	160
K	427	3	2	65	497	869	518	1.387
L	0	0	0	1	1	1	0	1
M	56	7	0	3	66	44	97	141
N	99	2	0	8	109	142	255	397
O	238	9	1	16	264	307	357	664
P	0	0	0	0	0	0	0	0
Q	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	5.681	216	22	265	6.184	23.446	3.579	27.025

Lugo Actividade	Datos do centro de traballo					Traballadores ocupados		
	De nova creación	Reanudación de actividade	Cambio de actividade	Traslado	Total	Homes	Mulleres	Total
A	81	0	0	1	82	191	37	228
B	3	0	0	0	3	0	2	2
C	6	1	0	0	7	18	1	19
D	97	1	3	0	101	178	44	222
E	10	0	0	0	10	14	1	15
F	1.055	8	0	6	1.069	6.912	95	7.007
G	374	7	2	13	396	287	377	664
H	186	16	0	2	204	107	214	321
I	84	4	0	4	92	121	27	148
J	24	0	0	1	25	31	27	58
K	93	1	0	3	97	58	80	138
L	1	0	0	0	1	2	1	3
M	42	0	0	0	42	338	265	603
N	40	0	0	1	41	18	35	53
O	88	4	0	1	93	54	100	154
P	0	0	0	0	0	0	0	0
Q	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	2.184	42	5	32	2.263	8.329	1.306	9.635

Ourense Actividade	Datos do centro de traballo					Traballadores ocupados		
	De nova creación	Reanudación de actividade	Cambio de actividade	Traslado	Total	Homes	Mulleres	Total
A	24	0	0	0	24	67	4	71
B	0	0	0	0	0	0	0	0
C	7	1	0	0	8	36	3	39
D	28	2	0	5	35	96	41	137
E	3	0	0	0	3	13	1	14
F	594	8	1	3	606	4.086	38	4.124
G	133	6	0	4	143	106	198	304
H	79	17	0	1	97	52	92	144
I	20	1	0	1	22	32	6	38
J	10	0	0	9	19	26	14	40
K	74	1	0	2	77	44	31	75
L	4	0	0	0	4	105	60	165
M	8	0	0	0	8	10	14	24
N	13	0	0	0	13	7	27	34
O	22	1	0	2	25	21	17	38
P	0	0	0	0	0	0	0	0
Q	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	1.019	37	1	27	1.084	4.701	546	5.247

Pontevedra Actividade	Datos do centro de traballo					Traballadores ocupados		
	De nova creación	Reanudación de actividade	Cambio de actividade	Traslado	Total	Homes	Mulleres	Total
A	49	0	0	2	51	92	48	140
B	27	0	0	0	27	48	3	51
C	4	1	0	0	5	19	2	21
D	269	3	1	23	296	1.010	214	1.224
E	3	0	0	0	3	2	1	3
F	2.170	24	2	34	2.230	13.039	124	13.163
G	1.264	15	10	78	1.367	700	1.051	1.751
H	646	42	4	3	695	293	558	851
I	181	5	1	15	202	348	77	425
J	61	0	1	9	71	94	79	173
K	541	8	3	47	599	469	434	903
L	0	1	0	0	1	4	3	7
M	67	0	0	3	70	50	108	158
N	86	3	1	5	95	33	150	183
O	224	4	1	12	241	159	276	435
P	4	1	0	0	5	0	5	5
Q	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	5.596	107	24	231	5.958	16.360	3.133	19.493

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 4.5a

Táboa de centros de traballo rexistrados por CNAE

Act. CNAE 93		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
01A	Agricultura, gandería, caza	16	55	12	33	116
02A	Silvicultura e explotación forestal	28	27	12	18	85
05B	Pesca e acuicultura	22	3	0	27	52
14C	Extracción de minerais non metálicos nin enerxéticos	2	7	8	5	22
15D	Industria de produtos alimenticios e bebidas	36	17	6	35	94
17D	Industria téxtil	1	1	0	6	8
18D	Industria da confección e da peletería	35	5	7	16	63
19D	Preparación, curtido e acabado do coiro; marroquinería	2	0	0	0	2
20D	Industria da madeira e da cortiza, agás mobles	45	3	2	14	64
21D	Industria do papel	1	1	0	1	3
22D	Edición, artes gráficas e reprodución de soportes gravados	30	9	1	28	68
24D	Industria química	3	1	1	5	10
25D	Fabricación de produtos de caucho e materias plásticas	2	1	0	6	9
26D	Fabricación de produtos de minerais non metálicos	11	9	5	35	60
27D	Metalurxia	10	5	0	0	15
28D	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipo	32	21	8	44	105
29D	Industria da construción de maquinaria e equipo mecánico	3	3	1	26	33
31D	Fabricación de maquinaria e material eléctrico	6	0	0	0	6
32D	Fabricación de material electrónico	2	0	0	1	3
33D	Fabricación de equipo e instrumentos médico-cirúrxicos,	2	0	0	1	3
34D	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	0	0	0	3	3
35D	Fabricación doutro material de transporte	7	0	0	22	29
36D	Fabricación de mobles; outras industrias manufactureiras	16	25	4	52	97
37D	Reciclaxe	6	0	0	1	7
40E	Produción e distribución de enerxía eléctrica, gas, vapor	8	9	2	1	20
41E	Captación, depuración e distribución de auga	1	1	1	2	5
45F	Construción	3.171	1.069	606	2.230	7.076
50G	Venda, mantemento e reparación de equipos de motor	77	36	12	73	198
51G	Comercio por xunto e intermediarios do comercio	168	51	15	291	525
52G	Comercio polo miúdo, agás vehículos de motor	745	309	116	1.003	2.173
55H	Hostalería	553	204	97	695	1.549
60I	Transporte terrestre, transporte por tubos	106	88	19	145	358
61I	Transporte marítimo, de cabotaxe e por navegación interior	0	0	0	1	1
63I	Actividades anexas aos transportes; axencias de viaxes	32	2	3	53	90
64I	Correos e telecomunicacións	8	2	0	3	13
65J	Intermediación financeira, agás seguros e plans de pensións	32	11	15	31	89
66J	Seguros e plans de pensións, agás seguridade social	25	12	4	15	56
67J	Actividades auxiliares á intermediación financeira	3	2	0	25	30
70K	Actividades inmobiliarias	137	15	37	188	377
71K	Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario	8	3	0	43	54
72K	Actividades informáticas	29	1	2	34	66
73K	Investigación e desenvolvemento	2	0	0	0	2
74K	Outras actividades empresariais	321	78	38	334	771
75L	Amón. Pública, defensa e seguridade social obrigatoria	1	1	4	1	7
80M	Educación	66	42	8	70	186
85N	Sanidade	109	41	13	95	258
900	Actividades de saneamento público	4	2	2	4	12
910	Actividades asociativas	34	16	2	21	73
920	Actividades recreativas, culturais e deportivas	91	21	4	89	205
930	Actividades diversas de servizos persoais	135	54	17	127	333
95P	Fogares que empregan persoal doméstico	0	0	0	5	5
Galicia		6.184	2.263	1.084	5.958	15.489

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais

■ Cadro 4.5b

Táboa de traballadores por CNAE

Act. CNAE 93	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
01A Agricultura, gandería, caza	39	150	6	61	256
02A Silvicultura e explotación forestal	85	78	65	79	307
05B Pesca e acuicultura	53	2	0	51	106
14C Extracción de minerais non metálicos nin enerxéticos	1	19	39	21	80
15D Industria de produtos alimenticios e bebidas	135	60	40	124	359
17D Industria téxtil	1	1	0	5	7
18D Industria da confección e da peletería	248	11	41	57	357
19D Preparación, curtido e acabado do coiro; marroquinería	6	0	0	0	6
20D Industria da madeira e da cortiza, agás mobles	77	2	2	89	170
21D Industria do papel	2	2	0	4	8
22D Edición, artes gráficas e reprodución de soportes gravados	41	20	0	38	99
24D Industria química	79	1	1	6	87
25D Fabricación de produtos de caucho e materias plásticas	15	0	0	13	28
26D Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	53	33	18	215	319
27D Metalurxia	30	23	0	0	53
28D Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipo	124	27	13	130	294
29D Industria da construción de maquinaria e equipo mecánico	8	7	12	51	78
31D Fabricación de maquinaria e material eléctrico	63	0	0	0	63
32D Fabricación de material electrónico	8	0	0	0	8
33D Fabricación de equipo e instrumentos médico-cirúrxicos,	1	0	0	0	1
34D Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	0	0	0	4	4
35D Fabricación doutro material de transporte	20	0	0	380	400
36D Fabricación de mobles; outras industrias manufactureiras	33	35	10	108	186
37D Reciclaxe	26	0	0	0	26
40E Producción e distribución de enerxía eléctrica, gas, vapor	9	15	9	1	34
41E Captación, depuración e distribución de auga	1	0	5	2	8
45F Construción	20.261	7.007	4.124	13.163	44.555
50G Venda, mantemento e reparación de equipos de motor	175	58	35	102	370
51G Comercio por xunto e intermediarios do comercio	418	98	53	381	950
52G Comercio polo miúdo, agás vehículos de motor	1.111	508	216	1.268	3.103
55H Hostalería	885	321	144	851	2.201
60I Transporte terrestre, transporte por tubos	169	105	34	206	514
61I Transporte marítimo, de cabotaxe e por navegación interior	0	0	0	1	1
63I Actividades anexas ós transportes; axencias de viaxes	44	2	4	214	264
64I Correos e telecomunicacións	54	41	0	4	99
65J Intermediación financeira, agás seguros e plans de pensións	105	27	36	141	309
66J Seguros e plans de pensións, agás seguridade social	52	28	4	11	95
67J Actividades auxiliares á intermediación financeira	3	3	0	21	27
70K Actividades inmobiliarias	351	17	31	151	550
71K Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario	20	1	0	103	124
72K Actividades informáticas	81	2	1	42	126
73K Investigación e desenvolvemento	2	0	0	0	2
74K Outras actividades empresariais	933	118	43	607	1.701
75L Amón. Pública, defensa e seguridade social obrigatoria	1	3	165	7	176
80M Educación	141	603	24	158	926
85N Sanidade	397	53	34	183	667
900 Actividades de saneamento público	151	10	5	26	192
910 Actividades asociativas	110	20	2	37	169
920 Actividades recreativas,culturais e deportivas	201	59	11	200	471
930 Actividades diversas de servizos persoais	202	65	20	172	459
95P Fogares que empregan persoal doméstico	0	0	0	5	5
Galicia	27.025	9.635	5.247	19.493	61.400

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais

Examinando a evolución en relación cos anos anteriores, vemos que, agás os de reanudación de actividade, todas as cifras se incrementan en relación co ano anterior, reducíndose lixeiramente o número de mulleres ocupadas.

4.2. Afiliacións e altas na Seguridade Social

4.2.1. Introducción

Os datos que proporcionan as altas dos traballadores á Seguridade Social constitúen unha importante ferramenta de traballo para a análise da configuración laboral da comunidade autónoma, permitindo ademais, pola súa desagregación en réximes especiais, obter información de certo detalle nas actividades do mar, agrario e autónomos. Así mesmo, a Tesourería Xeral da Seguridade Social incorporou recentemente unha nova base de datos do total de traballadores afiliados por sectores de actividade de indubidable valor:

Convén precisar que por traballadores afiliados e en alta enténdese, ademais dos que traballan pola súa conta, todos aqueles que, nun momento determinado, se atopan ao servizo da empresa, e polos que esta cotiza, se ben, o número de afiliados non se corresponde necesariamente co de traballadores, senón co de situacións que xeran obriga de cotizar, é dicir, a mesma persoa contabilízase tantas veces como situacións de cotización teña, sexa porque teña varias actividades nun mesmo réxime, ou en varios. A afiliación e a alta na Seguridade Social é obrigatoria para todo traballador en activo por conta allea, ou que desempeñe o exercicio de calquera actividade de carácter autónomo, coa exclusión dun reducidísimo número de profesionais liberais. Tamén se asimilan ás situacións en alta, a incapacidade temporal, o desemprego na modalidade de pago delegado e a situación de suspensión por regulación de emprego.

Sen embargo, as cifras que proporciona o chamado “sistema da Seguridade Social” non comprenden a todos os traballadores, xa que quedan fóra os cotizantes á Mutualidade de Funcionarios da Administración Civil do Estado (MUFACE), os integrados no Instituto Social das Forzas Armadas (ISFAS) e os afiliados á Mutualidade Xeral de Xustiza (MUGEJU).

4.2.2. A evolución a medio prazo

Da análise dos datos a medio prazo, 1985–2004 (cadro 4.6), obsérvase que, no total galego, existen dunha data a outra 268.300 novos cotizantes, pero que dito aumento prodúcese significativamente nas provincias da Coruña en 133.900 e Pontevedra en 122.300; en moi pequena medida –soamente 9.700 altas máis– na de Ourense, e 2.400 na de Lugo.

O dato de maior relevancia é, como xa sinalabamos nos informes de anos pasados, xunto co espectacular aumento do número de afiliados en alta nos anos 1998 e 1999, o descenso no cómputo xeral do período do número de traballadores en alta pertencentes ao Réxime Agrario, que pasan no total de Galicia de 205.600 en 1985 a 62.200 en 2004, o que supón, por conseguinte, un descenso de 143.400 altas, máis do 69,75% dos traballadores agrarios galegos de 1985 e case tres veces os actuais.

Convén destacar tamén que o Réxime Xeral, onde se inclúen os asalariados do sector industrial, da construción e dos servizos, experimenta nese período un incremento de 371.400 cotizantes, é dicir, dos 315.500 afiliados en 1985 aos 686.900 en 2004, pasando de representar un 44,94% do total das altas en 1985 a un 70,79%, aínda así a certa distancia do 75,45% que constitúe dita proporción no total español.

■ Cadro 4.6

**Traballadores afiliados e en alta laboral. Réximes Xeral e Agrario, e total.
Galicia/España. 1985/1991/2001 e 2004**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985 ⁽¹⁾	R. Xeral	133,8	34,8	36,5	110,4	315,5	6.434,3
	Agrario	60,0	63,2	37,7	44,7	205,6	1.660,2
	Total ⁽²⁾	265,4	120,8	93,6	222,2	702,0	10.561,8
1991	R. Xeral	188,5	50,1	52,2	161,4	452,2	8.786,6
	Agrario	43,2	41,7	20,2	26,5	131,7	1.339,9
	Total ⁽²⁾	307,4	115,9	94,8	259,2	777,3	12.648,3
2001	R. Xeral	265,3	67,7	66,7	225,2	625,0	11.673,4
	Agrario	24,1	25,4	8,3	12,8	70,6	1.127,6
	Total ⁽²⁾	369,0	118,6	99,6	317,1	904,3	15.649,9
2002	R. Xeral	274,2	69,3	68,5	234,3	646,3	12.079,3
	Agrario	23,0	24,5	7,5	12,0	67,1	1.123,5
	Total ⁽²⁾	377,5	119,3	100,7	326,3	923,9	16.126,3
2003	R. Xeral	283,6	71,9	70,0	242,2	667,7	12.472,6
	Agrario	22,3	23,8	7,0	11,6	64,7	1.134,2
	Total ⁽²⁾	388,0	121,5	101,9	335,7	947,1	16.613,6
2004	R. Xeral	292,2	73,3	71,2	249,5	686,9	12.888,0
	Agrario	21,6	22,9	6,5	11,0	62,2	1.085,9
	Total ⁽²⁾	399,3	123,2	103,3	344,5	970,3	17.081,8

Medias anuais en miles de persoas

(1) Non se inclúen os afiliados aos réximes especiais existentes nesa época de Representantes de Comercio, Artistas, Toureiros, Escritores de libros e Futbolistas (a incidencia é moi pequena)

(2) O total inclúe, ademais dos reseñados os do Mar, Autónomos, Empregados do Fogar e Minería do Carbón

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

A diminución nestes últimos anos dos traballadores afiliados e en alta pertencentes ao Réxime Especial Agrario supón que, na Comunidade Autónoma Galega, o peso do citado réxime pasa do 29,29% do total de afiliados que representaba en 1985, ao 6,41% en 2004, acurtando diferenzas ano a ano e xa nestes dous últimos anos a par co termo medio estatal.

Para o total dos afiliados, a provincia da Coruña, con 133.900 altas máis no período que analizamos, experimenta o maior aumento, seguida da de Pontevedra, con 122.300. Ourense medra o total de activos nunha contía moi pequena –9.700–, e Lugo en 2004 ao igual que no ano 2003 pero a diferenza de anos anteriores en que tiña menos afiliados que en 1985, ten 2.400 afiliados máis. A escasa diferenza destas dúas últimas provincias vén dada por mor do descenso dos activos agrarios, xa que, tanto Lugo como Ourense aumentan significativamente o número de altas do Réxime Xeral, mantendo xa, a partir de 1986 en Ourense e 1989 en Lugo, a diferenza do sucedido ata ditas datas, un maior número de traballadores do citado Réxime Xeral que do Agrario.

4.2.3. Análise dos sete últimos anos

Da análise dos datos correspondentes a estes últimos sete anos (cadro 4.7), conséntase que se produce nos anos 1998 e 1999 (subidas de 31.900 e 36.900) un importante aumento das afiliacións, experimentándose un descenso apreciable sobre a subida de ditos anos en 2000, en 2001 e en 2002, aínda así con aumentos interanuais de 28.900, de 24.200 e de 19.600 altas respectivamente. No ano 2003 o aumento interanual é de 23.200 exactamente igual que en 2004, manténdose en parámetros moi similares aos destes cinco últimos anos.

■ Cadro 4.7

Traballadores afiliados e en alta laboral. Por réximes. Galicia/España. 1997-2004

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1997	R. Xeral	213,1	55,3	56,3	176,9	501,6	9.172,8
	Mar	7,4	2,3	0,0	19,8	29,5	81,0
	Agrario	29,8	30,0	11,8	16,5	88,1	1.156,7
	Autónomos	60,7	19,5	21,3	49,0	150,5	2.353,1
	Outros	5,7	1,6	1,6	3,7	12,7	168,5
	Total	316,7	108,7	91,0	265,9	782,4	12.932,1
1998	R. Xeral	227,2	58,3	58,8	189,9	534,2	9.762,8
	Mar	7,5	2,3	0,0	20,0	29,8	79,7
	Agrario	28,1	28,9	10,9	15,5	83,4	1.159,9
	Autónomos	62,4	20,0	21,7	50,4	154,5	2.425,0
	Outros	5,3	1,6	1,8	3,7	12,3	163,6
	Total	330,5	111,1	93,2	279,5	814,3	13.591,0
1999	R. Xeral	242,2	62,4	62,0	202,6	569,1	10.431,1
	Mar	7,5	2,3	0,0	20,4	30,3	79,2
	Agrario	26,6	27,8	10,1	14,6	79,2	1.156,5
	Autónomos	64,5	20,8	22,2	52,3	159,9	2.509,5
	Outros	5,9	1,5	1,8	3,7	12,7	168,6
	Total	346,7	114,8	96,1	293,6	851,2	14.344,9
2000	R. Xeral	252,8	65,5	64,5	215,2	598,0	11.106,1
	Mar	7,6	2,3	0,0	20,9	30,8	79,1
	Agrario	25,3	26,6	9,2	13,7	74,7	1.139,7
	Autónomos	65,9	21,3	22,6	53,7	163,5	2.568,8
	Outros	5,7	1,6	1,9	3,9	13,1	169,2
	Total	357,3	117,3	98,2	307,4	880,1	15.062,9
2001	R. Xeral	265,3	67,7	66,7	225,2	625,0	11.673,4
	Mar	7,5	2,3	0,0	20,5	30,3	78,1
	Agrario	24,1	25,4	8,3	12,8	70,6	1.127,6
	Autónomos	66,6	21,5	22,6	54,6	165,3	2.614,9
	Outros	5,5	1,7	2,0	4,0	13,1	155,9
	Total	369,0	118,6	99,6	317,1	904,3	15.649,9
2002	R. Xeral	274,2	69,3	68,5	234,3	646,3	12.079,3
	Mar	7,4	2,3	0,0	20,1	29,8	76,4
	Agrario	23,0	24,5	7,5	12,0	67,1	1.123,5
	Autónomos	66,9	21,4	22,5	55,7	166,6	2.656,2
	Outros	6,0	1,8	2,2	4,2	14,1	190,9
	Total	377,5	119,3	100,7	326,3	923,9	16.126,3
2003	R. Xeral	283,6	71,9	70,0	242,2	667,7	12.472,6
	Mar	7,3	2,3	0,0	19,9	29,6	75,8
	Agrario	22,3	23,8	7,0	11,6	64,7	1.134,2
	Autónomos	68,6	21,6	22,7	57,5	170,4	2.732,9
	Outros	6,2	1,9	2,2	4,5	14,7	198,1
	Total	388,0	121,5	101,9	335,7	947,1	16.613,6
2004	R. Xeral	292,9	73,3	71,2	249,5	686,9	12.888,0
	Mar	7,4	2,3	0,0	19,4	29,0	74,5
	Agrario	21,6	22,9	6,5	11,0	62,2	1.085,9
	Autónomos	71,2	22,4	23,2	59,9	176,7	2.840,4
	Outros	6,2	2,3	2,4	4,7	15,5	193,0
	Total	399,3	123,2	103,3	344,5	970,3	17.081,8

Medias anuais en miles

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Seguindo a tónica de anos anteriores durante 2004 continúa o descenso importante dos activos agrarios, se ben nestes últimos anos en menor medida: 2.500 para o total galego, e diminúen tamén, se ben moi lixeiramente, despois da estabilización de anos anteriores, os correspondentes ao Réxime do Mar. Pola contra, aumentan significativamente os traballadores en alta do Réxime Xeral, 185.300 comparando 1997 con 2004, e no de autónomos en 26.200, cunha notable subida neste réxime no último ano —6.300— e moi similar cada un dos outros anos na comparación das mesmas datas.

■ Cadro 4.8

Traballadores afiliados e en alta. Por réximes e sexos. Galicia. 1998/2002-2004

		A Coruña			Lugo			Ourense			Pontevedra			Galicia		
		1998	2003	2004	1998	2003	2004	1998	2003	2004	1998	2003	2004	1998	2003	2004
Agrario	Homes	10.733	8.221	7.617	12.600	10.312	9.681	3.547	2.182	2.003	5.068	3.713	3.409	31.948	24.428	22.710
	Mulleres	16.807	14.017	13.488	15.945	13.216	12.741	7.314	4.710	4.338	10.115	7.760	7.324	50.181	39.703	37.891
Mar	Homes	6.496	5.598	5.459	2.031	1.926	1.899	0	0	0	15.992	13.631	13.240	24.519	21.155	20.598
	Mulleres	888	1.928	1.977	218	268	273	0	0	0	4.043	5.722	5.542	5.149	7.918	7.792
Autónomos	Homes	40.334	44.159	45.402	13.772	14.486	14.910	15.017	15.328	15.638	33.418	37.269	38.494	102.541	111.242	114.444
	Mulleres	21.867	25.547	26.765	6.452	7.385	7.767	6.842	7.526	7.799	17.780	21.120	22.166	52.941	61.578	64.497
Xeral e do Carbón	Homes	146.404	165.295	170.732	39.752	43.221	43.778	38.148	40.936	41.655	126.038	144.993	147.751	350.342	394.445	403.916
	Mulleres	85.335	115.231	121.859	20.598	28.486	30.007	21.480	28.251	29.412	66.932	93.355	98.304	194.345	265.323	279.582
Empreg. do Fogar	Homes	112	112	136	24	35	44	26	47	43	54	65	77	216	259	300
	Mulleres	5.367	5.908	6.367	1.476	1.953	2.150	1.695	2.216	2.382	3.671	4.427	4.630	12.209	14.504	15.529
Total	Homes	204.079	223.385	229.346	68.179	69.980	70.312	56.738	58.493	59.339	180.570	199.671	202.971	509.566	551.529	561.968
	Mulleres	130.264	162.631	170.456	44.689	51.308	52.938	37.331	42.703	43.931	102.541	102.541	137.966	314.825	389.026	405.291

Elaboración propia

Datos a decembro de cada ano

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social

■ Cadro 4.9

Afiliados e en alta laboral por tramos de idade e sexo. Galicia. 2002-2004

Tramos de idade Sexo		A Coruña			Lugo			Ourense			Pontevedra			Galicia		
		2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
16-19 anos	Homes	3.715	3.482	3.363	1.119	1.060	1.009	1.140	1.080	1.069	4.741	4.299	3.980	10.715	9.921	9.421
	Mulleres	1.613	1.401	1.366	411	423	388	424	360	373	1.659	1.640	1.545	4.107	3.824	3.672
	Total	5.328	4.883	4.729	1.530	1.483	1.397	1.564	1.440	1.442	6.400	5.939	5.525	14.822	13.745	13.093
20-24 anos	Homes	18.276	17.397	17.391	5.059	4.942	4.773	4.357	4.189	4.120	18.231	16.957	16.157	45.923	43.485	42.441
	Mulleres	13.016	12.963	12.811	3.207	3.094	3.161	3.188	3.067	2.963	12.043	11.822	11.476	31.454	30.946	30.411
	Total	31.292	30.360	30.202	8.266	8.036	7.934	7.545	7.256	7.083	30.274	28.779	27.633	77.377	74.431	72.852
25-29 anos	Homes	29.597	29.523	30.369	7.719	7.719	7.677	6.618	6.523	6.702	27.333	27.588	27.611	71.267	71.353	72.359
	Mulleres	24.113	25.009	26.419	5.800	6.050	6.233	5.655	5.550	5.647	20.275	21.401	22.191	55.843	58.010	60.490
	Total	53.710	54.532	56.788	13.519	13.769	13.910	12.273	12.073	12.349	47.608	48.989	49.802	127.110	129.363	132.849
30-34 anos	Homes	31.583	31.862	33.254	8.816	8.629	8.646	7.484	7.392	7.454	28.776	28.919	29.865	76.659	76.802	79.219
	Mulleres	23.494	24.756	26.049	6.171	6.343	6.543	5.276	5.365	5.680	19.012	20.324	21.498	53.953	56.788	59.770
	Total	55.077	56.618	59.303	14.987	14.972	15.189	12.760	12.757	13.134	47.788	49.243	51.363	130.612	133.590	138.989
35-39 anos	Homes	30.470	30.934	31.524	9.563	9.662	9.538	7.671	7.851	7.971	26.663	27.563	28.380	74.367	76.010	77.413
	Mulleres	21.171	22.277	23.630	6.571	6.691	6.904	5.183	5.340	5.538	16.412	17.311	18.616	49.337	51.619	54.688
	Total	51.641	53.211	55.154	16.134	16.353	16.442	12.854	13.191	13.509	43.075	44.874	46.996	123.704	127.629	132.101
40-44 anos	Homes	29.616	29.954	30.510	10.139	10.093	10.058	8.113	7.943	7.911	24.776	25.094	25.558	72.644	73.084	74.037
	Mulleres	19.594	20.488	21.445	6.777	7.049	7.280	5.354	5.613	5.765	15.514	15.991	16.832	47.239	49.141	51.322
	Total	49.210	50.442	51.955	16.919	17.142	17.338	13.467	13.556	13.676	40.290	41.085	42.390	119.886	122.225	125.359
45-49 anos	Homes	26.101	26.690	27.762	9.095	9.343	9.531	7.337	7.454	7.669	22.074	22.550	23.190	64.607	66.037	68.152
	Mulleres	17.060	18.051	19.340	5.925	6.281	6.666	4.640	4.935	5.269	13.727	14.657	15.376	41.352	43.924	46.651
	Total	43.162	44.741	47.102	15.020	15.624	16.197	11.977	12.389	12.938	35.801	37.207	38.566	105.960	109.961	114.803
50-54 anos	Homes	22.894	22.677	22.902	7.746	7.752	7.924	6.652	6.593	6.674	20.522	20.324	20.247	57.814	57.346	57.747
	Mulleres	15.173	15.528	16.071	5.311	5.403	5.591	4.576	4.667	4.738	11.594	11.906	12.365	36.654	37.504	38.765
	Total	38.067	38.205	38.973	13.057	13.155	13.515	11.228	11.260	11.412	32.116	32.230	32.612	94.468	94.850	96.512
55-59 anos	Homes	18.177	18.656	19.184	6.097	6.141	6.293	5.634	5.702	5.782	15.939	16.549	17.050	45.847	47.048	48.309
	Mulleres	12.155	12.817	13.296	5.086	5.112	5.152	4.223	4.201	4.319	9.504	9.969	10.331	30.968	32.099	33.098
	Total	30.332	31.473	32.480	11.183	11.253	11.445	9.857	9.903	10.101	25.443	26.518	27.381	76.815	79.147	81.407
60-64 anos	Homes	9.546	10.591	11.529	3.939	4.143	4.427	2.991	3.241	3.508	7.432	8.421	9.569	23.908	26.396	29.033
	Mulleres	7.537	8.019	8.785	4.298	4.433	4.644	2.982	3.114	3.190	5.781	6.123	6.597	20.598	21.689	23.216
	Total	17.083	18.610	20.314	8.237	8.576	9.071	5.973	6.355	6.698	13.213	14.544	16.166	44.506	48.085	52.249
Máis de 65 anos	Homes	1.485	1.495	1.457	453	423	400	507	487	456	1.264	1.251	1.245	3.709	3.656	3.558
	Mulleres	1.336	1.244	1.176	417	383	359	519	460	436	1.090	1.073	1.041	3.362	3.160	3.012
	Total	2.821	2.739	2.633	870	806	759	1.026	947	892	2.354	2.324	2.286	7.071	6.816	6.570

Elaboración propia

Datos a 31 de decembro

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social

4.2.4. Traballadores afiliados por sexo e réxime

No cadro 4.8 inclúense os datos de afiliados en Galicia por sexo e réxime referentes neste caso non á media anual como se refliten no resto dos cadros senón a decembro do ano correspondente.

Consonte cos datos que proporciona a Seguridade Social traballan en 2004 en Galicia moitos máis homes que mulleres, 561.968, o 58,10% de varóns, fronte a 405.291, o 41,90% de mulleres. Por provincias, mantense unha proporción moi similar ao total galego; por réximes hai moitas diferenzas. En efecto, as mulleres son maioría esmagadora no Réxime de Empregados do Fogar (15.529 afiliadas por só 300 varóns en alta); tamén son maioría no Réxime Agrario, representando o 61,91% do total, sendo máis alta dita porcentaxe nas provincias de Ourense e Pontevedra (o 68,41% e o 68,24%, respectivamente). En troques, no Réxime do Mar traballan 20.598 homes, case tres veces máis das case oito mil mulleres en alta cunha clara tendencia neste réxime á diminución dos afiliados varóns e ao aumento das mulleres; os 114.444 varóns afiliados ao Réxime de Autónomos constitúen practicamente o dobre das mulleres en alta en dito réxime e no Xeral os máis de 403.000 traballadores masculinos supoñen o 59,10% dos afiliados. En termos globais é de destacar que o maior aumento, tanto porcentual como en contía total dos seis últimos anos, prodúcese no colectivo das mulleres que recorta, por tanto, as diferenzas con respecto ao total dos afiliados masculinos.

4.2.5. Traballadores afiliados por sector de actividade

Segundo o cadro 4.10, extraído da información proporcionada polo Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais no que se contempla unha distribución dos traballadores afiliados polos sectores clásicos de actividade, a poboación afiliada galega sitúase maioritariamente no sector servizos, 585.500 afiliados en 2004 que representan o 60,34% do total, perto de cinco puntos por baixo do 65,16% dos 11.129.800 que supoñen no global de España. Segue en importancia o sector da industria, onde se atopan en alta en 2004, 164.700 traballadores que constitúen o 16,97% dos afiliados galegos. No cómputo xeral español os preto de dous millóns setecentos mil traballadores da industria representan unha porcentaxe do 15,57% do total de afiliados, máis dun punto inferior por tanto á galega.

No sector agrario, no que debemos incluír tamén o pesqueiro, están en alta 97.400 traballadores que constitúen o 10,04% dos afiliados galegos, mentres que o millón douscentos setenta e tres mil traballadores incluídos en dito sector a nivel estatal representan o 7,45% do total de afiliados españois.

Por último, na construción no ano 2004 aumentan os traballadores en alta en Galicia na cifra de 3.000 activos situándose en 122.100 que supoñen o 12,58% do total de afiliados, superior en preto dun punto en termos porcentuais á que representan os dous millóns cento trinta e sete mil setecentos afiliados de dito sector no total de España.

■ Cadro 4.10 Traballadores afiliados en alta laboral. Por sector de actividade. Galicia/España. 1999-2004

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Agrario	1999	35,3	31,0	11,6	35,6	113,5	1.312,0
	2000	34,1	29,7	10,7	35,0	109,5	1.300,2
	2001	32,8	28,6	9,9	33,9	105,3	1.297,0
	2002	31,9	27,7	9,2	32,8	101,6	1.298,3
	2003	31,4	27,1	8,8	32,5	99,7	1.314,6
	2004	30,8	26,5	8,3	31,7	97,4	1.273,0
Industria	1999	60,4	14,2	16,7	61,7	153,0	2.562,3
	2000	61,2	14,7	17,7	65,1	158,7	2.649,4
	2001	63,2	15,1	18,1	67,0	163,4	2.687,0
	2002	63,4	15,3	18,3	67,9	164,9	2.680,1
	2003	62,8	15,4	18,3	68,2	164,6	2.667,3
	2004	62,6	15,5	18,1	68,5	164,7	2.655,3
Construción	1999	41,1	11,6	13,0	32,1	97,9	1.466,8
	2000	43,2	12,6	13,4	34,4	103,5	1.612,4
	2001	46,0	12,9	13,6	36,4	108,8	1.725,1
	2002	48,5	12,8	13,7	38,8	113,8	1.822,6
	2003	50,7	13,1	13,9	40,4	118,1	1.907,2
	2004	52,5	13,5	14,0	42,1	122,1	2.013,7
Servicios	1999	209,1	57,6	54,6	163,6	484,9	8.970,4
	2000	218,2	60,0	56,1	172,4	506,7	9.469,8
	2001	226,4	61,9	57,8	179,4	525,5	9.920,2
	2002	233,7	63,5	59,3	186,7	543,1	10.313,1
	2003	242,9	65,9	61,0	194,4	564,2	10.712,5
	2004	253,3	87,7	62,8	202,0	585,5	11.129,8
Non consta	1999	0,8	0,3	0,2	0,6	2,0	33,4
	2000	0,7	0,3	0,2	0,6	1,8	31,1
	2001	0,5	0,2	0,2	0,4	1,3	20,6
	2002	0,2	0,1	0,1	0,2	0,5	12,1
	2003	0,2	0,0	0,1	0,2	0,4	11,9
	2004	0,1	0,0	0,0	0,1	0,3	10,1
Total	1999	346,7	114,8	96,1	293,6	851,2	14.344,9
	2000	357,3	117,3	98,2	307,4	880,1	15.062,9
	2001	369,0	118,6	99,6	317,1	904,3	15.649,9
	2002	377,5	119,3	100,7	326,3	923,9	16.128,3
	2003	388,0	121,5	101,9	335,7	947,1	16.613,6
	2004	399,3	123,2	103,3	344,5	970,3	17.081,8

Elaboración propia

Datos redondeados a miles

Fonte: Ministerio de Trabajo e Seguridade Social

4.2.6. Altas iniciais

As altas iniciais correspóndense coas primeiras incorporacións dos traballadores o sistema da Seguridade Social. No cadro 4.11 contabilízanse as correspondentes aos réximes xeral e minería do carbón, ao especial agrario e ao réxime de empregados do fogar; non se inclúen as de autónomos e do mar. Do exame das mesmas en Galicia reflíctese que tras un significativo aumento desde 1994 ata o ano 2000, nos tres últimos anos descenden ano a ano, contabilizándose en 2004 41.816. A merma do número das altas iniciais opera tamén en cada unha das provincias galegas, nos tres réximes anteditos. No conxunto estatal prodúcese un importante aumento no ano 2004 de 35.336 rachando coa tendencia á diminución dende o ano 2001.

■ Cadro 4.11

Altas laborais iniciais. Por réximes. Galicia/España. 1995-2004

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Rexime Xeral e Minería do carbon	1995	12.882	3.219	3.571	11.405	31.077	545.440
	1996	15.170	3.573	3.697	13.021	35.461	585.427
	1997	16.312	3.901	3.873	15.028	39.114	655.640
	1998	19.272	4.808	4.552	16.507	45.139	746.274
	1999	21.495	5.137	4.424	18.102	49.158	834.399
	2000	20.329	5.000	4.518	17.704	47.551	855.952
	2001	18.732	4.770	4.437	16.476	44.415	795.363
	2002	17.235	4.567	4.191	15.360	41.353	731.192
	2003	17.177	4.494	3.856	15.228	40.755	659.965
	2004	17.221	4.231	3.806	15.286	40.544	681.533
Régime Especial Agrario	1995	1.072	879	281	637	2.869	36.260
	1996	891	640	263	481	2.275	45.237
	1997	872	700	319	565	2.456	50.470
	1998	869	701	285	430	2.285	52.477
	1999	852	629	288	459	2.228	56.388
	2000	748	591	277	383	1.999	60.891
	2001	741	616	189	387	1.933	68.907
	2002	554	440	163	362	1.519	59.422
	2003	501	395	153	266	1.315	32.149
	2004	34	77	22	158	291	42.572
Régime Especial de Empregados do Fogar	1995	275	80	88	229	672	14.493
	1996	308	85	92	243	728	14.781
	1997	333	91	98	252	774	11.818
	1998	297	97	138	265	797	17.824
	1999	336	84	143	275	838	23.061
	2000	357	136	126	312	931	22.792
	2001	382	141	118	337	978	21.041
	2002	365	156	120	287	928	30.222
	2003	283	112	108	278	781	13.040
	2004	428	140	122	291	981	16.375
Total (1)	1995	14.229	4.178	3.940	12.271	34.618	596.193
	1996	16.369	4.298	4.052	13.745	38.464	645.445
	1997	17.517	4.692	4.290	15.845	42.344	717.928
	1998	20.438	5.606	4.975	17.202	48.221	816.575
	1999	22.683	5.850	4.855	18.836	52.224	913.848
	2000	21.434	5.727	4.921	18.399	50.481	939.635
	2001	19.855	5.527	4.744	17.200	47.326	885.311
	2002	18.154	5.163	4.474	16.009	43.800	820.836
	2003	17.961	5.001	4.117	15.772	42.851	705.154
	2004	17.683	4.448	3.950	15.735	41.816	740.480

Elaboración propia

(1) Non inclúe Réximes Especiais de Autónomos e do Mar

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Traballadores afiliados e en alta laboral. Por réximes e comunidades autónomas. 2001-2004
■ Cadro 4.12

	2001					
	R. Xeral	Mar	Agrario	Autónomos	Outros (1)	Total
Andalucía	1.540,9	12,4	555,3	360,7	14,2	2.483,5
Aragón	352,3	0,0	21,8	91,8	3,5	469,4
Asturias	250,9	2,1	19,9	62,2	13,0	348,1
Baleares	296,7	2,3	5,6	75,7	4,0	384,3
Canarias	534,6	6,4	25,1	91,0	3,3	660,4
Cantabria	140,1	1,9	9,4	33,1	1,9	186,4
C. A Mancha	387,9	0,0	48,2	113,2	3,1	552,4
C. León	578,8	0,0	66,0	165,7	11,1	821,6
Cataluña	2.287,3	6,6	43,6	489,2	32,5	2.859,2
C. Valenciana	1.211,6	4,9	78,5	291,6	10,1	1.596,7
Extremadura	194,0	0,0	90,1	57,5	1,3	342,9
Galicia	624,8	30,3	70,5	165,3	13,4	904,3
Madrid	2.033,0	4,2	4,6	309,4	45,6	2.396,8
Murcia	294,6	1,3	60,9	73,0	2,7	432,5
Navarra	178,5	0,0	10,8	40,5	2,1	231,9
País Vasco	647,2	5,4	9,3	168,9	9,1	839,9
A Ríoxa	79,1	0,0	8,0	20,9	0,6	108,6
Ceuta	12,7	0,3		2,6	0,4	16,0
Melilla	11,8	0,1		2,6	0,5	15,0
España	11.656,8	78,1	1.127,6	2.614,9	172,5	15.649,9

	2002					
	R. Xeral	Mar	Agrario	Autónomos	Outros (1)	Total
Andalucía	1.624,0	11,1	557,5	370,6	15,8	2.579,0
Aragón	363,3	0,0	21,2	92,5	3,9	480,9
Asturias	260,5	2,2	18,9	62,5	12,3	356,4
Baleares	302,2	2,2	5,3	76,2	4,7	390,6
Canarias	555,9	6,1	25,0	93,0	3,9	683,9
Cantabria	144,7	1,9	8,9	33,6	2,3	191,4
C. A Mancha	407,2	0,0	48,0	115,2	3,9	574,3
C. León	596,8	0,0	62,3	166,0	11,7	836,8
Cataluña	2.348,9	6,6	42,5	496,0	34,2	2.928,2
C. Valenciana	1.263,8	4,9	78,9	297,9	12,0	1.657,5
Extremadura	198,9	0,0	88,9	58,4	1,4	347,6
Galicia	646,3	29,8	67,1	166,6	14,1	923,9
Madrid	2.096,2	4,3	4,4	315,4	53,3	2.473,6
Murcia	312,6	1,4	66,4	75,1	3,1	458,6
Navarra	184,8	0,0	11,0	40,9	2,4	239,1
País Vasco	665,5	5,5	9,2	169,7	9,7	859,6
A Ríoxa	81,8	0,0	8,0	21,3	0,9	112,0
Ceuta	13,6	0,3	0,0	2,7	0,4	17,0
Melilla	12,3	0,1	0,0	2,7	0,8	15,9
España	12.079,3	76,4	1.123,5	2.656,2	190,9	16.126,3

	2003					
	R. Xeral	Mar	Agrario	Autónomos	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.713,4	10,6	563,9	389,2	16,3	2.693,4
Aragón	376,1	0,0	21,0	94,7	3,9	495,7
Asturias	266,2	2,1	18,2	63,8	11,7	362,0
Baleares	302,8	2,3	5,3	77,3	4,8	392,5
Canarias	573,8	6,0	24,8	95,1	4,0	703,7
Cantabria	149,0	1,8	8,6	34,6	2,3	196,3
C. A Mancha	427,7	0,0	47,8	118,8	3,9	598,2
C. León	612,6	0,0	60,2	169,0	11,2	853,0
Cataluña	2.403,6	6,6	43,0	510,2	35,3	2.998,7
C. Valenciana	1.307,9	5,0	82,1	308,1	13,1	1.716,2
Extremadura	208,4	0,0	86,1	59,6	1,3	355,4
Galicia	667,7	29,6	64,7	170,4	14,7	947,1
Madrid	2.154,3	4,6	4,7	322,7	56,3	2.542,6
Murcia	329,9	1,4	73,5	78,6	3,8	487,2
Navarra	190,7	0,0	11,5	40,9	3,4	246,5
País Vasco	676,9	5,2	9,8	172,2	10,1	874,2
A Rioxa	85,2	0,0	8,7	21,9	1,0	116,8
Ceuta	14,0	0,4	0,0	2,7	0,4	17,5
Melilla	12,5	0,1	0,0	2,7	1,2	16,5
España	12.472,6	75,8	1.134,2	2.732,9	198,1	16.613,6

	2004					
	R. Xeral	Mar	Agrario	Autónomos	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.816,4	10,3	540,9	410,9	17,2	2.795,7
Aragón	389,3	0,0	20,0	97,2	3,8	510,3
Asturias	268,4	2,2	17,4	65,6	10,9	364,5
Baleares	308,5	2,2	5,3	78,3	5,0	399,3
Canarias	584,8	6,1	22,8	99,6	4,1	717,4
Cantabria	153,2	1,7	8,3	36,1	2,9	202,2
C. A Mancha	451,7	0,0	46,8	124,2	4,0	626,7
C. León	632,9	0,0	57,6	173,5	11,3	875,3
Cataluña	2.461,0	6,6	43,4	527,7	34,6	3.073,3
C. Valenciana	1.352,6	5,0	76,5	322,2	12,9	1.769,2
Extremadura	215,5	0,0	82,5	61,6	1,3	360,9
Galicia	686,9	29,0	62,2	176,7	15,5	970,3
Madrid	2.216,1	4,6	5,9	337,3	50,7	2.614,6
Murcia	349,0	1,4	66,3	83,4	3,8	503,9
Navarra	197,4	0,0	11,0	42,4	2,5	253,3
País Vasco	689,1	5,0	10,1	175,6	9,8	889,6
A Rioxa	87,9	0,0	9,2	22,6	0,8	120,5
Ceuta	14,1	0,3	0,0	2,7	0,5	17,6
Melilla	13,1	0,1	0,0	2,8	1,1	17,1
España	12.888,0	74,5	1.085,9	2.840,4	193,0	17.081,8

(1) Comprende Réximes Especiais da Minería do Carbón e de Empregados do Fogar

Medias anuais en miles. A suma de cada un dos epígrafes non coincide necesariamente con exactitude co total de España, ao redondear as cantidades en miles de persoas

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social

4.2.7. Afiliacións e altas por comunidades autónomas

Desde a perspectiva das comunidades autónomas (cadro 4.12) despois da recuperación xeral do número de afiliados experimentada en 1996, respecto ás perdas de activos que con carácter xeral se produciron en 1993 e 1994 (ver informes de anos precedentes), no conxunto de España, en 1997, prodúcese un aumento importante con respecto ao ano anterior; de 426.100 afiliados, aumento que se experimenta na totalidade das comunidades autónomas. En 1998 consolídase dita tendencia cunha importante subida intera-

nual de 658.900 afiliados, superada pola que ten lugar en 1999, con 753.900 altas. No ano 2000 foi de 718.000, no 2001 de 587.000 ; no 2002 de 476.400 en 2003 de 487.300 e en 2004 de 468.200 minorando nestes tres últimos anos ostensiblemente a subida con respecto aos anos inmediatamente anteriores establecéndose en 17.081.800 o número de afiliados en alta. A Comunidade Autónoma Galega, tras a forte diminución de afiliados en 1993 (ver cadros en informes anteriores), volve a perder afiliados en 1994, se ben pola diminución crónica dos activos agrarios. En 1995 incrementa en 5.500 o total de activos, en 1996, en 7.000 e en 1997, en 17.200, producíndose xa, nese ano, un aumento apreciable de afiliados no Réxime Xeral, que confirma a tendencia á recuperación económica que se albisca timidamente os dous anos precedentes e que vén a confirmarse sen dúbida ningunha en 1998, ano en que medran os activos galegos en 31.900, e aínda máis en 1999 – 36.900–. Nos anos 2000 a 2004 modérase máis o crecemento –28.900, 24.200, 19.600 de 2000 a 2002 e o mesmo número 23.200 nos anos 2003 e 2004– con cómputo negativo do réxime agrario, que perde 4.500, 4.200 3.400 nos anos 2000 a 2002 e 2.400 e 2.500 afiliados, nos anos 2003 e 2004.

4.3. Estranxeiros

Será de interese coñecer os datos dos estranxeiros acreditados con autorización administrativa para traballar ou estar exceptuados da mesma, con arreglo ao disposto na Lei orgánica 4/2000, reformada por Lei orgánica 8/2000, pero, no momento de redactar o informe, os últimos datos publicados dispoñibles do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais nesta materia son os referentes a 2003 e con carácter provisional.

Recóllese por isto neste apartado a información relativa aos traballadores con nacionalidade distinta da española que están afiliados aos distintos réximes do Sistema da Seguridade Social en situación de alta laboral ou asimiladas, tales como incapacidade temporal, suspensión por regulación de emprego, desemprego parcial, etc. Non se inclúen os afiliados exclusivamente a efectos de asistencia sanitaria, os que están en situación de desemprego total, os de convenios especiais e os que se encontran en situacións especiais sen efecto en cotizacións.

Aos traballadores estranxeiros que precisen proveerse de permiso de traballo para exercer en España a súa actividade, permíteselles, a partir da notificación da resolución laboral favorable, a iniciación da actividade e a afiliación, alta e cotización á Seguridade Social.

As cifras sobre traballadores afiliados aos distintos réximes da Seguridade Social que aquí se ofrecen non se corresponden necesariamente co número de traballadores, senón co de situacións que xeran obrigación de cotizar; é dicir, unha mesma persoa contabilízase tantas veces como situacións de cotización teña, xa sexa porque ten varias actividades laborais nun mesmo réxime de Seguridade Social ou en varios deles, aínda que no caso de traballadores estranxeiros estas situacións de pluriactividade non se soen presentar.

Con datos do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais (cadro 4.13) reflíctense os datos dos traballadores estranxeiros afiliados en alta laboral a 31 de decembro de 2004, distribuídos por réximes de Seguridade Social.

Neste cadro, contéplase que a provincia de Pontevedra é a que máis traballadores estranxeiros ocupa nos datos da Seguridade Social, sendo superada pola Coruña no especial de empregados de fogar e por Lugo no agrario.

■ **Cadro 4.13** **Traballadores estranxeiros afiliados en alta laboral. Por réxime e provincias. Galicia. 2004**

	Total	Réxime Xeral	R.E. Minería Carbón	Réxime E. Agrario		Réxime E. do mar		Réxime E. de Empregados do Fogar	Réxime E. de Autónomos
				Cta. Allea	Cta. Propia	Cta. Allea	Cta. Propia		
A Coruña	6.289	4.150	0	132	6	162	6	750	1.083
Lugo	2.546	1.453	0	368	19	225	1	211	269
Ourense	2.479	1.811	0	76	30	0	0	182	380
Pontevedra	8.179	5.640	0	122	23	498	7	572	1.317
Galicia	19.493	13.054	0	698	78	885	14	1.715	3.049

Datos a 31 de decembro de 2004.

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais.

■ **Cadro 4.14** **Traballadores estranxeiros afiliados en alta laboral por país de nacionalidade. Galicia. 2004**

TOTAL	19.943		
Non consta	106	Corea (República)	6
Albania	12	Kuwait	2
Antártida	2	Libano	5
Arxelia	118	Letonia	3
Andorra	2	Liberia	23
Angola	21	Libia (Jamahiriya Ar)	3
Arxentina	1.527	Lituania	26
Australia	9	Mali	6
Austria	16	Mauritania	11
Bahamas	1	Mauricio	1
Bahrein	1	México	93
Bangladesh	13	Mongolia	1
Armenia	17	Moldavia	26
Bélxica	52	Marrocos	1.087
Bolivia	85	Mozambique	12
Bosnia-Herzegovina	14	Namibia	1
Brasil	543	Nauru	1
Bulgaria	129	Nepal	3
Burundi	2	Países Baixos	70
Bielorrusia	3	Nova Caledonia	1
Camboya	1	Nova Zelandia	4
Camerún	9	Nicaragua	9
Canada	9	Nixeria	78
Cabo Verde	79	Norfolk (Illa)	3
Sri Lanka	1	Noruega	7
Chile	141	Micronesia	1
China	352	Pakistán	23
Taiwan	3	Panamá	6
Colombia	2.008	Paraguai	39
Congo	5	Perú	649
Zaire	5	Filipinas	25
Costa Rica	2	Polonia	56
Croacia	13	Portugal	5.590
Cuba	567	Guinea Bissau	43
República Checa	19	Rumania	335
Benin	4	Rusia	117
Dinamarca	14	Ruanda	3
Dominica	2	ST. Tomas e Príncipe	3
Dominicana (República)	470	Senegal	308
Ecuador	412	Sierra Leona	15
O Salvador	5	Singapur	1
Guinea Ecuatorial	13	Eslovaquia	14
Estonia	6	Eslovenia	9
Finlandia	10	Africa do Sur	4
Francia Metropolit.	1	Sahara Occidental	10
Francia	434	Sudán	1
Xeorgia	1	Suecia	16
Gambia	8	Suíza	32
Alemaña	240	Siría (Repúbl. Árabe)	3
Ghana	101	Tailandia	10
Grecia	8	Togo	2
Guatemala	7	Túnez	7
Guinea	13	Turquía	9
Haiti	1	Ucrania	106
Honduras	12	Exipto	3
Hungría	11	Reino Unido	320
Islandia	8	Tanzania	3
India	11	Estados Unidos	147
Indonesia	23	Virxes de E.E.U.U.	4
Irán	8	Burkina Faso	1
Iraq	1	Uruguai	831
Irlanda	66	Uzbekistán	1
Israel	8	Venezuela	663
Italia	746	Yemen	1
Costa de Marfil	4	Iugoslavia	22
Xamaica	1	Apátridas	1
Xapón	16	País Descoñecido	2
Xordania	14	Desc. sen convenio	1
Kenia	3	T. Ant. R. Iug. De Maced	1
Corea (Rep. Democ.)	4		

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

Se se examina a nacionalidade dos estranxeiros afiliados na Seguridade Social pódese ver que os procedentes de Portugal representan o maior número, resaltando as cifras dos procedentes de Colombia, Arxentina e Marrocos (cadro 4.14).

No que se refire ao sexo dos estranxeiros traballando en Galicia, claramente é maior o número de varóns sobre o de mulleres (cadro 4.15).

Traballadores estranxeiros afiliados en alta laboral, segundo sexo. Por provincias. Galicia. 2004

■ Cadro 4.15

	Homes	Mulleres	Non consta	Total ⁽¹⁾
A Coruña	3.628	2.661	0	6.289
Lugo	1.693	852	1	2.546
Ourense	1.534	945	0	2.479
Pontevedra	5.575	2.604	0	8.179
Galicia	12.430	7.062	1	19.493

(1) Inclúe os non clasificables por sexo
Datos a 31 de decembro de 2003
Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

No cadro 4.16 distribúense os traballadores estranxeiros afiliados á Seguridade Social no Réxime Xeral por sectores de actividade (observándose unha pequena diferenza no número nos datos da Tesourería Xeral da Seguridade Social), resaltando a construción co 23,18%.

Afiliados estranxeiros á Seguridade Social. Réxime Xeral Distribución por sectores de actividade.

■ Cadro 4.16

	Afiliados	%
A Agricultura, gandería, caza e selvicultura	150	1,15
B Pesca	7	0,05
C Industrias extractivas	329	2,53
D Industria manufactureira	1.713	13,16
E Produción de enerxía	9	0,07
F Construción	3.017	23,18
G Comercio; reparación de vehículos de motor	1.961	15,06
H Hostalería	2.261	17,37
I Transporte, Almacenamento e Comunicacóns	742	5,70
J Intermediación financeira	35	0,27
K Activ. Inmobiliarias e de aluguer, serv. Empres.	927	7,12
L Admón. Pública, defensa e seguridade social obrigatoria	522	4,01
M Educación	434	3,33
N Activ. Sanitarias e veterinarias, serv. Sociais	278	2,14
O Outras activ. Sociais, servizos persoais	619	4,75
P Fogares que emprega persoal doméstico	13	0,10
Q Organismos extraterritoriais	1	0,01
Actividades non clasificables	0	0,00
Total Réxime Xeral	13.018	100

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social

Os cadros seguintes (4.17 e 4.18), procedentes da Secretaría de Estado de Inmigración e Emigración dan unha visión dos estranxeiros con autorización de residencia.

■ Cadro 4.17

**Estranxeiros incluídos no Réxime Xeral con autorización de residencia en vigor.
Por provincia e tipo de autorización de residencia. 31.12.2004**

	Total		Inicial		Tipo de autorización de residencia						Outros	
					1ª renovación		2ª renovación		Permanente			
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
A Coruña	6.399	100,00	1.911	29,86	1.629	25,46	1.290	20,16	1.259	19,67	310	4,84
Lugo	2.335	100,00	746	31,95	723	30,96	287	12,29	513	21,97	66	2,83
Ourense	1.606	100,00	366	22,79	455	28,33	384	23,91	388	24,16	13	0,81
Pontevedra	7.334	100,00	1.786	24,35	1.880	25,63	1.178	16,06	1.994	27,19	496	6,76
Galicia	17.674	100,00	4.809	27,21	4.687	26,52	3.139	17,76	4.154	23,50	885	5,01

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais. Secretaría de Estado de Inmigración e Emigración

■ Cadro 4.18

Estranxeiros con tarxeta ou autorización de residencia en vigor. Por provincia, por réxime de residencia, sexo, grupo de idade e media de idade. 31.12.2004

	Total	R. residencia		%	Grupo de idade				Media idade
	Nº	R. Xeral	R. comunitario	Mulleres	0-15 anos	16-64 anos	Más 64 anos	Non consta	
A Coruña	14.576	6.399	8.177	53,69	1.444	12.337	795	0	36
Lugo	5.021	2.335	2.686	50,30	623	4.206	192	0	33
Ourense	7.143	1.606	5.537	52,06	605	5.957	581	0	38
Pontevedra	16.394	7.334	9.060	48,73	1.703	13.719	970	2	36
Galicia	43.134	17.674	25.460	51,14	4.375	36.219	2.538	2	36

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais. Secretaría de Estado de Inmigración e Emigración

4.3.1. Emigración e inmigración

Emigración asistida

A información contida neste apartado refírese ás emigracións asistidas polo Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e a Organización Internacional para as Migracións.

Segundo a Lei de Emigración, son emigrantes “os españois que se trasladan a un país estranxeiro por causas de traballo ou actividade lucrativa, sempre que na súa execución ou exercicio se observen, totalmente ou a determinados efectos, disposicións laborais ou de Seguridade Social que rexan en dito país ou en España”. Considéranse tamén emigrantes os familiares a cargo do traballador e os mariñeiros e tripulantes contratados para prestar os seus servizos en buques de bandeira estranxeira.

A asistencia prestada aos emigrantes concrétese na tramitación de expedientes de traballadores emigrantes, a xestión de contratos (campañas de tempada en Francia e Bélxica, de agricultura e vendima a Francia, traballo de temporeiros en Suíza, traballadores desprazados por empresas españolas), a formalización doutros documentos, así como a bonificación no custo das pasaxes de transporte naqueles casos previstos no programa correspondente.

Os datos de emigración asistida (cadros 4.19 e 4.20) reflicten, na súa evolución, que despois de estabilizarse en 1994, a partir de 1995 claramente diminúe chegando a adquirir en 2004 unha cifra claramente inferior á dos anos precedentes e xa non representativa, o que reflite a escasa utilización desta figura.

Desta cifra, pode observarse que teñen como destino principal Suíza na provincia de Ourense.

Evolución da emigración asistida, segundo país de destino. Galicia. 1994-2004

■ Cadro 4.19

	Total	Países europeos	Países non europeos
1994	1.485	1.472	13
1995	1.386	1.383	3
1996	951	949	2
1997	617	616	1
1998	508	507	1
1999	525	525	0
2000	498	497	1
2001	485	485	0
2002	415	414	1
2003	27	27	0
2004	6	5	1

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Emigración asistida, segundo país de destino, por provincia de procedencia. Galicia 2004

■ Cadro 4.20

	Total	Suíza	Japón
A Coruña	0	0	0
Lugo	0	0	0
Ourense	6	5	1
Pontevedra	0	0	0
Galicia	6	5	1

Nota: Non inclúe mariñeiros e tripulantes

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Baixas consulares

A Coruña é a provincia de destino máis frecuente (cadro 4.21) e América centro e sur o continente de procedencia que máis retorno de emigrantes agrupa, sendo Suíza, Venezuela e Arxentina (cadro 4.22, na seguinte páxina) os países que reflicten maiores cifras de baixas consulares.

Baixas consulares. Por continente de procedencia e provincia de destino. Galicia. 2004

■ Cadro 4.21

	Total	Europa		África	América		Asia	Oceanía
		UE	Resto		Norte	Centro e sur		
A Coruña	2.917	565	860	40	157	1.287	7	1
Lugo	393	83	58	4	13	231	3	1
Ourense	1.181	317	214	4	30	611	2	3
Pontevedra	2.431	590	412	47	96	1.267	14	5
Galicia	6.922	1.555	1.544	95	296	3.396	26	10

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

■ Cadro 4.22

Baixas consulares segundo provincia, por país e consulado de procedencia. Galicia. 2004

	Total	A Coruña	Lugo	Ourense	PO		Total	A Coruña	Lugo	Ourense	PO
Total	6.922	2.917	393	1.181	2.431	América	3.692	1.444	244	641	1.363
Europa	3.099	1.425	141	531	1.002	América do Norte	296	157	13	30	96
Unión Europea	1.555	565	83	317	590	Canadá	30	14	6	5	5
Alemaña	543	100	9	210	224	EEUU	266	143	7	25	91
Austria	6	2	1	2	1	América Central e do Sur	3.396	1.287	231	611	1.267
Bélxica	77	24	8	3	42	Arxentina	761	318	80	67	296
Dinamarca	3	0	2	0	1	Bolivia	8	5	1	0	2
Finlandia	1	0	0	1	0	Brasil	305	81	11	52	161
Francia	302	91	28	66	117	Chile	21	5	3	9	4
Grecia	3	2	0	0	1	Colombia	58	24	8	2	24
Holanda	94	42	3	13	36	Costa Rica	4	2	0	0	2
Irlanda	22	12	2	1	7	Cuba	85	30	16	15	24
Italia	32	20	4	1	7	Ecuador	5	2	0	0	3
Luxemburgo	1	0	0	0	1	O Salvador	1	0	0	0	1
Portugal	101	31	3	6	61	Guatemala	8	6	1	0	1
Reino Unido	370	241	23	14	92	Haití	0	0	0	0	0
Suecia	0	0	0	0	0	Honduras	0	0	0	0	0
Resto de Europa	1.544	860	58	214	412	México	150	18	2	74	56
Andorra	122	30	7	19	66	Nicaragua	3	1	1	0	1
Bulgaria	0	0	0	0	0	Panamá	39	2	1	24	12
Croacia	0	0	0	0	0	Paraguay	6	5	0	0	1
Federación de Rusia	0	0	0	0	0	Perú	19	15	1	0	3
Hungria	3	1	0	0	2	Rep. Dominicana	56	31	3	6	16
Noruega	1	0	0	0	1	Uruguai	519	238	18	25	238
Polonia	0	0	0	0	0	Venezuela	1.348	504	85	337	422
República Checa	8	5	0	0	3	Xamaica	0	0	0	0	0
Rumanía	7	2	1	0	4	Asia	26	7	3	2	14
Suíza	1.403	822	50	195	336	Arabia Saudi	4	0	0	0	4
Ucrania	0	0	0	0	0	China	4	0	1	0	3
Yugoslavia	0	0	0	0	0	Corea	1	1	0	0	0
África	95	40	4	4	47	Emiratos Árabes	2	0	1	0	1
Angola	0	0	0	0	0	Filipinas	2	1	0	1	0
Arxelia	1	0	0	1	0	India	0	0	0	0	0
Camerún	0	0	0	0	0	Indonesia	1	1	0	0	0
Costa de Marfil	0	0	0	0	0	Irán	0	0	0	0	0
Exipto	0	0	0	0	0	Iraq	0	0	0	0	0
Etiopía	57	28	4	1	24	Israel	2	0	0	0	2
Gabón	1	1	0	0	0	Xapón	4	3	0	0	1
Ghana	0	0	0	0	0	Xordania	0	0	0	0	0
Guinea Ecuatorial	6	1	0	1	4	Kuwait	1	0	0	0	1
Kenia	2	0	0	0	2	Líbano	0	0	0	0	0
Libia	0	0	0	0	0	Malasia	0	0	0	0	0
Marrocos	9	1	0	1	7	Pakistán	0	0	0	0	0
Mauritania	2	1	0	0	1	Siria	0	0	0	0	0
Mozambique	1	0	0	0	1	Tailandia	0	0	0	0	0
Namibia	2	0	0	0	2	Turquía	5	1	1	1	2
Nigeria	5	4	0	0	1	Oceanía	10	1	1	3	5
República do Congo	0	0	0	0	0	Australia	10	1	1	3	5
Senegal	0	0	0	0	0						
Sudáfrica	9	4	0	0	5						
Tanzania	0	0	0	0	0						
Túnez	0	0	0	0	0						
Zimbabwe	0	0	0	0	0						

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

En relación co retorno dos emigrantes (cadro 4.23), a información que proporcionan as baixas consulares de galegos no estranxeiro, refliten unha diminución en 2004 en relación cos anos anteriores.

■ Cadro 4.23

Evolución das baixas consulares. Por continente de procedencia. Galicia. 1996-2004

	Total	Europa		África	América		Asia	Oceanía
		UE	Resto		Norte	Centro e sur		
1996	5.942	1.234	2.884	20	236	1.539	6	23
1997	6.056	1.297	2.867	24	286	1.539	10	33
1998	5.971	1.420	2.804	36	239	1.443	15	14
1999	6.607	1.654	2.842	30	261	1.762	25	33
2000	6.933	1.588	2.511	45	253	2.477	27	32
2001	8.716	1.890	2.147	45	277	4.320	20	17
2002	10.050	1.634	2.204	45	280	5.825	27	35
2003	8.663	1.512	2.134	25	338	4.613	30	11
2004	6.922	1.555	1.544	95	296	3.396	26	10

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

5.1. Introducción

A Estatística de Contratos Rexistrados reflete información sobre os diferentes tipos de contratos rexistrados nas oficinas de emprego segundo modalidades de contratación, sectores de actividade económica, grupos de ocupación e colectivos contratados.

○ **Estatuto dos Traballadores** establece, no seu artigo 16, que os empresarios están obrigados a rexistrar na oficina de emprego, no prazo dos dez días seguintes á súa concertación, os contratos que deban celebrarse por escrito ou a comunicar, en igual prazo, as contratacións efectuadas aínda que non exista obriga legal de formalizalas por escrito.

■ Modalidades de contratación

As distintas modalidades de contratación que aparecen nas táboas estatísticas agrúpanse en: contratos iniciais, cando se formaliza a relación laboral por primeira vez; en conversión en indefinidos doutros contratos xa existentes de duración temporal ou en prórrogas de contratos que finalizaron a súa duración inicial.

A continuación analizaremos as descrições dos dous primeiros grupos, cunha breve descripción das súas principais características e a normativa básica pola que se rexen.

Desaparecen da estatística os contratos a tempo parcial como contratos iniciais. Ata decembro de 2001 este tipo de contrato englobaba todos os efectuados a tempo parcial dentro de calquera modalidade de contratación. A partir de xaneiro de 2002 cada contrato suma todos os formalizados na súa modalidade independentemente da xornada pactada.

Diferéncianse como tipo de contrato os de relevo (desde 1997 a 2001 incluídos en tempo parcial) e os de xubilación parcial.

Desaparecen os contratos de minusválidos en Centros Especiais de Emprego como contratos iniciais.

■ Contratos iniciais

■ Indefinido ordinario: O concertado sen establecer límites de tempo á prestación de servizos con xornada a tempo completo, parcial ou fixo discontinuo (RDLG 1/95 e Lei 12/2001).

■ Indefinido de fomento de emprego: Contrato de duración indefinida e xornada completa, parcial ou fixo discontinuo, orientado a incentivar a contratación de traballadores desempregados (Lei 12/2001) en quen concorran algunha das seguintes condicións:

- Xoves desde 16 ata 30 anos de idade, ambos inclusive.
- Mulleres desempregadas cando se contraten para prestar servizos en profesións ou ocupacións con menor índice de emprego feminino.
- Maiores de corenta e cinco anos de idade.
- Parados que leven, polo menos, seis meses inscritos ininterrompidamente como demandantes de emprego.
- Minusválidos.

■ Traballadores que, na data de celebración do novo contrato de fomento da contratación indefinida, estiveran empregados na mesma empresa mediante un contrato de duración determinada ou temporal, incluídos os contratos formativos, celebrados con anterioridade ao 31 de decembro de 2004.

■ Obra ou servizo: Son os concertados para a realización de obras ou servizos determinados, en xornada completa ou parcial, na actividade da empresa e que a súa duración é incerta. (Art. 15 do Estatuto dos traballadores, Rd 2720/98 e Lei 12/2001).

■ Eventual por circunstancias da produción: Contratos de duración temporal, en xornada completa ou parcial, para atender as esixencias circunstanciais do mercado. (Art. 15 do Estatuto dos traballadores, Rd 2720/98 e Lei 12/2001).

■ Interinidade: Contrato de duración temporal para substituír a un traballador con dereito a reserva de posto, en xornada completa ou parcial (art. 15 do Estatuto dos traballadores, Rd 2720/98 e Lei 12/2001).

■ Temporal para minusválidos: Contrato temporal de doce meses a tres anos, con xornada completa ou parcial, para traballadores minusválidos. (Lei 42/94, Real decreto-lei 13/96, Disposición adicional sexta e Lei 12/2001).

■ **Temporal de inserción:** Contrato de duración determinada, en xornada completa ou parcial, celebrados con traballadores inscritos nas oficinas de emprego para participar en programas públicos para a realización de obras e servizos de interese xeral e social (Lei 12/2001).

■ **Relevo:** Contrato de duración indefinida ou ata o momento da xubilación do traballador ao que substitúe por xubilación parcial, con xornada parcial ou completa (Lei 14/00 e Lei 12/01 e Real decreto lei 1132/2002, do 31 de outubro, de desenvolvemento da Lei 35/2002, do 12 de xullo xubilación gradual e flexible).

■ **Xubilación parcial:** Contrato de duración determinada e xornada parcial, complementario do de relevo, que se asina co traballador que se xubila parcialmente (Lei 12/2001).

■ **Contrato de substitución por xubilación ós 64 anos:** Para traballadores desempregados que substitúan a outros traballadores que anticipan a idade de xubilación nun ano. (Rd 1194/85, Lei 14/00 e Lei 12/2001).

■ **Contrato en prácticas:** Destinados a completar a formación de traballadores con títulos universitarios ou de formación profesional. Son contratos de duración temporal, con xornada a tempo parcial ou completa, indistintamente. (Art. 11 do Estatuto dos Traballadores, Rd 488/98).

■ **Contrato para a formación:** Destinado ós xoves de 16 a 21 anos, ou maiores incluídos nalgún dos colectivos detallados no artigo primeiro da Lei 12/2001, para a adquisición por parte do traballador da cualificación necesaria para o desempeño dun oficio ou posto de traballo concreto. (Art. 11 do Estatuto dos Traballadores, Rd 488/98 e Lei 12/2001).

■ **Outros contratos:** Son os rexistrados pertencentes a modalidades non especificadas anteriormente e/ou pertencentes a réximes especiais de contratación, tales como os de artistas, servizo doméstico, mercantís, etc.

Inclúense tamén os contratos que, pertencendo ou presentándose segundo as modalidades existentes, adoecen dalgún defecto formal ou incumpren algún requisito básico no momento da súa introdución na base de datos, permanecendo neste apartado estatisticamente aínda que con posterioridade foran subsanados os seus defectos de forma.

■ **Contratos convertidos en indefinidos**

Baixo este concepto indícanse os contratos por tempo determinado que, ao amparo da normativa en vigor, son transformados en indefinidos.

Estas transformacións non se suman aos contratos da cal modalidade corresponden porque nese caso produciríase unha duplicidade, xa que o seu contrato orixe foi contabilizado no seu día. Por esta razón analízanse en táboas diferentes.

Os contratos susceptibles de ser convertidos en indefinidos son:

- Obra ou servizo
- Eventual por circunstancias da produción
- Interinidade
- Temporal
- Temporal de inserción

- Temporal minusválidos
- A tempo parcial
- De substitución por xubilación aos 64 anos
- Prácticas
- De relevo
- De formación
- De minusválidos en CEE
- **Outros contratos**

Os primeiros datos observables (cadro 5.1) ofrecen un primeiro apunte, reiterado nos informes anteriores, o que se deriva de comparar o número de contratos rexistrados (766.023) cos datos relativos a ocupados asalariados (EPA Galicia IGE). Media anual ano 2004 (818.800**), que anota a alta rotación existente en contratación en relación cos efectivos laborais con contrato temporal (cadro 5.42**). ** contrastar cadro.

■ Cadro 5.1

Contratos de traballo, contratos convertidos en indefinidos. Galicia/España. 2003-2004

Tipo de contrato	España		%		Galicia		%	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Duración temporal:								
Obra	5.323.303	6.057.836	37,72	38,49	273.109	294.076	38,23	39,28
Eventual	6.466.845	7.117.436	45,82	45,23	274.962	294.076	38,49	39,28
Interinidade	1.067.405	1.234.104	7,56	7,84	68.898	68.620	9,64	9,17
Temporal de minusválidos	9.567	11.093	0,07	116,81	503	548	0,07	0,07
Temporais de inserción	89.247	67.523	0,63	0,43	11.717	7.090	1,64	0,95
Relevo	10.766	16.030	0,08	0,10	667	869	0,09	0,12
Xubilación parcial	10.327	15.780	0,07	0,10	647	888	0,09	0,12
Substitución	1.135	1.684	0,01	0,55	29	60	0,00	0,01
Prácticas	76.471	85.845	0,54	28,13	6.565	6.735	0,92	0,90
Formación	125.774	126.534	0,89	0,80	15.298	14.255	2,14	1,90
Outros	217.455	197.201	1,54	1,25	31.038	30.193	4,34	4,03
Duración indefinida:								
Indefinido ordinario	423.732	491.648	3,00	3,12	17.273	17.393	2,42	2,32
Indefinido fomento de emprego	283.934	305.129	2,01	1,94	13.710	13.295	1,92	1,78
Minusválidos	8.279	9.497	0,06	0,06	465	545	0,07	0,07
Total contratos	14.114.240	15.737.340	100	100	714.416	748.643	100	100

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

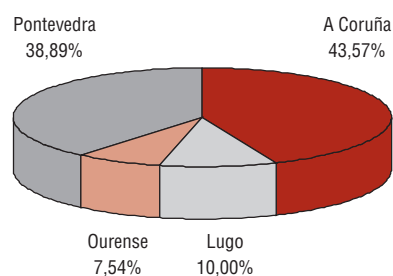
Cadro 5.2

Total contratos de traballo. Por provincias. Galicia. 2003-2004

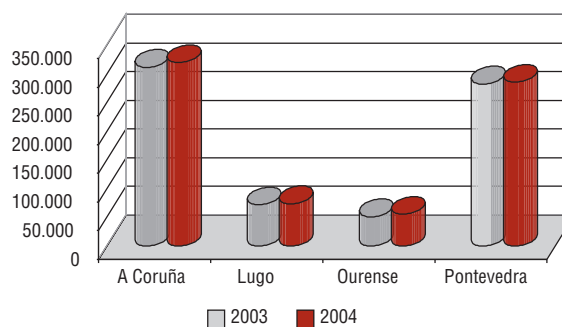
Tipo de contrato	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Duración temporal:										
Obra	128.282	130.163	20.056	21.074	21.067	22.880	103.704	104.327	273.109	278.444
Eventual	123.789	130.293	18.517	21.213	18.055	20.194	114.601	122.376	274.962	294.076
Interinidade	25.653	28.414	4.689	5.051	3.940	5.086	34.616	30.069	68.898	68.620
Temporal minusválidos	184	219	57	59	47	53	215	217	503	548
Temporais de inserción	4.946	2.988	2.214	1.130	1.446	996	3.111	1.976	11.717	7.090
Relevo	117	220	83	58	10	24	457	567	667	869
Xubilación parcial	106	231	81	63	10	23	450	571	647	888
Substitución	19	41				9	10	10	29	60
Prácticas	3.109	3.182	671	741	462	434	2.323	2.378	6.565	6.735
Formación	5.821	5.345	2.025	1.982	2.040	1.848	5.412	5.080	15.298	14.255
Outros	5.752	5.977	19.328	18.088	925	901	5.033	5.227	31.038	30.193
Duración indefinida:										
Indefinido ordinario	7.579	6.954	2.097	2.323	1.197	1.321	6.400	6.795	17.273	17.393
Indefinido fomento de emprego	5.334	5.123	1.579	1.442	1.354	1.459	5.443	5.271	13.710	13.295
Minusválidos	199	214	55	60	34	45	177	226	465	545
Total contratos	310.890	319.364	71.452	73.284	50.587	55.273	281.952	285.090	714.881	733.011

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

Distribución do total de contratos en Galicia.2004

Evolución do total de contratos en Galicia

Contratos de traballo por tipo e por sectores. Galicia. 2004

Cadro 5.3

	Agricultura e Pesca	Industria	Construción	Servizos	Total
Indefinido ordinario	3.998	2.219	1.487	9.689	17.393
Indefinido fomento emprego	392	2.051	1.266	9.586	13.295
Minusválidos	27	74	67	377	545
Obra ou servizo	11.959	44.020	66.487	155.978	278.444
Eventual circunst. produc.	3.044	31.987	16.931	242.114	294.076
Interinidade	810	2.232	302	65.276	68.620
Temporal minusválido	12	104	83	349	548
Temporal de inserción	1	150	567	6.372	7.090
Substit. xubilación 64 anos	-	11	9	40	60
Tempo parcial	-	-	-	-	-
Relevo	13	555	29	272	869
Xubilación parcial	16	582	28	262	888
Prácticas	61	1.075	799	4.800	6.735
Formación	67	2.023	3.953	8.212	14.255
Outros contratos	78	173	160	29.782	30.193
Convertidos en indefinidos	478	5.738	3.370	23.426	33.012
Galicia	20.956	92.994	95.538	556.535	766.023

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

Cadro 5.4

Contratos por grupo principal de ocupación. Galicia/España. 2004

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
A. Dirección das Administracións Públicas e de empresas de 10 ou máis asalariados	646	72	93	418	1.229	40.787
B. Xerencia de empresas con menos de 10 asalariados	119	130	48	132	429	9.012
C. Xerencia de empresas sen asalariados	12	3	2	6	23	1.127
D. Profesións asociadas a titulacións de 2º e 3º ciclo universitario	17.302	7.079	2.809	16.532	43.722	466.789
E. Profesións asociadas a unha titulación de 1º ciclo universitario	6.674	6.387	1.314	6.093	20.468	287.661
F. Técnicos e profesionais de apoio	27.076	4.126	2.816	16.483	50.501	859.504
G. Empregados de tipo administrativo	29.181	6.259	4.941	23.762	64.143	1.517.955
H. Traballadores do servizo de restauración e servizos persoais	36.044	13.572	8.175	30.865	88.656	1.800.705
J. Traballadores dos servizos de protección e seguridade	2.611	956	997	1.991	6.555	100.779
K. Dependentes de comercio e asimilados	31.647	3.665	4.338	17.808	57.458	989.401
L. Traballadores cualificados na agricultura e na pesca	3.798	1.524	762	6.068	12.152	1.070.609
M. Traballadores cualificados na construción	28.517	5.527	5.119	23.786	62.949	1.533.167
N. Traballadores cualificados das industrias extractivas, metalúrxica, const. maquinaria e asimilados	13.287	1.544	1.428	9.002	25.261	323.431
P. Trab. cualificados de artes gráficas, téxtil e confección, elab. alimentos, ebanistas, artesáns e asimilados	10.426	1.413	799	13.458	26.096	215.807
Q. Operadores de instalacións industriais de maquinaria fixa, montadores e ensambladores	15.299	879	2.932	6.192	25.302	280.288
R. Condutores e operadores de maquinaria móbil	14.292	4.294	3.047	19.509	41.142	632.986
S. Traballadores non cualificados en servizos, agás transportes	29.254	5.609	4.579	18.661	58.103	1.570.990
T. Peóns de agricultura, pesca, construción, industria manufacturera	53.172	10.245	11.073	74.321	148.811	4.036.109
U. Forzas armadas					0	
Total	319.357	73.284	55.272	285.087	733.000	15.737.107

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

Cadro 5.5

Contratos por actividade económica e provincias. Galicia/España. 2004

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
A. Agricultura, gandería, caza e silvicultura	2.334	1.618	1.273	3.732	8.957	1.798.495
B. Pesca	3.928	1.160	3	6.430	11.521	25.556
C. Industrias extractivas	219	543	1.571	674	3.007	16.750
D. Industria manufacturera	36.373	4.269	5.698	37.113	83.453	1.147.565
E. Produción e distribución de enerxía eléctrica, gas e auga	495	14	136	151	796	19.549
F. Construción	42.851	7.713	8.139	33.465	92.168	2.419.068
G. Comercio, reparación de vehíc. de motor, motocicletas e ciclomotores e art. persoais	42.099	7.143	7.418	31.347	88.007	1.612.065
H. Hostalería	21.341	7.607	4.529	26.356	59.833	1.381.956
I. Transporte, almacenamento e comunicacións	19.683	4.263	2.315	35.238	61.499	756.897
J. Intermediación financeira	1.713	291	184	1.171	3.359	79.135
K. Actividades inmobiliarias	86.083	10.325	11.721	61.925	170.054	4.057.844
L. Administración Pública, defensa e seguridade social obrigatoria	7.744	4.482	2.609	6.887	21.722	462.274
M. Ensino	6.565	1.294	1.554	6.948	16.361	368.174
N. Actividades sanitarias e veterinarias. Servizos sociais	14.185	17.375	3.609	15.545	50.714	682.064
O. Outras actividades sociais e de servizos prestados á comunidade	33.633	5.142	4.495	17.944	61.214	889.025
P. Fogares que empregan persoal doméstico	118	45	19	163	345	20.325
Q. Organismos extrateritoriais	0	0	0	1	1	598
Total	319.364	73.284	55.273	285.090	733.011	15.737.340

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

5.2. Modalidades contractuais

A continuación examinaremos o comportamento dos contratos máis importantes, segundo o sector da actividade económica e sexo e idade dos contratados, duración dos contratos e tipo de xornada contratada.

5.2.1. Contrato eventual

O obxecto do contrato eventual é atender esixencias circunstanciais do mercado, acumulación de tarefas ou exceso de pedidos, aínda tratándose da actividade normal da empresa (arts. 15.1.b) ET e 3.1 Rd 2720/1998).

En numerosas ocasións o Tribunal Supremo admitiu que a insuficiencia de cadro de persoal xustifica un contrato eventual (por todas, **STS, ud, do 15 de febreiro de 1995**). Esta doutrina cambiou, sen embargo, recentemente (por todas, **SSTS, ud., do 26 de outubro de 1999 ou do 31 de maio de 2000**).

Por **convenio colectivo** poderanse determinar as actividades nas que se poden contratar traballadores eventuais (**art. 15.1.b) ET**).

Neste sentido, cabe matizar que non é posible que a negociación colectiva cree formas de contratación temporal novas, distintas das legais, coa escusa da identificación das tarefas eventuais. Así, será ilegal a creación convencional da figura do “*contrato eventual discontinuo*” (**SSTS do 17 e 21 de decembro de 2001**).

Por convenio colectivo poderanse fixar os criterios xerais respecto da axeitada relación entre o volume desta modalidade contractual e o cadro de persoal total da empresa (**art. 15.1.b) ET**), procedendo á súa limitación numérica.

Os contratos eventuais deberán formalizarse **por escrito** cando a súa duración sexa superior a catro semanas ou se concerten a tempo parcial (**arts. 8.2 ET e 6.1 Rd 2720/1998**). Non existe modelo oficial obrigatorio, se ben o INEM proporciona periodicamente modelos non oficiais de contrato.

Nos contratos eventuais deberán constar, entre outros extremos (arts. 3.2.a) e 6.1. Rd 2720/1998):

- a)** A causa ou circunstancia que o xustifique, que deberá ser específica e referida a realidades fácticas concretas (por todas, **STS do 5 de maio de 1997**), non bastando cunha reprodución literal do **art. 15.1.b) ET** (**STS, ud, do 18 de novembro de 1998**).
- b)** O tempo da súa vixencia.
- c)** O traballo a desenvolver.

Os contratos eventuais poderán celebrarse a tempo completo ou a tempo parcial (**art. 5.1 Rd 2720/1998**).

A duración máxima deste contrato será de 6 meses dentro dun período de 12 meses. O período de 12 meses computará a partir da data na que se produza a causa ou circunstancia que xustifique a súa utilización, isto é, a eventualidade (**arts. 15.1.b) ET e 3.2.b) Rd 2720/1998**).

Por convenio colectivo sectorial estatal e, no seu defecto, por convenio colectivo sectorial de ámbito inferior (nunca por convenio colectivo de empresa), poderán modificarse a duración máxima destes contratos ou o período dentro do cal se poden concertar, debendo vir xustificada tal modificación “*en atención ao carácter estacional da actividade na que se poden producir circunstancias sinaladas*”. En tal suposto, o período máximo será de 18 meses, non podendo superar a duración do contrato as tres cuartas partes do período de referencia que se estableza nin, como máximo, doce meses (**arts. 15.1.b) ET**).

No caso de que se concertase o contrato por un prazo inferior ao máximo legal ou convencionalmente establecido, poderá ser prorrogado mediante acordo das partes, por unha soa vez, sen que a duración total poida exceder de dita duración máxima (**art. 15.1.b) ET**).

Esta modalidade contractual sitúase dende o ano 2003 como o contrato máis utilizado, representa o 36,35% do total de contratos (cadro 5.1). Subscribíronse 294.076(2003: 274.962), é dicir realizáronse 19.114 contratos máis que no ano pre-

cedente (un 6,95% máis). Utilízase de xeito predominante no sector servizos (82,33%), séguelle a industria (10,88 %), a construción (5,76%) e tan só representa un 1,04% na agricultura.

Por sexo (cadro 5.8) as distancias van diminuindo ata contratarse un 51% con homes e un 49% con mulleres. Respecto aos grupos de idade (cadro 5.6), o 80,53% no caso dos homes e un 83,22% no das mulleres, esta modalidade materialízase con menores de 39 anos. Vai descendendo a un 7,94 e 7,49% respectivamente no grupo de idades de 40 a 44, e pasa a ser do 11,53% e 9,21% tamén respectivamente no amplo grupo de idade de maiores de 45 anos.

O cadro 5.7 amósanos o comportamento deste contrato en función da súa duración. Un 43,71% non supera o mes, entre un mes e tres está un 28,90%, entre os tres e seis meses un 23,52% e superan os seis meses o 3,87 %. É o contrato tipo máis empregado, as súas notas, alto número combinado coa súa escasa duración refírennos un contrato de natureza coñecidamente precaria. A superación de seis meses na súa duración require a previa habilitación nun convenio colectivo sectorial, a porcentaxe do 3,87% dos que superan este inicial límite temporal en 2004, resulta expresivo da escasa introdución desta posibilidade –legalmente habilitada– na negociación colectiva.

A variable xornada (cadro 5.8: completa ou parcial) amosa en datos que a eventualidade anóase, sen introducir a diferenciación por sexo, nun 72,16% de veces a xornada completa e un 27,84% a tempo parcial. Porcentaxes que se ven modificadas cando se introduce a variable sexo, de novo no caso das mulleres, a contratación a tempo parcial representa o 39,00%, que contrasta o mesmo dato para os homes 17,27%; coherentemente o contrato eventual a tempo completo representa o 82,73% dos realizados con homes e o 61% coas mulleres.

A variable tempo parcial introduce un incremento porcentual invariablemente, con calquera modalidade contractual, cando se celebran con mulleres.

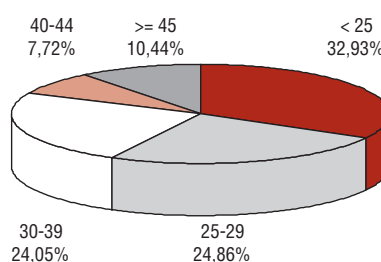
■ Cadro 5.6

Contratos eventuais por circunstancias da produción. Segundo sexo. idade e provincia. Galicia. 2004

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	19.497	15.762	16.070	5.196	7.606	23.754	17.688	14.592	4.227	5.901	130.293
Lugo	3.599	2.449	2.439	742	1.194	3.291	2.647	2.828	830	1.194	21.213
Ourense	3.086	2.445	2.262	750	1.055	3.157	2.579	2.724	1.005	1.131	20.194
Pontevedra	22.835	15.729	15.377	5.293	7.546	17.615	13.817	14.437	4.662	5.065	122.376
Galicia	49.017	36.385	36.148	11.981	17.401	47.817	36.731	34.581	10.724	13.291	294.076

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

Contratos eventuais por circunstancias da produción. Por duración e provincias. Galicia. 2004

■ Cadro 5.7

	Duración				Total
	<= 1 mes	>1a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 meses	
A Coruña	63.225	34.131	28.739	4.198	130.293
Lugo	6.983	6.912	6.187	1.131	21.213
Ourense	5.234	6.297	7.634	1.029	20.194
Pontevedra	53.103	37.639	26.597	5.037	122.376
Galicia	128.545	84.979	69.157	11.395	294.076

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

■ Cadro 5.8

**Contratos eventuais por circunstancias da produción.
Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2004**

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	64.131	13.299	50.832	66.162	28.805	37.357	130.293	42.104	88.189
Lugo	10.423	1.480	8.943	10.790	3.344	7.446	21.213	4.824	16.389
Ourense	9.598	1.345	8.253	10.596	3.672	6.924	20.194	5.017	15.177
Pontevedra	66.780	9.941	56.839	55.596	19.998	35.598	122.376	29.939	92.437
Galicia	150.932	26.065	124.867	143.144	55.819	87.325	294.076	81.884	212.192

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

5.2.2. Obra ou servizo determinado

O obxecto deste contrato é a realización de obras ou servizos determinados con autonomía e substantividade propias dentro da actividade normal da empresa e cuxa execución, aínda que limitada no tempo, é en principio de duración incerta (**arts. 15.1.a) ET e 2.1 Rd 2720/1998**).

A obra ou servizo determinado obxecto deste contrato temporal non ten por qué corresponderse con actividades anormais da empresa, podendo tratarse de actividades normais (por todas, STS do 26 de maio de 1997). Neste último caso, para ter **“autonomía e substantividade propia”**, a obra ou servizo non deberá inserirse nun ciclo produtivo constante e permanente da empresa, senón nunha actividade que teña unha vida separable desa actividade permanente, isto é, que se trate de “unha tarefa mensurable, concreta e identificable no espazo” ou de “unha acción que se consuma e conclúa na súa total realización”.

Os **convenios colectivos estatutarios sectoriais estatais e de ámbito inferior, incluídos os de empresa**, poderán identificar os traballos ou tarefas que poden cubrirse con esta modalidade contractual, debendo estar en tal caso ao disposto no mesmo (**arts. 15.1.a) ET e 2.1 Rd 2720/1998**).

A remisión legal aos convenios colectivos da liberdade ás partes negociadoras para concretar as posibilidades de contratación, pero sempre que se trate de verdadeiras e propias obras ou servizos con autonomía e substantividade propias dentro da actividade da empresa, sendo en caso contrario ilegais os convenios colectivos, xa que **“a determinación dos supostos de contratación temporal e os seus requisitos... constitúe un núcleo de dereito necesario indispoñible para as partes”**

O contrato de obra ou servizo determinado deberá formalizarse sempre **por escrito** (arts. 8.2 ET e 6.1 Rd 2720/1998). Non hai un modelo oficial obrigatorio, se ben o INEM proporciona periodicamente modelos non oficiais de contrato.

Nestes contratos deberán constar, entre outros extremos (arts. 2.2.a) e 6.1 Rd 2720/1998):

- a) O carácter da contratación.
- b) O tempo da súa vixencia.
- c) O traballo a desenvolver.
- d) A identificación suficiente da obra ou servizo que constituía o seu obxecto, non valendo referencias xenéricas. O contrato de obra ou servizo determinado poderá celebrarse **a tempo completo ou a tempo parcial** (arts. 5.1 Rd 2720/1998).

A duración do contrato de obra ou servizo determinado será a do tempo esixido para a realización da obra ou servizo (art. 2.2.b) Rd 2720/1998).

No contrato poderá sinalarse unha data de finalización do contrato, pese á dicción legal ("*duración incerta*"), se ben deberá ceder en favor da data de finalización da obra ou servizo contratado no caso de que ambas as datas non coincidan (STS do 28 de decembro de 1993).

Os traballadores terán os mesmos dereitos e obrigas que nos contratos por tempo indefinido (art. 15.5 ET).

Por isto, serán **discriminatorias** e atentatorias dos arts. 4.2.c) e 17.1 ET as cláusulas convencionais que exclúsen aos contratos temporais do seu ámbito de aplicación (por todas, STC 136/1987, do 22 de xullo) e, en xeral, as que establezan diferenzas nas condicións de traballo ou retributivas (STC 177/1993, do 31 de maio).

Os traballadores temporais teñen dereito a que o empresario lles informe da existencia de postos de traballo vacantes, mediante anuncio público nun lugar axeitado da empresa ou centro de traballo ou mediante outros medios previstos na negociación colectiva que aseguren a transmisión da información (art. 15.7 ET).

No ano 2004 realizáronse 278.444 (en 2003, 273.109) contratos desta modalidade, o que representa, un 36,35% do total de contratos rexistrados. Segundo ano no que esta modalidade de contrato se ve superada polo contrato eventual, perdendo unha hexemonía que se mantiña en Galicia, cando a modalidade eventual ganara xa a primeira posición no total de España nos últimos anos. En todo caso celebráronse tan só 5.335 contratos máis que o ano anterior, desacelerando o crecemento no uso desta modalidade que caracterizou os últimos anos.

A maior parte do total de contratos da obra ou servizo determinado realízase en tres sectores de actividade económica (cadro 5.3), por porcentaxe de uso, o sector servizos (56,02%), o sector da construción (23,88%) e o sector industrial (15,81%). O seu uso no sector agrario representa o 4,29%.

Esta modalidade contractual contrátase en 62,80 % de veces con homes e un 37,20 % con mulleres. A maior porcentaxe relativa de contratación de homes realízase nun 75,30% cos grupos de idade inferior á de 39 anos. O grupo de 40 a 44 anos de idade é contratado un 8,79% de veces e un 16% con maiores de 45 anos. O mesmo valor relativo á contratación de mulleres segundo idade, realízase nun 77,96% cos grupos de idades inferior á de 39 anos. O grupo de 40 a 44 anos de idade é contratado un 9,70% de veces e un 12,35 con maiores de 45 anos.

En canto á variable segundo duración desta modalidade contractual (5.10) é incerta ou indeterminada nun 85,48% dos casos. Nun 14,52% de casos non superan un ano de duración.

En canto á variable tipo de xornada contratada (cadro 5.11: completa ou parcial) vinculada a esta modalidade contractual, a porcentaxe asociada representa que un 80,14% de veces celébranse a xornada completa e un 21,80% a tempo parcial. Ditas porcentaxes varían cando os asociamos á variable sexo, así nos homes representa respectivamente o 85,55% (xornada completa) e 14,45% (xornada parcial), o que en mulleres, representa tamén respectivamente o 65,80% (xornada completa) e 34,20% (xornada parcial). A xornada parcial asociada aos distintos contratos altera porcentualmente a xeral preponderancia masculina que caracteriza a contratación nos seus totais.

Mención aparte facemos do uso desta modalidade no entorno das ETT.

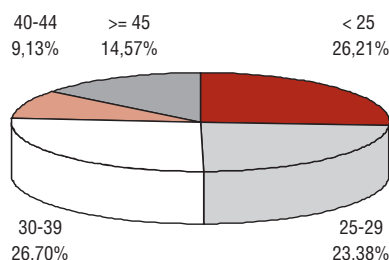
■ Cadro 5.9

Contratos de obra ou servizo. Por sexo, idade e provincia. Galicia. 2004

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	22.372	19.000	20.115	6.719	11.853	12.687	13.371	13.808	4.499	5.739	130.163
Lugo	3.749	2.975	3.675	1.391	2.511	1.597	1.801	1.990	666	719	21.074
Ourense	4.376	2.826	3.788	1.463	3.233	1.881	1.861	1.893	697	862	22.880
Pontevedra	17.453	13.689	17.680	5.814	10.200	8.873	9.577	11.395	4.180	5.466	104.327
Galicia	47.950	38.490	45.258	15.387	27.797	25.038	26.610	29.086	10.042	12.786	278.444

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

■ Cadro 5.10

Contratos de obra ou servizo. Por duración e provincia. Galicia. 2004

	Duración en meses										Total
	<=7 días	>7 a <=15 días	>15 días a <=1 mes	>1 a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 a <=12 meses	>12 a <=18 meses	>18 a <=24 meses	>24 meses	Indeterminada	
A Coruña	4.624	640	1.105	3.227	2.552	2.376	94	35	57	115.453	130.163
Lugo	733	178	342	1.244	695	749	24	15	65	17.029	21.074
Ourense	1.116	121	255	1.018	603	737	28	12	24	18.966	22.880
Pontevedra	8.527	515	1.310	2.463	2.079	2.186	81	73	523	86.570	104.327
Galicia	15.000	1.454	3.012	7.952	5.929	6.048	227	135	669	238.018	278.444

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

■ Cadro 5.11 Contratos por obra ou servizo. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia. Decembro 2004

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	80.059	2.263	67.044	50.104	18.109	31.995	130.163	31.124	99.039
Lugo	14.301	1.883	12.418	6.773	2.905	3.868	21.074	4.788	16.286
Ourense	15.686	2.199	13.487	7.194	2.315	4.879	22.880	4.514	18.366
Pontevedra	64.836	8.170	56.666	39.491	12.087	27.404	104.327	20.257	84.070
Galicia	174.882	25.267	149.615	103.562	35.416	68.146	278.444	60.683	217.761

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

5.2.3. Contrato de interinidade

Existen dúas modalidades de contrato de interinidade:

a) O contrato de substitución: Ten por obxecto a substitución dun traballador ausente da empresa con dereito a reserva de praza en virtude de norma, convenio colectivo ou contrato individual (arts. 15.1.c) ET e 4.1 Rd 2720/1998).

b) O contrato de ocupación de vacante: Ten por obxecto cubrir temporalmente un posto de traballo vacante durante o proceso de selección ou de promoción para a súa cobertura definitiva (art. 4.1 Rd 2720/1998).

Os contratos de interinidade deberán formalizarse **por escrito** (art. 6.1 Rd 2720/1998). Non existe modelo oficial obrigatorio, se ben o INEM proporciona periodicamente modelos non oficiais de contrato. Nos contratos de interinidade deberán figurar, entre outros extremos (arts. 4.2.a) e 6.1 Rd 2720/1998):

a) O carácter da contratación.

b) O tempo da súa vixencia.

c) O traballo a desenvolver.

A identificación do traballador substituído e a causa da substitución, indicando se o posto a desempeñar será o do traballador substituído ou o de outro traballador da empresa que pase a desempeñar o posto de aquel (no contrato de substitución) ou a identificación do posto de traballo cuxa cobertura definitiva se producirá tras o proceso de selección externo ou de promoción interna (no contrato de ocupación de vacante).

O contrato de interinidade deberá celebrarse **a tempo completo, agás nos dous casos seguintes** (art. 5.2 Rd 2720/1998):

a) Cando o traballador substituído estea contratado a tempo parcial ou se trate de cubrir temporalmente un posto de traballo vacante cuxa cobertura definitiva se vaia a realizar a tempo parcial.

b) Cando o contrato se realice para complementar a xornada reducida dos traballadores por coidado de fillos menores ou de familiares (art. 37.5 ET) ou naqueles outros supostos en que, de conformidade co establecido legal ou convencionalmente, se acordara unha redución temporal da xornada do traballador substituído (por estudos ou por desempeño dun cargo público, por exemplo).

A duración do contrato de substitución será a do tempo durante o cal subsista o dereito do traballador substituído á reserva de praza ou ata tanto non se reincor-

pore efectivamente o traballador substituído dentro dos prazos legais ou convencionais. A duración do contrato de ocupación de vacante será a do tempo que dure o proceso de selección ou de promoción, sen que a súa duración poida ser superior a 3 meses, agás cando se trate da Administración Pública, en cuxo caso a duración será a prevista na normativa específica.

Os traballadores en situación de excedencia por coidado de fillos, sempre e cando o traballador interino sexa beneficiario de prestacións de desemprego no seu nivel contributivo ou asistencial e leve máis dun ano inscrito como desempregado na Oficina Pública de Emprego correspondente, terán dereito a unha serie de reducións nas cotas empresariais á Seguridade Social por continxencias comúns (**Disposición Adicional 14 ET**):

- a) 95 por 100, durante o primeiro ano de excedencia.
- b) 60 por 100, durante o segundo ano.
- c) 50 por 100, durante o terceiro ano.

Estes beneficios non serán de aplicación cando o traballador interino contratado sexa cónxuxe, ascendente, descendente ou parente por consanguinidade ou afinidade ata o segundo grao inclusive, do empresario ou de quen ostenten o cargo de dirección ou sexan membros dos órganos de administración das empresas que revisitan forma xurídica de sociedade e nas contratacións que se deduzan con estes últimos.

○ **Rd-Lei 11/1998, do 4 de setembro**, establece unha bonificación do 100 por 100 nas cotas empresariais da Seguridade Social, incluídas as de accidentes de traballo e enfermidades profesionais e as achegas empresariais das cotas de recadación conxunta, nos contratos de interinidade realizados con persoas desempregadas para substituír a traballadores que teñan suspendido o seu contrato de traballo durante os períodos de maternidade, adopción ou acollemento e risco durante o embarazo e lactancia.

Estes beneficios non serán de aplicación cando o traballador interino sexa cónxuxe, ascendente, descendente ou parente do empresario por consanguinidade ou afinidade ata o segundo grao, ou membro dos órganos de administración empresarial. Tampouco serán aplicables nos contratos realizados coa Administración Pública ou por medio de ETT.

Terceira modalidade. Representa o 8,96% do total da contratación. En 2004 se concertaron 68.620 interinidades (2003: 68.898) (cadro 5.12). Subscribíronse por tanto 278 contratos menos que no ano precedente. Trátase dun contrato onde a contratación feminina é predominante, sendo mulleres un 71%, en tanto que homes case un 29%. Por grupos de idade ata un 77% da contratación realízase con menores de 39 anos en ámbolos sexos, sendo a diferenza porcentual na contratación respecto os homes considerable en todos os grupos de idade, especialmente as porcentaxes son maiores nos homes nos grupo de idade de menores de 29 anos respecto do das mulleres dos mesmos grupos de idade, e a inversa as porcentaxes de mulleres contratadas son maiores cas correspondentes a homes nos grupos de idades de 30 anos en adiante.

Por sectores de actividade (cadro 5.3) a contratación realízase nun 95,20% en servizos, un 3,34% en industria, un baixísimo 1,09% en agricultura e un inapreciable 0,36% en construción.

En canto á duración (cadro 5.13) dada a apuntada natureza desta contratación o 55,75% da contratación é de duración indeterminada. Un 43% non supera os seis meses de duración. Desta porcentaxe un 13% non supera sete días, e un 32% alcanza ao mes de duración.

A variable xornada (completa ou parcial) unida a esta modalidade contractual reflite que un 82,25% corresponde a traballo a tempo completo, tan só un 17,75% se materializa a tempo parcial. De novo o contrato a tempo parcial amosa maiores porcentaxes cando se asocia ao de interinidades con mulleres (21,36%) que con homes (8,72%).

As estatísticas manexadas non nos permiten chegar a un maior detalle e analizar unha desagregación a nivel de diferenciar as distintas posibilidades que habilita o contrato de interinidade, as de mera substitución, as de cobertura de vacantes en procesos selectivos e as de protección de situacións familiares descritas.

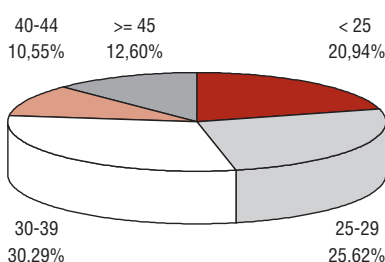
■ Cadro 5.12

Contratos de interinidade. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2004

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	2.077	2.253	2.162	495	684	4.528	5.350	6.089	2.174	2.602	28.414
Lugo	278	259	316	96	204	533	620	1.289	664	792	5.051
Ourense	328	334	302	88	189	581	831	1.274	448	711	5.086
Pontevedra	2.550	2.519	2.539	848	1.078	3.496	5.415	6.816	2.425	2.383	30.069
Galicia	5.233	5.365	5.319	1.527	2.155	9.138	12.216	15.468	5.711	6.488	68.620

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

■ Cadro 5.13

Contratos de interinidade. Por duración e provincias. Galicia. 2004

	Duración en meses										Total
	<=7 días	>7 a <=15 días	>15 días a <=1 mes	>1 a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 a <=12 meses	>12 a <=18 meses	>18 a <=24 meses	>24 meses	Indeterminados	
A Coruña	4.046	2.141	3.573	2.390	1.041	128	23	10	6	15.056	28.414
Lugo	518	431	880	511	166	193	1	1	0	2.350	5.051
Ourense	1.124	442	693	485	188	21	5	1	1	2.126	5.066
Pontevedra	3.372	1.739	3.005	1.813	1.043	329	33	7	7	18.721	30.069
Galicia	9.060	4.753	8.151	5.199	2.438	671	62	19	14	38.253	68.620

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

■ Cadro 5.14

Contratos de interinidade. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia. Decembro 2004

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	7.671	910	6.761	20.743	5.382	15.361	28.414	6.292	22.122
Lugo	1.153	79	1.074	3.898	668	3.230	5.051	747	4.304
Ourense	1.241	84	1.157	3.845	855	2.990	5.086	939	4.147
Pontevedra	9.534	637	8.897	20.535	3.566	16.969	30.069	4.203	25.866
Galicia	19.599	1.710	17.889	49.021	10.471	38.550	68.620	12.181	56.439

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

5.2.4. Contrato para a formación

A finalidade do contrato para a formación reside na recepción polo traballador dos coñecementos teóricos e prácticos necesarios para o desempeño dun oficio ou postos de traballo cualificado, non sendo posible utilizar este contrato para cubrir postos de traballo non cualificados (**art. 11.2 ET**).

Os postos de traballo cualificados ou oficios serán os definidos como tales nos convenios colectivos de ámbito sectorial estatal ou, no seu defecto, nos convenios sectoriais de ámbito inferior (**art. 11.2 b) ET**).

Entenderase por **nivel de cualificación** cuxa adquisición pode ser obxecto deste contrato para a formación “un nivel susceptible de acreditación formal ou, no seu defecto, o nivel de cualificación base de cada ocupación no sistema de clasificación profesional da empresa” (**art. 5 Rd 488/1998**).

Todo o cal significa que o traballador se compromete tanto a traballar como a recibir formación e o empresario tanto a retribuír o traballo como a proporcionar formación ao traballador.

Poderanse celebrar contratos para a formación cos traballadores que reúnan os tres requisitos seguintes:

a) Teñan unha **idade** comprendida entre os 16 e os 21 anos de idade (**art. 11.2 a) ET**). Non existe límite de idade para os traballadores minúsculos, para os traballadores estranxeiros durante os dous primeiros anos de vixencia do seu permiso de traballo (agás que acrediten a formación e experiencia necesarias para o desempeño do posto de traballo), para os desempregados que leven máis de tres anos sen actividade laboral, para os desempregados en situación de exclusión social e para os desempregados que se incorporen aos programas de escolas-obradoiro, casas de oficio e obradoiros de emprego (**art. 11.2 a) ET**).

b) Non teñan a **titulación** requirida para formalizar un contrato de traballo en prácticas no oficio ou posto de traballo cualificado obxecto do contrato (**arts. 11.2 a) ET e 6 Rd 488/1998**).

c) Non **desempeñaran con anterioridade** na mesma empresa por tempo superior a doce meses o **posto de traballo** obxecto do contrato para a formación (**art. 11.2 d) ET**).

O número máximo de traballadores contratables poderá fixalo o **convenio colectivo** (tanto o sectorial como o de empresa, sempre que haxa un “plan formativo de empresa” en función do tamaño do cadro de persoal) e, no seu defecto, será aplica-

ble o número máximo establecido no **art. 7 do Rd 488/1998**, de acordo cunha escala en función do número de traballadores da empresa, incluíndo no cómputo de traballadores a todos con independencia da modalidade contractual (fixos, temporais, a tempo parcial ou total, a domicilio, etc.) (**art. 7 Rd 488/1998**).

Os contratos para a formación dos traballadores minusválidos (**art. 7. 3 RD 488/1998**) e os que se realicen no marco dos programas de garantía social, en escolas obradoiro e casas de oficios (**disposición adicional segunda Rd 488/1998**) non computarán a efectos destes límites.

Enténdese por **plan formativo**, “*un conxunto estruturado de accións formativas coherentes coa actividade empresarial que inclúen accións especificamente dirixidas a traballadores para a formación e que contemple, como mínimo, os obxectivos e contidos normativos de ditas accións, así como os recursos necesarios para a súa financiación*” (**art. 7.1 RD 488/1998**).

Os contratos para a formación formalízanse **por escrito, segundo o modelo oficial** (**arts. 11. e 17. 1 Rd 488/1998**).

O contrato comunicárase á oficina pública de emprego correspondente (**arts. 16. 1 ET e 17. 2 e 3 Rd 488/1998**).

A duración do contrato para a formación non poderá ser superior a dous anos nin inferior a seis meses, agás que por convenio colectivo sectorial –non por convenio colectivo de empresa–, se fixen duracións distintas, en atención ás características do oficio e aos requirimentos formativos, sen que en ningún caso a duración sexa inferior a seis meses nin superior a tres anos ou a catro anos cando o contrato se concerte cun **traballador minusválido**, debendo ter en conta o grao de minusvalía e as características do proceso formativo a realizar (**art. 11. 2 c) ET**).

Se o contrato se concertara por tempo inferior ao máximo permitido, poderán pactarse ata dúas prórrogas, dunha duración que non poderá ser superior á duración mínima do contrato establecida legal ou convencionalmente (**art. 19. 1 Rd 488/1998**).

Expirada a duración máxima do contrato para a formación, ningún traballador poderá ser contratado baixo esta modalidade pola mesma ou por distinta empresa (**art. 11. 2 d) ET**).

O que si se permite é un novo contrato para a formación pola mesma ou distinta empresa ata cubrir a duración máxima legal ou convencional.

Este límite opera tamén cando se celebra un contrato para a formación despois dun contrato de aprendizaxe ou de formación da normativa anterior (**Disposición transitoria primeira ET**).

A estes efectos, o empresario poderá recabar por escrito, antes de celebrar o contrato, certificación do INEM na que conste o tempo no que o traballador estivo contratado para a formación con anterioridade á contratación que pretende realizar. Esta certificación deberá emitirse no prazo de dez días, transcorridos os cales o empresario queda exonerado das responsabilidades derivadas dun posible incumprimento (**art. 22. 2 Rd 488/1998**), tanto da contractual (**art. 23 Rd 488/1998**) como da administrativa (**art. 7. 2 LISOS**).

O traballador está obrigado a prestar o traballo efectivo, como calquera outro traballador, e a recibir a formación (**art. 9.1 Rd 488/1998**).

As faltas de asistencia e de puntualidade ás ensinanzas teóricas serán cualificadas de faltas ao traballo a efectos disciplinarios (**art. 9. 2 Rd 488/1998**).

O empresario está obrigado a proporcionar ao traballador a formación teórica para o desempeño do oficio ou posto de traballo cualificado obxecto do contrato (**art. 11. 2 ET**).

A formación teórica vén regulada polos **arts. 11. 2 e) do ET e 10 do Rd 488/1998**, pola **OM do 14 de xullo de 1998** e pola **Resolución do 26 de outubro de 1998**.

A formación teórica do traballador esixe a concesión de **permisos** para asistir á mesma, sexa nun centro de formación propio da empresa ou alleo a ela (**art. 8.2 Rd 488/1998**).

Aínda que a formación teórica persigue a adquisición de coñecementos para o desempeño do oficio ou posto de traballo cualificado obxecto do contrato, excepcionalmente, cando os traballadores non estean en posesión do **título de graduado escolar**, a formación teórica perseguirá completar a formación básica (**arts. 11.2 e) ET e 10. 6 Rd 488/1998**).

O contido da formación teórica, ou está regulado xunto co **certificado de profesionalidade** do oficio de que se trate, ou terá que seguir os contidos establecidos polo INEM (**arts. 10 Rd 488/1998 e 1 OM 14 de xullo de 1998**).

Cando o traballador acredite, mediante certificación administrativa, que realizou con anterioridade un curso de formación profesional axeitado ao oficio obxecto do contrato, amortizarase a formación teórica, incrementándose a retribución proporcionalmente ó tempo non dedicado á formación teórica e si ao traballo (**art. 11. 2 e) ET**).

O **tempo dedicado á formación teórica** variará en función das características do oficio e do número de horas establecidas para o módulo formativo en cuestión, non podendo ser inferior ó 15 por 100 da xornada máxima prevista no convenio colectivo aplicable, podendo ser aumentado por este (**arts. 11. 2 e) ET e 10. 2 Rd 488/1998**).

A **distribución do tempo** dedicado á formación teórica ao longo da xornada laboral será fixado polo convenio colectivo aplicable, podendo alternarse co tempo de traballo efectivo ou concentrarse en determinados días ou semanas ou concentrarse ao final do contrato, se así o establece o convenio colectivo (**art. 11. 2 e) ET e 10. 2 Rd 488/1998**).

A formación teórica pode ser **presencial** en centros de formación da empresa ou alleos a elas (públicos ou privados) ou **a distancia**, cando no existan centros de formación presencial idóneos na localidade onde radique o centro de traballo da empresa (**art. 10. 2, 3 e 4 Rd 488/1998**). En todo caso, non se cumpre coa obriga de proporcionar formación teórica ao traballador traballando este a xornada completa e estudando a distancia fóra da xornada laboral (**STS do 20 de maio de 1997**).

A formación teórica **financiarase** con cargo ao presuposto de formación continua do INEM (**arts. 10. 5 Rd 488/1998 e 8 e ss. OM do 14 de xullo de 1998** e Acordo Tripartito sobre formación profesional).

En caso de **incumprimento empresarial** da totalidade da obriga de dar formación teórica, presumirase que o contrato para a formación é un contrato de traballo común (**arts. 11. 2 k) ET e 22. 4 Rd 488/1998**), sen prexuízo da sanción administrativa correspondente (**art. 7. 2 LISOS**). A xurisprudencia sinalou que a falta de for-

mación teórica, aínda que a formación práctica se realizara e adquirira a través seu, o adestramento no oficio, supón unha desnaturalización do contrato, existindo por isto fraude de lei.

O contrato de traballo para a formación poderá celebrarse a tempo total ou a tempo parcial (**art. 12. 2 ET**).

A xornada laboral réxese pola normativa común do ET (**arts. 34 e ss ET**), coas peculiaridades establecidas para os menores de 18 anos (**arts. 6. 2 e 3 e 34. 3 e 4 ET**).

O empresario está obrigado a designar un titor a cada traballador contratado para a formación, podendo ser o propio empresario –se traballa na empresa–, ou outra persoa que posúa a cualificación profesional requirida. Cada titor non poderá ter a seu cargo a máis de tres traballadores para a formación, agás o establecido en convenio colectivo (**art. 8. 3 Rd 488/1998**).

As súas **funcións** serán as de controlar e valorar o aproveitamento do traballador na súa formación práctica na empresa, debendo informar ao empresario para a confección por este do certificado de formación práctica.

Os contratos para a formación extinguiranse pola chegada do termo convindo, previa denuncia dunha das partes, cun preaviso mínimo de quince días, (**arts. 49. 1 c) ET e 21 Rd 488/1998**) e, naturalmente, por calquera das causas previstas no **art. 49. 1 do ET (art. 19.1 Rd 488/1998)**.

Sei non houbera denuncia e o traballador continuara traballando:

- a)** De no terse esgotado a duración máxima do contrato, prorrogarase automaticamente ata o prazo.
- b)** De terse esgotado a duración máxima do contrato, considerarase prorrogado tacitamente por tempo indefinido, como traballador común, agás proba en contrario que acredite a temporalidade da prestación (**arts. 49.1 c) ET e 20 Rd 488/1998**).
- c)** No caso de incumprirse soamente o prazo de preaviso, o traballador terá dereito a unha indemnización equivalente ao salario correspondente aos días en que o prazo se incumprira (**art. 21 Rd 488/1998**).

Os contratos celebrados por duración inferior á máxima establecida, poderán prorrogarse ata dúas veces, agás disposición convencional en contrario, sen que cada prórroga poida ser inferior á duración mínima do contrato legal ou convencional e, desde logo, sen que a duración total do contrato poida ser superior á duración máxima (**art. 19. 1 Rd 488/1998**).

O contrato para a formación pode converterse nun contrato laboral común por tempo indefinido ou de duración determinada sen solución de continuidade, en cuxo caso o tempo do contrato para a formación computará a efectos de antigüidade e non se poderá pactar un novo período de proba (**art. 11. 2 j) ET**).

Nos convenios colectivos poderán establecerse compromisos de conversión dos contratos para a formación en contratos de traballo por tempo indefinido (**art. 11. 3 ET**).

O empresario está obrigado a entregar ao traballador ao finalizar o contrato un certificado no que conste a duración da formación teórica e o nivel de formación práctica adquirido, valorado discrecionalmente polo empresario (**arts. 11. 2 g) ET e 12.1 Rd 488/1998 e**), de acordo co modelo que figura na **Resolución do 26 de outubro de 1998**. O incumprimento empresarial desta obriga será sancionable administrativamente (**art. 6.6 LISOS**).

O centro onde recibira o traballador a formación teórica debe emitir un certificado onde conste o contido formativo e o grao de aproveitamento (**art. 13 OM do 14 de xullo de 1998**). O modelo de certificación contense no anexo da Resolución do 26 de outubro de 1998.

O traballador pode solicitar da administración competente que, previas as probas de avaliación a que se refire o **Rd 797/1995, do 19 de maio**, lle expida o certificado de profesionalidade (**art. 11. 2 g) ET e 12.2 Rd 488/1998**), equivalente a un título de formación profesional habilitante para ser contratado en prácticas.

O número de contratos de formación (cadro 5.15) realizados en Galicia, en 2004, foi de 14.255 (en 2003: 15.298). Isto é, un 1,86% do total de contratos, 1.043 contratos menos que os realizados no pasado ano. En canto á variable sexo, o 61,61% dos contratos desta modalidade realízanse con homes, con mulleres o 38,39% deles. En canto á idade e aínda que o límite de idade dos 21 anos non existe tal límite para os traballadores minusválidos, para os traballadores estranxeiros durante os dous primeiros anos de vixencia do seu permiso de traballo (agás que acrediten a formación e experiencia necesarias para o desempeño do posto de traballo), para os desempregados que leven máis de tres anos sen actividade laboral, para os desempregados en situación de exclusión social e para os desempregados que se incorporen aos programas de escolas-obradoiros, casas de oficio e obradoiros de emprego. En todo caso, o groso da contratación de formación, case un 86%, materialízase con menores de 25 anos. Por isto tan só o restante 14% dos contratos formativos, están destinados á contratación dos colectivos maiores de 25 anos mencionados.

A porcentaxe de uso desta modalidade de contrato, segundo o sector de actividade, o 57,60% corresponde a servizos, un 27,73 en construción, un 14,19% na industria e non alcanza o 1% en agricultura e pesca (Cadro 5.3).

En canto á duración media destes contratos (cadro 5.16), chama a atención que podendo celebrarse legalmente entre seis meses e ata dous anos, podendo incluso ampliarse por convenio colectivo sectorial a tres anos ou a catro anos (cando se concerte cun **traballador minusválido**) o 99,359% non supere os doce meses, e máis aínda, que o 90,97% non supere os seis meses.

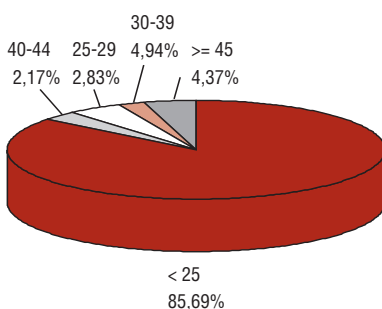
■ Cadro 5.15

Contratos en formación. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2004

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	2.961	36	75	26	61	1.856	74	118	56	82	5.345
Lugo	991	58	59	41	82	506	65	81	39	60	1.982
Ourense	995	22	33	23	96	413	22	107	42	95	1.848
Pontevedra	3.060	48	44	19	53	1.433	78	187	64	94	5.080
Galicia	8.007	164	211	109	292	4.208	239	493	201	331	14.255

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

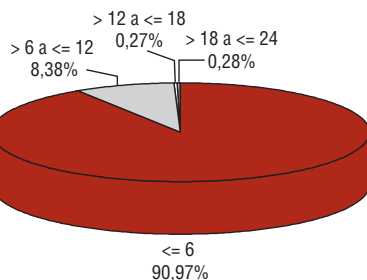
Contratos en formación. Por duración e provincias. Galicia. 2004

■ Cadro 5.16

	Duración en meses					Total
	<= 6	> 6 a <= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	>24	
A Coruña	4.698	609	17	17	4	5.345
Lugo	1.828	137	5	11	1	1.982
Ourense	1.727	112	3	3	3	1.848
Pontevedra	4.715	337	14	9	5	5.080
Galicia	12.968	1.195	39	40	13	14.255

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

Tempo de duración dos contratos

5.2.5. Contrato de traballo en prácticas

O obxecto do contrato de traballo en prácticas é dobre. Por unha banda, trátase dun contrato de traballo, coa finalidade de intercambiar trabado dependente e retribución garantida e, doutra, persegue a obtención dunha experiencia práctica profesional, imprescindible para inserirse establemente no mercado de traballo. Así, o posto de traballo deberá permitir a obtención da práctica profesional adecuada ao nivel de estudos cursados. Mediante convenio colectivo sectorial se determinarán os postos de traballo, grupos, niveis e categorías profesionais obxecto deste contrato (art. 11.1 a) ET).

O tipo de traballo a desenvolver está intimamente unido co título do traballador e co seu nivel de estudos. O que necesariamente ten que influír na clasificación profesional na que se contrate ao traballador (art. 22.3 Rd 488/1998). Para poder celebrar un contrato de traballo en prácticas, o traballador deberá estar en posesión dun título universitario (diplomado ou licenciado universitario, enxeñeiro técnico, arquitecto técnico, enxeñeiro ou arquitecto), de formación profesional de grao medio ou superior (técnico ou técnico superior de formación profesional) ou oficialmente recoñecido como equivalente (arts. 11.1 ET e 1.1 Rd 488/1998).

Quedan expresamente excluídas as prácticas profesionais realizadas por **estudantes** como parte integrante dos seus estudos académicos ou dos cursos de formación profesional ocupacional, ao amparo da lexislación vixente (**Disposición adicional primeira Rd 488/1998**) ós **médicos internos residentes** (MIR) que se rexan pola súa normativa específica (**Lei 24/1982, do 16 de xuño, Rd 127/1984, do 11 de xaneiro e OM do 27 de xuño de 1989**). Igualmente resultan excluídos os **bolseiros** nas empresas.

Por outra parte, o contrato de traballo en prácticas haberá de celebrarse dentro dos catro anos inmediatamente seguintes á terminación dos estudos ou dos seis anos se se trata de traballadores minusválidos (**art. 11.1 ET**).

O cómputo deste período iniciárase desde o momento da terminación dos estudos e non desde a data de obtención do título (**art. 1.2 Rd 488/1998**). Cando se teñan cursado estudos no estranxeiro, o cómputo iniciárase desde a data da validación dos estudos en España (**art. 1.2 Rd 488/1998**).

O contrato de traballo en prácticas debe formalizarse sempre **por escrito** (**arts. 8.2 ET e 3 Rd 488/1998**) e **en modelo oficial** proporcionado polo INEM.

No contrato terán que mencionarse necesariamente a duración, a titulación do traballador e o posto de traballo a desempeñar durante as prácticas (**art. 3 Rd 488/1998**).

O contrato –e, no seu caso, as prórrogas, e a terminación–, deberán comunicarse á oficina pública de emprego (**art. 10.1 ET e 3 Rd 488/1998**).

O **incumprimento da forma escrita** converterá o contrato de traballo en prácticas nun contrato laboral común a tempo completo e de duración indefinida, agás proba en contrario que acredite a natureza temporal ou parcial do mesmo (**art. 22.1 Rd 488/1998**), constituíndo tamén unha infracción laboral grave para o empresario sancionable administrativamente (**art. 7.1 LISOS**). O simple incumprimento do modelo oficial constitúe unha infracción laboral leve (**art. 6.6 LISOS**).

O contrato non poderá ter unha duración inferior a seis meses ou superior a dous anos, dentro de cuxos límites os convenios colectivos poderán determinar a súa duración, atendendo ás características do sector e das prácticas a realizar (**arts. 11.1 ET e 19 e 20 Rd 488/1998**).

En ausencia de convenio colectivo, os contratos en prácticas concertados por unha duración inferior á máxima poderán prorrogarse por acordo expreso entre as partes ata dúas veces por períodos non inferiores ao mínimo de duración do contrato establecido legalmente, sempre que a duración inicial máis a da prórroga non superen o máximo de dous anos (**art. 3.2 Rd 488/1998**).

Por outra parte, ningún traballador poderá estar contratado en prácticas na mesma ou distinta empresa por tempo superior a dous anos en virtude da mesma titulación (**art. 11.1 c) ET**).

A estes efectos, o traballador poderá recabar por escrito, antes de celebrar o contrato, certificación do INEM na que conste o tempo en que o traballador estivo contratado en prácticas con anterioridade á contratación que se pretende realizar. Esta certificación deberá emitirse no prazo de dez días, transcorridos os cales o traballador resultará exonerado da responsabilidade derivada dun posible incumprimento contractual (**art. 23 Rd 488/1998**) ou administrativo (**art. 7.1 LISOS**).

Será posible pactar un período de proba de duración non superior a un mes para os traballadores con título de grao medio e a dous meses para os traballadores con título de grao superior; agás o disposto no convenio colectivo aplicable (**arts. 11.1 d) ET e 19.2 Rd 488/1998**).

A retribución do traballador en prácticas non poderá ser inferior ao salario mínimo interprofesional (**art. 2.1 Rd 488/1998**). A retribución será fixada por convenio colectivo e, no seu defecto, non poderá ser inferior ao 60 ou ó 75 por 100, durante o primeiro e o segundo ano de contrato respectivamente, do salario fixado en convenio para un traballador que desempeñe o mesmo ou equivalente posto de traballo (**art. 11.1 e) ET**).

Os contratos de traballo en prácticas extinguíranse pola chegada do termo convindo, previa denuncia dunha das partes, cun preaviso mínimo de quince días, (**arts. 49.1 c) ET e 21 Rd 488/1998**) e, naturalmente, por calquera das causas previstas no **art. 49.1 do ET**. Se non houbera denuncia e o traballador continuara traballando:

- a)** De no haberse esgotado a duración máxima do contrato, se prorrogará automaticamente ata dicho prazo.
- b)** De haberse esgotado a duración máxima do contrato, se considerará prorrogado tacitamente por tempo indefinido, como traballador común, agás proba en contrario que acredite a temporalidade da prestación (**arts. 49.1 c) ET e 20 RD 488/1998**).
- c)** No caso de incumprirse soamente o prazo de preaviso, o traballador terá dereito a una indemnización equivalente ao salario correspondente a los días en que dicho prazo se incumprira (**art. 21 RD 488/1998**).

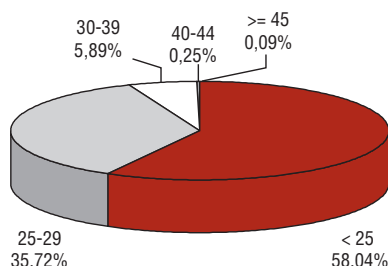
Contratos en prácticas. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2004

■ Cadro 5.17

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	922	600	101	1	2	837	630	83	5	1	3.182
Lugo	262	92	17	0	1	209	139	19	2	0	741
Ourense	150	71	19	0	0	107	75	11	1	0	434
Pontevedra	683	388	80	6	2	739	411	67	2	0	2.378
Galicia	2.017	1.151	217	7	5	1.892	1.255	180	10	1	6.735

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

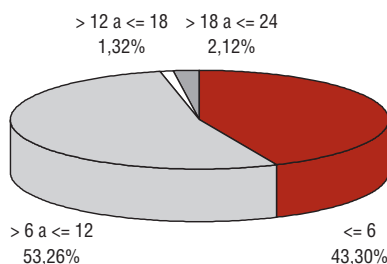
Distribución por grupos de idade en ambos sexos

Contratos en prácticas. Por duración e provincias. Galicia. 2004**■ Cadro 5.18**

	Duración en meses				Total
	<= 6	> 6 a <= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	
A Coruña	1.615	1.474	34	59	3.182
Lugo	213	516	9	3	741
Ourense	181	240	6	7	434
Pontevedra	907	1.357	40	74	2.378
Galicia	2.916	3.587	89	143	6.735

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

Tempo de duración dos contratos en prácticas**Contratos de prácticas. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2004****■ Cadro 5.19**

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	1.626	129	1.497	1.556	259	1.297	3.182	388	2.794
Lugo	372	23	349	369	50	319	741	73	668
Ourense	240	24	216	194	49	145	434	73	361
Pontevedra	1.159	96	1.063	1.219	224	995	2.378	320	2.058
Galicia	3.397	272	3.125	3.338	582	2.756	6.735	854	5.881

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

Nos convenios colectivos poderán establecerse compromisos de conversión dos contratos de traballo en prácticas en contratos de traballo por tempo indefinido (art. 11.3 ET).

Á terminación do contrato de traballo en prácticas o empresario deberá expedir un certificado en o que conste a duración das prácticas, o posto o postos de traballo ocupados e as principais tarefas realizadas en cada un deles (art. 4 RD 488/1998).

Esta modalidade contractual alcanzou en 2004 un número de 6.735 (2003: 6.565) contratos, o que representa o 0,88% do total. Respecto ao ano anterior realizáronse 170 contratos máis. Se contrata en un 50,44% de veces con homes e un 49,56% con mulleres. É o sector servizos o que maior uso fai desta contratación en un 71% de veces, en un 16% faíno a industria, case un 12 % a construción e non chega o 1% a agricultura e pesca.

Por grupos de idade, a natureza destes contratos arroxa a maior porcentaxe de uso, o 59,55% (homes) e 56,68% de mulleres menores de 25 anos, seguido do grupo de idade de 25–29 anos que representa o 29,61% nos homes e o 37,60% nas mulleres; repartíndose as porcentaxes restantes os grupos de idade de maiores de 30 anos.

En canto a duración (cadro 5.18) un 43,30% non supera os seis meses mínimos, un 53,26 chega os 12 meses e no chegan ao 3% os que se aproximan ao período máximo de duración legal. En canto ao tipo de xornada (cadro 5.19) no 87,32% das veces o contrato se realiza a tempo completo e en 12,68% a tempo parcial, media que varía levemente incrementando novamente a parcialidade no caso das mulleres.

5.2.6. Contrato de inserción

O contrato de inserción celebrárase entre a Administración Pública ou Entidade sen animo de lucro e un demandante de emprego para realizar unha obra ou servizo de interese xeral ou social, dentro do ámbito das súas competencias, como medio de adquisición de experiencia laboral e mellora da ocupabilidade do desempregado participante, dentro do ámbito dos programas públicos que se determinen regulamentariamente (art. 15.1.d) ET). Os traballadores que sexan parte nestes contratos non poderán repetir a súa participación ata transcorridos tres anos desde a finalización do anterior contrato de inserción, sempre e cando fora contratado baixo esta modalidade por un período superior a 9 meses nos últimos 3 anos (art. 15.1.d) ET).

Os custos laborais e de Seguridade Social destes contratos de inserción serán financiados polos servizos públicos de emprego competentes a través das partidas de gastos que correspondan, subvencionando, a efectos salariais, a contía equivalente á base mínima do grupo de cotización ao que corresponda a categoría profesional desempeñada polo traballador, así como os complementos salariais de residencia regulamentariamente establecidos e, a efectos de Seguridade Social, as cotas derivadas dos salarios. O Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais informará con carácter trimestral á Comisión Delegada do Goberno sobre as subvencións concedidas e satisfeitas no período así como sobre o seguimento e control das mesmas (art. 15.1.d) ET modificado por Lei 62/2003, do 30 de decembro, de medidas fiscais, administrativas e da orde social).

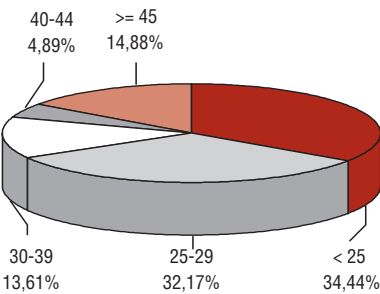
Contratos temporais de inserción. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2004

Cadro 5.20

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	427	337	155	60	317	638	693	219	57	85	2.988
Lugo	145	134	57	33	106	221	255	98	33	48	1.130
Ourense	133	92	77	44	185	168	151	71	26	49	996
Pontevedra	250	186	120	49	181	460	433	168	45	84	1.976
Galicia	955	749	409	186	789	1.487	1.532	556	161	266	7.090

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

Distribución por grupos de idade en ambo sexos

■ Cadro 5.21

Contratos temporais de inserción. Por duración e provincia. Galicia. 2004

	Duración en meses										Total
	<= 7 días	>7 a <= 15 d	>15d a <= 1 mes	>1 a <= 3 mes	>3 a <= 6 mes	>6 a <= 12 mes	>12 a <= 18 mes	>18 a <= 24 mes	>24 meses	Indeterminada	
A Coruña	204	1	4	440	604	1.711	24	0	0	0	2.988
Lugo	147	0	3	138	75	747	20	0	0	0	1.130
Ourense	116	0	2	122	338	412	6	0	0	0	996
Pontevedra	15	1	3	260	529	1.134	34	0	0	0	1.976
Galicia	482	2	12	960	1.546	4.004	84	0	0	0	7.090

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

Contratos temporais de inserción. Por sexo, tipo de xornada e provincias.
Galicia. 2004

■ Cadro 5.22

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	1.296	11	1.285	1.692	25	1.667	2.988	36	2.952
Lugo	475	1	474	655	5	650	1.130	6	1.124
Ourense	531	2	529	465	1	464	996	3	993
Pontevedra	786	18	768	1.190	43	1.147	1.976	61	1.915
Galicia	3.088	32	3.056	4.002	74	3.928	7.090	106	6.984

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

Esta modalidade contractual alcanzou en 2004 un número de 7.090 (2003: 11.717) contratos, o que representa o 0,92% do total. Respecto ao ano anterior realizáronse 4.784 contratos menos. Contrátase nun 56,44% de veces con mulleres e un 43,55% con mulleres. É o sector servizos o que maior uso fai desta contratación en case un 89,87% de veces, nun 8 % faino a construción, case un 2,11 % a industria e chega ao 0,01% a agricultura e pesca. Por grupos de idade, os datos arrojan as seguintes porcentaxes de uso, en mulleres o 37,16% nas menores de 25 anos, o grupo de idade de 25–29 anos representa o 38,28%; o grupo de idade 30 a 39 anos, o 13,89%, o de 45 ou de maiores de 45 anos, o 6,65% e o grupo de 40 a 44 o 4,02%. No caso dos homes o 30,93% nos menores de 25 anos, o grupo de idade de 25–29 anos representa o 24,25%; o grupo de idade 30 a 39 anos, o 13,24%, o de 45 ou de maiores de 45 anos, o 25,55% e o grupo de 40 a 44 o 6,02%.

En canto a duración (cadro 5.21) un 6,80% non supera os sete días, un 13,54% alcanza a durar entre 1 e 3 meses; un 21,80% duran entre 3 e 6 meses; e un 56,47% alcanzan unha duración entre os 6 meses e os 12 meses, e 1,18% superan os 12 meses de duración. En canto ao tipo de xornada (cadro 5.22) no 98,50% das veces o contrato realízase a tempo completo e en 1,50% a tempo parcial, media que varía levemente incrementando novamente a parcialidade no caso das mulleres.

5.2.7. Contratos de relevo, xubilación parcial e substitución

O contrato de substitución de traballadores xubilados anticipadamente ten por obxecto a substitución dun traballador xubilado anticipadamente aos 64 anos (arts. 1 e ss. Rd 1194/1985) por un traballador inscrito como desempregado na oficina pública de emprego.

Poderá utilizarse calquera das modalidades de contratación vixentes, agás as do contrato eventual e contrato a tempo parcial (art. 3.1 Rd 1194/1985). O contrato deberá finalizarse **por escrito**, debendo constar no mesmo o nome do traballador a quen se substitúe (art. 3.2 Rd 1194/1985). A duración mínima será de un ano (art. 3.2 Rd 1194/1985).

Se durante a vixencia do contrato se producira o cese do traballador, o empresario deberá substituílo no prazo máximo de 15 días por outro traballador desempregado polo tempo que reste para alcanzar a duración máxima do contrato agás casos de forza maior.

En caso de incumprimento, deberá aboar á entidade xestora o importe da prestación de xubilación devengada polo traballador substituído desde o momento do cese do traballador contratado (art. 4 Rd 1194/1985).

O obxecto do contrato de relevo e de xubilación anticipada é o de substituír a un traballador que accede á xubilación parcial mediante a conversión do seu contrato a tempo completo nun contrato a tempo parcial cunha redución da súa xornada de traballo e do seu salario entre un mínimo do 25 por 100 e un máximo do 85 por 100 por outro traballador en situación de desemprego que se compromete como mínimo a cubrir a xornada reducida do traballador substituído ata a data de xubilación total deste (art. 12.6 ET).

■ Requisitos dos traballadores

- a) Os traballadores substitutos han de ser **desempregados ou ter concertado coa empresa un contrato de duración determinada**.
- b) Os traballadores substituídos han de **reunir as condicións esixidas para ter dereito á pensión contributiva de xubilación da Seguridade Social con excepción da idade**, que terá que ser inferior en 5 anos, como máximo, á esixida ou cando, reunindo igualmente as condicións xerais, tivera cumprida xa dita idade (art. 12.6 ET).

■ Requisitos da empresa

- a) A empresa ven obrigada a ter cuberta, como mínimo, a xornada de traballo deixada vacante polo traballador relevado ata a data de xubilación total deste último (art. 12.6 ET).
- b) Se durante a vixencia do contrato de relevo se producira o cese do traballador relevista, a empresa deberá substituílo no prazo de 15 días naturais por outro traballador desempregado ou que tivese concertado coa empresa un contrato de duración determinada (**Disposición adicional segunda. 1 e 3 Rd 1131/2002**).
- c) Se o traballador xubilado parcialmente fose despedido improcedentemente antes de cumprir a idade de xubilación e non se procedera a súa readmisión, o empresario estará obrigado a ofrecer ao traballador relevista a ampliación da súa xornada de traballo e, de non ser aceptada por este, deberá contratar a outro traballador por medio de outro contrato de relevo. No suposto de que a xornada de traballo do relevista fose superior á xornada deixada vacante, a ampliación anterior terá como

límite a xornada a tempo completo establecida no convenio colectivo aplicable ou, no seu defecto, a xornada máxima ordinaria legal (**Disposición adicional segunda. 2 Rd 1131/2002**).

d) En caso de incumprimento dalgunha das dúas obrigas anteriores, o empresario deberá aboar á entidade xestora da Seguridade Social o importe da prestación de xubilación parcial devengado, desde o momento do cese ou do despido improcedente, respectivamente e ata que o xubilado parcial acceda á xubilación ordinaria ou anticipada (**Disposición adicional segunda. 4 Rd 1131/2002**).

O contrato de relevo poderá celebrarse **a tempo completo ou a tempo parcial**. Neste último caso, a duración da xornada deberá ser, como mínimo, igual á redución de xornada acordada co traballador substituído que non poderá ser superior ao 85 por 100 nin inferior ó 25 por 100 da xornada legal ou convencional ordinaria (**art. 12.6 ET**).

A forma do contrato de relevo terá que ser necesariamente **escrita** (**arts. 8.2 e 12.4 ET**). Existe un **modelo oficial** de contrato de relevo (**art. 12.4 ET**).

Trátase, ben dun **contrato temporal** polo tempo que falte ao traballador relevado para causar dereito á súa pensión de xubilación ordinaria (5 anos, como máximo), ben dun **contrato indefinido ou de carácter anual**, no caso de que o traballador xubilado parcialmente xa alcanzara a idade de xubilación e continuara traballando (**art. 12.6 ET**).

Contratos de relevo. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2004

■ Cadro 5.23

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	25	51	62	21	15	5	19	18	1	3	220
Lugo	11	29	9	3	2	0	3	1	0	0	58
Ourense	5	6	8	0	3	0	2	0	0	0	24
Pontevedra	112	229	112	18	13	19	35	22	6	1	567
Galicia	153	315	191	42	33	24	59	41	7	4	869

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

■ Cadro 5.24

Contratos de relevo. Por duración e provincia. Galicia. 2004

	Duración en meses										Total
	<= 7 días	>7 a <= 15 d	>15d a <= 1 mes	>1 a <= 3 mes	>3 a <= 6 mes	>6 a <= 12 mes	>12 a <= 18 mes	>18 a <= 24 mes	>24 meses	Indeterminada	
A Coruña	0	0	0	1	1	5	14	10	189	0	220
Lugo	0	0	0	0	1	2	0	2	53	0	58
Ourense	0	0	0	0	0	2	0	2	20	0	24
Pontevedra	0	0	1	0	1	7	13	27	518	0	567
Galicia	0	0	1	1	3	16	27	41	780	0	869

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

Contratos de relevo. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2004
■ Cadro 5.25

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	174	21	153	46	28	18	220	49	171
Lugo	54	5	49	4	1	3	58	6	52
Ourense	22	1	21	2	1	1	24	2	22
Pontevedra	484	230	254	83	39	44	567	269	298
Galicia	734	257	477	135	69	66	869	326	543

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

■ Cadro 5.26
Contratos de xubilación parcial. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2004

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	0	0	0	0	194	0	0	0	0	37	231
Lugo	0	0	0	0	58	0	0	0	0	5	63
Ourense	0	0	0	0	20	0	0	0	0	3	23
Pontevedra	0	0	0	0	525	0	0	0	0	46	571
Galicia	0	0	0	0	797	0	0	0	0	91	888

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

■ Cadro 5.27
Contratos de xubilación parcial. Por duración e provincia. Galicia. 2004

	Duración en meses										Total
	<= 7 días	>7 a <= 15 d	>15 d a <= 1 mes	>1 a <= 3 mes	>3 a <= 6 mes	>6 a <= 12 mes	>12 a <= 18 mes	>18 a <= 24 mes	>24 meses	Indeterminada	
A Coruña	1	0	0	0	1	4	6	10	175	34	231
Lugo	0	0	0	0	1	3	0	3	55	1	63
Ourense	0	0	0	0	0	2	0	1	19	1	23
Pontevedra	0	1	1	1	1	7	8	22	511	19	571
Galicia	1	1	1	1	3	16	14	36	760	55	888

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

O contrato extinguirase ao cumprir o traballador relevado a idade establecida no réxime correspondente da Seguridade Social para causar dereito á pensión de xubilación ordinaria no caso de ser temporal. Se, ao cumprir dita idade, o traballador xubilado parcialmente continuase na empresa, o contrato de relevo que se celebra por duración determinada poderá prorrogarse mediante acordo das partes por períodos anuais, extinguíndose, en todo caso, ao finalizar o período correspondente ao ano no que se produza a xubilación total do traballador relevado (**art. 12.6 ET**).

No caso de se tratar dun contrato de relevo para substituír a un traballador xubilado parcialmente despois de alcanzada a idade de xubilación de carácter anual, pro-

■ Cadro 5.28

**Contratos de substitución por xubilación especial aos 64 anos.
Por sexos, idade e provincias. Galicia 2004**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	2	5	10	3	4	0	5	3	1	8	41
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ourense	0	1	3	3	1	0	0	1	0	0	9
Pontevedra	1	2	3	1	0	0	0	3	0	0	10
Galicia	3	8	16	7	5	0	5	7	1	8	60

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

■ Cadro 5.29

**Contratos de substitución por xubilación especial aos 64 anos.
Por duración e provincias. Galicia. 2004**

	Duración en meses				Total
	= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	> 24	
A Coruña	41	0	0	0	41
Lugo	0	0	0	0	0
Ourense	9	0	0	0	9
Pontevedra	10	0	0	0	10
Galicia	60	0	0	0	60

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

rogarase automaticamente por períodos anuais, agás denuncia dunha das partes, extinguíndose en todo caso ao finalizar o período correspondente ó ano no que se produza a xubilación total do traballador relevado (**art. 12.6 ET**).

Mentres dure o contrato de relevo, a pensión de xubilación parcial que aboe a Seguridade Social ao traballador relevado será compatible co traballo a tempo parcial e co salario igualmente parcial polo percibido (**art. 12.6 ET**).

Chama a atención o pouco éxito dunhas fórmulas contractuais que parecen ofrecer fórmulas transicionais de carácter flexible e gradual cara a xubilación dos traballadores e o seu relevo ou substitución, e que ofrecen un balance ben pobre en datos, sumados os tres tipos que agrupamos neste epígrafe. En total 869 de Relevo, 888 contratos de Xubilación parcial e 60 de Xubilación especial aos 64 anos, suman 1.817 contratos, un 0,23% do total de contratos rexistrados en Galicia en 2004.

5.2.8. Outros contratos

As demais modalidades contractuais son cuantitativamente pouco significativas polo que nos remitimos aos cadros que as representan.

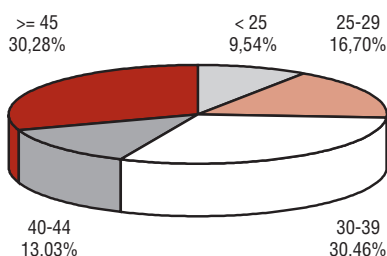
■ Cadro 5.30

Contratos temporais de minusválidos. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2004

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	15	17	51	19	39	10	10	20	10	23	214
Lugo	3	3	16	6	14	0	1	9	2	6	60
Ourense	3	7	10	4	12	2	4	1	1	1	45
Pontevedra	12	37	41	24	50	7	12	18	5	20	226
Galicia	33	64	118	53	115	19	27	48	18	50	545

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

■ Cadro 5.31

Contratos temporais de minusválidos. Por duración e provincias. Galicia. 2004

	Duración en meses				Total
	= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	> 24	
A Coruña	214	3	2	0	219
Lugo	57	2	0	0	59
Ourense	51	2	0	0	53
Pontevedra	207	10	0	0	217
Galicia	529	17	2	0	548

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

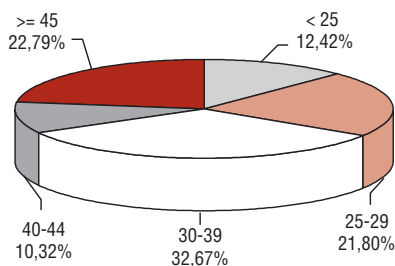
■ Cadro 5.32

Outros contratos non contemplados anteriormente. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2004

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	472	777	1.363	598	1.346	296	289	564	114	158	5.977
Lugo	416	835	1.335	522	1.921	2.082	3.743	4.868	1.133	1.233	18.088
Ourense	38	119	218	64	368	22	21	47	1	3	901
Pontevedra	292	655	1.247	676	1.744	133	143	223	7	107	5.227
Galicia	1.218	2.386	4.163	1.860	5.379	2.533	4.196	5.702	1.255	1.501	30.193

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

■ Cadro 5.33

Outros contratos non contemplados anteriormente. Por duración e provincia. Galicia. 2004

	Duración en meses										Total
	<= 7 días	>7 a <= 15 d	>15 d a <= 1 mes	>1 a <= 3 mes	>3 a <= 6 mes	>6 a <= 12 mes	>12 a <= 18 mes	>18 a <= 24 mes	>24 meses	Indeterminada	
A Coruña	3.334	69	38	104	181	374	13	3	2	1.859	5.977
Lugo	4.480	173	237	9	43	12	0	0	0	13.134	18.088
Ourense	641	0	0	0	9	7	0	3	2	239	901
Pontevedra	2.637	13	9	23	125	130	0	6	7	2.277	5.227
Galicia	11.092	255	284	136	358	523	13	12	11	17.509	30.193

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

Outros contratos. Por sexo, tipo de xornada e provincias.
Galicia. 2004

■ Cadro 5.34

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	4.556	0	4.556	1.421	0	1.421	5.977	0	5.977
Lugo	5.029	0	5.029	13.059	0	13.059	18.088	0	18.088
Ourense	807	0	807	94	0	94	901	0	901
Pontevedra	4.614	0	4.614	613	0	613	5.227	0	5.227
Galicia	15.006	0	15.006	15.187	0	15.187	30.193	0	30.193

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

5.2.9. Contratos indefinidos ordinarios

Celebráronse en Galicia 17.393 (2003: 17.273) contratos desta modalidade, 120 contratos máis que no ano precedente, esta contratación representa un 2,27% do total de contratos rexistrados. O sector onde máis se emprega esta modalidade foi o de Servizos, cun 55,70%, séguelle a Agricultura cun 22,99%, a Industria 12,76% e a Construción cun 8,55%. Esta contratación realízase no 73,20% con homes e nun 26,805 con mulleres. Por grupos de idade, no caso dos homes nun 37,26% de veces se contrata co grupo de 30 a 39 anos, un 18,79 co grupo de 25 a 29 anos; un 16,85% co grupo de idade de 45 anos ou máis anos, un 14,47% con menores de 25 anos e un 12,64% co grupo de 40 a 44 anos. No caso das mulleres nun 36,60% de veces se contrata co grupo de 30 a 39 anos, un 26,11 co grupo de 25 a 29 anos; un 12,16% co grupo de idade de 45 anos ou máis anos, un 16,48% con menores de 25 anos e un 8,65% co grupo de 40 a 44 anos.

As porcentaxes segundo tipo de xornada asociados a esta modalidade contractual (cadro 5.36) reflicten un 78,03% de contratos a xornada completa, un 15,95% a tempo parcial e un 6,02% con fixeza descontinua. Datos medios que se ven modificados coa variable sexo, sendo respectivamente no caso dos homes un 83,51% de contratos a xornada completa, un 11,14% a tempo parcial e un 5,65% con fixeza descontinua; e nos contratos con mulleres un 63,05% de contratos a xornada completa, un 29,93% a tempo parcial e un 7,16% con fixeza descontinua.

Podería dicirse que se trata dun contrato que se usa singularmente para traballadores cualificados en tramos xeracionais na que existe unha forte demanda no mercado de traballo onde tanto a contratación inicial ou os cambios entre empresas conlevan unha relación desde o inicio estable.

■ Cadro 5.35

Contratos indefinidos ordinarios. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2004

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	716	1.087	1.762	482	670	376	655	797	155	254	6.954
Lugo	241	277	645	328	386	87	95	148	46	70	2.323
Ourense	145	189	328	83	116	64	92	175	54	75	1.321
Pontevedra	740	840	2.010	716	971	241	375	586	148	168	6.795
Galicia	1.842	2.393	4.745	1.609	2.143	768	1.217	1.706	403	567	17.393

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

■ Cadro 5.36

Contratos indefinidos ordinarios. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2004

	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos
A Coruña	4.717	540	3.984	193	2.237	544	1.512	181	6.954	1.084	5.496	374
Lugo	1.877	157	1.650	70	446	172	244	30	2.323	329	1.894	100
Ourense	861	117	724	20	460	140	294	26	1.321	257	1.018	46
Pontevedra	5.277	565	4.275	437	1.518	539	889	90	6.795	1.104	5.164	527
Galicia	12.732	1.379	10.633	720	4.661	1.395	2.939	327	17.393	2.774	13.572	1.047

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

5.2.10. Contrato para o fomento da contratación indefinida

O contrato para o fomento da contratación indefinida só pode utilizarse cos seguintes traballadores (**Disposición adicional primeira. 2 Lei 12/2001**):

a) **Traballadores desempregados con dificultades de inserción no mercado laboral:**

- Xoves desde 16 ata 30 anos, ámbolos inclusive.
- Maiores de 45 anos.
- Minusválidos.
- Desempregados de longa duración, isto é, que leven polo menos seis meses inscritos ininterrompidamente como demandantes de emprego.

■ Mulleres que se contraten para prestar servizos en profesións ou ocupacións con menor índice de emprego feminino, isto é, as que prevé a **OM do 16 de setembro de 1998**.

b) Traballadores temporais, isto é, traballadores que, na data de celebración do contrato de fomento da contratación indefinida, estiveran empregados na mesma empresa mediante un contrato temporal, incluídos os contratos formativos (contratos para a formación e contratos de traballo en prácticas), celebrados con anterioridade ó 31 de decembro de 2003.

Así pois, a lei esixe que os contratos temporais estean vixentes ao tempo da súa conversión en indefinidos, non sendo posible a súa celebración tras a súa extinción.

Doutra parte, a lei só admite a conversión en indefinidos dos contratos temporais directos das empresas e non dos contratos temporais das ETT.

Non poderá contratar baixo esta modalidade a empresa que, nos seis meses inmediatamente anteriores, realizara extincións por causas obxectivas declaradas improcedentes por sentenza xudicial ou procedera a un despido colectivo, agás que a realización destes contratos de fomento da contratación indefinida se efectuaran de acordo cos representantes dos traballadores no período de consultas previsto no art. 51.4 do ET (**Disposición adicional primeira. 5 Lei 12/2001**).

En ámbos os supostos a prohibición de contratar circunscribírase á cobertura de postos de traballo da mesma categoría ou grupo profesional que os afectados polas extincións ou despedimentos e para o mesmo centro ou centros de traballo (**Disposición adicional primeira. 5 Lei 12/2001**).

“*A sensu contrario*”, poderán contratarse a traballadores despedidos colectivamente con acordo dos representantes dos traballadores ou despedidos obxectivamente con declaración xudicial de procedencia ou sen impugnación xudicial algunha ou, incluso, a despedidos improcedentemente por razóns disciplinarias ou a traballadores con contrato anterior extinguido por calquera causa.

O contrato ten que formalizarse **por escrito, segundo modelo oficial** (**Disposición adicional primeira. 3 Lei 12/2001**) e, en caso contrario, o contrato resultante será un contrato indefinido ordinario e non un contrato para o fomento da contratación indefinida.

O contrato para o fomento da contratación indefinida concertarase **por tempo indefinido** e poderá celebrarse **a tempo completo ou a tempo parcial**, tanto nas relacións laborais comúns como nas especiais.

O réxime xurídico deste contrato e dos dereitos e obrigas que de o se deriven rexeranse, con carácter xeral, polo disposto na lei e nos convenios colectivos para os contratos por tempo indefinido ordinarios, coa única excepción do réxime indemnizatorio en caso de despido obxectivo improcedente (**Disposición adicional primeira. 3 Lei 12/2001**).

En caso de conversión do contrato temporal en contrato de fomento da contratación indefinida non poderá pactarse un período de proba, sempre que se trate das mesmas funcións (**art. 14.1 ET**).

Cando o despido se extinga por causas obxectivas e sexa declarado improcedente, a contía da indemnización será de 33 días de salario por ano de servizo, prorrateándose por meses os períodos de tempo inferiores a un ano e ata un máximo de 24 mensualidades (**Disposición adicional primeira. 4 Lei 12/2001**).

As empresas de menos de 25 traballadores terán dereito a esta indemnización reducida e a unha redución con cargo ao FOGASA do 40 por 100 da indemnización (**art. 33.8 ET**), polo que pagarán unha indemnización de 25 días por ano de servizo.

No caso de que o empresario despedise ao traballador a través do **art. 52 do ET**, sen causa ningunha, cabería pensar en resucitar a figura do despido radicalmente nulo por fraude de lei ou abuso de dereito (**arts. 6.4 e 7.2 CC**), se ben a xurisprudencia negouse a isto con base na literalidade do **art. 108 da LPL**, cabería, non obstante, reconducir a figura do despido disciplinario improcedente e aplicar a indemnización superior legalmente prevista para este caso (STSJ de Castela e León, do 23 de novembro de 1998).

Os contratos para o fomento da contratación indefinida poden beneficiarse dos incentivos previstos no Programa de Fomento de Emprego do correspondente ano.

A posibilidade de celebrar contratos para o fomento da contratación indefinida non ten un límite temporal na **Lei 12/2001**, se ben o Goberno procederá a avaliar os efectos desta medida a fin de determinar a necesidade ou non do seu mantemento, propoñendo no seu caso as modificacións que procedan (**Disposición adicional primeira. 6 Lei 12/2001**).

En todo caso, a finalización da vixencia temporal desta medida non afectará ao réxime xurídico dos contratos realizados con anterioridade, agás que sexa expresamente modificado por disposición legal para o efecto (Disposición adicional primeira. 7 Lei 63/1997).

I. A contratación indefinida fomentada deu lugar en 2004, en relación ao primeiro grupo de colectivos aos que se dirixen estas medidas, a 13.295 novos contratos (2003: 13.710), isto é 415 menos que o ano precedente. Representan un 1,73% do total de contratos. As mulleres contratadas representan o 66,15% desta modalidade, en tanto que os homes contrátanse nun 33,85 de ocasións. Clara preponderancia feminina auspiciada polas medidas de fomento que acompañan esta contratación. O sector de actividade que fixo un maior uso desta modalidade foi o de servizos cunha porcentaxe do 72,10%, seguido da industria cun 15,43%, construción un 9,52% e por último agricultura cun 2,94%. As porcentaxes segundo tipo de xornada asociadas a esta modalidade contractual (cadro 5.38) reflicten un 74,29% de contratos a xornada completa, un 21,29% a tempo parcial e un 4,42% con fixeza discontinua. Datos medios que se ven modificados coa variable sexo, sendo respectivamente no caso dos homes un 88,71% de contratos a xornada completa, un 9,31% a tempo parcial e un 1,98% con fixeza discontinua; e nos contratos con mulleres un 66,91% de contratos a xornada completa, un 27,41% a tempo parcial e un 5,67% con fixeza discontinua.

Por grupos de idade, en homes o 64,98% realizouse co grupo de idade de 45 ou máis anos, un 13,53% do grupo de 25 a 29 anos, un 8,16% do grupo de idade de 30 a 39 anos; un 11,33% do grupo de menores de 25 anos e un 2% co grupo de idade comprendido entre os 40 a 44 anos.

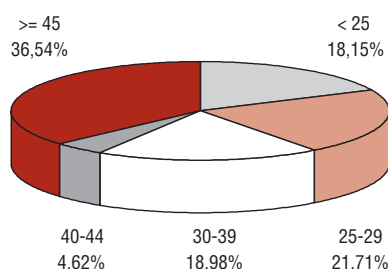
Tanto os grupos de idade como a maior contratación de mulleres veñen relacionados e teñen explicación coas axudas, subvencións e bonificacións dirixidas aos colectivos de desempregados con especiais dificultades.

II. O segundo grupo de medidas para o fomento do emprego buscaba a conversión de previos contratos temporais ou doutra índole en contratos indefinidos (cadros 5.39). En 2004 efectuáronse 33.012 conversións de tales contratos (2003: 28.791), isto é, 4.221 máis que as realizadas o ano anterior.

Contratos indefinidos fomento de emprego. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2004■ **Cadro 5.37**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	151	219	173	43	1.115	742	938	800	206	736	5.123
Lugo	66	58	28	9	357	203	207	234	63	217	1.442
Ourense	63	60	42	7	312	183	214	255	73	250	1.459
Pontevedra	230	272	124	31	1.140	775	918	868	182	731	5.271
Galicia	510	609	367	90	2.924	1.903	2.277	2.157	524	1.934	13.295

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

Distribución por grupos de idade en ambos sexos■ **Cadro 5.38****Contratos indefinidos de fomento do emprego. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia. 2004**

	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos
A Coruña	1.701	142	1.539	20	3.422	932	2.252	238	5.123	1.074	3.791	258
Lugo	518	28	486	4	924	217	701	6	1.442	245	1.187	10
Ourense	484	32	444	8	975	241	684	50	1.459	273	1.128	58
Pontevedra	1.797	217	1.523	57	3.474	1.021	2.248	205	5.271	1.238	3.771	262
Galicia	4.500	419	3.992	89	8.795	2.411	5.885	499	13.295	2.830	9.877	588

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

O cadro 5.39 permítenos observar que a maior porcentaxe de conversións se produce desde contratos previamente eventuais (69,31%), obra ou servizo determinado (19,85%), prácticas (5,78 %) e formación (2,53%). Nestes catro tipos contractuais concéntranse case un 98% das conversións materializadas no ano 2004. O resto dos contratos se reparten un exíguo 2% do total das conversións.

A suma dos datos de contratación referidos aos contratos de indefinidos ordinarios, máis os contratos indefinidos iniciais de fomento da contratación, máis as conversións de temporais en indefinidos, subministranos o total de contratos realizados no ano e porcentaxe de contratación de natureza estable ou indefinida. A conversión de contratos certamente incorpora un dato a adoptar non sen reservas ou matizacións, na medida que algún contrato temporal pode coincidir, no seu inicio e na súa conversión, no mesmo ano, producindo unha disfunción estatística a ter en conta. Este total reflicte un total de 64.245 contratos indefinidos dun total de 766.023 contratos rexistrados en 2004. O que representa un 8,39% (ano 2002: 8,36%), supoñendo por tanto, que un 91,61% da contratación tivo carácter temporal.

Contratos convertidos en indefinidos segundo o tipo de contrato inicial. Por provincias. Galicia 2004

■ Cadro 5.39

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra	2.811	645	753	2.344	6.553
Eventual	11.522	1.926	1.813	7.619	22.880
Interinidade	246	76	38	189	549
Temporal inserción	5	1	4	1	11
Temporal minusválidos	34	7	3	43	87
Parcial	0	0	0	0	0
Substitución	4	0	0	5	9
Prácticas	935	208	140	625	1.908
Formación	372	97	105	261	835
Minusválidos en CEE	0	0	0	0	0
Relevo	35	68	4	55	162
Outros	9	2	1	6	18
Total	15.973	3.030	2.861	11.148	33.012

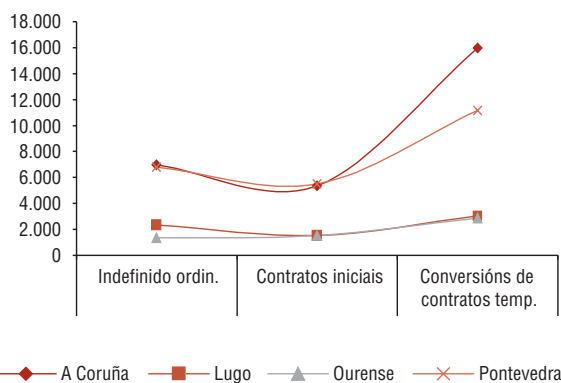
Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

Desglose dos contratos rexistrados de duración indefinida e conversión de temporais a indefinidos, sobre total de contratos. Por modalidade e provincias. Galicia. 2004

■ Cadro 5.40

	Total de contratos	Duración indefinida			
		Subtotal	Indefinido ordin.	Fomento da contrat. indefinida	
				Contratos iniciais	Conversiones de contratos temp.
A Coruña	335.337	28.264	6.954	5.337	15.973
Lugo	76.314	6.855	2.323	1.502	3.030
Ourense	58.134	5.686	1.321	1.504	2.861
Pontevedra	296.238	23.440	6.795	5.497	11.148
Galicia	766.023	64.245	17.393	13.840	33.012

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2004

Conclusións de contratación 2004

1º.- A contratación presentou unha clara continuidade con respecto ao ano precedente. A temporalidade e a ascendente rotación dos empregados temporais son coñecidas características estruturais do panorama contractual e é o problema máis persistente para quen mantén contratos de duración determinada. Do total de contratos rexistrados no ano obxecto de estudo o 91,61% da contratación é temporal e en tanto que a contratación indefinida representa o 8,39% (España 8,68%).

2º.- A modalidade de contratación eventual sitúase en primeiro lugar, pasando ao segundo lugar –segundo número anual de contratos rexistrados– o contrato de obra ou servizo determinado.

3º.- A tradicional preponderancia dos homes na contratación, convértese en preponderancia feminina ou se modera nas modalidades contractuais de interinidade, os iniciais de fomento do emprego, os de inserción e naqueles outros contratos que se anoan ao contrato a tempo parcial.

4º.- O cadro 5.41 (efectivos laborais, segundo tipo de contrato ECL-36) amosa que un 62,3% de tales efectivos manteñen un contrato indefinido, en tanto que un 37,8% vincúlanse mediante unha contratación temporal. A contratación indefinida supón un 62,2% dos efectivos laborais e perde unha décima nesta relación respecto ao ano precedente.

■ Cadro 5.41

Efectivos laborais, segundo tipo de contrato, por comunidade autónoma

	Contrato indefinido				Contrato temporal			
	Valores absolutos En miles		% do total efectivos laborais de		Valores absolutos En miles		% do total efectivos laborais de	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Andalucía	813,8	857,7	53,4	52,8	709,0	766,7	46,6	47,2
Aragón	229,7	238,3	67,6	67,8	110,2	113,4	32,4	32,2
Asturias	154,1	165,8	61,5	65,5	96,5	87,2	38,5	34,5
Baleares	178,3	183,7	63,7	64,3	101,6	101,9	36,3	35,7
Canarias	304,6	316,2	58,3	59,1	218,2	219,2	41,7	40,9
Cantabria	83,4	86,5	62,0	62,5	51,1	51,7	38,0	37,4
Castela A Mancha	224,8	235,8	60,1	59,6	149,4	159,6	39,9	40,4
Castela e León	359,2	361,1	66,8	65,0	178,4	194,4	33,2	35,0
Cataluña	1.630,4	1.682,2	72,4	73,1	620,4	617,8	27,6	26,9
Comunidade Valenciana	760,2	797,8	63,5	64,4	436,9	440,8	36,5	35,6
Extremadura	92,9	101,5	56,6	58,9	71,2	71,0	43,4	41,2
Galicia	371,5	382,6	62,3	62,2	224,6	232,4	37,7	37,8
Madrid	1.424,2	1.465,2	71,8	71,9	559,4	573,6	28,2	28,1
Murcia	174,9	194,6	56,7	59,6	133,5	131,9	43,3	40,4
Navarra	123,4	126,5	68,0	67,5	58,1	61,0	32,0	32,5
País Vasco	416,8	422,9	66,6	66,3	209,2	214,9	33,4	33,7
A Rioxa	55,0	58,0	70,5	72,2	23,0	22,4	29,5	27,9
España	7.397,2	7.676,3	65,2	65,4	3.950,6	4.059,8	34,8	34,6

Fonte: Encuesta de Coyuntura Laboral

5º.- O Acordo Interconfederal para a Negociación Colectiva do 30 de xaneiro de 2003 aborda criticamente no seu capítulo V os males que padece a contratación propugnando como obxectivo a estabilidade do emprego, como peza esencial da competitividade para as empresas e, o seu tratamento na negociación colectiva e xunto ás fórmulas xa aplicadas de fomento da contratación indefinida (contratación inicial e conversión de contratos) o establecemento de novas fórmulas que eviten ou limiten o encadeamento inxustificado de sucesivos contratos temporais, a identificación das actividades conxunturais que requiran a contratación temporal, o emprego axeitado e causal de cada contrato conforme a lei e o fomento do uso dos contratos

formativos como vía de inserción laboral mediante a incorporación ao finalizar tales contratos e a cualificación de traballadores e traballadoras. Un maior emprego de fórmulas deseñadas para a renovación de cadros de persoal e reestruturacións e así mesmo o estudo de fórmulas de discriminación positiva que avance na igualdade no emprego e contratación de homes e de mulleres.

O plan de acción para o emprego do Reino de España para o ano 2004, contén entre os seus outros obxectivos previstos na Directriz 3, a revisión do marco regulador para que os contratos indefinidos teñan máis atractivo para os empregadores e disuadir do uso de contratos de duración determinada. O Acordo interconfederal para a negociación colectiva subscrito en 2003 foi prorrogado en 2004. Pactouse así mesmo entre o Goberno e as organizacións CEOE–CEPYME e CCOO e UGT, un acordo sobre competitividade, emprego estable e cohesión social. Recoñecida expresamente en tales acordos, como problema, o alto nivel de temporalidade, comprométense os asinantes a analizar os elementos que inciden na creación de emprego, na súa estabilidade e a utilización non xustificada da contratación temporal, tendo presentes as novas formas de organización empresarial do traballo e comprométense a consensuar modificacións legais e doutra natureza. Prevese así mesmo a actuación da Inspección de Traballo (anexo V) para o control do fraude, centrando a súa actuación nos casos de contratación sucesiva temporal, contratación eventual con máis dunha prórroga, contratación eventual de duración superior a seis meses non acollida a convenio colectivo e contratación eventual con máis de dous contratos.

5.3. Empresas de Traballo Temporal

Inclúense neste apartado as empresas de traballo temporal reguladas pola Lei 14/1994, do 1 de xuño que, realizando os contratos de posta a disposición, poden supoñer unha importante canalización da ocupación.

Sendo competencia da comunidade autónoma tanto a autorización como o rexistro, contabilízanse, ademais, todas aquelas empresas de traballo temporal que posúen centros de traballo en Galicia, e que son autorizadas polo Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais, por ser o seu ámbito de actuación superior ao da comunidade autónoma.

Pódese ver no cadro 5.42 que das 32 empresas de traballo temporal que están autorizadas para traballar en Galicia no 31 de decembro de 2004, 18 foron autorizadas polo Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais e 14 pola comunidade autónoma, sendo a provincia de Pontevedra a que ten maior número.

O número de traballadores cedidos por empresas de traballo temporal en Galicia durante 2004 ascende en total á cifra de 57.833, correspondendo maior número aos pertencentes a empresas de ámbito nacional (cadro 5.43), que supoñen case o 77% do total.

Empresas de traballo temporal autorizadas para actuar en Galicia, a 31.12.2004

■ Cadro 5.42

Órgano competente	Número empresas	Ámbito de actuación en Galicia			
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Dirección Xeral de Relacións Laborais	14	6	3	4	10
Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais	18	16	9	7	16
Total	32	22	12	11	26

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 5.43

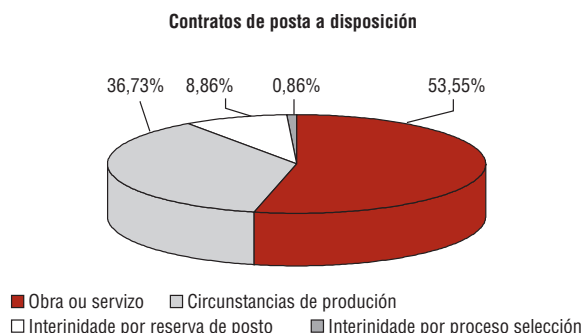
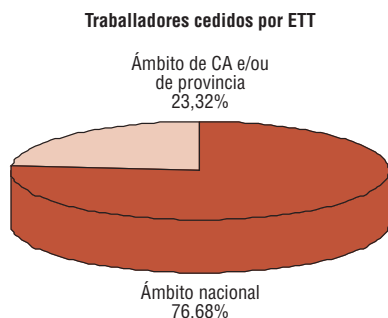
Traballadores cedidos por ETT. Por contratos de posta a disposición e ámbito territorial de actuación da ETT. Galicia. 2004

	Traballadores	Contratos de posta a disposición ⁽¹⁾				Total
		Obra ou servizo	Circunstancias de produción	Interinidade por reserva de posto	Interinidade por proceso selección	
Ámbito nacional	44.346	33.205	27.602	6.701	697	68.205
Ámbito de CA e/ou de prov.	13.487	12.066	3.454	790	26	16.336
Total	57.833	45.271	31.056	7.491	723	84.541

(1) Segundo supostos contemplados no art. 6.2 da Lei 14/94

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais e Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

No que se refire a contratos de posta a disposición subscritos polas empresas de traballo temporal (84.541), os de obra ou servizo determinado e circunstancias da produción supoñen máis do 90% do total.

Segundo o cadro 5.44, as provincias da Coruña e Pontevedra agrupan o maior número de traballadores e, loxicamente de contratos de posta a disposición supoñendo en ambos os casos máis do 86% do total de Galicia.

■ Cadro 5.44

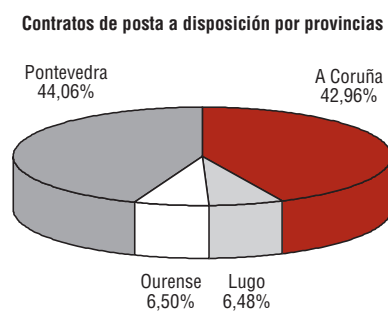
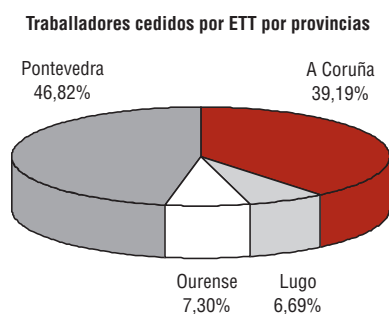
Traballadores cedidos por ETT. Por contratos de posta a disposición e provincia do centro de traballo da ETT. Galicia. 2004

	Traballadores	Contratos de posta a disposición ⁽¹⁾				Total
		Obra ou servizo	Circunstancias de produción	Interinidade por reserva de posto	Interinidade por proceso selección	
A Coruña	22.664	20.362	13.462	2.043	449	36.316
Lugo	3.868	3.318	1.909	238	10	5.475
Ourense	4.224	3.542	1.746	148	63	5.499
Pontevedra	27.077	18.049	13.939	5.062	201	37.251
Galicia	57.833	45.271	31.056	7.491	723	84.541

(1) Segundo supostos contemplados no art. 6.2 da Lei 14/94

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais e Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

No cadro 5.45 pódense observar as cifras de contratos de posta a disposición referidos unicamente aos celebrados por empresas autorizadas pola comunidade autónoma resaltando claramente os contratos para obra ou servizo determinado. Así mesmo pódese contemplar que a provincia de Pontevedra supera claramente ás demais en contratos de posta a disposición e, loxicamente, no cadro 5.46, nos traballadores postos a disposición.

Efectuada a distribución por rama de actividade pódese contemplar que as industrias de alimentos, bebidas e tabaco son as que máis contratos desta natureza subscriben, debido fundamentalmente ao volume que teñen os contratos para esta actividade na provincia de Pontevedra (cadros 5.47 e 5.48), resaltando tamén as cifras de contratos na actividade de hostalería, neste caso afectando, na súa maioría, á provincia da Coruña.

■ Cadro 5.45

**Contratos de posta a disposición celebrados polas Empresas de Traballo Temporal ⁽¹⁾.
Por provincias e causas. Galicia. 2004**

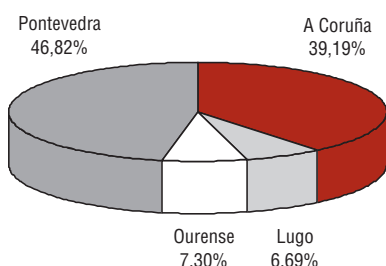
	Causa contrato				Total
	Realización obra ou servizo determinado	Acumulación de tarefas	Substitución de traballadores	Contratación proceso de selección	
A Coruña	2.799	100	195	23	3.117
Lugo	537	132	25	1	695
Ourense	1.243	123	34	0	1.400
Pontevedra	7.487	3.099	536	2	11.124
Galicia	12.066	3.454	790	26	16.336

Ao totaldos 16.336 contratos de posta a disposición celebrados durante o ano 2004 na CA de Galicia por ETT autorizadas pola Dirección Xeral de Relacións Laborais, débense engadir 11 que afectan a outros tantos traballadores (11 de acumulación de tarefas), realizados ao abeiro do artigo 5.3 da Lei 29/1999, do 16 de xullo de modificación da Lei 14/1994, do 1 de xuño, pola que se regulan as empresas de traballo

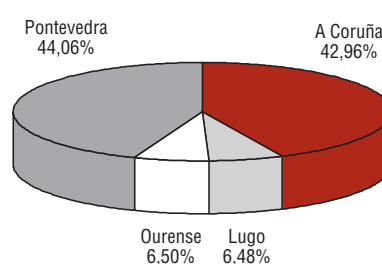
(1) Autorizadas para traballar en Galicia pola Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais e Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

Traballadores cedidos por ETT por provincias

Contratos de posta a disposición por provincias

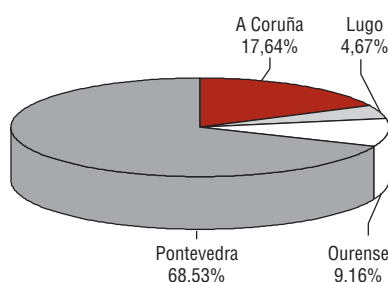
**Traballadores postos a disposición polas Empresas de Traballo Temporal ⁽¹⁾.
Por provincias. Galicia. 2004**

■ Cadro 5.46

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
2004	2.379	630	1.236	9.242	13.487

(1) Autorizadas para traballar en Galicia pola Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 5.47

Contratos de posta a disposición segundo rama de actividade económica do centro de traballo da empresa usuaria ⁽¹⁾. Galicia. 2004

Grupos de actividade económica	Obra ou servizo	Circunstancias de produción	Interinidade por reserva posto	Interinidade por proceso selección	Total
Agrario	276	202	34	-	512
Non agrario	44.982	30.775	7.450	717	83.924
Industria	20.843	9.318	3.152	71	33.384
Construción	1.445	425	301	26	2.197
Servizos	22.694	21.032	3.997	620	48.343
Non clasificables	13	79	7	6	105
Agricultura, gandería, caza e silvicultura	117	156	2	-	275
Pesca e acuicultura	159	46	32	-	237
Extracción e aglomeración de carbón	-	-	2	-	2
Extracción petróleo, gas, uranio e torio	1	1	-	1	3
Extracción minerais non enerxéticos	5	21	3	1	30
Industria de alimentos, bebidas e tabaco	8.789	3.008	679	18	12.494
Industria téxtil e da confección	975	504	374	9	1.862
Industria do coiro e do calzado	6	3	1	-	10
Industria da madeira e cortiza. Cestería	477	252	60	-	789
Industria do papel. Artes gráficas. Edición	4.252	381	108	3	4.744
Coquerías. Refinerías. Trat. comb. nucleares	1	1	1	-	3
Industria química	588	352	68	6	1.014
Fabric. prod. caucho e mater. plásticas	533	1.729	826	-	3.088
Fabr. prod. minerais non metálicos	388	104	38	5	535
Metalurxia	1.120	256	93	12	1.481
Fabr. prod. metálicos agás maquinaria	554	379	119	10	1.062
Constr. maquinaria e equipo mecánico	266	41	3	-	310
Fabr. maquin. ofic. e mat. electrónico	140	167	6	-	313
Fabr. de maquinaria e mat. eléctrico	515	85	13	1	614
Fabr. instrument. médicos e precisión	13	2	-	-	15
Fabricación automóviles e remolques	790	526	379	-	1.695
Fabr. doutro material de transporte	865	723	308	-	1.896
Fabricación mobles. Outras manuf. Reciclaxe	470	711	49	5	1.235
Prod. e distrib. electricidade, gas e auga	95	72	22	-	189
Construción	1.445	425	301	26	2.197
Venda e repar. vehíc. Venda combust.	211	75	35	33	354
Comercio polo xunto. Inter. comerc.	1.637	5.793	204	295	7.929
Comercio polo miúdo. Repar. domést.	1.253	1.257	145	82	2.737
Hostalería	4.268	4.346	373	55	9.042
Transporte terrestre e por tuberías	1.273	1.011	228	24	2.536
Transporte marítimo e fluvial	758	804	2	-	1.564
Transporte aéreo e espacial	10	32	26	-	68
Act. anex. transporte. Comunicacóns	4.195	531	136	9	4.871
Institucións financeiras e seguros	928	2.060	1.746	3	4.737
Inmobiliaria. Aluguer bens mobles	102	239	26	3	370
Informática. investig. e desenvolvemento	207	126	25	5	363
Outras actividades empresariais	4.763	2.883	195	40	7.881
Admón. Public. Defensa. SS Org. extrater.	31	7	-	-	38
Educación	361	43	156	-	560
Actividades sanitarias, veterinarias e sociais	182	771	24	3	980
Actividades de saneamento público	95	29	16	63	203
Act. asociat. recreat. e culturais	2.116	985	645	5	3.751
Activ. diversas servizos persoais	304	40	15	-	359
Fogares que empregan persoal doméstico	-	-	-	-	0
Non clasificables	13	79	7	6	105
Total	45.271	31.056	7.491	723	84.541

(1) Segundo supostos contemplados no artigo 6.2 da Lei 14/1994
Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

■ Cadro 5.48 Contratos de posta a disposición segundo provincia do centro de traballo da empresa de traballo temporal, por rama de actividade do centro de traballo da empresa usuaria. Galicia. 2004

Grupos de actividade económica	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Agrario	74	14	165	259	512
Non agrario	36.158	5.461	5.333	36.972	83.924
Industria	8.812	2.007	1.825	20.740	33.384
Construción	971	208	347	671	2.197
Servizos	26.375	3.246	3.161	15.561	48.343
Non clasificables	84		1	20	105
Agricultura, gandería, caza e silvicultura	68	2	165	40	275
Pesca e acuicultura	6	12	-	219	237
Extracción e aglomeración de carbón	2	-	-	-	2
Extracción petróleo, gas, uranio e torio	1	-	-	2	3
Extracción minerais non enerxéticos	1	4	-	25	30
Industria de alimentos, bebidas e tabaco	2.137	375	442	9.540	12.494
Industria téxtil e da confección	438	6	279	1.139	1.862
Industria do coiro e do calzado	10	-	-	-	10
Industria da madeira e cortiza. Cestería	222	184	39	344	789
Industria do papel. Artes gráficas. Edición	3.381	753	6	604	4.744
Coquerías. Refinerías. Trat. comb. nucleares	3	-	-	-	3
Industria química	72	6	176	760	1.014
Fabric. prod. caucho e mater. plásticas	148	6	163	2.771	3.088
Fabr. prod. minerais non metálicos	49	268	98	120	535
Metalurxia	894	224	49	314	1.481
Fabr. prod. metálicos agás maquinaria	140	10	76	836	1.062
Constr. maquinaria e equipo mecánico	144	33	47	86	310
Fabr. maquin. ofic. e mat. electrónico	228	18	10	57	313
Fabr. de maquinaria e mat. eléctrico	215	14	121	264	614
Fabr. instrument. médicos e precisión	12	-	-	3	15
Fabricación automóviles e remolques	-	-	136	1.559	1.695
Fabr. doutro material de transporte	3	-	98	1.795	1.896
Fabricación mobles. Outras manuf. Reciclaxe	675	4	57	499	1.235
Prod. e distrib. electricidade, gas e auga	37	102	28	22	189
Construción	971	208	347	671	2.197
Venda e repar. vehíc. Venda combust.	158	21	61	114	354
Comercio polo xunto. Inter. comerc.	3.083	1.185	119	3.542	7.929
Comercio polo miúdo. Repar. domést.	1.276	345	304	812	2.737
Hostalería	6.121	556	963	1.402	9.042
Transporte terrestre e por tuberías	1.395	72	100	969	2.536
Transporte marítimo e fluvial	1.551	-	-	13	1.564
Transporte aéreo e espacial	38	-	-	30	68
Act. anex. transporte. Comunicacóns	3.085	104	56	1.626	4.871
Institucións financeiras e seguros	1.752	472	93	2.420	4.737
Inmobiliaria. Aluguer bens mobles	258	21	8	83	370
Informática. investig. e desenvolvemento	133	18	1	211	363
Outras actividades empresariais	5.069	343	621	1.848	7.881
Admón. Public. Defensa. SS Org. extrater.	31	6	1	-	38
Educación	61	6	6	487	560
Actividades sanitarias, veterinarias e sociais	194	10	2	774	980
Actividades de saneamento público	135	7	5	56	203
Act. asociat. recreat. e culturais	1.932	78	805	936	3.751
Activ. diversas servizos persoais	103	2	16	238	359
Fogares que empregan persoal doméstico	-	-	-	-	0
Non clasificables	84	-	1	20	105
Total	36.316	5.475	5.499	37.251	84.541

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Examinando a evolución destas empresas desde a súa práctica posta en funcionamento, cadro 5.49, pódese observar como o número de empresas parece que se estabilizou despois dun crecemento e que, nos contratos de posta a disposición, despois dunha tendencia decrecente que se iniciara no ano 2001, obsérvase en 2004 novamente un incremento das cifras.

Pódese observar no cadro 5.50 que, polo que se refire a contratos de posta a disposición de empresas de traballo temporal autorizadas para traballar en Galicia, o incremento global maniféstase en todos os contratos, aínda naquelas que foron autorizadas pola comunidade autónoma (cadro 5.51) non se experimenta este aumento nos de obra ou servizo determinado.

Evolución empresas autorizadas e contratos de posta a disposición. Galicia. 1996-2004

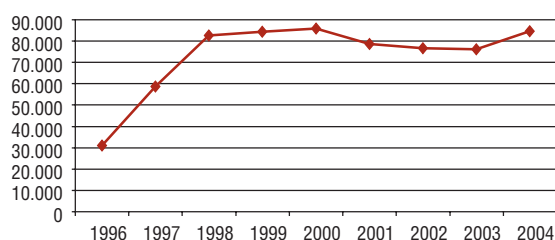
■ Cadro 5.49

	Nº Empresas	Contratos de posta a disposición
1996	26	30.883
1997	36	58.525
1998	37	82.431
1999	36	84.155
2000	34	85.660
2001	33	78.547
2002	33	76.534
2003	31	76.148
2004	32	84.541

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Evolución dos contratos de posta a disposición

Evolución de contratos de posta a disposición. Por causas. Galicia. 1996-2004

■ Cadro 5.50

	Obra ou servizo	Circunstancias producción	Interinidade por reserva posto	Interinidade por proceso selección	Total
1996	13.627	13.403	3.534	319	30.883
1997	25.288	27.322	5.414	501	58.525
1998	37.416	37.930	5.892	1.193	82.431
1999	42.127	34.465	6.574	989	84.155
2000	46.160	30.642	7.296	1.562	85.660
2001	45.246	23.628	7.963	1.710	78.547
2002	46.154	21.873	8.025	482	76.534
2003	44.579	24.070	7.125	374	76.148
2004	45.271	31.056	7.491	723	84.541

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Contratos de posta a disposición de ETT autorizadas a traballar en Galicia pola Comunidade Autónoma. Por provincias e clase de contratos. Galicia. 2001-2004

■ Cadro 5.51

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Contratos					
2001	7.395	1.026	2.272	12.575	23.268
2002	4.519	743	1.395	7.736	14.393
2003	3.669	574	1.352	9.766	15.361
2004	3.117	695	1.400	11.124	16.336
Realización de obra ou servizo					
2001	4.792	726	2.153	7.563	15.234
2002	3.970	461	1.345	6.028	11.804
2003	3.238	286	1.181	7.991	12.696
2004	2.799	537	1.243	7.487	12.066
Acumulación					
2001	2.239	249	58	2.609	5.155
2002	342	259	10	1.549	2.160
2003	226	259	137	1.568	2.190
2004	100	132	123	3.099	3.454
Substitución					
2001	309	49	58	1.241	1.657
2002	202	23	38	157	420
2003	199	21	33	198	451
2004	195	25	34	536	790
Selección					
2001	55	2	3	1.162	1.222
2002	5	0	2	2	9
2003	6	8	1	9	24
2004	23	1	0	2	26

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

5.4. Economía Social

Neste apartado examínanse as cooperativas e sociedades laborais dando primeiro unha visión das que figuran rexistradas na comunidade autónoma e por provincias e examinando a continuación os movementos experimentados no ano 2004.

No que se refire a cooperativas rexistradas na comunidade autónoma (Cadro 5.52), pódese observar que son 3.435, sendo a provincia da Coruña a que máis cooperativas reflite e resalta a agricultura en canto a actividade económica que maior número de cooperativas agrupa.

Tal e como se pode ver no cadro, constituíronse en Galicia, en 2004, un total de 46 cooperativas con 1.113 socios, das que de traballo asociado son 16 con 61 socios e, como pode observarse no cadro 5.53, as de vivendas son as que teñen maior número de socios seguidas das agrarias.

■ Cadro 5.52

Cooperativas rexistradas por CNAE e provincia. Galicia. 2004

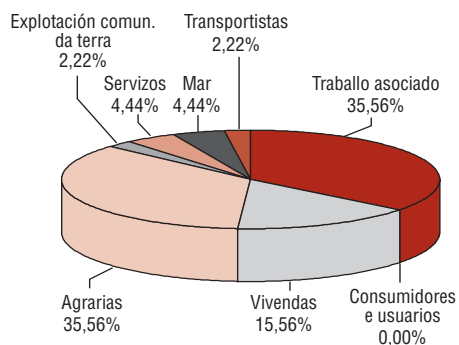
Cod.	Actividade	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
1	Agricultura, gandería, caza e serv. relac.	427	365	171	146	1.109
2	Silvicultura, explt. forestais e serv. relac.	5	9	3	6	23
5	Pesca, acuicultura e serv. relac.	100	39	0	92	231
10	Extracc. e aglom. antracita, hulla, lignito e turba	5	2	2	3	12
12	Extracc. Minerais de uranio e torio	0	1	0	0	1
14	Extracc. Minerais non metálicos nin enerxéticos	0	8	2	4	14
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	15	26	9	16	66
16	Industria do tabaco	0	0	1	0	1
17	Industria téxtil	10	10	1	9	30
18	Industria da confección e da peletería	156	22	45	56	279
19	Industria do coiro e calzado	1	2	2	0	5
20	Industria da madeira e cortiza (agás mobles)	6	8	5	9	28
21	Industria do papel	1	0	0	1	2
22	Edición artes gráficas e reproduc. soportes gravados	16	0	3	11	30
24	Industria química	4	1	0	0	5
25	Fabric. produtos caucho e materias plásticas	1	1	2	1	5
26	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	1	8	3	5	17
27	Metalurxia	4	2	2	3	11
28	Fabric. produtos metálicos (agás maquinaria e equipo)	6	3	6	7	22
29	Inds. construción de maquinaria e equipo mecánico	5	6	4	5	20
31	Fabric. de maquinaria e material eléctrico	6	4	8	2	20
32	Fabric. material electrónico, radio, TV e comunicacións	1	0	0	0	1
34	Fabric. vehículos motor, remolques e semiremolques	0	1	0	0	1
35	Fabric. doutro material de transporte	12	1	0	9	22
36	Fabric. mobles; outras indus. manufactureiras	11	13	20	8	52
37	Reciclaxe	0	2	0	1	3
40	Produc. e distb. enerxía eléct. gas, vapor e auga quente	0	0	1	0	1
41	Captación, depuración e distribución de auga	0	0	0	1	1
45	Construción	303	83	66	193	645
50	Venda e repar. vehículos motor, venda miúdo combustibles	9	25	8	13	55
51	Comercio por xunto e intermediarios (agás vehículos motor)	32	24	8	42	106
52	Comercio polo miúdo (agás vehic. motor, reparac. domésticas)	49	25	6	24	104
55	Hostalería	9	10	2	10	31
60	Transporte terrestre; transporte por tubos	36	25	3	25	89
63	Actv. anexas ós transportes; axencias de viaxes	7	4	4	11	26
64	Correos e telecomunicacións	1	0	2	1	4
65	Interm. financeira, agás seguros e plans de pensións	0	1	0	0	1
70	Actv. inmobiliarias	10	2	2	12	26
71	Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario	0	1	0	0	1
72	Actv. informáticas	2	0	1	4	7
73	Investigación e desenvolvemento	3	1	1	0	5
74	Outras actividades empresariais	21	7	28	23	79
80	Educación	47	8	9	35	99
85	Actv. Sanitarias de veterinarias, servizos sociais	18	9	22	15	64
90	Actv. Saneamento público	0	1	0	0	1
91	Actv. Asociativas	1	0	5	0	6
92	Actv. Recreativas, culturais e deportivas	19	3	9	13	44
93	Actv. Diversas de servizos persoais	8	10	6	4	28
95	Fogares que empregan persoal doméstico	1	1	0	0	2
	Descoñecido	0	0	0	0	0
	Total	1.369	774	472	820	3.435

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Memoria da Dirección Xeral de Relacións Laborais

Cadro 5.53
Cooperativas inscritas e número de socios. Por provincias. Galicia. 2004

	Rexistros provinciais								Rexistro central		Total	
	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.
	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.				
Traballo asociado	3	10	0	0	2	11	10	35	1	5	16	61
Consumidores e usuarios	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vivendas	5	467	1	7	0	0	1	136	0	0	7	610
Agrarias	8	181	5	44	1	86	0	0	2	13	16	324
Explotación comun. da terra	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4
Servizos	1	33	0	0	0	0	0	0	1	16	2	49
Mar	0	0	0	0	0	0	2	44	0	0	2	44
Transportistas	0	0	0	0	0	0	0	0	1	14	1	14
Transportista-traballo asoci.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Seguros	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sanitarias	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Serv. sociais-traballo asoci.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ensino	0	0	0	0	0	0	0	0	1	7	1	7
Ensino-traballo asoci.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Educacionais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Integración social	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Segundo grao	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	18	695	6	51	3	97	13	215	6	55	46	1.113

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Nº cooperativas

Examinando as cooperativas constituídas en función da actividade económica (cadro 5.54), a agricultura, gandería, caza e servizos relacionados ocupan o primeiro lugar agrupando construción o maior número de socios.

■ Cadro 5.54

Cooperativas constituídas e número de socios. Por actividade económica e provincias.
Galicia. 2004

Cod.	Actividade	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Rexistro central		Total	
		Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.
1	Agricultura, gandería, caza e serv. relac.	9	114	5	44	1	4	1	3	2	13	18	178
2	Silvicultura, explt. forestais e serv. relac.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Pesca, acuicultura e serv. relac.	0	0	0	0	0	0	2	44	1	5	3	49
10	Extracc. e aglom. antracita, hulla, lignito e turba	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Extracc. petróleo e gas natural e serv. relac.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Extracc. minerais de uranio e torio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Extracc. minerais metálicos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Extracc. minerais non metálicos nin enerxéticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	1	104	0	0	1	86	0	0	0	0	2	190
16	Industria do tabaco	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Industria téxtil	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Industria da confección e peletería	0	0	0	0	0	0	1	5	0	0	1	5
19	Industria do coiro e calzado	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Industria da madeira e cortiza (agás mobles)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	Industria do papel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Edición artes gráficas e reprod. soportes gravados	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Coquerías, refino petróleo e trat. combust. nucleares	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Industria química	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3
25	Fabric. produtos caucho e materias plásticas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	Metalurxia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28	Fabric. produtos metálicos (agás maquinaria e equipo)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Inds. construción de maquinaria e equipo mecánico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Fabric. máquinas de oficina e equipos informáticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Fabric. de maquinaria e material eléctrico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Fabric. material electrónico, radio, TV e comunicacións	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Fabric. equipo e instr. cirúrxico prec. óptica e relojería	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Fabric. vehículos motor, remolques e semiremolques	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35	Fabric. doutro material de transporte	0	0	0	0	0	0	1	3	0	0	1	3
36	Fabric. mobles; outras indus. manufactureiras	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Reciclaxe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
40	Produc. e distb. enerxía eléct. gas, vapor e auga quente	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41	Captación, depuración e distribución de auga	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
45	Construción	5	320	1	7	0	0	2	139	0	0	8	466
50	Venda e repar. vehículos motor, venda miúdo combust.	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	1	4
51	Com. por xunto e intermediarios (agás vehículos motor)	0	0	0	0	0	0	1	3	1	16	2	19
52	Com. polo miúdo (agás vehíc. motor, reparac. domésticas)	0	0	0	0	0	0	1	3	0	0	1	3
55	Hostalería	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
60	Transporte terrestre; transporte por tubos	0	0	0	0	0	0	1	4	1	14	2	18
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
62	Transporte aéreo e espacial	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
63	Actv. anexas aos transportes; axencias de viaxes	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
64	Correos e telecomunicacións	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
65	Interm. financeira, agás seguros e plans de pensións	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
66	Seguros e plans de pensións (agás SS obrigatoria)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
67	Actv. auxiliares e intermediación financeira	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
70	Actv. inmobiliarias	1	150	0	0	0	0	0	0	0	0	1	150
71	Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
72	Actv. informáticas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
73	Investigación e desenvolvemento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
74	Outras actividades empresariais	0	0	0	0	0	0	1	3	0	0	1	3
75	Admon. Pública, Defensa e SS obrigatoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
80	Educación	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
85	Actv. sanitarias e veterinarias, servizos sociais	0	0	0	0	0	0	0	0	1	7	1	7
90	Actv. saneamento público	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
91	Actv. asociativas	0	0	0	0	1	7	0	0	0	0	1	7
92	Actv. recreativas, culturais e deportivas	1	4	0	0	0	0	1	4	0	0	2	8
93	Actv. diversas de servizos persoais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
95	Fogares que empregan persoal doméstico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
99	Organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total		18	695	6	51	3	97	13	215	6	55	46	1.113

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Memoria da Dirección Xeral de Relacións Laborais

Cadro 5.55 Sociedades laborais rexistradas por actividade económica e provincias. Galicia. 2004

Cod.	Actividade	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
1	Agricultura, gandería, caza e serv. relac.	6	9	6	4	25
2	Silvicultura, explt. forestais e serv. relac.	4	6	0	5	15
5	Pesca, acuicultura e serv. relac.	4	1	0	5	10
10	Extracc. e aglom. antracita, hulla, lignito e turba	0	0	0	0	0
11	Extracc. petróleo e gas natural e serv. relac.	1	0	0	1	2
12	Extracc. minerais de uranio e torio	0	0	0	0	0
13	Extracc. minerais metálicos	0	0	0	0	0
14	Extracc. minerais non metálicos nin enerxéticos	3	0	10	4	17
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	9	5	12	11	37
16	Industria do tabaco	0	0	0	0	0
17	Industria téxtil	6	1	3	3	13
18	Industria da confección e peletería	15	2	5	6	28
19	Industria do coiro e calzado	1	0	1	0	2
20	Industria da madeira e cortiza (agás mobles)	9	4	7	12	32
21	Industria do papel	2	0	1	0	3
22	Edición artes gráficas e reprod. soportes gravados	17	4	1	14	36
23	Coquerías, refino petróleo e trat. combust. nucleares	0	0	0	0	0
24	Industria química	2	0	0	1	3
25	Fabric. produtos caucho e materias plásticas	1	0	1	5	7
26	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	6	4	0	8	18
27	Metalurxia	4	1	1	7	13
28	Fabric. produtos metálicos (agás maquinaria e equipo)	30	17	3	17	67
29	Inds. construción de maquinaria e equipo mecánico	7	2	0	4	13
30	Fabric. máquinas de oficina e equipos informáticos	1	0	0	1	2
31	Fabric. de maquinaria e material eléctrico	2	1	1	3	7
32	Fabric. material electrónico, radio, TV e comunicacións	0	0	1	0	1
33	Fabric. equipo e instr. cirúrxico prec. óptica e relojería	0	0	0	0	0
34	Fabric. vehículos motor, remolques e semiremolques	1	0	2	1	4
35	Fabric. doutro material de transporte	3	1	0	7	11
36	Fabric. mobles; outras indus. manufactureiras	22	10	10	10	52
37	Reciclaxe	1	1	0	0	2
40	Produc. e distb. enerxía eléct. gas, vapor e auga quente	1	2	0	2	5
41	Captación, depuración e distribución de auga	4	0	0	2	6
45	Construción	101	52	52	111	316
50	Venda e repar. vehículos motor, venda miúdo combustibles	57	21	13	37	128
51	Comercio por xunto e intermedarios (agás vehículos motor)	93	48	36	108	285
52	Comercio polo miúdo (agás vehíc. motor, reparac. domésticas)	88	40	30	70	228
55	Hostalería	81	37	38	80	236
60	Transporte terrestre; transporte por tubos	7	14	3	14	38
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior	0	0	0	1	1
62	Transporte aéreo e espacial	0	0	0	0	0
63	Actv. anexas ós transportes; axencias de viaxes	7	2	1	7	17
64	Correos e telecomunicacións	3	2	0	4	9
65	Interm. financeira, agás seguros e plans de pensións	1	1	0	1	3
66	Seguros e plans de pensións (agás seguridade social obrigatoria)	7	1	1	1	10
67	Actv. auxiliares e intermediación financeira	3	3	2	3	11
70	Actv. inmobiliarias	14	4	7	18	43
71	Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario	1	0	0	2	3
72	Actv. informáticas	21	6	11	33	71
73	Investigación e desenvolvemento	2	0	0	1	3
74	Outras actividades empresariais	66	33	24	79	202
75	Admon. Pública, Defensa e SS obrigatoria	0	0	0	0	0
80	Educación	25	6	5	20	56
85	Actv. sanitarias e veterinarias, servizos sociais	20	12	10	15	57
90	Actv. saneamento público	2	1	0	1	4
91	Actv. asociativas	1	0	0	0	1
92	Actv. recreativas, culturais e deportivas	16	8	2	15	41
93	Actv. diversas de servizos persoais	18	9	9	18	54
95	Fogares que empregan persoal doméstico	0	0	1	0	1
99	Organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0
Total		796	371	310	772	2.249

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Memoria da Dirección Xeral de Relacións Laborais

No tocante ás sociedades laborais (Cadro 5.55), no ano 2004 figuran rexistradas en Galicia 2.249 sociedades sendo as de construción as que teñen maior número aínda que resaltan tamén as dedicadas á actividade de comercio.

Polo que se refire ao ano 2004, con datos da propia comunidade autónoma, constituíronse 203 sociedades laborais, cun capital social de 5.011.766 (cadro 5.56), reflectíndose no cadro seguinte (5.57) os movementos por actos inscritos desglosados por cada unha das provincias, o que permite concluír que Pontevedra é a que máis volume experimentou.

Sociedades Laborais constituídas en Galicia, número de socios e capital social. 2004

■ Cadro 5.56

Total nº sociedades constituídas	203
Socios de traballo	530
Socios de capital	176
Capital social	5.011.766

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Memoria da Dirección Xeral de Relacións Laborais

Actos inscritos segundo a provincia do domicilio social. 2004

■ Cadro 5.57

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Sociedades laborais constituídas	52	33	39	79	203
Modificacións estatutarias	15	11	6	23	55
Sociedades laborais que causaron baixa	22	25	7	40	94
TOTAL	89	69	52	142	352

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Memoria da Dirección Xeral de Relacións Laborais

Clasificadas pola actividade económica, o comercio por xunto e polo miúdo é o que constituíu maior número de sociedades laborais, seguíndolle en número a construción, que agrupa o maior número de socios e a maior contía de capital social, e a hostalería (cadro 5.58).

Cadro 5.58

**Sociedades Laborais constituídas e número de socios de traballo e de capital.
Por actividade económica. Galicia. 2003**

Cod.	Actividade	Nº	Socios		Capital social	% Capital social	
			de traballo	de capital		Traballadores	Non traballadores
1	Agricultura, gandería, caza e serv. relac.	1	3	0	3.185	100,00	0,00
2	Silvicultura, explt. forestais e serv. relac.	5	12	6	136.900	78,05	21,95
5	Pesca, acuicultura e serv. relac.	2	5	4	59.400	68,69	31,31
10	Extracc. e aglom. antracita, hulla, lignito e turba	0	0	0	0	0,00	0,00
11	Extracc. petróleo e gas natural e serv. relac.	0	0	0	0	0,00	0,00
12	Extracc. minerais de uranio e torio	0	0	0	0	0,00	0,00
13	Extracc. minerais metálicos	0	0	0	0	0,00	0,00
14	Extracc. minerais non metálicos nin enerxéticos	2	4	4	21.006	66,29	33,71
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	4	12	4	111.606	68,64	31,36
16	Industria do tabaco	0	0	0	0	0,00	0,00
17	Industria téxtil	1	2	1	3.018	66,67	33,33
18	Industria da confección e peletería	0	0	0	0	0,00	0,00
19	Industria do coiro e calzado	1	2	2	42.000	65,71	34,29
20	Industria da madeira e cortiza (agás mobles)	3	10	2	81.506	72,47	27,53
21	Industria do papel	0	0	0	0	0,00	0,00
22	Edición artes gráficas e reproduc. soportes gravados	2	11	0	76.000	100,00	0,00
23	Coquerías, refino petróleo e trat. combust. nucleares	0	0	0	0	0,00	0,00
24	Industria química	0	0	0	0	0,00	0,00
25	Fabric. produtos caucho e materias plásticas	0	0	0	0	0,00	0,00
26	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	0	0	0	0	0,00	0,00
27	Metalurxia	3	10	0	138.500	100,00	0,00
28	Fabric. produtos metálicos (agás maquinaria e equipo)	5	15	3	311.080	75,59	24,41
29	Inds. construción de maquinaria e equipo mecánico	1	3	0	45.000	100,00	0,00
30	Fabric. máquinas de oficina e equipos informáticos	0	0	0	0	0,00	0,00
31	Fabric. de maquinaria e material eléctrico	0	0	0	0	0,00	0,00
32	Fabric. material electrónico, radio, TV e comunicacións	0	0	0	0	0,00	0,00
33	Fabric. equipo e instr. cirúrxico prec. óptica e relojería	0	0	0	0	0,00	0,00
34	Fabric. vehículos motor, remolques e semiremolques	0	0	0	0	0,00	0,00
35	Fabric. doutro material de transporte	2	5	1	57.900	97,75	2,25
36	Fabric. mobles; outras indus. manufactureiras	4	10	2	61.806	84,47	15,53
37	Reciclaxe	0	0	0	0	0,00	0,00
40	Produc. e distb. enerxía eléct. gas, vapor e auga quente	0	0	0	0	100,00	0,00
41	Captación, depuración e distribución de auga	0	0	0	0	0,00	0,00
45	Construción	33	88	28	896.033	82,32	17,68
50	Venda e repar. vehículos motor, venda miúdo combustibles	9	28	7	336.350	84,96	15,04
51	Comercio por xunto e intermedarios (agás vehículos motor)	19	52	16	553.001	71,23	28,77
52	Comercio polo miúdo (agás vehic. motor, reparac. dom.)	23	55	23	470.770	71,45	28,55
55	Hostalería	21	51	14	451.607	71,65	28,35
60	Transporte terrestre; transporte por tubos	4	11	3	38.436	81,78	18,22
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior	0	0	0	0	0,00	0,00
62	Transporte aéreo e espacial	0	0	0	0	0,00	0,00
63	Actv. anexas ós transportes; axencias de viaxes	2	5	1	87.300	76,98	23,02
64	Correos e telecomunicacións	0	0	0	0	0,00	0,00
65	Interm. financeira, agás seguros e plans de pensións	0	0	0	0	0,00	0,00
66	Seguros e plans de pensións (agás SS obrigatoria)	0	0	0	0	0,00	0,00
67	Actv. auxiliares e intermediación financeira	0	0	0	0	0,00	0,00
70	Actv. inmobiliarias	3	7	2	73.830	74,79	25,21
71	Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario	0	0	0	0	0,00	0,00
72	Actv. informáticas	7	20	4	126.754	80,91	19,09
73	Investigación e desenvolvemento	1	2	2	27.000	66,67	33,33
74	Outras actividades empresariais	22	50	23	434.660	73,84	26,16
75	Admon. Pública, Defensa e SS obrigatoria	0	0	0	0	0,00	0,00
80	Educación	2	7	1	6.016	89,99	10,01
85	Actv. sanitarias e veterinarias, servizos sociais	12	30	12	145.896	68,19	31,81
90	Actv. saneamento público	0	0	0	0	0,00	0,00
91	Actv. asociativas	0	0	0	0	0,00	0,00
92	Actv. recreativas, culturais e deportivas	1	2	1	3.600	66,67	33,33
93	Actv. diversas de servizos persoais	7	16	9	202.306	82,63	17,37
95	Fogares que empregan persoal doméstico	1	2	1	9.300	66,67	33,33
99	Organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0,00	0,00
Total		203	530	176	5.011.766	79,00	21,00

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Memoria da Dirección Xeral de Relacións Laborais

Na súa distribución por comunidades autónomas (cadro 5.59) en xeral apréciase unha tendencia decrecente en relación cos anos anteriores tanto nas rexistradas como no número de socios.

Sociedades Laborais rexistradas e número de socios. Por comunidades autónomas. 2001-2004

■ Cadro 5.59

	2001		2002		2003		2004	
	Nº SAL	Nº socios	Nº SAL	Nº socios	Nº SAL	Nº socios	Nº SAL	Nº socios
Andalucía	1.099	3.942	1.537	5.406	1.520	5.492	1.317	4.791
Aragón	238	843	202	730	154	529	123	442
Asturias	126	440	134	469	111	401	124	433
Baleares	74	247	77	253	96	358	65	219
Canarias	321	1.090	297	1.009	167	567	121	413
Cantabria	45	162	38	130	24	105	24	82
C. A Mancha	427	1.505	423	1.483	343	1.182	292	1.020
C. León	285	1.008	294	1.022	205	715	168	593
Cataluña	762	2.595	684	2.388	551	2.085	463	1.810
C. Valenciana	415	1.435	534	1.867	660	2.324	364	1.336
Extremadura	137	509	121	438	91	320	88	314
Galicia	295	1.067	356	1.239	283	943	203	706
Madrid	701	2.521	710	2.487	605	2.084	457	1.605
Murcia	224	813	253	880	256	915	256	905
Navarra	97	391	139	486	100	365	73	287
País Vasco	193	769	196	829	162	616	106	577
A Ríoxa	14	46	16	86	20	67	4	18
Ceuta e Melilla	1	4	2	7	5	19	1	7
España	5.454	19.387	6.013	21.209	5.353	19.088	4.249	15.558

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais. Boletín de Estadísticas Laborais

Os cadros 5.60 e 5.61 permiten apreciar a evolución das cooperativas e sociedades laborais en Galicia nos últimos anos, comprobándose que, segundo as cifras da comunidade autónoma, as cooperativas experimentaron unha diminución, ao igual que nos anos anteriores, no número das inscritas e, lóxicamente, aínda que desde o ano 2002, no número de socios.

Cooperativas inscritas e socios das mesmas. Por provincias. Galicia. 2001-2004

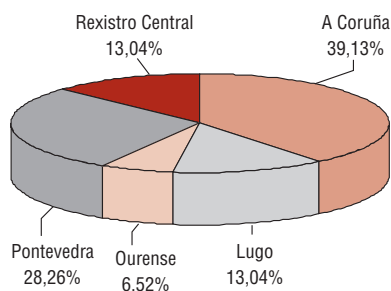
■ Cadro 5.60

	Total cooperativas							
	Cooperativas				Nº de socios			
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
A Coruña	20	19	31	18	126	281	688	695
Lugo	17	15	10	6	235	72	148	51
Ourense	12	8	5	3	53	75	47	97
Pontevedra	36	27	20	13	1.787	940	327	215
Rexistro Central	9	10	9	6	115	71	182	55
Galicia	94	79	75	46	2.316	1.439	1.392	1.113

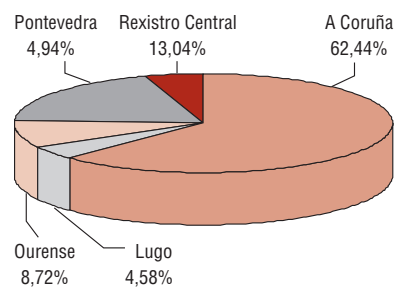
Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Cooperativas inscritas en Galicia en 2004

Nº de socios en Galicia en 2004

■ Cadro 5.61

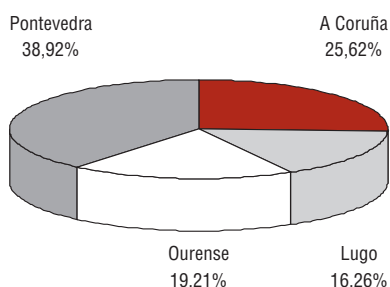
Evolución Sociedades Laborais. Por provincias. Galicia. 2001-2004

	Sociedades Laborais constituídas				Modificacións estatutarias				Baixas			
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
A Coruña	100	97	69	52	12	17	20	15	8	11	27	22
Lugo	43	75	44	33	14	15	10	11	4	3	8	25
Ourense	38	40	44	39	4	4	6	6	2		4	7
Pontevedra	114	144	126	79	10	29	21	23	2	10	15	40
Galicia	295	356	283	203	40	65	57	55	16	24	54	94

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais, Boletín de Estadísticas Laborais

Sociedades Laborais constituídas en Galicia en 2004

No que se refire a sociedades laborais, diminúen as cifras das constituídas no ano 2004, experimentándose un importante número de baixas.

Por último, o cadro 5.62 fai referencia aos centros especiais de emprego constituídos en Galicia no ano 2004 (9) que supoñen un incremento en relación cos constituídos en 2003.

Centros especiais de emprego constituídos. Galicia. 2004

■ Cadro 5.62

Centros especiais de emprego	Nº de centros	Traball. Minusválidos	Traball. non minusválidos
Constituídos	9	41	4
Que causaron baixa	0	0	0

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais.
Dirección Xeral de Relacións Laborais

6.1. Introducción

A Lei orgánica 5/2002, do 19 de xuño, das cualificacións e da formación profesional, define no seu artigo 9, a formación profesional, nos seguintes termos: “A formación profesional comprende o conxunto de accións formativas que capacitan para o desempeño cualificado das diversas profesións, o acceso ao emprego e a participación activa na vida social, cultural e económica. Inclúe as ensinanzas propias da formación profesional inicial, as accións de inserción e reinserción laboral dos traballadores, así como as orientadas á formación continua nas empresas, que permitan a adquisición e actualización permanente das competencias profesionais”.

Tres son as pezas institucionais que contribuíron de xeito básico a deseñar o sistema de formación profesional en España. A primeira articúlase en torno ao sistema educativo. A Lei orgánica 1/1990, do 3 de outubro, de ordenación xeral do sistema educativo (LOXSE) redefiniu o papel da formación profesional regulada, establecendo qué tipo de ensinanzas poden conducir á obtención de titulacións, con validez académico profesional, e cales outras forman parte da formación integradora do

propio sistema educativo, con cualificacións amplas e polivalentes. En segundo lugar, o Plan Nacional de Formación e Inserción Profesional (Plan FIP) “ocupacional” diríxese a traballadores desempregados co dobre e combinado obxectivo de proporcionarlle as cualificacións requiridas polo sistema produtivo e a súa inserción no mercado de traballo. Finalmente, e dentro do campo das relacións laborais, está a formación profesional continua, cun conxunto de accións formativas que desenvolven as empresas, dirixidas tanto á mellora de competencias e cualificacións como á recualificación de traballadores ocupados.

Neste capítulo, pola súa pertenza ao ámbito educativo xeral, non corresponde aquí tratar a primeira polo que tan só nos imos ocupar das dúas últimas.

A *formación profesional ocupacional* é competencia, desde o 1 de xaneiro de 1993 da Xunta de Galicia e, concretamente, da Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. As funcións e servizos da Administración do Estado asumidos pola Xunta de Galicia, así como aqueloutros que se reserva a Administración do Estado, son os contidos no anexo ao Real decreto 146/1993, do 29 de xaneiro, polo que se produce o oportuno traspaso de funcións e servizos. O que aquí interesa, convén subliñar que a Xunta de Galicia asume a xestión do Plan de Formación e Inserción Profesional (Plan FIP), aínda que a aprobación do propio plan resérvao a Administración do Estado, quen vén de elaboralo coa colaboración das comunidades autónomas.

Xunto ao Plan FIP, a Xunta de Galicia conta, ademais, cun programa de apoio da UE para formación, que cofinancian ámbas as institucións (a Xunta aporta o 25%) e polo que xestiona as programacións que se derivan das orientacións plurianuais do Fondo Social Europeo (FSE).

A *formación continua* non foi transferida ás comunidades autónomas e desenvolve as súas funcións a través da Fundación para a Formación Continua (FORCEM), impulsando e difundindo a Formación Continua entre os traballadores e as empresas, xestionando as axudas e realizando o seu seguimento e control técnico.

A formación en Galicia respondeu ao mesmo contexto descrito, a necesidade de mellorar resultados e a mellora de obxectivos propiciou o Plan Nacional de Formación Profesional do 13 de marzo de 1998, onde os seus obxectivos e medidas enmárcanse na comentada política europea, sendo unha das súas novidades salientables a necesidade de concretar os plans de acción que os estados membros presentarán cada ano.

Unha liña fundamental do plan constitúea o desenvolvemento do novo Programa Nacional de Formación Profesional, acordado no Consello Xeral da Formación Profesional coas comunidades autónomas e os axentes sociais como elemento fundamental do aumento da empregabilidade para os colectivos máis desfavorecidos no mercado de traballo, integrando a formación regulada, a formación ocupacional e a formación continua. Programa que pretende fomentar a oferta formativa e dotar de prestixio a formación profesional. O obxectivo é actuar sobre a poboación desempregada que permanecese cinco e once meses en situación de desemprego, emprendendo accións de emprego ou empregabilidade (formación e orientación).

Á hora de analizar anualmente a xestión realizada en materia de formación debemos seguir inevitablemente o guión de obxectivos proposto polo Plan Nacional que enmarca os acordos subscritos no ámbito autonómico.

Partimos por isto do enunciado de principios contido no capítulo IV do Plan Nacional que establece como obxectivos da Formación Profesional Ocupacional, os seguintes:

O obxectivo xeral, como política activa de emprego, diríxese prioritariamente a potenciar a inserción e reinserción profesional da poboación demandante de emprego, mediante a cualificación, recualificación ou posta ao día das súas competencias profesionais, que poderá acreditarse mediante as certificacións correspondentes.

Polo mesmo, debe adecuarse á oferta de emprego, actual ou previsible a curto prazo, sen prexuízo de que as cualificacións que ofrezca teñan horizonte de futuro.

A oferta formativa ocupacional instrumentarase en función das características da poboación desempregada, distinguindo, en principio, a dirixida a mozos en busca da súa inserción, a dirixida a persoas adultas que necesitan reinsertarse, incluídas as mulleres, e finalmente, a orientada a colectivos específicos con especiais dificultades para a inserción ou reinserción.

A característica específica da oferta formativa ocupacional debe ser a súa capacidade de resposta inmediata á oferta de emprego que require continua evolución e formación de tal oferta na economía globalizada.

A oferta e a xestión da formación ocupacional debe ter presente os obxectivos básicos do presente programa nacional, polo que as súas cualificacións deben axustarse ao Sistema Nacional de Cualificacións, permitindo o seu recoñecemento e validación nos restantes subsistemas.

Así mesmo, debe operar tendo en conta os datos ofrecidos polo Observatorio sobre Evolución das Cualificacións e o Emprego e ofrecer certificacións transparentes no mercado nacional e comunitario.

A oferta de formación ocupacional debe articularse co sistema de información e orientación dos diferentes servizos públicos de emprego.

Finalmente, debe operar con criterios de calidade que permitan mellorar a súa xestión e avaliar os seus resultados.

6.2. Formación profesional

O sistema de formación profesional está dividido en tres subsistemas: a formación profesional inicial ou específica, pertencente ao sistema educativo; a formación profesional continua que vai dirixida aos traballadores ocupados, e a formación profesional ocupacional, centrada no ámbito laboral e que vai dirixida aos traballadores desempregados.

FORMACIÓN PROFESIONAL OCUPACIONAL

A Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais ten atribuído o exercicio das competencias e funcións relativas á formación profesional ocupacional. Estas realízanse a través da Subdirección Xeral de Formación Ocupacional. No ano 1999 créase o Instituto Galego das Cualificacións, como instrumento específico de carácter técnico para garantir a implantación efectiva do Sistema Nacional de Cualificacións.

A formación profesional ocupacional é unha política activa de emprego que ofrece cursos de formación gratuítos para traballadores desempregados co obxecto de cualificalos e que se integren dentro do mercado laboral.

Mediante a programación do Plan Nacional de Formación e Inserción Profesional (Plan FIP), convocada anualmente pola Dirección Xeral de Formación e Colocación, prográmanse accións formativas para desempregados inscritos no Servizo Público de Emprego de Galicia. Fóra do Plan FIP, realízanse tamén outras accións formativas que completan a oferta de mellora da cualificación. Todas as accións de formación profesional ocupacional están cofinanciadas polo Fondo Social Europeo.

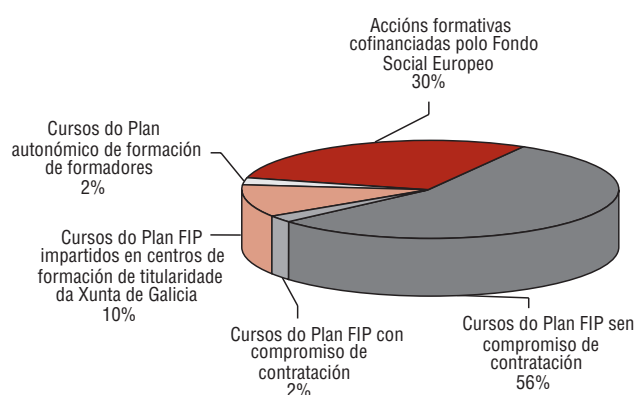
Froito das programacións levadas a cabo durante o ano 2004, na formación profesional ocupacional en Galicia tivo como beneficiarios a 40.033 alumnos, repartidos nun total de 2.434 cursos programados. Nesta programación poden analizarse cinco grupos fundamentais:

1. Cursos do Plan FIP sen compromiso de contratación.
2. Cursos do Plan FIP con compromiso de contratación.
3. Cursos do Plan FIP impartidos en centros de formación de titularidade da Xunta de Galicia.
4. Cursos do Plan autonómico de formación de formadores.
5. Accións formativas cofinanciadas polo Fondo Social Europeo.

■ Cadro 6.1

Resumo da formación ocupacional en Galicia.

	Cursos	Alumnos	Orzamento
Cursos do Plan FIP sen compromiso de contratación	1.350	23.037	41.367.384
Curso do Plan FIP con compromiso de contratación	58	886	1.553.763
Curso do Plan FIP impartidos en centros de formación de titularidade de la Xunta de Galicia	255	4.298	6.193.118
Cursos do Plan autonómico de formación de formadores	51	1.110	413.080
Accións formativas cofinanciadas polo Fondo Social Europeo	720	10.702	3.265.176
Total	2.434	40.033	52.792.521

PLAN DE FORMACIÓN E INSERCIÓN PROFESIONAL (FIP)

A normativa básica reguladora do Plan FIP está contida no Real decreto 631/1993, do 3 de maio, desenvolvido pola Orde do Ministerio de Traballo e Seguridade Social do 13 de abril de 1994 que, pola súa vez, foi modificada pola Orde do 14 de outubro de 1998. Neste marco xurídico, a consellería publicou a Orde do 27 de novembro de 2003 pola que se establecía a convocatoria pública para a programación de cursos do Plan Nacional de Formación e Inserción Profesional na Comunidade Autónoma de Galicia correspondentes ao exercicio do ano 2004 (DOG nº 237, do 5 de decembro).

Esta orde de convocatoria establece que as comisións de avaliación encargadas de aprobar a programación constituíranse nos servizos centrais e en cada unha das delegacións provinciais da consellería.

O criterio de reparto das solicitudes entre as distintas comisións foi o de encomendar á comisión de valoración de servizos centrais a resolución das solicitudes de entidades pluriprovinciais e a cada delegación provincial a dos centros radicados no seu ámbito territorial.

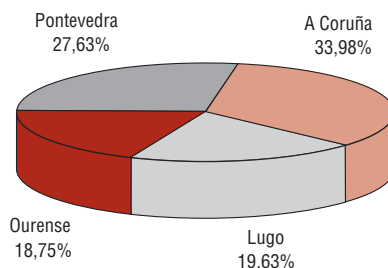
Ao abeiro desta convocatoria, no ano 2004 programáronse un total de 1.350 cursos, cun orzamento total de 41.367.383,71 euros, segundo se especifica nos apartados que se desenvolven a continuación.

Distribución provincial. 2004

■ Cadro 6.2

	Cursos	Alumnos	Orzamento
A Coruña	455	7.829	14.414.601
Lugo	272	4.523	7.191.494
Ourense	258	4.320	8.067.195
Pontevedra	365	6.365	11.694.095
Total	1.350	23.037	41.367.384

Porcentaxes dos orzamentos

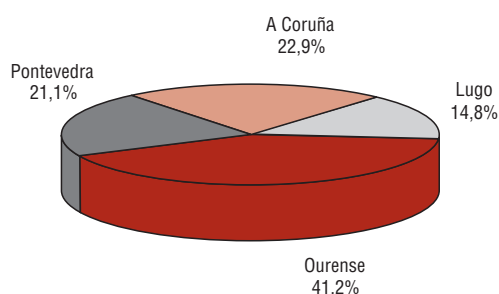

PROGRAMACIÓN PLURIPROVINCIAL

A programación aprobada para o exercicio do ano 2004 pola comisión de avaliación constituída nos servizos centrais da consellería foi a seguinte:

■ Cadro 6.3

	Cursos	Alumnos	Orzamento
A Coruña	130	2.261	3.711.482
Lugo	137	2.195	2.393.699
Ourense	212	3.563	6.665.328
Pontevedra	119	2.053	3.418.637
Total	598	10.072	16.189.146

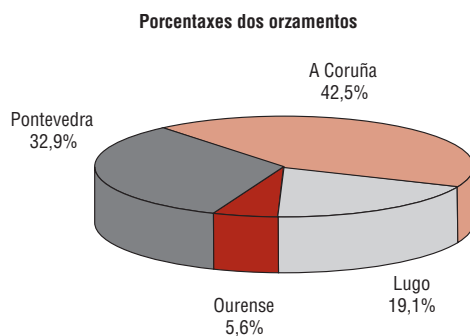

PROGRAMACIÓN PROVINCIAL

Pola súa banda, a programación aprobada para o exercicio do ano 2004 polas comisións de avaliación constituídas en cada unha das delegacións provinciais da consellería foi a seguinte:

■ Cadro 6.4

	Cursos	Alumnos	Orzamento
A Coruña	325	5.568	10.703.119
Lugo	135	2.328	4.797.795
Ourense	46	757	1.401.867
Pontevedra	246	4.312	8.275.458
Total	752	12.965	25.178.238

DISTRIBUCIÓN DA PROGRAMACIÓN POR ÁREAS FUNCIONAIS

A consellería distribúe a súa programación por áreas funcionais. Estas son unha agrupación das comarcas en conxuntos territoriais do mapa comarcal de Galicia. Con isto preténdese agrupar a aqueles concellos que teñen unhas características comúns no relativo ás necesidades de formación e ás características do desemprego nestes.

A continuación recóllese a programación correspondente ao exercicio do ano 2004 distribuída polas áreas funcionais das catro provincias, incluíndo os cursos con compromiso de contratación para os efectos de dar unha imaxe real do reparto da programación do exercicio do ano 2004 no territorio da comunidade autónoma.

■ Cadro 6.5

	Cursos	Alumnos	Orzamento
A Barcala	3	45	50.612
A Coruña	195	3.425	6.256.046
Arzúa	2	30	42.979
Barbanza	21	315	324.103
Bergantiños	17	255	689.783
Betanzos	20	300	584.210
Eume	18	270	570.489
Ferrolterra	69	1.326	2.559.073
Fisterra	9	135	181.474
Muros	1	15	32.888
Noia	14	202	322.740
O Sar	2	30	80.680
Ordes	8	125	143.719
Ortega	1	15	26.818
Santiago	83	1.240	2.645.009
Terra de Melide	3	45	33.857
Terra de Soneira	2	30	73.894
Xallas	4	60	107.706
Total	472	7.863	14.726.080

■ Cadro 6.6

	Cursos	Alumnos	Orzamento
A Fonsagrada	-	-	-
A Mariña Central	28	430	745.897
A Mariña Occidental	21	315	490.652
A Mariña Oriental	10	150	206.738
A Ulloa	7	105	213.313
Chantada	3	45	82.408
Lugo	162	2.925	4.260.532
Meira	2	30	44.479
Os Ancares	-	-	-
Quiroga	2	30	88.469
Sarria	16	240	483.026
Terra Cha	12	180	310.261
Terra de Lemos	19	285	561.745
Total	282	4.735	7.487.520

■ Cadro 6.7

	Cursos	Alumnos	Orzamento
A Limia	10	150	305.433
Allariz-Maceda	3	45	115.618
Baixa Limia	3	45	107.340
O Carballino	13	195	340.451
O Ribeiro	6	90	185.036
Ourense	215	3.710	6.799.330
Terra de Celanova	2	30	63.554
Valdeorras	13	195	397.241
Verín	11	170	308.989
Viana	1	15	26.818
Total	277	4.645	8.649.810

■ Cadro 6.8

	Cursos	Alumnos	Orzamento
A Paradanta	-	-	-
Caldas	6	90	223.715
O Baixo Miño	18	270	369.847
O Deza	24	360	782.873
O Morrazo	21	315	736.830
O Salnés	31	465	760.254
Pontevedra	66	990	1.924.539
Tabeirós-Terra de Montes	20	335	673.125
Vigo	191	3.855	6.586.554
Total	377	6.680	12.057.737

Programación FIP 2004 - Totais

■ Cadro 6.10

	Cursos	Alumnos	Orzamento
Total Galicia	1.408	23.923	42.921.147

SEGUIMIENTO E CONTROL DOS CURSOS

A consellería realiza unha actividade de seguimento e control da calidade dos cursos impartidos dentro de cada programación.

Para estes efectos, os técnicos de formación profesional ocupacional das delegacións provinciais da consellería realizan, durante o período da súa impartición, unha media de tres visitas a cada un dos cursos aprobados dentro da programación. Nestas visitas emítese un informe que, con independencia doutros efectos, servirá para valorar a calidade dos cursos impartidos por cada entidade con vistas ao baremo que servirá para aprobar a programación do ano seguinte.

SEGUIMIENTO E CONTROL DOS CURSOS

A consellería realiza unha actividade de seguimento e control da calidade dos cursos impartidos dentro de cada programación.

Para estes efectos, os técnicos de formación profesional ocupacional das delegacións provinciais da consellería realizan, durante o período da súa impartición, unha media de tres visitas a cada un dos cursos aprobados dentro da programación. Nestas visitas emítese un informe que, con independencia doutros efectos, servirá para valorar a calidade dos cursos impartidos por cada entidade con vistas ao baremo que servirá para aprobar a programación do ano seguinte.

O INFORME DE INSERCIÓN LABORAL DOS CURSOS

A través do cruce dos datos do sistema informático de formación ocupacional e os do Servizo Público de Emprego de Galicia elabórase un informe sobre a inserción laboral dos alumnos participantes nos cursos de formación profesional ocupacional, que remataron o curso con avaliación positiva.

Nestes momentos, e dado que a data límite para o remate dos cursos da programación do ano 2004 era a do 30 de novembro, só se conta cos datos de inserción laboral referidos á programación de 2003.

O informe xeral da inserción laboral dos cursos da programación de 2003 reflicte, aos doce meses desde a data límite para a finalización dos cursos, unha cifra do 58,58% dos alumnos inseridos laboralmente.

HOMOLOGACIÓNS

Os centros colaboradores de formación profesional ocupacional son aquelas entidades que, cumpridos os requisitos e seguido o procedemento establecido na normativa vixente (Decreto 158/2001, do 29 de xuño, (DOG nº 136, do 13 de xullo), obtiveron a homologación dalgunha especialidade formativa, outorgada por resolución do director xeral de Formación e Colocación, e a conseguinte inscrición no Censo de centros colaboradores de formación profesional ocupacional da Comunidade Autónoma de Galicia.

O Censo de centros colaboradores é un libro-rexistro, con soporte informático, no que se inscriben, co número de censo que corresponda, as entidades que obteñan a homologación dalgunha especialidade formativa. Na actualidade hai un total de 911 centros censados.

Segundo se especifica na normativa vixente, todas as especialidades formativas que se impartan dentro da programación do Plan FIP deberán estar incluídas no ficheiro de especialidades homologadas polo Instituto de Emprego-Servizo Público de Emprego Estatal e comprenderán as especificacións técnico-docentes e o contido formativo axeitado de acordo co seu nivel formativo e o grao de dificultade establecido.

Isto fai que o Censo de centros colaboradores sexa un instrumento fundamental de cara á aprobación das distintas programacións do Plan FIP e resalta a necesidade de contar cun amplo número de centros inscritos e de que estes contén coa maior variedade posible de especialidades formativas homologadas. A data 31 de decembro de 2004 había homologadas un total de 680 especialidades.

SECTORIALIZACIÓN

No ano 2004 continuouse co esforzo sostido de progresiva mellora no eido da calidade da formación, baseada nalgúns elementos clave: o axuste da oferta formativa anual aos requirimentos do mundo produtivo, o que implica unha metodoloxía de detección de necesidades de formación precisa e realista; a inserción laboral dos alumnos formados como referencia prioritaria; o perfeccionamento continuo dos docentes desde a vertente técnico-profesional e didáctica; a aproximación dos equipos e métodos de traballo ao que demandan as empresas, o que supón priorizar a formación no posto de traballo e as prácticas non laborais e, por último, a concreción de interlocutores sectoriais válidos e involucrados no proceso formativo.

O desenvolvemento da programación levada a cabo como consecuencia da Orde do 27 de novembro de 2003, pola que se establece a convocatoria pública para a programación dos cursos do Plan FIP para o exercicio do ano 2004, estivo centrada nos sectores que a continuación se especifican, o que supuxo un investimento de máis de 41 millóns de euros coa seguinte distribución:

■ Cadro 6.10

Sector	Cursos	Alumnos	Orzamento
Administración e oficinas	176	3.440	6.172.103
Agraria	27	505	789.708
Artesanía	23	345	1.036.140
Automoción	16	240	927.474
Comercio	61	1.215	1.531.835
Docencia e investigación	11	165	233.996
Edificación e obras públicas	85	1.275	3.932.789
Formación complementaria	2	30	3.948
Industria pesada e construcións metálicas	22	467	1.048.279
Industrias alimentarias	18	320	648.254
Industrias da madeira e a cortiza	18	320	890.940
Industrias de fabricación equipos electromecánicos	18	320	504.356
Industrias gráficas	3	45	125.904
Industrias químicas	5	75	63.362
Industrias téxtiles	27	405	951.497
Información e manifestacións artísticas	12	180	504.459
Mantemento e reparación	9	135	533.963
Montaxe e instalacións	22	330	1.117.889
Pesca e acuicultura	1	15	25.908
Produc., transf. e distrib. de enerxía e auga	8	120	220.020
Sanidade	92	1.680	2.664.327
Seguros e finanzas	78	1.470	1.807.164
Servizos a comunidade e persoais	94	1.710	2.679.078
Servizos ás empresas	417	6.255	8.474.207
Transportes e comunicacións	45	875	1.423.545
Turismo e hostalaría	60	1.100	3.056.239
Total	1.350	23.037	41.367.384

6.2.2. Cursos con compromiso de contratación

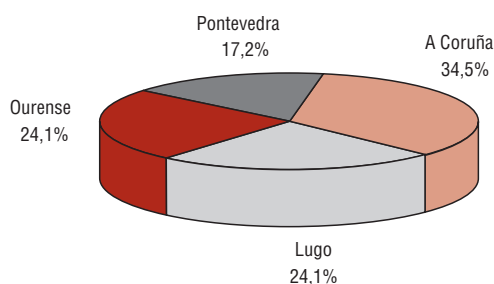
No exercicio do ano 2004 mantívose o criterio de potenciar a figura dos cursos de formación profesional ocupacional con compromiso de contratación, mantendo o requisito dos anos anteriores de contratar, como mínimo, un 60% dos alumnos que inicien o curso por un período mínimo de 6 meses a xornada completa ou tempo equivalente, no caso de que a contratación non sexa a xornada completa.

Estes cursos, aínda que se financian con cargo ao orzamento do Plan FIP teñen unha partida específica e, para facilitar a entrada das entidades interesadas en participar nesta vía de acceso á formación profesional ocupacional, non se estableceu data límite para presentar a solicitude correspondente (fronte ao resto das solicitudes que se tiñan que presentar no prazo de 40 días naturais desde o seguinte á publicación da orde) para facilitar que a solicitude se adaptase ás necesidades produtivas da entidade.

A distribución provincial en 2004 foi a seguinte:

■ Cadro 6.11

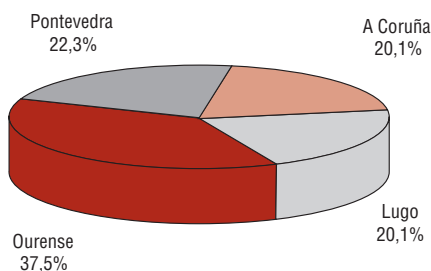
	Empresas
A Coruña	10
Lugo	7
Ourense	7
Pontevedra	5
Total	29

■ Cadro 6.12

	Cursos	Alumnos	Orzamento
A Coruña	17	248	312.172
Lugo	11	189	312.207
Ourense	19	284	583.038
Pontevedra	11	165	346.347
Total	58	886	1.553.763

Porcentaxes dos orzamentos

DISTRIBUCIÓN SECTORIAL

A distribución sectorial da programación dos cursos compromiso de contratación foi a seguinte:

■ Cadro 6.13

Sector	Cursos	Alumnos	Orzamento
Administración e oficinas	1	20	3.902
Agraria	1	15	11.224
Comercio	15	225	196.962
Industria pesada e construcións metálicas	6	75	242.315
Industrias alimentarias	3	55	80.362
Industrias da madeira e a cortiza	3	45	105.350
Industrias de fabricación equipos electromecánicos	1	15	73.077
Industrias téxtiles	6	90	160.107
Información e manifestacións artísticas	3	45	128.481
Sanidade	10	156	157.262
Servizos a comunidade e persoais	4	65	74.312
Servizos ás empresas	4	65	288.154
Turismo e hostalaría	1	15	32.256
Total	58	886	1.553.763

6.2.3. Programación en medios propios

Con cargo ao orzamento do Plan FIP impartíronse, na programación do ano 2004, un total de 255 cursos de formación profesional ocupacional en centros de titularidade da Xunta de Galicia, por un importe total de 6.193.117,53 euros. Nestes cursos participaron 4.298 alumnos.

Estes cursos impartíronse nos centros propios dependentes da Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais, que son os centros de formación profesional ocupacional de Santiago de Compostela, Ferrol, Lugo, Viveiro Santa María de Europa (Ourense) e Coia-Vigo, así como nas unidades de acción formativa (UAF) de Ames, Melide, Negreira e Monforte de Lemos. Impártense cursos, así mesmo, no centro de formación de Labañou (A Coruña).

Tamén se impartiron cursos noutros centros propios da Xunta de Galicia mediante a sinatura de convenios coas consellerías de Educación e Ordenación Universitaria; Pesca e Asuntos Marítimos e Política Agroalimentaria e Desenvolvemento Rural.

Continuando co proceso iniciado no ano 2001 impartíronse cursos de formación profesional ocupacional adxudicados por concurso. A situación física dos centros de formación profesional ocupacional da Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais e dos centros colaboradores, e a carencia de equipamento móbil suficiente para atender todas as posibilidades fai que, en ocasións, se produza un desaxuste entre a oferta formativa dunha comarca e os datos máis relevantes do

seu mercado de traballo (profesións máis ofrecidas polas empresas, maior número de contratos laborais, etc.).

Por este motivo, o Instituto Galego das Cualificacións fixo un estudo sobre estes desaxustes e adoptouse como solución para este problema a contratación, a través de concurso público, daqueles cursos que, tendo unha demanda empresarial evidente, se se teñen en conta os contratos e ofertas de traballos nunha comarca empresarial determinada, non se podían facer por falta de equipamento propio ou alleo homologado. No ano 2004, 6 entidades impartiron mediante esta modalidade 8 cursos a 120 alumnos, cun orzamento de 200.154,20 euros.

DISTRIBUCIÓN SECTORIAL

A distribución sectorial dos cursos impartidos ao longo do ano 2004 en centros propios foi a seguinte:

■ Cadro 6.14

Sector	Cursos	Alumnos	Orzamento
Administración e oficinas	2	30	41.277
Agraria	16	228	402.148
Artesanía	2	30	75.240
Automoción	9	135	478.691
Comercio	5	75	100.460
Docencia e investigación	38	930	175.237
Edificación e obras públicas	28	420	798.467
Industria pesada e construcións metálicas	18	270	602.046
Industrias alimentarias	4	60	52.641
Industrias da madeira e a cortiza	12	170	489.567
Industrias de fabricación equipos electromecánicos	14	190	490.795
Industrias téxtiles	7	105	154.077
Mantemento e reparación	13	195	420.151
Minaría e primeiras transformacións	1	15	10.330
Montaxe e instalacións	12	260	315.298
Produc., transf. e distrib. de enerxía e auga	1	15	28.114
Sanidade	7	105	156.326
Seguros e finanzas	1	15	32.136
Servizos á comunidade e persoais	13	195	259.066
Servizos ás empresas	35	605	624.796
Transportes e comunicacións	6	90	57.266
Turismo e hostalaría	11	160	428.988
Total	255	4.298	6.193.118

6.2.4. Plan autonómico de formación de formadores

Continuando coa aplicación do Decreto 292/2000, do 21 de decembro, sobre aprobación do certificado de profesionalidade da ocupación de formador ocupacional, durante o ano 2004 publicouse a Orde do 23 de febreiro de 2004 que se establece a convocatoria pública para participar na programación de cursos do Plan autonómico de formación de formadores de formación profesional ocupacional do ano 2004 (DOG n.º 49, do 10 de marzo de 2004).

Cursos de formador ocupacional

No exercicio de 2004 leváronse a cabo un total de 44 cursos de formador ocupacional, na modalidade de presencial.

Cursos monográficos

Para continuar o traballo iniciado nos anos anteriores, convocados pola Orde do 23 de febreiro de 2004, programáronse 7 cursos monográficos.

6.2.5. Accións formativas cofinanciadas polo Fondo Social Europeo

Traballadores desempregados

A Dirección Xeral de Formación e Colocación programou no exercicio do ano 2004 unha serie de accións formativas complementarias dos cursos do Plan Nacional de Formación e Inserción Profesional (FIP), debido a que a regulación deste plan, que conta cun catálogo preestablecido de especialidades homologadas, pode deixar sen atender especialidades de especial interese, tanto desde o punto de vista do colectivo que atenden como dos sectores produtivos aos que se dirixe.

Estas accións foron reguladas a través da Orde do 27 de novembro de 2003, polo que se establecen as bases reguladoras e se procede á convocatoria pública de subvencións para a programación de accións formativas experimentais e complementarias do Plan FIP cofinanciadas polo FSE na Comunidade Autónoma de Galicia para o exercicio de 2004.

Beneficiarios e orzamento

Ao abeiro deste orde programáronse un total de 193 accións formativas dirixidas todas elas a traballadores desempregados, nas que participaron un total de 2.807 alumnos, cun orzamento de 1.239.994 euros.

■ Cadro 6.15

Desempregados	Cursos	Alumnos	Orzamento
a) Compromisos de contratación	112	1.652	215.105
b) Cursos de posgrao e cursos organizados por escolas de especialización profesional das universidades galegas	7	162	126.191
c) Accións de carácter experimental complementarias das reguladas no Plan FIP	74	993	898.698
Total	193	2.807	1.239.994

Ocupados	Cursos	Alumnos	Orzamento
a) Acci3ns formativas referidas unicamente 3s especialidades formativas incluídas no Cat3logo Nacional de Especialidades Formativas de FPO	65	866	208.347
b) Acci3ns formativas que se poidan considerar de car3cter experimental	462	7.029	1.816.835
Total	527	7.895	2.025.182

Acci3ns formativas cofinancia- das polo Fondo Social Europeo 2004 – Totais

■ Cadro 6.16

Cursos	Alumnos	Orzamento
720	10.702	3.265.176

Traballadores ocupados

O obxecto desta convocatoria son acci3ns formativas incluídas no Cat3logo Nacional de Especialidades Formativas de Formaci3n Profesional Ocupacional, as3 como de acci3ns formativas que se poidan considerar de car3cter estrat3xico e/ou de car3cter experimental.

Estas acci3ns regúlense na Orde do 7 de xullo de 2004 pola que se establecen as bases reguladoras e se procede 3 convocatoria p3blica de subvenci3ns para a programaci3n de acci3ns formativas dirixidas a traballadores ocupados cofinanciadas polo FSE na Comunidade Aut3noma de Galicia para o exercicio de 2004.

■ Beneficiarios e orzamento

Ao abeiro deste orde program3ronse un total de 527 acci3ns formativas dirixidas todas elas a traballadores ocupaodos, nas que participaron un total de 7.893 alumnos, cun orzamento de 2.025.182 euros.

6.2.6. O Plan de perfeccionamento t3cnico

O Instituto de Emprego-Servizo P3blico de Emprego Estatal convoca anualmente unha serie de cursos de perfeccionamento t3cnico para os docentes dos cursos de formaci3n profesional ocupacional, que se levan a cabo nos centros nacionais de formaci3n profesional ocupacional distribuídos por todo o territorio do Estado.

Nesta 3rea a Direcci3n Xeral de Formaci3n e Colocaci3n realiza unha funci3n de intermediaci3n en catro fases:

■ Dar a publicidade necesaria 3 convocatoria do Instituto de Emprego-Servizo P3blico de Emprego Estatal entre os docentes que realizan o seu labor no 3mbito da comunidade aut3noma.

■ Remitir, informadas favorablemente polo director xeral de Formaci3n e Colocaci3n, as solicitudes de participaci3n nestes cursos presentados polos docentes.

■ Comunicarlles aos docentes a súa admisión nos cursos solicitados, así como aqueles datos que deban coñecer para participar nestes.

■ Poñer en coñecemento dos servizos centrais do Instituto de Emprego-Servizo Público de Emprego Estatal a relación dos seleccionados que manifesten a súa dispoñibilidade para asistir a estes.

No ano 2004, na Comunidade Autónoma de Galicia programáronse 6 cursos no Centro Nacional de Formación Ocupacional de Santiago de Compostela, aos que asistiron docentes do Plan FIP ou de escolas-obradoiro de diversas comunidades do Estado.

6.2.7. Plan de calidade en centros de formación ocupacional

Desde que a Xunta asumiu as competencias de xestión da formación profesional ocupacional en 1993, fixouse como obxectivo a mellora da calidade dos cursos, axustándoos aos obxectivos de acadar a competencia profesional do alumnado para a súa inserción laboral. Para lograr este obxectivo establecéronse as seguintes actuacións:

Primeira: dirixida aos centros e ás dotacións utilizadas na formación. Para isto aprobáronse os correspondentes decretos de homologación.

Segunda: orientada á calidade do profesorado, con dúas accións: o Plan de perfeccionamento teórico de formadores do Plan FIP, xestionado polo Instituto de Emprego-Servizo Público de Emprego Estatal, e o Plan autonómico de formación de formadores de formación profesional ocupacional.

Terceira: dirixida á mellora dos procedementos de planificación, xestión, seguimento e avaliación das accións formativas por parte da propia consellería. A Dirección Xeral de Formación e Colocación puxo en marcha diferentes medidas orientadas á garantía da calidade e obxectividade nas súa programacións anuais.

En 1999 considerouse chegado o momento de dar un paso máis na mellora da calidade da formación profesional ocupacional en Galicia, achegándonos ao concepto de calidade total e procurando artellar unha acción conxunta entre administración xestora e centros colaboradores e impartidores.

Tratábase, ademais, de incorporar novos conceptos máis exixentes, referidos á calidade dos procesos internos dos centros, á satisfacción do persoal e dos usuarios, á capacidade de planificación axeitada aos obxectivos de cada acción, etc. Para esta finalidade, contratáronse os servizos dunha empresa allea á Administración para redactar un modelo matriz de control de calidade na xestión, segundo o modelo europeo de calidade total, co obxecto de incorporar os máis novos conceptos da calidade, entendida como a busca da excelencia na formación profesional ocupacional.

En 2000, á vista dos resultados obtidos, considerouse necesario continuar o labor iniciado no ano 1999, co fin de conseguir unha mellora global da formación profesional ocupacional en Galicia. Por isto, quíxose darlle continuidade á implantación do modelo de excelencia iniciado a través de dúas vías: afondando na implantación do modelo nos 60 centros que participaron no proxecto piloto e difundindo o modelo e iniciando a súa implantación noutros 40 centros.

No ano 2001, co fin de seguir avanzando na implantación do modelo de excelencia nos centros de formación profesional ocupacional de Galicia, iniciado nos dous anos

anteriores, abórdouse unha terceira etapa deste proxecto. O criterio de selección dos centros participantes foi dobre: por unha banda debían ser centros que participaran no proxecto no ano anterior e, pola outra, que tivesen un mínimo de dous cursos programados no ano 2001, co que se conseguiu maior representatividade e a avaliación dun maior volume de xestión.

Co proxecto do ano 2001, no que participaron 80 centros, rematou o período inicial de tres anos fixado desde o inicio para ter certa comparatividade respecto dos centros e das súas actuacións de mellora ao longo de tres anos consecutivos.

Unha vez finalizada a primeira fase do proxecto, e para proseguir apoiando activamente a implantación do modelo de excelencia desenvolvido e estendelo á totalidade de centros de formación profesional ocupacional, a Dirección Xeral de Formación e Colocación convocou un novo concurso, de carácter plurianual para os anos 2002 e 2003, no que se incluíron tres grupos de centros: os 80 centros colaboradores incluídos no proxecto de 2001; 117 centros colaboradores non incluídos no proxecto de 2001, e, como novidade, os seis centros propios dependentes da consellería e as unidades de acción formativa de Bertamiráns e Monforte de Lemos.

FORMACIÓN PROFESIONAL CONTINUA

A formación profesional continua, regulada no Real decreto 1046/2003, do 1 de agosto, ten como finalidade proporcionarlle aos traballadores ocupados a cualificación que poidan necesitar ao longo da súa vida laboral, co fin de que obteñan os coñecementos e prácticas axeitados aos requirimentos que en cada momento precisen as empresas, e permita compatibilizar a súa maior competitividade coa mellora da capacitación profesional e promoción individual do traballador.

No ano 2004 realizáronse por parte da consellería as primeiras convocatorias de formación profesional continua, que foron as seguintes:

Contratos programa

Esta orde ten por obxecto a aprobación da convocatoria de subvencións para o financiamento de plans de formación continua de ámbito autonómico mediante a subscripción de contratos programa.

Están regulados na Orde do 11 de novembro 2004 pola que se aproba a convocatoria, de ámbito autonómico, para a concesión de subvencións públicas mediante contratos programa para a formación de traballadores ocupados, en aplicación da Orde TAS/2783/2004, de 30 de xullo, pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión das citadas subvencións, cofinanciadas polo Fondo Social Europeo (DOG nº 222 do 15 de novembro de 2004).

Beneficiarios e orzamento

Ao abeiro deste orde programáronse un total de 1.019 accións formativas dirixidas todas elas a traballadores ocupados. Nelas participaron un total de 18.229 alumnos, cun orzamento de 7.853.858 euros.

Accións complementarias e de acompañamento á formación

Os proxectos obxecto de financiamento nesta convocatoria terán como finalidade o desenvolvemento de accións de investigación, prospección do mercado do traballo, determinación das necesidades de formación, análise da repercusión da FPC na competitividade das empresas e dos traballadores, a realización de estudos de carácter sectorial e multisectorial de produtos e ferramentas innovadores relacionados coa formación continua, dirixidas ao ámbito territorial da Comunidade Autónoma de Galicia.

Aparecen regulados na Orde do 11 de novembro de 2004 pola que se aproba a convocatoria para a concesión de subvencións públicas destinadas á realización de accións complementarias e de acompañamento á formación, de ámbito autonómico, en aplicación da Orde TAS/2782/2004, do 30 de xullo pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión das citadas subvencións, cofinanciadas polo Fondo Social Europeo (DOG nº 222, do 15 de novembro).

■ Beneficiarios e orzamento

Ao abeiro desta orde programáronse un total de 14 proxectos dirixidos ao estudo da formación profesional continua en Galicia. O orzamento investido no ano 2004 foi de 993.140 euros.

Dentro deste subsistema de formación profesional existen dous tipos de accións: os contratos programas e as accións complementarias e de acompañamento á formación.

O PLAN GALEGO DE FORMACIÓN PROFESIONAL

O Plan galego de formación profesional (PGFP) foi aprobado polo Consello da Xunta de Galicia o día 27 de xuño de 2001, e aparece contextualizado no marco do desenvolvemento do II Programa nacional de formación profesional e dos Acordos polo crecemento e o emprego e Galicia 1998/2001. Supón un impulso ás políticas de orientación, formación e cualificación profesional da Comunidade Autónoma galega ata o ano 2006, cunha previsión de máis de 1.100.000 beneficiarios e un investimento superior aos 1.208 millóns de euros.

O Plan Galego de Formación Profesional destaca a necesidade de obter un sistema integrado de cualificación, formación e orientación profesional que permita:

1. Asegurar niveis de calidade de formación homologables no contexto europeo.
2. Posuír unha alta valoración no seo das organización produtivas e que sexa percibido pola sociedade como unha vía de acceso ao emprego e de progreso profesional e social.
3. Mellorar a calidade da formación profesional.

Para conseguir estes obxectivos, os principais programas de actuación que recolle o Plan Galego de Formación Profesional son os seguintes:

- Reforzar as institucións da FP.
- Mellorar a ordenación do sistema.
- Participación dos axentes sociais no sistema da FP.
- Observar o mercado de traballo.
- Elaborar as cualificacións profesionais vinculadas á estrutura produtiva de Galicia.

- Implantar un sistema de recoñecemento, avaliación e certificación da competencia da poboación activa.
- Colaboraren as empresas e os centros formativos.
- Crear unha rede integrada de información e orientación profesional.
- Crear unha rede de centros integrados de FP.
- Crear unha estrutura integrada de formación do profesorado.
- Reforzar a implantación da FP de base.
- Implantar ciclos e especialidades formativas relacionados especialmente co desenvolvemento rexional e local.
- Promover profesións non vocacionais con demanda no mercado de traballo.
- Formación profesional inicial para mozos que buscan o primeiro emprego.
- Incrementar a FP a distancia.
- Apoiar os traballadores con contratos formativos.

6.3. Formación ocupacional

6.3.1. Programación da formación ocupacional

O resumo ou avance de memoria subministrado pola Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais que transcribimos no epígrafe anterior (6.2), debe necesariamente, acompañarse dos comentarios que a súa lectura suxire e tomando como ferramentas de traballo imprescindible o Plan Galego de Formación Profesional (PGFP) de xuño de 2001.

O balance de resultados en canto ao subsistema de formación ocupacional comparada coa memoria de resultados do ano 2004 (comparación dos cadros 6.1 de ambos informes), permítenos establecer os seguintes comentarios:

As dúas vías coas que conta a Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais, para a elaboración da programación anual de formación profesional ocupacional, son as seguintes:

Plan Nacional de Formación e Inserción Profesional, Plan FIP.

O Fondo Social Europeo, FSE.

Do cadro 6.1, que resume a programación anual de Galicia podemos extraer as notas que caracterizaron, a grandes trazos, a formación ocupacional en 2004.

A evolución nos últimos cinco anos amosa lixeiros cambios nas cifras de actividade. Así, contemplando os informes dos últimos anos variaron as cifras globais de orzamentos –comprendendo a totalidade, é dicir, FIP e FSE– asignada á materia formativa; asemade, o número de alumnos formados anualmente, e mesmo o número de cursos. Outro cambio produciuse polo transvase de recursos, antes canalizados a programas do Fondo Social Europeo e hoxe reorientados a programas FIP, o que non deixa de ter a súa lóxica xa que ambos programas tenden a buscar complementariedade e especialización.

6.3.1.1. Plan FIP

É patente a absoluta preponderancia que o Plan FIP ten no global da programación como a continuación examinaremos.

As áreas funcionais son unha agrupación de comarcas en conxuntos territoriais axei-tados ás necesidades do servizo, tomando sempre como base a división territorial do Mapa Comarcal de Galicia. Con tal figura preténdese agrupar a aqueles conce-llos que teñen unhas características comúns no relativo ás necesidades de formación e ás características do desemprego neles.

A continuación recollemos a programación correspondente ao exercicio de 2004 distribuída polas áreas funcionais das catro provincias (cadro 6.3). O desenvolvemento da programación dos cursos do Plan FIP para o exercicio de 2004 estivo cen-trada nos sectores que se especifican no cadro 6.4.

Tendo en conta o tipo de entidades que colaboran na impartición dos cursos de programación da formación profesional ocupacional do Plan FIP dirixido aos desem-pregados, estes se distribúen en tres categorías:

A) Cursos Centros Colaboradores (cadro 6.5)

Os datos do informe 2004, ofrecen un aumento global tanto do número de cursos **2.434** (2003: 2.417), como do número de alumnos 40.033 (2003: 38.585), non así do orzamento, que diminúe, sendo de 52.792.521 (2003: 54.357.372) euros. Baixan, os cursos con compromiso de contratación, os cursos impartidos en centros prop-rios e os cursos cofinanciados co FSE, mentres aumentan os cursos do Plan Autonómico de Formación de Formadores, e os cursos do plan FIP sen compromi-so de contratación.

O 78% do orzamento do Plan FIP destínase á formación a través de centros cola-boradores de formación.

Estes cursos aprobáronse, como xa queda dito, segundo se establecía a convocato-ria pública para a programación do Plan FIP correspondentes ao exercicio de 2004, a través das Comisións de Avaliación constituídas nos servizos centrais e en cada unha das delegacións provinciais da Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais.

Como xa comentamos en anteriores informes e desde a perspectiva de obxectivos deseñada no Programa Nacional, bótase en falta unha maior concreción, cando menos explicitada publicamente no contido da programación de cada ano para Galicia, as proxeccións e decisións económico–financeiras, que deben, nos termos do capítulo VI do referido Programa Nacional, expresarse anualmente nas corres-pondentes memorias de xestión ou como observa o obxectivo quinto do capítulo IV, se concreten plans de actuación formativa a partir da información obtida polos observatorios e priorízalo de acordo cos plans anuais de emprego. Xa referimos a importancia dos traballos que está a realizar o recentemente creado Instituto Galego das Cualificacións, dos que cabe subliñar o “Estudo do mercado laboral” en cada unha das catro provincias galegas no que se están a detectar as ocupacións nas que as ofertas de emprego exceden á demanda segundo as áreas funcionais, o que permite orientar ou inducir a homologación destas especialidades territorialmente nos centros colaboradores de formación ocupacional. A necesidade de tales axus-

tes aparece acertadamente exposta na análise xa comentada contida no Plan Galego de Formación Profesional.

O informe de sectorialización e a Orde do 27.II.2003, que rexía esta convocatoria tan só enuncian este propósito, sen que se acompañe dun estudo de detalle que permita como ferramenta de mellora un seguimento interanual dinámico (dirección estratéxica de sucesivos axustes) daquelas proxeccións por sectores, familias que permitan un axuste da oferta formativa aos requirimentos dun mundo produtivo en permanente cambio.

En 2004 o número de cursos impartidos polos centros colaboradores, previamente homologados, é de 1.350 (2003: 1.363) aos que asistiron un total de 23.037 (2003: 21.993 alumnos), cun orzamento de 41.367.384 (2003: 40.771.433 euros).

Dos datos ofrecidos chama a atención a asignación de orzamentos feita pola comisión de avaliación constituída nos servizos centrais da consellería que outorga o 41,2% do seu orzamento (16.189.146) á provincia de Ourense sen acompañala dun comentario explicativo.

O cadro 6.4 informa da distribución sectorial por cursos, alumnos e orzamento asignada a centros colaboradores.

B) Cursos con compromiso de contratación

Os cursos *con compromiso de contratación* (cadro 6.1 FIP) foron 58 (2003: 91), o número de alumnos 886 (2003: 1.377). Sendo esta unha fórmula formativa de sumo interese as súas cifras no total da formación, tan só representan un 3% do orzamento de formación, e os alumnos formados mediante esta modalidade representan o 2,21 (2003: 10,64%) do total de alumnos formados neste ano. Nos cadros 6.6 e 6.7 reflíctese a distribución provincial de cursos FIP, alumnos e orzamento por sectores de actividade.

Chama a atención que sendo esta a fórmula que máis se aproxima ao modelo ideal de formación ocupacional, a que pon de evidencia unha necesidade formativa demandada con compromiso de inserción laboral vinculada a esa formación, os resultados lonxe de arrojar unha potenciación desta formación veña nos últimos anos diminuindo en todos os seus datos.

C) Cursos Centros Propios (cadro 6.1)

Por último, os cursos impartidos polos Centros Propios da Xunta, representan un 11,73 (2003: 7,48%) dos seus recursos económicos, un 10,74% (2003: 9,37%) do total de alumnos formados e un 10,48% (2003: 12,95%) do total de cursos.

Con cargo ao orzamento do Plan FIP impartíronse na programación de 2004 un total de 255 cursos (2003: 250) de formación ocupacional en centros de titularidade da Xunta de Galicia, por un importe total de 6.193.118 (2003: 7.044.507). Nestes cursos participaron 4.298 (2003: 3.616) alumnos.

A programación impartida a través destes centros de formación propios da Xunta, trata de incorporar aquelas especialidades que os centros colaboradores non poden impartir ao non estar homologados, ben nalgúns dos concellos galegos ou nalgúns especialidades, coa finalidade de cubrir as lagoas territoriais e formativas da Programación do Plan FIP.

O cadro 6.9 expresa a distribución da mesma modalidade de cursos segundo os sectores.

6.3.2. Inserción Laboral

A través do cruce dos datos do sistema informático de formación profesional ocupacional e os do Servizo Público de Emprego de Galicia elabórase un informe anual sobre a inserción laboral dos alumnos participantes nos cursos de formación profesional ocupacional, que remataron o curso con avaliación positiva. A resultante de calcular o número de alumnos que remataron eses cursos con avaliación positiva e que atoparon emprego nos doce meses posteriores, establecéndose como data límite o 30 de novembro do seguinte ano ao que recibiron o curso de formación profesional ocupacional, supón a cifra de inserción laboral.

Os datos de inserción laboral refírense á programación de 2003.

O informe xeral da inserción laboral dos cursos da programación de 2003 reflicte, aos 12 meses desde a data límite para a finalización dos cursos, unha cifra de 58,58% de alumnos inseridos laboralmente.

De acordo coa definición anterior de inserción laboral, os datos de cada ano refírense a aquel en que se impartiron os cursos; así, por exemplo, a columna do ano 2003 refírese a alumnos que foron formados nese ano e atoparon traballo antes do 30 de novembro do ano 2004.

Desde a nosa perspectiva continúaase sen definir qué debemos entender por inserción laboral derivada da formación e establecer unha metodoloxía que permita analizar e avaliar o obxectivo esencial da formación. Non se pode entender por inserción laboral a situación dos alumnos do Plan FIP 2003 con avaliación positiva que, a data do estudo, estiveran de baixa como demandantes de emprego por colocación, outras causas, ou demanda suspendida, posto que os tres casos supoñen que deixan de considerarse como parados rexistrados. É necesario buscar un indicador máis preciso e axeitado. As ordes polas que se aprobaban o programa de fomento da contratación por conta allea para os últimos anos, establecía, como axuda á contratación indefinida inicial, a xornada completa ou parcial e a contratación inicial dos colectivos de desempregados obxecto de protección, a isto se complementaba ou sumaba con outra axuda, dun maior importe, cando se trataba da contratación de desempregados que realizaran cursos do Plan FIP nas programacións correspondentes a tales anos. Os datos que ofrece tal formulación son facilmente accesibles, unidos aos que se determinaran as demais modalidades contractuais, e unidos ao seguimento doutras alternativas de emprego, que relacionasen a formación impartida coa posterior colocación, de maneira directa ou indirecta, nun período temporal prudencial tralas accións formativas, permitiría aproximarse a un razoable estudo da inserción conseguida por esta concreta acción, permitindo afinar, coas demais medidas xa comentadas, os sucesivos programas anuais. A tal fin resultan de sumo interese os estudos de mercado laboral por provincia publicados nos últimos anos. Tales estudos delimitan por áreas funcionais o paro rexistrado, as ofertas de emprego recibidas no Servizo Galego de Colocación, as demandas de emprego e os centros homologados para a formación. Tales instrumentos permiten acotar ou delimitar a acción formativa eficaz, a tendente a realizar axilmente unha formación demandada e vincular a un obxectivo apreciable de inserción profesional, claramente verificable por tales indicadores.

O cadro de inserción laboral por familias de especialidades (cadro 6.1 I) permítenos, aínda con tales reservas, observar como xa reflicte o informe da consellería que sistematicamente hai seis especialidades que sempre superan o 60%: Automoción,

Edificación e obras públicas, Comercio, Docencia e Investigación, Edificación e obras públicas, Industrias de fabricación de equipos electromecánicos, Información e manifestacións artísticas, Industria pesada e construción metálica, Industrias, Téxtiles, Montaxe e Instalación, Producción y transformación e distribución de enerxía e auga e Transporte e comunicacións.

Pola contra, e fronte ao resto das especialidades que se sitúan moi preto da media, figuran con niveis máis baixos Agraria e Artesanía (que en ningún dos anos estudados acadou o 50%).

■ **Cadro 6.17**

Inserción laboral por familias profesionais. 1998/2003

	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04
Agraria	46,98	39,89	45,11	42,13	48,11	38,87
Administración e oficinas	50,45	44,80	47,04	47,48	52,86	52,15
Artesanía	31,68	34,36	33,78	32,50	40,91	31,69
Automoción	84,76	85,46	96,42	87,50	84,77	58,29
Comercio	58,52	61,87	61,61	60,04	60,27	45,47
Docencia e investigación	46,84	45,64	39,49	59,26	65,98	55,57
Servizos ás empresas	53,37	47,04	48,81	49,69	51,13	47,04
Edificación e obras públicas	63,82	60,11	61,09	61,26	62,75	55,86
Fabricación de equipos electromecánicos	62,50	60,87	63,86	67,74	68,70	59,48
Industrias agroalimentarias	48,75	52,80	58,74	49,26	50,67	44,00
Industrias gráficas	44,21	48,15	52,54	55,71	50,00	51,02
Información e manifestacións artísticas	55,27	44,09	52,76	47,69	52,25	56,02
Industria pesada e construcións metálicas	79,45	76,05	82,82	81,67	83,79	68,43
Industrias químicas	60,53	60,29	65,58	56,41	52,31	42,86
Industrias téxtiles	54,66	59,01	66,80	61,80	55,66	44,91
Industrias da madeira e a cortiza	57,98	51,75	51,16	44,51	64,65	51,90
Montaxes e instalacións	62,91	60,57	63,13	57,14	63,11	57,86
Mantemento e reparación	70,40	63,34	63,49	62,50	71,81	66,91
Industrias manufactureiras diversas	-	-	94,42	99,44	-	-
Pesca e acuicultura	42,00	45,45	-	53,85	42,86	78,57
Prod., transf. e distrib. de enerxía e auga	58,00	50,82	68,75	70,00	66,00	68,25
Sanidade	47,61	44,75	48,96	49,48	51,70	50,04
Seguros e finanzas	54,55	56,06	44,32	50,76	54,83	51,43
Servizos á comunidade e persoais	48,16	45,93	49,22	51,69	50,84	44,63
Transportes e comunicacións	64,36	64,24	70,73	66,27	71,52	62,88
Turismo e hostalería	51,21	47,82	53,90	54,43	56,72	50,99

Fonte: Dirección Xeral de Formación e Colocación. Subdirección Xeral de Formación Ocupacional.

Inserción laboral 2003. Por idade. FIP

■ Cadro 6.18

	AA	AT	%
Entre 25 e 45 anos	14.596	8.881	60,85
Máis de 45 anos	2.207	819	37,11
Menores de 25 anos	5.577	3.411	61,16
Totais	22.380	13.111	58,58

AA Alumnos aprobados

AT Atoparon traballo

% Porcentaxe de inserción

Fonte: Dirección Xeral de Formación e Colocación. Subdirección Xeral de Formación Ocupacional

Inserción laboral 2003. Por sexo. FIP

■ Cadro 6.19

	AA	AT	%
Homes	8.377	5.333	63,66
Mulleres	14.003	7.778	55,55
Totais	22.380	13.111	58,58

AA Alumnos aprobados

AT Atoparon traballo

% Porcentaxe de inserción

Fonte: Dirección Xeral de Formación e Colocación. Subdirección Xeral de Formación Ocupacional

6.4. Formación continua

Finalizada a vixencia dos II Acordos de Formación Continua, asinados en decembro de 1996 por un período de catro anos, e no marco do diálogo social e en desenvolvemento do Acordo de Bases sobre a Política de Formación Profesional e do II Programa Nacional de Formación Profesional, o Goberno e as organizacións empresariais e sindicais conviñeron a súa renovación, unha vixencia temporal, que comezará a partir do ano 2001 e rematará o 31 de decembro de 2004, mantendo os elementos positivos do sistema e recollendo, nos dous acordos que configuran o marco da formación continua, III Acordo Bipartito da Formación Continua e Acordo Tripartito, os principios e liñas esenciais da formación continua necesarios para cumprir os retos que a formación ao longo de toda a vida debe afrontar.

Así, o III Acordo consolida o protagonismo das organizacións empresariais e sindicais no desenvolvemento do sistema e a articulación do mesmo en base, principalmente, **á negociación colectiva sectorial**, reforzando, polo tanto, o diálogo social, como instrumento esencial para a regulación e funcionamento de ámbitos moi importantes das relacións laborais. O modelo xa vixente adecúase á Estratexia Europea de Emprego, nacida a raíz do Cume Europeo sobre o Emprego de Luxemburgo, que outorga aos interlocutores sociais un papel fundamental e crecente na configuración e posta en práctica da formación ao longo da vida, elemento fundamental da adaptabilidade das empresas ao novo entorno económico.

O novo acordo tripartito introduce modificacións que permitirán un mellor acceso das empresas e traballadores que se podan beneficiar do Sistema de Formación Continua e a súa adaptación ás necesidades de formación dos traballadores:

Consideración específica de Plans de Formación Profesional para a Economía Social, tendo en conta o seu maior desenvolvemento e as súas particularidades, aínda cando o devandito sector tivo acceso ás Axudas de Formación Continua.

Compromisos orzamentarios específicos para dotar de formación a traballadores que, nin eles nin as empresas nas que traballan, teñen a obriga legal de cotizar pola continxencia de formación profesional, consolidándose así un dos principios que configuran o noso modelo social: o principio de solidariedade entre os que aportan recursos e os que se benefician do sistema.

Asignación da parte de cota de formación profesional que se destinará anualmente **á formación de desempregados e á formación de ocupados, de acordo coa evolución do mercado de traballo e as necesidades de formación de cada grupo.**

Adecuación das Axudas de Formación Continua ás prioridades de formación de traballadores marcadas na Estratexia Europea de Emprego e Fondo Social Europeo.

O Subsistema Nacional de formación continua, no marco do Programa Nacional de Formación Profesional, artículase en base ao III Acordo Nacional de Formación Continua, de carácter bipartito, que configura a estrutura participativa do devandito subsistema e ao presente acordo de carácter tripartito, que dispón a xestión e financiamento do mesmo.

A consideración da Formación Continua como instrumento esencial para garantir a formación ao longo da vida; a necesaria adaptación dos traballadores e das empresas á nova sociedade baseada no coñecemento e o mantemento da capacidade profesional dos traballadores nos supostos de cambios e mutacións dos procesos produtivos, todo isto no marco da estratexia europea de emprego.

As Iniciativas de Formación Continua, financiadas ao abeiro do presente acordo e de conformidade co establecido no III Acordo Nacional, son:

■ Plans de formación de empresas, presentados por empresas de 100 ou máis traballadores.

■ Plans de formación agrupados de ámbito sectorial, dirixidos a dous ou máis empresas do mesmo sector, que agrupen, no seu conxunto, ao número mínimo e máximo de participantes que, no seu caso, se estableza na correspondente convocatoria.

Poderán ser solicitantes destes plans:

a) Calquera das empresas agrupadas no plan de formación, que solicite a subvención no seu nome e en representación doutras do mesmo sector, acreditando dita representación mediante a presentación dos correspondentes documentos de apoderamento.

b) As organizacións sindicais e empresariais máis representativas, así como as representativas no ámbito sectorial e territorial igual ou superior ao que pertencen as empresas ou colectivos que conformen o plan. A estes efectos acreditarase a repre-

sentatividade das referidas organizacións en virtude da súa participación na negociación colectiva directamente a través das organizacións que as integran.

c) Poderán así mesmo solicitar plans agrupados para os seus respectivos ámbitos as fundacións bipartitas nacidas ou amparadas na negociación colectiva sectorial estatal e que estatutariamente teñan encomendada a formación dos traballadores.

Cando as empresas agrupadas pertencentes ao mesmo sector sexan cooperativas e/ou sociedades laborais, poderán solicitar estes plans as súas organizacións sempre que teñan notable implantación no ámbito sectorial igual ou superior ao que pertencen as empresas e colectivos que conformen o plan.

O solicitante dun plan agrupado ostentará a representación do conxunto das empresas agrupadas e asumirá os dereitos e obrigas derivados da concesión das axudas públicas.

■ Plans intersectoriais, que terán por obxecto a formación dos traballadores en competencias transversais e horizontais a varios sectores da actividade económica. Poderán presentar plans intersectoriais as organizacións empresariais e/ou sindicais máis representativas no ámbito territorial correspondente.

■ Plans de formación específicos da economía social. Dadas as especiais características da economía social e sen prexuízo do establecido para os plans de formación de empresa e plans de formación agrupados, poderanse presentar plans de formación, de ámbito estatal ou autonómico dirixidos a dous ou máis cooperativas e/ou sociedades laborais que, sen pertencer a un mesmo sector produtivo, atendan demandas formativas derivadas da natureza xurídica daquelas ou de necesidades de carácter transversal.

Poderán solicitar estes plans as federacións e confederacións de cooperativas e/ou sociedades laborais con notable implantación no ámbito estatal ou autonómico a que se dirixa o plan.

■ Medidas complementarias e de acompañamento á formación que pretendan a realización de estudos de detección de necesidades formativas, a elaboración de ferramentas e/ou metodoloxías aplicables á formación continua. Anualmente farase unha convocatoria pública na que se especificarán os estudos, ferramentas e metodoloxía a realización da cal se considere necesaria para o mellor funcionamento e eficacia da formación continua. Teranse en consideración as propostas que neste sentido podan realizar as comisións paritarias sectoriais correspondentes.

Sen prexuízo do anterior, excepcionalmente poderanse solicitar axudas para realizar outros estudos ou proxectos que, non sendo previstos en dita convocatoria, se consideren de interese para a formación continua.

■ En ambos casos poderán ser solicitantes das axudas para financiar as medidas complementarias e de acompañamento calquera empresa, entidade ou organización que, observando as bases e criterios para a súa concesión, se axuste aos obxectivos esixidos para este tipo de iniciativas.

Estableceranse as medidas oportunas para que o resultado das accións complementarias e de acompañamento á formación continua repercuta na mellora do sistema, debendo garantirse para isto a súa máxima difusión.

■ Permisos individuais de formación, dirixidos a traballadores asalariados que pretendan o desenvolvemento ou adaptación das súas cualificacións técnico-profesio-

nais ou da súa formación persoal, cando ditas formacións estean recoñecidas nunha titulación oficial.

Poderán tamén acceder ás axudas de formación continua reguladas neste acordo, **os traballadores encadrados no Réxime Especial Agrario da Seguridade Social, os autónomos e os que aínda non estando ocupados se atopen nalgunha das seguintes situacións:**

- Traballadores a tempo parcial (fixos descontinuos) nos períodos de non ocupación.
- Traballadores que pasen a situación de desemprego cando se atopen en período formativo.
- Traballadores acollidos á regulación de emprego nos períodos de suspensión de emprego, cos requisitos e características que en cada caso se determinen polo INEM.

As iniciativas de formación financiaranse coa parte de cota de formación profesional destinada a tal fin, así como coas achegas realizadas polo Fondo Social Europeo no marco dos programas operativos. A tal efecto, a Fundación Tripartita para a Formación no Emprego establecerá os mecanismos e procedementos de xestión oportunos a fin de observar o cumprimento da normativa comunitaria, tanto na regulación xeral establecida nos regulamentos xerais e do Fondo Social Europeo, como no específico sobre Axudas á Formación nas Empresas.

Anualmente estableceranse as convocatorias de Axudas para a Formación Continua nas que se determinarán as prioridades en relación cos beneficiarios destinatarios das axudas, as accións formativas a desenvolver, dentro das modalidades previstas neste acordo, tendo en conta o establecido no Plan Nacional de Acción para o Emprego, na Estratexia Europea de Emprego, os obxectivos marcados polo Fondo Social Europeo (FSE) e os criterios e prioridades establecidos polas comisións paritarias correspondentes.

O procedemento de concesión de Axudas de Formación Continua axustarase ao previsto na Lei de procedemento administrativo e normas de desenvolvemento, aplicándose así mesmo, os principios, requisitos e obrigas que para os beneficiarios e solicitantes de subvencións públicas establece a Lei xeral orzamentaria. O procedemento aplicarase directamente pola Fundación Tripartita para a Formación no Emprego. Non obstante, o pago das axudas realizarase polo INEM, previa resolución administrativa da dirección xeral de dito organismo autónomo. A determinación do importe das Axudas de Formación Continua realizarase mediante módulos obxectivos que se aplicarán en función do número de participantes e das horas de formación impartidas, nos supostos de Plans de Formación, ou de calquera outro parámetro obxectivo no suposto de medidas complementarias e de acompañamento á formación.

Os datos subministrados á data de peche do presente informe corresponden á convocatoria, feita pública no BOE nº 181 do 30-VII-2003, que establece un prazo de execución dos Plans formativos do I de xaneiro de 2003 a 30 de xuño de 2004, data a partir da que se inician os procesos de verificación, certificación e liquidación da formación realizada. No momento actual, ditos procedementos atópanse nun grao de resolución de en torno ao 70%.

Os informes sobre esta convocatoria, en consecuencia, teñen carácter de avance de resultados, estando suxeitos a importantes modificacións debidas ao desenvolvemento dos procesos de xestión. Os datos estatísticos serán obxecto de actualización coa periodicidade que marque o avance de ditos procesos.

Así mesmo, é preciso observar que a actual porcentaxe de resolución non se reproduce estatisticamente nos distintos ámbitos de segmentación da información, xa que a súa distribución obedece a criterios de xestión e á propia cadencia de presentación da documentación por parte dos solicitantes, o que debe ser tido en conta nas distintas análises dos que podan ser obxecto.

Con tales circunstancias de provisionalidade observamos os datos de dita convocatoria para esta comunidade autónoma (cadros 6.x1 a 6.x9).

No ano 2004, a Xunta de Galicia, os sindicatos UGT-Galicia, SN de CCOO de Galicia e CIG e a Confederación de Empresarios de Galicia asinaron un Acordo Galego de Formación Continua que contén, entre outros obxectivos, os seguintes: Mellorar a competencia profesional das traballadoras e traballadores, incrementar a cobertura das accións de formación continua, incrementar a participación na formación continua daqueles colectivos de traballadores con máis risco de exclusión do emprego, promover os investimentos empresariais en formación continua e promover un sistema de financiamento motivador da mesma. Este acordo pretende executar a competencia autonómica na formación continua que debera estar transferida conforme á xurisprudencia constitucional máis recente.

6.5. Outras políticas activas de Emprego. Balance de resultados 2004

Os datos contidos neste epígrafe proceden do documento “Promoción do emprego. 2004”, en execución dos Acordos sobre medidas para o crecemento e o emprego en Galicia.

6.5.1. Actuacións para o fomento do emprego e a estabilidade laboral

No marco das Medidas Activas de Emprego as accións dirixidas á contratación por conta allea teñen como finalidade favorecer a estabilidade e a creación de emprego e facilitar a inserción laboral de desempregados con maiores dificultades no mercado de traballo, complementando a comunidade autónoma os incentivos e subvencións establecidas polas medidas estatais de fomento do emprego.

O conxunto de actuacións neste ámbito, concrétnanse en primeiro lugar, no cadro 6.20.

Dos distintos programas que conforman as actuacións para fomento da estabilidade e do emprego por conta allea, beneficiáronse 12.123 (2003: 8.350), 6.540 foron mulleres e 5.583 homes. Deles accederon a un contrato indefinido 3.023 traballadores; do resto, 2.902 corresponden á modalidade de contratación en prácticas e temporal de beneficiarios labora, e 231 foron contratos temporais celebrados con desempregados pertencentes a colectivos de risco de exclusión social; e 770 traba-

lladores beneficiáronse dos incentivos para favorecer a conciliación da vida laboral e familiar.

Para a valoración de tales medidas remitímonos ao xa dito no capítulo de contratación.

Xa observamos que o total de contratos realizados para o fomento da contratación indefinida, sumando os de contratación inicial dos colectivos de difícil inserción, máis a transformación de contratos temporais, arroxaba un total de 64.425 (cadro 5.40). Con todo, o máis salientable no apoio da contratación indefinida foi a reorientación e circulación dos seus programas ao impulso e ao incremento da taxa de estabilidade laboral mínima nos cadros de persoal laboral das empresas galegas e a inserción laboral dos colectivos de prioridade. A existencia de estabilidade media para o acceso aos incentivos para estas modalidades de axuda estableceuse en 2004 nun 65%. Agás que por convenio colectivo sectorial se establecese unha non inferior ao 35% e o plan supuxera un incremento de estabilidade, como mínimo de 7 puntos.

Outra liña de subvención dirixese a potenciar os contratos en prácticas, xa examinados no capítulo 5, apartado 5.2.6. Os seus obxectivos son mellorar a duración desta contratación como mínimo a un tempo non inferior a doce meses e ao tempo incentivar a contratación en prácticas vinculada a proxectos de I+D. O número de traballadores receptores deste programa foi de 2.902 (dato que tamén acumula temporais labora).

■ **Cadro 6.20** **Participantes certificados. Segundo comunidade autónoma de Centro de Traballo e Tipo de Plan. 2003**

	Plan de empresa abs.	Plan grupo emp. abs.	Plan agrupado abs.	Plan de economía social abs.	Plan de oferta general abs.	Plan de oferta intersectorial abs.	Total	
							abs.	%
Andalucía	31.962	20.007	94.672	378	47.428	20.236	214.683	18,94
Aragón	4.251	5.032	7.519	0	10.436	7.452	34.690	3,06
Asturias	5.424	5.151	12.571	17	6.616	3.796	33.575	2,96
Baleares	4.398	3.257	3.463	0	2.017	1.364	14.499	1,28
Canarias	7.672	6.089	18.354	0	6.715	4.108	42.938	3,79
Cantabria	1.991	1.819	2.172	0	2.461	1.350	9.793	0,86
Castela e León	16.694	9.860	30.982	0	21.845	9.353	88.734	7,83
Castela-A Mancha	5.828	3.162	12.043	66	8.989	4.471	34.559	3,05
Cataluña	39.093	20.668	44.397	11	29.350	19.660	153.179	13,52
Valencia	19.889	14.192	37.942	161	21.263	12.287	105.734	9,33
Extremadua	2.318	2.670	8.406	105	10.530	4.068	28.097	2,48
Galicia	12.494	9.706	19.745	8	36.523	15.208	93.684	8,27
Madrid	48.351	53.845	34.468	100	27.552	22.655	186.971	16,50
Murcia	4.700	3.252	20.560	0	10.956	3.928	43.396	3,83
Navarra	4.066	1.575	2.665	265	2.398	1.876	12.845	1,13
País Vasco	6.606	5.178	6.647	0	6.347	3.506	28.284	2,50
A Ríoxa	1.012	691	1.202	0	1.562	1.321	5.788	0,51
Ceuta	124	55	73	0	169	604	1.025	0,09
Melilla	155	98	81	0	135	417	886	0,08
Total	217.028	166.307	357.962	1.111	253.292	137.660	1.133.360	100,00

Fonte: Medidas Activas de Empleo. Balance de Resultados 2002. Consellería de Asuntos Sociais, Empleo e Relacións Laborais

Outra liña diríxese a subvencionar a substitución de traballadores por causa de maternidade, adopción e acollemento e por excedencia para o coidado de fillos, favorecendo a conciliación da vida laboral e familiar. Compléméntanse mediante tales axudas as bonificacións establecidas en materia de seguridade co obxectivo de trasladar o custo de tal continxencia ao público na pretensión de minorar os seus efectos sobre o empresario, no contexto das medidas estatais implantadas en 1998 e reforma do 2001, e facilitar a substitución de traballadores por causa de maternidade–paternidade. Con tal finalidade, concedéronse axudas a empresas para 770 traballadores acollidos a tales medidas.

Por último, concedéronse 231 (2003: 70) axudas para outros tantos traballadores de difícil reinserción ou en perigo de exclusión social.

6.5.2. Actuacións para o desenvolvemento da economía social e do autoemprego

A. Promoción do emprego en cooperativas e sociedades laborais

As medidas de fomento do emprego complétanse con medidas de apoio a novas iniciativas e fórmulas empresariais que se engloban baixo o concepto de economía social (cooperativas, sociedades laborais, autónomos, ILE, iniciativas de emprego rural, etc.).

En 2004 (cadro 6.21) beneficiáronse 7.285 (2003: 7.468) traballadores das axudas ao autoemprego e á economía social. Deste grupos, beneficiáronse 1.206 traballadores, dos 632 foron no programa de promoción do emprego en cooperativas e sociedades, 270 para adquisición da condición de socio traballador, percibindo 304 traballadores axudas pola capitalización da súa prestación de desemprego co obxectivo de incorporarse a unha cooperativa ou sociedade laboral, e 5.765 (2003: 3.782) traballadores desempregados crearon o seu propio posto de traballo como autónomos.

■ Cadro 6.21

Participantes certificados. Segundo categoría do participante e Tipo de Plan. 2003

	Plan de grupo de			Plan de economía social abs.	Plan de oferta xeral abs.	Plan de oferta intersectorial abs.	Total	
	Plan de empresa abs.	Empresas abs.	Plan agrupado abs.				abs.	%
Directivos	724	222	1.024	0	4.287	893	7.150	7,63
Mandos intermedios	1.063	1.421	1.005	2	1.307	848	5.646	6,03
Técnicos	3.507	2.053	2.262	1	1.882	2.527	12.232	13,06
Traballadores cualificados	4.623	2.900	7.537	5	8.319	5.968	29.352	31,33
Traballadores non cualificados	2.577	3.110	7.917	0	20.728	4.972	39.304	41,95
Total	12.494	9.706	19.745	8	36.523	15.208	93.684	100,00

Fonte: Medidas Activas de Empleo. Balance de Resultados 2002. Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais

As rendas para o inicio da actividade configuráronse como unha axuda aos desempregados para adquisición da condición de socio traballador dunha cooperativa de traballo ou sociedade laboral.

B. Apoio ao emprego autónomo

Neste ano 5.765 desempregados beneficiáronse deste programa que pretende fomentar a creación do propio negocio ou actividade como traballador autónomo. Deles 2.817 foron mulleres (48,86%) e 2.948 homes (51,14%).

C. Iniciativas de emprego: locais, rurais e de base tecnolóxica

Comprende tres grupos de actividade, as coñecidas iniciativas locais de emprego (ILE) e as iniciativas de emprego rural (IER), introducidas no ano 2000, e finalmente, as iniciativas de emprego de base tecnolóxica (IEBT). Tales programas permitiron crear 314 postos de traballo (cadro 6.23).

6.5.3. Integración laboral dos traballadores con discapacidade

A incorporación ao mercado de traballo deste colectivo efectúase a través da creación ou ampliación de centros especiais de emprego, o que supuxo a incorporación de 93 traballadores, o mantemento dos cadros de persoal minusválido dos 87 centros especiais de emprego xa existentes nesta comunidade autónoma e que ocupan a 1.249 traballadores e as axudas ao autoemprego como traballadores por conta propia, do que se beneficiaron este ano 78 persoas con discapacidade, ao que se deben engadir 361 contratacións indefinidas de traballadores discapacitados.

■ Cadro 6.22 Participantes certificados. Segundo comisión paritaria e tipo de plan Convocatoria 2003. Galicia

	Plan de grupo de			Plan de economía social abs.	Plan de oferta xeral abs.	Plan de oferta intersectorial abs.	Total	
	Plan de empresa abs.	Empresas abs.	Plan agrupado abs.				abs.	%
Agencias de viaxes	13	0	0	0	0	0	13	0.01
Alimentación e bebidas	312	26	1.263	0	0	0	1.601	1.71
Alquiler de vehic. con/sen condutor	0	3	6	0	0	0	9	0.01
Art. Gráf. manip. papel cartón, edit. e ind. aux.	0	12	23	0	0	0	35	0.04
Autoescolas	0	0	71	0	0	0	71	0.08
Banca privada	1.376	49	0	0	0	0	1.425	1.52
Banca public. e axencias de valores(*)	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Caixas de aforros	1.093	0	0	0	0	0	1.093	1.17
C. asist., atenc. diagnóst. rehab. e prom. Minusv.	0	0	177	0	0	0	177	0.19
Centros de asistencia e educación infantil	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Centros de educ. univ. e investig.	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Colexos maiores (98)	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Comercio	504	1.377	2.116	0	0	0	3.997	4.27
Construción	122	146	3.433	0	0	0	3.701	3.95
Cortiza	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Curtido	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Derivados do cemento	0	0	109	0	0	0	109	0.12
Emp. conces. e priv. de apar. E garax.vehic.	0	7	0	0	0	0	7	0.01
Emp. Consult. De planif. org. De emp. E contable	115	0	0	0	0	0	122	0.13
Emp. ens. priv. sostidas total ou parc. fondos pub.	0	0	817	0	0	0	819	0.87
Emp. Enxeh. e ofic. de estudos técn.	18	12	0	0	0	0	30	0.03
Emp. Publicidade(98)	13	0	272	0	0	0	290	0.31
ETI	0	0	15	0	0	0	146	0.16
Emp. Organiz. do xogo do bingo	40	0	0	0	0	0	40	0.04
Emp. operad. de servizos	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Ensino privado	358	79	327	0	0	0	474	0.51
Ent. asegu. reaseg. e mutuas accid. traballo	4	0	16	0	0	0	20	0.02
Ent. ou fundac. de interese social(*)	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Entrega domiciliar	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Establec. financ. crédito	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Estac. servizo	0	0	45	0	0	0	45	0.05
Estufa e desestiba (98)	0	58	9	0	0	0	67	0.07
Exhibicións cinematográficas	20	22	0	0	0	0	42	0.04
Fabric. azulexos, pavim. e baldosas cerámic.(99)	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Ferralla	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Frio industrial	0	0	58	0	0	0	64	0.07
Gas e deriv. Petróleo(*)	4	0	10	0	0	0	14	0.01
Grandes almacéns(*)	18	1.453	950	0	0	0	2.421	2.58
Granxas avícolas e outros animais	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Hostalería	159	7	2.284	0	0	0	2.450	2.62
Ind. Tabaco(*)	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Ind. Eléctrica	0	1.204	0	0	0	0	1.204	1.29
Ind. Cármicas	0	0	25	0	0	0	25	0.03
Ind. Captac., elev., conduc., depur. e distr. augas(99)	78	0	47	0	0	0	125	0.13
Ind. Calzado	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Ind. Extract., vidro, cerám. e comer. Mesmos mater.(98)	0	0	81	0	0	0	81	0.09
Ind. Fotografías	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Ind. Químicas	174	52	129	0	0	0	355	0.38
Xadinería(01)	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Limpeza edif. e locais	413	248	318	0	0	0	979	1.05
Madeira	123	12	168	0	0	0	303	0.32
Manip. Envasado, com. Export. Cítric. E prod. Hortofrut.	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Marina mercante(99)	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Matadoiros de aves e coellos	0	0	18	0	0	0	18	0.02
Mediación de seguros privados	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Metal	4.289	776	2.099	0	0	0	7.164	7.65
Mijneiría	23	0	0	0	0	0	23	0.02
Oficinas farmacia	0	0	196	0	0	0	196	0.21
Pasta, papel e cartón(98)	254	0	1	0	0	0	255	0.27
Perruqueiras, inst. beleza, ximnasiaos e simil.	0	11	326	0	0	0	337	0.36
Pertumería e afíns	19	0	47	0	0	0	66	0.07
Pesca e acuicultura(98)	47	0	586	0	0	0	633	0.68
Prensa diaria(02)	1	0	0	0	0	0	1	0.00
Prensa non diaria	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Produción audiovisual	24	81	145	0	0	0	250	0.27
Portos Estado e aut. port.	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Resid. Priv. Pers. Maior. e do serv. Axuda domic.	271	0	328	0	0	0	599	0.64
Resid. sólidos urb. e limpeza viaia(01)	0	334	19	0	0	0	353	0.38
Sanidade(*)	141	0	61	0	0	0	202	0.22
Sector agrario, forestal e pecuario	0	0	228	0	0	0	228	0.24
Seguridade privada	315	9	45	0	0	0	369	0.43
Servizos, outros(*)	304	44	652	0	0	0	1.000	1.07
Telas e ladrillos	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Telemarketing(99)	204	0	0	0	0	0	204	0.22
Téxtil e da confección	166	0	467	0	0	0	633	0.68
Transporte -agas transp. Merc. Por estrada(*)	578	0	0	0	0	0	578	0.62
Transporte aéreo	300	0	0	0	0	0	300	0.32
Transp. de enfermos e accid. En ambul.	0	0	36	0	0	0	36	0.04
Transp. De merc. Por estrada	149	0	264	0	0	0	414	0.44
Transp. Viaxeiros por estrada	125	0	308	0	0	0	433	0.46
C. P.I. de Andalucía	0	0	0	0	0	0	0	0.00
C. P.I. de Asturias	0	0	0	0	0	0	0	0.00
C. P.I. de Baleares	0	0	0	0	0	0	0	0.00
C. P.I. de Canarias	0	0	0	0	0	0	0	0.00
C. P.I. de Cantabria	0	0	0	0	0	0	0	0.00
C. P.I. de Castela e León	0	0	0	0	0	0	0	0.00
C. P.I. de Castela A Mancha	0	0	0	0	0	0	0	0.00
C. P.I. de Cataluña	0	0	0	0	0	0	0	0.00
C. P.I. de Valencia	0	0	0	0	0	0	0	0.00
C. P.I. de Extremadura	0	0	0	0	0	0	0	0.00
C. P.I. de Galicia	187	55	1.074	0	0	0	1.316	1.40
C. P.I. de Madrid	0	0	0	0	0	0	0	0.00
C. P.I. de Murcia	0	0	0	0	0	0	0	0.00
C. P.I. de Navarra	0	0	0	0	0	0	0	0.00
C. P.I. de Pais Vasco(*)	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Plans de emp. e grupo de emp. Diferentes conv.	0	3.625	0	0	0	0	3.625	3.87
Plans de oferta xeral	0	0	0	0	36.523	0	36.523	38.99
Plans de oferta intersectorial	0	0	0	0	0	15.208	15.208	16.23
Sen asignar	4	0	0	0	0	0	12	0.01
Total	12.494	9.706	19.745	8	36.523	15.208	93.684	100,00

Fonte: Medidas Activas de Empleo. Balance de Resultados 2002. Consellería de Asuntos Sociais, Empleo e Relacións Laborais

Cadro 6.23 Participantes certificados. Segundo idade do participante e Tipo de Plan Convocatoria 2003.

	Plan de empresa	Plan de grupo de empresas	Plan agrupado	Plan de economía social	Plan de oferta xeral	Plan de oferta intersectorial	Total	
	abs.	abs.	abs.	abs.	abs.	abs.	abs.	%
De 16 a 25 anos	969	1.109	3.145	1	4.903	2.072	12.199	13,02
De 26 a 35 anos	5.175	3.619	8.118	0	13.292	7.469	37.673	40,21
De 36 a 45 anos	2.934	2.628	5.390	6	9.786	3.722	24.466	26,12
De 46 a 55 anos	2.614	1.794	2.441	0	6.117	1.699	14.665	15,65
Máis de 55 anos	802	556	651	1	2.425	246	4.681	5,00
Galicia	12.494	9.706	19.745	8	36.523	15.208	93.684	100,00
España	217.028	166.307	357.962	1.111	253.292	137.660	1.133.360	100,00

Fonte: Medidas Activas de Empleo. Balance de Resultados 2003. Consellería de Asuntos Sociais, Empleo e Relacións Laborais

Cadro 6.24 Participantes certificados. Segundo Tipo de Modalidade. Convocatoria 2003. Galicia

	Plan de empresa	Plan de grupo de empresas	Plan agrupado	Plan de economía social	Plan de oferta xeral	Plan de oferta intersectorial	Total	
	abs.	abs.	abs.	abs.	abs.	abs.	abs.	%
Presencial	11.380	7.723	16.459	8	32.051	12.448	80.069	85,47
A distancia	806	361	1.500	0	2.356	628	5.651	6,03
Mixta	308	1.622	1.786	0	2.116	2.132	7.964	8,50
Galicia	12.494	9.706	19.745	8	36.523	15.208	93.684	100,00

Fonte: Medidas Activas de Empleo. Balance de Resultados 2003. Consellería de Asuntos Sociais, Empleo e Relacións Laborais

Cadro 6.25 Participantes certificados. Segundo Situación no emprego do participante e Tipo de Plan. Convocatoria 2003. Galicia

	Plan de empresa	Plan de grupo de empresas	Plan agrupado	Plan de economía social	Plan de oferta xeral	Plan de oferta intersectorial	Total	
	abs.	abs.	abs.	abs.	abs.	abs.	abs.	%
R. Xeral	12.487	9.701	18.518	8	22.714	13.470	76.898	82,08
R. Esp. Trab. Autó.	5	5	1.195	0	5.680	948	7.833	8,36
R. Esp. Agrario por cta. Allea	0	0	0	0	35	1	36	0,04
R. Esp. Agrario por cta. Propia	0	0	1	0	8.031	14	8.046	8,59
R. Esp. Emp. Fogar	0	0	0	0	3	14	17	0,02
Admón Pública	0	0	0	0	0	737	737	0,79
Fixo descont. en períod. de non ocup.	2	0	11	0	22	6	41	0,04
Regul. Emp. Períod. de non ocup.	0	0	3	0	12	6	21	0,02
Trab. Acceden ao desemp. durante formac.	0	0	8	0	1	0	9	0,01
Socios trab. Coop.	0	0	0	0	0	0	0	0,00
Trab. Con conv. Esp. coa SS	0	0	1	0	21	10	32	0,03
Trab. con relac. Caráct. Espec. (art. 2 ET)	0	0	8	0	4	2	14	0,01
Galicia	12.494	9.706	19.745	8	36.523	15.208	93.684	100,00
España	12.496	9.706	19.777	8	44.652	15.998	102.637	109,56

Fonte: Medidas Activas de Empleo. Balance de Resultados 2003. Consellería de Asuntos Sociais, Empleo e Relacións Laborais

■ Cadro 6.26 Permisos individuais de Formación, horas e financiamento aprobado/certificado segundo comunidade autónoma do centro de traballo do solicitante.

	PIF solicitados		Horas solicitadas	PIF aprobados		Horas aprobadas	Financ. Aprobada Euros
	Nº	%	Nº	Nº	%	Nº	
Andalucía	150	8,17	23.781	110	8,33	17.127	272.397,06
Aragón	67	3,65	10.471	49	3,71	9.029	120.075,03
Asturias	45	2,45	6.794	34	2,58	5.739	83.838,25
Baleares	30	1,63	5.231	16	1,21	3.785	57.319,04
Canarias	23	1,25	2.520	16	1,21	2.396	46.510,65
Cantabria	13	0,71	2.106	7	0,53	1.960	17.984,70
Castela e León	72	3,92	11.775	54	4,09	9.787	137.017,06
Castela-A Mancha	28	1,53	4.227	23	1,74	3.913	72.890,10
Cataluña	543	29,58	83.949	395	29,92	67.135	1.101.341,09
Valencia	212	11,55	32.218	169	12,80	28.685	423.428,84
Extremadua	8	0,44	864	5	0,38	662	12.910,88
Galicia	64	3,49	9.698	45	3,41	7.889	134.881,37
Madrid	392	21,35	58.358	256	19,39	38.062	700.260,45
Murcia	25	1,36	5.292	22	1,67	4.193	67.008,85
Navarra	38	2,07	5.902	31	2,35	5.422	84.076,52
País Vasco	99	5,39	16.222	72	5,45	12.588	241.920,93
A Ríoxa	13	0,71	1.613	11	0,83	1.160	26.030,86
Melilla	1	0,05	98	1	0,08	98	3.863,06
Sen asignar	13	0,71	1.111	4	0,30	1.111	12.209,82
Total	1.836	100,00	282.230	1.320	100,00	220.741	3.615.964,56

Fonte: Medidas Activas de Empleo. Balance de Resultados 2003. Consellería de Asuntos Sociais, Empleo e Relacións Laborais

■ Cadro 6.27

Número de permisos individuais de Formación, horas e financiamento aprobado/certificado segundo idade, xénero e nivel de estudos Convocatoria 2002-2003. CCAA. Centro de Trabajo. Galicia

	PIF solicitados		Horas solicitadas	PIF aprobados		Horas aprobadas	Financ. Aprobada Euros
	Nº	%	Nº	Nº	%	Nº	
Grupos de idade							
De 16 a 25 anos	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
de 26 a 35 anos	23	35,94	3.331	14	31,11	2.293	30.061,89
De 36 a 45 anos	31	48,44	4.589	24	53,33	4.168	79.310,12
De 46 a 55 anos	8	12,50	1.380	6	13,33	1.030	20.613,63
Máis de 55 anos	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
Sen datos	2	3,13	399	1	2,22	399	4.895,73
Total	64	100,00	9.699	45	100,00	7.889	134.881,37
Xénero							
Muller	11	17,19	1.756	7	15,56	1.531	27.608,65
Home	53	82,81	7.942	38	84,44	6.358	107.272,72
Total	64	100,00	9.698	45	100,00	7.889	134.881,37
Nivel estudos máximos							
Univ. 3º ciclo	1	1,56	200	1	2,22	200	9.345,26
Univ. 2º ciclo	13	20,31	1.922	9	20,00	1.450	27.298,29
Univ. 1º ciclo	16	25,00	2.583	11	24,44	2.174	39.648,28
Bacharelato	14	21,88	2.050	10	22,22	1.704	27.063,40
FP espec. Grao superior	4	6,25	687	3	6,67	521	7.779,80
FP espec. Grao medio	7	10,94	1.074	5	11,11	924	16.771,97
ESO	1	1,56	83	1	2,22	5	102,94
Educ. Primaria	3	4,69	348	3	6,67	348	4.835,68
Outros	4	6,25	598	2	4,44	411	2.035,75
Sen determinar	1	1,56	154	0	0,00	154	0,00
Total	64	100,00	9.699	45	100,00	7.889	134.881,37
Total España	1.836	100,00	282.231	1.320	100,00	220.741	3.615.964,56

Fonte: Medidas Activas de Empleo. Balance de Resultados 2003. Consellería de Asuntos Sociais, Empleo e Relacións Laborais

PARTE I. A NEGOCIACIÓN COLECTIVA EN GALICIA

7.1. Metodoloxía

Na elaboración dos datos recollidos na primeira parte deste capítulo examináronse os convenios colectivos asinados e revisados este ano en Galicia que teñen vixencia e efectos económicos durante o ano 2004, incluíndo non só a negociación colectiva estatutaria, de eficacia xeral, senón tamén os pactos extraestatutarios e os acordos reguladores para persoal funcionario e pactos de tipo mixto que regulan de xeito unitario a todo tipo de persoal que presta servizos nas distintas administracións públicas.

A análise que se fai do tipo de cláusulas recollidas e os datos estatísticos realizáronse baseándose no propio contido dos convenios colectivos e no sinalado nas follas estatísticas que de xeito preceptivo os acompañan, e que foron remitidos a este Consello pola Dirección Xeral de Relacións Laborais.

O cálculo da media ponderada do incremento salarial pactado faise tendo en conta só os incrementos salariais indicados de xeito porcentual e aplicando, se é o caso, as

cláusulas de revisión salarial que recollen os convenios asinados e revisados este ano. Non se consideran por tanto os incrementos lineais ou os convenios nos que se indican varios incrementos.

Calcúlase ademais a media ponderada tendo en conta os incrementos salariais establecidos para este ano 2004 nos convenios asinados en anos anteriores e as cláusulas de revisión salarial do ano 2003 que non tiñan efectos retroactivos senón que indicaban o inicio dos seus efectos para 2004.

Na segunda parte deste capítulo figura a información referida aos convenios de ámbito superior ao da Comunidade Autónoma que afectan a traballadores en Galicia.

A selección dos convenios analizados faise partindo dos convenios publicados no BOE que teñen vixencia para o ano 2004 ou posterior, combinando esta información coa remitida pola *Subdirección General de Estadísticas Sociales y Laborales* do *Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales* co fin de recoller só os que teñen traballadores afectados nalguna das catro provincias galegas.

Os datos do número de traballadores afectados por estes convenios son de elaboración propia do Consello en base aos datos remitidos polo Instituto Galego de Estatística (IGE) para os convenios de sector e contactando directamente cos departamentos de recursos humanos das empresas para os convenios de empresa.

A fonte dos datos remitidos polo IGE son as Contas de cotización á Seguridade Social (Tesourería Xeral da Seguridade Social).

7.2. Estrutura da negociación colectiva

Segundo se pode apreciar no cadro 7.1 existen en Galicia un total de 713 convenios colectivos, xa sexan vixentes ou prorrogados tacitamente. Inclúense neste total tamén aqueles pactos de eficacia limitada e acordos reguladores dos que se ten coñecemento.

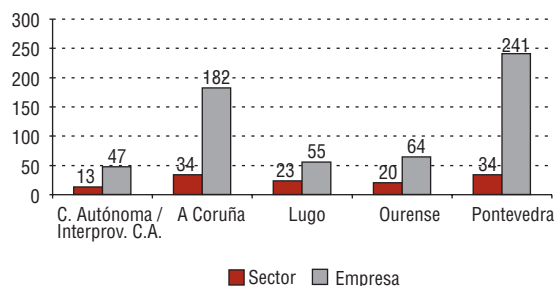
Evolución da estrutura global da negociación colectiva. Por provincias. Galicia. 2000-2004

■ Cadro 7.1

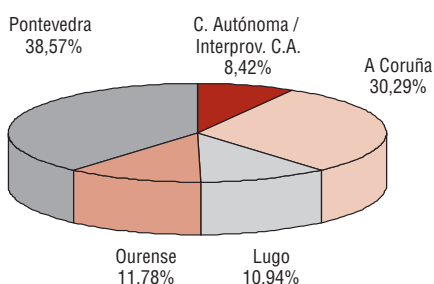
	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	11	36	23	19	37	126
Empresa	31	167	48	58	211	515
Total 2000	42	203	71	77	248	641
Sector	11	37	23	19	37	127
Empresa	36	173	50	59	210	528
Total 2001	47	210	73	78	247	655
Sector	12	34	23	20	35	124
Empresa	42	171	53	59	227	552
Total 2002	54	205	76	79	262	676
Sector	12	34	23	20	35	124
Empresa	42	184	52	61	238	577
Total 2003	54	218	75	81	273	701
Sector	13	34	23	20	34	124
Empresa	47	182	55	64	241	589
Total 2004	60	216	78	84	275	713

Neste cómputo total contabilízanse convenios colectivos e acordos reguladores
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Ano 2004. Distribución territorial

Ano 2004. Representación porcentual da distribución territorial

Igual que en anos anteriores, incrementouse o número total de convenios existentes, asinándose por primeira vez 37 novos convenios (cadro 7.2) dos cales un é de sector e 36 de empresa, continuando deste xeito a tendencia á fragmentación da negociación colectiva. Os traballadores aos que afectan estes convenios son 3.793.

Os convenios asinados e/ou revisados en 2004 foron 264 (217 asinados e 47 revisados) dos que 76 son de sector e 188 de empresa.

Os cadros 7.3 e 7.4 recollen estes datos por provincias así como a evolución no número de convenios asinados e revisados no período 2000 – 2004.

**Convenios colectivos de sector e empresa asinados por vez primeira
Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2004**

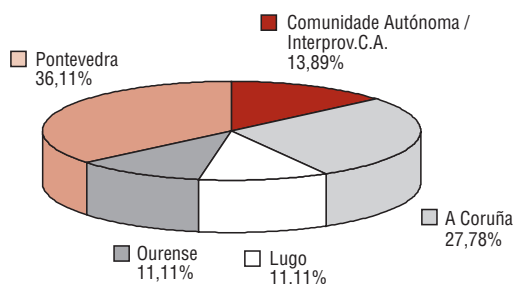
■ Cadro 7.2

Sector	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agríc. e Pesca	-	-	-	-	-	0
Industria	-	-	-	-	-	0
Construción	-	-	-	-	-	0
Servizos	1	-	-	-	-	1
Total	1	0	0	0	0	1

Empresa	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agríc. e Pesca	-	-	-	-	-	0
Industria	-	1	2	4	6	13
Construción	-	-	-	-	-	0
Servizos	5	9	2	-	7	23
Total	5	10	4	4	13	36

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Convenios colectivos de empresa negociados por primeira vez. Porcentaxe provincial

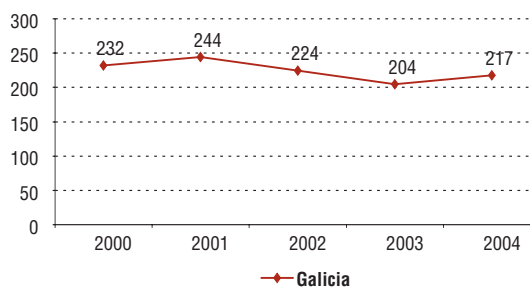

Evolución dos convenios colectivos asinados. Por provincias. Galicia. 2000-2004

■ Cadro 7.3

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	5	10	8	17	15	55
Empresa	8	54	18	26	71	177
Total 2000	13	64	26	43	86	232
Sector	2	17	13	16	18	66
Empresa	8	48	18	22	82	178
Total 2001	10	65	31	38	100	244
Sector	5	12	8	15	15	55
Empresa	20	39	17	16	77	169
Total 2002	25	51	25	31	92	224
Sector	4	10	9	13	15	51
Empresa	8	49	11	20	65	153
Total 2003	12	59	20	33	80	204
Sector	5	10	8	14	18	55
Empresa	13	38	18	23	70	162
Total 2004	18	48	26	37	88	217

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

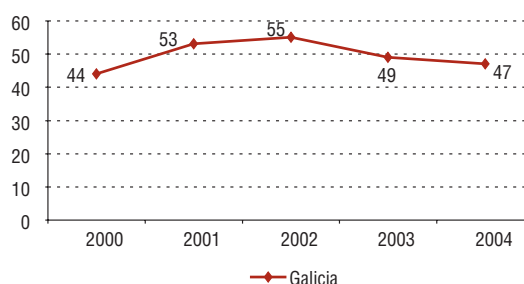
Se ademais se teñen en conta os convenios asinados en anos anteriores que teñen vixencia para o ano 2004 ou posterior, resulta un total de 414 convenios colectivos con vixencia expresa para o 2004, o que supón un 58,06% do total existente. Estes convenios afectan a 337.278 traballadores e 47.078 empresas.

Evolución dos convenios colectivos revisados. Por provincias. Galicia. 2000-2004

■ Cadro 7.4

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	1	13	5	1	5	25
Empresa	2	3	2	5	7	19
Total 2000	3	16	7	6	12	44
Sector	1	9	5	3	6	24
Empresa	2	9	4	3	11	29
Total 2001	3	18	9	6	17	53
Sector	2	7	6	3	6	24
Empresa	0	12	1	6	12	31
Total 2002	2	19	7	9	18	55
Sector	3	11	4	4	6	28
Empresa	0	5	3	5	8	21
Total 2003	3	16	7	9	14	49
Sector	2	6	4	4	5	21
Empresa	1	7	4	5	9	26
Total 2004	3	13	8	9	14	47

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

7.3. Ámbitos de aplicación

7.3.1. Funcional

Dos convenios asinados e revisados este ano 188 (71,21%) son de empresa e 76 (28,79%) son de sector. Non obstante o anterior, tal e como veremos na análise do ámbito persoal, a maioría dos traballadores e das empresas están afectados por convenios de sector.

Continuando coa mesma liña que en anos anteriores, seguen sendo o sector servizos e o da industria os que agrupan o maior número de convenios (cadro 7.5).

7.3.2. Territorial

Igual que en anos anteriores o ámbito territorial de negociación máis empregado foi o provincial, tan só o 7,95% dos convenios asinados e/ou revisados en 2004 foron de ámbito superior á provincia.

Por provincias, tal e como ven sendo habitual, Pontevedra é a que tivo máis actividade negociadora, o 38,64% do total, seguida da Coruña cun 23,11%. As porcentaxes de Ourense e Lugo son 17,42% e 12,88% respectivamente.

Convenios colectivos asinados e revisados. Por sector e grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2004

■ Cadro 7.5

	Agric. e Pesca	Industria	Construción	Servizos	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.					
Convenios de sector asinados	-	1	-	4	5
Convenios de sector revisados	-	1	-	1	2
Convenios de empresa asinados	1	2	-	10	13
Convenios de empresa revisados	-	1	-	-	1
A Coruña					
Convenios de sector asinados	-	6	1	3	10
Convenios de sector revisados	-	1	-	5	6
Convenios de empresa asinados	1	12	-	25	38
Convenios de empresa revisados	1	4	-	2	7
Lugo					
Convenios de sector asinados	-	3	1	4	8
Convenios de sector revisados	-	2	-	2	4
Convenios de empresa asinados	-	9	-	9	18
Convenios de empresa revisados	-	2	-	2	4
Ourense					
Convenios de sector asinados	-	6	1	7	14
Convenios de sector revisados	-	1	-	3	4
Convenios de empresa asinados	-	18	1	4	23
Convenios de empresa revisados	-	1	-	4	5
Pontevedra					
Convenios de sector asinados	-	8	1	9	18
Convenios de sector revisados	-	1	-	4	5
Convenios de empresa asinados	-	33	-	37	70
Convenios de empresa revisados	-	4	-	5	9
Galicia					
Convenios de sector asinados	0	24	4	27	55
Convenios de sector revisados	0	6	0	15	21
Convenios de empresa asinados	2	74	1	85	162
Convenios de empresa revisados	1	12	0	13	26

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

7.3.3. Temporal

Nos cadros 7.6 e 7.7 pódense apreciar as vixencias medias dos convenios colectivos de sector e de empresa respectivamente.

A vixencia anual (38,18%) e bianual (30,91%) foi a máis utilizada nos convenios de sector:

Nos de empresa a vixencia máis utilizada foi a anual (o 30,86% dos asinados).

O 61,82% dos convenios de sector e o 67,28% dos convenios de empresa pactaron unha vixencia maior ou igual a 2 anos.

Sinalar neste punto que en 2 convenios de sector e en 6 convenios de empresa establece respecto de determinadas cláusulas unha vixencia superior á do convenio.

Estas cláusulas refírense ao seguinte:

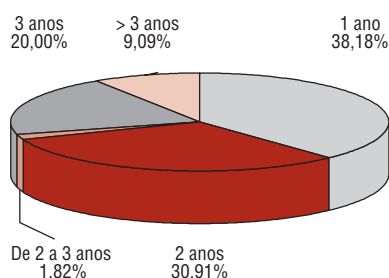
■ Establecer respecto da xornada que o artigo que a regula terá vixencia en anos sucesivos.

Cadro 7.6

Vixencias medias dos convenios colectivos de sector. Porcentaxe sobre o total de convenios asinados. Por provincias. Galicia. 2004

	C. Autónoma/ Interprov. C. A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Menos de 1 ano	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
1 ano	1	20,00	2	20,00	4	50,00	8	57,14	6	33,33	21	38,18
De 1 a 2 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
2 anos	1	20,00	2	20,00	-	0,00	5	35,71	9	50,00	17	30,91
De 2 a 3 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	5,56	1	1,82
3 anos	1	20,00	3	30,00	4	50,00	1	7,14	2	11,11	11	20,00
Máis de 3 anos	2	40,00	3	30,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	5	9,09
Total	5	100	10	100	8	100	14	100	18	100	55	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

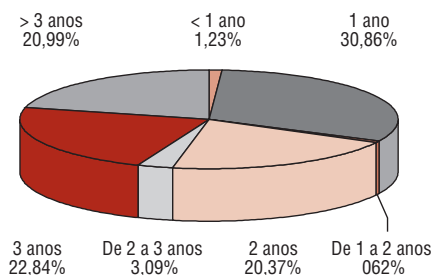

Cadro 7.7

Vixencias medias dos convenios colectivos de empresa. Porcentaxe sobre o total de convenios asinados. Por provincias. Galicia. 2004

	C. Autónoma/ Interprov. C. A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Menos de 1 ano	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	2	2,86	2	1,23
1 ano	2	15,38	10	26,32	5	27,78	14	60,87	19	27,14	50	30,86
De 1 a 2 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	1,43	1	0,62
2 anos	3	23,08	7	18,42	5	27,78	3	13,04	15	21,43	33	20,37
De 2 a 3 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	2	8,70	3	4,29	5	3,09
3 anos	2	15,38	11	28,95	6	33,33	2	8,70	16	22,86	37	22,84
Máis de 3 anos	6	46,15	10	26,32	2	11,11	2	8,70	14	20,00	34	20,99
Total	13	100	38	100	18	100	23	100	70	100	162	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

■ Indicar que os principios fundamentais establecidos no convenio sobre valoración de tarefas e sistemas de remuneración por incentivos, constitúen aspectos esenciais da vida da empresa, polo que a súa vixencia non quedará supeditada á do convenio colectivo.

■ Sinalar que durante os dous anos seguintes ao indicado como fin de vixencia do convenio, non será obxecto de negociación a cláusula de antigüidade.

■ Pactar respecto do salario o incremento salarial para o ano seguinte ao de finalización da vixencia do convenio, ou a modificación da súa estrutura. O mesmo ocorre tamén respecto dos incentivos ou dalgún complemento.

■ Indicar como inalterables as porcentaxes de indemnización dos contratos para obra ou servizo determinado e eventual por circunstancias da produción ata dous anos despois da data de finalización da vixencia do convenio.

7.3.4. Persoal

Os traballadores afectados polos convenios asinados e revisados en Galicia no ano 2004 foron 307.934 (cadros 7.8 e 7.9). O 90,95% deles teñen reguladas as súas condicións de traballo por convenios de sector.

O sector servizos é, nos convenios de sector, o que agrupa o maior número de traballadores (40,62%), seguido da construción (35,20%).

Por provincias foi Pontevedra a que acaprou o maior número de traballadores nos convenios de sector (42,44%), seguida da Coruña (35,89%).

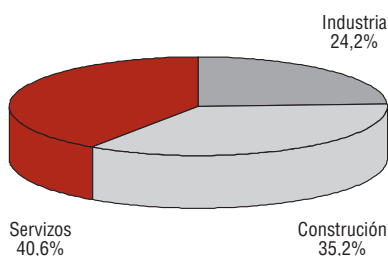
Nos convenios de empresa o 65,89% dos traballadores pertencen a convenios de Pontevedra e o 15,30% á Coruña.

■ **Cadro 7.8** **Traballadores e empresas afectados por convenios colectivos asinados e revisados. Sector. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2004**

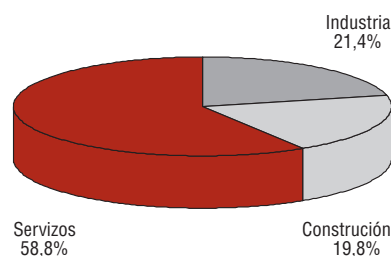
C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas	Nº traballad.	Nº empresas
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
3.029	108	22.005	2.650	5.517	1.725	8.311	637	28.875	4.667	67.737	9.787
		40.000	3.500	8.618	903	7.952	661	42.000	4.000	98.570	9.064
12.300	3.690	38.500	3.465	6.763	4.387	8.209	2.766	47.980	12.623	113.752	26.931
15.329	3.798	100.505	9.615	20.898	7.015	24.472	4.064	118.855	21.290	280.059	45.782

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Traballadores afectados por sectores económicos

Empresas afectadas por sectores económicos

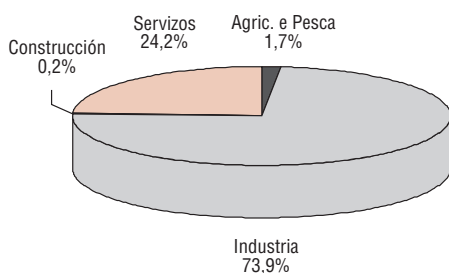
Cadro 7.9

Traballadores e empresas afectados por convenios colectivos asinados e revisados. Grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2004

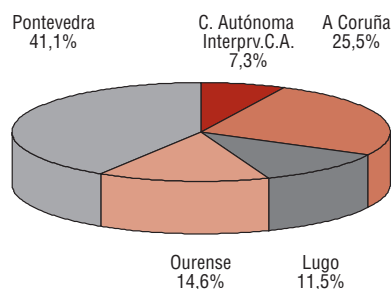
	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	Nº	Nº	Nº	Nº	Nº	Nº	Nº	Nº	Nº	Nº	Nº
	traballad.	empresas	traballad.	empresas	traballad.	empresas	traballad.	empresas	traballad.	empresas	traballad.	empresas
Agric. e Pesca	260	1	211	2	-	-	-	-	-	-	471	3
Industria	1.080	3	2.355	20	681	11	1.745	19	14.729	37	20.590	90
Construción	-	-	-	-	-	-	62	1	-	-	62	1
Servizos	524	10	1.699	27	306	11	584	8	3.639	42	6.752	98
Total	1.864	14	4.265	49	987	22	2.391	28	18.368	79	27.875	192

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Traballadores afectados por sectores económicos

Empresas afectadas por provincias

No que a empresas se refire, a negociación colectiva de 2004 afectou a 45.974 empresas.

O 58,79% das empresas pertencen ao sector servizos, sector que, de acordo coa Clasificación Nacional de Actividades Económicas (CNAE), agrupa a gran cantidade de actividades (comercio, transporte, hostalería, ...) estando incluídas na negociación deste ano un total de 27.029 empresas pertencentes a este sector.

Os cadros 7.10 e 7.11 agrupan os convenios de sector en función do número de traballadores e de empresas afectados por cada convenio, e neles obsérvase que o maior número de convenios de sector concéntrase nos sectores cunha dimensión entre 1001 e 3000 traballadores (35,5%) e entre 101 e 500 empresas.

Cadro 7.10

Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores afectados. Sector. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2004

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-50 trab.	-	0,0	-	0,0	-	0,0	1	5,6	-	0,0	1	1,3
51-100 trab.	-	0,0	-	0,0	-	0,0	1	5,6	1	4,4	2	2,6
101-500 trab.	1	14,3	4	25,0	3	25,0	5	27,8	4	17,4	17	22,4
501-1.000 trab.	1	14,3	1	6,3	3	25,0	3	16,6	4	17,4	12	15,8
1.001-3.000 trab.	4	57,1	6	37,5	4	33,3	6	33,3	7	30,4	27	35,5
+3.000 trab.	1	14,3	5	31,2	2	16,7	2	11,1	7	30,4	17	22,4
Total convenios	7	100	16	100	12	100	18	100	23	100	76	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

■ Cadro 7.11 Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de empresas afectadas. Sector. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2004

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-50 empresas	2	28,6	2	12,5	1	8,3	6	33,3	3	13,0	14	18,4
51-100 empresas	2	28,6	2	12,5	-	0,0	2	11,1	3	13,0	9	11,8
101-500 empresas	2	28,6	7	43,7	7	58,4	7	38,9	8	34,8	31	40,8
501-1.000 empresas	-	0,0	3	18,7	2	16,7	3	16,7	4	17,4	12	15,8
1.001-2.000 empresas	-	0,0	1	6,3	1	8,3	-	0,0	2	8,8	4	5,3
+ de 2.000 empresas	1	14,2	1	6,3	1	8,3	-	0,0	3	13,0	6	7,9
Total convenios	7	100	16	100	12	100	18	100	23	100	76	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Nos convenios de empresa, o 52,1% afectan a empresas de menos de 51 traballadores (cadro 7.12) e tan só o 2,2% se negociou en empresas de máis de 500 traballadores.

O cadro de persoal medio das empresas afectadas por esta negociación (cadro 7.13) é de 6,7% traballadores por empresa. Algo máis de 6 traballadores por empresa nos convenios colectivos de sector, e 145,2 nos de empresa.

■ Cadro 7.12 Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores afectados. Empresa. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2004

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-50 trab.	5	35,7	20	44,5	14	63,6	19	67,8	40	50,6	98	52,1
51-100 trab.	3	21,4	10	22,2	6	27,3	4	14,3	15	19,0	38	20,2
101-500 trab.	5	35,7	15	33,3	2	9,1	5	17,9	21	26,6	48	25,5
+ 500 trab.	1	7,2	-	0,0	-	0,0	-	0,0	3	3,8	4	2,2
Total convenios	14	100	45	100	22	100	28	100	79	100	188	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Cadros de persoal medio das empresas afectadas pola negociación colectiva. Por provincias. Galicia. 2003

■ Cadro 7.13

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	4,0	10,5	3,0	6,0	5,6	6,1
Empresa	133,1	87,0	44,9	85,4	232,5	145,2
Total	4,5	10,8	3,1	6,6	6,4	6,7

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

7.3.5. Desenvolvemento da negociación

■ Duración das negociacións:

Respecto do tempo empregado na negociación dos convenios asinados este ano, sinalar que o 49,4% dos convenios de empresa empregaron entre 1 e 6 meses, e o 30,25% negociouse en 1 mes ou menos.

Nos convenios de sector o 63,6% negociouse en 3 meses ou menos.

Na elaboración deste dato emprégase como data inicial a da constitución da comisión negociadora, recollida da que se sinala na folia estatística do convenio e como data final a da sinatura do convenio.

■ Conflitividade na negociación :

Durante o ano 2004 solicitouse a mediación do AGA por problemas na negociación de 10 convenios de empresa e 6 de sector. Os traballadores afectados por estes convenios son 19.471.

Foi rexeitada a mediación pola outra parte afectada en tres convenios de empresa, nos outros 13 casos foi aceptada rematando todos eles con resultado positivo.

En dous convenios de sector recorreuse en dúas ocasións á mediación.

Segundo os datos facilitados pola Dirección Xeral de Relacións Laborais, durante este ano 2004 celebráronse folgas con motivo da negociación de 14 convenios, dos que 1 é de sector da provincia de Lugo e os outros 13 son de empresa. Os traballadores aos que afectan estes convenios son 7.837.

En dúas das empresas nas que se solicitou a mediación do AGA tamén foi convocada folga durante a negociación do convenio.

7.4. Réxime económico

7.4.1. Incremento salarial medio ponderado

A media ponderada do incremento salarial pactado en 2004 en Galicia foi do 3,93% (cadro 7.14a).

Esta media está calculada tendo en conta os incrementos salariais en porcentaxe e as cláusulas de revisión salarial que sinalan os convenios asinados e revisados este ano.

■ **Cadro 7.14a** Evolución da media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias. Galicia. 2000-2004

	Convenios sector					Revisións sector					Convenios empresa					Revisións empresa					Media total				
	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004
A Coruña	4,13	3,58	3,72	3,09	4,15	3,11	2,95	4,79	3,87	3,90	3,14	3,22	3,63	3,26	3,43	3,73	3,39	4,00	3,79	3,38	3,27	3,24	3,99	3,39	4,05
Lugo	3,19	4,35	3,27	3,45	4,43	2,48	2,43	3,48	4,18	3,99	3,60	2,20	4,33	2,99	3,40	3,61	3,71	4,00	3,67	4,09	2,89	3,27	3,34	3,69	4,27
Ourense	3,11	3,64	3,67	3,19	3,85	3,65	4,62	3,94	4,59	3,55	2,65	3,59	3,34	3,46	3,45	3,08	2,57	3,81	3,11	3,96	3,06	3,68	3,68	3,52	3,81
Pontevedra	3,93	3,44	3,39	3,62	3,89	3,60	3,16	4,58	3,33	4,07	3,13	3,25	4,17	4,50	3,34	3,83	3,96	4,34	3,68	4,97	3,74	3,33	3,89	3,64	3,90
C. Autónoma / Interprov. C.A.	2,97	4,89	3,40	3,28	3,38	4,30	4,00	4,60	3,04	3,20	3,31	2,35	2,23	3,42	3,15	4,08	2,82			3,10	3,61	4,25	2,98	3,17	3,23
Galicia	3,69	3,61	3,51	3,36	4,02	3,13	2,99	4,55	3,82	3,90	3,09	3,16	3,11	3,75	3,35	3,86	3,47	4,10	3,69	4,17	3,40	3,33	3,74	3,50	3,93

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias. Galicia. 2004
Cálculos feitos tendo en conta as cláusulas de revisión salarial de 2003 con inicio de efectos para 2004 e os incrementos salariais indicados nos convenios asinados antes de 2004 con vixencia para este ano

■ Cadro 7.14b

	Convenios sector	Revisións sector	Convenios empresa	Revisións empresa	Media total
	2004	2004	2004	2004	2004
A Coruña	4,50	3,91	3,52	3,38	4,25
Lugo	4,85	3,99	4,34	4,09	4,56
Ourense	4,06	3,55	3,19	3,96	3,95
Pontevedra	4,23	4,08	3,47	4,97	4,09
C. Autónoma / Interprov. C.A.	3,48	3,20	2,23	3,10	2,79
Galicia	4,34	3,91	3,15	4,17	4,05

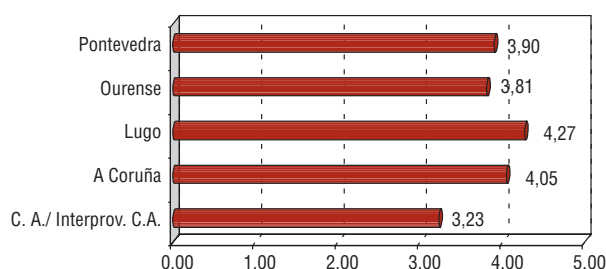
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Media ponderada do incremento salarial pactado.
Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2004

■ Cadro 7.14c

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agric. e Pesca	2,50	5,46	-	-	-	3,82
Industria	3,57	4,24	4,17	3,86	4,04	4,06
Construción	-	4,20	4,60	4,00	4,20	4,22
Servizos	3,12	3,76	3,95	3,55	3,52	3,60
Total	3,23	4,05	4,27	3,81	3,90	3,93

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Este incremento é superior en 0,63 puntos ao IPC galego de 2004 que foi do 3,3 e tamén é superior ao IPC estatal de 2004 que foi do 3,2.

Se aos convenios asinados e revisados este ano engadimos a negociación feita en anos anteriores que estende a súa vixencia ata o 2004, o incremento resultante é do 4,05 (cadro 7.14b).

Para o cálculo desta media tivéronse en conta os incrementos indicados para o 2004 nos convenios asinados en anos anteriores así como o valor das cláusulas de revisión salarial do ano 2003 sen efectos retroactivos nese ano, senón que indicaban o inicio dos seus efectos para as táboas salariais do 2004.

No ano 2003 este tipo de cláusulas viña recollido en 18 convenios de sector (entre eles os catro provinciais do sector da construción) e en 2 de empresa, resultando de aplicación en 12 convenios de sector.

O efecto destas cláusulas supón que antes de aplicar o incremento indicado para o ano 2004 no convenio, é preciso actualizar as táboas do ano anterior no valor da cláusula de revisión de 2003.

Centrando a análise nos convenios asinados e revisados en 2004, obsérvase que, por provincias, foi nos de Lugo onde se acadou un incremento máis alto, o 4,27%, seguido dos convenios da Coruña co 4,05%. Nos de Pontevedra o incremento foi de 3,90%, nos de Ourense foi o 3,81% e nos convenios de ámbito de Comunidade Autónoma do 3,23%.

Por sectores económicos (cadro 7.14c) os incrementos máis altos foron na construción co 4,22% e na industria co 4,06%. No sector de agricultura e pesca o incremento foi de 3,82 e nos servizos de 3,60.

■ **Cadro 7.15a** **Convenios colectivos asinados e revisados. Por tramo de aumento salarial pactado inicialmente. Galicia. 2004**

Aumento salarial	Convenios/ Revisións	% sobre o total	Empresas afectadas	% sobre o total	Traballadores afectados	% sobre o total
Total	264		45.974		307.934	
Subtotal de convenios con incremento en %	239	90,5%	45.915	99,9%	302.919	98,4%
Inferior ou igual ao 2%	38	14,4%	270	0,6%	3.168	1,0%
Do 2,01% ao 3%	100	37,9%	28.069	61,1%	195.223	63,4%
Do 3,01% ao 4%	83	31,4%	11.172	24,3%	75.704	24,6%
Do 4,01 ao 5%	10	3,8%	6.376	13,9%	28.273	9,2%
Superior ao 5%	8	3,0%	28	0,1%	551	0,2%

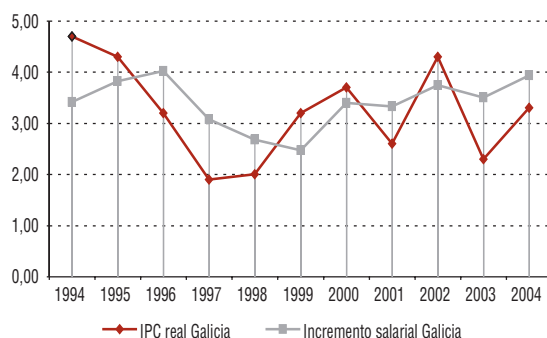
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

**Evolución do incremento salarial pactado e relación co IPC.
Galicia/España. 1994-2004**

■ **Cadro 7.16**

	Incremento salarial Galicia	IPC real Galicia (media anual)	Incremento salarial España	IPC real España (media anual)
1994	3,41	4,70	3,52	4,30
1995	3,82	4,30	3,64	4,30
1996	4,02	3,20	3,87	3,20
1997	3,08	1,90	3,00	2,00
1998	2,68	2,00	2,60	2,00
1999	2,47	3,20	2,75	2,90
2000	3,40	3,70	3,64	4,00
2001	3,33	2,60	3,64	2,70
2002	3,74	4,30	3,84	4,00
2003	3,50	2,30	3,70	2,60
2004	3,93	3,30	3,62	3,20

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais, Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais ("Boletín de Estadísticas Laborais - Maio 2005") e INE

Segundo reflicte o cadro 7.15a respecto do incremento salarial pactado inicialmente, o tramo de incremento salarial entre o 2,01% e o 3% é no que se atopa o maior número de convenios asinados e revisados e o que agrupa o maior número de traballadores.

Unha vez aplicadas as cláusulas de revisión salarial, e segundo se pode apreciar no cadro 7.15b, o maior número de convenios concéntrase no tramo de 3,01% ao 4% de incremento salarial, seguido do tramo de 4,01% ao 5%. Este último tramo é o que agrupa o maior número de traballadores.

O cadro 7.16 recolle o incremento salarial medio de Galicia e de España en relación co IPC real (media anual) tamén de Galicia e España.

Nel pode apreciarse que o incremento salarial en España foi inferior en tres décimas ao de Galicia. A inflación en Galicia foi superior nunha décima á que se deu en España.

7.4.2. Cláusulas de revisión salarial

Os convenios colectivos asinados este ano que teñen cláusula de revisión salarial son 117 (o 53,9% do total) e afectan a 182.033 traballadores (85,8%) (cadro 7.17a).

Deles 39 son de sector (70,9%) e afectan a 163.542 traballadores (87%) e 78 son de empresa (48,1%) e afectan a 18.491 traballadores (76,5%).

Respecto dos convenios revisados (cadro 7.17b), son 30 os que teñen cláusula de revisión salarial (63,8%) e afectan a 63.815 traballadores (66,6%).

En 135 das cláusulas de revisión salarial recollidas nos convenios asinados ou revisados este ano pactáronse efectos retroactivos, que na maioría dos casos son desde o 1 de xaneiro de 2004 (só 17 indican efectos desde que se cumpran as condicións das cláusulas). O número de traballadores aos que afectan estas cláusulas é de 212.909.

As 12 restantes son cláusulas base para o ano 2005, é dicir, o inicio dos seus efectos producírase o 1 de xaneiro de 2005, ao actualizar as táboas salariais, antes de aplicar o incremento pactado para ese ano. O número de traballadores aos que afectan estas cláusulas é de 32.939.

Unha vez coñecido o dato do IPC real de 2004, son 6 as cláusulas que non proceden a aplicar, e afectan a 8.010 traballadores.

No cadro 7.18 aparece recollida unha relación dos convenios asinados e revisados este ano. Tamén se indica o incremento salarial dos convenios que o sinalan de xeito porcentual así como o valor das cláusulas de revisión salarial.

Neste cadro pódese apreciar que, tendo en conta as cláusulas de revisión salarial recollidas nos convenios asinados e revisados este ano que teñen efectos retroactivos, 176 convenios (66,67%) teñen un incremento igual ou superior ao IPC (3,2%). Estes convenios afectan a 266.569 traballadores (86,57%).

Deles 64 son de sector (84,21%) e afectan a 254.992 traballadores (91,05%) e 112 son de empresa (59,57%) e afectan a 11.577 traballadores (41,53%).

Tamén se pode observar que case todos os convenios que indican un incremento salarial do 2% e non teñen cláusula de revisión salarial pertencen á administración pública ou teñen as súas condicións retributivas equiparadas aos funcionarios, polo que ese é o incremento que deben aplicar e non teñen a posibilidade de cláusula de revisión.

Convenios colectivos asinados con cláusula de revisión salarial. Por provincias. Galicia. 2004

■ Cadro 7.17a

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº	3	6	9
	%	60,0%	46,2%	50,0%
	Traballadores afectados	2.455	1.089	3.544
	%	44,8%	75,7%	51,3%
A Coruña	Nº	10	19	29
	%	100,0%	50,0%	60,4%
	Traballadores afectados	68.140	1.589	69.729
	%	100,0%	46,2%	97,4%
Lugo	Nº	8	13	21
	%	100,0%	72,2%	80,8%
	Traballadores afectados	14.687	745	15.432
	%	100,0%	91,0%	99,5%
Ourense	Nº	6	7	13
	%	42,9%	30,4%	35,1%
	Traballadores afectados	12.081	461	12.542
	%	53,9%	27,3%	52,0%
Pontevedra	Nº	12	33	45
	%	66,7%	47,1%	51,1%
	Traballadores afectados	66.179	14.607	80.786
	%	85,7%	87,0%	85,9%
Galicia	Nº	39	78	117
	%	70,9%	48,1%	53,9%
	Traballadores afectados	163.542	18.491	182.033
	%	87,0%	76,5%	85,8%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Convenios colectivos revisados con cláusula de revisión salarial. Por provincias. Galicia. 2004

■ Cadro 7.17b

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº	1		1
	%	50,0%	0,0%	33,3%
	Traballadores afectados	2.854		2.854
	%	29,0%	0,0%	27,8%
A Coruña	Nº	5	4	9
	%	83,3%	57,1%	69,2%
	Traballadores afectados	12.365	573	12.938
	%	38,2%	69,2%	39,0%
Lugo	Nº	3	3	6
	%	75,0%	75,0%	75,0%
	Traballadores afectados	2.861	155	3.016
	%	46,1%	92,3%	47,3%
Ourense	Nº	1	2	3
	%	25,0%	40,0%	33,3%
	Traballadores afectados	1.300	584	1.884
	%	63,7%	83,3%	68,7%
Pontevedra	Nº	5	6	11
	%	100,0%	66,7%	78,6%
	Traballadores afectados	41.643	1.480	43.123
	%	100,0%	94,1%	99,8%
Galicia	Nº	15	15	30
	%	71,4%	57,7%	63,8%
	Traballadores afectados	61.023	2.792	63.815
	%	66,2%	75,6%	66,6%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

■ **Cadro 7.18**

**Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia 2004**

Convenios de sector asinados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial (%)	Incremento salarial final (%)
CARPINTERÍA DE RIBEIRA	8,00	0,95	8,95
CARPINTERÍA E EBANISTERÍA	3,75	0,95	4,70
CONSTRUCCIÓN E OBRAS PÚBLICAS	3,00	1,20	4,20
ELABORACIÓN E INSTALACIÓN DE PEDRA E MÁRMORE	3,00	0,95	3,95
Empresas concesionarias de servizos municipais de aparcamento e/ou retirada de vehículos da vía pública da provincia da Coruña (ORA)	2,50	1,20	3,70
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA	3,00	1,20	4,20
PANADERÍAS	2,50	1,20	3,70
REMATANTES E SERRADOIROS DE MADEIRA	3,50	0,95	4,45
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	3,50	Non procede aplicación	3,50
TRANSPORTE DE VIAXEIROS POR ESTRADA	3,60	Non procede aplicación	3,60
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
4,15			

Convenios de sector asinados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial (%)	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DA PEL E DO CALZADO	3,00	0,70	3,70
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	3,00	0,70	3,70
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	3,40	1,20	4,60
COMERCIO DO METAL	4,00	0,20	4,20
EDIFICACIÓN E OBRAS PÚBLICAS (Construción)	3,40	1,20	4,60
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA	4,00	0,20	4,20
MATERIAIS E PREFABRICADOS PARA A CONSTRUCCIÓN	3,40	1,20	4,60
PRIMEIRA TRANSFORMACIÓN DA MADEIRA	3,00	1,20	4,20
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
4,43			

Convenios de sector asinados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial (%)	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DA PEL	3,25	0,53	3,78
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	4,00		4,00
COMERCIO DE ELEMENTOS DO METAL	3,25		3,25
COMERCIO DE MATERIAIS PARA A CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	3,00	1,20	4,20
COMERCIO TÉXTIL	3,25		3,25
CONSTRUCCIÓN	2,80	1,20	4,00
FABRICANTES DE MOBLES, CARPINTERÍA, TAPICERÍA E EBANISTERÍA	3,75	1,20	4,95
INDUSTRIAS VITIVINICOLAS, ALCOHOLEIRAS E SIDREIRAS	3,10		3,10
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	3,50		3,50
LIMPEZA DE INSTITUCIÓNS HOSPITALARIAS DA SEGURIDADE SOCIAL DE OURENSE	2,00	Efecto retroactivo	2,00

Continúa na páxina seguinte

PANADERÍAS	3,25	3,25
PASTELERÍA, CONFEITEIRÍA, BOLERÍA, REPOSTERÍA E PRATOS PRECOCIÑADOS	3,25	3,25
REMATANTES, SERRADOIROS E PREPARADOS INDUSTRIAIS DA MADEIRA	3,00	1,20
SIDEROMETAL E TALLERES DE REPARACIÓN DE VEHÍCULOS	3,50	3,50
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO		3,85

Convenios de sector asinados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial (%)	Incremento salarial final (%)
ALMACENISTAS DE MADEIRA	3,75	0,95	4,70
CARPINTERÍA DE RIBEIRA	3,65	0,70	4,35
CARPINTERÍA, EBANISTERÍA E ACTIVIDADES AFÍNS	3,75	1,20	4,95
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	3,00		3,00
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	4,00	1,20	5,20
COMERCIO DE MOBLES	3,50		3,50
COMERCIO POR XUNTO DE PEIXE FRESCO	3,00		3,00
CONSTRUCCIÓN	3,00	1,20	4,20
DERIVADOS DO CEMENTO	2,85	1,20	4,05
HOSPITALIZACIÓN E INTERNAMENTO	3,00	0,20	3,20
INDUSTRIAS DE PANIFICACIÓN (Panaderías)	2,25	1,20	3,45
INDUSTRIAS E COMERCIO VITIVINÍCOLAS	2,50	1,20	3,70
MÁRMORES E PEDRAS	3,00	1,20	4,20
OBRADOIROS E DESPACHOS DE CONFEITEIRÍAS, PASTELERÍAS, REPOSTERÍAS E PRATOS COCIÑADOS	3,00	0,20	3,20
OFICINAS E DESPACHOS	2,60		2,60
REMATANTES E SERRADOIROS DE MADEIRAS	3,00	1,20	4,20
TRANSPORTE PÚBLICO DE VIAXEIROS POR ESTRADA	3,60		3,60
VENDA POR XUNTO DE TECIDOS, MERCERÍA E PAQUETERÍA (Téxtil)	3,25		3,25
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			3,89

Convenios de sector asinados.Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial (%)	Incremento salarial final (%)
APARCAMENTOS E GARAXES DE VEHÍCULOS	2,50	1,20	3,70
AXUDA A DOMICILIO	Non indica %		
EDITORIAIS	3,00	0,30	3,30
POMPAS FÚNEBRES	3,50	Base para 2005: valor 0,2	3,50
RESIDENCIAS PRIVADAS DA TERCEIRA IDADE	2,60		2,60
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			3,38

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE SECTOR ASINADOS	
TOTAL GALICIA	4,02

Convenios de sector revisados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial (%)	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DE EXPORTACIÓN DE PEIXE FRESCO DO PORTO DA CORUÑA	2,00	1,70	3,70
DERIVADOS DO CEMENTO	3,35	1,20	4,55
HOSTALERÍA	3,00	1,20	4,20
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	4,55	Base 2005: Non procede aplicación	4,55
OFICINAS E DESPACHOS	3,60		3,60
TINTURERÍAS, LAVANDERÍAS E REPASADO DE ROUPA	4,00	Base para 2005: valor 1,2	4,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,90			

Convenios de sector revisados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial (%)	Incremento salarial final (%)
CONFEITEIRÍA, PASTELERÍA E REPOSTERÍA DE LUGO	3,00	Base para 2005: valor 0,2	3,00
HOSTALERÍA	4,10		4,10
INDUSTRIA DA EBANISTERÍA E AFÍNS	3,00	1,20	4,20
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	2,50	1,20	3,70
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,99			

Convenios de sector revisados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial (%)	Incremento salarial final (%)
EMPRESAS CONCESIONARIAS DE SERVIZOS MUNICIPAIS DE INMOBILIZACIÓN, RETIRADA DA VÍA PÚBLICA, TRASLADO E DEPÓSITO DE VEHÍCULOS.	3,60		3,60
HOSTALERÍA	2,35	1,20	3,55
TORRADOIROS DE CAFÉ E SUCEDÁNEOS	3,10		3,10
TRANSPORTE DE VIAXEIROS POR ESTRADA	3,60		3,60
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,55			

Convenios de sector revisados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial (%)	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DA PEL	3,10	Base para 2005: valor 1,2	3,10
COMERCIO DO METAL	2,75	0,45	3,20
EMPRESAS DO METAL SEN CONVENIO PROPIO (siderometal)	4,50	Base para 2005: valor 0,2	4,50
HOSTALERÍA	3,00	1,20	4,20
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	2,85	Base para 2005: valor 0,35	2,85
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
4,07			

Convenios de sector revisados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial (%)	Incremento salarial final (%)
LOUSAS DE OURENSE E LUGO	3,00	0,70	3,70
PERRUQUERÍAS DE DONAS, CABALEIROS, UNISEX E BELEZA	3,00		3,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,20			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE SECTOR REVISADOS

TOTAL GALICIA

3,90

Convenios de empresa asinados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial (%)	Incremento salarial final (%)
ALCOA INESPAL, S.A.	2,50	1,50	4,00
BABCOCK KOMMUNAL MBH e TÉCNICAS MEDIO AMBIENTALES TECMED, S.A. - UTE (ALBADA) - Planta de tratamento de RSU da Coruña	4,50	Non procede aplicación	4,50
BAJAMAR SÉPTIMA, S.A.	3,50	0,20	3,70
CASINO FERROLANO TENIS CLUB	2,50	1,20	3,70
CINESA - COMPANIA DE INICIATIVAS Y ESPECTÁCULOS, S.A.	2,60		2,60
CONCELLO DE CARIÑO - PERSOAL LABORAL	2,00		2,00
CONCELLO DE FISTERRA - ACORDO REGULADOR FUNCIONARIOS	Non indica %		
CONCELLO DE FISTERRA - PERSOAL LABORAL	Non indica %		
CONCELLO DE RIBEIRA - PERSOAL LABORAL	2,00		2,00
CONCELLO DE SADA - Acordo regulador funcionarios	2,00		2,00
CONCELLO DE SADA - Persoal laboral	2,00		2,00
CONGELADOS BARBANZA, S.A.	4,00		4,00
CORUÑESA MOTOR, S.A. - CORMOSA	3,50	Non procede aplicación	3,50
EL POTE, S.A.	3,20		3,20
EMESA TREFILERIA, S.A.	2,70	0,50	3,20
Empresas que prestan servizos no Complexo Medioambiental de Cerceda, como subcontratistas da Sociedade Galega de Medioambiente (Sogama)	Non indica %		
FELICIANO LORENTE, S.L.	2,00	1,20	3,20
GESTIÓN Y TÉCNICAS DEL AGUA, S.A. - Ciclo integral da auga no centro de traballo do Burgo-Culleredo - (Gestagua, S.A.)	2,50	0,70	3,20
HOTEL FINISTERRE, S.A.	3,80	0,20	4,00
HOTEL RIAZOR CORUNA, S.L. - Persoal que presta servizos no Hotel e Cafetería Riazor	3,00	1,20	4,20
INDUSTRIAS DEL TABLERO, S.A. - INTASA	3,50	1,20	4,70
LA OPINIÓN DE LA CORUÑA, S.L.U.	2,80		2,80
LIMPIEZAS XALO, S.L. - Limpeza viaria do concello de Culleredo	3,50	1,20	4,70
MEGASA SIDERÚRGICA, S.L.	3,00		3,00
PARLAMENTO DE GALICIA - Acordo regulador funcionarios	2,00		2,00
PERSOAL DA CAFETERÍA DE PERSOAL DO COMPLEXO HOSPITALARIO JUAN CANALEJO - MARÍTIMO OZA (Concesionaria SERUNIÓN S.A.)	2,60		2,60
Persoal da limpeza industrial da refinaría de Repsol Petróleo da Coruña - VULCAROL, S.L.	Non indica %	Base para 2005	
Persoal de limpeza do Hospital Universitario Juan Canalejo - AMALIS, S.A. (GRUPO UNICA)	2,00		2,00
PERSOAL LABORAL DO EDIFICIO DE OFICINAS DO COMPLEXO MEDIOAMBIENTAL DE SOGAMA	2,00		2,00
RAMEL, S.A. - Limpeza do Hospital Materno Infantil Teresa Herrera	2,00		2,00
ROCAS, ARCILLAS Y MINERALES, S.A. - RAMSA (Centro de traballo de Serrabal - Vedra)	3,00	1,20	4,20
Servizos de recollida de lixos, explotación das plantas de tratamento e eliminación de residuos e limpeza viaria do Concello da Coruña - CESPA, S.A.	2,60		2,60
STOLT SEA FARM, S.A.	5,86		5,86
TÉCNICAS MEDIOAMBIENTALES TECMED, S.A.			
Limpeza viaria e recollida de residuos sólidos urbanos no concello de Narón	2,25	1,20	3,45
TELEVES, S.A.	2,65	1,20	3,85
TRANVIAS DEL FERROL, S.A.	3,00	1,20	4,20
TURISMOS MOTOR, S.A. - TUMOSA (Centro de traballo de Oleiros)	2,70	1,20	3,90
UTE MAESSA - LAINSA (SENAX UTE 2) - Limpeza industrial da central térmica de Endesa nas Pontes	3,00	1,20	4,20
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,43			

Convenios de empresa asinados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial (%)	Incremento salarial final (%)
AGLOMERADOS ECAR, S.A.	3,00	1,20	4,20
BOMBONES SUGUIMAR, S.A.	3,00	0,20	3,20
CELTA PRIX, S.L. - Servicio do Concello de Burela	Non indica %		
CEMENTOS COSMOS, S.A.	3,00	1,20	4,20
COMAR OPERADORA DE LUGO, S.A. (antes OPEGASA)	2,00	1,20	3,20
CONCELLO DE RIBADEO - ACORDO REGULADOR FUNCIONARIOS	2,00	Efecto retroactivo	2,00
CONCELLO DE RIBADEO - PERSOAL LABORAL CONSTRUCCIONES Y REPARACIONES GALAICO	2,00	Efecto retroactivo	2,00
ASTURIANAS, S.A. (CYRGASA) - Centro de traballo de San Cibrao	2,75	1,20	3,95
EL PROGRESO DE LUGO, S.L.	2,00	1,20	3,20
EXPLOTACIONES CERÁMICAS ESPANOLAS, S.A. - ECESA	2,00	1,20	3,20
FONTECELTA, S.A. (Centro de traballo de Céltigos - Sarriá)	3,00	0,20	3,20
GESTIÓN Y TÉCNICAS DEL AGUA, S.A. (Gestagua) - Servicios do Ciclo Integral da Auga	2,75	1,20	3,95
LIMPIEZAS DOMICILIARIAS LUCENSES, S.L. - Persoal de limpeza do Centro Rehabilitador San Rafael de Castro de Ribeiras de Lea	3,00		3,00
NEG MICON EÓLICA, S.A. - Centro de traballo de Chavin (Viveiro) e polígono o Ceao (Lugo)	Non indica %	Efecto retroactivo	
Persoal de limpeza no Hospital da Costa de Burela - CLECE, S.A. (antes Eurolimp, S.A.)	2,00		2,00
RESIDENCIA DE ANCIANS NUESTRA SEÑORA DEL CARMEN DE SARRIA	2,50	0,70	3,20
TÉCNICAS DE ENVASES PESQUEROS, S.A. - TEPESA	Non indica %		
UTE CHANTADA (CELTA PRIX, S.L. SUFI, S.A.)	Non indica %		
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,40			

Convenios de empresa asinados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial (%)	Incremento salarial final (%)
AGUA DE FONTENOVA, S.A.U.	2,60	0,60	3,20
AGUAS DE CABREIROÁ, S.A.	3,30	0,40	3,70
ARAÚJO PIEL, S.A.	3,25		3,25
AUTO-GRÚAS BERTÓLEZ, S.L.	2,60	Efecto retroactivo	2,60
BURGAS DISTRIBUCIÓN, S.A.	3,25		3,25
BUTACID VERÍN, S.L. (PACTO EXTRAESTATUTARIO)	3,00		3,00
CARLOS SABUCEDO GÓMEZ (Panadería)	4,00		4,00
CELCOAUTO, S.L. CEE - CÉLTICA DE COMPONENTES DEL AUTOMÓVIL, S.L.	3,50	Non procede aplicación	3,50
CERVEZAS SAN MARTÍN, S.A.	3,00	0,20	3,20
CIMO, ENTIDADE PRESTADORA DE SERVICIOS	2,00		2,00
CONCELLO DE OURENSE - PERSOAL LABORAL	Non indica %		
CONCELLO DE VERÍN - ACORDO REGULADOR FUNCIONARIOS	2,00		2,00
CONSTRUCCIONES ALEA, S.L.	3,95		3,95
CUEVAS Y CÍA, S.A.	4,00		4,00
EUROINVERSIONES LAST TEARDROP S.L. (AGUAS DE SOLISAS, S.A.)	3,60		3,60
GSB GALFOR, S.A.	4,10		4,10
PANADERÍA TITO, S.L.	Non indica %		
Pedro Beneitez Souto - Panadería	Non indica %		
PERSIANAS ROMA, S.L.	3,20		3,20
TEYDESA CONECTORES, S.A.	3,50	0,20	3,70
UNIDAD DE VEHÍCULOS INDUSTRIALES, S.A. (UNVI, S.A.)	3,90		3,90
VALEO SISTEMAS DE CONEXIÓN ELÉCTRICA, S.L.	2,30	Base para 2005: valor 1,2	2,30
VITIVINÍCOLA DO RIBEIRO, S.C.G.	5,00		5,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,45			

Convenios de empresa asinados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial (%)	Incremento salarial final (%)
AGUAS DE MONDARIZ - FUENTE DEL VAL, S.A.	6,00	0,20	6,20
AGUASANA, S.L.	Non indica %		
ALONARTI ENVASES, S.A. (CENTRO DE VIGO)	3,00	0,60	3,60
ANKESENAME, S.L.	3,50	1,20	4,70
AQUALIA - FCC VIGO D.T.E. Ley 18/1982 - Concesionaria do servizo de abastecemento e saneamento de augas de Vigo (antes SERAGUA-FCCSA UTE LEY 18/82)	3,80	1,20	5,00
AQUALIA Gestión Integral del Agua, S.A. y Fomento de Construcciones y Contratas, S.A. (Nigrán UTE) - Concesionaria do servizo municipal de abastecemento e saneamento de auga de Nigrán	Non indica %		
AUTOMÓVILES DE TUY, S.A.	3,00		3,00
BOTEROS AMARRADORES DE VIGO, S.L. - BOTAMAVI	2,00	1,20	3,20
BUTAVIGO, S.A.	3,50		3,50
CELTA DE ARTES GRÁFICAS, S.L.	3,50		3,50
CENTRO FRIGORÍFICO CONSERVERO, S.A. - CEFRIKO	3,00	0,20	3,20
CESPA CONTEN, S.A.	3,00		3,00
CESPA INGENIERÍA URBANA, S.A. - Servicio de limpeza pública e interiores contratados co concello de Pontevedra	4,00	1,20	5,20
CÍRCULO CULTURAL MERCANTIL E INDUSTRIAL DE VIGO	2,50		2,50
Concello de Bueu - Acordo regulador funcionarios	2,00		2,00
CONCELLO DE CAMBADOS - PERSOAL LABORAL FIXO	2,00		2,00
CONCELLO DE CUNTIS - Persoal laboral	2,00		2,00
CONCELLO DE MOS - PERSOAL LABORAL	2,00		2,00
CONCELLO DE VILABOA - PERSOAL LABORAL	Non indica %		
CONSTRUCCIONES NAVALES P.FREIRE, S.A.	3,00	0,20	3,20
CRISTALERÍA PONTEVEDRESA, S.A.	Non indica %	Efecto retroactivo	
D.S. SALGADO, S.L.	3,00		3,00
ELECTROQUÍMICA DEL NOROESTE, S.A. (ELNOSA)	2,25	0,95	3,20
EMPRESA OJEA, S.A.	4,90		4,90
ENVASES METÁLICOS DE VIGO, S.A.L. (EMVISAL) - Extraestatutario	2,50	0,70	3,20
ESTACIONAMENTOS Y SERVICIOS, S.A. (EYSSA) - Servicio de retirada, depósito e custodia de vehículos, contedores, indebida ou defectuosamente estacionados, parados ou depositados na vía pública do Concello de Vigo	3,60		3,60
EULEN, S.A. - Servicio de mantemento do Hospital do Meixoeiro	2,00		2,00
FACTORÍAS VULCANO, S.A. - Factoría de Santa Tecla (Vigo)	4,00	1,20	5,20
FARO DE VIGO, S.A.U.	3,50	0,50	4,00
FAURECIA SISTEMAS DE ESCAPE ESPAÑA, S.A.	2,75	1,20	3,95
FRIGODIS, S.A.	3,20		3,20
FRIGORÍFICOS DE GALICIA, S.A. - FRIGALSA	2,50	1,20	3,70
FRIGORÍFICOS DE VIGO, S.A.	3,50	1,20	4,70
FRINOVA, S.A.	3,20		3,20
GEFCO ESPAÑA, S.A.	3,00	0,13	3,13
GKN Driveline Vigo, S.A. (antes GKN Indugasa, S.A.)	3,00	0,70	3,70
HARINAS Y SÉMOLAS DEL NOROESTE, S.A. (HASENOSA)	3,00		3,00
KIWI ATLÁNTICO, S.A.	5,80		5,80
LA ARTÍSTICA PRODUCTOS QUÍMICOS, S.A. (Sociedade unipersonal)	3,00	0,20	3,20
LA VENECIANA IBERIAGLASS, S.L.	4,00	1,20	5,20
LICEO MARÍTIMO DE BOUZAS	4,00	1,20	5,20
LIMPEZA DO CRD E IESP MANOEL ANTONIO DE VIGO - MACONSI, S.L.	Non indica %		
LIMPIEZAS FARO SL - Servizo de limpeza do Complexo Hospitalario Universitario Xeral - Cies de Vigo	2,00	Efecto retroactivo	2,00
LIMPIEZAS PISUERGA GRUPO NORTE LIMPIZA, S.A. - Servizo de limpeza do Hospital Nicolás Peña de Vigo	2,00		2,00
Mª CARMEN PORTO DIEGUEZ	6,00		6,00
MGI-COUTIER ESPAÑA, S.L.	4,00	Base para 2005: valor 1,2	4,00
NAVIERA MAR DE ONS, S.L.	2,60	0,60	3,20
NESTLE ESPANA, S.A. - Centro de traballo de Pontecesures	2,40	1,20	3,60
PESCADOS MARCELINO, S.L.	Non indica %		
PESCANOVA ALIMENTACION, S.A. - Traballadores adscritos ó centro de traballo de oficinas centrais	3,20		3,20
PESCANOVA CHAPELA, S.A.	3,50		3,50
PESCANOVA, S.A.	3,20		3,20

Continúa na páxina seguinte

PEUGEOT CITROËN AUTOMÓVILES ESPAÑA, S.A.	3,00	0,13	3,13
PEZ AUSTRAL, S.A.	3,50		3,50
PLASTO ADHESIVOS IBÉRICA, S.L. - Adhesión ao convenio colectivo de Empresas do metal sen convenio propio de Pontevedra	4,50	Base para 2005: valor 0.2	4,50
POLICLÍNICO DE VIGO, S.A. (POVISA)	Non indica %	Efecto retroactivo	
REAL AERO CLUB DE VIGO	3,00	0,20	3,20
REAL CLUB NÁUTICO DE VIGO	2,00	1,20	3,20
REMOLCADORES DE VIGO, S.A.- REMOLCAVISA	3,00		3,00
SAI AUTOMOTIVE LIGNOTOCK, S.A. - Fábrica de Porriño	2,70	0,33	3,03
Servicio de limpeza e recolla do lixo no porto pesqueiro de Vigo (O Berbés) - CESPA, S.A. (antes HIXITEL)	3,00		3,00
SERVICIOS AUXILIARES DE AROSA, S.L.	Non indica %		
SERVICIOS DE DISTRIBUCIÓN FRIGORÍFICA DE GALICIA, S.A. - Centro de traballo de Porriño	2,45	1,20	3,65
Servizo de mantemento do Centro Residencial Docente do Meixoeiro - SAMYL, S.L. (Servicios Auxiliares de Mantenimiento y Limpieza S.L.)	1,80		1,80
Servizos de limpeza pública contratados co Concello de Vilagarcía de Arousa - CESPA INGENIERIA URBANA, S.A.	8,97		8,97
STAR, S.L. - Sociedad de Tratamiento de Aguas Residuales, S.L.	2,85		2,85
TRANSPORTES LA UNIÓN, S.A.	3,60		3,60
TRATAMIENTO INDUSTRIAL DE AGUAS, S.A. (TRAINASA - VIGO) - Servizo de limpeza e conservación da rede de sumidoiros. (Extraestatutario)	4,90	Non procede aplicación	4,90
UTE de Lalín (Sufi, S.A. e Celta Prix, S.L.) - Limpeza viaria e recollida de residuos sólidos urbáns de Lalín	5,20		5,20
VIGUESA DE TRANSPORTES, S.A. - VITRASA	3,00		3,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,34			

Convenios de empresa asinados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial (%)	Incremento salarial final (%)
ATENDO CALIDADE, S.L.	Non indica %		
CONSELLO DA XUVENTUDE DE GALICIA	2,00	1,20	3,20
CORPORACIÓN VOZ DE GALICIA, S.L.U.	2,00	1,20	3,20
EULEN, S.A. - Persoal de mantemento, recadación, recento de moedas, limpeza e publicidade de cabinas telefónicas, soportes e teléfonos de uso público.	2,60		2,60
LA VOZ DE GALICIA, S.A.	2,50	1,20	3,70
NORSALNÉS, S.L.	2,00		2,00
NORTE FORESTAL, S.A.	2,00	0,50	2,50
PARTIDO SOCIALISTA DE GALICIA (PSdeG - PSOE)	2,60		2,60
PLÁSTICOS FERRO, S.L.	2,00	0,20	2,20
PROYECT 3001, S.L.	2,00		2,00
SERVIMGAL, S.L.	3,60		3,60
SINDICATO NACIONAL DE CC.OO. DE GALICIA - Persoal laboral	4,00	1,20	5,20
VIGO - BARCELONA, S.A. (VIBASA)	Non indica %		
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,15			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE EMPRESA ASINADOS			
TOTAL GALICIA		3,35	

Convenios de empresa revisados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial (%)	Incremento salarial final (%)
ARTABRA, S.A.	2,50	1,20	3,70
ASPRONAGA	2,35		2,35
CAOLINES DE VIMIANZO, S.A.U. (CAVISA)	2,00		2,00
ISOLUX WAT, S.A.	2,50	1,20	3,70
PROMOTORA INDUSTRIAL SADENSE, S.A. (PROINSA)	2,00	1,20	3,20
TECNICAS MEDIOAMBIENTALES - TECMED, S.A. (Limpieza pública Santiago de Compostela)	3,20	1,20	4,40
UNIÓN DE EMPRESAS MADERERAS, S.A. - UNEMSA	2,60		2,60
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,38			

Convenios de empresa revisados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial (%)	Incremento salarial final (%)
CALFENSA PROYECTOS, S.L. (Antes SEMENTES DE GALICIA, S.L.)	3,00	0,70	3,70
INDUSTRIAS PLÁSTICAS ARIAS, S.L.	2,00	1,20	3,20
PULEVA FOOD, S.L. - Centro de trabajo de Nabela (antes La Lactaria Española, S.A. e Leyma)	3,25	1,20	4,45
SETEX-APARKI, S.A.	4,60		4,60
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
4,09			

Convenios de empresa revisados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial (%)	Incremento salarial final (%)
CONCELLO DE VIANA DO BOLO (PERSOAL LABORAL)	Non indica %		
CONCELLO DE XINZO DE LIMIA - PERSOAL LABORAL	Non indica %		
FAURECIA AUTOMOTIVE ESPAÑA, S.A. Fábrica de Ourense	2,90	1,20	4,10
LIMACO, EMPRESA DE INSERCIÓN S.L. (Convenio franxa)	Non indica %		
OURENSE DE TRANSPORTES, S.A.	2,75	0,45	3,20
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,96			

Convenios de empresa revisados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial (%)	Incremento salarial final (%)
ALMACENAMIENTOS Y MONTAJES, S.A.U. - ALYMOSA	3,00	1,20	4,20
CYCSA y EYSSA - UTE VIGO (ORA)	9,09		9,09
EMPRESA PEREIRA, S.L.	3,60		3,60
FOMENTO DE CONSTRUCCIONES Y CONTRATAS, S.A. - Persoal adscrito aos servizos de recollida de residuos sólidos e limpeza viaria do Concello de Nigrán	3,60		3,60
FOMENTO DE CONSTRUCCIONES Y CONTRATAS, S.A. - Servizos de recollida e transporte de R.S.U., limpeza urbana e de praias da cidade de Vigo	3,50	1,20	4,70
GESTAMP VIGO, S.A.	4,00	1,20	5,20
MADERAS IGLESIAS, S.A. [Centros de Puxeiros (Vigo), Sanquiñeda (Mos) e Pontellas (O Porriño)]	4,00	1,20	5,20
MAVIVA, S.A.	4,00	Base 2005: Non procede aplicación	4,00
SP BERNER PLASTIC GROUP S.L. (antes PLÁSTICOS DE GALICIA, S.A.) - Extensión ao XIII Convenio Xeral da Industria Química	3,10	1,20	4,30
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
4,97			

Convenios de empresa revisados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial (%)	Incremento salarial final (%)
AQUAGEST, S.A.	3,10		3,10
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,10			
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE EMPRESA REVISADOS			
TOTAL GALICIA			
4,17			

7.4.3. Réxime de desvinculación salarial

O Estatuto dos Traballadores preceptúa, como contido mínimo dos convenios colectivos de ámbito superior á empresa, a inclusión de cláusulas de desvinculación salarial.

Segundo se pode apreciar no cadro 7.19, o 32,73% dos convenios de sector asinados este ano recollen no seu articulado este tipo de cláusulas.

Nos convenios da Coruña a porcentaxe dos que a teñen é do 70% e nos de ámbito interprovincial ou de Comunidade Autónoma é do 40%. En Lugo é do 25%, en Ourense do 21,43% e en Pontevedra do 22,22%.

■ Cadro 7.19 Evolución dos convenios colectivos de sector con cláusula de desvinculación salarial. Por provincias. Galicia. 2000-2004

Sector	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
2000	4	80,00	7	70,00	2	25,00	5	29,41	2	13,33	20	36,36
2001	1	50,00	13	76,47	1	7,69	4	25,00	5	27,78	24	36,36
2002	2	40,00	8	66,67	2	25,00	3	20,00	1	6,67	16	29,09
2003	3	75,00	6	60,00	1	11,11	3	23,08	3	20,00	16	31,37
2004	2	40,00	7	70,00	2	25,00	3	21,43	4	22,22	18	32,73

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

7.4.4. Aboamento de atrasos e anticipos

Recollen cláusulas sobre os **anticipos** 69 convenios (o 31,80% dos convenios asinados este ano). Os traballadores aos que afectan son 81.977 (38,65%).

Deles 13 son de sector (23,64%) e afectan a 76.638 traballadores (40,78%) e 56 son de empresa (34,57%) e afectan a 5.339 traballadores (22,08%).

As cláusulas fan referencia aos límites máximos e ás condicións que se requiren para a concesión dos anticipos.

Nalgún caso indican tamén os motivos polos que se poden solicitar e o procedemento que se debe seguir na tramitación e formalización das solicitudes.

Respecto dos **atrasos** derivados da sinatura do convenio, son 24 (11,06%) os convenios que fixan unha data ou indican un prazo para o seu aboamento. Os traballadores aos que afectan estes convenios son 63.008 (29,70%).

Deles 10 son de empresa (6,17%) con 341 traballadores afectados (1,41%) e 14 son de sector (25,45%) e afectan a 62.667 traballadores (33,34%).

7.4.5. Estrutura salarial

O Estatuto dos traballadores remite á negociación colectiva ou, no seu defecto, ao contrato individual, a determinación da estrutura salarial. Esta deberá comprender o salario base, como retribución fixada por unidade de tempo ou de obra e, se é o caso, os complementos salariais fixados en función das circunstancias relativas ás condicións persoais do traballador, ao traballo realizado ou á situación e resultados da empresa.

Respecto destes complementos páctanse os criterios cos que deberán ser calculados e se teñen carácter consolidable ou non, non tendo o carácter de consolidables, salvo acordo en contrario, os que estean vinculados ao posto de traballo ou á situación e resultados da empresa.

Recóllese así mesmo o dereito do traballador á percepción de gratificacións extraordinarias.

Dos convenios asinados este ano en Galicia 77 (35,48%) teñen cláusulas específicas que se refiren á estrutura salarial, establecendo un esquema coas retribucións básicas, as complementarias e os conceptos indemnizatorios.

Este esquema, aínda que non se defina concretamente no seu articulado, é o seguido maioritariamente nos convenios asinados neste ano en Galicia.

Da análise do que recollen ao respecto estes convenios podemos destacar o seguinte:

A) Salario base.

Respecto do salario base o que se fai xeralmente é remitir á táboa salarial para indicar cal é a súa contía. Son poucos os convenios que o definen.

B) Complementos.

Estes complementos fíxanse en atención ás condicións persoais do traballador (antigüidade e idiomas) ou por razón do traballo realizado. Entre estes últimos destacan por un lado os de toxicidade, penosidade, perigosidade, quendas e nocturnidade así como os de posto e responsabilidade, e por outro lado os que se refiren á flexibilidade na utilización da man de obra (dispoñibilidade horaria e prolongación de xornada) e á calidade ou cantidade de traballo realizado (primas e incentivos e complementos de produtividade, actividade e asistencia).

Indícanse a continuación os complementos máis usuais recollidos nos convenios asinados este ano e os traballadores aos que afectan.

■ Complemento de antigüidade

Existen cláusulas respecto deste complemento en 138 convenios, o 63,59% do total (cadro 7.20a). Os traballadores aos que afectan son 48.401 (o 22,82%).

Os 23 convenios de sector que teñen este complemento supoñen o 41,82% do total dos de sector e afectan a 29.534 traballadores (un 15,71% do total de traballadores afectados por convenios de sector).

Os 115 de empresa representan o 70,99% do total dos de empresa asinados e afectan a 18.867 traballadores, un 78,03% do total de traballadores afectados por convenios de empresa.

Cláusulas sobre o complemento de antigüidade. Por provincias. Galicia. 2004
■ Cadro 7.20a

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº	2	8	10
	%	40,00%	61,54%	55,56%
	Traballadores afectados	1.255	1.035	2.290
	%	22,92%	71,92%	33,12%
A Coruña	Nº	5	29	34
	%	50,00%	76,32%	70,83%
	Traballadores afectados	10.100	2.307	12.407
	%	14,82%	67,12%	17,33%
Lugo	Nº	1	14	15
	%	12,50%	77,78%	57,69%
	Traballadores afectados	110	636	746
	%	0,75%	77,66%	4,81%
Ourense	Nº	7	17	24
	%	50,00%	73,91%	64,86%
	Traballadores afectados	4.654	1.240	5.894
	%	20,75%	73,37%	24,44%
Pontevedra	Nº	8	47	55
	%	44,44%	67,14%	62,50%
	Traballadores afectados	13.415	13.649	27.064
	%	17,37%	81,27%	28,79%
Galicia	Nº	23	115	138
	%	41,82%	70,99%	63,59%
	Traballadores afectados	29.534	18.867	48.401
	%	15,71%	78,03%	22,82%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Da regulación da antigüidade que se fai nestes convenios pódese sinalar o seguinte:

■ Os módulos temporais que máis se utilizan son trienios, cuadrienios e quinquenios, e combinacións de bienios e quinquenios.

■ En 85 convenios (39,2%) establécese unha porcentaxe para calcular a antigüidade, xeralmente para aplicar sobre o salario base, e en 52 (24%) indícase unha contía.

■ En 27 convenios (12,4%) aparece recollida a supresión deste complemento de antigüidade, afectando a un total de 39.338 traballadores (18,5%).

Destes convenios 11 son de sector e afectan a 36.749 traballadores e 16 son de empresa con 2.589 traballadores afectados.

En 5 destes 27 convenios a supresión deste complemento prodúcese a partir da entrada en vigor do convenio asinado este ano. O resto fan referencia a datas anteriores.

■ Son 57 (26,3%) os convenios nos que aparecen cláusulas sobre a antigüidade consolidada, afectando a 158.882 traballadores, o 74,9% do total. Deles 31 son de sector (155.546 traballadores) e 26 de empresa (3.336 traballadores).

■ Recóllese tamén en 10 convenios (5 de sector e 5 de empresa) unha compensación pola antigüidade. Os traballadores aos que afectan son 19.802 (9,3%).

■ En 41 convenios establécense límites á antigüidade (22.555 traballadores afectados, o 10,6%). Deles 11 son de sector (9.856 traballadores afectados) e 30 de empresa (12.699 traballadores afectados).

■ Complemento de idioma, título ou coñecementos especiais

Ven recollido en 4 convenios, 1 de sector (1.200 traballadores afectados) e 3 de empresa (632 traballadores afectados).

Establécese como unha contía fixa ou unha porcentaxe do salario base por cada idioma empregado.

No caso de titulación, establécese unha contía fixa.

■ Complemento de toxicidade, penosidade, perigosidade ou semellantes

Establécese este complemento en 74 convenios dos asinados este ano, un 34,10% do total (cadro 7.20b). Os traballadores afectados son 110.687 (52,18%).

O número de convenios de sector que o recollen é de 21 (38,18%) con 103.754 traballadores afectados (55,20%).

Nos de empresa figura en 53 (32,72%) con 6.933 traballadores afectados (28,67%).

Respecto das cláusulas recollidas sobre este complemento pódese sinalar o seguinte:

Establécese indicando unha porcentaxe que, na maioría dos convenios, se aplica sobre o salario base, ou ben sinalando unha contía.

Indícase nalgúns casos o incremento que corresponde se as funcións se realizan durante a metade da xornada ou menos tempo.

Sinalan algúns convenios os traballos (ou as condicións especiais nas que se desenvolven) que pola súa execución dan lugar a percibir este complemento.

Complemento de toxicidade, penosidade, perigosidade. Por provincias. Galicia. 2004

■ Cadro 7.20b

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº			0
	%	0,00%	0,00%	0,00%
	Traballadores afectados			0
	%	0,00%	0,00%	0,00%
A Coruña	Nº	6	12	18
	%	60,00%	31,58%	37,50%
	Traballadores afectados	57.080	1.211	58.291
	%	83,77%	35,23%	81,44%
Lugo	Nº	3	6	9
	%	37,50%	33,33%	34,62%
	Traballadores afectados	10.028	156	10.184
	%	68,28%	19,05%	65,68%
Ourense	Nº	5	6	11
	%	35,71%	26,09%	29,73%
	Traballadores afectados	15.342	624	15.966
	%	68,40%	36,92%	66,19%
Pontevedra	Nº	7	29	36
	%	38,89%	41,43%	40,91%
	Traballadores afectados	21.304	4.942	26.246
	%	27,59%	29,43%	27,92%
Galicia	Nº	21	53	74
	%	38,18%	32,72%	34,10%
	Traballadores afectados	103.754	6.933	110.687
	%	55,20%	28,67%	52,18%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

En todos os convenios que fan referencia ao carácter consolidable ou non deste complemento, indícase que é non consolidable, sinalando que se por calquera causa desaparecen as condicións de excepcional penosidade, toxicidade ou perigosidade, deixarán de aboarse os citados incrementos, xa que son de índole funcional.

Recóllense tamén cláusulas que indican o compromiso da empresa de ir adoptando progresivamente as medidas necesarias, dentro das súas posibilidades económicas e técnicas, para ir eliminando calquera situación de penosidade, perigosidade ou toxicidade que no futuro puidese apreciarse nun posto de traballo.

■ Complemento de nocturnidade

Teñen cláusulas sobre este complemento 105 convenios (48,39%). Os traballadores aos que afectan son 118.158 (55,70%).

Destes convenios 23 son de sector (41,82%) e afectan a 107.535 traballadores (57,22%) e 82 son de empresa (50,62%) con 10.623 traballadores afectados (43,93%).

O cadro 7.20c indica os datos por provincias dos convenios que teñen este complemento.

Establécese xeralmente fixando unha contía ou indicando unha porcentaxe que na maioría dos convenios se aplica sobre o salario base. Nalgúns convenios inclúese tamén a antigüidade.

Complemento de nocturnidade. Por provincias. Galicia. 2004

■ Cadro 7.20c

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº	4	7	11
	%	80,00%	53,85%	61,11%
	Traballadores afectados	4.875	944	5.819
	%	89,04%	65,60%	84,16%
A Coruña	Nº	5	21	26
	%	50,00%	55,26%	54,17%
	Traballadores afectados	57.086	2.412	59.498
	%	83,78%	70,18%	83,12%
Lugo	Nº	2	10	12
	%	25,00%	55,56%	46,15%
	Traballadores afectados	9.278	466	9.744
	%	63,17%	56,90%	62,84%
Ourense	Nº	5	9	14
	%	35,71%	39,13%	37,84%
	Traballadores afectados	14.142	1.278	15.420
	%	63,05%	75,62%	63,93%
Pontevedra	Nº	7	35	42
	%	38,89%	50,00%	47,73%
	Traballadores afectados	22.154	5.523	27.677
	%	28,69%	32,88%	29,44%
Galicia	Nº	23	82	105
	%	41,82%	50,62%	48,39%
	Traballadores afectados	107.535	10.623	118.158
	%	57,22%	43,93%	55,70%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Considérase maioritariamente traballo nocturno para estes efectos o realizado entre as 22 horas e as 6 horas, pero hai convenios que establecen outros períodos (inicio ás 21 horas ou ás 23 horas e remate ás 7 ou ás 8 da mañá).

Indícase tamén nalgúns convenios que se non se traballa toda a xornada no período nocturno, percibirase este complemento en proporción ao tempo traballado, engadindo nalgúns destes casos que se se traballa máis da metade da xornada no dito período terase dereito a este complemento na súa totalidade.

Algún convenio indica un certo número de noites que no caso de superarse no ano supón que se percibirá, á parte do complemento, unha cantidade a maiores por noite a partir desa noite indicada.

Tamén se indica nalgún caso unha contía distinta segundo tramos horarios (das 22 horas ás 2 horas e das 2 ás 6).

As excepcións ou limitacións que maioritariamente se establecen á hora de percibir este complemento son entre outras as seguintes:

■ As contratacións realizadas para traballos que pola súa propia natureza se consideran nocturnos tales como gardas, porteiros, serenos ou similares, que fosen contratados para desenvolver as súas funcións durante o período sinalado como nocturno.

■ O persoal que traballe en dúas quendas, cando a coincidencia entre a xornada de traballo e o período nocturno sexa igual ou inferior a unha hora.

■ Necesidade de realizar un mínimo de tempo (máis dunha hora ou unha hora e vinte minutos) da súa xornada diaria no horario sinalado como nocturno para comezar a percibir este complemento.

■ Complemento de traballo a quendas

Figura este complemento en 33 convenios (15,21%) que afectan a 31.478 traballadores (14,84%).

Segundo se pode apreciar no cadro 7.20d, destes convenios 29 son de empresa (17,90%) e afectan a 13.101 traballadores (54,18%) e 4 son de sector (7,27%) con 18.377 traballadores afectados (9,78%).

Aínda que algúns convenios indican unha porcentaxe sobre o salario para establecer este complemento, maioritariamente fíxase unha contía.

Para os efectos do aboamento deste complemento de quendas, establécese nalgún caso que será devengado tamén polos traballadores que, non estando a quenda rotativa, por necesidades de servizo teñan que ser incorporados de forma frecuente a este réxime, e mentres dure esta situación.

Indícase noutros casos que non se considerará en réxime de traballo a quendas os traballadores que, aínda tendo un horario de traballo coincidente cunha calquera das quendas, non efectúen rotacións normais de horario, a menos que sexa por interese da empresa.

Tamén se fixa nalgún convenio un número de días ao ano para realizar a función de correquendas que se un traballador o supera, suporá que cobrará o complemento de quendas durante todo o ano.

Complemento por traballo a quendas. Por provincias. Galicia. 2004

■ Cadro 7.20d

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº		1	1
	%	0,00%	7,69%	5,56%
	Traballadores afectados		137	137
A Coruña	%	0,00%	9,52%	1,98%
	Nº	1	11	12
	%	10,00%	28,95%	25,00%
Lugo	Traballadores afectados	13.000	1.569	14.569
	%	19,08%	45,65%	20,35%
	Nº	2	6	8
Ourense	%	25,00%	33,33%	30,77%
	Traballadores afectados	3.077	366	3.443
	%	20,95%	44,69%	22,20%
Pontevedra	Nº		2	2
	%	0,00%	8,70%	5,41%
	Traballadores afectados		652	652
Galicia	%	0,00%	38,58%	2,70%
	Nº	1	9	10
	%	5,56%	12,86%	11,36%
Galicia	Traballadores afectados	2.300	10.377	12.677
	%	2,98%	61,79%	13,49%
	Nº	4	29	33
Galicia	%	7,27%	17,90%	15,21%
	Traballadores afectados	18.377	13.101	31.478
	%	9,78%	54,18%	14,84%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

■ Complemento de posto e responsabilidade

Recóllense en 61 convenios (28,11%) complementos que, as veces con distintas denominacións, pódense englobar entre os que se fixan en función do posto que se desenvolve ou pola responsabilidade no seu desempeño. Os traballadores afectados por estes convenios son 56.532 (26,65%).

Destes convenios 51 son de empresa e afectan a 15.249 traballadores e 10 son de sector e afectan a 41.283 traballadores (cadro 7.20e).

Fíxase maioritariamente este complemento establecendo unha contía, aínda que hai convenios que o establecen como unha porcentaxe do soldo base.

Indican algúns convenios que o desempeño das funcións que implican este complemento durante un período dun ano consecutivo ou de tres anos en períodos alternos, se logo se cesa na súa función, manténselle a retribución específica ata que polo seu ascenso a superior categoría quede aquela superada.

Outros convenios refírense ao carácter non consolidable deste complemento.

■ Complemento de dispoñibilidade horaria e prolongación da xornada

Son 13 convenios (5,99%), todos de empresa, os que establecen estes complementos, e afectan a 1.506 traballadores (0,71% sobre o total e 6,23% respecto dos traballadores afectados por convenios de empresa).

Indícase nalgúns casos ao establecer o complemento de dispoñibilidade que a empresa deberá proporcionar os medios técnicos necesarios para facilitar a localización do persoal de garda (buscapersoas).

Complementos de posto e responsabilidade. Por provincias. Galicia. 2004

■ Cadro 7.20e

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº		4	4
	%	0,00%	30,77%	22,22%
	Traballadores afectados		652	652
	%	0,00%	45,31%	9,43%
A Coruña	Nº	4	14	18
	%	40,00%	36,84%	37,50%
	Traballadores afectados	22.789	1.409	24.198
	%	33,44%	41,00%	33,81%
Lugo	Nº	1	8	9
	%	12,50%	44,44%	34,62%
	Traballadores afectados	750	356	1.106
	%	5,11%	43,47%	7,13%
Ourense	Nº	3	5	8
	%	21,43%	21,74%	21,62%
	Traballadores afectados	5.590	889	6.479
	%	24,92%	52,60%	26,86%
Pontevedra	Nº	2	20	22
	%	11,11%	28,57%	25,00%
	Traballadores afectados	12.154	11.943	24.097
	%	15,74%	71,11%	25,63%
Galicia	Nº	10	51	61
	%	18,18%	31,48%	28,11%
	Traballadores afectados	41.283	15.249	56.532
	%	21,97%	63,06%	26,65%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

■ Primas e incentivos

Son 39 (17,97%) os convenios que establecen **primas ou incentivos** polo traballo realizado, afectando a 69.058 traballadores (32,56%).

Destes convenios 4 son de sector e afectan a 61.852 traballadores e 35 son de empresa e afectan a 7.206 traballadores (cadro 7.20f).

Respecto das cláusulas que recollen estes convenios pódese sinalar o seguinte:

Establécense en función dos resultados obtidos e do cumprimento dos obxectivos fixados na empresa.

Nuns casos indícase unha porcentaxe que se aplica unhas veces sobre o salario base e outras segundo os resultados (indicando como calculalos).

Outros convenios sinalan unha contía fixa ou unha contía en función dos obxectivos fixados segundo a actividade da empresa (produto vendido, produción, ocupación, etc.) indicando nalgúns casos moi detalladamente o sistema e fórmulas de medición e cálculo.

Fíxase nalgúns casos un mínimo de produción a partir do cal se aboará a prima, e sempre que o produto teña as condicións fixadas inicialmente.

Non só se establecen en función da cantidade de produción, senón tamén da calidade do produto e nalgúns casos indícase que a calidade se entende no seu sentido máis amplo, comprendendo tamén a seguridade e a protección do medio ambiente.

Primas e incentivos. Por provincias. Galicia. 2004

■ Cadro 7.20f

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº		3	3
	%	0,00%	23,08%	16,67%
	Traballadores afectados		809	809
	%	0,00%	56,22%	11,70%
A Coruña	Nº	2	7	9
	%	20,00%	18,42%	18,75%
	Traballadores afectados	53.000	1.301	54.301
	%	77,78%	37,85%	75,86%
Lugo	Nº		3	3
	%	0,00%	16,67%	11,54%
	Traballadores afectados		213	213
	%	0,00%	26,01%	1,37%
Ourense	Nº	1	7	8
	%	7,14%	30,43%	21,62%
	Traballadores afectados	7.952	847	8.799
	%	35,45%	50,12%	36,48%
Pontevedra	Nº	1	15	16
	%	5,56%	21,43%	18,18%
	Traballadores afectados	900	4.036	4.936
	%	1,17%	24,03%	5,25%
Galicia	Nº	4	35	39
	%	7,27%	21,60%	17,97%
	Traballadores afectados	61.852	7.206	69.058
	%	32,91%	29,80%	32,56%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Inclúense nalgúns convenios cláusulas de revisión ao sinalar que a prima está calculada para as actuais instalacións e condicións da empresa, polo que calquera innovación, reforma ou mellora que modifique e incremente a produción determinará a revisión de prezos e correspondente adaptación do sistema que deberá ser negociada.

Hai convenios que indican tamén motivos polos que se perden estes incentivos sinalando entre outros atrasos ou faltas inxustificadas.

Ademais destas primas e incentivos, en 23 convenios (21 de empresa e 2 de sector) establécese un **complemento de produtividade**, con un total de 5.865 traballadores afectados (2,76%).

En 4 destes convenios establécense os dous complementos á vez, produtividade e primas ou incentivos á produción (373 traballadores afectados).

Establécese tamén en 15 convenios (6,91%) un **complemento de actividade** que afecta a 3.540 traballadores (1,66%) e en 11 convenios (5,07%) un complemento por traballos especiais que afecta a 2.237 traballadores (1,05%).

■ **Complemento de asistencia e puntualidade**

A finalidade destes complementos é combater o absentismo laboral.

Segundo se pode apreciar no cadro 7.20g, ven recollido en 54 convenios (24,88%) e afecta a 95.749 traballadores (45,14%).

Os convenios de sector que o establecen son 14 (25,45%) e afectan a 81.488 traballadores (43,36%). Os de empresa son 40 (24,69%) e afectan a 14.261 traballadores (58,98%).

Asistencia e puntualidade. Por provincias. Galicia. 2004

■ Cadro 7.20g

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº		2	2
	%	0,00%	15,38%	11,11%
	Traballadores afectados		291	291
	%	0,00%	20,22%	4,21%
A Coruña	Nº	5	6	11
	%	50,00%	15,79%	22,92%
	Traballadores afectados	58.090	596	58.686
	%	85,25%	17,34%	81,99%
Lugo	Nº	5	6	11
	%	62,50%	33,33%	42,31%
	Traballadores afectados	13.046	221	13.267
	%	88,83%	26,98%	85,56%
Ourense	Nº	2	6	8
	%	14,29%	26,09%	21,62%
	Traballadores afectados	9.052	867	9.919
	%	40,35%	51,30%	41,12%
Pontevedra	Nº	2	20	22
	%	11,11%	28,57%	25,00%
	Traballadores afectados	1.300	12.286	13.586
	%	1,68%	73,15%	14,45%
Galicia	Nº	14	40	54
	%	25,45%	24,69%	24,88%
	Traballadores afectados	81.488	14.261	95.749
	%	43,36%	58,98%	45,14%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

A regulación destes complementos é ás veces moi extensa e inclúe, ademais da contía, as condicións que deben cumprirse para ter dereito a percibilos e tamén indica cando se perden total ou parcialmente por faltas de asistencia ou puntualidade, sinalando os tipos de faltas que se teñen en conta e cales non.

Normalmente establécese fixando unha contía, pero hai convenios que sinalan unha porcentaxe sobre o salario base (nalgún caso inclúe a antigüidade) e outros que indican unha fórmula para calculalo.

■ **Outros complementos**

Figura en 69 convenios (31,80%) un **complemento por traballar en días festivos**. Os traballadores afectados son 32.687 (15,41%).

Destes convenios 58 son de empresa (35,80%) e afectan a 7.606 traballadores (31,46%), e 11 de sector (20%) que afectan a 25.081 traballadores (13,34%).

Maioritariamente indícase unha contía, pero hai convenios que sinalan unha porcentaxe que se aplica nuns casos sobre todos os conceptos retributivos, noutros sobre o salario base e nalgúns convenios logo de aplicar unha fórmula que se indica.

Tamén existe en 18 convenios (8,29%) o **complemento de convenio**, que afecta a 7.994 traballadores (3,77%).

■ **C) Pagas extraordinarias**

Son 113 os convenios asinados este ano que establecen máis de 2 pagas extraordinarias (o 52,07% do total). Os traballadores afectados son 44.673 (21,06%).

Número de pagas extraordinarias establecido nos convenios asinados. Galicia. 2004
■ Cadro 7.20h

		Sector	Empresa	Total
2 Pagas	Nº	26	78	104
	%	47,27%	48,15%	47,93%
	Traballadores afectados	150.524	16.928	167.452
	%	80,09%	70,01%	78,94%
3 Pagas	Nº	27	57	84
	%	49,09%	35,19%	38,71%
	Traballadores afectados	35.206	3.419	38.625
	%	18,73%	14,14%	18,21%
4 Pagas	Nº	2	26	28
	%	3,64%	16,05%	12,90%
	Traballadores afectados	2.215	3.679	5.894
	%	1,18%	15,22%	2,78%
5 Pagas	Nº		1	1
	%	0,00%	0,62%	0,46%
	Traballadores afectados		154	154
	%	0,00%	0,64%	0,07%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Estes datos pódense ver con máis detalle no cadro 7.20h.

Inclúese neste cómputo a chamada “paga de beneficios” xa que ao indicar como debe calcularse, convértese nunha paga extraordinaria máis na que só varía nalgúns casos o período de devengo respecto das outras pagas extraordinarias.

En 4 convenios establécese unha paga condicionada a que existan beneficios e fixada nunha porcentaxe deles.

A contía destas pagas establécese na maioría dos convenios como unha mensuralidade do salario base máis a antigüidade se é o caso, pero hai convenios que engaden outros complementos ou unha porcentaxe sobre eles (os que máis se inclúen son os de transporte e asistencia, pero tamén se citan os de traballos tóxicos, penosos ou perigosos, posto, convenio, produtividade, nocturnidade, e actividade).

Inclúense nalgún caso as primas e incentivos (normalmente as medias do trimestre ou semestre anterior).

Noutros casos o que se indica son os complementos que non se aboan (cítanse transporte, puntualidade e asistencia)

Tamén hai casos nos que as fixan como unha mensuralidade do salario real e noutros convenios indícase unha contía na táboa salarial.

En 17 convenios refírense ao rateo destas pagas, indicando nuns casos que se deixa esa posibilidade á elección da empresa ou por petición do traballador, e noutros que debe ser por acordo entre as partes. Só en catro convenios se indica que o aboamento será mensual.

D) Retribucións extrasalariais

Recóllense neste apartado os convenios que regulan as axudas de custo e gastos de locomoción e os complementos de transporte e distancia e o número de traballadores afectados.

■ Axudas de custo e gastos de locomoción

Segundo se pode observar no cadro 7.20i, regúlanse en 118 convenios (54,38%) que afectan a 174.077 traballadores (82,06%).

Axudas de custo e gastos de locomoción. Por provincias. Galicia. 2004

■ Cadro 7.20i

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº	4	10	14
	%	80,00%	76,92%	77,78%
	Traballadores afectados	4.875	1.238	6.113
	%	89,04%	86,03%	88,41%
A Coruña	Nº	7	18	25
	%	70,00%	47,37%	52,08%
	Traballadores afectados	65.894	1.435	67.329
	%	96,70%	41,75%	94,07%
Lugo	Nº	7	5	12
	%	87,50%	27,78%	46,15%
	Traballadores afectados	14.415	290	14.705
	%	98,15%	35,41%	94,83%
Ourense	Nº	9	6	15
	%	64,29%	26,09%	40,54%
	Traballadores afectados	20.477	388	20.865
	%	91,29%	22,96%	86,50%
Pontevedra	Nº	14	38	52
	%	77,78%	54,29%	59,09%
	Traballadores afectados	60.983	4.082	65.065
	%	78,98%	24,30%	69,21%
Galicia	Nº	41	77	118
	%	74,55%	47,53%	54,38%
	Traballadores afectados	166.644	7.433	174.077
	%	88,67%	30,74%	82,06%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Os convenios de sector que as recollen son 41 e supoñen o 74,55% do total dos de sector e afectan a 166.644 traballadores (88,67%).

Os de empresa son 77 (47,53%) e afectan a 7.433 traballadores (30,74%).

■ **Complemento de transporte e distancia**

Son 107 os convenios que o recollen (49,31%) e afecta a 150.953 traballadores (71,16%).

Deles 31 son de sector (56,36%) con 142.170 traballadores afectados (75,64%) e 76 son de empresa (46,91%) con 8.783 traballadores afectados (36,32%).

O cadro 7.20j recolle estes datos por provincias.

■ **Outros complementos**

En 15 convenios (6,91%) que afectan a 8.554 traballadores (4,03%) establécese o complemento de “Quebranto de moeda” e en 13 (5,99%) que afectan a 95.991 traballadores (45,25%) o de “Desgaste de ferramentas”.

Complemento de transporte e distancia. Por provincias. Galicia. 2004

■ Cadro 7.20j

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº	2	10	12
	%	40,00%	76,92%	66,67%
	Traballadores afectados	3.500	1.265	4.765
	%	63,93%	87,91%	68,92%
A Coruña	Nº	6	19	25
	%	60,00%	50,00%	52,08%
	Traballadores afectados	47.205	2.009	49.214
	%	69,28%	58,45%	68,76%
Lugo	Nº	6	8	14
	%	75,00%	44,44%	53,85%
	Traballadores afectados	11.191	369	11.560
	%	76,20%	45,05%	74,55%
Ourense	Nº	4	6	10
	%	28,57%	26,09%	27,03%
	Traballadores afectados	11.352	613	11.965
	%	50,61%	36,27%	49,60%
Pontevedra	Nº	13	33	46
	%	72,22%	47,14%	52,27%
	Traballadores afectados	68.922	4.527	73.449
	%	89,26%	26,95%	78,13%
Galicia	Nº	31	76	107
	%	56,36%	46,91%	49,31%
	Traballadores afectados	142.170	8.783	150.953
	%	75,64%	36,32%	71,16%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

7.5. Tempo de traballo

7.5.1. A xornada laboral

7.5.1.1. Xornada pactada

O cadro 7.21 reflicte a xornada media pactada en 2004 que foi de 1.763,97 horas/ano, máis dunha hora superior á do ano anterior.

Para calcular esta xornada media pactada tivéronse en conta unicamente os convenios que a indican de xeito anual.

Como ven sendo habitual, nos convenios de empresa pátase unha xornada máis reducida que nos convenios de sector: 1.728,04 horas fronte a 1.767,77 horas.

En relación co ano anterior, nos convenios de sector aumenta a xornada en 4,7 horas e nos de empresa diminúe en 29,06 horas.

Por sectores económicos, no total de convenios, foi na construción e na industria onde se pactaron unhas xornadas máis baixas, 1.750,0 e 1.761,4 horas respectivamente. No sector servizos a xornada pactada foi de 1.790,4 horas e no sector agrario de 1.765,1.

Evolución da xornada media anual pactada. Galicia. 2000-2004

■ Cadro 7.21

Total Convenios. Xornada media pactada

	Total convenios	Convenios de empresa	Convenios de sector
2000	1.776,2	1.750,4	1.778,2
2001	1.773,2	1.739,8	1.779,7
2002	1.761,7	1.707,8	1.768,8
2003	1.762,6	1.757,1	1.763,0
2004	1.763,97	1.728,04	1.767,77

Total Convenios. Xornada media pactada. Por sectores económicos

	Agrario	Non Agrario		
		Industria	Construción	Servizos
2000	1.784,0	1.778,0	1.760,8	1.795,4
2001	1.751,5	1.764,2	1.757,2	1.803,8
2002	1.781,3	1.773,6	1.756,3	1.753,3
2003	1.784,0	1.768,5	1.752,3	1.788,1
2004	1.765,1	1.761,4	1.750,0	1.790,4

Convenios de sector. Xornada media pactada. Por sectores económicos

	Agrario	Non Agrario		
		Industria	Construción	Servizos
2000		1.782,9	1.760,7	1.799,9
2001		1.777,4	1.757,2	1.806,1
2002		1.776,1	1.756,3	1.801,5
2003		1.772,4	1.752,3	1.790,1
2004		1.772,3	1.750,0	1.794,4

Convenios de empresa. Xornada media pactada. Por sectores económicos

	Agrario	Non Agrario		
		Industria	Construción	Servizos
2000	1.784,0	1.750,9	1.778,8	1.746,6
2001	1.751,5	1.736,4	1.756,0	1.767,0
2002	1.781,3	1.755,4	1.756,0	1.680,4
2003	1.784,0	1.753,6	1.756,5	1.767,6
2004	1.765,1	1.726,1	1.750,0	1.732,5

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Nos convenios de sector, é no sector servizos no que se pacta a xornada máis alta, 1.794,4 horas. Na industria a xornada pactada foi de 1.772,3 horas e na construción 1.750,0 horas.

Os convenios que reducen dalgún xeito a xornada máxima legal son 124 (57,14%). Deles 37 son de sector (67,27%) e 87 de empresa (53,70%). No cadro 7.22 pódense apreciar estes datos con maior detalle.

Os traballadores afectados por estes convenios son 186.329 (87,84%).

Respecto dos convenios que indican a xornada semanal, son 40 os que sinalan unha xornada inferior ás 40 horas (7.498 traballadores afectados), 3 de sector (4.905 traballadores) e 37 de empresa (2.593 traballadores).

Por último indicar que se ademais dos convenios asinados e revisados este ano, temos en conta os convenios asinados en anos anteriores que indican a xornada anual para 2004, a xornada pactada é de 1.759,95 horas (1.768,58 horas nos convenios de sector e 1.717,19 horas nos de empresa).

Cadro 7.22
**Evolución dos convenios que reducen a xornada máxima legal Porcentaxe sobre o total.
Por provincias. Galicia. 2000-2004.**

	Sector		Empresa		Total Galicia	
	Nº convenios	%	Nº convenios	%	Nº convenios	%
2000						
C. Autónoma/Interprov. C. Autónoma	2	40,00	4	50,00	6	46,15
A Coruña	6	60,00	23	42,59	29	45,31
Lugo	5	62,50	6	33,33	11	42,31
Ourense	8	47,06	12	46,15	20	46,51
Pontevedra	7	46,67	47	66,20	54	62,79
Total	28	50,91	92	51,98	120	51,72
2001						
C. Autónoma/Interprov. C. Autónoma	1	50,00	3	37,50	4	40,00
A Coruña	12	70,59	26	54,17	38	58,46
Lugo	6	46,15	3	16,67	9	29,03
Ourense	6	37,50	11	50,00	17	44,74
Pontevedra	9	50,00	49	59,76	58	58,00
Total	34	51,52	92	51,69	126	51,64
2002						
C. Autónoma/Interprov. C. Autónoma	2	40,00	11	55,00	13	52,00
A Coruña	11	91,67	23	58,97	34	66,67
Lugo	7	87,50	6	35,29	13	52,00
Ourense	6	40,00	10	62,50	16	51,61
Pontevedra	7	46,67	51	66,23	58	63,04
Total	33	60,00	101	59,76	134	59,82
2003						
C. Autónoma/Interprov. C. Autónoma	2	50,00	5	62,50	7	58,33
A Coruña	7	70,00	28	57,14	35	59,32
Lugo	7	77,78	4	36,36	11	55,00
Ourense	5	38,46	16	80,00	21	63,64
Pontevedra	7	46,67	43	66,15	50	62,50
Total	28	54,90	96	62,75	124	60,78
2004						
C. Autónoma/Interprov. C. Autónoma	4	80,00	7	53,85	11	61,11
A Coruña	10	100,00	24	63,16	34	70,83
Lugo	7	87,50	6	33,33	13	50,00
Ourense	6	42,86	11	47,83	17	45,95
Pontevedra	10	55,56	39	55,71	49	55,68
Total	37	67,27	87	53,70	124	57,14

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

7.5.1.2. Regulación da xornada
Distribución irregular da xornada

Segundo reflicte o cadro 7.23a, o 2,76% dos convenios asinados (1 convenio de sector e 5 de empresa) indican unha distribución irregular da xornada.

Ademais, segundo se pode apreciar no cadro 7.23b, en 29 convenios (13,36%) indícase a posibilidade de establecer unha distribución irregular da xornada. Os traballadores aos que afectan son 78.537 (37,02%).

As cláusulas pódense resumir nas seguintes:

■ Necesidade de acordo cos representantes dos traballadores para poder establecela.

Convenios colectivos con distribución irregular da xornada. Por provincias. Galicia. 2000-2004

■ Cadro 7.23a

Sector	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	
						Nº	%
2000	1	0	1	2	1	5	9,09
2001	0	1	0	2	1	4	6,06
2002	0	1	0	1	0	2	3,64
2003	0	0	0	1	0	1	1,96
2004	0	0	0	1	0	1	1,82
Empresa							
2000	2	5	0	2	2	11	6,21
2001	1	1	1	0	3	6	3,37
2002	1	0	2	0	0	3	1,78
2003	0	1	1	0	0	2	1,31
2004	1	2	1	1	0	5	3,09
Total 2004	1	2	1	2	0	6	2,76

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Convenios colectivos que indican a posibilidade de establecer unha distribución irregular da xornada. Por Provincias. Galicia. 2004

■ Cadro 7.23b

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº	1	4	5
	%	20,00%	30,77%	27,78%
	Traballadores afectados	1.200	735	1.935
	%	21,92%	51,08%	27,99%
A Coruña	Nº	3	2	5
	%	30,00%	5,26%	10,42%
	Traballadores afectados	15.100	166	15.266
	%	22,16%	4,83%	21,33%
Lugo	Nº	4	1	5
	%	50,00%	5,56%	19,23%
	Traballadores afectados	5.027	17	5.044
	%	34,23%	2,08%	32,53%
Ourense	Nº	2	2	4
	%	14,29%	8,70%	10,81%
	Traballadores afectados	1.825	49	1.874
	%	8,14%	2,90%	7,77%
Pontevedra	Nº	3	7	10
	%	16,67%	10,00%	11,36%
	Traballadores afectados	44.700	9.718	54.418
	%	57,89%	57,86%	57,89%
Galicia	Nº	13	16	29
	%	23,64%	9,88%	13,36%
	Traballadores afectados	67.852	10.685	78.537
	%	36,10%	44,19%	37,02%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

■ Indicar se a irregularidade afecta ou pode afectar a todo o cadro de persoal ou o fai de forma diversa por seccións ou departamentos.

■ Indicar se é en certos períodos estacionais do ano (en función das previsións de carga de traballo, desprazamentos da demanda, maior ou menor produtividade, condicións climatolóxicas, etc.)

- Fixar topes mínimos e máximos de distribución.
- Sinalar o xeito de compensación destas horas.
- Indicar nos convenios de sector unha data antes da cal as empresas deben fixar a distribución da xornada no correspondente calendario laboral.
- Establecer unha periodicidade das reunións entre a dirección da empresa e os representantes legais dos traballadores para o control da xornada irregular pactada.

■ Tempo de traballo flexible. Prolongación da xornada

Recóllense cláusulas ao respecto en 21 convenios (9,68%) que afectan a 61.352 traballadores (28,92%).

Deles 5 son de sector (49.875 traballadores) e 16 de empresa (11.477 traballadores).

As cláusulas fan referencia á existencia ou á posibilidade de establecer un horario flexible, axustes nos horarios con prolongacións de xornadas e o xeito de recuperación ou compensación.

■ Traballo a quendas

En 115 convenios (53%) dos asinados este ano establécese, ou faise referencia a posibilidade de establecer, o traballo a quendas para todo ou parte do cadro de persoal dependendo do traballo ou servizo que se realice. Os traballadores afectados son 103.450 (48,77%).

Destes convenios 18 son de sector con 83.146 traballadores afectados e 97 son de empresa con 20.304 traballadores afectados.

Os tipos de cláusulas máis frecuentes pódense resumir nos seguintes:

- Indicar o tipo de quendas que se establece ou pode establecerse, sinalando o número delas e os ciclos de rotación. Noutros casos indícase o número de quendas xunto co número de traballadores en cada quenda.

Sínálase tamén nalgúns convenios se as quendas de traballo son continuadas ou partidas.

- Indicar que os traballadores terán dereito á súa quenda habitual que non se poderá cambiar.

- Establecer a posibilidade de que os traballadores entre si, e logo de comunicación ao xefe de quenda, poidan cambiar as súas quendas de traballo e os seus períodos de descanso semanal, sempre que as súas categorías e postos de traballo sexan homologables.

- Regúlanse en moitos convenios os descansos diarios, sinalando o tempo que corresponde, se se considera como tempo efectivo de traballo ou non, ou sinalando para os traballadores que debido ao seu posto de traballo non poidan desfrutalo a posibilidade de acumulación a días completos de descanso desfrutables dentro do ano natural e mediante calendario elaborado para o efecto e pactado coa representación legal dos traballadores.

■ Descansos

Regúlanse os descansos en 122 convenios (56,22%) que afectan a 107.483 traballadores (50,67%).

Refírense estas cláusulas aos descansos mínimos diarios, semanais e entre xornadas.

Respecto do descanso mínimo diario, establécese como tempo de traballo efectivo en 77 convenios (35,48%), que afectan a 64.789 traballadores (30,54%). Deles 12 son de sector (58.460 traballadores) e 65 de empresa (6.329 traballadores).

Son 9 convenios (4,15%) os que indican que o descanso mínimo diario non se considera como tempo de traballo efectivo. Os traballadores aos que afectan son 3.229. Só un deles é de sector (1.985 traballadores)

Establécense nalgúns convenios períodos de descanso rotativos na xornada de traballo acordados entre a dirección e os representantes dos traballadores e noutros indícase as horas concretas nas que se debe realizar:

■ Horarios

Son 51 convenios (23,5%) os que fixan o horario (61.171 traballadores). Deles 7 son de sector (56.483 traballadores) e 44 de empresa (4.688 traballadores).

7.5.2. Horas extraordinarias

Son 171 (78,80%) os convenios que regulan dalgún xeito as horas extraordinarias. Deles 132 son de empresa e 39 de sector:

Os traballadores aos que afectan son 192.096 (90,56%).

O tipo de cláusulas que recollen é similar ao de anos anteriores, podendo resumilas nas seguintes:

■ Retribución das horas extraordinarias

A regulación da retribución das horas extraordinarias é o tipo de cláusula máis habitual. Faise indicando o valor ou a súa compensación con tempo de descanso ou dos dous xeitos.

Son tres as formas que se utilizan para fixar a retribución destas horas: indicando unha porcentaxe de incremento que se aplica sobre o valor das horas normais, sinalando unha contía concreta ou establecendo unha fórmula para o cálculo do seu valor.

Nalgúns convenios sinálanse porcentaxes distintas a partir dun certo número de horas extras realizadas no día.

Cando a compensación se fai en tempo de descanso indícase ademais do que corresponde por cada hora extraordinaria realizada, a posibilidade ou non de acumular os descansos para desfrutalos en días ou semanas completos, así como a posibilidade ou non de acumulalos ás vacacións ou a festivos.

Nalgúns casos indícase un prazo de tempo no que se ten que desfrutar o descanso (entre a data de realización e o final do mes seguinte, regularización cada dous meses e desfrute na segunda quincena do terceiro mes, nos catro meses seguintes á súa realización...)

Normalmente o desfrute dos descansos queda sempre supeditado ao acordo entre as partes e ás necesidades do servizo.

Indícase tamén nalgún caso a posibilidade do traballador de optar entre cobrar o importe das horas extraordinarias, ou cambiar unha hora extraordinaria por unha de descanso e cobrar a diferenza entre ambos os valores (horas extraordinarias menos horas normais).

Refírense algúns convenios a quen lle corresponde a opción entre o descanso ou a compensación económica pola realización de horas extraordinarias (á empresa, ao traballador ou o 50 por 100 á empresa e o 50 por 100 restante ao traballador).

Á hora de establecer a compensación destas horas, faise unha distinción entre as horas extraordinarias normais, as festivas e as nocturnas, aplicando porcentaxes maiores para estas últimas, tanto na compensación económica como no tempo de descanso.

Xeralmente considéranse festivas as realizadas en domingo e días festivos declarados legalmente, pero tamén hai convenios que indican os sábados ou os días libres, figúren ou non como festivos no calendario.

Indican algúns convenios cal é o horario que se considera nocturno para estes efectos (normalmente 22 horas a 6 horas, 22 horas a 7 ou 8 horas e 23 horas a 7 horas)

Nalgún caso establécense distintos tipos de horas extra, e polo tanto de retribución, segundo os tramos horarios ao longo do día que se indican.

■ Redución ou supresión das horas extraordinarias

Son 45 (20,74%) os convenios que establecen a supresión das horas extraordinarias habituais. Estes convenios afectan a 21.043 traballadores (9,92%).

En 35 convenios (16,13%) indícase a redución ao mínimo das horas extras ou redución do número máximo establecido no Estatuto dos Traballadores. Os traballadores afectados por estes convenios son 33.913 (15,99%).

Establecen algúns convenios un número concreto de horas extraordinarias por sección ou servizo que, no caso de que se superase, suporía a creación dun novo posto de traballo ou a contratación do número de traballadores necesario para substituír a realización das ditas horas extraordinarias.

Sínálase tamén nalgún convenio que durante o período de inactividade do persoal fixo—descontinuo non se realizarán horas extraordinarias de ningunha índole, excepto aquelas de forza maior que se acordarán co comité de empresa.

■ Control das horas extraordinarias

Para o control das horas extraordinarias establécese nalgúns convenios a necesidade de levar un rexistro delas por traballador e sección ou departamento, indicando tamén as causas desas horas, e entregando esta información aos representantes dos traballadores.

Hai convenios que indican a periodicidade coa que debe producirse a información aos representantes dos traballadores, que xeralmente é mensual ou trimestral. Nalgún convenio indícase unha periodicidade semanal.

Establecen outros convenios o número máximo de horas extraordinarias que se poden realizar ao día, ao mes e ao ano.

■ Horas extraordinarias estruturais

Defínese este tipo de horas en 62 convenios (28,57%) que afectan a 123.242 traballadores (58,10%).

Deles 19 son de sector (o 34,55%) e afectan a 118.419 traballadores (63,01%) e 43 son de empresa (o 26,54%) e afectan a 4.823 traballadores (19,95%).

■ Outras cláusulas

Algúns convenios teñen cláusulas que se refiren á antelación con que hai que avisar ao traballador para a realización das horas extraordinarias.

Outros convenios límtanse a remitir aos convenios sectoriais ou á lexislación vixente todo o referente ás horas extraordinarias.

7.5.3. Vacacións

Á hora de fixar as vacacións nos convenios asinados este ano, indícase maioritariamente días naturais ou 1 mes natural.

Os convenios que as indican exclusivamente en días laborables son 21 (9,68%), e afectan a 18.094 traballadores (8,53%). Deles 3 son de sector e afectan a 16.470 traballadores, e 18 son de empresa con 1.624 traballadores afectados.

■ Cadro 7.24

**Evolución dos convenios colectivos con vacacións de máis de 30 días naturais.
Por provincias. Galicia. 2000-2004**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2000	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	17,65	1	6,67	4	7,27
2001	0	0,00	2	11,76	4	30,77	4	25,00	10	55,56	20	30,30
2002	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	20,00	3	20,00	6	10,91
2003	1	25,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	6,67	2	3,92
2004	1	20,00	1	10,00	1	12,50	2	14,29	2	11,11	7	12,73
Empresa												
2000	3	37,50	11	20,37	7	38,89	3	11,54	15	21,13	39	22,03
2001	1	12,50	8	16,67	6	33,33	2	9,09	15	18,29	32	17,98
2002	2	10,00	5	12,82	3	17,65	0	0,00	5	6,49	15	8,88
2003	0	0,00	3	6,12	4	36,36	1	5,00	3	4,62	11	7,19
2004	0	0,00	5	13,16	3	16,67	0	0,00	6	8,57	14	8,64
Total 2004	1	5,56	6	12,50	4	15,38	2	5,41	8	9,09	21	9,68

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

■ Cadro 7.25

**Convenios colectivos que fixan criterios ou datas nas vacacións. Por provincias.
Galicia. 2002 - 2004**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2002	4	80,00	11	91,67	7	87,50	15	100	13	86,67	50	90,91
2003	3	75,00	9	90,00	9	100,00	13	100	12	80,00	46	90,20
2004	4	80,00	10	100,00	7	87,50	14	100,00	16	88,89	51	92,73
Empresa												
2002	20	100,00	34	87,18	16	94,12	14	87,50	70	90,91	154	91,12
2003	8	100,00	43	87,76	9	81,82	16	80,00	62	95,38	138	90,20
2004	12	92,31	38	100,00	17	94,44	18	78,26	66	94,29	151	93,21
Total 2004	16	88,89	48	100,00	24	92,31	32	86,49	82	93,18	202	93,09

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Segundo se pode apreciar no cadro 7.24, son 21 os convenios que indican máis de 30 días naturais de vacacións. Deles 7 son de sector e 14 de empresa.

Os traballadores aos que afectan estes convenios son 13.196 (6,22%).

En 202 convenios (o 93,09%) establécense criterios para regular as vacacións ou datas de preferencia para o seu desfrute (cadro 7.25). Os traballadores aos que afectan son 206.298 (97,25%).

Os criterios recollidos pódense resumir nos seguintes:

■ Establecer o desfrute das vacacións de xeito continuado ou a posibilidade de fraccionadas en dous ou máis períodos.

Hai convenios que sinalan expresamente o xeito de facelo, pero outros indican que a decisión debe ser por acordo entre a empresa e os representantes dos traballadores ou co propio traballador.

Outros convenios indican a elección da metade do período vacacional polo empresario e a outra metade polo traballador.

Tamén se sinala nalgúns casos a duración mínima de cada período no caso de fraccionadas.

Indícase tamén nalgúns convenios que con independencia do calendario establecido, e dependendo das necesidades do servizo poderán concederse días libres á conta das vacacións, sen que en ningún caso a súa duración acumulada anual sexa superior ao 50% do período vacacional.

■ Posibilidade por parte da empresa de excluír do período de vacacións o que coincida co de maior actividade produtiva ou escollelo en función das necesidades dos clientes.

Tamén se exclúen nalgúns casos para certo persoal e como consecuencia da natureza do seu traballo, os períodos que coincidan cos do resto do persoal (mantemento, etc)

■ Establecemento de quendas rotativas para o desfrute das vacacións

As preferencias na elección das quendas que se sinalan son a antigüidade e os traballadores con responsabilidades familiares para que coincidan coas vacacións escolares.

Indícase nalgúns convenios a posibilidade de cambialas entre os traballadores sempre que isto non implique problemas de tipo organizativo (hai convenios nos que se indica que teñen que ser traballadores da mesma categoría profesional).

■ Sinalar os meses ou períodos nos que preferentemente se deben desfrutar as vacacións.

Nalgúns convenios sinálanse datas só para unha parte das vacacións.

■ Obrigatoriedade de inicio das vacacións en día laborable e/ou prohibición de comezo en venres, sábado, domingo, festivo, día de descanso do traballador ou día anterior a festivo. Nalgún convenio indícase a obrigatoriedade de comezo en luns.

■ Indicar un número mínimo de días laborables de vacacións aínda que se fixen estas en días naturais.

■ Posibilidade, por acordo entre a empresa e o traballador, de que as festas aboables e non recuperables traballadas poidan acumularse ás vacacións anuais.

■ Establécese tamén nalgúns convenios que cando no desfrute de vacacións coincida algún festivo local ou nacional, eses días desfrutaranse a maiores.

Noutros convenios indícase que no caso de que as vacacións sexan fraccionadas por proposta da empresa, non se teñen en conta os días festivos nin os domingos.

■ Días adicionais de vacacións se se cumpren algunha das seguintes circunstancias:

Traballadores que teñan completados os períodos de antigüidade que se sinalan no convenio (15, 20, 25, 30 o máis anos de servizo).

Traballadores maiores dunha certa idade (normalmente 50 anos).

Traballadores que ao inicio do desfrute das vacacións se encontren desprazados en lugar distinto ao da súa residencia habitual, en concepto de tempo de viaxes de ida e regreso ao mesmo centro de traballo, se o tempo de cada viaxe excede de 4 horas, computadas en medios de locomoción públicos.

■ Vacacións embarazadas

As cláusulas máis frecuentes refírense a que a traballadora embarazada terá dereito a escoller a data das súas vacacións regulamentarias (nalgúns casos indícase sempre e cando as una á baixa por maternidade).

Noutros convenios indícase que no caso de baixa por maternidade, cando esta situación coincida co período vacacional, quedará interrompido o dito período e poderán desfrutarse as vacacións unha vez finalizado o permiso por maternidade (nalgún caso engádese sempre e cando causen alta antes de finalizar o ano natural).

■ Primas por vacacións fóra de certos períodos

Veñen recollidas en 28 convenios (12,90%) e afectan a 8.626 traballadores (4,07%)

Nalgúns convenios son primas monetarias e noutros engádense días ás vacacións.

Normalmente indícase que se ten dereito a elas cando é por petición da empresa que se desfrutan as vacacións fóra do período sinalado, e non cando é por desexo do traballador.

■ Antelación coa que debe negociarse e publicarse o calendario de vacacións.

■ Retribución das vacacións

Nalgúns convenios o que se fai é fixar unha contía na táboa salarial e noutros indícase que se retribúen segundo o salario real.

Hai convenios que enumeran os conceptos que integran a remuneración (salario base e antigüidade e complementos).

Respecto dos complementos de transporte a asistencia hai convenios que os exclúen expresamente e outros que os inclúen.

Outros indican que a retribución será a media obtida por todos os conceptos, polas retribucións salariais ou polos conceptos que cita expresamente o convenio nos tres meses anteriores á data de iniciación destas. Nalgúns casos exceptúan expresamente as horas extraordinarias e as gratificacións extraordinarias.

Indícase noutros convenios que a retribución correspondente aos períodos de vacacións será igual que o resto dos meses do ano.

Engádese tamén nalgún caso ao salario base máis antigüidade a participación en beneficios.

Por último indicar que se establece tamén nalgúns convenio unha bolsa de vacacións.

■ Interrupción das vacacións por incapacidade temporal

Son 81 (37,33%) os convenios con este tipo de cláusulas e afectan a 111.402 traballadores (52,52%).

Distínguese neste tipo de cláusulas se a incapacidade temporal se produce antes ou durante as vacacións.

Os convenios que indican a interrupción das vacacións no caso de incapacidade temporal antes de comezar as vacacións son 64 (29,49%) e afectan a 96.786 traballadores (45,63%).

Deles 23 son de sector (41,82%) e afectan a 90.175 traballadores (47,98%) e 41 son de empresa (25,31%) con 6.611 traballadores afectados (27,34%).

Os convenios que indican a interrupción das vacacións no caso de incapacidade temporal durante o seu desfrute son 37 (17,05%) e afectan a 22.359 traballadores (10,54%).

Deles 6 son de sector (10,91%) con 17.090 traballadores afectados (9,09%) e 31 son de empresa (19,14%) con 5.269 traballadores afectados (21,79%).

Neste tipo de cláusulas indícase na maioría dos casos que as vacacións deberán desfrutarse unha vez producida a alta pero sempre que sexa dentro do ano natural, negociando a empresa e o traballador o período de mutuo acordo. Hai convenios non obstante que indican a posibilidade de desfrutalas ata o 15 ou o 31 de xaneiro do ano seguinte e incluso de acumulalas para o ano seguinte.

Indícase nalgúns convenios que no caso de que unha persoa en situación de IT obtéña a alta dentro do período previsto para as súas vacacións, desfrutará vacacións os días que lle quedan dentro do referido período, quedando o resto para desfrutalo fóra do período de vacacións de mutuo acordo entre traballador e servizo.

Nalgúns convenios indícase que non se aplican estas cláusulas no caso de vacacións de todo o centro de traballo.

Inclúense cláusulas tamén que establecen que no caso de producirse colisións de intereses entre os traballadores que modifican o seu cadro de vacacións como consecuencia da baixa médica e aqueloutros da mesma unidade ou servizo que xa as teñan programadas, terán estes últimos preferencia sobre aqueles.

Tamén se supedita este dereito en moitos convenios ás necesidades do servizo.

7.5.4. Permisos

Melloran dalgún xeito os permisos establecidos no Estatuto dos Traballadores 188 dos convenios asinados este ano (86,64%). Os traballadores aos que afectan son 203.226, o que supón un 95,80% do total.

Destes convenios 46 son de sector con 180.065 traballadores afectados e 142 son de empresa con 23.161 traballadores afectados.

As melloras nuns casos consisten en aumentar o número de días de permiso aos que se ten dereito e noutros o que se fai e ampliar os casos que dan dereito aos permisos ou diminuír os requisitos necesarios.

Os criterios que se establecen cando se aumentan os días de permiso retribuído aos que se ten dereito, refírense nuns convenios á necesidade de ter que facer un des-

prazamento, indicando nuns casos que sexa fóra da localidade, da provincia ou de Galicia e noutros casos indicando un número concreto de quilómetros. Outros convenios o requisito que esixen é a convivencia.

7.5.4.1. Ampliación dos permisos ás parellas de feito

Amplían o dereito aos permisos retribuídos para as parellas de feito 89 convenios, o 41,01% do total. Os traballadores afectados son 113.231, o que supón un 53,38% do total.

25 destes convenios son de sector e afectan a 95.268 traballadores e os de empresa son 64 con 17.963 traballadores afectados.

Hai convenios nos que se indica que os permisos son os mesmos que para o cónxuxe, incluíndo os días por matrimonio, que se estenden para o caso de inscrición no rexistro correspondente.

Outros convenios establecen os mesmos permisos que para o cónxuxe con excepción do permiso por matrimonio e noutros amplían para as parellas de feito o dereito aos permisos retribuídos nos casos de enfermidade grave, falecemento e maternidade.

Respecto da xustificación, nos convenios que fan referencia a ela, indican que debe ser mediante certificado do concello ou do rexistro de parellas de feito se existe, o libro de familia ou calquera outro medio co que a convivencia quede debidamente xustificada.

Nalgúns convenios esíxese in mínimo de tempo de convivencia (1, 2 ou 3 anos).

7.5.4.2. Permisos por asuntos propios

Establecen o dereito a permisos por asuntos propios 76 convenios (35,02%). Os traballadores afectados son 44.108 (20,79%).

O número de días que indican van desde 1 ata 15.

As cláusulas refírense entre outras as seguintes circunstancias:

- Necesidade ou non de que exista xustificación para desfrutalos.
- Posibilidade ou non acumulalos ás vacacións e festivos.
- Prazo de antelación mínima das solicitudes (excepto casos de forza maior).
- Prazo para resolver as solicitudes.
- Necesidade de motivación da denegación.
- Posibilidade, no caso de non esgotalos no ano, de desfrutalos ata o 15 ou o 31 de xaneiro do ano seguinte.
- Límites para o seu desfrute.

Algúns convenios indican as necesidades do servizo e outros establecen un número e/ou porcentaxe máximos de traballadores que poden desfrutalos simultaneamente.

Tamén se exclúen certos días ou os períodos de maior actividade da empresa para poder desfrutalos.

Establécese nalgún caso a necesidade dunha antigüidade mínima na empresa para poder desfrutalos (3 meses).

Sinalase nalgún convenio que deben desfrutarse un número mínimo de días en cada semestre, e noutros indícase o número máximo de días que se poden acumular:

7.5.4.3. Permisos non retribuídos

Recollen esta posibilidade 63 convenios (29,03%). Os traballadores afectados son 84.683 (39,92%).

Destes convenios 11 son de sector (20%) e afectan a 78.124 traballadores (41,57%) e 52 son de empresa (32,10%) con 6.559 traballadores afectados (27,13%).

As cláusulas máis frecuentes refírense ao seguinte:

- Sinalar a duración máxima e mínima e o tempo que debe mediar entre dous períodos de licenza.
- Condicionar estes permisos ás necesidades do servizo e a que sexan por causa xustificada.
- Esixencia dunha determinada antigüidade para ter dereito a eles.
- Antelación coa que debe facerse a solicitude.
- Número máximo de traballadores que poden coincidir con este permiso.
- Establécese nalgúns convenios que non se poden acumular a vacacións nin a outras licenzas.

Hai convenios que establecen esta posibilidade de días non retribuídos para ampliar os permisos retribuídos por enfermidade grave.

7.5.5. Conciliación da vida laboral e familiar

Existen cláusulas relacionadas coa conciliación da vida laboral e familiar en 102 convenios (47%). Os traballadores aos que afectan son 88.840 (41,88%).

En moitas destas cláusulas o que se fai é remitir ou recoller, total ou parcialmente, o indicado na lexislación vixente, ou ben adaptar os permisos ao regulado na lei.

Respecto das cláusulas que varían o sinalado na lexislación vixente podemos sinalar o seguinte:

- Hai convenios que melloran o indicado na lei para o permiso de lactación, ampliándoo a dúas horas diarias. Nalgúns casos tamén se amplía a idade do fillo ata os 12 meses.
- Outros convenios con respecto do sinalado nos permisos para quen por razóns de garda legal teña ao seu coidado algún menor de seis anos ou maior diminuído físico ou psíquico, indican que terá dereito á diminución da súa xornada de traballo no tempo que o interesado estime preciso, con redución proporcional das súas retribucións. Nalgúns casos amplíase a idade ata os 7, 8 ou 9 anos e tamén se indica un número mínimo de horas de traballo á semana.
- Sinalan algúns convenios axudas por gardería para financiar os gastos derivados da atención en garderías dos fillos dos traballadores (xeralmente establécese unha contía).

Hai casos nos que se establece un límite de ingresos familiares para ter dereito a esta axuda.

■ Indican algúns convenios que na organización das quendas teranse en conta as circunstancias persoais de cada empregado sempre que non deteriores a organización do traballo.

■ Establécese nalgún convenio a posibilidade de solicitar o réxime de xornada continua ata que o fillo cumpra os nove meses, así como que se lle dispense de traballar catro tardes á semana para o persoal que teña que encargarse do coidado do cónxuxe ou dun familiar por vínculo de consanguinidade ou adopción ata o 1º grao, que sexa minusválido físico, psíquico ou sensorial, ou que por razóns de idade, accidente ou enfermidade non poida valerse por si mesmo e non desempeñe unha actividade retribuída.

■ Tamén se indica nalgún convenio a posibilidade de modificar a distribución horaria da xornada laboral, sempre que non supoña unha diminución do horario de atención ao público e non se menoscabe o correcto funcionamento do servizo. Sinálase tamén que a medida adoptada deberá ter certa continuidade.

■ Regúlase en varios convenios a concesión de permisos para acompañar a familiares a consultas médicas durante a xornada de traballo.

Nalgúns destes convenios establécese a posibilidade de asistir a consultas, tratamentos ou exploracións durante a xornada de traballo, sempre que estas asistencias estean debidamente xustificadas e non se poida acudir fóra do horario de traballo, acompañando ao cónxuxe (parella de feito), fillos menores de idade, pais ou outro convivinte.

Hai casos nos que se limitan estes permisos segundo a idade, esixindo no caso dos pais que sexan maiores de 65 ou 70 anos e dos fillos que sexan menores de 12, 13, 14 ou 18 anos. Se se trata de diminuídos físicos ou psíquicos non hai límite de idade.

Para os familiares e conviventes requírese ás veces que teñan unha discapacidade superior ao 33%.

Limitáase nalgúns casos o número de veces ao mes ou ao ano que se pode acudir ou indícase un número máximo de horas.

■ Respecto das excedencias neste tema, a maioría dos convenios remiten ou recollen o indicado na lexislación vixente.

Amplíanse nalgúns convenios os períodos de excedencia para coidado de familiares a 18 meses, dous anos e tres anos.

Nalgúns deses convenios limitáase a familiares de primeiro grao de consanguinidade ou ao primeiro de afinidade e noutro esíxese que fose declarado minusválido con necesidade de recibir coidados permanentes ou que estivese en situación de gran invalidez.

7.5.6. Absentismo

En 90 convenios adoptase algunha medida concreta ou recóllense cláusulas sobre o control do absentismo.

Estes convenios supoñen o 41,48% dos asinados este ano e afectan a 148.738 traballadores, un 70,12% do total. Deles 19 son de sector (34,55%) con 129.519 traballadores afectados (68,91%) e 71 son de empresa (43,83%) con 19.219 traballadores afectados (79,48%).

Entre as cláusulas que recollen pódense sinalar as seguintes:

■ Establecemento de primas ou complementos en función da asistencia e/ou produtividade.

Respecto do número de convenios que establecen complementos de asistencia e puntualidade xa se fixo mención no apartado deste informe sobre a estrutura salarial.

Como xa se dicía no citado apartado, na maioría dos casos, na regulación dos complementos recóllese detalladamente o procedemento segundo o cal se perden ou se producen descontos neles por faltas de puntualidade e asistencia, facendo ás veces unha relación de cales son as ausencias que se teñen en conta para estes efectos e cales non.

■ En 19 convenios fanse depender os complementos por incapacidade temporal do índice de absentismo. As cláusulas refírense ao seguinte:

Algúns convenios fano só cando a incapacidade temporal é por enfermidade común e outros en todos os casos.

Nalgúns convenios establécense índices de absentismo distintos segundo as seccións.

Hai convenios que suprimen completamente o complemento e outros que indican porcentaxes de complemento distintas ou modifican o día a partir do que se aboa.

Establécese nalgún convenio unha parte da porcentaxe do complemento en función do absentismo individual do afectado nun certo período.

■ Condicionar unha parte do incremento salarial (0,1%) a que o absentismo non supere un certo índice que se indica.

■ Establecemento de pagas mensuais, primas ou gratificacións extraordinarias por redución do absentismo.

Nuns convenios indícase que se perderán total ou parcialmente conforme ao baremo que se indica por faltas inxustificadas de asistencia ou de puntualidade, e noutros fíxanse unhas porcentaxes que se aplican segundo os tramos de índices de absentismo.

■ Desconto das retribucións correspondentes ao tempo de traballo nos casos de falta inxustificada de asistencia, sen prexuízo das responsabilidades disciplinarias a que poida dar lugar.

■ Comprobación das baixas por incapacidade temporal polos servizos médicos da empresa.

■ Fixar índices absolutos de absentismo como obxectivo específico para alcanzar durante a vixencia do convenio.

■ Potenciación dos instrumentos de control e de redución do absentismo laboral así como da realización dos estudos necesarios sobre as súas causas.

■ Ter en conta o absentismo entre os criterios á hora da valoración das candidaturas para a promoción profesional.

■ Outras cláusulas refírense á información aos representantes dos traballadores sobre o absentismo e á creación de comisións de vixilancia.

7.6. Outras cláusulas

O cadro 7.26 ofrece unha visión xeral dalgunhas das cláusulas que aparecen recollidas cada vez en maior número de convenios e que seguidamente analizaremos.

**Relación de determinadas cláusulas pactadas.
Porcentaxe sobre o total. Galicia. 2004**

■ Cadro 7.26

	Nº Convenios	% sobre o total
Melloras sociais	204	94,01%
Saúde laboral	207	95,39%
Mobilidade xeográfica	31	14,29%
Mobilidade funcional	75	34,56%
Promoción, ascensos	99	45,62%
Formación profesional	114	52,53%
Crédito de horas sindicais	97	44,70%
Desconto cota sindical	44	20,28%
Clasificación profesional	115	53,00%
Sometemento AGA	47	21,66%
Ingreso no traballo	139	64,06%
Periodo de proba	87	40,09%
Contratación ETT	44	20,28%
Discriminación	59	27,19%
Acoso	39	17,97%
Réxime disciplinario	90	41,47%
Dereitos lingüísticos	29	13,36%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

7.6.1. Melloras sociais

O 94,01% dos convenios asinados este ano inclúen cláusulas deste tipo (cadro 7.27). Os traballadores afectados son 208.361 (98,23%).

Sínálase respecto deste tipo de cláusulas xeralmente o obxecto da axuda e os requisitos, e nalgúns casos tamén a tramitación.

Entre os tipos de cláusulas que recollen pódense destacar os seguintes:

■ Complementos ás prestacións da Seguridade Social nos casos de incapacidade temporal.

Os máis frecuentes son nos casos de accidente de traballo e enfermidade profesional. Establéceno 181 convenios (83,41%), dos que 47 son de sector e 134 de empresa, e que afectan a 147.562 traballadores (69,56%).

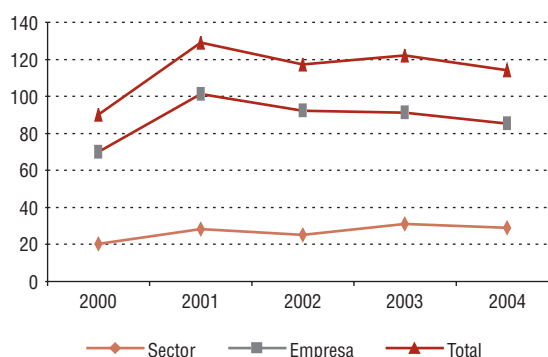
Os complementos no caso de enfermidade común establéceno 138 convenios (63,59%) dos que 33 son de sector e 105 de empresa. Os traballadores aos que afectan son 72.484 (34,17%).

Establécese un complemento no caso de hospitalización en 101 convenios (46,54%), dos que 31 son de sector e 70 de empresa. Os traballadores afectados son 154.780 (72,97%).

Cadro 7.27
**Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de melloras sociais.
Por provincias. Galicia. 2000-2004**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2000	5	100,00	10	100,00	8	100,00	16	94,12	15	100,00	54	81,82
2001	2	100,00	17	100,00	11	84,62	13	81,25	18	100,00	61	92,42
2002	4	80,00	12	100,00	7	87,50	14	93,33	13	86,67	50	90,91
2003	3	75,00	10	100,00	9	100,00	12	92,31	13	86,67	47	92,16
2004	4	80,00	10	100,00	8	100,00	13	92,86	17	94,44	52	94,55
Empresa												
2000	8	100,00	46	85,19	18	100,00	25	96,15	71	100,00	168	94,92
2001	6	75,00	41	85,42	17	94,44	19	86,36	76	92,68	159	89,33
2002	20	100,00	34	87,18	16	94,12	13	81,25	71	92,21	154	91,12
2003	8	100,00	44	89,80	10	90,91	17	85,00	64	98,46	143	93,46
2004	13	100,00	37	97,37	17	94,44	18	78,26	67	95,71	152	93,83
Total 2004	17	94,44	47	97,92	25	96,15	31	83,78	84	95,45	204	94,01

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Na maioría dos casos o complemento é superior no caso de accidente de traballo ou enfermidade profesional. En 43 convenios (15.565 traballadores) non existe diferenza.

As cláusulas normalmente indican o complemento que hai que aplicar e sobre que se aplica, así como se existe unha limitación nos días que se percibe. Tamén se refiren en moitos casos ao procedemento de control das baixas.

Existe outro tipo de cláusulas nas que se fai depender estes complementos do índice de absentismo na empresa.

■ Axudas para estudos dos traballadores e dos seus fillos.

O tipo de axuda é nuns casos unha cantidade fixa e noutros engádese tamén unha porcentaxe dos gastos de matrícula e libros oficiais do curso.

■ Axudas por matrimonio, natalidade e defunción

A axuda consiste nunha contía económica.

■ Axudas a traballadores que teñan ao seu cargo familiares con discapacidades.

Consiste xeralmente nunha contía mensual. Nalgúns casos sinálase que co fin de axudar á formación e recuperación destas persoas concédese unha subvención anual.

■ Cantidades a tanto alzado por xubilación, falecemento ou invalidez

Hai casos nos que se indica o dereito a vacacións retribuídas.

Tamén se indican nalgúns convenios cantidades a tanto alzado por anos de servizo.

Existen algúns convenios que sinalan un complemento das prestacións da Seguridade Social nestes casos.

■ Préstamos ou anticipos reintegrables

Especifícase nalgúns casos o procedemento, condicións e límites detalladamente.

■ Fondo social e/ou asistencial

Sinálase nalgúns convenios a existencia dun Fondo social e/ou asistencial indicando a dotación que ten ou comprometéndose a dotalo na contía necesaria.

■ Pólizas de seguros

Veñen recollidas cláusulas ao respecto en 170 convenios (42 de sector e 128 de empresa) que afectan a 182.046 traballadores.

■ Plans de pensións

Recóllense en 15 convenios que afectan a 2.627 traballadores

■ Gastos médicos e sanitarios.

Inclúense nalgúns casos tamén gastos no caso de próteses dentarias, de visión, auditivas e ortopédicas.

■ Produtos da empresa

Nuns casos sinálanse descontos nas compras e noutros facilidades na financiación

■ Outras cláusulas refírense á existencia de comedores e economatos.

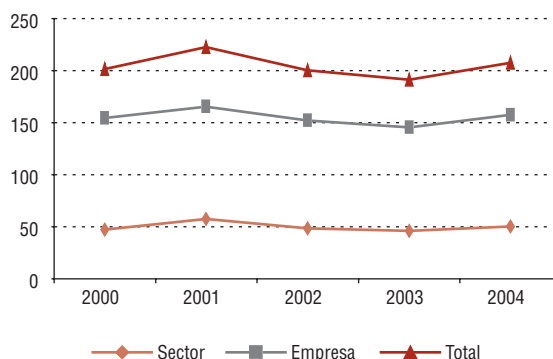
Por ultimo sinalar respecto deste tipo de cláusulas que tamén se estenden nalgúns convenios estes dereitos ás parellas de feito.

■ Cadro 7.28

Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de saúde laboral.
Por provincias. Galicia. 2000-2004

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2000	4	80,00	9	90,00	8	100,00	12	70,59	14	93,33	47	85,45
2001	2	100,00	14	82,35	11	84,62	12	75,00	18	100,00	57	86,36
2002	4	80,00	11	91,67	7	87,50	12	80,00	14	93,33	48	87,27
2003	4	100,00	9	90,00	8	88,89	11	84,62	14	93,33	46	90,20
2004	4	80,00	9	90,00	8	100,00	11	78,57	18	100,00	50	90,91
Empresa												
2000	6	75,00	48	88,89	15	83,33	22	84,62	63	88,73	154	87,01
2001	6	75,00	42	87,50	16	88,89	19	86,36	82	100,00	165	92,70
2002	17	85,00	33	84,62	15	88,24	15	93,75	72	93,51	152	89,94
2003	8	100,00	44	89,80	11	100,00	17	85,00	65	100,00	145	94,77
2004	13	100,00	35	92,11	17	94,44	22	95,65	70	100,00	157	96,91
Total 2004	17	94,44	44	91,67	25	96,15	33	89,19	88	100,00	207	95,39

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

7.6.2. Saúde laboral

No 95,39% dos convenios asinados este ano existen cláusulas sobre saúde laboral (cadro 7.28). Os traballadores afectados son 201.969 (95,21%).

Destes 207 convenios 50 son de sector (90,91%) con 178.057 traballadores afectados (94,74%) e 157 son de empresa (96,91%) con 23.912 traballadores afectados (98,89%).

Moitas das cláusulas que recollen estes convenios remiten ou reproducen, total ou parcialmente, o indicado na Lei de Prevención de Riscos Laborais e nos regulamentos que a desenvolven, indicando noutros casos a necesidade do estrito cumprimento do neles sinalado.

Os temas nos que máis se incide nestas cláusulas pódense resumir nos seguintes:

■ Roupas de traballo

Recollen cláusulas sobre este tema 178 convenios (82,03%) que afectan a 185.700 traballadores (87,54%).

Deles 45 son de sector (81,82%) con 173.962 traballadores afectados (92,56%) e 133 son de empresa (82,10%) con 11.738 traballadores afectados (48,54%).

Nestas cláusulas indícase normalmente o tipo de peza, o número delas que se entrega e a periodicidade con que se ten que facer, así como a reposición por deterioro. Tamén se indica a súa obrigatoriedade de uso durante a xornada laboral e/ou prohibición de facelo fóra dela.

Sínálase tamén nalgúns casos a quen lle corresponde a limpeza destas pezas.

En 106 destes convenios (25 de sector e 81 de empresa) faise referencia aos **equipos ou prendas de protección individual**. Os traballadores afectados son 73.914.

Sínálase nestas cláusulas nuns casos o tipo e características das pezas que se deben subministrar así como a periodicidade de entrega e reposición por deterioro. Noutros casos faise referencia á obriga por parte da empresa de facer entrega deste tipo de prendas remitindo ao sinalado ao respecto na lexislación vixente.

■ Revisións médicas.

Teñen cláusulas ao respecto 119 convenios (54,84%) que afectan a 173.757 traballadores (81,91%).

Deles 38 son de sector (69,09%) e afectan a 167.057 traballadores (88,89%) e 81 son de empresa (50%) e afectan a 6.700 traballadores (27,71%).

As cláusulas refírense maioritariamente á periodicidade mínima coa que deben realizarse e á posibilidade de facer revisións específicas máis frecuentes polo risco do posto de traballo.

Regúlase nalgúns convenios se se realizan dentro da xornada laboral e o contido mínimo deste recoñecemento.

Sinálase tamén que a empresa deberá facerse cargo do transporte en caso de que se realice fóra do centro de traballo.

Faise referencia nalgúns convenios a medidas preventivas específicas como por exemplo campañas de vacinación.

Outras cláusulas refírense ao carácter confidencial dos resultados e á entrega de copia deles aos traballadores.

Sinalar por último respecto destes dous tipos de cláusulas que en 62 dos 207 convenios que teñen cláusulas sobre saúde laboral, estas refírense exclusivamente á roupa de traballo e/ou ás revisións médicas.

18 destes convenios son de sector e 44 son de empresa. Os traballadores aos que afectan son 35.678.

■ **Protección á maternidade.**

Teñen cláusulas ao respecto 45 convenios (20,74%) dos que 14 son de sector e 31 son de empresa. Os traballadores aos que afectan son 32.347 (15,25%).

Nestas cláusulas recóllense, entre outras, as seguintes medidas:

- A posibilidade de cambio de posto se existe risco para a traballadora ou para o seu fillo (indícase en 33 convenios).
- A posibilidade de cambio de quenda (indícase en 11 convenios).
- A prohibición do traballo nocturno (indícase en 4 convenios).
- A prohibición de traballo penoso ou perigoso (indícase en 11 convenios).

Nalgúns convenios recóllese o sinalado no artigo 26 da Lei de prevención de riscos laborais sobre protección á maternidade, e noutros remítese ao indicado na lexislación vixente.

■ **Formación**

Recollen cláusulas sobre formación en materia de seguridade e saúde 27 convenios (12,44%) dos que 9 son de sector e 18 de empresa.

Os traballadores afectados son 84.413 (39,79%).

Refírense estas cláusulas, que recollen moito do sinalado na Lei de Prevención de Riscos Laborais, tanto á formación dos traballadores en xeral como á dos delegados de prevención.

Sinálase respecto da formación en materia de saúde laboral que xunto co adestramento profesional son elementos esenciais para a mellora das condicións de traballo e seguridade, significando a súa importancia como elemento de prevención e comprométense así mesmo a realizala de forma eficiente.

Indícase así nalgúns convenios que a empresa garanta que todos os seus traballadores recibirán unha formación teórica e práctica suficiente e adecuada en materia preventiva. Esta deberá desenvolverse tanto no momento da súa contratación, calquera

que sexa a modalidade ou duración, como cando se produzan cambios nas funcións que desempeñan ou se introduzan novas tecnoloxías ou cambios nos equipos de traballo, ou materiais que poidan ocasionar riscos para o propio traballador ou para os seus compañeiros ou terceiras persoas, con especial atención á reciclaxe en materia preventiva para traslados ou situacións de especial risco.

Tamén se refiren a que a formación deberá ser facilitada polo empresario polos seus propios medios ou mediante concerto con organismos ou entidades especializadas na materia, debendo adaptarse á avaliación dos riscos e á aparición doutros novos, repetíndose periodicamente se fose necesario.

Sínálase nalgúns convenios que debe realizarse preferentemente en horario de traballo.

Respecto da formación en materia de seguranza e saúde laboral para os delegados de prevención as cláusulas refírense a que debe atender aos aspectos que resulten necesarios para o mellor desenvolvemento do desempeño das súas funcións e ao deber de facilitarlle as horas necesarias para ela.

■ Plan de prevención

Fan referencia a plans de prevención en materia de saúde e seguridade 13 convenios (5,99%) que afectan a 70.566 traballadores (33,27%).

3 destes convenios son de sector e 10 de empresa.

As cláusulas refírense nuns casos a plans xa en vigor na empresa e noutros casos á obriga por parte da empresa de dotarse dun, así como dos servizos necesarios para a súa realización, de acordo cos criterios recoñecidos internacionalmente.

Sínálase respecto dos representantes legais dos traballadores e/ou as organizacións asinantes que participarán na elaboración do plan e velarán polo cumprimento do sinalado.

Nalgún convenio indícase que o plan ou programa estará sometido a un control ou auditoría de carácter periódico.

Algúns convenios refírense ao contido facendo referencia entre outras ás seguintes circunstancias:

- A análise e avaliación dos riscos existentes, da súa gravidade e extensión.
- A vixilancia da saúde.
- A fixación de obxectivos preventivos concretos.
- A determinación de recursos humanos e económicos necesarios para levalo a cabo.
- Os prazos ou fases do seu desenvolvemento.
- A forma de intervención sindical na súa elaboración, control e avaliación.
- A formación dos traballadores e os seus representantes.
- Estudos, investigacións e asesoramento técnico.
- Promoción e divulgación.

■ Comité de seguridade e saúde laboral

Existen cláusulas sobre eles en 53 convenios (24,42%), dos que 7 son de sector e 46 de empresa. Os traballadores aos que afectan son 25.339 (11,95%).

Refírense estas cláusulas á creación ou existencia do comité de seguridade e saúde laboral como órgano paritario e colexiado de participación destinado á consulta regular e periódica das actuacións en materia de prevención de riscos.

Establécese nalgunhas a súa composición, a periodicidade das reunións, o crédito horario e as súas competencias e facultades.

Na maioría destas cláusulas remítese e/ou recóllese, total ou parcialmente, o sinalado na lexislación vixente (artigos 38 e 39 da LPRL)

Sinálanse entre as súas competencias as seguintes:

- Participar na elaboración, posta en práctica e avaliación dos plans e programas de prevención de riscos na empresa.

Neste sentido tamén se indica que deben ser informados pola dirección das empresas das medidas concretas que se prevexan en materia de seguridade e saúde, tendo facultade de propor adecuacións, modificacións ou adicións pertinentes ao plan de seguridade.

- Promover iniciativas sobre métodos e procedementos para a efectiva prevención dos riscos.

- Promover nas empresas a observancia das disposicións vixentes en materia de seguridade e saúde.

- O comité de seguridade e saúde poderá instar a paralización das actividades ante o inminente risco de accidente.

Sinálase así mesmo que terá as seguintes facultades:

- Coñecer directamente a situación relativa á prevención dos riscos no centro de traballo, realizando para tal efecto as visitas que considere oportunas.

- Coñecer cantos documentos e informes relativos ás condicións de traballo sexan necesarios.

- Coñecer e analizar os danos producidos na saúde ou na integridade física dos traballadores.

- Coñecer e emitir informe sobre a memoria e programación anual dos servizos de prevención.

Faise referencia nalgúns convenios ao dereito á formación en materia de riscos laborais dos membros destes comités.

Sinálase tamén nalgún caso a existencia de subcomités de seguridade por cada servizo para potenciar a seguridade na empresa.

■ Delegados de prevención

Existen cláusulas en 36 convenios (16,59%) que afectan a 67.540 traballadores (31,84%). Deles 9 son de sector e 27 de empresa.

Remítese nestas cláusulas á Lei de prevención de riscos laborais e aos regulamentos ditados en desenvolvemento dela.

Sinálase nalgúns convenios para os delegados de prevención que non teñan a condición de representantes legais do persoal un crédito de horas e as garantías necesarias para a realización das actividades que lles son propias.

Tamén se sinala nalgúns casos o dereito a recibir formación en materia de riscos laborais, podendo asistir a cursos sobre prevención de riscos laborais impartidos por organismos públicos ou privados competentes na materia.

■ **Comisións paritarias**

Créanse en 13 convenios de sector (23,64%) comisións paritarias sectoriais de seguridade e hixiene no traballo. Os traballadores afectados son 81.327 (o 43,27% dos afectados por convenios de sector)

Sinálanse como funcións destas comisións entre outras as seguintes:

- Promover a observación das disposicións legais vixentes para a prevención dos riscos profesionais no ámbito do sector.
- Prestarlles asesoramento aos empresarios e traballadores para evitar e/ou reducir os riscos que atenten contra a integridade física e saúde dos traballadores.
- Dar a coñecer as normas e os procedementos que en materia de seguridade e hixiene diten os organismos especializados nesta materia.
- Solicitar informes sobre os resultados estatísticos dos recoñecementos médicos que se lles realicen aos traballadores do sector.
- Estudar e acordar os mecanismos oportunos de coordinación da información provincial en materia de sinistralidade no sector (coñecer os estudos realizados no sector polo Gabinete Técnico Provincial de Seguridade e Hixiene, Mutuas de Accidentes e as propias empresas, respecto de traballos tóxicos, penosos e perigosos, accidentes e enfermidades profesionais máis comúns no sector).
- Promover entre empresarios e traballadores do sector unha adecuada formación e información en temas de seguridade e hixiene no traballo, realizando accións tendentes a promover a difusión e coñecementos sobre a lexislación de prevención de riscos laborais.
- Acadar dos órganos competentes da Xunta de Galicia o recoñecemento oficial como interlocutor social sectorial en materia de seguridade e saúde, tanto no seu aspecto lexislativo como no desenvolvemento de plans e medidas formativas.
- Promover cantas medidas considere tendentes a mellorar a situación do sector nesta materia, tendo como obxectivo fundamental estender a preocupación pola seguridade a todos os niveis, fomentando campañas de concienciación.
- Promover a creación dun órgano específico, nos termos e conforme as modalidades que acorden, con competencias xerais respecto do conxunto dos centros de traballo incluídos no ámbito de aplicación do convenio, para fomentar o mellor cumprimento neles da normativa sobre prevención de riscos laborais, segundo o artigo 35 da Lei 31/1995, de prevención de riscos laborais.
- Acometer as xestións necesarias para obter os medios que lle permitan desenvolver as súas funcións coa eficacia axeitada.

Cantas outras funcións acorde a propia comisión atribuírse, encamiñadas aos seus fins.

- Outras cláusulas refírense á súa composición e á periodicidade das reunións.

Sinalar por último que en 3 convenios de empresa (398 traballadores) créase unha **Comisión Paritaria de Prevención**, da que se sinalan a composición, funcións e funcionamento en cada caso.

■ Outras cláusulas

■ Cláusulas *xerais* e sobre *dereitos e deberes* en materia de saúde laboral

Sinálase nestas cláusulas que, de conformidade co disposto na Lei 31/1995, de Prevención de Riscos Laborais, o traballador ten dereito a unha protección eficaz da súa integridade física e a unha adecuada política de seguridade e hixiene no traballo, así como o correlativo deber de observar e pór en práctica as medidas de prevención de riscos que se adopten legal e regulamentariamente.

Ten, así mesmo, o dereito a participar na formulación da política de prevención no seu centro de traballo e no control das medidas adoptadas en desenvolvemento delas a través dos seus representantes legais.

O citado dereito de protección supón a existencia dun correlativo deber da empresa na protección dos traballadores ao seu servizo fronte os riscos laborais.

En cumprimento deste deber de protección, a empresa deberá garantir a seguridade e saúde dos traballadores ao seu servizo en todos os aspectos relacionados co traballo. Igualmente a empresa está obrigada a garantir a formación práctica e axeitada nestas materias a todos os traballadores.

Indícase noutras cláusulas que a seguridade e saúde laboral considérase un parámetro de resultados de empresa tan importante como os de custos, calidade, produtividade e servizo ao cliente, debendo por tanto integrarse a política preventiva en todos os ámbitos da actividade da empresa e en todos os seus niveis organizativos.

Outros convenios sinalan que as técnicas preventivas deberán ir encamiñadas a lograr unha mellora da calidade de vida e do ambiente de traballo, desenvolvendo obxectivos de promoción e defensa da saúde, melloramento das condicións de traballo e potenciación das técnicas preventivas como medio para a eliminación do risco para a saúde do traballador desde a súa propia xeración, tanto no que afecta ás operacións que se realicen como nos elementos empregados no proceso.

Faise referencia tamén nalgún convenio a que, nas empresas con riscos para a saúde dos traballadores, deberán establecerse as adecuadas proteccións colectivas para a redución daqueles, ademais das individuais que en todo caso deberán axustarse á lexislación vixente. Sinálase así mesmo a necesidade de considerar medidas preventivas especiais nos casos de persoas que polas súas características son máis susceptibles ante determinados riscos.

■ *Servizos de prevención*

Recollen cláusulas sobre eles 5 convenios de empresa que afectan a 756 traballadores.

As funcións que se indican recollen total ou parcialmente o disposto no artigo 31 da Lei 31/1995, de Prevención de Riscos Laborais.

- En 5 convenios (252 traballadores) existen cláusulas respecto do **consumo de drogas**.

Sinálase nalgúns casos a prohibición de consumir bebidas alcohólicas durante a xornada laboral, non podendo presentarse ou permanecer no posto de traballo en estado de embriaguez ou de calquera outro tipo de intoxicación. Indícase tamén que os traballadores non poderán fumar nos lugares que puidese resultar molesto aos propios compañeiros ou aos cidadáns.

Nalgún caso faise referencia ao establecemento dun plan (consultado cos representantes dos traballadores) no que se inclúen medidas preventivas, de asistencia e rein-

serción. Sinálase tamén que o persoal que participe nun programa de tratamento non poderá ser obxecto de sanción ou despedimento e aseguráraselle a súa reincorporación inmediata ao seu posto de traballo.

■ **Medidas específicas**

Outro tipo de cláusulas refírese ao cumprimento por parte da empresa das normas de seguridade e hixiene no traballo en materia de aseos, vestiarios, dotacións sanitarias, duchas, etc., de conformidade coa Lei de Prevención de Riscos Laborais.

Tamén existen cláusulas que indican medidas específicas para casos concretos como o traballo con pantallas, carga e descarga, cámaras frigoríficas, etc.

Noutras faise referencia aos servizos médicos de empresa e á colocación de caixas de primeiros auxilios en lugares destacados.

- Establécese nalgúns convenios **premios de seguridade** consistentes nunha contía económica.

Indícase nalgún caso que é para premiar aos produtores que se teñan distinguido no cumprimento das normas de seguridade, saúde e medio ambiente, e que serán outorgados pola dirección a proposta do comité de seguridade e saúde.

Tamén se establecen nalgún caso segundo ciclos de días sen accidentes e noutros sinalando que terá dereito a el todo o persoal da empresa, a excepción daqueles que causasen baixa por accidente ou que fosen amoestados por escrito ou sancionados en razón de infraccións cometidas contra a seguridade no traballo.

Sinálase nalgún convenio que a cantidade non repartida será destinada a fondos sociais.

- Por último sinalar que nalgúns convenios reproducese o indicado no artigo 21 da LPRL para os casos de **risco grave e inminente**.

7.6.3. Formación profesional

Teñen cláusulas sobre formación profesional 114 convenios, o 52,53% dos asinados este ano (cadro 7.29). Os traballadores afectados son 177.005 (83,44%).

Destes convenios 85 son de empresa (52,47%) con 19.473 traballadores afectados (80,53%) e 29 son de sector (52,73%) con 157.532 traballadores afectados (83,82%).

Entre as cláusulas que recollen pódese sinalar o seguinte:

Considérase a formación profesional como un instrumento máis que axuda a lograr a necesaria conexión entre as cualificacións dos traballadores e os requirimentos do mercado de traballo, e, nunha perspectiva máis ampla, como un elemento dinamizador que acompañe o desenvolvemento industrial a longo prazo, favoreza a competitividade das empresas e faga posible a promoción social integral do traballador.

Sinálanse como **obxectivos** en formación entre outros os seguintes:

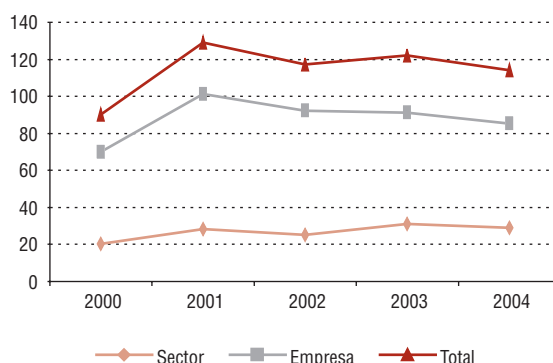
- Integrar a formación na política global de xestión de recursos humanos da empresa.
- Potenciar iniciativas de formación que favorezan a modernización e xestión da empresa.
- Impulsar unha formación continua que asegure o mantemento das competencias dos empregos e, ao mesmo tempo, facilite a adquisición de novas capacidades que estimulen a promoción interna.

Cadro 7.29

Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de formación profesional.
Por provincias. Galicia. 2000-2004

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2000	1	20,00	3	30,00	5	62,50	6	35,29	5	33,33	20	36,36
2001	2	100,00	6	35,29	6	46,15	7	43,75	7	38,89	28	42,42
2002	4	80,00	4	33,33	7	87,50	6	40,00	4	26,67	25	45,45
2003	3	75,00	5	50,00	9	100,00	6	46,15	8	53,33	31	60,78
2004	3	60,00	7	70,00	5	62,50	5	35,71	9	50,00	29	52,73
Empresa												
2000	5	62,50	23	42,59	5	27,78	12	46,15	25	35,21	70	39,55
2001	4	50,00	28	58,33	8	44,44	13	59,09	48	58,54	101	56,74
2002	14	70,00	26	66,67	7	41,18	6	37,50	39	50,65	92	54,44
2003	8	100,00	34	69,39	3	27,27	11	55,00	35	53,85	91	59,48
2004	11	84,62	24	63,16	6	33,33	8	34,78	36	51,43	85	52,47
Total 2004	14	77,78	31	64,58	11	42,31	13	35,14	45	51,14	114	52,53

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

■ Renovar e desenvolver as destrezas e os coñecementos en función da previsible evolución das profesións e empregos, centrando a atención nas cualificacións que se requiren para o futuro.

■ Ampliar e desenvolver a colaboración con outras institucións públicas naqueles programas que complementen iniciativas de formación da empresa.

Outras cláusulas refírense ao seguinte:

■ Permisos para acudir a exames.

Aparecen recollidos en 68 convenios (15 de sector e 53 de empresa) que afectan a 12.329 traballadores.

Moitos destes permisos veñen establecidos nos artigos sobre licenzas e permisos.

■ Elección de quenda ou adaptación da xornada para o persoal que curse estudos ou asista a cursos de formación ou perfeccionamento.

Teñen cláusulas deste tipo 24 convenios que afectan a 5.058 traballadores.

■ Permisos con reserva de posto para asistir a cursos de formación.

Teñen cláusulas ao respecto 13 convenios que afectan a 892 traballadores.

■ Constitución de comisións paritarias.

Establécense en 16 convenios (8 de sector e 8 de empresa) que afectan a 63.525 traballadores.

As cláusulas refírense sobre todo á súa composición e ás funcións que se lle atribúen.

■ Plan de formación.

Existen cláusulas en 13 convenios (1 de sector) que afectan a 12.393 traballadores.

Indícase respecto do xeralmente os obxectivos básicos e/ou o contido mínimo.

■ Acceso á formación.

As condicións que se esixen refírense nuns casos á necesidade de que o traballador solicitante teña superado o período de proba e unha antigüidade mínima na empresa.

Indícase tamén nalgúns casos cando a empresa pode denegar a asistencia a unha acción formativa, sinalando que deberá ser mediante resolución motivada, por razóns técnicas, organizativas ou de produción.

Existen limitacións nalgúns convenios que consisten nunha porcentaxe sobre o cadro de persoal ou un número concreto de traballadores que poden asistir ás accións formativas anualmente. Tamén se sinala ás veces respecto das horas a cargo da empresa un máximo anual por traballador.

■ Sinalar por último que outro tipo de cláusulas *remite a acordos laborais estatais e convenios colectivos de ámbito superior* todo o relacionado coa formación profesional.

7.6.4. Desconto da cota sindical e crédito de horas sindicais

No que se refire á representación dos traballadores na empresa, moitos convenios limítanse a remitir ou recoller o disposto na lexislación vixente.

Nos que teñen cláusulas ao respecto, estas refírense sobre todo ás funcións, dereitos e garantías que teñen. Tamén se fai referencia aos medios postos á súa disposición (técnicos, locais, materiais etc.).

Segundo se pode observar no cadro 7.30 son 44 (20,28%) os convenios asinados este ano que regulan o **desconto da cota sindical**. Os traballadores aos que afectan son 72.410 (34,14%).

Destes convenios 7 son de sector e afectan a 68.339 traballadores e 37 son de empresa e afectan a 4.071 traballadores.

As cláusulas que recollen refírense ao procedemento que hai que seguir para proceder ao desconto, establecendo na maioría dos casos que a solicitude debe ser por escrito.

Indícase nalgúns convenios o contido do escrito sinalando que debe recoller o seguinte:

■ A orde de desconto.

■ A central a que pertence.

■ A contía da cota.

■ O número de conta á que debe ser transferida a cantidade.

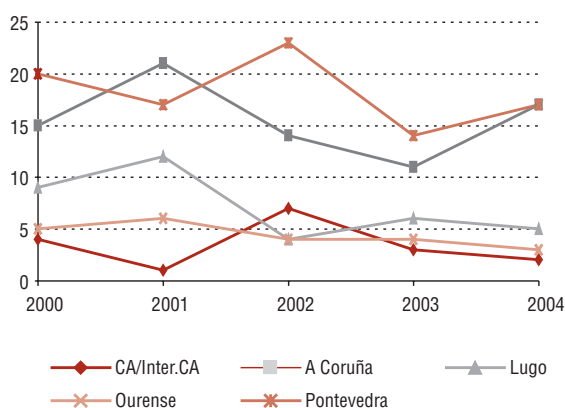
Nalgúns casos indícase que é a central sindical que indique o traballador no seu escrito a que debe dirixirle á súa vez un escrito á empresa informándoa da entidade bancaria e número de conta corrente na que se debe ingresar a totalidade das cotas correspondentes á dita central.

Cadro 7.30

Evolución dos convenios colectivos con cláusula de desconto da cota sindical.
Por provincias. Galicia. 2000-2004

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2000	2	40,00	4	40,00	3	37,50	0	0,00	1	6,67	10	18,18
2001	0	0,00	5	29,41	7	53,85	1	6,25	4	22,22	17	25,76
2002	0	0,00	6	50,00	2	25,00	0	0,00	3	20,00	11	20,00
2003	1	25,00	2	20,00	3	33,33	1	7,69		0,00	7	13,73
2004	0	0,00	3	30,00	2	25,00	0	0,00	2	11,11	7	12,73
Empresa												
2000	2	25,00	11	20,37	6	33,33	5	19,23	19	26,76	43	24,29
2001	1	12,50	16	33,33	5	27,78	5	22,73	13	15,85	40	22,47
2002	7	35,00	8	20,51	2	11,76	4	25,00	20	25,97	41	24,26
2003	2	25,00	9	18,37	3	27,27	3	15,00	14	21,54	31	20,26
2004	2	15,38	14	36,84	3	16,67	3	13,04	15	21,43	37	22,84
Total 2004	2	11,11	17	35,42	5	19,23	3	8,11	17	19,32	44	20,28

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

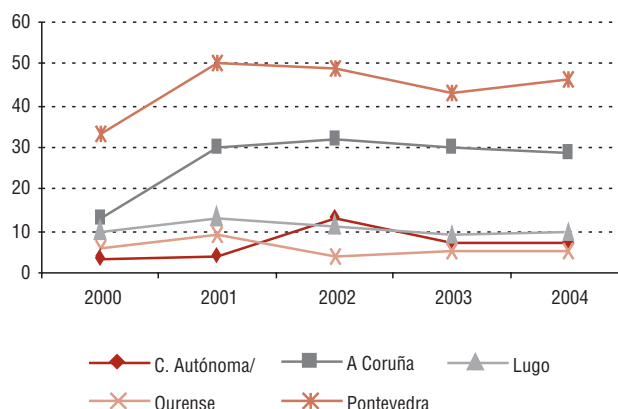

Cadro 7.31

Evolución dos convenios colectivos que regulan o crédito de horas sindicais.
Por provincias. Galicia. 2000-2004

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2000	2	40,00	4	40,00	3	37,50	0	0,00	1	6,67	10	18,18
2001	0	0,00	5	29,41	7	53,85	1	6,25	4	22,22	17	25,76
2002	0	0,00	6	50,00	2	25,00	0	0,00	3	20,00	11	20,00
2003	1	25,00	2	20,00	3	33,33	1	7,69		0,00	7	13,73
2004	0	0,00	3	30,00	2	25,00	0	0,00	2	11,11	7	12,73
Empresa												
2000	2	25,00	11	20,37	6	33,33	5	19,23	19	26,76	43	24,29
2001	1	12,50	16	33,33	5	27,78	5	22,73	13	15,85	40	22,47
2002	7	35,00	8	20,51	2	11,76	4	25,00	20	25,97	41	24,26
2003	2	25,00	9	18,37	3	27,27	3	15,00	14	21,54	31	20,26
2004	2	15,38	14	36,84	3	16,67	3	13,04	15	21,43	37	22,84
Total 2004	2	11,11	17	35,42	5	19,23	3	8,11	17	19,32	44	20,28

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Nalgún convenio indícase un prazo para transferir o total das retencións contado a partir da data de pagamento da nómina.

Sinalar por último que xeralmente indícase que as empresas efectuarán as anteditas deducións, salvo indicación do contrario, durante períodos dun ano.

Respecto do **crédito de horas** (cadro 7.31) existen cláusulas en 97 convenios (44,70%) que afectan a 159.536 traballadores (75,21%).

Deles 21 son de sector (38,18%) e afectan a 140.191 traballadores (74,59%) e 76 son de empresa (46,91%) e afectan a 19.345 traballadores (80%).

7.6.5. Contratación e emprego

Analízanse neste apartado en primeiro lugar as cláusulas recollidas nos convenios colectivos asinados este ano que se refiren aos procedementos de selección e ingreso no traballo, período de proba e modalidades contractuais, así como a utilización de empresas de traballo temporal, e a continuación as cláusulas sobre fomento do emprego, fomento da contratación indefinida e garantías do posto de traballo e xubilación.

A. Ingreso No Traballo

Son 139 (64,06%) os convenios asinados este ano que regulan dalgún xeito o ingreso no traballo (cadro 7.32). Os traballadores aos que afectan son 184.174 (86,82%).

■ Cadro 7.32

Convenios con cláusulas sobre ingreso no traballo

	Sector		Empresa		Total Galicia	
	Nº convenios	%	Nº convenios	%	Nº convenios	%
Cláusulas sobre ingreso no traballo e vacantes	36	65,45	103	63,58	139	64,06
Periodo de proba	31	56,36	56	34,57	87	40,09

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Destes convenios 36 son de sector (65,45%) e afectan a 162.766 traballadores (86,60%) e 103 son de empresa (63,58%) e afectan a 21.408 traballadores (88,54%).

O tipo de cláusulas que recollen fai referencia ao seguinte:

■ A posibilidade ou necesidade de facer as probas de selección teórico-prácticas e psicotécnicas que consideren necesarias para comprobar se o seu grao de aptitude e a súa preparación son adecuados á categoría profesional e ao posto de traballo que vaian desempeñar, así como concursos de méritos para o ingreso.

Raramente se define en que consisten estas probas, pero si se indica en moitos convenios a necesidade de informar aos representantes dos traballadores e dar publicidade da convocatoria da praza no taboleiro de anuncios con indicación dos requisitos requiridos e sistema de selección cunha antelación suficiente á celebración das probas.

Tamén se refiren nalgúns casos á participación dos representantes dos traballadores nestes procesos de selección.

■ Preferencias na contratación en igualdade de condicións para os familiares dos traballadores (en activo, xubilados ou falecidos) ou para antigos traballadores da empresa (presten ou presten os seus servizos na empresa con carácter eventual, interino ou a tempo determinado).

Establécese nalgúns casos a orde de preferencia entre os colectivos sinalados, indicando entre outros a antigüidade ou o maior número de días traballados na empresa no caso de traballadores eventuais e os traballadores desempregados.

■ Elaboración de listas de traballadores ás que é obrigatorio recorrer á hora de cubrir as necesidades da empresa.

■ Revisións médicas previas ao ingreso no traballo.

■ Para os postos de confianza e os mandos superiores sinálase xeralmente a libre designación por parte da empresa.

B. Período de proba

Teñen cláusulas sobre o período de proba 87 convenios, o 40,09% dos asinados este ano (cadro 7.32). Os traballadores afectados son 174.202 (82,12%).

Destes convenios 31 son de sector (56,36%) con 158.406 traballadores afectados (84,28%) e 56 son de empresa (34,57%) con 15.796 traballadores afectados (65,33%).

Respecto das cláusulas, nuns casos indícase a posibilidade de establecelo e noutros a obrigatoriedade de facelo.

Non hai unha regulación homoxénea, axustándose en cada caso á estrutura profesional da empresa ou ás características do sector.

C. Contratación. Modalidades de contratos

En 165 dos convenios asinados este ano (o 76,04% do total) existen cláusulas sobre contratación. Estes convenios afectan a 204.333 traballadores, o 96,33% do total.

52 destes convenios (94,54%) son de sector e afectan a 182.955 traballadores (97,34%), e 113 son de empresa (69,75%) con 21.378 traballadores afectados (88,41%).

As cláusulas que recollen regulan o seguinte:

■ Forma, requisitos e contido mínimo do contrato.

Indícase a necesidade de facelo por escrito, facendo constar as condicións que se pacten, o grupo profesional ou categoría e o contido mínimo do contrato e demais

requisitos formais legalmente establecidos. Nalgúns convenios recóllese tamén cal se considera que é este contido mínimo.

■ Información sobre contratación aos representantes dos traballadores. Contido e periodicidade coa que se debe facer:

Nestas cláusulas indícase que se informará aos representantes dos traballadores das contratacións e das baixas que se produzan e das súas causas, sinalando nalgúns convenios a periodicidade coa que debe darse.

Tamén se refiren á obriga de entregarlle unha copia básica dos contratos e das prórrogas e denuncias deles.

■ Información sobre a cotización á Seguridade Social co fin de que os traballadores constaten a súa situación laboral.

Refírense estas cláusulas á publicación nos taboleiros de anuncios das copias dos boletíns de cotización á Seguridade Social co fin de que os traballadores constaten a súa situación laboral mensualmente.

■ Cláusulas sobre contratación temporal.

Refírense algunhas destas cláusulas á necesidade de que os contratos temporais se fagan de maneira causal, determinando claramente a actividade para a que se realiza.

Indican outros convenios que os traballadores con contratos eventuais terán os mesmos dereitos e igualdade de trato que os demais traballadores do cadro de persoal, salvo as limitacións derivadas da natureza e duración do seu contrato.

Nalgún convenio establécese que as empresas aboarán mensualmente aos traballadores con contratos non indefinidos, en concepto de indemnización, unha compensación de eventualidade equivalente ao importe de 10 días por ano traballado. No caso de conversión dun contrato eventual en indefinido, sempre que se respecte a antigüidade do traballador, a empresa resarcirase do importe pagado por este concepto de común acordo co traballador.

■ Cláusulas sobre extinción do contrato, avisos previos de cesamento e sobre liquidacións e o seu aboamento.

Sinalan sobre todo prazos de avisos previos no caso de cesamentos e os efectos no caso de non cumprirse (descontos na liquidación correspondente no caso de cesamentos voluntarios ou, para o caso de cesamento por fin do contrato, substitución deste aviso previo por unha indemnización equivalente á cantidade correspondente aos días de aviso previo omitidos, calculada sobre os conceptos salariais das táboas do convenio).

Noutros convenios fíxase a indemnización que corresponde por fin de contrato.

Tamén se establece nalgúns convenios o modelo de recibo de finiquito ou de liquidación.

Outro tipo de cláusulas refírese á forma de notificar a extinción da relación laboral temporal.

■ Subcontratación.

Existen cláusulas en 8 convenios (3,69%). Os traballadores aos que afectan son 72.019 (33,95%).

Deles 4 son de sector (7,27%) con 71.570 traballadores afectados (38,08%) e 4 de empresa (2,47%) con 449 traballadores afectados (1,86%).

As cláusulas máis frecuentes respecto deste tema remiten ou recollen o indicado na lexislación vixente.

Indícase nalgúns convenios que, sen prexuízo da información sobre previsións en materia de subcontratación prevista na lexislación vixente, cando a empresa concerte un contrato de prestación de obras ou servizos cunha empresa contratista ou subcontratista, deberá informar aos representantes legais dos traballadores sobre os seguintes extremos:

- Nome ou razón social, enderezo e número de identificación fiscal da empresa contratista ou subcontratista.
- Obxecto e duración da contrata.
- Lugar de execución da contrata.
- No seu caso, o número de traballadores que serán ocupados pola contrata ou subcontrata no centro de traballo da empresa principal.
- Medidas previstas para a coordinación de actividades desde o punto de vista da prevención de riscos laborais.

Noutros convenios indícase que a empresa principal deberá establecer baixo a súa responsabilidade nos centros de traballo en que presten servizo traballadores de empresas subcontratistas, os mecanismos de coordinación adecuados en orde á prevención de riscos, información sobre estes e, en xeral, a canto se relacione coas condicións de seguridade e saúde dos traballadores, así como hixiénico-sanitarias.

■ Creación de comisións paritarias de seguimento da contratación co obxectivo de avaliar conxuntamente o volume e o tipo de emprego, as modalidades de contratación, etc.

■ Outras cláusulas remiten á lexislación vixente ou a convenios de ámbito superior nesta materia.

No cadro 7.33 vemos un resumo das **modalidades de contratación** que veñen recollidas nos convenios asinados este ano e que analizamos a continuación máis detenidamente.

Convenios con cláusulas sobre modalidades de contratos

■ Cadro 7.33

	Total Galicia	
	Nº convenios	%
Contrato obra ou servizo determinado	40	18,43
Contrato eventual por circunstancias da produción	81	37,33
Contrato prácticas	39	17,97
Contrato formación	57	26,27
Contrato tempo parcial	18	8,29
Contrato interinidade	8	3,69
Contrato fixo- descontinuo	13	5,99
Regula a contratación con ETT	44	20,28

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Contrato para a formación

Teñen cláusulas sobre este contrato 57 convenios (cadro 7.34), o 26,27% do total. Deles 22 son de empresa (13,58%) e 35 de sector (63,64%).

Cadro 7.34 Evolución dos convenios colectivos que conteñen cláusulas sobre os contratos para a formación. Por provincias. Galicia 2000-2004

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2000	2	40,00	3	30,00	4	50,00	14	82,35	7	46,67	30	54,55
2001	0	0,00	6	35,29	4	30,77	13	81,25	7	38,89	30	45,45
2002	1	20,00	8	66,67	8	100,00	13	86,67	8	53,33	38	69,09
2003	1	25,00	5	50,00	6	66,67	11	84,62	8	53,33	31	60,78
2004	0	0,00	6	60,00	7	87,50	11	78,57	11	61,11	35	63,64
Empresa												
2000	1	12,50	4	7,41	3	16,67	5	19,23	10	14,08	23	12,99
2001	0	0,00	3	6,25	1	5,56	4	18,18	13	15,85	21	11,80
2002	3	15,00	4	10,26	2	11,76	2	12,50	14	18,18	25	14,79
2003	1	12,50	6	12,24	3	27,27	1	5,00	15	23,08	26	16,99
2004	2	15,38	5	13,16	2	11,11	3	13,04	10	14,29	22	13,58
Total 2004	2	11,11	11	22,92	9	34,62	14	37,84	21	23,86	57	26,27

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Os traballadores afectados son 159.180 (75,04%)

As cláusulas que recollen refírense ao seguinte:

■ Indícase que o obxecto deste contrato é a adquisición da formación teórica e práctica necesaria para o desenvolvemento axeitado dun oficio ou posto de traballo que requira un determinado nivel de cualificación, o que supón a necesidade de que o tipo de traballo que deba prestar o traballador en formación estea directamente relacionado coas tarefas propias da especialidade, oficio ou posto obxecto do contrato.

■ Recóllense en moitos convenios os requisitos dos traballadores cos que se pode celebrar este contrato que son os indicados na lexislación vixente.

■ Establécense nalgúns casos os postos de traballo que poderán ser obxecto deste contrato, e noutros os postos excluídos.

Hai convenios que exclúen as tarefas ou postos declarados especialmente tóxicos, penosos, perigosos ou nocturnos e nalgúns casos tamén se sinala que non poderán ser contratados baixo esta modalidade por razón de idade, os menores de 18 anos para certos oficios que enumera.

■ Fíxase un número ou unha porcentaxe de contratos para a formación que como máximo se poden realizar (normalmente fíxase unha escala en función do tamaño do cadro de persoal).

■ Polo que se refire a duración do contrato establécese a mínima e a máxima, utilizando nalgúns convenios a posibilidade de modificar esta última ata 3 anos.

Tamén se regula o número máximo de prórrogas que se poden facer e a duración mínima que poderá ter cada unha.

■ Cítase nalgúns convenios a obriga de que figure no contrato o nome e categoría profesional do titor encargado da formación práctica, que estará a cargo da axeitada formación do traballador así como do control de todos os riscos profesionais. Indícase nalgúns casos os requisitos que debe cumprir (como mínimo debe ter o nivel de cualificación que teña que adquirir o traballador en formación). Tamén se sinala nalgún caso o número máximo de traballadores por titor.

■ En relación co ensino teórico indícase nalgúns convenios que debe ser previo á formación práctica se é posible ou alternarse con esta dun xeito racional.

Adóptase nuns casos para a súa impartición a modalidade de acumulación de horas nun día da semana ou ben o necesario para completar unha semana enteira de formación.

Sínálase tamén que por acordo coa representación legal dos traballadores ou cos propios traballadores, poderanse establecer períodos de formación ao comezo do contrato, no intermedio e na fase final do mesmo.

Establécese nalgúns convenios a porcentaxe da xornada que se dedicará á formación teórica, indicando que no contrato deberanse especificar os días e o horario dedicados á formación así como o centro formativo que no seu caso se encargue do ensino teórico.

Polo que respecta a estes centros de formación, que poden ser públicos ou privados, indícase que deben estar perfectamente acreditados e homologados. Cando non sexa posible a formación presencial sinálase a posibilidade de impartila mediante a modalidade de ensinanza a distancia (indícanse os requisitos).

■ Respecto da retribución establécense os seguintes tipos:

- O salario mínimo interprofesional.
- O salario mínimo interprofesional máis unha porcentaxe que se incrementa cada ano.
- Unha contía indicada no convenio.
- Fíxanse nalgúns convenios unhas porcentaxes que se incrementan cada ano de duración do contrato e que se aplican sobre o salario do convenio para o posto obxecto da contratación ou sobre o salario dun nivel ou categoría concretos das táboas do convenio.

Hai casos en que as porcentaxes se aplican sobre salarios distintos cada ano tamén.

■ Establecese nalgúns convenios que toda situación de incapacidade temporal do contratado para a formación inferior a seis meses, comportará a ampliación da duración do contrato por igual tempo a aquel en que o contrato estivese suspendido.

■ Tamén se regula para o caso de que concluído o contrato o traballador non continuase na empresa, o certificado acreditativo do tempo traballado que debe darlle a empresa, indicando que debe facer referencia ao oficio obxecto da formación e ao aproveitamento obtido na súa formación práctica.

■ Indícase nalgúns convenios a obriga de que as empresas que teñan contratados a traballadores a través de contratos para a formación, ao termo deles, convertan unha porcentaxe como mínimo destes contratos (indícase o 40% e o 30%) en contratos indefinidos de fomento do emprego.

■ Por último hai algúns convenios que establecen a indemnización por cesamento.

Contrato en prácticas

Os convenios con cláusulas sobre este contrato son 39 (17,97%), dos que 23 son de empresa (14,20%) e 16 de sector (29,09%). No cadro 7.35 pódense apreciar os datos por provincias.

Os traballadores afectados son 54.875 (25,87%)

A maioría das cláusulas refírense á retribución destes traballadores, indicando normalmente unha porcentaxe que se aplica sobre o salario fixado no convenio para o posto que se desenvolve. Inclúese tamén nalgún caso o complemento de transporte.

Respecto da duración e requisitos dos traballadores, o que se fai maioritariamente é remitir ou recoller o indicado na lexislación vixente ou en convenios de ámbito superior.

Sinalan tamén algúns convenios o número máximo de contratos en prácticas que se poderán realizar, establecendo nuns casos unha porcentaxe sobre o cadro de persoal medio da empresa no último ano e noutros segundo unha escala en función do número de traballadores da empresa.

Outras cláusulas que se recollen refírense á indemnización por fin do contrato, indicada en número de días ou en porcentaxe segundo a duración do contrato.

Indícase nalgúns convenios o período de proba para este tipo de contratos.

Hai convenios nos que se establece a obriga de que as empresas que teñan contratados a traballadores a través de contratos en prácticas, ao termo deles, convertan unha porcentaxe (indícase 25% ou 40%) como mínimo destes contratos en contratos indefinidos de fomento do emprego.

Recóllese nalgún convenio a existencia dunha comisión de formación que participará no seguimento da avaliación das prácticas formativas do persoal contratado en prácticas, e para tal efecto coñecerá as probas e resultados das avaliacións a que se lles someta no desempeño da súa actividade.

Cadro 7.35 Convenios colectivos que conteñen cláusulas sobre os contratos de prácticas. Por provincias. Galicia 2000-2004

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2000	0	0,00	3	30,00	2	25,00	4	23,53	2	13,33	11	20,00
2001	0	0,00	4	23,53	3	23,08	3	18,75	3	16,67	13	19,70
2002	0	0,00	4	33,33	2	25,00	5	33,33	4	26,67	15	27,27
2003	1	25,00	2	20,00	1	11,11	3	23,08	2	13,33	9	17,65
2004	0	0,00	3	30,00	3	37,50	5	35,71	5	27,78	16	29,09
Empresa												
2000	0	0,00	3	5,56	0	0,00	1	3,85	11	15,49	15	8,47
2001	0	0,00	5	10,42	2	11,11	3	13,64	7	8,54	17	9,55
2002	4	20,00	3	7,69	2	11,76	2	12,50	13	16,88	24	14,20
2003	1	12,50	6	12,24	1	9,09	1	5,00	12	18,46	21	13,73
2004	3	23,08	6	15,79	2	11,11	2	8,70	10	14,29	23	14,20
Total 2004	3	16,67	9	18,75	5	19,23	7	18,92	15	17,05	39	17,97

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

■ Contrato de Obra ou servizo determinado

Teñen cláusulas ao respecto 40 convenios (o 18,43% do total). Deles 20 son de empresa (12,35%) e 20 de sector (36,36%).

Os traballadores afectados son 123.324 (58,14%)

Ademais das cláusulas que remiten ou recollen o indicado na lexislación vixente ou en convenios de ámbito superior, pódense destacar entre outras as seguintes:

■ Definición das tarefas ou actividades obxecto do contrato.

■ Indemnización que corresponde por fin deste contrato.

■ Requisitos dos cesamentos.

■ Limitacións:

- Número máximo de persoas con este tipo de contrato (indícase unha fórmula para o cálculo).
- Establécese nalgún caso que só poderán concertar o denominado contrato fixo de obra aquelas empresas que contén cunha taxa de estabilidade no emprego, entendendo por tal unha porcentaxe de traballadores indefinidos, de a lo menos un 60% da totalidade do cadro de persoal no momento da contratación. No caso de facerse uso desta modalidade contractual por parte de empresas que non cumpran este requisito, o contrato entenderase concertado por tempo indefinido.

Indícase para este caso que á finalización do contrato fixo de obra a empresa virá obrigada a aboar ao traballador unha indemnización económica cuxa contía virá determinada pola taxa de estabilidade no emprego da empresa no momento de formalizarse o contrato da seguinte forma:

- Empresas cunha taxa de estabilidade igual ou superior ao 60%: Indemnización equivalente á parte proporcional da cantidade que resulte de aboar 30 días de salario por ano de servizo.
- Empresas cunha taxa de estabilidade igual ou superior ao 70%: Indemnización equivalente á parte proporcional da cantidade que resulte de aboar 25 días de salario por ano de servizo.
- Empresas cunha taxa de estabilidade igual ou superior ao 80%: Indemnización equivalente á parte proporcional da cantidade que resulte de aboar 15 días de salario por ano de servizo.

■ Nalgún convenio sinálase que dada a peculiaridade do sector, este tipo de contrato non é o máis adecuado para este, polo que se recomenda a realización doutros tipos de contratación.

■ Contrato eventual por circunstancias da produción

Segundo se pode apreciar no cadro 7.36 son 81 (37,33%) os convenios que teñen cláusulas sobre este contrato. Os traballadores afectados son 185.883 (87,63%).

40 destes convenios son de sector (72,73%) con 171.961 traballadores afectados (91,50%), e 41 son de empresa (25,31%) con 13.922 traballadores afectados (57,58%).

A maioría das cláusulas que recollen refírese á duración do contrato (sendo 12 meses nun período de 18 meses a que máis se indica) e ás prórrogas.

Cadro 7.36
Convenios colectivos que conteñen cláusulas sobre os contratos eventuais. Por provincias. Galicia 2000-2004

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
2000	3	23,08	8	12,50	7	26,92	23	53,49	22	25,58	63	27,16
2001	3	30,00	23	35,38	15	48,39	23	60,53	30	30,00	94	38,52
2002	11	44,00	16	31,37	13	52,00	20	64,52	31	33,70	91	40,63
2003	5	41,67	13	22,03	11	55,00	18	54,55	32	40,00	79	38,73
2004	6	33,33	13	27,08	11	42,31	21	56,76	30	34,09	81	37,33

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Son moitos tamén os convenios que establecen a indemnización por fin deste contrato, indicando un número de días en función do tempo traballado ou sinalando unha porcentaxe.

Establecen algúns convenios a necesidade de aviso previo de extinción por escrito, indicando o prazo mínimo co que ten que facerse.

Indícase noutros convenios a obriga de que ao remate da duración máxima legal destes contratos (12 meses), se converta unha porcentaxe que se indica deles como mínimo en contratos indefinidos de fomento do emprego (20% ou 25% son as porcentaxes indicadas).

As demais cláusulas remiten ou recollen o indicado en convenios de ámbito superior ou na lexislación vixente.

■ Contrato a tempo parcial

Existen cláusulas sobre este contrato en 18 convenios (8,29%). Deles 12 son de empresa (7,41%) e 6 de sector (10,91%). Os traballadores afectados son 34.938 (16,47%).

Ademais das cláusulas que remiten ou recollen o indicado na lexislación vixente, as máis habituais pódense resumir nas seguintes:

- Garantía dun número mínimo de días de traballo efectivo.
- Establecer a xornada mínima e máxima semanal e/ou anual.
- Sinalar que se converterán en contratos a xornada completa aqueles que durante un certo número de días continuados ou alternos realizan prolongacións de xornada.
- Indicar unha fórmula para fixar a retribución.
- Sinalar a preferencia dos traballadores contratados baixo a modalidade de tempo parcial para a ampliación da súa xornada laboral e/ou substitución de vacantes ou para acceder a postos de traballo de carácter fixo sobre calquera nova contratación efectuada pola empresa, sempre dentro da súa mesma categoría e/ou funcións.

■ Contrato de interinidade

Hai cláusulas sobre este contrato en 8 convenios (3,69%) dos que 6 son de empresa (3,70%) e 2 de sector (3,64%).

Os traballadores afectados son 3.021 (1,42%).

As cláusulas refírense sobre todo aos casos nos que se pode utilizar e á necesidade de identificar o traballador substituído e a causa da substitución no contrato.

■ Contrato fixo–descontinuo

Figuran cláusulas sobre este contrato en 13 convenios (5,99%), dos que 11 son de empresa (6,79%) e 2 de sector (3,64%).

Os traballadores afectados son 6.903 (3,25%).

■ As cláusulas máis comúns refírense sobre todo a como deben facerse os chamamentos e á publicidade que debe darse a estes para constancia dos traballadores.

En relación co chamamento indícase que deberá efectuarse mediante a oportuna comunicación que se debe practicar de forma comprobable, indicando o prazo de horas dentro das cales pode incorporarse ás tarefas e a orde en que debe facerse (normalmente indícase dentro de cada especialidade por orde relativa e sucesiva de antigüidade e categoría procurando que sexa de modo tal que cumpran todos os traballadores o mesmo período útil de traballo ao cabo do ano, computando este a partir da iniciación das actividades en cada tempada de traballo).

Respecto da publicidade indícase que para constancia do traballador; no taboleiro de anuncios da empresa irase situando a relación de produtores chamados en cada momento para que todo traballador poida comprobar que se respecta a orde relativa e sucesiva de antigüidade á que se fixo referencia.

■ Noutras cláusulas indícase a preferencia destes traballadores para ocupar as vacantes do persoal fixo continuo que se produzan.

■ Sinálanse tamén nalgúns convenios os requisitos para que os traballadores eventuais pasen á condición de fixos–descontinuos.

■ Indícase nalgúns casos que mentres haxa traballadores fixos–descontinuos sen chamar, non se efectuará contratación eventual ou temporal para levar a cabo tarefas propias da empresa nin se farán horas extraordinarias (excepto as de forza maior que se acordarán cos representantes dos traballadores).

■ Outro tipo de cláusulas refírese á información aos representantes dos traballadores neste tema (causas motivadoras da contratación así como do chamamento ou cesamento dos traballadores fixos–descontinuos).

D. Contratación a través de ETT

Existen cláusulas sobre a contratación a través de empresas de traballo temporal en 44 convenios (20,28%). Os traballadores afectados son 133.065 (62,73%).

Deles 20 son de sector (36,36%) con 129.782 traballadores afectados (69,05%) e 24 de empresa (14,81%) con 3.283 traballadores afectados (13,58%).

As cláusulas refírense ao seguinte:

■ Dereitos dos traballadores.

Obriga de garantir aos traballadores contratados a través de empresas de traballo temporal os mesmos dereitos laborais e/ou retributivos que os que establece o convenio aos traballadores da empresa, facéndoo constar no contrato de posta a disposición.

■ Prohibición de contratar a través de ETT.

Esta prohibición é total nalgúns casos, indicándose que non se poderá contratar persoal a través de ETT, e noutros casos é parcial, establecendo uns convenios para que casos se pode utilizar e outros en cales non.

Exclúense en moitos convenios as actividades e traballos que sexan especialmente tóxicos, penosos ou perigosos.

Prohíbese nalgún convenio que existan traballadores a tempo parcial sen traballar e traballadores de ETT prestando servizos na empresa.

■ Límites.

Establécese nalgúns convenios unha porcentaxe máxima de traballadores que poden ser contratados deste xeito.

■ Información aos representantes dos traballadores sobre o contido de cada un dos contratos de posta a disposición e dos motivos da súa utilización.

E. Cláusulas sobre xubilación

Teñen algún tipo de cláusula sobre a xubilación 135 dos convenios asinados este ano (62,21%). Os traballadores afectados son 183.329 (86,42%).

Deles 94 son de empresa (58,02%) con 19.964 traballadores afectados (82,56%) e 41 son de sector (74,55%) con 163.365 traballadores afectados (86,92%).

Os tipos de cláusulas que recollen refírense á xubilación anticipada, á xubilación parcial e á xubilación obrigatoria aos 65 anos como medida de fomento do emprego.

■ Xubilación anticipada.

- Moitas das cláusulas sobre xubilación anticipada refírense á xubilación especial aos 64 anos co 100% dos seus dereitos, regulada no RD 1194/1985, e que supón a obriga de substituír ao traballador xubilado por outro traballador perceptor do seguro de desemprego ou mozo demandante do seu primeiro emprego mediante un contrato da mesma natureza do extinguido.

Dos convenios asinados este ano, son 56 (25,81%) os que teñen este tipo de cláusula e afectan a 54.825 traballadores (25,85%).

Destes convenios 24 son de sector (43,64%) con 51.961 traballadores afectados (27,65%) e 32 son de empresa (19,75%) con 2.864 traballadores afectados (11,84%).

- Establécense tamén en 58 convenios (26,73%) contías, premios ou vacacións retribuídas por xubilación anticipada dos 60 aos 64 anos. Os traballadores aos que afectan son 34.822 (16,42%).

Nalgún caso indícanse permisos especiais retribuídos para que os traballadores poidan preparar o seu acceso á xubilación.

- Sinálase tamén nalgún convenio que a empresa completará a diferenza entre a prestación por xubilación e o 100% do salario que tivese o traballador no momento de xubilarse anticipadamente ata que o traballador cumpra os sesenta e cinco anos de idade.

■ Xubilación obrigatoria aos 65 anos como medida de fomento do emprego.

- Ponse como condición xeralmente que o traballador, segundo as normas de determinación dos anos de cotización, teña dereito a xubilarse co 100% da pensión.

- Hai convenios que indican que o persoal que se xubile coa citada idade deberá ser substituído por outro traballador contratado con carácter estable.

- Sinálase nalgúns convenios que as partes asinantes, ao non contemplarse na actualidade na normativa laboral a posibilidade de pactar na negociación colectiva idades

de xubilación sen prexuízo do disposto en materia de Seguridade Social, fan constar expresamente que, no caso de ter lugar durante a vixencia do convenio unha modificación lexislativa que faga posible tales pactos, entenderase incluída no convenio a cláusula que indica que a xubilación será obrigatoria aos 65 anos para aqueles casos nos que o traballador, habida conta das normas de determinación dos anos de cotización, teña dereito a xubilarse co 100% da pensión.

- Indícanse tamén en 46 convenios (21,20%) que afectan a 47.397 traballadores (24,34%) contías, premios ou vacacións retribuídas por xubilación aos 65 anos.
- Nalgún convenio recóllense tamén complementos á pensión de xubilación.

■ Xubilación parcial. Contrato de relevo.

- A maioría das cláusulas remiten ou recollen o indicado na lexislación vixente, e son moitas tamén as que se refiren á necesidade de acordo entre a empresa e o traballador.
- Fíxanse nalgúns casos as porcentaxes máximas e mínimas da xornada en que se poderá solicitar a xubilación parcial, sinalando que, mediante acordo entre empresa e traballador, se poderán establecer porcentaxes distintas, sempre que se respecten as indicadas.

Hai casos nos que se indica respecto da xornada que ten que facer o traballador xubilado parcialmente a acumulación a xornada completa nos meses inmediatamente seguintes á xubilación parcial, pero tamén se sinala noutros casos que a empresa e o solicitante acordarán a distribución ou acumulación da xornada restante, referido á parte de tempo que realizará o traballador xubilado parcialmente, ou a súa dispensa, segundo mellor conveña.

- Sinálase nalgún caso que o ofrecemento desta xubilación será obrigatorio para a empresa e a súa aceptación voluntaria para os traballadores afectados.
- Indica tamén algún convenio os requisitos necesarios e a antelación mínima con que debe facerse a solicitude por parte do traballador e o prazo para responder por parte da empresa, sinalando que nos casos de discrepancias será a Comisión Paritaria do convenio a que resolvable.
- Respecto do salario indícase que será o correspondente á xornada efectivamente realizada e aboarase á finalización de cada un dos meses nos que se traballe, liquidándose no último período mensual.

F. Fomento do emprego

Hai cláusulas sobre fomento do emprego (cadro 7.37) en 83 convenios (38,25%). Os traballadores aos que afectan son 119.066 (56,13%).

Destes convenios 55 son de empresa con 15.836 traballadores afectados e 28 son de sector con 103.230 traballadores afectados.

Ademais das cláusulas xa mencionadas no apartado anterior sobre xubilación nas que existe un compromiso de contratación e as que indican a redución ou eliminación das horas extraordinarias habituais como medida de fomento do emprego (ás que xa se fixo referencia ao tratar as horas extraordinarias, e que nalgúns casos indican un número concreto ou unha porcentaxe de horas extraordinarias que no caso de ser superado suporía a creación dun novo posto de traballo ou a contratación do número de traballadores necesario para substituír a realización das ditas horas), inclúense tamén as que se refiren ao pluriemprego.

Refírense estas cláusulas xeralmente á conveniencia de erradicar o pluriemprego como regra xeral, sinalando que para iso estímase necesario que se apliquen co máximo rigor as sancións previstas na lexislación vixente no caso de incumprimento nesta materia e tamén se considera esencial o cumprimento exacto do requisito de dar a coñecer aos representantes legais dos traballadores os boletíns de cotización á Seguridade Social, así como os modelos de contrato de traballo escrito que se utilicen na empresa e os documentos relativos á terminación da relación laboral.

Convenios con cláusulas sobre fomento do emprego

■ Cadro 7.37

	Total Galicia	
	Nº convenios	%
Fomento do emprego	83	38,25
Fomento da contratación indefinida	48	22,12
Xubilación aos 64 anos (RD1194/85)	56	25,81

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

G. Fomento da contratación indefinida

Figuran cláusulas sobre fomento da contratación indefinida en 48 convenios (22,12%). Os traballadores afectados son 100.098 (47,19%).

19 deses convenios son de sector (34,55%) e afectan a 86.976 traballadores (46,28%) e 29 son de empresa (17,90%) e afectan a 13.122 traballadores (54,27%).

As cláusulas que recollen refírense ao seguinte:

■ Compromiso durante a vixencia do convenio de mantemento ou aumento do cadro de persoal fixo existente. Establecemento dun número ou unha porcentaxe mínima de contratos indefinidos.

Recollen cláusulas deste tipo 27 convenios (12,44%) que afectan a 32.280 traballadores (15,22%). Deles 13 son de sector (23,64%) con 29.422 traballadores afectados (15,65%) e 14 son de empresa (8,64%) con 2.858 traballadores afectados (11,82%).

As cláusulas pódense resumir no seguinte:

- Indicar un número mínimo de traballadores con contrato indefinido ou establecer un número mínimo de traballadores fixos que se debe de contratar durante a vixencia do convenio.
- Compromiso de proceder, durante a vixencia do convenio, a incrementar o cadro de persoal laboral con relación fixa, nun mínimo dun 10% do cadro actual, salvo que circunstancias excepcionais de produción ou do seu sector do mercado o impidan, debendo en tal caso presentar un informe debidamente motivado ao comité de empresa.
- Substitución durante a vixencia do convenio das baixas na empresa do persoal fixo que cese ao servizo desta. Indícase nalgún caso que deberá facerse cando o total do cadro de persoal fixo sexa inferior a un certo número que se indica.

Entre as cláusulas que se refiren á **taxa de eventualidade** pódense sinalar as seguintes:

- Considérase como criterio adecuado de relación entre volume de contratos temporais e cadro de persoal total da empresa o dun 25% durante toda a vixencia do convenio. A determinación do pase a fixos farase nun 80% por antigüidade e nun 20% por libre decisión da empresa.
- Comprométense as partes a que o número máximo de contratos eventuais (independentemente da súa modalidade) que en cada momento poderá existir na empresa, será do 15% do cadro de persoal de traballadores fixos. Exceptúanse da anterior porcentaxe os contratos realizados para a cobertura de IT. Se por calquera circunstancia a dirección da empresa entendese necesario contar cun número de contratos eventuais superior ao 15%, deberá comunicalo e chegar, previamente, a un acordo cos representantes dos traballadores
- Sinálase noutro convenio o compromiso de estudar a progresiva fixación dunha taxa máxima de eventualidade admisible do 8% xunto coa posta en marcha dun plan de consolidación.

As **porcentaxes mínimas de traballadores fixos** que se indican nos **convenios de empresa** son as seguintes:

- Compromiso de a que a porcentaxe de traballadores fixos no cadro de persoal non será inferior ao 80% del.
- Un 30 por cento da cadro de persoal total durante a vixencia do convenio, entendendo por cadro de persoal total a media dos últimos 24 meses.
- O 35% de contratos fixos ou fixos descontinuos desde a publicación do convenio, podendo incrementar a dita porcentaxe en función da produción e da boa marcha económica da empresa.

Nos **convenios de sector** as **porcentaxes mínimas de traballadores fixos** que se indican son as seguintes:

- Un 80% de contratos indefinidos de todo o cadro de persoal, non podendo encaixarse para un mesmo traballador ou para un mesmo posto de traballo, dous contratos temporais entre si. Nesta porcentaxe non se terán en conta os contratos celebrados para substituír a traballadores en excedencia, baixa ou redución de xornada.

Sinálase que para a definición da modalidade contractual terase en conta o motivo da contratación atendendo á causa do contrato, debendo ser polo tanto indefinido ou temporal en función de que o posto de traballo a cubrir, e o motivo da contratación sexa indefinida ou temporal. Indícase que de non cumprirse esta porcentaxe segundo o precepto do parágrafo anterior terán a consideración de indefinidos o 80% dos contratos con maior antigüidade.

Nun convenio indícase que todas as empresas do sector están obrigadas a ter un mínimo de emprego fixo do 50% do cadro de persoal medio. Aquelas de seis ou máis traballadores deben alcanzar durante a vixencia do convenio unha porcentaxe de emprego fixo do 80%.

- As empresas do sector que contén con máis de 30 traballadores terán un cadro de persoal co 65% de emprego fixo. Para os efectos do seu cálculo non se incluírán os contratos de interinidade nin se computará o persoal dos centros de nova apertura durante os primeiros catorce meses.
- A partir do asinamento do convenio establécese como obrigatorio en empresas de máis de cinco traballadores unha porcentaxe mínima de emprego fixo do 60%.

- Compromiso de que a partir da entrada en vigor do convenio se estableza como obrigatoria nas empresas do sector unha porcentaxe mínima de emprego fixo do 50%.
- As empresas do sector que contén con máis dun certo número de traballadores (o número de traballadores indicado é 30, 10 e 5) deberán ter un cadro de persoal do 50% de emprego fixo.
- As empresas incluídas no ámbito de aplicación do convenio terán que ter en cada un dos establecementos que leven polo menos tres anos abertos, un mínimo do 40% do cadro de persoal do dito centro con contrato fixo.
- Obrigación de efectuar a partir da sinatura do convenio o 35% de contratos indefinidos a xornada completa.
- Fixar como cadro de persoal fixo mínimo das empresas o 30 por cento do cadro de persoal total, entendendo por cadro de persoal total a media dos últimos 24 meses.

Respecto do control destes compromisos remítese ás comisións paritarias do convenio indicando a obriga de remitir a información solicitada por elas respecto das modalidades de contrato utilizadas e sinalando prazos nalgúns casos.

■ Transformación de contratos temporais en indefinidos.

Recollen este tipo de cláusulas 20 convenios (9,22%) que afectan a 90.326 traballadores (42,58%).

Deles 11 son de sector (20%) e afectan a 79.693 traballadores (42,40%) e 9 son de empresa (5,56%) e afectan a 10.633 traballadores (43,97%).

Indícase nunhas destas cláusulas a obrigación de conversión en indefinidos dunha porcentaxe dos contratos para a formación e en prácticas (as porcentaxes que indican son 40%, 30%, 25%) e dos eventuais (a porcentaxe indicada é o 20%).

Noutras establécese a transformación en indefinidos dos contratos dos traballadores que teñan ou cumpran unha certa antigüidade na empresa (sinalando nuns casos como antigüidade requirida 12 meses ininterrompidos e nun convenio os que superen tres anos de contratación nunha ou varias das modalidades temporais de contratación actualmente en vigor).

Outros convenios o que fixan e un número concreto de contratos que se deben transformar en indefinidos durante a vixencia do convenio.

As demais cláusulas refírense á posibilidade de que os contratos de duración determinada ou temporais, incluídos os contratos formativos, se poidan converter en indefinidos.

■ As demais cláusulas recollen compromisos de fomentar a contratación indefinida pero sen chegar a concretalos.

H. Garantías de emprego: Mantemento dos postos de traballo

Ademais das cláusulas sobre conservación e aumento do cadro de persoal fixo que xa se analizaron, recóllense nos convenios asinados este ano outras cláusulas tendentes a garantir ou aumentar o nivel de emprego existente no inicio da vixencia do convenio entre as que se poden destacar as seguintes:

■ Compromiso de conservación do cadro de persoal existente no momento da sinatura do convenio durante toda a vixencia del, indicando nalgún caso o cadro de persoal mínimo e a súa composición.

■ Obrigación de proceder á cobertura obrigatoria das baixas que se produzan, sinalando nalgún caso que se cubrirán as baixas por incapacidade permanente, total ou absoluta e noutro as que sexan por morte, xubilación ou invalidez.

■ Indícase nalgún convenio que cando con motivo do exercicio da súa función profesional na empresa, se producise a retirada do título profesional a calquera traballador dela, a dirección poderá adaptalo a outro posto de traballo por un período máximo de tres meses. O traballador percibirá o salario establecido para a categoría á que sexa adaptado. Restituído o título profesional, o traballador reintegrarase de inmediato ao seu posto de traballo.

■ Sinálase nun convenio que no caso de que na empresa se producise a introdución de innovacións tecnolóxicas nalgún dos servizos e que isto supoña unha redución do persoal, a empresa resituará os traballadores afectados a outro servizo existente ou novo, mantendo a categoría laboral se existise nestes servizos.

As cláusulas máis frecuentes respecto das garantías de emprego son as que se refiren aos casos de capacidade diminuída e invalidez provisional, á retirada do carné de conducir cando se necesita para o traballo, e tamén as cláusulas sobre subrogación empresarial (cadro 7.38).

Convenios con cláusulas sobre garantías no emprego e subrogación empresarial

■ Cadro 7.38

	Total Galicia	
	Nº convenios	%
Capacidade diminuída e invalidez provisional	64	29,49
Retirada do permiso de conducir	31	14,29
Subrogación empresarial	33	15,21

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

■ Capacidade diminuída e invalidez provisional

Teñen cláusulas ao respecto 64 convenios (29,49%) que afectan a 34.947 traballadores (16,47%).

Deles 56 son de empresa con 7.171 traballadores afectados e 8 son de sector con 27.776 traballadores afectados.

Refírense estas cláusulas á posibilidade de destinar aos traballadores que teñan a súa capacidade diminuída a postos axeitados á súa nova situación (se existen) e á reincorporación ao posto logo dunha invalidez provisional.

Hai convenios nos que se sinalan os postos reservados para estes casos.

Cando non existe na empresa posto adecuado, indícase nalgúns convenios que os traballadores nesta situación terán preferencia para a cobertura dos postos de nova creación sempre que teñan aptitude ou idoneidade para o seu desempeño.

Tamén se sinala nalgúns convenios unha idade (maiores de 55 ou 60 anos) a partir da que os traballadores que desempeñen postos de traballo en condicións de penosidade, perigosidade e toxicidade poderán solicitar a adscrición a postos de segunda actividade.

Nalgúns convenios límtase esta posibilidade aos casos en que a incapacidade fose consecuencia dun accidente de traballo ou enfermidade profesional.

Outras limitacións que se recollen consisten en fixar un número máximo de persoas ou unha porcentaxe sobre o total do cadro de persoal ou da categoría respectiva que como máximo pode estar nesta situación.

Respecto da retribución que lle corresponde nuns casos indícase que é a do posto que tiña con anterioridade o traballador e noutros a do novo posto que vai ocupar.

Nalgúns casos sinálase que se a retribución do novo posto é superior, será esta a que lle corresponde, e se é inferior percibirá á do seu anterior posto.

Sinálase nalgúns casos tamén o dereito aos aumentos que por pactos, convenios, etc. experimente no sucesivo a categoría que tiña no momento de se producir o feito determinante da diminución da súa capacidade.

Tamén se sinala nalgún convenio (limitado ao caso de incapacidade derivada de accidente laboral) que en caso de non existir un posto de traballo axeitado para o traballador ou traballadora que sofre a incapacidade, e entremetres non se producira a súa recolocación, as empresas aboarán a diferenza entre a pensión que perciba o traballador e o 100% do salario establecido no convenio colectivo para o posto que desempeñaba no momento do accidente, agás o complemento de transporte.

Respecto dos traballadores en situación de invalidez provisional indícase que terán dereito, ao seren declarados de novo aptos para o traballo, a ser integrados nos postos de traballo que con carácter normal ocupaban nas empresas nas datas que causaron baixa. Fíxase nalgúns convenios un prazo dentro do cal se debe solicitar a reincorporación ao traballo (xeralmente un ou dous meses desde a declaración de aptitude).

■ Retirada do permiso de conducir

Son 31 os convenios que tratan este tema (14,29%) e afectan a 22.258 traballadores (10,49%).

Deles 8 son de sector con 20.085 traballadores afectados e 23 son de empresa con 2.173 traballadores afectados.

Indícase nestas cláusulas que mentres dure a retirada do permiso de conducir dos traballadores que o necesitan para o seu traballo, destinarase ao traballador a outro posto adecuado á súa categoría, reincorporándose ao seu cando remate a sanción.

Esíxese na maioría dos casos que a retirada do carné sexa en horas de traballo, conducindo vehículos da empresa e por orde dela. Hai convenios que inclúen a conducción do vehículo particular de cada traballador cando sexa no traxecto do seu domicilio ao lugar de traballo ou regreso, para tomar ou deixar o servizo.

Nalgún convenio indícase que no suposto de que a sanción se produza fóra das horas de traballo a empresa proporcionaralle outro traballo, percibindo o salario correspondente á categoría que se lle asigne e polo tempo que dure a retirada do carné de conducir.

Exclúense normalmente os casos de reincidencia dentro da vixencia do convenio, e os condutores que se viran privados do permiso de conducir como consecuencia de imprudencia temeraria, do consumo de drogas ou embriaguez.

Indícase nalgún convenio que no suposto de que a retirada se deba a imprudencia temeraria, o condutor terá opción a solicitar a excedencia polo período de retirada,

salvo que a imprudencia se deba ao cumprimento de ordes de servizo, en cuxo caso terá dereito á recolocación.

Existen limitacións en canto ao tempo de retirada do carné, indicando que para ter este dereito a retirada do carné debe ser por períodos non superiores aos que indican (182 días, 180 días, 60 días, 6 meses).

Outra limitación que se indica refírese a cando a retirada do permiso de circulación é por resolución xudicial firme, caso no que o compromiso adoptado pola empresa de substitución do posto de traballo non será superior a 90 días.

Nalgún convenio sinálase que cando a un condutor lle sexa retirado o permiso de conducir, en primeiro lugar desfrutará as súas vacacións anuais correspondentes e se, finalizadas estas, continuara na mesma circunstancia, será destinado a outra sección onde non sexa necesario a posesión de permiso de conducir, reincorporándose ao seu posto ao serlle devolto.

Respecto da retribución, maioritariamente indícase que será a mesma que viña percibindo no seu posto habitual, aínda que nalgún caso dise que será a do novo posto.

Nalgúns casos límitase o tempo que ao traballador se lle respecta a súa retribución (1 ou 2 anos) pasando logo dese tempo a percibir a do posto que se lle atribúa.

■ Subrogación empresarial

Existen cláusulas en 33 convenios (15,21%) que afectan a 7.028 traballadores (3,31%).

Deles 5 son de sector con 5.321 traballadores afectados e 28 son de empresa con 1.707 traballadores afectados.

Refírense estas cláusulas aos supostos nos que se produce a subrogación e aos requisitos dos traballadores respecto dos que se produce (nalgúns casos indícase aos que non lle afecta).

Sinálase tamén nalgúns convenios a documentación que a empresa saínte debe entregar á entrante. Esta documentación refírese, respecto da empresa, ás súas obrigas salariais e coa Seguridade Social, e respecto dos traballadores aos datos persoais e profesionais necesarios.

7.6.6. Mobilidade xeográfica. Traslados e desprazamentos

Son 31 (14,29%) os convenios asinados este ano que teñen cláusulas sobre mobilidade xeográfica (cadro 7.39). Os traballadores aos que afectan son 41.147 (19,40%).

Deles 19 son de empresa con 1.972 traballadores afectados e 12 son de sector con 39.175 traballadores afectados.

Moitas destas cláusulas remiten ou recollen o indicado na lexislación vixente.

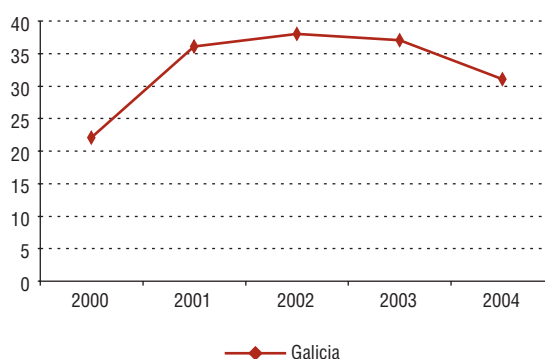
Defínese nalgúns convenios o que se considera traslado, asociándoo xeralmente a que supoña para o traballador cambio de domicilio, sinalando nalgúns casos o número de quilómetros ou o tempo de desprazamento entre o novo centro de traballo e o anterior ou o domicilio do traballador.

Indícanse os mecanismos que se deben seguir para facer os traslados, sinalando entre eles, ademais da negociación preceptiva cos representantes dos traballadores e os prazos, a intervención do AGA en caso de desacordo da comisión paritaria.

Cadro 7.39
**Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de mobilidade xeográfica.
Por provincias. Galicia. 2000-2004**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2000	2	40,00	4	40,00	3	37,50	0	0,00	1	6,67	10	18,18
2001	0	0,00	5	29,41	7	53,85	1	6,25	4	22,22	17	25,76
2002	0	0,00	6	50,00	2	25,00	0	0,00	3	20,00	11	20,00
2003	1	25,00	2	20,00	3	33,33	1	7,69		0,00	7	13,73
2004	0	0,00	3	30,00	2	25,00	0	0,00	2	11,11	7	12,73
Empresa												
2000	2	25,00	11	20,37	6	33,33	5	19,23	19	26,76	43	24,29
2001	1	12,50	16	33,33	5	27,78	5	22,73	13	15,85	40	22,47
2002	7	35,00	8	20,51	2	11,76	4	25,00	20	25,97	41	24,26
2003	2	25,00	9	18,37	3	27,27	3	15,00	14	21,54	31	20,26
2004	2	15,38	14	36,84	3	16,67	3	13,04	15	21,43	37	22,84
Total 2004	2	11,11	17	35,42	5	19,23	3	8,11	17	19,32	44	20,28

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Regúlanse tamén as indemnizacións e compensacións económicas a que ten dereito o traballador.

Por último indicar que hai convenios nos que se prohibe o traslado dunha localidade ou provincia a outra.

7.6.7. Mobilidade funcional

Son 75 (34,56%) os convenios asinados este ano que teñen cláusulas sobre mobilidade funcional (cadro 7.40). Os traballadores aos que afectan son 51.025 (24,05%).

Deles 64 son de empresa con 17.565 traballadores afectados e 11 son de sector con 33.460 traballadores afectados.

Respecto das cláusulas que recollen pódese sinalar o seguinte:

En moitos casos remiten ao indicado na lexislación vixente ou recollen parte do alí sinalado.

Tamén son frecuentes as cláusulas que se refiren á información aos representantes dos traballadores.

Nalgúns convenios sinálase como contido desta información o seguinte:

■ Unha descrición xustificativa das causas que motivan os ditos cambios.

■ A identificación dos traballadores afectados.

■ Duración estimada da mobilidade.

Outro tipo de cláusulas refírese á posibilidade de facer permutas entre os traballadores e aos requisitos que deben cumprir.

Indícase tamén nalgún caso que as discrepancias que, se for o caso, puidesen xurdir entre a empresa e os traballadores neste tema someteranse aos procedementos de solución de conflitos establecidos no AGA.

■ Cláusulas sobre traballos de **categoría superior**

As modificacións máis frecuentes que introducen respecto do sinalado na lexislación vixente refírense a fixar períodos menores para reclamar o ascenso ou a cobertura da vacante.

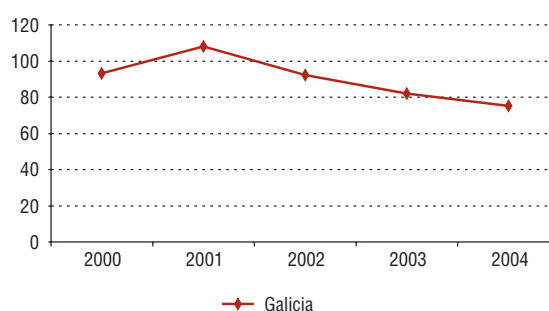
Tamén se limita nalgúns casos a duración, salvo para casos de substitución por incapacidade temporal, invalidez provisional, vacacións, licenzas e excedencias, dos que a concesión sexa obrigatoria para a empresa. Nestes últimos supostos, a substitución comprenderá todo o tempo que duren as circunstancias que a motivasen sen que outorguen dereito á consolidación do posto, pero si á percepción da diferenza económica durante a substitución se esta existe.

■ Cadro 7.40

Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de mobilidade funcional. Por provincias. Galicia. 2000-2004

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2000	3	60,00	3	30,00	0	0,00	5	29,41	3	20,00	14	25,45
2001	1	50,00	7	41,18	0	0,00	6	37,50	1	5,56	15	22,73
2002	2	40,00	3	25,00	3	37,50	4	26,67	0	0,00	12	21,82
2003	1	25,00	3	30,00	2	22,22	3	23,08	2	13,33	11	21,57
2004	3	60,00	3	30,00	3	37,50	2	14,29	0	0,00	11	20,00
Empresa												
2000	3	37,50	30	55,56	6	33,33	12	46,15	28	39,44	79	44,63
2001	6	75,00	31	64,58	5	27,78	12	54,55	39	47,56	93	52,25
2002	15	75,00	12	30,77	8	47,06	7	43,75	38	49,35	80	47,34
2003	7	87,50	28	57,14	4	36,36	6	30,00	26	40,00	71	46,41
2004	8	61,54	16	42,11	6	33,33	7	30,43	27	38,57	64	39,51
Total 2004	11	61,11	19	39,58	9	34,62	9	24,32	27	30,68	75	34,56

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Transcorrido o tempo sinalado como duración máxima no convenio, indícase que se consolida a categoría superior; salvo que para o seu desempeño se requirise a posesión de títulos ou coñecementos especiais debidamente acreditados por probas de suficiencia; en tales casos a consolidación será exclusivamente económica.

■ Cláusulas sobre traballos de **categoría inferior**

Limitáase tamén nalgúns convenios a súa duración, sinalando nalgúns casos a obriga-
ción de rotar os traballadores do mesmo grupo na realización de tales tarefas.

Tamén indican algúns convenios que se o cambio de destino para o desempeño de traballos de categoría inferior tivese a súa orixe en petición do traballador, asignaráselle a retribución que corresponda ao traballo efectivamente realizado. Sinálase nalgúns convenios que neste caso non se lle poderá exixir que realice traballos de categoría superior a aquela pola que se retribúe.

Nalgún convenio prohibese expresamente destinar ao persoal a realizar tarefas correspondentes a unha categoría inferior:

7.6.8. Promoción e ascensos

Teñen cláusulas ao respecto 99 convenios (45,62%) que afectan a 144.389 traballadores (68,07%).

Deles 80 son de empresa (49,38%) con 19.221 traballadores afectados (79,49%) e 19 son de sector (34,55%) con 125.168 traballadores afectados (66,60%).

As cláusulas pódense resumir nas seguintes:

■ Probas e/ou concursos de méritos para o ascenso.

Recollen cláusulas deste tipo 46 convenios dos asinados este ano (21,20%). Os traballadores afectados son 127.324 (60,02%).

Destes 46 convenios 11 son de sector (20%) con 112.827 traballadores afectados (60,03%) e 35 son de empresa (21,60%) con 14.497 traballadores afectados (59,95%).

Indícase respecto das probas xeralmente que deben ser adecuadas ao posto de traballo que se vai desempeñar.

Tamén se refiren estas cláusulas á participación dos representantes dos traballadores no proceso.

Na valoración dos méritos indícase que debe ou pode terse en conta, entre outras, as seguintes circunstancias: Formación, titulación adecuada, coñecemento do posto de traballo, historial profesional, ter desempeñado función de superior categoría profesional e a antigüidade.

O criterio elixido para resolver o ascenso cando se dan idénticas condicións de idoneidade é o da antigüidade.

■ Libre designación para os postos de mando ou especial confianza.

Recollen cláusulas deste tipo 33 convenios (15,21%). Os traballadores afectados son 124.512 (58,70%).

Dos 33 convenios 12 son de sector (21,82%) con 111.587 traballadores afectados (59,37%) e 21 son de empresa (12,96%) con 12.925 traballadores afectados (53,45%).

■ Ascensos automáticos polo paso dun período concreto de tempo.

Establécese en 37 convenios (17,05%). Os traballadores afectados son 27.120 (12,78%).

9 destes convenios son de sector (16,36%) con 14.540 traballadores afectados (7,74%) e 28 son de empresa (17,28%) con 12.580 traballadores afectados (52,03%).

■ Establécese nalgún caso un período de proba que no caso de non superarse ou desistir o traballador supón o retorno ao antigo posto.

■ Indícase tamén que non debe producirse discriminación de ningún tipo na promoción.

■ Sinálase nalgúns convenios a creación ou existencia de comisións paritarias de ascensos, indicando nalgúns casos a súa composición e funcionamento.

■ Algún convenio indica que a empresa está obrigada a convocar prazas de ascenso, cando existan vacantes, mantendo unha relación porcentual entre as diferentes categorías, e acordando a creación dunha comisión paritaria para, conxuntamente, definir as porcentaxes.

■ Outras cláusulas refírense á necesidade dunha publicidade suficiente das condicións requiridas para os postos que se vaian a cubrir e das características deles.

7.6.9. Clasificación profesional

Recollen cláusulas sobre clasificación profesional (cadro 7.41) 115 convenios (53%). Os traballadores aos que afectan son 74.276 (35,02%).

Deles 91 son de empresa con 20.184 traballadores afectados e 24 son de sector con 54.092 traballadores afectados.

Respecto das cláusulas que recollen pódese sinalar o seguinte:

En 90 destes convenios (17 de sector e 73 de empresa) regúlase un sistema de clasificación. Os traballadores afectados son 59.021.

■ Cadro 7.41

Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de clasificación profesional. Por provincias. Galicia. 2000-2004

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2000	4	80,00	1	10,00	1	12,50	7	41,18	2	13,33	15	27,27
2001	2	100,00	6	35,29	2	15,38	5	31,25	3	16,67	18	27,27
2002	4	80,00	3	25,00	2	25,00	5	33,33	2	13,33	16	29,09
2003	3	75,00	4	40,00	1	11,11	5	38,46	3	20,00	16	31,37
2004	3	60,00	3	30,00	5	62,50	5	35,71	8	44,44	24	43,64
Empresa												
2000	3	37,50	25	46,30	4	22,22	14	53,85	22	30,99	68	38,42
2001	7	87,50	30	62,50	5	27,78	14	63,64	42	51,22	98	55,06
2002	18	90,00	19	48,72	7	41,18	10	62,50	47	61,04	101	59,76
2003	8	100,00	33	67,35	3	27,27	15	75,00	42	64,62	101	66,01
2004	11	84,62	23	60,53	9	50,00	13	56,52	35	50,00	91	56,17
Total 2004	14	77,78	26	54,17	14	53,85	18	48,65	43	48,86	115	53,00

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Nalgúns casos non aparece recollida a clasificación no propio convenio, senón que se fai remitindo a outros convenios, ordenanzas ou regulacións específicas.

Indícase en moitos destes convenios que a clasificación do persoal é meramente enunciativa e que non supón a obriga de ter cubertas todas as prazas enumeradas se as necesidades e o volume da empresa non o require.

■ Clasificación por medio de grupos profesionais

En 58 dos 115 convenios con cláusulas sobre clasificación profesional (o 50,43%) a clasificación faise en grupos profesionais. Os traballadores afectados son 36.753.

Destes convenios 12 son de sector e afectan a 31.927 traballadores e 46 son de empresa e afectan a 4.826 traballadores.

Sínálase á hora de establecer os grupos profesionais que serán definidos pola interpretación e aplicación dos factores de valoración ou encadramento e polas tarefas e funcións básicas máis representativas que, en cada caso, desempeñen os traballadores.

Entre os factores de encadramento menciónanse os seguintes: coñecemento, experiencia, iniciativa, autonomía, responsabilidade, mando e complexidade.

Indícase que na valoración dos factores anteriormente mencionados terase en conta o seguinte:

a) Coñecementos e experiencias:

Factor para cuxa valoración se terá en conta, ademais da formación básica necesaria para cumprir correctamente os cometidos, a experiencia adquirida e a dificultade para a adquisición deses coñecementos e experiencia.

b) Iniciativa:

Factor para cuxa valoración se terá en conta o grao de seguimento de normas ou directrices para a execución de tarefas ou funcións.

c) Autonomía:

Factor para cuxa valoración se terá en conta o grao de dependencia xerárquica no desempeño das tarefas ou funcións que se desenvolven.

d) Responsabilidade:

Factor para cuxa valoración se terá en conta o grao de autonomía de acción do titular da función, o nivel de influencia sobre os resultados e a relevancia da xestión sobre os recursos humanos, técnicos e produtivos.

e) Mando:

Factor para cuxa valoración se terán en conta o grao de supervisión e ordenación das funcións e tarefas, a capacidade de interrelacionar, as características do colectivo e o número de persoas sobre o que se exerce o mando.

f) Complexidade:

Factor para cuxa valoración se terá en conta o número e grao de integración dos diversos factores.

Nalgúns casos establécese ou indícase a posibilidade de establecer dentro dos grupos desta forma definidos subgrupos e/ou áreas ou divisións funcionais diferentes.

Hai convenios nos que non se definen os grupos directamente, senón indicando e definindo as categorías ou niveis que conteñen.

Noutros casos enuméranse os grupos e indícanse as categorías ou niveis que conteñen pero sen definilos.

■ Clasificación por medio de categorías profesionais

Son 31 os convenios nos que a clasificación se fai en categorías profesionais. Deles 5 son de sector e 26 de empresa.

Os traballadores aos que afectan son 21.872.

Respecto das cláusulas que recollen, sinalar que son 13 os convenios que definen as categorías profesionais.

Sínálase noutras destas cláusulas que a determinación das distintas categorías profesionais consignadas no convenio colectivo son meramente enunciativas e non supoñen a obriga de ter cubertas e provistas as categorías enumeradas, se as necesidades e a estrutura determinada pola dirección da empresa non o require. Indícase así mesmo que son enunciativos os distintos cometidos asignados a cada categoría ou especialidade.

Tamén se indica nalgún caso que a relación de categorías non ten carácter exhaustivo, podendo a dirección da empresa, de acordo coa representación legal dos traballadores, crear outras novas, suprimir algunha das existentes ou modificar a súa denominación.

■ Cláusulas de non discriminación

Sínálase nalgunhas destas cláusulas que o establecemento de novas clasificacións debe facerse sen mingua da dignidade, oportunidade de promoción e xusta retribución e sen que caiba ningunha discriminación por razóns de idade, sexo ou de calquera outra índole.

Indícase noutras cláusulas que os criterios de definición das categorías e grupos serán comúns para os traballadores dun e outro sexo.

Créase nalgún convenio unha comisión para revisar a definición e funcións das categorías existentes, co obxectivo de evitar posibles discriminacións, así como para adoptar medidas para un maior acceso de mulleres a todas as profesións e categorías.

■ Modificacións parciais do sistema de clasificación existente

Recóllense cláusulas deste tipo en 18 convenios (7 de sector e 11 de empresa) que afectan a 16.751 traballadores.

As cláusulas refírense á creación ou eliminación de categorías ou á definición de equiparacións entre elas.

■ Comisións paritarias

Créanse comisións específicas de clasificacións profesionais en 7 convenios (3 de sector e 4 de empresa) que afectan a 27.235 traballadores.

Indícase respecto destas comisións a súa composición e as funcións que se lle encomendan.

Entre as funcións destas comisións sínálanse as de profundar e aclarar as cuestións que xurdan na implantación de novos sistemas de clasificacións, resolver as reclamacións que existan nesta materia, decidir sobre os cambios de categorías, analizar e evitar posibles discriminacións e, en xeral, para o seguimento da aplicación do sistema.

Por último sinalar que noutros convenios remítense os temas relacionados coas clasificacións profesionais á comisión paritaria do propio convenio.

7.7. Outros temas obxecto de negociación

7.7.1. Cláusulas sobre discriminación e acoso

7.7.1.1. Discriminación

Existen cláusulas sobre discriminación en 59 convenios (27,19%) que afectan a 133.659 traballadores (63,01%).

Deles 22 son de sector con 129.305 traballadores afectados e 37 son de empresa con 4.354 traballadores afectados.

Entre as cláusulas que recollen pódense sinalar as seguintes:

■ Non discriminación por razón de sexo

Refírense algunhas destas cláusulas a aspectos concretos nos que non pode existir un trato discriminatorio, e noutros casos teñen un sentido máis xeral ou amplo.

Recóllense algúns tipos delas a continuación.

■ De carácter xeral

Establecen algunhas destas cláusulas que os postos de traballo, as prácticas laborais, a organización do traballo e as condicións laborais deben orientarse de tal maneira que sexan adecuadas tanto para as mulleres como para os homes.

Sinalan outras que as mulleres e os homes deben gozar de igualdade de oportunidades en canto ao emprego, á formación, á promoción e ao desenvolvemento no seu traballo.

■ Aspectos retributivos

Indícase que o empresario está obrigado a pagar pola prestación dun traballo de igual valor o mesmo salario, tanto por salario base como polos complementos salariais, sen discriminación ningunha por razón de sexo.

Nalgúns convenios recóllense estas cláusulas ao establecer as táboas salariais de percepcións económicas para a xornada laboral ordinaria, indicando que será, para cada traballador, a que corresponda á súa categoría profesional ou nivel salarial, sen discriminación ningunha por razón de sexo.

■ Acceso ao traballo

Indícase que cando se produza unha convocatoria para cubrir un posto de traballo, farase abstracción total da condición de sexo, atendendo exclusivamente á capacidade profesional esixida. Elimínase a especificación de sexo e estado civil nos anuncios de ofertas de emprego.

Tamén se sinala que se deberán adoptar as medidas necesarias que impidan calquera tipo de discriminación por razón de sexo nas ofertas de emprego, selección e conseguinte contratación de traballadores, así como para ocupar postos de traballo cualificado.

■ Outras cláusulas

Ás veces as cláusulas veñen recollidas ao regular outros temas dos convenios, como nos casos dos procesos de selección de persoal, nos que se indica que deben rexerse polos principios da non discriminación e igualdade de sexo.

O mesmo ocorre ao establecer os criterios de ascenso e promoción na empresa, indicando que se acomodarán a regras comúns para os traballadores dun e doutro sexo.

Tamén cando se indican os criterios de definición das categorías e dos grupos profesionais, sinalando que serán comúns para os traballadores dun e doutro sexo.

Sínálase nalgúns convenios entre as funcións do Comité de Empresa a de velar non só porque nos procesos de selección de persoal se cumpra a normativa vixente ou pactada, senón tamén polos principios de non discriminación, igualdade de sexo e fomento dunha política racional de emprego.

■ Cláusulas xerais de non discriminación

Indícase nestas cláusulas que non pode prevalecer discriminación ningunha por razón de nacemento, sexo, idade, raza, discapacidade, relixión, ideoloxía, afiliación sindical ou política, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social.

Tamén neste caso aparecen recollidas ás veces ao tratar outros temas da negociación.

■ Non discriminación por afiliación sindical e/ou política e polo exercicio dos seus dereitos sindicais.

A máis frecuente indica que as empresas respectarán o dereito de todos os traballadores a sindicarse libremente, e non poderán condicionar o emprego dun traballador á obriga de non afiliarse ou renunciar á súa afiliación sindical, nin tampouco despedir a un traballador nin prexudicalo, de calquera outra maneira, a causa da súa afiliación ou actividade sindical.

7.7.1.2. Acoso sexual

Recollen cláusulas ao respecto 39 convenios (17,97%). Os traballadores aos que afectan son 40.952 (19,31%). Deles 23 son de empresa e afectan a 3.863 traballadores e 16 son de sector e afectan a 37.089 traballadores.

Respecto das cláusulas pódese sinalar o seguinte:

Inclúense nalgúns convenios as seguintes definicións de acoso sexual:

■ Denomínanse acoso sexual aquelas condutas verbais ou físicas de natureza sexual que son consideradas ofensivas e non desexables pola persoa que as sofre.

■ Considerarase acoso sexual en senso amplo calquera comportamento contrario a dignidade e liberdade sexual, cuxo carácter ofensivo e indesexado por parte da vítima é ou debería ser coñecido pola persoa que o realiza, podendo interferir negativamente no seu contexto laboral ou cando a súa aceptación sexa empregada como condición para evitar consecuencias adversas tanto no desenvolvemento do traballo como nas expectativas de promoción da vítima.

■ O acoso sexual no traballo é toda conduta verbal ou física, de natureza sexual, desenvolvida no ámbito da organización e dirección dunha empresa, ou en relación ou como consecuencia dunha relación de traballo, realizada polo traballador ou responsable que sabe ou debe saber que é ofensiva e non desexada para a vítima, o que determina unha situación que afecta o emprego e as condicións de traballo e que crea un ambiente laboral ofensivo, hostil, intimidatorio ou humillante.

Indícase en varios convenios o compromiso de tratar con discreción e prontitude as reclamacións que se presenten por este motivo tanto de xeito persoal ou a través dos comités de empresa ou delegados de persoal.

Tamén se comprometen a non exercer ningún tipo de represalias sobre as persoas que sufran ou denuncien actuacións deste tipo.

O tipo de cláusula máis frecuente que recollen estes convenios sinala que todo comportamento ou situación que atente contra o respecto á intimidade ou contra a liberdade dos traballadores, condutas de acoso sexual verbais ou físicas, será conceptualizadas como faltas moi graves, graves ou leves, en función da repercusión do feito.

Engádese que nos supostos nos que se leve a cabo servíndose dunha relación xerárquica ou se exerzan sobre persoas especialmente vulnerables pola súa situación persoal ou laboral, a sanción aplicárase no seu máximo grao.

Considérase tamén en varios convenios como circunstancia agravante que se realice a persoas con contrato non indefinido.

Sínálase así mesmo nalgúns convenios que os representantes dos traballadores e a dirección da empresa deberán velar polo dereito á intimidade do traballador procurando silenciar a súa identidade cando así fode requirido.

■ Recóllense tamén xunto con estas cláusulas algunhas respecto do **acoso moral no traballo**.

Defínese nalgún convenio do seguinte xeito:

Constitúen o acoso moral os procedementos abusivos, palabras ou sobreentendidos, xestos e miradas que, pola súa frecuencia e sistematización, afectan a integridade psíquica ou física dunha persoa.

Nun dos convenios que recolle este tipo de cláusulas indícase que as partes negociadoras entenden e asumen que a existencia do acoso sexual ou moral pode afectar á vítima na súa prestación de servizos de moitas formas (absentismo, estres,...), podendo afectar a saúde e seguridade no traballo e repercutindo na doutros traballadores. Indícase ademais que os comités de saúde laboral e delegados de prevención deberán ter en conta estas circunstancias á hora de realizar a avaliación de riscos.

Contén tamén a seguinte definición de este tipo de acoso: constitúe acoso moral toda conduta xestual, verbal, comportamento ou actitude, que atenta pola súa repetición e/ou sistematización contra a dignidade e a integridade física ou psíquica dunha persoa, que se produce no marco de organización e dirección dun empresario, degradando as condicións de traballo da vítima e poñendo en perigo o seu emprego. Cando este tipo de comportamento teña relación ou como causa o sexo ou o xénero dunha persoa, constituirá acoso moral discriminatorio.

Noutros casos a cláusula é a mesma que para o acoso sexual pero engadíndolle este tipo de acoso.

Sinalar por último que en moitos convenios estas cláusulas sobre acoso sexual e moral aparecen recollidas ao establecer a relación de faltas graves e moi graves e nalgúns casos nas cláusulas sobre saúde laboral.

7.7.2. Réxime disciplinario

Regúlase en 90 convenios (41,47%) que afectan a 51.319 traballadores (24,19%).

Deles 71 son de empresa con 8.508 traballadores afectados e 19 son de sector con 42.811 traballadores afectados.

As cláusulas refírense ao seguinte:

■ Graduación das faltas

Ven recollida en 62 convenios (17 de sector e 45 de empresa). Os traballadores aos que afectan son 45.411.

Nestas cláusulas recóllese unha enumeración das faltas cualificándoas en leves, graves e moi graves.

■ Sancións

Indican as sancións segundo a gravidade das faltas 55 convenios (17 de sector e 38 de empresa). Os traballadores aos que afectan son 45.167.

Os tipos máis frecuentes de sancións que se indican son: amoestacións verbais e/ou escritas, suspensión de emprego e soldo e despedimento.

Outras sancións menos frecuentes son traslado forzoso sen dereito a indemnización, suspensión do dereito a concorrer a probas selectivas ou concursos de ascensos, desconto proporcional na retribución do tempo non traballado por falta de asistencia ou puntualidade e inhabilitación para o ascenso.

■ Outras cláusulas refírense ao procedemento sancionador; á necesidade ou non de tramitación dun expediente disciplinario, á información aos representantes dos traballadores e á prescrición e cancelación.

7.7.3. Cláusulas sobre o idioma

Existen cláusulas sobre o idioma 29 convenios (13,36%) que afectan a 53.472 traballadores (25,21%).

Deles 19 son de empresa con 1.787 traballadores afectados e 10 son de sector con 51.685 traballadores afectados.

As cláusulas máis frecuentes refírense ao dereito dos traballadores a desenvolver a súa actividade laboral e profesional en lingua galega, como lingua propia de Galicia, e a recibir formación lingüística.

Tamén se indica noutras cláusulas que, no seo da empresa, a dirección e os representantes dos traballadores fomentarán o uso da lingua galega nas actividades internas e nas súas relacións, engadindo nalgún convenio que tamén se potenciará o uso da lingua galega nas relacións cos consumidores, administracións públicas e entidades privadas radicadas en Galicia, de xeito que se normalice o emprego da lingua galega como un instrumento de comunicación da empresa cos seus interlocutores internos e externos, facéndose especial fincapé nas comunicacións cos traballadores e na utilización do galego como lingua da súa publicidade.

Outro tipo de cláusulas refírense a que o convenio colectivo se redactará e publicará en galego ou de xeito bilingüe e tamén se fará de igual xeito cos anuncios, notas, avisos, etc. que se publiquen nos taboleiros de anuncios da empresa.

7.7.4. Cláusula de sometemento ao AGA

Faise referencia ao Acordo Interprofesional Galego sobre Procedementos Extraxudiciais de Solución de Conflitos de Traballo (AGA) en 47 convenios dos asinados este ano, o 21,66% do total (cadro 7.42). Os traballadores afectados son 91.650 (43,21%).

Evolución dos convenios colectivos con cláusula de sometemento ó AGA. Por provincias. Galicia. 1994-2004

■ Cadro 7.42

		Sector	Empresa	TOTAL
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº %			
		3	1	
		60,00	7,69	
A Coruña	Nº %	3	11	
		30,00	28,95	
Lugo	Nº %	3	2	
		37,50	11,11	
Ourense	Nº %	9	2	
		64,29	8,70	
Pontevedra	Nº %	6	7	
		33,33	10,00	
Galicia 2004		24	23	
		43,64	14,20	
1994		16	3	19
1995		14	4	18
1996		23	11	34
1997		19	14	33
1998		27	11	38
1999		21	17	38
2000		21	13	34
2001		24	11	35
2002		25	18	43
2003		19	13	32
2004		24	23	47

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Deles 24 son de sector con 89.130 traballadores afectados e 23 son de empresa con 2.520 traballadores afectados.

O tipo de cláusula que máis se utiliza indica que as partes asinantes do convenio, durante a súa vixencia, acordan someterse ás disposicións contidas no Acordo Interprofesional Galego sobre Procedementos Extraxudiciais de Solución de Conflitos de Traballo (AGA) nos propios termos en que están formuladas.

Recóllense tamén referencias ao AGA nalgúns convenios ao indicar o xeito de resolver as discrepancias en temas concretos, sinalando os seguintes:

- Discrepancias no seo da comisión paritaria do convenio.
- Mobilidade (funcional e xeográfica).
- Desvinculación salarial.
- Implantación dun novo sistema de traballo.
- Interpretación de artigos do convenio.
- Bloqueo na negociación do convenio.

Parte II. CONVENIOS COLECTIVOS ESTATAIS CON APLICACIÓN EN GALICIA

Como xa se indicaba na primeira parte deste informe, continuouse este ano por parte do Consello coa elaboración da base de datos cos convenios de ámbito superior ao da Comunidade Autónoma que afectan a traballadores en Galicia, traballo iniciado no ano anterior.

Partiuse inicialmente dos convenios publicados no BOE que teñen vixencia para o ano 2004 ou posterior; combinando esta información coa remitida pola *Subdirección General de Estadísticas Sociales y Laborales* do Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais, que periodicamente remite un ficheiro no que se inclúen todos os convenios de ámbito interprovincial e estatal rexistrados, procedéndose no Consello a analízala para recoller só os que afectan a traballadores dalgunha das catro provincias galegas.

Os datos do número de traballadores afectados por estes convenios son de elaboración propia do Consello tendo en conta os datos remitidos polo Instituto Galego de Estatística (IGE) para os convenios de sector e contactando directamente cos departamentos de recursos humanos das empresas para os convenios de empresa.

A información remitida polo IGE, extraída do ficheiro de contas de cotización á Seguridade Social, indica o número de asalariados para Galicia por subclase (5 díxitos) da CNAE-93. Obtense así o número de asalariados por actividade, non por empresa, información esta última suxeita a segredo estatístico.

Utilízase o mesmo criterio de inclusión dos convenios colectivos que o seguido ao elaborar a parte do informe referida aos convenios negociados en Galicia, que é o da vixencia económica, téndose en conta só os que teñen vixencia e efectos económicos durante o ano 2004.

Para a elaboración da media ponderada do incremento salarial pactado tivéronse en conta as cláusulas de revisión salarial recollidas nestes convenios, cuxo valor pode apreciarse no cadro de datos básicos que acompaña a este informe.

Segundo recollen os cadros 7.I e 7.II os convenios colectivos estatais con aplicación en Galicia asinados e/ou revisados en 2004 foron 159 e afectan a 305.270 traballadores.

Deles 101 son de empresa e afectan a 16.523 traballadores e 58 son de sector con 288.747 traballadores afectados.

Os cadros 7.III e 7.IV indican o número de convenios colectivos (asinados ou revisados) segundo o número de traballadores aos que afecta cada convenio.

Neles obsérvase que nos de empresa o maior número concéntrase nas que teñen ata 50 traballadores.

Nos de sector o maior número sitúase nos convenio que afectan a máis de 3.000 traballadores (27,59%) e entre 1.001 e 3.000 traballadores (25,86%).

No que se refire ao ámbito temporal, o 65,17% dos convenios de empresa e o 66,67% dos de sector teñen unha vixencia igual ou superior a 3 anos. Estes datos aprécianse con maior detalle nos cadros 7.V e 7.VI.

O incremento salarial medio pactado nos convenios asinados ou revisados con vixencia económica para o 2004 foi de 3,73 (cadro 7.VII). Este incremento é superior en 0,53 puntos ao IPC estatal do ano 2004 que foi do 3,2.

Convenios colectivos
■ Cadro 7.I

	Nº	Traballadores
Empresa	89	15.732
Sector	33	236.590
Total	122	252.322

Revisións salariais
■ Cadro 7.II

	Nº	Traballadores
Empresa	12	791
Sector	25	52.157
Total	37	52.948

Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores. Empresa
■ Cadro 7.III

Traballadores	Estatais	
	Nº	%
0 - 50	66	65,35%
51-100	14	13,86%
101-500	15	14,85%
501-1000	1	0,99%
1001-3000	4	3,96%
>3000	1	0,99%
Total	101	

Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores. Sector
■ Cadro 7.IV

Traballadores	Estatais	
	Nº	%
0 - 50	5	8,62%
51-100	3	5,17%
101-500	9	15,52%
501-1000	10	17,24%
1001-3000	15	25,86%
>3000	16	27,59%
Total	58	

**Vixencias medias dos convenios de empresa.
Porcentaxe sobre o total**
■ Cadro 7.V

	Nº	%
Menos de 1 ano	-	0,00%
1 ano	15	16,85%
De 1 a 2 anos	-	0,00%
2 anos	14	15,73%
De 2 a 3 anos	2	2,25%
3 anos	30	33,71%
Máis de 3 anos	28	31,46%
Total	89	

**Vixencias medias dos convenios de sector.
Porcentaxe sobre o total**

■ Cadro 7.VI

	Nº	%
Menos de 1 ano	-	0,00%
1 ano	5	15,15%
De 1 a 2 anos	-	0,00%
2 anos	4	12,12%
De 2 a 3 anos	2	6,06%
3 anos	11	33,33%
Máis de 3 anos	11	33,33%
Total	33	

■ Cadro 7.VII

Media ponderada do incremento salarial pactado

Ano 2004	Convenios Colectivos		Revisións salariais		Total
	Sector	Empresa	Sector	Empresa	
	3,81	3,01	3,61	3,11	3,73

Para o cálculo deste incremento tivéronse en conta as cláusulas de revisión salarial que figuran no 66% dos convenios e no 73% das revisións salariais tidas en conta este ano.

A media por sectores económicos recóllese no cadro 7.VIII.

Os cadros 7.IX e 7.X indican os convenios asinados e revisados que teñen cláusula de revisión salarial e os traballadores aos que afectan.

A xornada media pactada nestes convenios foi de 1.757,09 horas (cadros 7.XI e 7.XII).

O 74% destes convenios reducen a xornada máxima legal anual. Deles 64 son de empresa (63%) e 49 de sector (85%).

No cadro 7.XIII que figura a continuación pódense apreciar os datos básicos dos convenios estatais con aplicación en Galicia recollidos este ano.

**Media ponderada do incremento salarial pactado
por sectores de actividade**

■ Cadro 7.VIII

	Estatais
Agricultura	-
Industria	3,85
Construcción	4,00
Servicios	3,28
Total	3,73

Convenios colectivos asinados con cláusula de garantía social

■ Cadro 7.IX

	Estatais			
	Nº	%	Traballadores	%
Empresa	55	61,80%	7.339	46,65%
Sector	25	75,76%	178.501	75,45%
Total	80	65,57%	185.840	73,65%

Convenios colectivos revisados con cláusula de garantía social

■ Cadro 7.X

	Estatais			
	Nº	%	Traballadores	%
Empresa	5	41,67%	582	73,58%
Sector	22	88,00%	40.262	77,19%
Total	27	72,97%	40.844	77,14%

Xornada pactada. Media ponderada para o ano actual

■ Cadro 7.XI

	Xornada media (horas/ano)		
	Sector	Empresa	Total
2004	1.757,47	1.739,04	1.757,09

Xornada por sector de actividade

■ Cadro 7.XII

	Agrario	Non agrario			Total
		Industria	Construcción	Servicios	
Empresa		1.714,85		1.754,09	1.739,04
Sector		1.711,11	1.750,00	1.756,35	1.757,47
Total		1.769,53	1.750,00	1.756,24	1.757,09

Cadro 7.XIII

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos de sector.
Estatais 2004

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial (%)	Incremento salarial final %
ACTIVIDADE DE CICLISMO PROFESIONAL	Non indica %		
ACORDO LABORAL ESTATAL PARA SUPERMERCADOS, SUPERERVIZOS, AUTOSERVIZOS E DISTRIBUIDORES MAIORISTAS DE ALIMENTACIÓN	Non indica %		
ADMINISTRACIÓNS DE LOTERÍA	2,,40	0,8	3,2
APARCAMENTOS E GARAXES	Non indica %		
ARTES GRÁFICAS, MANIPULADOS DO PAPEL, MANIPULADOS DO CARTÓN, EDITORIAIS E INDUSTRIAS AUXILIARES	Non indica %		
AUOESCOLAS	3,50		
AZUCAREIRA (INDUSTRIA)	2,3	1,2	3,50
BANCA PRIVADA	2,5	0,7	3,2
CAIXAS DE AFORROS	2,00	1,2	3,2
CENTROS DE ASISTENCIA, DIAGNÓSTICO, REHABILITACIÓN E PROMOCIÓN DE MINUSVÁLIDOS	3,00		
COMERCIO POR XUNTO E IMPORTADORES DE PRODUTOS QUÍMICOS-INDUSTRIAIS, DROGUERÍA, PERFUMERÍA E AFÍNS	2,4	1,,2	3,6
COMERCIO DE PAPEL E ARTES GRÁFICAS	4,10		
COMERCIO MAIORISTAS E DISTRIBUIDORES DE ESPECIALIDADES E PRODUTOS FARMACEUTICOS	2,25	1,20	3,45
CONSERVAS VEXETAIS	2,5	1,2	3,7
DERIVADOS DO CEMENTO (C. XERAL)	2,85	1,2	4,05
DISTRIBUIDORES CINEMATOGRAFICOS E OS SEUS TRABALLADORES	3,00	0,20	3,20
ELABORADORES DE PRODUTOS COCIÑADOS PARA A SÚA VENDA A DOMICILIO	2,80	1,20	4,00
EMPRESAS CONSULTORAS DE PLANIFICACIÓN, ORGANIZACIÓN DE EMPRESAS E ORGANIZACIÓN CONTABLE	2	0,6	2,6
EMPRESAS DE XESTIÓN E MEDIACIÓN	3	0,7	3,7
EMPRESAS DE MEDIACIÓN EN SEGUROS PRIVADOS (ANTES AXENTES E CORREDORES DE SEGUROS)	3,00	0,20	3,20
EMPRESAS DE SEGURIDADE	2,60		
EMPRESAS DE TRABALLO TEMPORAL	3	0,2	3,2
EMPRESAS ORGANIZADORAS DO XOGO DO BINGO	2	1,2	3,2
ENSINANZA E FORMACIÓN NON REGULAMENTADA	2,60		
ENTIDADES DE SEGUROS, REASEGUROS E MÚTUAS DE ACCIDENTES DE TRABALLO	2	1,2	3,2
ENTREGA DOMICILIARIA	3		
ESTABLECEMENTOS FINANCEIROS DE CRÉDITO	2	1,20	3,20
ESTACIÓNS DE SERVIZO	2,3	1,2	3,5
FABRICACIÓN DE CALZADO ARTESÁN MANUAL E ORTOPEDIA E A MEDIDA E OBRADOIROS DE REPARACIÓN E CONSERVACIÓN DO CALZADO USADO E DUPLICADO DE CHAVES	2,50	1,2	3,7
FABRICANTES DE XESOS, ESCAIOLAS E OS SEUS PREFABRICADOS	2,85	1,20	4,05
GRANDES ALMACÉNS	2,3	1	3,3
HOSTALARÍA	Non indica %		
INDUSTRIA DO CALZADO	3	1,2	3,,2
INDUSTRIA METALGRÁFICA E FABRICACIÓN DE ENVASES METÁLICOS	2,9	1,2	4,1
INDUSTRIA QUÍMICA	2,5	1,2	3,7
INDUSTRIA SALIÑEIRA	2,1	1,1	3,2
INDUSTRIAS GÁRNICAS	3		
INDUSTRIAS DE AUGAS E BEBIDAS ENVASADAS	2,50	1,2	3,7
INDUSTRIAS DE ALIMENTOS COMPOSTOS PARA ANIMAIS	2,40	1,20	3,60
INDUSTRIAS DE CAPTACIÓN, ELEVACIÓN, CONDUCCIÓN, TRATAMENTO, DEPURACIÓN E DISTRIBUCIÓN DE AUGA	2,4	1,2	3,6
INDUSTRIAS DE FABRICACIÓN DE FARIÑAS PANIFICABLES E SÉMOLAS	2,75	1,2	3,95
INDUSTRIA DA MADEIRA	3	1,2	4,2

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial (%)	Incremento salarial final %
INDUSTRIAS DE PASTAS ALIMENTICIAS	2,35	1,20	3,55
INDUSTRIAS DO CURTIDO, CORREAS E COIROS INDUSTRIAIS E CURTICION DE PELES PARA PELETARÍA	2	1,2	3,2
INDUSTRIAS EXTRACTIVAS, INDUSTRIAS DO VIDRO, INDUSTRIAS CERÁMICAS E PARA AS DO COMERCIO EXCLUSIVISTA DOS MESMOS MATERIAIS	2,50	1,20	3,70
INDUSTRIAS FOTOGRÁFICAS	2,25	1,2	3,45
MATADOIROS DE AVES E COELLOS	2,5	1,2	3,7
OFICINAS DE FARMACIA	3	1,2	4,2
PASTAS, PAPEL E CARTÓN	3,00	0,20	3,20
PERFUMARÍA E AFÍNS	2,5	1,2	3,7
PRENSA NON DIARIA	2	1,2	3,2
RESIDENCIAS PRIVADAS DE PERSOAS MAIORES E DO SERVIZO DE AXUDA AO DOMICILIO (ANTES RESIDENCIAS PRIVADAS DA TERCEIRA IDADE)	3	1,2	4,2
SECTOR DO CORCHO	2,5	1,2	3,7
SERVIZO DO TRANSPORTE URBÁN E INTERURBÁN DE AUTO-TAXI	3	1,2	4,2
TELLAS, LADRILLOS E PEZAS ESPECIAIS DE ARCILA COCIDA	3	1,2	4,2
TÉXTIL E CONFECCIÓN (INDUSTRIA)	2,5	1,2	3,7
XERAL DA CONSTRUCCIÓN	2,80	1,20	4,00
XESTORÍAS ADMINISTRATIVAS	3,2		

**Detalle dos incrementos salariais pactadas nos convenios colectivos de empresas.
Estatais 2004**

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial (%)	Incremento salarial final %
ADIDAS ESPAÑA SA (antes ADIDAS SARRAGAN ESPAÑA SA)	3,20	1,20	4,20
ADMINISTRACIÓN XERAL DO ESTADO - PERSOAL LABORAL	Non indica %		
AENA E O COLECTIVO DOS CONTROLADORES DA CIRCULACIÓN AÉREA	2		
AEROPUERTOS ESPAÑOLES Y NAVEGACIÓN AÉREA - ENTE PÚBLICO (ANTES AEROPUERTOS NACIONALES Y NAVEGACIÓN AÉREA)	2		
AGENCIA EFE SOCIEDAD ANÓNIMA	3,20		
AGFA - GEVAERT, S.A.	2,75	1,20	3,95
ALDEASA	2,50	1,2	3,7
ALLIANZ-RAS SEGUROS Y REASEGUROS, S.A.	2,00	1,20	3,20
ANTENA 3 TELEVISIÓN, S.A.	4,10		
ASISTENCIA, DISTRIBUCIÓN Y SERVICIOS, S.A. (ADYS)	2,00	1,2	3,2
ASOCIACIÓN BENÉFICA RETO A LA ESPERANZA	3,00		
ASOCIACIÓN DE HOGARES PARA NIÑOS PRIVADOS DE AMBIENTE FAMILIAR "NUEVO FUTURO"	Non indica %		
AUNA TELECOMUNICACIONES	Non indica %		
AUTOMÓVILES CITROËN ESPAÑA, S.A.	3,00	0,13	3,13
AUTTRANSPORTE TURÍSTICO ESPAÑOL, S.A. (ATESA)	3,00		
AVIS, S.A.	3	1,70	3,70
BP OIL ESPAÑA, S.A.	3,1		
BRIDGESTONE-HISPANIA, S.A (DELEGACIÓNS COMERCIAIS)	2,00		
BSH INTERSEVICE, S.A. (A CORUÑA)	2	1,40	3,40
CARGILL ESPAÑA S.A. Y AOP IBERIA S.L.	2,50	1,20	3,70
CLIMA ROCA YORK, S.L.	2,00	1,2	3,2
COBRA SERVICIOS AUXILIARES, S.A.	2,5		
COMPAÑÍA ESPAÑOLA PETRÓLEOS ATLÁNTICO, S.A.	2	1,7	3,7
COMPAÑÍA ESPAÑOLA PETRÓLEOS, S.A. (CEPSA) - REFINO	2,25	1,2	3,45
CONTROL DE TRÁNSITO Y GESTIÓN AUXILIAR, S.L.	3,10		
CORPORACIÓN EMPRESARIAL ROCA, S.A., ROCA SANITARIO, S.A. Y ROCA CALEFACCIÓN, S.L.	2,00		
CWT VIAJES DE EMPRESA, S.A.	2,25	0,95	3,20
DANONE, S.A.	2,00	1,20	3,20
DIARIO ABC, S.L.	2,4	1,20	3,60
DIARIO AS, S.L.	2	0,30	3,20
EMPRESAS PRAXAIR ESPAÑA, S.L., PRAXAIR PRODUCCIÓN ESPAÑA, S.L., PRAXAIR SOLDADURA, S.L. Y PRAXAIR EUHOLDING, S.L.	2,90	0,30	3,20
EUROPCAR IBÉRICA, S.A.	3,5		
EUROPEAN AIR TRANSPORT, S.A.	Non indica %		
FERROCARRILES DE VÍA ESTRECHA	2,00		
FUJITSU CUSTOMER SUPPORT, S.A. (ANTES FUJITSU SORBUS, S.A.)	2,50		
FUNDACIÓN DIAGRAMA INTERVENCIÓN PSICOSOCIAL	2,00	1,2	3,2
GALESERGA, S.L.	2,00		
GENERAL ÓPTICA	4		
GETRONICS ESPAÑA SOLUTIONS, S.L. (ANTES WANT GLOBAL NETWORK SERVICES, S.L.)	2,50		
GRUPO CETELEM	3		
GRUPO DE PROYECTOS SOCIALES DE GESTIÓN, S.A. (GPS)	3	0,84	3,84
GRUPO GENERALI	2,50	1,20	3,70
GRUPO SANTANDER CONSUMER FINANCE	2,75	0,10	2,85
HIDROCANTÁBRICO ENERGÍA, S.A.	2	1,2	3,2
IBERDROLA GRUPO	2,50	0,70	3,20
INERGY AUTOMOTIVE SYSTEMS SA (ANTES PLASTIC OMNIUM SOPLADO SA)	2,75		
INSTITUTO ESPAÑOL DE COMERCIO ESPAÑOL (ICEX)	2,00		
LA REGIÓN, S.A.	3,95		
LINK EXTERNALIZACIÓN DE SERVICIOS, SLV	2		

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial (%)	Incremento salarial final %
MANNESMANN DEMATIC, S.A. (DEMAG CRANES & COMPONENTES, S.A.)	Non indica %		
MANTENIMIENTOS Y MONTAJES INDUSTRIALES, S.A. (MASA GALICIA)	2,00	1,20	3,20
MAPFRE MUTUALIDAD Y GRUPO DE EMPRESAS	2,00	1,20	3,20
MARODRI, S.L.	3,60		
MASA SERVICIOS, S.A.	2,00	1,20	3,20
MERCADONA, S.A.	2,00	1,20	3,20
MIELE, S.A.	2,00	1,20	3,20
NEFITEL, S.A.	3,00		
NEXTIRAONE ESPAÑA, SLU	Non indica %		
OERLIKON SOLDADURA, S.A.	2,75	0,45	3,20
ORGANIZACIÓN NACIONAL DE CIEGOS (ONCE)	2,00	1,20	3,20
PANSFOOD, S.A.	3,20		
PARADORES DE TURISMO, S.A.	3,00		
PHILIPS IBÉRICA, S.A.	2,00	1,20	3,20
PIRELLI NEUMÁTICOS, S.A.	2,00	1,20	3,20
PLUS SUPERMERCADOS, S.A. (TENGMANN ESPAÑA, S.A.)	2,00	1,20	3,20
RADIO POPULAR, S.A. - COPE	2,00	1,20	3,20
RECOLETOS COMPAÑÍA EDITORIAL, S.A.	3,00	1,20	4,20
RED ELÉCTRICA DE ESPAÑA, S.A.	3,85		
REMOLCADORES NOSA TERRA, S.A. (REMOLCANOSA)	2,00	1,20	3,20
REMOLCANOSA Y EDSA AGRUPACIÓN DE INTERÉS ECONOMICO - BUQUES CABLEROS ATLANTIDA, TENO E IBERUS	2,00	1,20	3,20
REMOLQUES MARÍTIMOS, S.A.- FLOTA -	2,00	1,20	3,20
RENFE	2,00		
REPSOL PETRÓLEO, S.A - REFINO	2,40	1,20	3,60
SAINT-GOBAIN CRISTALERÍA, S.A.	2,00	1,20	3,20
SANTIAGO CUCART, S.L. Y COFISER, S.L.	4,00		
SCHWEPPES, S.A.	2,50	0,20	2,70
SEGURIBER, COMPAÑÍA DE SERVICIOS INTEGRALES, S.L.	2,00	1,20	3,20
SEGUROS CATALANA OCCIDENTE SOCIEDAD ANÓNIMA DE SEGUROS Y REASEGUROS	Non indica %		
SERVICIOS SECURITAS, S.A.	3,60		
SIEMENS, S.A.	2,75		
SINTAX LOGÍSTICA, S.A. (ANTES WALON IBÉRICA, S.A.)	2,00	1,20	3,20
SLI SYLVANIA, S.A.	Non indica %		
SOCIEDAD COOPERATIVA RETO A LA ESPERANZA	Non indica %		
SUPERMERCADOS CHAMPION, S.A. (ANTES SIMAGO, SAU)	2,00	1,20	3,20
TAP-AIR PORTUGAL	3,00		
TELEFÓNICA DATA ESPAÑA, S.A.	2,80		
TELEFÓNICA DE ESPAÑA, S.A.	2,00	1,20	3,20
TELEFÓNICA SERVICIOS MÓVILES, S.A.	2,00	1,20	3,20
TELEFÓNICA TELECOMUNICACIONES PÚBLICAS, S.A.	2,50	1,20	3,70
TELEINFORMÁTICA Y COMUNICACIONES, S.A.	2,00	1,20	3,20
TRES M (3-M) ESPAÑA, S.A.	2,30	1,20	3,50
UMANO SERVICIOS INTEGRALES, S.A.	2,25	1,20	3,45
UNIÓN ELÉCTRICA - FENOSA, S.A.	2,00	1,20	3,20
UNIÓN GENERAL DE TRABAJADORES	3,20		
UNISYS ESPAÑA, S.A.	1,70		
V2 COMPLEMENTOS AUXILIARES, S.A.	2,60		
VB AUTOBATERÍAS, S.A. (ANTES VARTA BATERÍAS, S.A.)	2,00	2,20	2,20
VELPA, S.A.	Non indica %		
VIGILANCIA INTEGRADA, S.A.	2,60		
ZARDOYA OTIS, S.A. Y ASCENSORES EGUREN, S.A. (AES)	2,50	0,70	3,20

8.1. Introducción

Analízase neste capítulo a sinistralidade laboral en Galicia durante 2004, para o que, previamente, fanse necesarias algunhas precisións.

As cifras a tratar refírense, fundamentalmente, a accidentes de traballo e enfermidades profesionais, procedendo a información das comunicacións que as empresas están obrigadas a realizar mediante o preceptivo parte de accidente de traballo ou enfermidade profesional, referíndose a aqueles que ocasionan baixa no traballo. Inclúense dentro deste concepto, tanto os accidentes que ocorren durante a xornada de traballo, e que legalmente se consideren como tales, como os accidentes in itinere. É preciso mencionar, tamén, aqueles accidentes que proceden, segundo a estatística do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais, das “relacións de accidentes de traballo ocorridos sen baixa médica que se tramitan mensualmente” nas consellerías das comunidades autónomas. O total aparece reflectido no cadro 8.1.

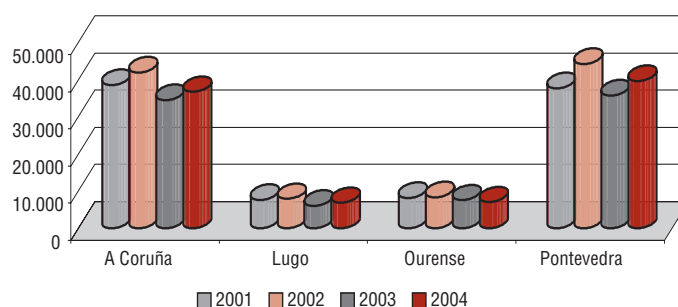
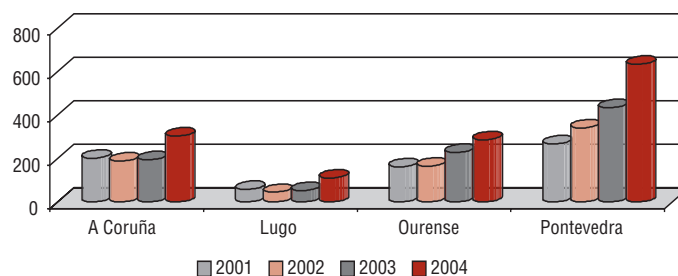
Cadro 8.1
**Total accidentes de trabajo e enfermidades profesionais.
Por provincias. Galicia/España. 2001-2004**

	Accidentes de trabajo ⁽¹⁾				Enfermidades profesionais			
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
A Coruña	38.614	42.023	34.574	36.739	202	189	194	304
Lugo	7.704	7.936	6.092	6.901	58	45	53	111
Ourense	8.200	8.426	7.596	7.085	162	165	228	287
Pontevedra	37.726	44.317	35.753	39.634	267	341	434	634
Galicia	92.244	102.702	84.015	90.359	689	740	909	1.336
España	1.888.531	1.909.702	1.815.836	1.706.830	21.216	23.799	25.571	27.543

Elaboración propia

(1) Inclúe "in itinere"

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Evolución dos accidentes de trabajo

Evolución das enfermidades profesionais

Unha primeira visión dos datos globais, incluídos os accidentes de traballo e enfermidades profesionais sen baixa no traballo, permite apreciar que a sinistralidade se incrementa en Galicia en 2004 un 7,55% en relación co ano anterior contrariamente á tendencia descendente en España que supuxo unha diminución neste ano do 6%.

Os datos referentes a enfermidades profesionais, aínda que en cifras superiores ao ano anterior, seguen sen ofrecer moita fiabilidade, pola falta, en moitos casos, de determinación e declaración das mesmas, o que se advirte co simple exame das cifras.

8.2. Distribución por gravidade e provincias

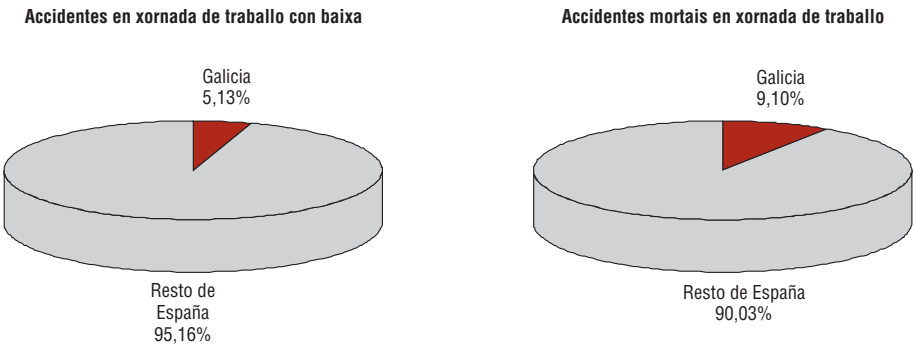
Referíndose xa as cifras dos accidentes con baixa, un primeiro cadro xeral (cadro 8.2) permítenos unha visión global da distribución por provincias en función da gravidade e a súa comparación coas cifras nacionais de sinistralidade.

■ Cadro 8.2

Accidentes de traballo e enfermidades profesionais con baixa. Por provincias e gravidade. Galicia/España. 2004

			A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Accidentes	En xornada de traballo	Leves	18.604	4.024	3.810	19.742	46.180	865.167
		Graves	449	127	105	401	1.082	10.474
		Mortais	31	15	4	37	87	955
		Total	19.084	4.166	3.919	20.180	47.349	876.596
	In itinere	Leves	1.429	289	273	2.011	4.002	81.616
	Graves	63	9	13	90	175	2.540	
	Mortais	13	5	3	16	37	488	
	Total	1.505	303	289	2.117	4.214	84.644	
Enfermidades profesionais	Leves	224	84	170	503	981	22.845	
	Graves	6	2	1	23	32	118	
	Mortais	0	0	0	0	0	1	
	Total	230	86	171	526	1.013	22.964	

Elaboración propia
Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais e Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Os accidentes en xornada de traballo con baixa en Galicia (47.349) supoñen un 5,40% do total estatal. Sen embargo, en accidentes mortais dita porcentaxe ascende a un 9,1%.

Descompoñendo o cadro xeral (cadro 8.3), vemos que na distribución global por gravidade, producíronse en Galicia 51.563 accidentes con baixa, dos cales, 4.214 teñen o carácter de *in itinere* o que supón un 8,17%. Do total de accidentes o 97,32% teñen a consideración de leves, 2,44% graves e 0,24% mortais.

■ Cadro 8.3

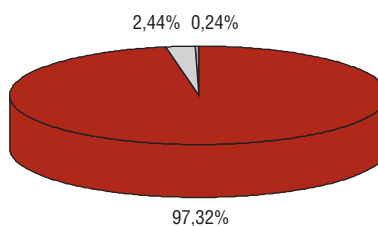
Accidentes laborales e enfermidades profesionais con baixa. Por gravidade. Galicia. 2004

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	Acc.	Enf. prof.	Acc.	Enf. prof.	Acc.	Enf. prof.	Acc.	Enf. prof.
Xornada de traballo	46.180	981	1.082	32	87	0	47.349	1.013
In itinere	4.002	0	175	0	37	0	4.214	0
Total	50.182	981	1.257	32	124	0	51.563	1.013

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais e Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

Porcentaxe do total de accidentes

Na distribución provincial dos accidentes con baixa en xornada de traballo (cadro 8.4), A Coruña e Pontevedra totalizan o 83% do resultado global de accidentes en Galicia.

■ Cadro 8.4

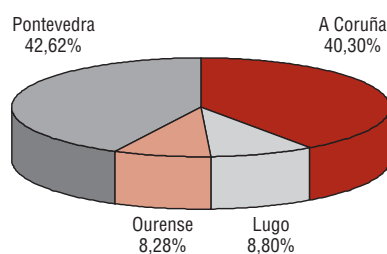
Accidentes laborales e enfermidades profesionais con baixa en xornada de traballo. Por gravidade e provincias. Galicia. 2004

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	Acc.	Enf. prof.	Acc.	Enf. prof.	Acc.	Enf. prof.	Acc.	Enf. prof.
A Coruña	18.604	224	449	6	31	0	19.084	230
Lugo	4.024	84	127	2	15	0	4.166	86
Ourense	3.810	170	105	1	4	0	3.919	171
Pontevedra	19.742	503	401	23	37	0	20.180	526
Galicia	46.180	981	1.082	32	87	0	47.349	1.013

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais e Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

Accidentes con baixa en xornada de traballo

8.3. Distribución dos accidentes de traballo, en xornada de traballo, con baixa por sectores económicos

En termos absolutos, en Galicia (cadro 8.5), o sector servizos totaliza o maior número de accidentes (16.072), seguido do de industria e do de construción. Nos accidentes cualificados como mortais, servizos ocupa tamén o primeiro lugar seguido do sector do mar, resaltando, en comparación co número de traballadores ocupados neste sector, a súa alta sinistralidade mortal.

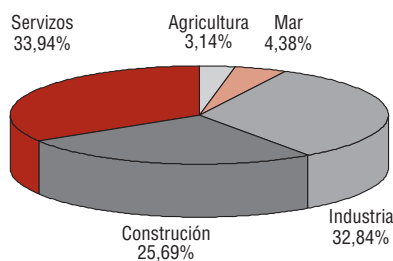
Accidentes con baixa. Por gravidade e sectores económicos. Galicia. 2004

■ Cadro 8.5

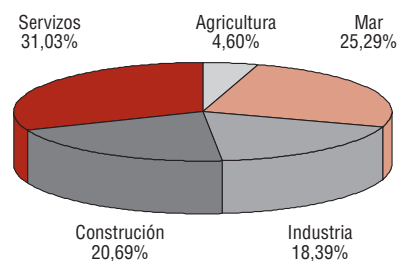
	Leves	Graves	Mortais	Total	%
Agricultura	1.358	127	4	1.489	3,14
Mar	1.937	113	22	2.072	4,38
Industria	15.278	256	16	15.550	32,84
Construción	11.844	304	18	12.166	25,69
Servizos	15.763	282	27	16.072	33,94
Total	46.180	1.082	87	47.349	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais e Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

Porcentaxe de accidentes con baixa

Porcentaxe de accidentes mortais

Efectuando o exame en relación coa poboación asalariada ocupada nestes sectores (cadro 8.6), loxicamente, e en virtude da, xenericamente, menor posibilidade de risco, o sector servizos, que ocupa o maior número de asalariados (61,81%), por-

Asalariados por sectores económicos. Galicia. 2004

■ Cadro 8.6

	Total	%
Agricultura e pesca	24,4	2,93
Industria	189,1	22,70
Construción	104,7	12,57
Servizos	514,9	61,81
Total	833,1	100

Elaboración propia

Fonte: INE, Enquisa de poboación activa. Medias 2004

centualmente sofre menor número de accidentes (33,94%). O resto dos sectores teñen maior porcentaxe de accidentes que de poboación asalariada ocupada neles. A distribución desagregada por provincias aparece reflectida no cadro 8.7.

**Accidentes con baixa. Por gravidade, provincias e sectores económicos.
Galicia. 2004**

■ Cadro 8.7

A Coruña	Leves	Graves	Mortais	Total
Agricultura	483	43	3	529
Mar	817	48	5	870
Industria	5.535	108	2	5.645
Construción	4.935	137	11	5.083
Servizos	6.834	113	10	6.957
Total	18.604	449	31	19.084

Lugo	Leves	Graves	Mortais	Total
Agricultura	333	47	1	381
Mar	218	5	0	223
Industria	1.134	21	6	1.161
Construción	1.037	17	1	1.055
Servizos	1.302	37	7	1.346
Total	4.024	127	15	4.166

Ourense	Leves	Graves	Mortais	Total
Agricultura	153	6	0	159
Mar	0	0	0	0
Industria	1.376	36	1	1.413
Construción	970	36	1	1.007
Servizos	1.311	27	2	1.340
Total	3.810	105	4	3.919

Pontevedra	Leves	Graves	Mortais	Total
Agricultura	389	31	0	420
Mar	902	60	17	979
Industria	7.233	91	7	7.331
Construción	4.902	114	5	5.021
Servizos	6.316	105	8	6.429
Total	19.742	401	37	20.180

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais e Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

8.4. Distribución por actividades

Na distribución por actividades económicas (cadro 8.8) pódese observar que, claramente, a construción en Galicia ocupa o primeiro lugar en número global de accidentes, destacando significativamente sobre as demais actividades. A segunda actividade en número de accidentes é “o comercio polo miúdo”. En accidentes mortais destaca claramente a pesca seguida da construción. No total de accidentes, na súa distribución provincial, salienta tamén en cada unha das provincias galegas a actividade da construción (cadros 8.9 a 8.12).

■ Cadro 8.8

Accidentes en xornada de traballo con baixa, segundo gravidade, por sector e rama de actividade. Galicia. 2004

Actividades económicas	Leves	Graves	Mortais	Total
Agricultura, gandería, caza, silvicultura	1.358	127	4	1.489
Pesca, acuicultura	1.939	113	22	2.074
Extracción e aglomeración de carbón	12	-	-	12
Extracción petróleo, gas, uranio e torio	17	-	-	17
Extracción minerais non enerxéticos	824	22	4	850
Industria de alimentos, bebidas e tabaco	2.427	33	3	2.463
Industria téxtil e da confección	457	3	-	460
Industria do coiro e do calzado	12	-	-	12
Industria da madeira e cortiza. Cestería	1.483	47	1	1.531
Industria do papel. Artes gráficas. Edición	344	5	-	349
Coquerías, refino de petróleo e trat. de combust. nucleares	20	1	-	21
Industria química	310	5	-	315
Fabric. de produtos de caucho e materias plásticas	439	7	-	446
Fabric. produtos minerais non metálicos	1.328	25	1	1.354
Metalurxia	757	9	1	767
Fabric. produtos metálicos, agás maquinaria e equipo	2.661	46	2	2.709
Construción de maquinaria e equipo mecánico	618	6	-	624
Fabric. máquinas de oficina e material electrónico	41	1	-	42
Fabricación de maquinaria e material eléctrico	293	6	1	300
Fabric. instrumentos médicos e de precisión	34	-	-	34
Fabric. Automóbiles e remolques	606	9	2	617
Fabricación doutro material de transporte	1.644	8	1	1.653
Fabric. mobles; outras industrias manufactureiras. Reciclaxe	736	18	-	754
Produc. e distr. electricidade, gas e auga	219	6	-	225
Construción	11.850	304	18	12.172
Venda e reparac. vehíc. Venda combusts.	1.252	17	2	1.271
Comercio por xunto e intermed. Comerc.	1.955	26	1	1.982
Comerc. polo miúdo. Reparac. domést.	2.750	22	1	2.773
Hostalería	1.567	29	-	1.596
Transporte terrestre; transporte por tubos	1.336	46	13	1.395
Transporte marítimo e fluvial	58	2	-	60
Transporte aéreo e espacial	24	-	-	24
Actividades anexas transporte. Comunicacóns	882	24	2	908
Institucións financeiras e seguros	77	3	-	80
Inmobiliarias. Alquiler de bens mobles	262	8	-	270
Informática. Investigación e desenvolvemento	42	-	-	42
Outras actividades empresariais	1.193	21	2	1.216
Admón. Pública. Defensa. Seguridade Social. Organ. Extrater.	1.618	24	2	1.644
Educación	272	7	1	280
Actividades sanitarias, veterinarias e sociais	1.429	34	2	1.465
Actividades de saneamento público	269	4	-	273
Actividades asociativas, recreativas e culturais	366	8	-	374
Actividades diversas de servizos persoais	400	6	1	407
Fogares que empregan persoal doméstico	18	1	-	19
Total	46.199	1.083	87	47.369

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

Cadro 8.9
**Accidentes en xornada de traballo con baixa, segundo gravidade, por sector e
rama de actividade. A Coruña. 2004**

Actividades económicas	Leves	Graves	Mortais	Total
Agricultura, gandería, caza, silvicultura	483	43	3	529
Pesca, acuicultura	818	48	5	871
Extracción e aglomeración de carbón	10	-	-	10
Extracción petróleo, gas, uranio e torio	14	-	-	14
Extracción minerais non enerxéticos	75	1	-	76
Industria de alimentos, bebidas e tabaco	1.002	16	1	1.019
Industria téxtil e da confección	263	2	-	269
Industria do coiro e do calzado	9	-	-	9
Industria da madeira e cortiza. Cestería	605	24	-	629
Industria do papel. Artes gráficas. Edición	183	4	-	187
Coquerías, refino de petróleo e trat. de combust. nucleares	17	1	-	18
Industria química	112	1	-	113
Fabric. de produtos de caucho e materias plásticas	132	-	-	132
Fabric. produtos minerais non metálicos	319	11	-	330
Metalurxia	314	6	-	320
Fabric. produtos metálicos, agás maquinaria	1.064	22	1	1.087
Construción de maquinaria e equipo mecánico	217	4	-	221
Fabric. máquinas de oficina e material electrónico	19	-	-	19
Fabricación de maquinaria e material eléctrico	68	1	-	69
Fabric. instrumentos médicos e de precisión	34	-	-	34
Fabric. Automóbiles e remolques	77	-	-	77
Fabricación doutro material de transporte	581	4	-	585
Fabric. mobles; outras industrias manufactureiras. Reciclaxe	291	7	-	298
Produc. e distr. electricidade, gas e auga	129	4	-	133
Construción	4.935	137	11	5.083
Venda e reparac. vehíc. Venda combusts.	506	7	2	515
Comercio por xunto e intermed. Comerc.	893	8	1	902
Comerc. polo miúdo. Reparac. domést.	1.281	8	-	1.289
Hostalería	624	11	-	635
Transporte terrestre; transporte por tubos	477	18	5	500
Transporte marítimo e fluvial	23	1	-	24
Transporte aéreo e espacial	21	-	-	21
Actividades anexas transporte. Comunicacóns	447	12	-	459
Institucións financeiras e seguros	44	1	-	45
Inmobiliarias. Alquiler de bens mobles	102	1	-	103
Informática. Investigación e desenvolvemento	19	-	-	19
Outras actividades empresariais	568	11	-	579
Admón. Pública. Defensa. Seguridade Social. Organ. Extrater.	655	11	-	666
Educación	116	3	-	119
Actividades sanitarias, veterinarias e sociais	540	12	1	553
Actividades de saneamento público	173	2	-	175
Actividades asociativas, recreativas e culturais	167	3	-	170
Actividades diversas de servizos persoais	170	3	1	174
Fogares que empregan persoal doméstico	11	1	-	12
Total	18.608	449	31	19.088

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

■ Cadro 8.10

**Accidentes en xornada de traballo con baixa, segundo gravidade, por sector e
rama de actividade. Lugo. 2004**

Actividades económicas	Leves	Graves	Mortais	Total
Agricultura, gandería, caza, silvicultura	333	47	1	381
Pesca, acuicultura	218	5	-	223
Extracción e aglomeración de carbón	-	-	-	0
Extracción petróleo, gas, uranio e torio	-	-	-	0
Extracción minerais non enerxéticos	126	3	2	131
Industria de alimentos, bebidas e tabaco	180	5	1	186
Industria téxtil e da confección	2	-	-	2
Industria do coiro e do calzado	-	-	-	0
Industria da madeira e cortiza. Cestería	172	4	1	177
Industria do papel. Artes gráficas. Edición	18	-	-	18
Coquerías, refino de petróleo e trat. de combust. nucleares	-	-	-	0
Industria química	5	-	-	5
Fabric. de produtos de caucho e materias plásticas	26	-	-	26
Fabric. produtos minerais non metálicos	176	4	1	181
Metalurxia	33	-	-	33
Fabric. produtos metálicos, agás maquinaria	148	2	1	151
Construción de maquinaria e equipo mecánico	89	-	-	89
Fabric. máquinas de oficina e material electrónico	5	-	-	5
Fabricación de maquinaria e material eléctrico	40	1	-	41
Fabric. instrumentos médicos e de precisión	-	-	-	0
Fabric. Automóbiles e remolques	13	-	-	13
Fabricación doutro material de transporte	35	-	-	35
Fabric. mobles; outras manufacturas. Reciclaxe	51	1	-	52
Produc. e distr. electricidade, gas e auga	15	1	-	16
Construción	1.037	17	1	1.055
Venda e reparac. vehíc. Venda combusts.	112	1	-	113
Comercio por xunto. Intermed. Comerc.	138	4	-	142
Comerc. polo miúdo. Reparac. domést.	181	1	1	183
Hostalería	145	4	-	149
Transporte terrestre; transporte por tubos	150	6	3	159
Transporte marítimo e fluvial	-	1	-	1
Transporte aéreo e espacial	-	-	-	0
Actividades anexas ós transportes. Comunicacóns	33	1	-	34
Institucións financeiras e seguros	4	-	-	4
Inmobiliarias. Aluguer de bens mobles	25	1	-	26
Informática. Investigación e desenvolvemento	3	-	-	3
Outras actividades empresariais	64	1	2	67
Admón. Pública. Defensa. Seguridade Social. Organ. Extrater.	212	4	1	217
Educación	31	1	-	32
Actividades sanitarias e veterinarias e sociais	147	9	-	156
Actividades de saneamento público	20	1	-	21
Actividades asociativas, recreativas e culturais	24	2	-	26
Actividades diversas de servizos persoais	13	-	-	13
Fogares que empregan persoal doméstico	-	-	-	0
Total	4.024	127	15	4.166

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

■ Cadro 8.11
**Accidentes en xornada de traballo con baixa, segundo gravidade, por sector e
rama de actividade. Ourense. 2004**

Actividades económicas	Leves	Graves	Mortais	Total
Agricultura, gandería, caza, silvicultura	153	6	-	159
Pesca, acuicultura	-	-	-	0
Extracción e aglomeración de carbón	-	-	-	0
Extracción petróleo, gas, uranio e torio	1	-	-	1
Extracción minerais non enerxéticos	400	14	1	415
Industria de alimentos, bebidas e tabaco	102	1	-	103
Industria téxtil e da confección	44	-	-	44
Industria do coiro e do calzado	1	-	-	1
Industria da madeira e cortiza. Cestería	171	7	-	178
Industria do papel. Artes gráficas. Edición	13	-	-	13
Coquerías, refino de petróleo e trat. de combust. nucleares	3	-	-	3
Industria química	37	1	-	38
Fabric. de produtos de caucho e materias plásticas	36	2	-	38
Fabric. produtos minerais non metálicos	170	4	-	174
Metalurxia	29	-	-	29
Fabric. produtos metálicos, agás maquinaria	196	4	-	200
Construción de maquinaria e equipo mecánico	21	-	-	21
Fabric. máquinas de oficina e material electrónico	6	-	-	6
Fabricación de maquinaria e material eléctrico	32	-	-	32
Fabric. instrumentos médicos e de precisión	-	-	-	0
Fabric. Automóbiles e remolques	41	1	-	42
Fabricación doutro material de transporte	4	-	-	4
Fabric. mobles; outras manufacturas. Reciclaxe	49	1	-	50
Produc. e distr. electricidade, gas e auga	20	1	-	21
Construción	970	36	1	1.007
Venda e reparac. vehíc. Venda combusts.	105	2	-	107
Comercio por xunto. Intermed. Comerc.	116	5	-	121
Comerc. polo miúdo. Reparac. domést.	184	3	-	187
Hostalería	113	-	-	113
Transporte terrestre; transporte por tubos	112	3	1	116
Transporte marítimo e fluvial	-	-	-	0
Transporte aéreo e espacial	-	-	-	0
Actividades anexas ós transportes. Comunicaciós	27	4	-	31
Institucións financeiras e seguros	3	-	-	3
Inmobiliarias. Aluguer de bens mobles	7	1	-	8
Informática. Investigación e desenvolvemento	-	-	-	0
Outras actividades empresariais	95	1	-	96
Admón. Pública. Defensa. Seguridade Social. Organ. Extrater.	244	3	1	248
Educación	22	-	-	22
Actividades sanitarias e veterinarias e sociais	213	4	-	217
Actividades de saneamento público	4	-	-	4
Actividades asociativas, recreativas e culturais	19	-	-	19
Actividades diversas de servizos persoais	47	1	-	48
Fogares que empregan persoal doméstico	-	-	-	0
Total	3.810	105	4	3.919

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

■ Cadro 8.12
**Accidentes en xornada de traballo con baixa, segundo gravidade, por sector e
rama de actividade. Pontevedra. 2004**

Actividades económicas	Leves	Graves	Mortais	Total
Agricultura, gandería, caza, silvicultura	389	31	-	420
Pesca, acuicultura	903	60	17	980
Extracción e aglomeración de carbón	2	-	-	2
Extracción petróleo, gas, uranio e torio	2	-	-	2
Extracción minerais non enerxéticos	223	4	1	228
Industria de alimentos, bebidas e tabaco	1.143	11	1	1.155
Industria téxtil e da confección	148	1	-	149
Industria do coiro e do calzado	2	-	-	2
Industria da madeira e cortiza. Cestería	535	12	-	547
Industria do papel. Artes gráficas. Edición	130	1	-	131
Coquerías, refino de petróleo e trat. de combust. nucleares	-	-	-	0
Industria química	156	3	-	159
Fabric. de produtos de caucho e materias plásticas	245	5	-	250
Fabric. produtos minerais non metálicos	663	6	-	669
Metalurxia	381	3	1	385
Fabric. produtos metálicos, agás maquinaria	1.253	18	-	1.271
Construción de maquinaria e equipo mecánico	291	2	-	293
Fabric. máquinas de oficina e material electrónico	11	1	-	12
Fabricación de maquinaria e material eléctrico	153	4	1	158
Fabric. instrumentos médicos e de precisión	-	-	-	0
Fabric. Automóbiles e remolques	475	8	2	485
Fabricación doutro material de transporte	1.024	4	1	1.029
Fabric. mobles; outras manufacturas. Reciclaxe	345	9	-	354
Produc. e distr. electricidade, gas e auga	55	-	-	55
Construción	4.908	114	5	5.027
Venda e reparac. vehíc. Venda combusts.	529	7	-	536
Comercio por xunto. Intermed. Comerc.	808	9	-	817
Comerc. polo miúdo. Reparac. domést.	1.104	10	-	1.114
Hostalería	685	14	-	699
Transporte terrestre; transporte por tubos	597	19	4	620
Transporte marítimo e fluvial	35	-	-	35
Transporte aéreo e espacial	3	-	-	3
Actividades anexas ós transportes. Comunicacóns	375	7	2	384
Institucións financeiras e seguros	26	2	-	28
Inmobiliarias. Alquiler de bens mobles	128	5	-	133
Informática. Investigación e desenvolvemento	20	-	-	20
Outras actividades empresariais	466	8	-	474
Admón. Pública. Defensa. Seguridade Social. Organ. Extrater.	507	6	-	513
Educación	103	3	1	107
Actividades sanitarias e veterinarias e sociais	529	9	1	539
Actividades de saneamento público	72	1	-	73
Actividades asociativas, recreativas e culturais	156	3	-	159
Actividades diversas de servizos persoais	170	2	-	172
Fogares que empregan persoal doméstico	7	-	-	7
Total	19.757	402	37	20.196

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

No cadro 8.13 ofrécese un resumo do antedito coas actividades numeradas de maior a menor sinistralidade o que resalta as cifras que se alcanzan na actividade de construción fronte ás outras actividades.

■ Cadro 8.13

Actividades con maior número de accidentes laborais con baixa no centro de traballo. Galicia. 2004

Nº de orde	Actividade	Nº acc.
1	Construción	12.172
2	Comercio polo miúdo agás vehículos de motor	2.773
3	Fabricación produtos metálicos, agás maquinaria e equipo	2.709
4	Industria de alimentos, bebidas e tabaco	2.463
5	Pesca, acuicultura e servizos relacionados	2.074
6	Comercio por xunto	1.982
7	Fabricación doutro material de transporte	1.653
8	Administración pública, defensa e seguridade social obrigatoria	1.644
9	Hostalería	1.596
10	Industria da madeira e cortiza. Cestería	1.531

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

8.5. Distribución por distintas variables

Examínanse, neste apartado, os accidentes en función de diversas variables, permitindo unha visión que, nalgúns casos, pode ser simplemente descritiva, pero que posibilita resaltar algúns aspectos destacables. É necesario, onde se poida efectuar, para unha visión clarificadora das cifras, poñer estas en relación con outros parámetros, fundamentalmente, a distribución real de efectivos.

Ao agrupalos accidentes segundo a forma en que se produciron (cadro 8.14) destacan, fundamentalmente, as cifras dos derivados de “sobreesforzos, trauma psíquico e exposicións a radiacións” que representan máis do 30% do total e cuxa cualificación é claramente na súa maioría de carácter leve. Nas cualificacións mortais, os infartos e outras patoloxías non traumáticas supoñen case o 22% que, unidos aos choques contra obxectos en movemento representan o 39% desta cualificación.

Na distribución dos accidentes pola natureza da lesión (cadro 8.15) pódese observar que o 37,93% dos accidentes leves son lesións superficiais e feridas abertas e no 37,19% prodúcense torceduras, escordaduras e distensións. Máis do 42% dos accidentes graves maniféstanse como lesións as fracturas. Nos accidentes con resultado de morte, as lesiones múltiples representan case o 23% do total.

O cadro seguinte efectúa unha distribución pola parte do corpo lesionada (cadro 8.16), que, loxicamente, varía en función das consecuencias do accidente resaltando as mans como a parte máis afectada por accidentes.

Na distribución por sexos (cadro 8.17) e a súa comparación coa poboación asalariada (cadro 8.18) é clara a maior ocorrencia de accidentes nos homes; pero iso debería ser examinado tendo en conta, entre outros factores, fundamentalmente, as concretas ocupacións e os riscos que comportan. É claro o dato de que os homes sofren máis do 97% dos accidentes mortais.

■ Cadro 8.14

**Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo. Segundo a forma do accidente.
Por gravidade. Galicia. 2004**

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Contacto coa corrente eléct., lume e subst. perigosas	1.487	3,22	47	4,34	3	3,45	1.537	3,25
Afogamentos, sepultamentos	159	0,34	2	0,18	14	16,09	175	0,37
Aplastamentos contra obxectos inmóviles	8.085	17,51	301	27,82	11	12,64	8.397	17,73
Choques contra obxectos en movemento	9.257	20,05	232	21,44	15	17,24	9.504	20,07
Contacto con axente cortante ou punzante	6.459	13,99	120	11,09	1	1,15	6.580	13,90
Atrapamento e amputacións	1.441	3,12	121	11,18	12	13,79	1.574	3,32
Sobreesforzos, trauma psíquico e expos. a radiac.	14.342	31,06	43	3,97	1	1,15	14.386	30,38
Mordeduras, patadas, picaduras	390	0,84	13	1,20	-	0,00	403	0,85
Infartos e outras patoloxías non traumáticas	3.163	6,85	152	14,05	19	21,84	3.334	7,04
Outros contactos	1.397	3,03	51	4,71	11	12,64	1.459	3,08
Total	46.180	100	1.082	100	87	100	47.349	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 8.15

**Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo. Segundo a natureza da lesión.
Por gravidade. Galicia. 2004**

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Lesións superficiais e feridas abertas	17.515	37,93	102	9,43	-	0,00	17.617	37,21
Fracturas de ósos	3.054	6,61	456	42,14	1	1,15	3.511	7,42
Torceduras, esguince e distensións	17.175	37,19	75	6,93	-	0,00	17.250	36,43
Amputacións traumáticas	117	0,25	73	6,75	2	2,30	192	0,41
Conmocións e lesións internas	2.766	5,99	90	8,32	10	11,49	2.866	6,05
Queimaduras, escaldaduras e conxel.	860	1,86	46	4,25	1	1,15	907	1,92
Envenenamentos e infeccións	68	0,15	2	0,18	-	0,00	70	0,15
Afogamentos e asfixias	39	0,08	-	0,00	16	18,39	55	0,12
Efectos do ruído, vibracións e presión	28	0,06	3	0,28	-	0,00	31	0,07
Ambiente térmico e radiacións	60	0,13	-	0,00	-	0,00	60	0,13
Danos psicolóxicos e choques traum.	102	0,22	1	0,09	2	2,30	105	0,22
Lesións múltiples	500	1,08	85	7,86	20	22,99	605	1,28
Infartos, derr. E outras pat. Non traum.	25	0,05	60	5,55	18	20,69	103	0,22
Outras non incluídas	3.871	8,38	89	8,23	17	19,54	3.977	8,40
Total	46.180	100	1.082	100	87	100	47.349	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 8.16

**Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo. Segundo a parte do corpo lesionada.
Por gravidade. Galicia. 2004**

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Cabeza	773	1,67	50	4,62	5	5,75	828	1,75
Cranio	63	0,14	21	1,94	2	2,30	86	0,18
Cara (agás ollos)	490	1,06	16	1,48	-	0,00	506	1,07
Ollos	2.230	4,83	35	3,23	-	0,00	2.265	4,78
Pescozo	1.687	3,65	16	1,48	1	1,15	1.704	3,60
Lombo	7.622	16,50	81	7,49	-	0,00	7.703	16,27
Tórax	2.041	4,42	100	9,24	13	14,94	2.154	4,55
Extremidades super. (agás mans)	5.195	11,25	103	9,52	-	0,00	5.298	11,19
Mans	12.072	26,14	223	20,61	-	0,00	12.295	25,97
Extremidades Inferiores (agás pés)	7.697	16,67	216	19,96	1	1,15	7.914	16,71
Pés	4.787	10,37	80	7,39	-	0,00	4.867	10,28
Lesións múltiples	843	1,83	103	9,52	41	47,13	987	2,08
Outras non incluídas	680	1,47	38	3,51	24	27,59	742	1,57
Total	46.180	100	1.082	100	87	100	47.349	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

**Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo. Segundo sexo.
Por gravidade. Galicia. 2004**

■ Cadro 8.17

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Homes	38.027	82,35	919	84,94	85	97,70	39.031	82,43
Mulleres	8.153	17,65	163	15,06	2	2,30	8.318	17,57
Total	46.180	100	1.082	100	87	100	47.349	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

**Poboación ocupada asalariada. Por sexo ⁽¹⁾.
Galicia 2004**

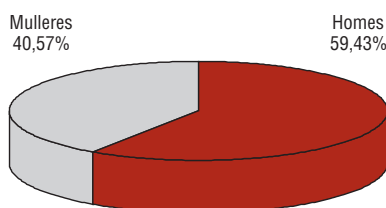
■ Cadro 8.18

	Nº	%
Homes	495,1	59,43
Mulleres	338,0	40,57
Total	833,1	100

Elaboración propia

(1) Datos en miles media anual

Fonte: EPA

En canto á relación entre os accidentes e a idade do accidentado (cadro 8.19), a franxa entre 25 e 34 anos é a que padece o 32% dos accidentes, feito que hai que contemplar tendo en conta que é a que máis traballadores asalariados ocupa. No que a accidentes mortais se refire, a partir dos 45 anos sófrese case o 52% dos accidentes desta cualificación.

**Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo. Segundo idade.
Por gravidade. Galicia. 2004**

■ Cadro 8.19

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Ata 19 anos	1.753	3,80	23	2,13	-	0,00	1.776	3,75
De 20 a 24 anos	6.602	14,30	77	7,12	3	3,45	6.682	14,11
De 25 a 34 anos	14.934	32,34	246	22,74	16	18,39	15.196	32,09
De 35 a 44 anos	11.406	24,70	267	24,68	23	26,44	11.696	24,70
De 45 a 54 anos	7.918	17,15	274	25,32	26	29,89	8.218	17,36
De 55 a 65 anos	3.506	7,59	191	17,65	19	21,84	3.716	7,85
Maior de 65 anos	61	0,13	4	0,37	-	0,00	65	0,14
Sen especificar	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
Total	46.180	100	1.082	100	87	100	47.349	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

A distribución da sinistralidade en función do cadro de persoal da empresa (cadro 8.20) dá unha idea similar á da poboación ocupada en Galicia na pequena empresa, tal e como se pode contemplar noutros apartados deste informe, podéndose observar, claramente, como destaca en todas as cualificacións o número de accidentes nas empresas de 5 a 25 traballadores, significándose nos mortais nos que, nas empresas cun cadro de persoal de menos de 25 traballadores, supón máis do 65%.

Nos seguintes cadros 8.21 e 8.22 examínanse os accidentes segundo a antigüidade na empresa e no posto de traballo, sendo difícil extraer conclusións concretas sen comparar co dato da distribución da poboación asalariada.

En canto á hora de traballo en que se producen os accidentes (cadro 8.23) destacan as primeiras horas no total de accidentes. En canto ás horas do día en que se producen os accidentes (cadro 8.24) obsérvase que a franxa entre as 8 e as 12 horas é a que máis accidentes reflite.

No que se refire aos días en que ocorren os accidentes, o luns segue a ser o día en que a súa frecuencia é maior, descendendo ao longo da semana, sen que sexan significativos os datos do sábado e domingo polo descenso de poboación que presta servizos neses días (cadro 8.25).

■ Cadro 8.20

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo o cadro de persoal. Por gravidade. Galicia. 2004

Nº traballadores	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Conta propia	531	1,15	99	9,15	2	2,30	632	1,33
De 1 a 4	6.175	13,37	241	22,27	20	22,99	6.436	13,59
De 5 a 25	15.610	33,80	378	34,94	35	40,23	16.023	33,84
De 26 a 50	7.605	16,47	157	14,51	15	17,24	7.777	16,42
De 51 a 100	5.514	11,94	74	6,84	4	4,60	5.592	11,81
De 101 a 250	4.954	10,73	55	5,08	2	2,30	5.011	10,58
De 251 a 500	2.906	6,29	50	4,62	6	6,90	2.962	6,26
De 501 a 1000	1.781	3,86	20	1,85	3	3,45	1.804	3,81
Máis de 1000	1.104	2,39	8	0,74	-	0,00	1.112	2,35
Sen especificar	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
Total	46.180	100	1.082	100	87	100	47.349	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 8.21

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo antigüidade na empresa. Por gravidade. Galicia. 2004

Antigüidade na empresa	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Menos de 3 meses	7.681	16,63	164	15,16	13	14,94	7.858	16,60
De 3 meses a 6 meses	8.107	17,56	139	12,85	12	13,79	8.258	17,44
De 6 meses a 1 ano	6.435	13,93	113	10,44	14	16,09	6.562	13,86
De 1 ano a 3 anos	9.324	20,19	204	18,85	22	25,29	9.550	20,17
Máis de 3 anos	14.633	31,69	462	42,70	26	29,89	15.121	31,94
Total	46.180	100	1.082	100	87	100	47.349	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Cadro 8.22
Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo. Segundo antigüidade no posto de traballo. Por gravidade. Galicia. 2004

Antigüidade no posto de traballo	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Menos de 3 meses	9.462	20,49	183	16,91	16	18,39	9.661	20,40
De 3 meses a 6 meses	7.657	16,58	135	12,48	9	10,34	7.801	16,48
De 6 meses a 1 ano	5.791	12,54	111	10,26	14	16,09	5.916	12,49
De 1 ano a 3 anos	8.962	19,41	199	18,39	22	25,29	9.183	19,39
Máis de 3 anos	14.307	30,98	454	41,96	26	29,89	14.787	31,23
Sen especificar	1	0,00	-	0,00	-	0,00	1	0,00
Total	46.180	100	1.082	100	87	100	47.349	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Cadro 8.23
Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo. Segundo a hora do traballo. Por gravidade. Galicia. 2004

Hora do traballo	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Primeira	6.063	13,13	166	15,34	20	22,99	6.249	13,20
Segunda	8.898	19,27	194	17,93	9	10,34	9.101	19,22
Terceira	7.555	16,36	123	11,37	5	5,75	7.683	16,23
Cuarta	6.254	13,54	145	13,40	12	13,79	6.411	13,54
Quinta	4.414	9,56	135	12,48	11	12,64	4.560	9,63
Sexta	5.256	11,38	144	13,31	6	6,90	5.406	11,42
Sétima	4.279	9,27	84	7,76	8	9,20	4.371	9,23
Oitava	3.053	6,61	66	6,10	14	16,09	3.133	6,62
Maior da oitava	216	0,47	5	0,46	1	1,15	222	0,47
Sen especificar	192	0,42	20	1,85	1	1,15	213	0,45
Total	46.180	100	1.082	100	87	100	47.349	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Cadro 8.24
Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo. Segundo a hora do día. Por gravidade. Galicia. 2004

Hora do día	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
De 6 a 8 horas	2.279	4,94	49	4,53	10	11,49	2.338	4,94
De 8 a 10 horas	9.767	21,15	200	18,48	18	20,69	9.985	21,09
De 10 a 12 horas	11.563	25,04	234	21,63	8	9,20	11.805	24,93
De 12 a 14 horas	3.522	7,63	113	10,44	9	10,34	3.644	7,70
De 14 a 16 horas	4.704	10,19	160	14,79	7	8,05	4.871	10,29
De 16 a 18 horas	7.393	16,01	181	16,73	11	12,64	7.585	16,02
De 18 a 20 horas	2.781	6,02	66	6,10	18	20,69	2.865	6,05
De 20 a 22 horas	963	2,09	18	1,66	2	2,30	983	2,08
De 22 a 24 horas	353	0,76	6	0,55	-	0,00	359	0,76
A partir das 24 horas	2.855	6,18	55	5,08	4	4,60	2.914	6,15
Sen especificar	-	-	-	-	-	-	-	-
Total	46.180	100	1.082	100	87	100	47.349	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 8.25

**Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo o día da semana.
Por gravidade. Galicia. 2004**

Día da semana	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Luns	10.149	21,98	214	19,78	15	17,24	10.378	21,92
Martes	8.947	19,37	186	17,19	13	14,94	9.146	19,32
Mércores	8.791	19,04	201	18,58	24	27,59	9.016	19,04
Xoves	7.625	16,51	197	18,21	16	18,39	7.838	16,55
Venres	7.761	16,81	183	16,91	13	14,94	7.957	16,81
Sábado	1.994	4,32	71	6,56	3	3,45	2.068	4,37
Domingo	913	1,98	30	2,77	3	3,45	946	2,00
Total	46.180	100	1.082	100	87	100	47.349	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 8.26

**Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo o tipo de contrato.
Por gravidade. Galicia. 2004**

Tipo de contrato	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Indefinidos	20.290	43,94	594	54,90	40	45,98	20.924	44,19
Temporais	25.795	55,86	481	44,45	47	54,02	26.323	55,59
Sen especificar	95	0,21	7	0,65	0	0,00	102	0,22
Total	46.180	100	1.082	100	87	100	47.349	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Polo que ao tipo de contrato se refire os traballadores con contrato temporal véñse afectados en maior medida que os de contrato indefinido, con case o 56% dos accidentes cando supoñen o 34% da poboación asalariada (Cadro 8.27).

**Poboación ocupada asalariada segundo o tipo de contrato ⁽¹⁾.
Galicia 2004**

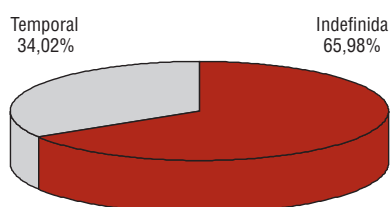
■ Cadro 8.27

	Nº	%
Indefinida	549,7	65,98
Temporal	283,4	34,02
Total	833,1	100

Elaboración propia

(1) Datos en miles media anual

Fonte: INE, EPA

8.6. Exame específico dos accidentes mortais

Neste apartado, examínanse especificamente os accidentes mortais ocorridos en 2004, supoñendo, por tanto, unha concreción dos datos referidos a eles dentro da exposición global da sinistralidade de apartados anteriores.

Na provincia de Pontevedra é onde máis accidentes mortais no centro de traballo se produciron, representando as provincias da Coruña e Pontevedra o 78% do total de Galicia (cadro 8.28).

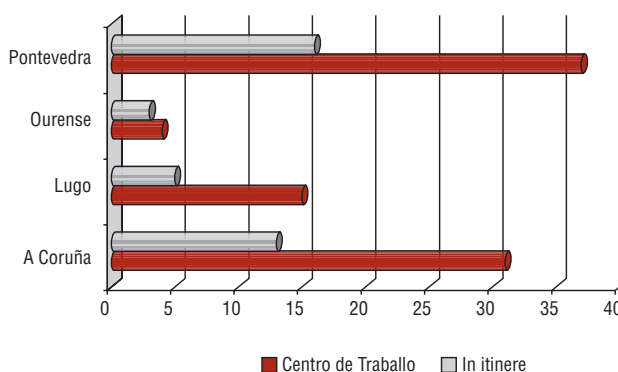
Distribución dos accidentes mortais. Por provinciais. Galicia. 2004

■ Cadro 8.28

	Centro de Traballo	In itinere	Total
A Coruña	31	13	44
Lugo	15	5	20
Ourense	4	3	7
Pontevedra	37	16	53
Galicia	87	37	124

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

En termos absolutos, o sector de servizos representa o maior número de accidentes mortais ocorridos en 2004 (cadro 8.29). Relacionándoos coa poboación asalariada do cadro 8.6, vemos que a pesca, así como a construción son unhas actividades con gran desproporción de accidentes mortais en relación coa poboación nela ocupada.

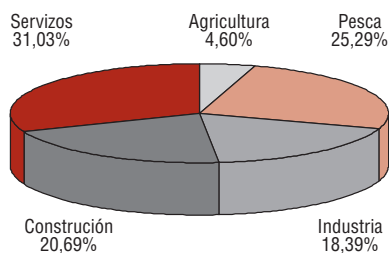
Accidentes mortais no centro de traballo. Por sectores económicos. Galicia. 2004

■ Cadro 8.29

	Acc. mortais
Agricultura	4
Pesca	22
Industria	16
Construción	18
Servizos	27
Total	87

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

O tramo de idade entre os 45 a 54 anos (cadro 8.30) é o que reflicte maior número de accidentes mortais (un total de 26), e, aínda que este non é claramente representativo do risco, o exame de que manifestamente o maior número, 26, ocorre a aqueles traballadores con antigüidade no posto de traballo superior aos 3 anos (cadro 8.31) permitiría facer unha reflexión sobre, non só a inexperiencia senón tamén a confianza como factores importantes nestes sinistros.

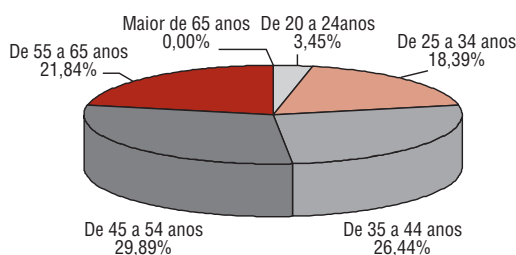
Accidentes mortais no centro de traballo. Por grupos de idade. Galicia. 2004

■ Cadro 8.30

	Acc. mortais
Ata 19 anos	0
De 20 a 24 anos	3
De 25 a 34 anos	16
De 35 a 44 anos	23
De 45 a 54 anos	26
De 55 a 65 anos	19
Maior de 65 anos	0
Total	87

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

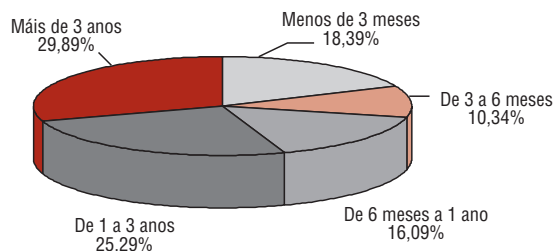
Accidentes mortais no centro de traballo. Por antigüidade no posto de traballo. Galicia. 2004

■ Cadro 8.31

	Acc. mortais
Menos de 3 meses	16
De 3 a 6 meses	9
De 6 meses a 1 ano	14
De 1 a 3 anos	22
Máis de 3 anos	26
Total	87

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Do cadro 8.32, segundo o cadro de persoal da empresa pódense extraer conclusións semellantes ás expostas de carácter xeral.

No cadro 8.33 pódese observar, en relación co cadro 8. 27 que tamén é máis frecuente a sinistralidade mortal en traballadores con modalidade contractual temporal.

No que se refire ao sexo, os homes sofren case o 98% dos accidentes mortais

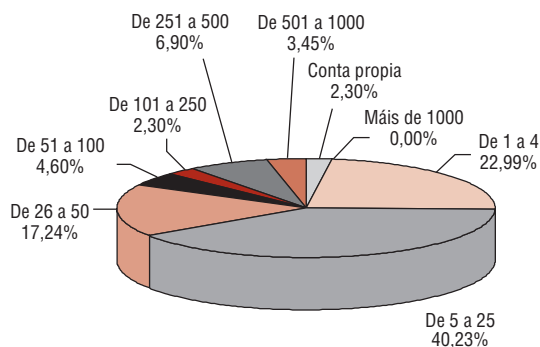
Accidentes mortais no centro de traballo. Segundo o cadro de persoal da empresa. Galicia. 2004

■ Cadro 8.32

Nº de traballadores	Acc. mortais
Conta propia	2
De 1 a 4	20
De 5 a 25	35
De 26 a 50	15
De 51 a 100	4
De 101 a 250	2
De 251 a 500	6
De 501 a 1000	3
Máis de 1000	
Total	87

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

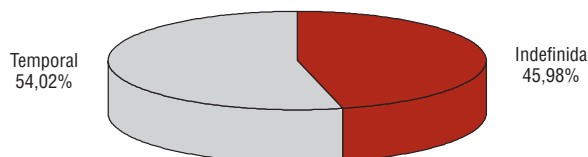
Accidentes mortais no centro de traballo. Segundo a modalidade de contratación. Galicia. 2004

■ Cadro 8.33

Modalidade de contratación	Nº	%
Indefinida	40	45,98
Temporal	47	54,02
Total	87	100

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

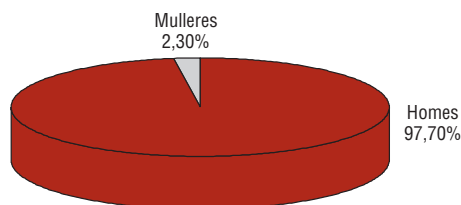
■ Cadro 8.34

Accidentes de traballo mortais. Segundo a sexo. Galicia. 2004

	AT
Homes	85
Mulleres	2
Total	87

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Examinando a forma de ocorrencia dos accidentes mortais (cadro 8.35), obsérvase que o infarto é a forma máis frecuente.

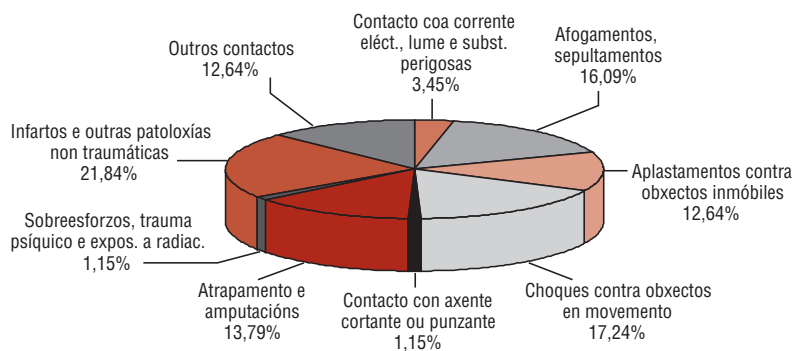
Accidentes laborais mortais en xornada de traballo. Segundo a forma do accidente. Por gravidade. Galicia. 2004

■ Cadro 8.35

Forma na que se produciron	AT	%
Contacto coa corrente eléct., lume e subst. perigosas	3	3,45
Afogamentos, sepultamentos	14	16,09
Aplastamentos contra obxectos inmóviles	11	12,64
Choques contra obxectos en movemento	15	17,24
Contacto con axente cortante ou punzante	1	1,15
Atrapamento e amputacións	12	13,79
Sobreesforzos, trauma psíquico e expos. a radiac.	1	1,15
Infartos e outras patoloxías non traumáticas	19	21,84
Outros contactos	11	12,64
Total	87	100

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

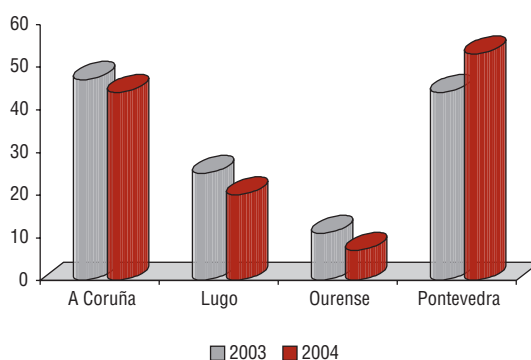
Por último, comparando 2004 co ano anterior (cadro 8.36) neste apartado, resalta o descenso de accidentes mortais en Galicia que supuxo globalmente unha diminución do 2,36% refletíndose sensiblemente en todas as provincias menos en Pontevedra e resaltando o importante descenso experimentado na provincia de Ourense.

■ Cadro 8.36 Accidentes laborais mortais. Por tipo de accidente e provincias. Galicia. 2003-2004

	A Coruña			Lugo			Ourense			Pontevedra			Galicia		
	2003	2004	% var.	2003	2004	% var.	2003	2004	% var.	2003	2004	% var.	2003	2004	% var.
Centro de traballo	38	31	-18,42	16	15	-6,25	7	4	-42,86	33	37	12,12	94	87	-7,45
In itinere	9	13	44,44	9	5	-44,44	4	3	-25,00	11	16	45,45	33	37	12,12
Total	47	44	-6,38	25	20	-20,00	11	7	-36,36	44	53	20,45	127	124	-2,36

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

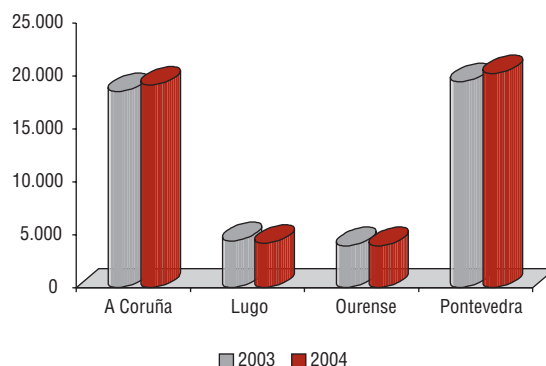

■ Cadro 8.37 Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Por provincias. Galicia. 2003-2004

	Leves			Graves			Mortais			Total		
	2003	2004	% var.	2003	2004	% var.	2003	2004	% var.	2003	2004	% var.
A Coruña	18.044	18.604	3,10	398	449	12,81	38	31	-18,42	18.480	19.084	3,27
Lugo	4.265	4.024	-5,65	113	127	12,39	16	15	-6,25	4.394	4.166	-5,19
Ourense	3.807	3.810	0,08	105	105	0,00	7	4	-42,86	3.919	3.919	0,00
Pontevedra	18.974	19.742	4,05	390	401	2,82	33	37	12,12	19.397	20.180	4,04
Galicia	45.090	46.180	2,42	1.006	1.082	7,55	94	87	-7,45	46.190	47.349	2,51

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

8.7. Evolución da sinistralidade laboral

O total de accidentes en xornada de traballo experimentou, en 2004, un incremento do 2,51% descendendo unicamente na provincia de Lugo.

Ocorre o mesmo nos accidentes de traballo “in itinere” (cadro 8.38) nos que se observa un incremento do 8,05%, en relación co ano anterior.

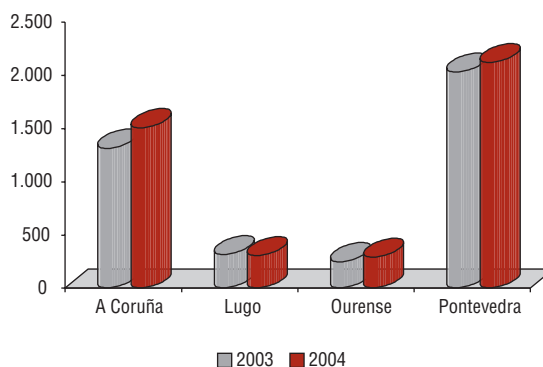
■ Cadro 8.38

Accidentes de traballo in itinere. Por provincias. Galicia. 2003-2004

	Leves			Graves			Mortais			Total		
	2003	2004	% var.	2003	2004	% var.	2003	2004	% var.	2003	2004	% var.
A Coruña	1.247	1.429	14,60	56	63	12,50	9	13	44,44	1.312	1.505	14,71
Lugo	282	289	2,48	22	9	-59,09	9	5	-44,44	313	303	-3,19
Ourense	224	273	21,88	19	13	-31,58	4	3	-25,00	247	289	17,00
Pontevedra	1.945	2.011	3,39	72	90	25,00	11	16	45,45	2.028	2.117	4,39
Galicia	3.698	4.002	8,22	169	175	3,55	33	37	12,12	3.900	4.214	8,05

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Polo que a sectores económicos se refire (cadro 8.39), resalta o aumento experimentado na pesca (27,27%), e o descenso no sector servizos.

Na clasificación por actividades económicas (cadro 8.40), a construción, ao igual que o ano anterior, segue a ser a actividade que máis sinistralidade rexistra con gran diferenza coas demais.

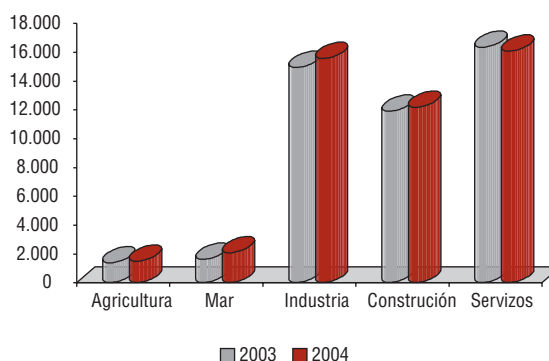
■ Cadro 8.39

Accidentes laborais con baixa. Por sectores económicos. Galicia. 2003-2004

	Leves			Graves			Mortais			Total		
	2003	2004	% var.	2003	2004	% var.	2003	2004	% var.	2003	2004	% var.
Agricultura	1.248	1.358	8,81	129	127	-1,55	1	4	300,00	1.378	1.489	8,06
Mar	1.531	1.937	26,52	83	113	36,14	14	22	57,14	1.628	2.072	27,27
Industria	14.636	15.278	4,39	271	256	-5,54	26	16	-38,46	14.933	15.550	4,13
Construción	11.606	11.844	2,05	269	304	13,01	27	18	-33,33	11.902	12.166	2,22
Servizos	16.069	15.763	-1,90	254	282	11,02	26	27	3,85	16.349	16.072	-1,69
Total	45.090	46.180	2,42	1.006	1.082	7,55	94	87	-7,45	46.190	47.349	2,51

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 8.40

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Por actividades económicas con maior siniestralidade. Galicia. 2003-2004

Nº de orde	Actividade	2003	Nº acc.	Nº de orde	Actividade	2004	Nº acc.
1	Construción		11.902	1	Construción		12.172
2	Fab. prod. metál. agás maquinaria e equipo		2.809	2	Comercio polo miúdo. Reparacións domésticas		2.773
3	Comercio polo miúdo. Reparacións domésticas		2.638	3	Fabric. Produtos metálicos, agás maquinaria		2.709
4	Industria de alimentos, bebidas e tabaco		2.244	4	Industria de alimentos, bebidas e tabaco		2.463
5	Fabricac. Doutro material de transporte		2.033	5	Pesca, acuicultura e servizos relacionados		2.074
6	Comercio por xunto		2.028	6	Comercio por xunto		1.982
7	Outras actividades empresariais		1.996	7	Fabric. Doutro material de transporte		1.653
8	Administración pública, defensa e seg. social		1.711	8	Administración pública, defensa e seg. social		1.644
9	Pesca, acuicultura e servizos relacionados		1.628	9	Hostalería		1.596
10	Actividades sanitarias, veterinarias e sociais		1.417	10	Ind. Da madeira e cortiza. Cestería		1.531

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais e Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Tomando como referencia unha serie de anos (cadro 8.41), desde 1992, pódese ver que a tendencia crecente que, en xeral, se iniciara en 1995 despois de diminuír nos anos anteriores, mantense despois da paréntese do ano 2003.

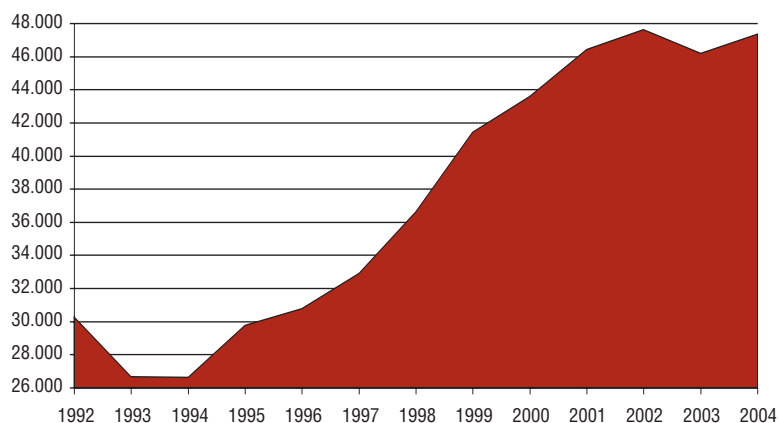
Evolución da sinistralidade laboral. Por gravidade. Galicia. 2003-2004

■ Cadro 8.41

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	Subtotal	%	Subtotal	%	Subtotal	%	Total	%
1992	29.221	96,62	885	2,93	136	0,45	30.242	100
1993	25.751	96,60	806	3,02	101	0,38	26.658	100
1994	25.699	96,48	843	3,16	95	0,36	26.637	100
1995	28.827	96,90	823	2,77	98	0,33	29.748	100
1996	29.902	97,19	766	2,49	100	0,33	30.768	100
1997	31.960	97,17	828	2,52	103	0,31	32.891	100
1998	35.699	97,50	798	2,18	119	0,32	36.616	100
1999	40.360	97,47	929	2,24	119	0,29	41.408	100
2000	42.617	97,77	849	1,95	124	0,28	43.590	100
2001	45.347	97,74	950	2,05	99	0,21	46.396	100
2002	46.584	97,88	908	1,92	102	0,22	47.594	100
2003	45.090	97,62	1.006	2,12	94	0,20	46.190	100
2004	46.180	97,53	1.082	2,29	87	0,18	47.349	100

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

8.8. Accidentes de traballo con baixa, segundo a gravidade, por comunidades autónomas

Analizando as cifras globais de accidentes ocorridos en todas as comunidades autónomas (cadro 8.42), Galicia, en 2004, ocupa o quinto lugar; precedida por Cataluña, Andalucía, Madrid e Comunidade Valenciana.

En accidentes mortais ocupa o cuarto lugar; precedida por Cataluña, Andalucía e Madrid.

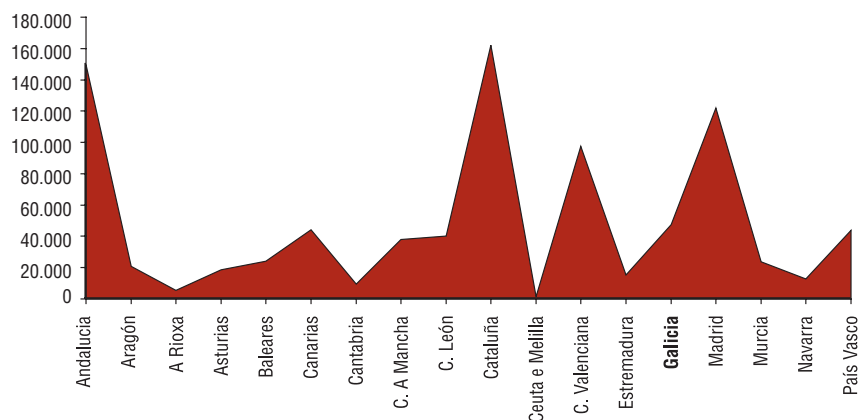
Accidentes de trabajo. Por gravidade e comunidades autónomas. 2004

■ Cadro 8.42

	Leves	Graves	Mortais	Total
Andalucía	147.233	2.478	150	149.861
Aragón	20.577	229	44	20.850
A Ríoxa	5.551	46	6	5.603
Asturias	18.534	216	25	18.775
Baleares	23.833	225	18	24.076
Canarias	43.669	298	36	44.003
Cantabria	9.344	140	21	9.505
C. A Mancha	37.349	452	39	37.840
C. León	39.687	584	73	40.344
Cataluña	160.154	1.736	151	162.041
Ceuta e Melilla	1.292	31	0	1.323
C. Valenciana	96.589	990	74	97.653
Extremadura	14.924	229	13	15.166
Galicia	46.199	1.083	87	47.369
Madrid	120.954	923	121	121.998
Murcia	23.302	268	35	23.605
Navarra	12.609	173	9	12.791
País Vasco	43.367	373	53	43.793
España	865.167	10.474	955	876.596

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

8.9. Índices de incidencia

O índice de incidencia reflite a relación entre o número de accidentes e traballadores expostos. Para isto, os datos que se empregaron son os de accidentes con baixa no centro de traballo e a poboación ocupada coa consideración de asalariada. Empréganse os datos da media do ano 2004 de poboación asalariada segundo a EPA.

Iso danos unha visión máis axustada da sinistralidade e a súa relación coas persoas expostas, xa que o exame das cifras absolutas, por si só, non reflite unha visión proporcional de número de traballadores/accidentes.

De acordo con estes datos (cadro 8.43), Galicia, no total de accidentes, está cerca de 6 puntos por debaixo do índice nacional, tendo seis comunidades menor índice de incidencia.

Índices de incidencia da sinistralidade laboral. Por comunidades autónomas. 2004

■ Cadro 8.43

	Poboación asalariada (1)	Acc. con baixa no traballo	Índ. inc. (2)	Acc. mortais	Índ. inc. (3)
Andalucía	2.185,5	149.861	68,57	150	6,86
Aragón	395,3	20.850	52,74	44	11,13
Asturias	309,1	18.775	60,74	25	8,09
Baleares	320,6	24.076	75,10	18	5,61
Canarias	677,2	44.003	64,98	36	5,32
Cantabria	171,8	9.505	55,33	21	12,22
C. León	717,7	37.840	52,72	39	5,43
C. A Mancha	502,8	40.344	80,24	73	14,52
Cataluña	2.381,6	162.041	68,04	151	6,34
C. Valenciana	1.514,1	97.653	64,50	74	4,89
Extremadura	294,8	15.166	51,45	13	4,41
Galicia	833,1	47.369	56,86	87	10,44
Madrid	2.163,3	121.998	56,39	121	5,59
Murcia	400,6	23.605	58,92	35	8,74
Navarra	195,0	12.791	65,59	9	4,62
País Vasco	759,5	43.793	57,66	53	6,98
A Ríoxa	91,3	5.603	61,37	6	6,57
Ceuta e Melilla	42,1	1.323	31,43	0	0,00
España	13.955,4	876.596	63	955	6,84

Elaboración propia

(1) Datos en miles da media ano EPA

(2) Por mil traballadores asalariados

(3) Por cen mil traballadores asalariados

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais (Accidentes de traballo con baixa)

No que se refire ao índice de incidencia referido a accidentes mortais, Galicia ocupa o cuarto lugar cun índice que está máis de 3 puntos por riba da media estatal.

Na distribución provincial (cadro 8.44), a provincia de Pontevedra, en 2004, ocupa o primeiro lugar en Galicia no total de accidentes, sendo Lugo a primeira en referencia aos accidentes mortais.

Índices de incidencia da sinistralidade laboral. Por provincias. Galicia. 2004

■ Cadro 8.44

	Poboación asalariada (1)	Acc. con baixa no traballo	Índ. inc. (2)	Acc. mortais	Índ. inc. (3)
A Coruña	358,6	19.084	53,22	31	8,64
Lugo	91,1	4.166	45,73	15	16,47
Ourense	89,5	3.919	43,79	4	4,47
Pontevedra	293,9	20.180	68,66	37	12,59

Elaboración propia

(1) Datos en miles da media ano EPA

(2) Por mil traballadores asalariados

(3) Por cen mil traballadores asalariados

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais e Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais (Accidentes de traballo con baixa)

Nun exame da evolución rexistrada nos últimos anos pódese ver que, incrementándose lixeiramente en relación co ano anterior; experimentouse un descenso nel dos accidentes mortais.

8.10. Enfermidades profesionais

Xa se expoñía na introdución a pouca fiabilidade dos datos neste apartado, polo que, simplemente a título de coñecemento, facilítanse os cadros correspondentes.

Índices de incidencia da sinistralidade laboral. Galicia. 1995-2004

■ Cadro 8.45

	Total accidentes ⁽¹⁾	Accidentes mortais ⁽²⁾
1995	55,50	18,28
1996	56,81	18,46
1997	56,51	17,69
1998	59,81	19,43
1999	65,04	18,69
2000	64,81	18,44
2001	66,03	14,09
2002	59,83	12,82
2003	56,41	11,48
2004	56,86	10,44

Elaboración propia
Datos media ano EPA

(1) Por mil traballadores ocupados

(2) Por cen mil traballadores ocupados

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais e Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais (Accidentes de trabajo con baixa)

Enfermidades profesionais. Por provincias e gravidade. Galicia. 2004

■ Cadro 8.46

	Leves		Graves		Totais	
	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%
A Coruña	224	22,83	6	18,75	230	22,70
Lugo	84	8,56	2	6,25	86	8,49
Ourense	170	17,33	1	3,13	171	16,88
Pontevedra	503	51,27	23	71,88	526	51,92
Total	981	100	32	100	1.013	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Enfermidades profesionais. Por sectores de actividade e gravidade. Galicia. 2004

■ Cadro 8.47

	Leves		Graves		Totais	
	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%
Agricultura	24	2,45	0	0,00	24	2,37
Mar	34	3,47	1	3,13	35	3,46
Industria	444	45,26	21	65,63	465	45,90
Construción	161	16,41	7	21,88	168	16,41
Servizos	318	32,42	3	9,38	321	31,69
Total	981	100	32	100	1.013	83

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Enfermidades profesionais. Por cadro de persoal e gravidade. Galicia. 2004

■ Cadro 8.48

Nº traballadores	Leves		Graves		Totais	
	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%
Conta propia	3	0,31	1	3,13	4	0,39
De 1 a 4	92	9,38	4	12,50	96	9,48
De 5 a 25	282	28,75	14	43,75	296	29,22
De 26 a 50	167	17,02	4	12,50	171	16,88
De 51 a 100	107	10,91	3	9,38	110	10,86
De 101 a 250	97	9,89	1	3,13	98	9,67
De 251 a 500	108	11,01	2	6,25	110	10,86
De 501 a 1000	78	7,95	0	0,00	78	7,70
Máis de 1000	34	3,47	3	9,38	37	3,65
Sen especificar	13	1,33	0	0,00	13	1,28
Total	981	100	32	100	1.013	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Enfermidades profesionais. Segundo idade. Por gravidade. Galicia. 2004

■ Cadro 8.49

Idade	Leves		Graves		Totais	
	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%
Ata 19 anos	16	1,63	0	0,00	16	1,58
De 20 a 24 anos	76	7,75	1	3,13	77	7,60
De 25 a 34 anos	287	29,26	4	12,50	291	28,73
De 35 a 44 anos	290	29,56	12	37,50	302	29,81
De 45 a 54 anos	237	24,16	12	37,50	249	24,58
De 55 a 65 anos	75	7,65	3	9,38	78	7,70
Maior de 65 anos	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Total	981	100	32	100	1.013	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Enfermidades profesionais. Segundo antigüidade na empresa. Por gravidade. Galicia. 2004

■ Cadro 8.50

Antigüidade na empresa	Leves		Graves		Totais	
	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%
Menos de 3 meses	75	7,65	1	3,13	76	7,50
De 3 meses a 6 meses	126	12,84	1	3,13	127	12,54
De 6 meses a 1 ano	107	10,91	3	9,38	110	10,86
De 1 ano a 3 anos	209	21,30	6	18,75	215	21,22
Máis de 3 anos	458	46,69	20	62,50	478	47,19
Sen especificar	6	0,61	1	3,13	7	0,69
Total	981	100	32	100	1.013	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Enfermidades profesionais. Segundo sexo. Por gravidade. Galicia. 2004

■ Cadro 8.51

Sexo	Leves		Graves		Totais	
	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%
Homes	638	65,04	28	87,50	666	65,75
Mulleres	343	34,96	4	12,50	347	34,25
Total	981	100	32	100	1.013	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Enfermedades laborales. Segundo actividades económicas. Por gravidade. Galicia 2004

■ Cadro 8.52

Actividades económicas	Leves	Graves	Total
Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados	16	0	16
Silvicultura, explt. forestais e servizos relacionados	8	0	8
Pesca, acuicultura e servizos relacionados	34	1	35
Extracción e aglom. antracita, hulla, lignito e turba	0	0	0
Extracción petróleo e gas natural e servizos relacionados	0	0	0
Extracc. minerais de uranio e torio	0	0	0
Extracc. minerais metálicos, agás uranio e torio	0	0	0
Extracc. minerais non metálicos nin enerxéticos	68	12	80
Industria de produtos alimenticios e bebidas	139	1	140
Industria do tabaco	0	0	0
Industria téxtil	11	0	11
Industria da confección e peletería	23	1	24
Industria do coiro e do calzado	0	0	0
Industria da madeira e cortiza (agás mobles)	25	1	26
Industria do papel	2	0	2
Edición artes gráficas e reprod. soportes grav.	2	0	2
Coquerías, refino de petróleo e trat. de comb. nucl	0	0	0
Industria química	6	0	6
Fabricación de produtos caucho e materias plásticas	9	0	9
Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	23	2	25
Metalurxia	4	0	4
Fabricación de produtos metálicos, agás maqu. e equipo	34	0	34
Indus. construción de maquinaria e equ. mecánico	9	0	9
Fabric. máquinas de oficina e equipos informáticos	0	0	0
Fabricación de maquinaria e material eléctrico	4	0	4
Fabric. material electrónico, radio, TV e comunic.	0	0	0
Fabric. equipo e instr. cirúrxico prec. óptica e rel.	1	0	1
Fabric. vehículos de motor, remolques e semirr.	46	1	47
Fabricación doutro material de transporte	17	3	20
Fabric. mobles; outras indus. manufactureiras	14	0	14
Reciclaxe	2	0	2
Prodc. e distb. enerx. eléct., gas, vapor e auga qu.	5	0	5
Captación, depuración e distribución de auga	0	0	0
Construción	161	7	168
Venda repar. vehíc. motor, venda menor comb.	25	1	26
Comercio por xunto e interm. agás vehíc. motor	35	0	35
Comercio polo miúdo, agás vehíc. motor, rep. dom.	45	1	46
Hostalería	22	0	22
Transporte terrestre; transporte por tubos	9	0	9
Transporte marítimo e cabotaxe e interior	2	0	2
Transporte aéreo e espacial	1	0	1
Actividades anexas aos transportes; axencias de viaxes	17	0	17
Correos e telecomunicacións	0	0	0
Interm. financ., agás seguros e plans de pensións	0	0	0
Seguros e plans de pensións, agás Seguridade Social obrig.	0	0	0
Activ. auxiliares e intermediación financeira	0	0	0
Actividades inmobiliarias	0	0	0
Aluguer de maquinaria e equipo sen operario	0	0	0
Actividades informáticas	1	0	1
Investigación e desenvolvemento	0	0	0
Outras actividades empresariais	47	0	47
Admón. Pública, defensa e seguridade social obrigatoria	19	0	19
Educación	11	0	11
Activ. sanitarias e veterinarias, asistencia social	39	1	40
Actividades de saneamento público	8	0	8
Actividades asociativas	2	0	2
Actividades recreativas, culturais e deportivas	8	0	8
Actividades diversas de servizos persoais	27	0	27
Fogares que empregan persoal doméstico	0	0	0
Organismos extraterritoriais	0	0	0
Total	981	32	1.013

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais

9.1. Folgas

É necesario sinalar con carácter previo que, á hora de examinar as cifras referentes ás folgas, tómanse estes datos coas reservas obrigadas pola disparidade que refliten, segundo sexan ofrecidas polos distintos organismos oficiais ou os axentes sociais, sobre todo no aspecto de participantes e xornadas non traballadas que, en moitos casos, son froito de estimacións con distintos criterios.

As fontes de información son os cuestionarios estatísticos que cumprimentan, para cada unha das folgas ou peches patronais, as unidades administrativas competentes das comunidades autónomas e a Dirección Xeral de Traballo do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais, dependendo do ámbito territorial de convocatoria do conflito. Este conxunto de información é remitido mensualmente á Subdirección Xeral de Estatísticas Sociais e Laborais do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais, para a elaboración da correspondente estatística a nivel estatal.

Ademais, posto que non existe obrigación formal, por parte das empresas, de comunicar á autoridade laboral o número de traballadores participantes nas folgas, as autoridades laborais provinciais conseguen dita información a través dalgunhas das seguintes fontes: consulta directa ás empresas, consulta ás organizacións patronais e sindicais, ou ben, facendo seguimento das folgas mediante enquisas.

A información ofrecida neste apartado refírese a todas as folgas das que se tivo coñecemento, exista ou non constancia administrativa previa da súa convocatoria, agás os seguintes tipos de folgas:

- As que non implican xornadas non traballadas, como as chamadas folgas de celo.
- As de duración inferior a unha hora.
- As que se refiren a actividades convencionalmente non produtivas: folgas de estudantes, de consumidores, etc.
- As que afectan a colectivos sen dereito a folga: persoal militar e das Forzas e Corpos de Seguridade do Estado.

A unidade folga, obxecto da estatística, asóciase á unidade de convocatoria, independentemente do seu ámbito territorial, sectorial e temporal, así como do seu carácter continuo ou discontinuo.

Nas folgas desenvolvidas no ano inclúense todas as que tiveran incidencia no mesmo, podendo ter comezado nese ano ou en períodos anteriores.

Enténdese por centros de traballo e cadro de persoal “convocados”, aqueles centros e os seus respectivos cadros de persoal que pertencen ao ámbito de convocatoria da folga, podendo participar ou non na mesma.

Por traballadores participantes enténdese o número de traballadores que efectivamente participaron na folga suspendendo o seu traballo, xa sexa durante todo o tempo de duración do conflito ou nunha parte do mesmo.

O número de xornadas non traballadas obtense, nos conflitos de días completos e con participación constante, multiplicando o número de traballadores participantes polo número de días laborables de duración do conflito; nos conflitos nos que a participación non é constante e/ou a interrupción do traballo non afecta á xornada completa (entendendo por xornada completa a xornada laboral habitual que realiza un traballador sen incluír, en ningún caso, as horas extraordinarias), o cálculo das xornadas non traballadas en cada folga obtense multiplicando o número de traballadores que participaron cada un dos días de duración da folga pola parte de xornada non traballada cada día e sumando este resultado para todo os días de duración.

Os datos anuais e acumulados preséntanse regularizados, é dicir, contabilízase unha soa vez o número de folgas, cadros de persoal das empresas e traballadores afectados, co fin de eliminar aquelas folgas que, iniciadas nun mes dado, continúan en meses sucesivos. Polo contrario, as xornadas non traballadas en cada mes, si se suman no caso anteriormente mencionado.

Sen entrar en valoracións numéricas comparativas con anos anteriores, dada a variación no tempo de cifras que se ofrecen polas mesmas fontes, pódese dar un cadro xeral das consideradas neste momento desde 1994 a 2004 a nivel estatal (cadro 9.1).

**Evolución das folgas desenvolvidas segundo principais características.
España. 1994-2004**

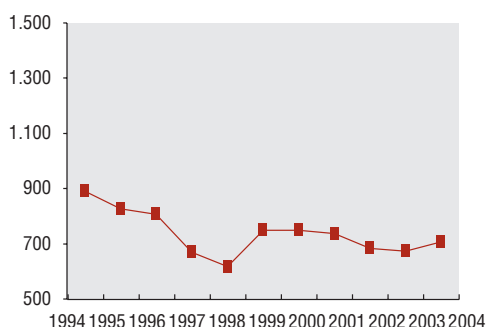
■ Cadro 9.1

	Folgas	Participantes ⁽¹⁾	Xornadas non traballadas ⁽¹⁾	Centros de traballo convocados	
				Número	Cadro de persoal ⁽¹⁾
1994	891	5.427,7	6.254,7	1.083.492	13.477,5
1995	827	511,2	1.261,3	40.854	1.278,2
1996	807	1.078,0	1.552,9	108.035	3.087,9
1997	670	577,0	1.592,0	142.138	1.559,5
1998	618	671,9	1.263,5	118.642	1.907,0
1999	749	1.125,1	1.477,5	91.388	2.463,2
2000	750	2.061,3	3.577,3	722.129	6.096,6
2001	737	1.242,5	1.917,0	574.648	5.885,9
2002	684	4.582,2	4.938,5	2.063.113	17.390,8
2003	674	728,5	789,0	587.485	4.702,7
2004	707	555,8	4472,2 ⁽²⁾	74.615	1.607,1

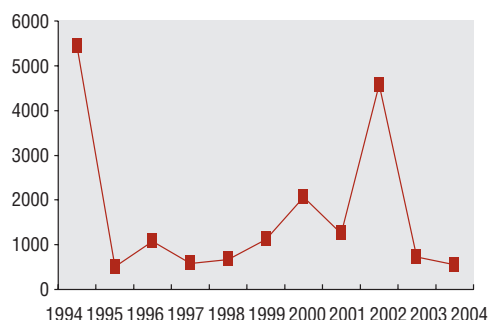
(1) Datos en miles

(2) O elevado número de xornadas non traballadas por folgas en 2004 debeuse, fundamentalmente, á folga desenvolvida durante os meses de setembro e outubro no sector "agrícola e gandeiro" da provincia de Sevilla, que sumaron, segundo as organizacións sindicais que proporcionaron os datos, algo máis de 3 millóns de xornadas non traballadas e 117 mil traballadores participantes
Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Evolución do número de folgas

Evolución do número de participantes nas folgas

Independentemente das cifras anteriores que se adopten, pódese xeneralizar que o número de folgas, no ano 2004, incrementouse, aínda que diminuíu o número de participantes. No propio cadro, explícase o importante aumento que se reflicte das xornadas non traballadas.

Como se pode ver no cadro 9.2 foron realizadas, durante 2004, nove folgas autonómicas, unha de sector e oito de empresa, cunha participación de 36.506 traballadores, dos que a maior parte o foron na folga de sector.

Polo que se refire ás folgas provinciais (cadro 9.3), en 2004 foron realizadas 44, resaltando na provincia da Coruña o número de folgas, que supoñen máis do 50% do total de Galicia, e traballadores participantes e en Lugo as xornadas non traballadas.

Das 44 folgas de carácter provincial realizadas na comunidade autónoma, 43 o foron de empresa e só unha delas de sector (cadro 9.4).

A causa de impago de salarios é o motivo máis frecuente das folgas realizadas no ano 2004, seguida da presión durante a negociación dun convenio (cadro 9.5).

Folgas autonómicas. Galicia. 2004

■ Cadro 9.2

	Folgas			Días de folga	Traballadores participantes	Xornadas non traballadas
	Convocadas	Suspendidas	Realizadas			
Sector	1	0	1	3	35.000	105.000
Empresa	8	4	4	32	1.506	1.726
Total	9	4	5	35	36.506	106.726

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais

Folgas provinciais. Galicia. 2004

■ Cadro 9.3

	Folgas			Días de folga	Traballadores participantes	Xornadas non traballadas
	Convocadas	Suspendidas	Realizadas			
A Coruña	41	20	23	128	1.865	8.059
Lugo	4	2	2	15	1.223	10.715
Ourense	12	3	9	59	492	2.220
Pontevedra	28	16	10	47	1.240	4.441
Total	85	41	44	249	4.820	25.435

Na provincia da Coruña 2 folgas, 1 realizada e outra suspendida. Convocáronse no ano 1003. Na provincia de Pontevedra das 28 folgas convocadas, 2 preavisáronse en decembro de 2004, pero a data de realización é para o ano 2005.

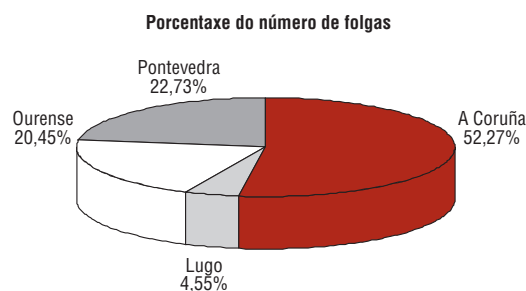
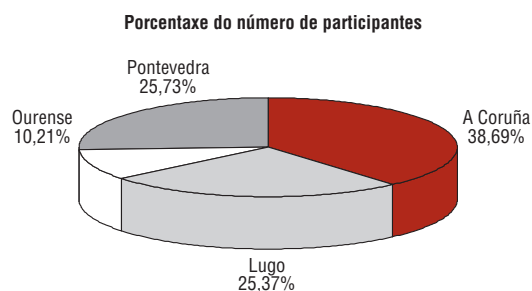
Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Folgas provinciais, de empresa e sector. Galicia. 2004

■ Cadro 9.4

	Non realizadas	Realizadas	Centros	Cadro de persoal	Participantes	Días / duración	Xornadas non traballadas	Servizos mínimos
A Coruña								
Empresa	20	23	19	4.353	1.865	128	8.059	881
Sector	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	20	23	19	4.353	1.865	128	8.059	881
Lugo								
Empresa	2	1	1	42	39	6	59	0
Sector	0	1	51	2.960	1.184	9	10.656	0
Total	2	2	52	3.002	1.223	15	10.715	0
Ourense								
Empresa	3	9	5	492	492	59	2.220	0
Sector	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	3	9	5	492	492	59	2.220	0
Pontevedra								
Empresa	16	10	9	2.170	1.240	47	4.441	102
Sector	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	16	10	9	2.170	1.240	47	4.441	102
Galicia								
Empresa	41	43	34	7.057	3.636	240	14.779	983
Sector	0	1	51	2.960	1.184	9	10.656	0
Total	41	44	85	10.017	4.820	249	25.435	983

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

**Folgas provinciais realizadas segundo motivo ou causa da súa convocatoria.
Galicia. 2004**

■ Cadro 9.5

	11	12	13	14	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	40	50	60	Total
A Coruña	4	0	5	0	1	1	0	0	1	0	1	0	0	9	0	1	0	0	23
Lugo	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	7	0	0	0	0	0	1	0	9
Pontevedra	3	0	1	1	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	0	10
Galicia	7	0	8	1	1	1	2	0	1	1	9	0	0	9	0	1	3	0	44

Conflitos derivados do proceso de negociación colectiva e coincidentes no tempo:

(11).- Presión pola negativa a negociar un convenio

(12).- Presión pola negativa a revisar un convenio

(13).- Presión durante a negociación dun convenio

(14).- Interpretación das cláusulas do convenio vixente

(30).- Conflitos relacionados con causas sindicais

(40).- Conflitos de solidariedade

(50).- Outros conflitos motivados polo anuncio ou aplicación de medida de política económica social

(60).- Conflitos por outras causas non laborais

Conflitos non derivados do proceso de negociación colectiva:

(20).- Reconversión industrial

(21).- Regulación de emprego (exclúen os de reconversión industrial)

(22).- Organización/sistemas de traballo

(23).- Accidente laboral, seguridade e hixiene

(24).- Despedimentos, sancións ou outras medidas disciplinarias

(25).- Incumprimento de acordos ou normas legais

(26).- Impago de salarios

(27).- Melloras salariais e non salariais independentes do convenio

(28).- Melloras salariais e non salariais de colectivos sen convenio

(29).- Outras causas laborais

Fonte: Consellería de Xustiza, Interior e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

No que á evolución se refire (cadro 9.6), tomada unha serie anual ampla, en Galicia pode observarse que, en folgas provinciais, en principio houbo unha tendencia decrecente e que se estabilizou mantendo unha cifra en 2004 superior á do ano 2003, aínda que se observa un descenso nos días de folga e un incremento dos traballadores participantes e as xornadas traballadas.

Por último (cadro 9.7), e con datos do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais, ofrécese unha perspectiva da incidencia das folgas nas provincias, con independencia do ámbito territorial de convocatoria das mesmas, dato que non permite análise dada a disparidade que se aprecia nas cifras en relación coas anteriormente sinaladas.

Evolución das folgas provinciais. Galicia. 1994-2004

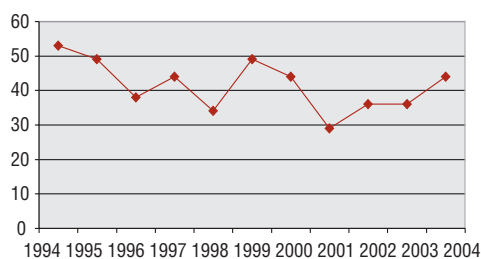
Cadro 9.6

	Folgas			Días de folga	Traballadores participantes	Xornadas non traballadas
	Convocadas	Suspendidas	Realizadas			
1994	144	91	53	466	28.407	163.991
1995	100	51	49	394	7.404	16.667
1996	104	66	38	271	11.805	32.790
1997	91	48	44	286	25.123	74.230
1998	71	39	34	186	10.125	26.824
1999	100	50	49	280	25.969	131.640
2000	84	44	44	288	8.881	99.351
2001	73	48	29	440	5.261	24.186
2002	83	50	36	364	6.514	49.714
2003	82	48	36	316	2.375	8.758
2004	85	41	44	249	4.820	25.435

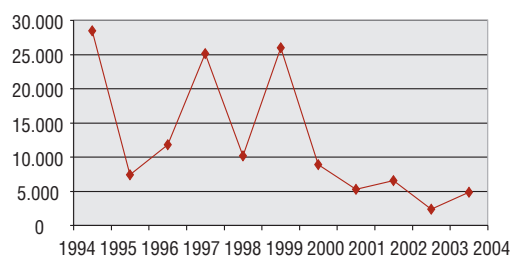
Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Evolución do número de folgas

Evolución do número de participantes nas folgas

Repercusión das folgas. Traballadores participantes e xornadas non traballadas. Por criterio de repercusión por provincia. Galicia. 2004

Cadro 9.7

	Folgas	Centros de traballo convocados	Traballadores participantes	Xornadas non traballadas
A Coruña	49	3.345	26,3	58,1
Lugo	16	1.582	6,7	26,8
Ourense	22	1.885	8,3	23,6
Pontevedra	23	2.831	12,2	36,1
Galicia	110	9.643	53,5	144,6

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

9.2. Conciliacións colectivas e individuais

Incorpóranse os cadros 9.8, 9.9, 9.10 e 9.11, nos que, segundo datos facilitados pola Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais, aparecen reflectidos os conflitos colectivos e individuais en que participou a Comunidade Autónoma Galega e o resultado obtido.

■ Cadro 9.8

Total de conciliacións colectivas. Galicia. 2004

	Nº conciliacións	Asunto	Nº traballs.	Nº empresas
Con avinza	4	Modificacións das condicións de traballo. Equiparación salarial ao SERGAS, coas súas peculiaridades. Modificación do sistema de quendas.	271	4
Sen avinza	86	Por fraude de lei en contratación de traballadores. Por problemas nos horarios. Por problemas no convenio. Calendario laboral. non aplicación do sistema de retribucións da nocturnidade. Modificación substancial do horario de traballo. Supresión do plus de función traballo. Por problemas no transporte. Por problemas en salarios. revisións das táboas salariais de 1002, convenio Lugo. Para que os traballadores que prestan o seu servizo no departamento de función e que estean realizando traballos de superior nivel, perciban os salarios en función deste nivel superior. Vacacións. Convocatoria de prazas vacantes, incumprimento pacto salarial. Complemento antigüidade. Interpretación do convenio colectivo. Recoñecemento do carácter fixo na relación laboral dos traballadores de carácter temporal. Plus transporte. Licenzas. Xornada. Cómputo descanso. Urgencias sanitarias. Complementos salariais. Modificación substancial das condicións de traballo. Trienios de persoal contratado da Universidade de Vigo. Plus actividade. Ilegalidade da folga, alegación da empresa Asientos de Galicia. Nulidade do convenio POVISA, pola CIG. Recoñecemento do dereito de comité fiscalización máquinas expendedoras no centro de traballo. Discrepancia valor salario/hora. Entrega aos traballadores da roupa de traballo. Realización das funcións dos operadores de son, polo locutores, redactores e axudantes de redacción. Vacacións, fomento do emprego, paga de privatización e paga de produtividade. falta de pagamento aos traballadores de gratificación extraordinaria. Modificación do sistema de incentivos vixentes.	20.061	127
Tentadas sen efecto	31	Por problemas nos gastos de desprazamento. modificacións das condicións de traballo. Por problemas nos horarios. Por problemas no convenio. Incuprimento do artigo 7.3., do convenio estatal da conserva. Calendario laboral. Salarios. Mobilada xeográfica. Aboamento do 2% por desvío do IPC do ano 2002. Axudas por custo de desprazamento. revisión salarial. Cómputo complementos en vacacións. Asembleas informativas. Antigüidade. Plus de toxicidade. Convenio aplicable. Recoñecemento de dereitos. Solicitud de aplicación do convenio de industrias químicas. Pretención de aplicación do convenio de industrias siderometalúrxicas en lugar do convenio de comercio vario que se viña aplicando. Implantación do calendario laboral contravindo o pacto entre a empresa e as centrais sindicais. Eliminación das compensacións por traballo en festivo local pactadas.	6.309	30
Tidas por non presentadas	3	Impugnación do calendario de vacacións. Impugnación do calendario laboral. Non provisión de roupas de traballo.	77	3
Desistidas	2	Pluses de eventualidade, nocturnidade. Urgencias sanitarias.	26	2
Outros motivos	1	Plus conducción de vehículos	100	1
Total	127		26.844	167

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 9.9
**Expedientes tramitados na Dirección Xeral de Relacións Laborais
Conciliacións colectivas segundo asunto e resultado. Galicia. 2004**

	Nº conciliacións	Asunto	Nº traballadores	Nº empresas
Con avinza	2	Realización das funcións dos operadores de son, polos locutores, redactores e axudantes de redacción. Vacacións, fomento do emprego, paga de privatización e paga de produtividade.	20	2
Sen avinza	0	—	0	0
Tentados sen efecto	0	—	0	0
Tidas por non presentadas	0	—	0	0
Desistidos	0	—	0	0
Outros motivos	1	Plus condución de vehículos	100	1
Total	3	—	120	3

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 9.10
**Conciliacións colectivas segundo asunto e resultado. Galicia. 2004
Expedientes tramitados nas delegacións provinciais**

	Nº conciliacións	Asunto	Nº traballs.	Nº empresas
Con avinza	1	Modificación do sistema de quendas	90	1
Sen avinza	2	Falta de pagamento aos traballadores da gratificación extraordinaria. Modificación do sistema de incentivos vixente.	224	2
Tentadas sen efecto	3	Pretensión de aplicación do convenio de industrias siderometalúrxicas en lugar do convenio de comercio vario que se viña aplicando.	1.142	3
Tidas por non presentadas	0	—	0	0
Desistidas	0	—	0	0
Outros motivos	0	—	0	0
Total	6	—	1.456	6

Nas delegacións de Lugo, Ourense e Pontevedra non se tramitou ningún expediente

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 9.11 Desglose das conciliacións colectivas das unidades conciliadoras segundo asunto e resultado. Expedientes tramitados. Galicia. 2004
A Coruña (unidades conciliadoras: A Coruña, Ferrol e Santiago). 2004

	Nº conciliacións	Asunto	Nº traballs.	Nº empresas
Con avinza	1	Modificacións das condicións de traballo.	136	1
Sen avinza	37	Por fraude de lei en contratación de traballadores. Por problemas nos horarios. Por problemas no convenio. Calendario laboral. non aplicación do sistema de retribucións da nocturnidade. Modificacións das condicións de traballo. Supresión do plus de función de traballo. Por problemas no transporte. Por problemas en salarios.	2.776	24
Tentados sen efecto	8	Por problemas nos gastos de desprazamento. Modificacións das condicións de traballo. por problemas nos horarios. Por problemas no convenio. Incumprimento do artigo 7.3 do convenio estatal da conserva.	1.852	8
Tidas por non presentadas	0		0	0
Desistidas	0	—	0	0
Outros motivos	0	—	0	0
Total	46		4.764	33

Lugo. 2004

	Nº conciliacións	Asunto	Nº traballs.	Nº empresas
Con avinza	1	Equiparar aos traballadores ao SERGAS, grupo E, categoría pinche.	27	1
Sen avinza	11	Revisión das táboas salariais de 2002 do convenio de Lugo. Para que os traballadores que prestan o seu servizo no departamento de función e que están realizando traballos de superior nivel, perciban os salarios en función deste nivel superior. Modificación do calendario laboral	3.093	65
Tentados sen efecto	4	Mobilidade xeográfica	56	4
Tidas por non presentadas	1	Impugnación do calendario de vacacións.	22	1
Desistidas	0	—	0	0
Outros motivos	0	—	0	0
Total	17		3.198	71

Ourense. 2004

	Nº conciliacións	Asunto	Nº traballs.	Nº empresas
Con avinza	0	—	0	0
Sen avinza	1	Modificación das condicións de traballo	13	1
Tentados sen efecto	3	Modificación das condicións de traballo	63	3
Tidas por non presentadas	0		0	0
Desistidos	0	—	0	0
Outros motivos	0	—	0	0
Total	4		76	4

Pontevedra (unidades conciliadoras: Pontevedra e Vigo). 2004

	Nº conciliacións	Asunto	Nº traballs.	Nº empresas
Con avinza	1	Modificación das condicións de traballo	18	1
Sen avinza	33	Convocatoria prazas vacantes. Incumplimento pacto salarial. Calendario laboral 2004. Interpretación do convenio colectivo. Recoñecemento do carácter fixo na relación laboral dos traballadores de carácter temporal. Vacacións. Prazas promoción interna. Complemento antigüidade. Plus transporte. Licenzas. Xornada. Cómputo descanso. Urxencias sanitarias. Complementos salariais. Modificación substancial das condicións de traballo. Trienios de persoal contratado da Universidade de Vigo. Plus actividade. Ilegalidade da folga, alegación da empresa Asientos de Galicia, SA. Nulidade do convenio POVISA, pola CIG. Recoñecemento de dereito de comité fiscalización, máquinas expendedoras no centro de traballo. Discrepancia valor salario/hora. Modificacións do horario de traballo. Entrega aos traballadores da roupa de traballo	13.935	33
Tentados sen efecto	3	Aboamento do 2% por desvío do IPC do ano 1002. Axudas de custo por desprazamento. Revisión salarial. Cómputo complementos en vacacións. Asembleas informativas. Antigüidade. Plus de toxicidade. Convenio aplicable. Recoñecemento de dereitos. Solicitude de aplicación do convenio de industrias químicas. Modificación substancial das condicións de traballo.	63	3
Tidas por non presentadas	2	Impugnación do calendario laboral	55	2
Desistidos	2	Pluses de eventualidade, nocturnidade. Urxencias sanitarias	26	2
Outros motivos	0	—	0	0
Total	51		17.230	50

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Sen entrar noutra valoración si é de sinalar, nas conciliacións colectivas, que a maior parte foron sen avinza.

No que a conciliacións individuais se refire (cadros 9.12 e 9.13), resaltan as cifras de despedimentos con avinza e as cantidades acordadas, sendo clara a alta actividade destas unidades en relación cos despedimentos acordados, aínda que en relación cos motivos das conciliacións son reseñables as reclamacións de cantidade.

A construción é a actividade económica que máis conciliacións individuais rexistra na comunidade autónoma.

■ Cadro 9.12

**Conciliacións individuais segundo causa e resultado. Cantidades conciliadas.
Por provincias. Galicia. 2004**

	Despedimentos	Sancións	Reclamación cantidade	Varios	Total
Con avinza	4.006	23	943	147	5.119
Sen avinza	1.805	1.894	3.024	942	7.665
Tentadas sen efecto	1.799	165	4.939	1.193	8.096
Tidas por non presentadas	186	12	507	54	759
Desistidas	95	5	126	40	266
Outros motivos	3	0	0	0	3
Total	7.894	2.099	9.539	2.376	21.908
Suman cantidades acordadas ⁽¹⁾	65.217.039,86		2.026.567,02	192.964,99	67.436.571,87

A Coruña	Despedimentos	Sancións	Reclamación cantidade	Varios	Total
Con avinza	1.674	6	363	50	2.093
Sen avinza	674	1.789	1.388	378	4.229
Tentados sen efecto	546	70	2.034	572	3.222
Tidas por non presentadas	71	4	92	28	195
Desistidos	52	4	77	26	159
Outros motivos	1	0	0	0	1
Total	3.018	1.873	3.954	1.054	9.899
Suman cantidades acordadas ⁽¹⁾	26.987.957,23		700.422,31	133.992,62	27.822.372,16

Lugo	Despedimentos	Sancións	Reclamación cantidade	Varios	Total
Con avinza	413	1	111	13	538
Sen avinza	176	6	279	114	575
Tentados sen efecto	161	4	567	115	847
Tidas por non presentadas	24	0	241	4	269
Desistidos	4	0	7	0	11
Outros motivos	0	0	0	0	0
Total	778	11	1.205	246	2.240
Suman cantidades acordadas ⁽¹⁾	7.108.612,56		325.374,68	18.000,00	7.451.987,24

Ourense	Despedimentos	Sancións	Reclamación cantidade	Varios	Total
Con avinza	329	3	68	10	410
Sen avinza	157	14	205	167	543
Tentados sen efecto	199	15	332	104	650
Tidas por non presentadas	20	2	47	6	75
Desistidos	7	0	6	5	18
Outros motivos	1	0	0	0	1
Total	713	34	658	292	1.697
Suman cantidades acordadas ⁽¹⁾	3.126.470,14		188.093,21	25.046,25	3.339.609,60

Pontevedra	Despedimentos	Sancións	Reclamación cantidade	Varios	Total
Con avinza	1.590	13	401	74	2.078
Sen avinza	798	85	1.152	283	2.318
Tentados sen efecto	893	76	2.006	402	3.377
Tidas por non presentadas	71	6	127	16	220
Desistidos	32	1	36	9	78
Outros motivos	1	0	0	0	1
Total	3.385	181	3.722	784	8.072
Suman cantidades acordadas ⁽¹⁾	27.993.999,93		812.676,82	15.926,12	28.822.602,87

(1) Cantidades especificadas en euros

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Cadro 9.13
Conciliacións individuais. Por actividades económicas. Galicia. 2004

Cód.	Actividade	Despedimentos	Sancións	R. cantidade	Varios	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados	76	4	44	4	128
2	Silvicultura, explotacións forestais e servizos relacionados	56	1	10	12	79
5	Pesca, acuicultura e servizos relacionados	569	11	154	42	776
10	Extracción e aglom. antracita, hulla, lignito e turba	1	0	0	1	2
11	Extracción petróleo e gas natural e servizos relacionados	20	0	3	1	24
12	Extraccións minerais de uranio e torio	0	0	0	0	0
13	Extraccións minerais metálicos	0	0	0	0	0
14	Extraccións minerais non metálicos nin enerxéticos	44	3	49	17	113
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	497	17	462	156	1.132
16	Industria do tabaco	2	0	2	2	6
17	Industria téxtil	266	5	353	57	681
18	Industria da confección e peletería	193	2	187	39	421
19	Industria do coiro e do calzado	12	0	15	0	27
20	Industria da madeira e cortiza (agás mobles)	143	5	100	31	279
21	Industria do papel	23	0	7	3	33
22	Edición artes gráficas e reprod. soportes gravados	102	8	80	21	211
23	Coquerías, refino de petróleo e trat. de combus. nucleares	17	2	3	3	25
24	Industria química	94	7	98	26	225
25	Fabricación de produtos de caucho e materias plásticas	20	4	17	58	99
26	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	132	2	188	86	408
27	Metalurxia	437	31	930	195	1.593
28	Fabricación produtos metálicos agás maquinaria e equipo	45	2	49	18	114
29	Industrias construción de maquinaria e equipo mecánico	3	1	24	4	32
30	Fabricación máquinas de oficina e equipos informáticos	3	0	2	0	5
31	Fabricación de maquinaria e material eléctrico	26	1	24	13	64
32	Fabricación material electrónico radio, TV e comunicacións	3	0	6	0	9
33	Fabricación equipo e instr. cirúrxico prec. óptica e relojería	2	0	0	0	2
34	Fabricación vehículos de motor, remolques e semirremolques	62	9	14	12	97
35	Fabricación doutro material de transporte	62	1.714	95	101	1.972
36	Fabricación mobles: outras industrias manufactureiras	80	6	105	72	263
37	Reciclaxe	16	1	9	6	32
40	Prodc. e distb. enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente	24	5	61	74	164
41	Captación, depuración e distribución de auga	3	0	2	1	6
45	Construción	1.006	32	1.528	175	2.741
50	Venda repar. vehículos motor, venda miúdo combustibles	141	16	86	21	264
51	Comercio por xunto e intermediarios agás vehículos motor	142	14	140	19	315
52	Comercio polo miúdo agás vehíc. motor, reparac. domésticas	779	32	482	104	1.397
55	Hostalería	695	12	633	84	1.424
60	Transporte terrestre; transporte por tubos	266	23	416	82	787
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior	34	3	7	5	49
62	Transporte aéreo e espacial	3	1	3	2	9
63	Actividades anexas ós transportes; axencias de viaxes	48	8	53	15	124
64	Correos e telecomunicacións	209	9	503	68	789
65	Interm. financeira, agás seguros e plans de pensións	68	6	67	42	183
66	Seguros e plans pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	54	1	153	68	276
67	Actividades auxiliares e intermediación financeira	5	1	6	1	13
70	Actividades inmobiliarias	48	0	25	4	77
71	Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario	7	0	6	0	13
72	Actividades informáticas	45	0	32	7	84
73	Investigación e desenvolvemento	17	0	26	5	48
74	Outras actividades empresariais	522	37	682	296	1.537
75	Admón.Pública, Defensa e Seguridade Social obrigatoria	18	0	27	30	75
80	Educación	118	4	599	28	749
85	Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais	188	21	329	130	668
90	Actividades de saneamento público	41	11	163	21	236
91	Actividades asociativas	54	5	63	32	154
92	Actividades recreativas, culturais e deportivas	164	16	247	41	468
93	Actividades diversas de servizos persoais	159	6	146	41	352
95	Fogares que empregan persoal doméstico	30	0	24	0	54
99	Organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0
Total		7.894	2.099	9.539	2.376	21.908

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 9.13a

Conciliacións individuais. Por actividades económicas. A Coruña. 2004

Cód.	Actividade	Despedimentos	Sancións	R. cantidade	Varios	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados	18	1	14	2	35
2	Silvicultura, explotacións forestais e servizos relacionados	25	1	5	9	40
5	Pesca, acuicultura e servizos relacionados	131	3	59	9	202
10	Extracción e aglom. antracita, hulla, lignito e turba	1	0	0	1	2
11	Extracción petróleo e gas natural e servizos relacionados	2	0	0	0	2
12	Extraccións minerais de uranio e torio	0	0	0	0	0
13	Extraccións minerais metálicos	0	0	0	0	0
14	Extraccións minerais non metálicos nin enerxéticos	3	0	0	5	8
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	200	7	90	37	334
16	Industria do tabaco	0	0	2	2	4
17	Industria téxtil	154	2	250	54	460
18	Industria da confección e peletería	5	0	31	24	60
19	Industria do coiro e do calzado	9	0	15	0	24
20	Industria da madeira e cortiza (agás mobles)	94	3	66	23	186
21	Industria do papel	0	0	4	0	4
22	Edición artes gráficas e reprod. soportes gravados	38	5	19	4	66
23	Coquerías, refino de petróleo e trat. de combus. nucleares	17	1	2	2	22
24	Industria química	47	4	67	5	123
25	Fabricación de produtos de caucho e materias plásticas	1	2	5	5	13
26	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	42	1	58	6	107
27	Metalurxia	234	14	510	152	910
28	Fabricación produtos metálicos agás maquinaria e equipo	1	0	0	3	4
29	Industrias construción de maquinaria e equipo mecánico	0	0	0	0	0
30	Fabricación máquinas de oficina e equipos informáticos	3	0	2	0	5
31	Fabricación de maquinaria e material eléctrico	0	0	0	0	0
32	Fabricación material electrónico radio, TV e comunicacións	1	0	1	0	2
33	Fabricación equipo e instr. cirúrxico prec. óptica e relojería	1	0	0	0	1
34	Fabricación vehículos de motor, remolques e semirremolques	1	0	0	0	1
35	Fabricación doutro material de transporte	4	1.713	38	70	1.825
36	Fabricación mobles: outras industrias manufactureiras	15	0	1	0	16
37	Reciclaxe	3	0	2	0	5
40	Prodc. e distb. enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente	6	4	47	69	126
41	Captación, depuración e distribución de auga	2	0	1	0	3
45	Construción	391	10	509	71	981
50	Venda repar. vehículos motor, venda miúdo combustibles	54	11	25	9	99
51	Comercio por xunto e intermediarios agás vehículos motor	30	1	17	4	52
52	Comercio polo miúdo agás vehíc. motor, reparac. domésticas	303	20	159	30	512
55	Hostalería	314	10	296	52	672
60	Transporte terrestre; transporte por tubos	89	9	227	41	366
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior	8	0	3	2	13
62	Transporte aéreo e espacial	1	0	2	1	4
63	Actividades anexas ós transportes; axencias de viaxes	23	1	5	8	37
64	Correos e telecomunicacións	80	5	280	34	399
65	Interm. financeira, agás seguros e plans de pensións	19	4	36	15	74
66	Seguros e plans pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	23	0	75	27	125
67	Actividades auxiliares e intermediación financeira	0	0	4	0	4
70	Actividades inmobiliarias	25	0	5	2	32
71	Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario	0	0	4	0	4
72	Actividades informáticas	31	0	10	2	43
73	Investigación e desenvolvemento	13	0	22	5	40
74	Outras actividades empresariais	218	21	344	140	723
75	Admón.Pública, Defensa e Seguridade Social obrigatoria	1	0	2	2	5
80	Educación	46	0	212	13	271
85	Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais	89	10	131	45	275
90	Actividades de saneamento público	8	2	6	4	20
91	Actividades asociativas	33	1	51	15	100
92	Actividades recreativas, culturais e deportivas	77	3	149	20	249
93	Actividades diversas de servizos persoais	68	4	78	30	180
95	Fogares que empregan persoal doméstico	16	0	13	0	29
99	Organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0
Total		3.018	1.873	3.954	1.054	9.899

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Cadro 9.13b
Conciliacións individuais. Por actividades económicas. Lugo. 2004

Cód.	Actividade	Despedimentos	Sancións	R. cantidade	Varios	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados	6	2	5	0	13
2	Silvicultura, explotacións forestais e servizos relacionados	3	0	0	0	3
5	Pesca, acuicultura e servizos relacionados	20	0	17	5	42
10	Extracción e aglom. antracita, hulla, lignito e turba	0	0	0	0	0
11	Extracción petróleo e gas natural e servizos relacionados	0	0	0	0	0
12	Extraccións minerais de uranio e torio	0	0	0	0	0
13	Extraccións minerais metálicos	0	0	0	0	0
14	Extraccións minerais non metálicos nin enerxéticos	13	0	21	0	34
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	26	0	41	8	75
16	Industria do tabaco	1	0	0	0	1
17	Industria téxtil	3	0	19	1	23
18	Industria da confección e peletería	7	1	6	0	14
19	Industria do coiro e do calzado	0	0	0	0	0
20	Industria da madeira e cortiza (agás mobles)	13	0	6	1	20
21	Industria do papel	3	0	1	0	4
22	Edición artes gráficas e reprod. soportes gravados	15	0	15	4	34
23	Coquerías, refino de petróleo e trat. de combus. nucleares	0	0	0	0	0
24	Industria química	2	0	0	0	2
25	Fabricación de produtos de caucho e materias plásticas	1	0	1	0	2
26	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	45	1	105	69	220
27	Metalurxia	73	0	196	9	278
28	Fabricación produtos metálicos agás maquinaria e equipo	5	0	8	1	14
29	Industrias construción de maquinaria e equipo mecánico	0	0	10	0	10
30	Fabricación máquinas de oficina e equipos informáticos	0	0	0	0	0
31	Fabricación de maquinaria e material eléctrico	0	0	0	0	0
32	Fabricación material electrónico radio, TV e comunicacións	0	0	0	0	0
33	Fabricación equipo e instr. cirúrxico prec. óptica e relojería	0	0	0	0	0
34	Fabricación vehículos de motor, remolques e semirremolques	1	0	0	0	1
35	Fabricación doutro material de transporte	0	0	16	16	32
36	Fabricación mobles: outras industrias manufactureiras	9	0	9	0	18
37	Reciclaxe	5	0	2	2	9
40	Prod. e distb. enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente	0	0	1	1	2
41	Captación, depuración e distribución de auga	0	0	0	0	0
45	Construción	108	0	169	19	296
50	Venda repar. vehículos motor, venda miúdo combustibles	23	0	7	1	31
51	Comercio por xunto e intermediarios agás vehículos motor	20	1	44	1	66
52	Comercio polo miúdo agás veh. motor, reparac. domésticas	109	2	56	26	193
55	Hostalería	74	0	69	5	148
60	Transporte terrestre; transporte por tubos	44	0	52	5	101
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior	1	0	1	0	2
62	Transporte aéreo e espacial	1	0	0	0	1
63	Actividades anexas ós transportes; axencias de viaxes	0	0	1	0	1
64	Correos e telecomunicacións	7	1	43	2	53
65	Interm. financeira, agás seguros e plans de pensións	5	1	1	7	14
66	Seguros e plans pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	5	0	8	3	16
67	Actividades auxiliares e intermediación financeira	0	0	0	0	0
70	Actividades inmobiliarias	0	0	0	0	0
71	Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario	3	0	0	0	3
72	Actividades informáticas	1	0	5	0	6
73	Investigación e desenvolvemento	0	0	0	0	0
74	Outras actividades empresariais	35	0	37	28	100
75	Admón.Pública, Defensa e Seguridade Social obrigatoria	6	0	0	5	11
80	Educación	6	0	49	0	55
85	Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais	19	0	18	7	44
90	Actividades de saneamento público	17	2	129	13	161
91	Actividades asociativas	1	0	1	0	2
92	Actividades recreativas, culturais e deportivas	4	0	10	2	16
93	Actividades diversas de servizos persoais	36	0	24	5	65
95	Fogares que empregan persoal doméstico	2	0	2	0	4
99	Organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0
Total		778	11	1.205	246	2.240

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 9.13c

Conciliacións individuais. Por actividades económicas. Ourense. 2004

Cód.	Actividade	Despedimentos	Sancións	R. cantidade	Varios	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados	36	0	9	2	47
2	Silvicultura, explotacións forestais e servizos relacionados	2	0	0	1	3
5	Pesca, acuicultura e servizos relacionados	0	0	0	0	0
10	Extracción e aglom. antracita, hulla, lignito e turba	0	0	0	0	0
11	Extracción petróleo e gas natural e servizos relacionados	0	0	0	0	0
12	Extraccións minerais de uranio e torio	0	0	0	0	0
13	Extraccións minerais metálicos	0	0	0	0	0
14	Extraccións minerais non metálicos nin enerxéticos	12	2	12	4	30
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	34	0	35	13	82
16	Industria do tabaco	0	0	0	0	0
17	Industria téxtil	53	1	39	1	94
18	Industria da confección e peletería	0	0	0	0	0
19	Industria do coiro e do calzado	1	0	0	0	1
20	Industria da madeira e cortiza (agás mobles)	9	0	5	5	19
21	Industria do papel	0	0	0	1	1
22	Edición artes gráficas e reprod. soportes gravados	7	0	5	1	13
23	Coquerías, refino de petróleo e trat. de combust. nucleares	0	0	0	0	0
24	Industria química	9	0	7	5	21
25	Fabricación de produtos de caucho e materias plásticas	2	0	2	2	6
26	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	1	0	4	0	5
27	Metalurxia	16	0	18	6	40
28	Fabricación produtos metálicos agás maquinaria e equipo	21	2	13	10	46
29	Industrias construción de maquinaria e equipo mecánico	1	1	1	0	3
30	Fabricación máquinas de oficina e equipos informáticos	0	0	0	0	0
31	Fabricación de maquinaria e material eléctrico	19	1	4	11	35
32	Fabricación material electrónico radio, TV e comunicacións	1	0	0	0	1
33	Fabricación equipo e instr. cirúrxico prec. óptica e relojería	1	0	0	0	1
34	Fabricación vehículos de motor, remolques e semirremolques	0	0	0	0	0
35	Fabricación doutro material de transporte	0	0	0	0	0
36	Fabricación mobles: outras industrias manufactureiras	16	0	58	61	135
37	Reciclaxe	0	0	0	0	0
40	Prodc. e distb. enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente	5	1	1	0	7
41	Captación, depuración e distribución de auga	0	0	1	0	1
45	Construción	109	4	137	25	275
50	Venda repar. vehículos motor, venda miúdo combustibles	14	0	4	2	20
51	Comercio por xunto e intermediarios agás vehículos motor	9	1	5	0	15
52	Comercio polo miúdo agás vehic. motor, reparac. domésticas	85	1	66	16	168
55	Hostalería	68	0	42	5	115
60	Transporte terrestre; transporte por tubos	20	3	33	8	64
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior	0	0	0	0	0
62	Transporte aéreo e espacial	0	0	1	1	2
63	Actividades anexas ós transportes; axencias de viaxes	1	0	0	0	1
64	Correos e telecomunicacións	4	0	0	9	13
65	Interm. financeira, agás seguros e plans de pensións	2	0	10	11	23
66	Seguros e plans pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	5	1	16	13	35
67	Actividades auxiliares e intermediación financeira	0	0	0	0	0
70	Actividades inmobiliarias	3	0	2	0	5
71	Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario	0	0	0	0	0
72	Actividades informáticas	2	0	7	1	10
73	Investigación e desenvolvemento	0	0	0	0	0
74	Outras actividades empresariais	69	4	36	59	168
75	Admón.Pública, Defensa e Seguridade Social obrigatoria	1	0	0	0	1
80	Educación	15	2	51	4	72
85	Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais	17	4	10	6	37
90	Actividades de saneamento público	1	0	0	0	1
91	Actividades asociativas	8	0	1	5	14
92	Actividades recreativas, culturais e deportivas	12	5	9	2	28
93	Actividades diversas de servizos persoais	19	1	12	2	34
95	Fogares que empregan persoal doméstico	3	0	2	0	5
99	Organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0
Total		713	34	658	292	1.697

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 9.13d

Conciliacións individuais. Por actividades económicas. Pontevedra. 2004

Cód.	Actividade	Despedimentos	Sancións	R. cantidade	Varios	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados	16	1	16	0	33
2	Silvicultura, explotacións forestais e servizos relacionados	26	0	5	2	33
5	Pesca, acuicultura e servizos relacionados	418	8	78	28	532
10	Extracción e aglom. antracita, hulla, lignito e turba	0	0	0	0	0
11	Extracción petróleo e gas natural e servizos relacionados	18	0	3	1	22
12	Extraccións minerais de uranio e torio	0	0	0	0	0
13	Extraccións minerais metálicos	0	0	0	0	0
14	Extraccións minerais non metálicos nin enerxéticos	16	1	16	8	41
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	237	0	296	98	631
16	Industria do tabaco	1	10	0	0	11
17	Industria téxtil	56	0	45	1	102
18	Industria da confección e peletería	181	2	150	15	348
19	Industria do coiro e do calzado	2	1	0	0	3
20	Industria da madeira e cortiza (agás mobles)	27	0	23	2	52
21	Industria do papel	20	2	2	2	26
22	Edición artes gráficas e reprod. soportes gravados	42	0	41	12	95
23	Coquerías, refino de petróleo e trat. de combust. nucleares	0	3	1	1	5
24	Industria química	36	1	24	16	77
25	Fabricación de produtos de caucho e materias plásticas	16	3	9	51	79
26	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	44	2	21	11	78
27	Metalurxia	114	0	206	28	348
28	Fabricación produtos metálicos agás maquinaria e equipo	18	17	28	4	67
29	Industrias construción de maquinaria e equipo mecánico	2	0	13	4	19
30	Fabricación máquinas de oficina e equipos informáticos	0	0	0	0	0
31	Fabricación de maquinaria e material eléctrico	7	0	20	2	29
32	Fabricación material electrónico radio, TV e comunicacións	1	0	5	0	6
33	Fabricación equipo e instr. cirúrxico prec. óptica e relojería	0	0	0	0	0
34	Fabricación vehículos de motor, remolques e semirremolques	60	9	14	12	95
35	Fabricación doutro material de transporte	58	1	41	15	115
36	Fabricación mobles: outras industrias manufactureiras	40	6	37	11	94
37	Reciclaxe	8	1	5	4	18
40	Prodc. e distb. enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente	13	0	12	4	29
41	Captación, depuración e distribución de auga	1	0	0	1	2
45	Construción	398	18	713	60	1.189
50	Venda repar. vehículos motor, venda miúdo combustibles	50	5	50	9	114
51	Comercio por xunto e intermediarios agás vehículos motor	83	11	74	14	182
52	Comercio polo miúdo agás vehic. motor, reparac. domésticas	282	9	201	32	524
55	Hostalería	239	2	226	22	489
60	Transporte terrestre; transporte por tubos	113	11	104	28	256
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior	25	3	3	3	34
62	Transporte aéreo e espacial	1	1	0	0	2
63	Actividades anexas ós transportes; axencias de viaxes	24	7	47	7	85
64	Correos e telecomunicacións	118	3	180	23	324
65	Interm. financeira, agás seguros e plans de pensións	42	1	20	9	72
66	Seguros e plans pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	21	0	54	25	100
67	Actividades auxiliares e intermediación financeira	5	1	2	1	9
70	Actividades inmobiliarias	20	0	18	2	40
71	Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario	4	0	2	0	6
72	Actividades informáticas	11	0	10	4	25
73	Investigación e desenvolvemento	4	0	4	0	8
74	Outras actividades empresariais	200	12	265	69	546
75	Admón.Pública, Defensa e Seguridade Social obrigatoria	10	0	25	23	58
80	Educación	51	2	287	11	351
85	Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais	63	7	170	72	312
90	Actividades de saneamento público	15	7	28	4	54
91	Actividades asociativas	12	4	10	12	38
92	Actividades recreativas, culturais e deportivas	71	8	79	17	175
93	Actividades diversas de servizos persoais	36	1	32	4	73
95	Fogares que empregan persoal doméstico	9	0	7	0	16
99	Organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0
Total		3.385	181	3.722	784	8.072

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

9.3. Xestión do Acordo Interprofesional Galego sobre Procedementos Extraxudiciais de Solución de Conflitos de Traballo (AGA)

Os expedientes xestionados ao abeiro do AGA desde o seus comezos en xuño de 1992 ata o 31 de decembro de 2004 son 289, cun total de 261.758 traballadores afectados.

Nunha primeira aproximación a esta estatística, podemos dicir que o 58,8% corresponden ao sector servizos; o 37,7% ao da industria; o 2,8% ao da pesca e o 0,7% ao da construción.

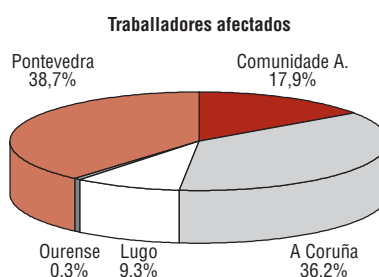
No cadro 9.14 pódese apreciar a distribución destes expedientes segundo o ámbito xeográfico e diferenciando tamén os que corresponden a conflitos de empresa e de sector.

AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. (1.06.1992 - 31.12.2004)

■ Cadro 9.14

	C. Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	37	121	42	6	83	289
Traballadores afectados	40.294	94.768	24.474	856	101.366	261.758
Expedientes de conflitos de sector	10	18	6	1	28	63
Traballadores afectados conf. sector	33.053	84.072	18.650	320	95.323	231.418
Expedientes de conflitos empresa	27	103	36	5	55	226
Traballadores afectados conf. empresa	7.241	10.696	5.824	536	6.043	30.340

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

É preciso destacar, unha vez máis, a eficacia do AGA na resolución dos conflitos efectivamente tramitados.

O ano 2004 iniciáronse 39 expedientes, que afectaron a 15.000 empresas e máis de 40.000 traballadores. Foi esta a cifra máis alta acadada polo AGA desde a súa posta en funcionamento, manténdose a mesma efectividade, arredor do 90% de remate positivo, que en anos anteriores.

O cadro 9.15 resume os expedientes iniciados e xestionados ao abeiro do Acordo no ano 2004.

■ Cadro 9.15

AGA. Total expedientes. 2004

Expedientes iniciados	39			
Expedientes desestimados	1			
Expedientes en tramitación				
Expedientes rexeitados	8			
Expedientes archivados por solución previa	0			
Expedientes tramitados	30			
Conciliacións/Mediacións	26	20	8.543	26.480
Arbitraxes	4	4	6.952	13.066
		24	15.495	39.546

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

O 87% dos procedementos tramitados no ano 2004 foron conciliacións ou mediacións que afectaron a 26.480 traballadores e 8.543 empresas. O 13% restante foron arbitraxes que afectaron a 13.066 traballadores e 6.952 empresas.

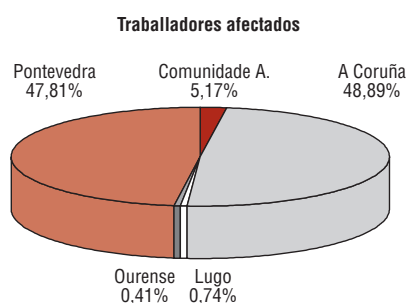
O cadro 9.16 recolle a distribución territorial da conflitividade colectiva, diferenciando entre conflitos de sector e de empresa e indicando o número de traballadores afectados.

AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. 2004

■ Cadro 9.16

	C. Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	4	22	3	2	8	39
Traballadores afectados	886	20.123	305	168	19.676	41.158
Expedientes de conflitos de sector	0	4	0	0	3	7
Traballadores afectados conf. sector	0	18.282	0	0	19.000	37.282
Expedientes de conflitos empresa	4	18	3	2	5	32
Traballadores afectados conf. empresa	886	1.841	305	168	676	3.876

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

A provincia onde máis expedientes se iniciaron foi na da Coruña (un 56% do total dos iniciados) seguida de Pontevedra (un 21% do total dos iniciados).

Segundo coa tendencia xeneralizada en anos anteriores, a maioría dos conflitos presentados son de ámbito de empresa (o 82%).

O maior número de traballadores afectados polos expedientes presentados este ano pertence á Coruña con 20.123 (48,89%), seguida de Pontevedra con 19.676 (47,81%).

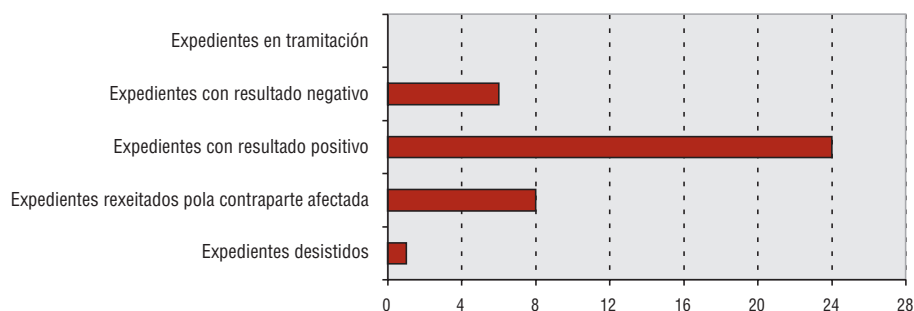
No cadro 9.17 pódese apreciar o resultado obtido polos procedementos presentados ao abeiro do AGA durante este ano.

AGA. Resultado dos expedientes. Distribución territorial. 2004

■ Cadro 9.17

	C. Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	4	22	3	2	8	39
Expedientes desistidos	0	1	0	0	0	1
Expedientes rexeitados pola contraparte afectada	1	4	1	1	1	8
Conflitos resoltos por acordo previo	0	0	0	0	0	0
Expedientes tramitados	3	17	2	1	7	30
Expedientes con resultado positivo	2	14	2	0	6	24
Expedientes con resultado negativo	1	3	0	1	1	6
Expedientes en tramitación	0	0	0	0	0	0

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

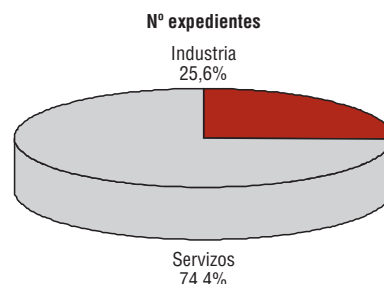
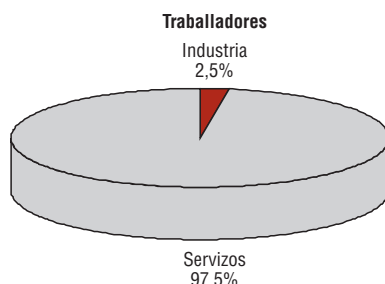
O cadro 9.18 informa sobre a pertenza dos expedientes instados aos distintos sectores económicos de actividade, segundo o encadramento neles da empresa ou sector de procedencia do conflito.

AGA. Expedientes por sectores económicos e traballadores afectados. 2004

■ Cadro 9.18

	Nº expedientes	Traballadores
Agricultura	0	0
Pesca	0	0
Industria	10	1.015
Construción	0	0
Servizos	29	40.143
Total	39	41.158

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Neste ano o 74,4% dos conflitos presentados proceden do sector servizos, e o 25,6% restante do sector da industria. É ao sector de servizos ao que pertence o maior número de traballadores afectados, o 97,5%.

Por último indicar que os procedementos de ámbito de sector iniciados foron os seguintes: Comercio de Alimentación de Pontevedra (mediación rematada con acordo), Transporte de Viaxeiros en Autobús por Estrada da Provincia da Coruña (arbitraje rematada unha vez ditado o correspondente laudo), Comercio de Alimentación de Pontevedra (arbitraje rematada unha vez ditado o correspondente laudo), Limpeza de Edificios e Locais de Pontevedra (mediación rematada con acordo), Empresas Concesionarias dos Servizos de Regulación de Aparcamento e/ou Retirada da Vía Pública da provincia da Coruña (mediación rematada con acordo), Transporte de Viaxeiros en Autobús por Estrada da Provincia da Coruña (dúas mediacións rematadas ambas as dúas con acordo).

9.4. Xulgados do Social

O volume de litixiosidade en Galicia pódese apreciar, en boa medida, a través das estatísticas sobre asuntos resoltos por estes xulgados que publica anualmente o Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais, no seu Anuario de Estadísticas Laborais.

Estes xulgados substituíron ás maxistraturas de Trabajo, por Lei 38/1988, do 28 de decembro, de Demarcación e de Planta Xudicial. O procedemento rexíase polo Real decreto legislativo 2/1995, do 7 de abril, polo que se aprobou o Texto refundido da Lei de procedemento laboral.

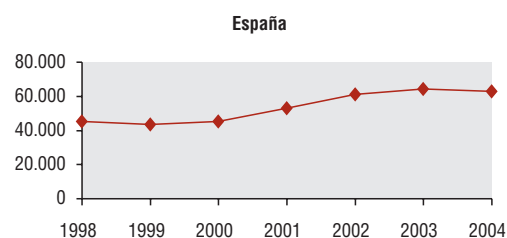
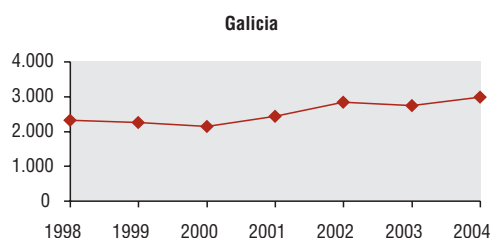
Galicia (2004: 19.166 asuntos resoltos), no último ano, foi por número total de asuntos resoltos polos xulgados do social (2004: 279.628) a quinta comunidade autónoma de España. En 2004, precedenlle Andalucía, Cataluña, Madrid e a Comunidade Valenciana. Está por diante, neste peculiar ranking de asuntos resoltos, entre outras, polas comunidades autónomas de Castela e León, País Vasco e Canarias.

■ Cadro 9.19

**Evolución dos asuntos resoltos en materia de despedimentos.
Por comunidades autónomas. 1998-2004**

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Andalucía	6.793	6.615	6.586	7.544	8.652	8.920	9.197
Aragón	1.241	1.258	1.221	1.020	1.198	1.506	1.399
Asturias	841	894	856	1.002	1.338	1.087	1.264
Baleares	886	825	933	950	1.076	956	1.017
Canarias	2.896	2.659	2.717	3.133	3.859	3.986	4.396
Cantabria	657	620	595	669	740	721	736
C. A Mancha	1.382	1.422	1.399	1.627	1.800	2.256	1.981
C. León	1.965	1.843	1.961	2.051	2.689	2.838	2.535
Cataluña	9.445	8.848	9.834	11.323	13.647	12.403	12.306
C. Valenciana	4.075	4.089	4.697	5.860	6.274	6.698	7.512
Extremadura	700	610	728	917	940	1.109	797
Galicia	2.313	2.248	2.139	2.428	2.840	2.740	2.976
Madrid	7.871	7.696	7.760	10.559	11.525	13.660	10.957
Murcia	1.408	1.027	1.244	1.258	1.262	1.382	1.474
Navarra	346	299	333	277	379	389	503
País Vasco	1.953	2.108	1.847	2.016	2.364	2.925	2.885
A Ríoxa	212	160	184	220	225	499	449
Ceuta e Melilla	198	151	199	183	263	189	236
España	45.182	43.372	45.233	53.037	61.071	64.264	62.620

Fonte: Secretaría Xeral Técnica do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Subdirección Xeral de Estatísticas Sociais e Laborais. Anuario de Estatísticas Laborais e de Asuntos Sociais

Ao comparar tales datos cos relativos a efectivos laborais da Enquisa de Conxuntura Laboral –persoas que manteñen vínculo laboral, á data da enquisa (cadro.9.20), obsérvase a falta dunha directa ou proporcional correspondencia ou correlación entre a porcentaxe de efectivos laborais por comunidades autónomas (suxeitos da relación xurídico–laboral que subxace ao procedemento laboral) e volume de litixiosidade proveniente daquelas estatísticas. A comparación de ambos indicadores pon en evidencia que non un maior número de efectivos laborais soporta necesariamente un maior volume de litixios ou viceversa. Galicia, cun total de 615.200 efectivos laborais, no ano 2004, que equivale ao 5,24% de efectivos laborais do total de España (11.736.100), ten un número de asuntos tramitados polos xulgados do social (19.166), superior aos que lle correspondería de se producir a aludida proporcionalidade respecto dos seus efectivos laborais no mesmo ano.

Efectivos laborais. Por comunidades autónomas. 2004
■ Cadro 9.20

	Valores absolutos (1)	Variacións sobre o ano anterior	
		Absolutas (1)	Relativas (2)
Andalucía	1.624,4	101,6	6,7
Aragón	351,7	11,8	3,5
Asturias	253,0	2,4	0,9
Baleares	285,7	5,8	2,1
Canarias	535,4	12,6	2,4
Cantabria	138,3	3,8	2,8
C. A Mancha	395,4	21,2	5,7
C. León	555,5	17,9	3,3
Cataluña	2.299,9	49,1	2,2
C. Valenciana	1.238,6	41,5	3,5
Extremadura	172,4	8,3	5,0
Galicia	615,0	18,8	3,2
Madrid	2.038,7	55,2	2,8
Murcia	326,5	18,1	5,9
Navarra	187,5	6,0	3,3
País Vasco	637,8	11,9	1,9
A Ríoxa	80,3	2,3	3,0
España	11.736,1	388,3	3,4

(1) Datos en miles

(2) Datos en porcentaxes

Fonte: Secretaría Xeral Técnica do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Subdirección Xeral de Estatísticas Sociais e Laborais. Enquisa de Conxuntura Laboral

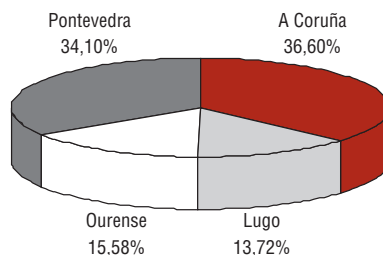
9.4.1. Por materias

En 2004 (cadro 9.21) diminuíu en 916 o número de asuntos resolto no total respecto do ano precedente. Mantense constante, con cativas variacións, a distribución porcentual das materias que ocupan os xulgados do social nos últimos anos.

■ Cadro 9.21
Asuntos resolto polos xulgados do Social. Pola materia obxecto da demanda e provincias. Galicia. 2003-2004

	Total		Conflictos colectivos		Conflictos individuais						Seguridade Social					
					Despedimentos		Reclam. deriv. contr. trab.				Afiliaión e cotización		Prestacións		Accid. trab. e enferm. prof.	
	De cantidades		Doutra índole													
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
A Coruña	7.242	7.014	40	28	1.076	1.118	1.736	1.799	1.135	977	97	45	2.924	2.826	234	221
Lugo	3.113	2.630	11	25	263	294	1.347	1.164	195	160	34	18	1.224	910	39	59
Ourense	2.920	2.987	8	14	253	299	515	526	320	371	343	16	1.407	1.720	74	41
Pontevedra	6.807	6.535	39	65	1.148	1.265	1.775	2.250	1.423	507	98	189	1.963	1.906	361	353
Galicia	20.082	19.166	98	132	2.740	2.976	5.373	5.739	3.073	2.015	572	268	7.518	7.362	708	674

Fonte: Secretaría Xeral Técnica do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Subdirección Xeral de Estatísticas Sociais e Laborais. Anuario de Estatísticas Laborais e de Asuntos Sociais

Continúa a ser o maior número de asuntos que lles ocupa concernentes á Seguridade Social (cadro 9.20), dun total de 19.166 asuntos resolto, 8.304 refírense a esta materia (un 43,32% do total resolto). A continuación, están as reclamacións de cantidade derivadas do contrato de traballo, 5.379 asuntos (26,75%), os asuntos “doutra índole” 2.015 asuntos (10,51%), seguen os despedimentos 2.976 asuntos (15,53%), o número de conflitos colectivos foi de 132 (0,69%) do referido total. A conxunción provincias e materias non evidencia datos diferenciadores significativos, mantendo as mesmas proporcións que as comentadas.

■ Cadro 9.22

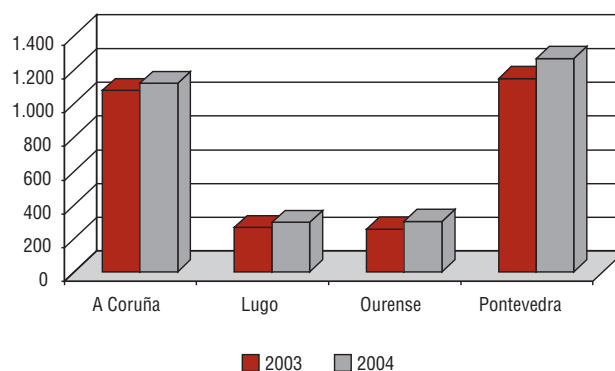
Cantidades recoñecidas a traballadores. Pola materia obxecto da demanda e provincias. Galicia. 2003-2004

	Total		Con senten. favor. ao traballador		Con senten. favor. en parte ao traball.		Con senten. desfav. ao traballador		Por conciliación		Por desistimento		Por outras causas	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
A Coruña	1.076	1.118	399	426	39	46	100	126	335	361	156	129	47	30
Lugo	263	294	102	121	18	33	41	53	63	52	31	30	8	5
Ourense	253	299	111	141	22	27	52	44	48	61	13	20	7	6
Pontevedra	1.148	1.265	406	474	56	69	136	154	351	349	125	177	74	42
Galicia	2.740	2.976	1.018	1.162	135	175	329	377	797	823	325	356	136	83

Datos en millóns de pesetas

Fonte: Secretaría Xeral Técnica do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Subdirección Xeral de Estatísticas Sociais e Laborais. Anuario de Estatísticas Laborais e de Asuntos Sociais

No cadro 9.22 vemos os asuntos resolto en materia de despedimentos, segundo a clase de resolución. A estatística publicada polo MTAS resulta insuficiente cando pretendemos analizar outras variables referidas a outras acción derivadas do contrato de traballo que non son tratadas de maneira específica. Do cadro relativo a despedimentos por clase de resolución, os datos para 2004, permítenos observar tan só que de 2.976 asuntos resolto en Galicia, 1.162 obtiveron sentenza favorable ao traballador (39,05%) 175 foron estimadas en parte a favor do traballador (5,88%); foron desfavorables ao traballador en 377 asuntos (12,67%), chegándose a acordo en conciliación en 823 asuntos (27,65%), e desistíndose en 356 casos (11,96%).

9.4.2. Por provincias

Internamente, a nivel autonómico (cadro 9.21), o maior volume de asuntos resoltos do total galego corresponde, no ano 2004, en primeiro lugar á provincia da Coruña, cun 36,59%; séguenlle Pontevedra, cun 34,09%; Ourense, cun 15,58% e Lugo cun 13,72 %.

9.5. O Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social

Este tribunal ten atribuída, en primeira instancia, a competencia territorial de ámbito intracomunitario e tamén a función de actuar como segundo e último grao xurisdiccional, na inmensa maioría dos preitos laborais, exercendo o control de legalidade sobre as resolucións ditadas polos xulgados do social. A Sala do Social do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia iniciou a súa andadura o 23 de maio de 1989, compoñéndose, no seu inicio e ata xullo de 1990, dun presidente e doce maxistrados. Na actualidade componse de catro seccións.

Todo isto foi insuficiente para atender o alto volume de actividade que se foi acumulando á actividade deste órgano, ao longo dos anos en funcionamento, xerando unha situación de colapso, xa evidenciada en anteriores informes, sendo elocuente o número de asuntos pendentes que se reflicte no cadro 9.23 relativo á evolución de asuntos pendentes a decembro dos últimos anos. Isto a pesares da notoria redución no atraso de asuntos que evidencia a evolución negativa do número de asuntos pendentes nos derradeiros anos. Así a 31 de decembro de 2004 penden de resolución 8.049 asuntos, que aínda que se están a reducir os pendentes dos anos anteriores, segue sendo un considerable volume de asuntos sen resolver no tempo, o que segue a cuestionar un dos aspectos (pronta resolución) do principio constitucional de tutela xudicial efectiva.

■ Cadro 9.23

**Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social.
Evolución dos asuntos pendentes ó inicio do ano.1997-2004**

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Pendientes o 1 de xaneiro	12.920	13.392	12.872	12.167	11.296	10.771	8.810	8.049

Fonte: Tribunal Superior de Xustiza de Galicia

Maior importancia amosa a actividade revisora a través dos recursos de suplicación, cuantitativamente moito maior. No cadro 9.24, obsérvase que o número de asuntos que entran por ano na sala é un promedio, nos últimos cinco anos, de 6392,8 por ano, en tanto que se ditan —no mesmo período— un promedio anual de 7.216,2 resolucións.

■ Cadro 9.24

**Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social.
Evolución dos asuntos pendentes, rexistrados e resoltos.2000-2004**

	2000	2001	2002	2003	2004
Pendientes o 1 de xaneiro	12.167	11.306	10.762	9.595	8.810
Rexistrados/ano	6.032	6.681	6.346	6.833	6.072
Resoltos/ano	6.901	7.216	7.513	7.618	6.833

Fonte: Tribunal Superior de Xustiza de Galicia

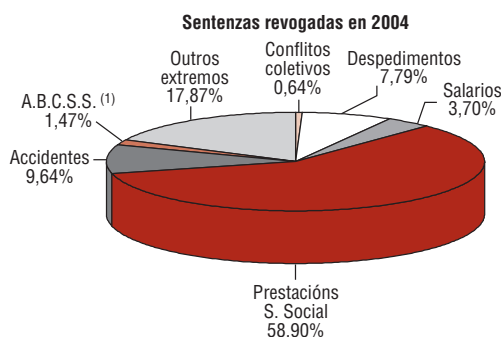
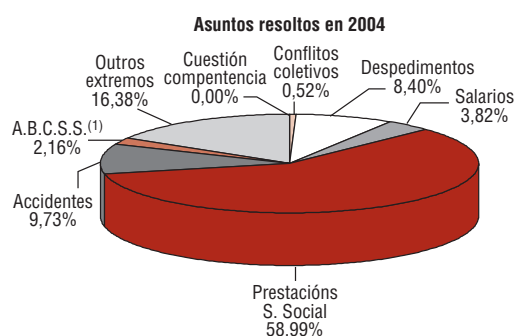
Dentro deste papel, en orde á importancia cuantitativa que por materias ocupan á Sala, e con referencia aos datos que amosa o cadro 9.25, é claro que o maior número de asuntos resoltos, e que ocupan á Sala, son os concernentes aos recursos sobre prestacións da Seguridade Social, un 58,99% do total de asuntos tramitados. Así, e en tales cadros, obsérvase que sobre un total de 6.222 resoltos mediante sentenza, 4.009 concirnen a aquela materia. A considerable distancia séguenlle, a xenérica dou-tros extremos, 1.046 sentenzas ditadas (16,38%), 536 sentenzas en despedimentos (8,40%), 244 sentenzas en materia de salarios (3,82%) e 621 sentenzas ditadas en materia de accidentes (9,73%).

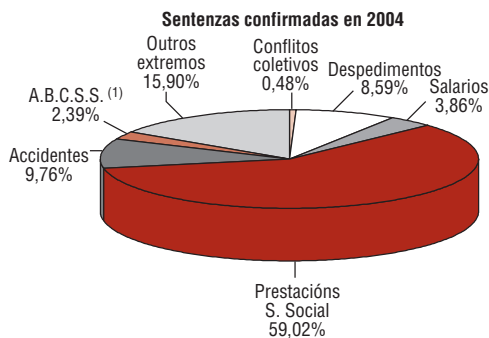
Cadro 9.25

Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social. Asuntos resoltos por sentenza. Por materias. 2002-2004

	Revogando			Confirmando			Total			% do total		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Conflitos colectivos	7	10	10	24	43	23	31	53	33	0,46	0,85	0,52
Cuestión competencia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Despedimentos	133	116	122	284	384	414	417	500	536	6,14	7,99	8,40
Salarios	58	63	58	154	179	186	212	242	244	3,12	3,87	3,82
Prestacións S. Social	1.175	1.060	923	3.032	3.039	2.843	4.207	4.099	3.766	61,94	65,54	58,99
Accidentes	129	78	151	519	279	470	648	357	621	9,54	5,71	9,73
A.B.C.S.S. (1)	20	33	23	89	113	115	109	146	138	1,60	2,33	2,16
Outros extremos	370	299	280	798	558	766	1.168	857	1.046	17,20	13,70	16,38
Total	1.892	1.659	1.567	4.900	4.595	4.817	6.792	6.254	6.384	100	100	100

(1) Afiliacións, altas e baixas
Fonte: Tribunal Superior de Galicia

Outro punto de interese constitúe o coñecer o número e porcentaxes de sentenzas da sala, que confirman as dos xulgados de instancia e aquelas outras que revogan estas. Isto amósanolo o mesmo cadro 9.25. Tomando en consideración os mesmos datos referidos a 2004, confirmáronse, sobre un total de 6.384 sentenzas ditadas (noutros casos o recurso interposto foi resolto por auto), en 4.817 ocasións, a sentenza de instancia recorrida foi confirmada, o que equivale a un 75,45%. Pola contra, revogáronse tales sentenzas de instancia en 1.567 ocasións, é dicir, nun 24,55 % dos recursos formulados.

Os procesos en única instancia (cadro 9.27) son cuantitativamente escasos, tan só 15 asuntos desta índole rexistráronse en 2004.

Cadro 9.26

**Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social.
Evolución do movemento de asuntos. 2002-2004**

	Procesos en única instancia											
	I trim.			II trim.			III trim.			IV trim.		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Pendientes trim. anterior	0	1	6	2	1	7	2	2	5	4	5	6
Rexistrados	5	1	6	2	2	4	2	4	4	1	6	1
Resolto	3	1	5	2	1	6	0	1	3	4	5	5
Pendientes ó finalizar o trim.	2	1	7	2	2	5	4	5	6	1	6	2

	Recursos presentados relativos á unificación de doutrina				Total
	I trim.	II trim.	III trim.	IV trim.	
Presentados					
Elevados	76	70	48	75	269
Devoltos					
Confirmando	8	73	52	74	207
Revogando	14	6	4	8	32
Anulando	0	0	1	1	2

	Recursos de casación ordinaria				Total
	I trim.	II trim.	III trim.	IV trim.	
Elevados	5	1	4	2	12
Confirmando	2	1	1	1	5
Revogando	0	1	0	0	1
Anulando	0	—	—	0	0

Fonte: Consello Xeral do Poder Xudicial

As estatísticas que se elaboran para o Consello Xeral do Poder Xudicial permiten coñecer, ademais, un último dato a este informe. Referímonos ao número de recursos presentados contra sentenzas do Tribunal, ditadas en última instancia, relativos ao recurso extraordinario de unificación de doutrina. O número de recursos **de casación para a unificación de doutrina** en 2004, elevados ao Tribunal Supremo por tan excepcional canle, infórmanos dun número anual inferior a 269 recursos fronte un volume de 6.384 sentenzas ditadas ao longo do ano. Durante o ano recibíronse 243 sentenzas, delas, 207 confirmando (85,18%), 34 revocando (14%) e tan só 2 anulando a sentenza do TSX de Galicia obxecto do recurso. O cadro 9.26 tamén amosa os recursos presentados cando o TSX actúa en única instancia e as súas sentenzas son recorribles en casación ordinaria. No 2004, ditáronse 19 sentenzas en única instancia, interpuxéronse 12 recursos en casación ordinaria, ditáronse 5 sentenzas confirmatorias das ditadas polo TSX de Galicia, revocándose unha. Os números e resultados falan por si mesmos o que amosa que este tribunal constitúe, en boa medida, o último anel de solución xudicial de conflitos na orde social no ámbito galego, como o evidencian tanto o baixísimo número de veces en que son recorridas as súas sentenzas, ditadas en segunda e última instancia, como o escaso número comparativo de veces en que se ve obrigado a intervir en primeira e única instancia.

Cadro 9.27

Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Galicia. 2002-2004

1. Actuacións	2002	2003	2004
Traballo	6.103	4.850	5.159
Seguridade e hixiene	19.310	24.006	23.195
Emprego e migracións	8.473	7.682	6.466
Seguridade Social	49.794	49.780	46.500
Varios (1)	4.612	4.391	3.869
ORVE (2)	643	1.441	
Total	88.935	92.150	85.189

2. Actas de infracción	Nº de actas			Nº Infr.	Importe			Trab. afectados		
	2002	2003	2004	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Traballo	480	259	338	470	646.092,01	398.999,23	877.874,44	2.423	1.618	3.057
Seguridade e hixiene	1.615	1.474	1.648	2.029	3.340.245,84	3.935.597,51	5.286.547,51	8.041	7.096	5.676
Emprego e migracións	576	213	170	487	1.944.927,79	2.681.285,12	2.886.018,86	339	501	1.003
Seguridade Social	2.405	2.304	2.142	2.991	1.575.272,18	1.387.609,79	1.590.835,69	23.387	3.773	3.658
Varios (1)	311	229	308	310	534.772,25	279.727,52	315.309,70	302.691	4.156	454
Total	5.387	4.479	4.606	6.287	8.041.310,07	8.683.219,17	10.956.586,20	336.881	17.144	13.848

3. Expedientes liquidatorios	Nº de actas			Importe			Trab. afectados		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Actas de liquidación	1.987	1.429	1.886	14.533.150,23	8.554.647,33	13.416.704,84	12.342	6.757	8.822
Propostas de liquidación	622	1.243	1.129	2.041.509,77	1.868.975,99	1.360.877,98	3.235	3.734	2.884
Subtotal	2.609	2.672	3.015	16.574.660,00	10.423.623,32	14.777.582,82	15.577	10.491	11.706
Recadación inducida	733	458	498	4.057.295,26	8.359.144,83	11.663.559,15	11.296	4.138	3.455
Total	3.342	3.130	3.513	20.631.955,26	18.782.768,15	26.441.141,97	26.873	14.629	15.161

Elaboración propia

(1) Mediación, arbitraje, reunión representantes traballadores ou empresas, advertencia ou recomendación, paralización ou suspensión de traballos, requirimentos, proposta recargo prestacións, outras reclamacións de oficio, consultas e asesoramento, verificación actas controladores laborais, descargos e recursos actas, imputación responsabilidade solidaria seguridade social, imputación responsabilidade concorrencia seguridade e hixiene, sinalamento de bens e obstrucións

Fonte: Inspección de Traballo e Seguridade Social

■ Cadro 9.28

Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia da Coruña. 2002-2004

1. Actuacións	2002	2003	2004
Traballo	2.319	2.382	2.382
Seguridade e hixiene	9.153	10.548	10.548
Emprego e migracións	1.965	1.137	1.137
Seguridade Social	18.592	18.017	18.017
Varios (1)	1.633	1.434	1.434
ORVE	913		
Total	34.575	33.518	33.518

2. Actas de infracción	Nº de actas			Nº infr. 2004	Importe			Trab. afectados		
	2002	2003	2004		2002	2003	2004	2002	2003	2004
Traballo	122	150	150	189	211.599,79	409.392,77	409.392,77	493	952	952
Seguridade e hixiene	636	611	611	749	1.681.246,86	1.780.447,27	1.780.447,27	1.869	2.250	2.250
Emprego e migracións	44	56	56	162	786.707,55	934.012,70	934.012,70	132	232	232
Seguridade Social	931	921	921	1.381	532.953,41	739.312,07	739.312,07	1.676	1.757	1.757
Varios (1)	108	159	159	161	104.261,89	143.340,58	143.340,58	150	209	209
Total	1.841	1.897	1.897	2.642	3.316.770	4.006.505,39	4.006.505,39	4.320	5.400	5.400

3. Expedientes liquidatorios	Nº de actas				Importe			Trab. afectados		
	2002	2003	2004		2002	2003	2004	2002	2003	2004
Actas de liquidación	815	896	896		3.019.799,89	3.213.361,52	3.213.361,52	5.049	2.821	2.855
Propostas de liquidación	1.157	1.029	1.029		1.390.042,99	1.044.680,11	1.044.680,11	2.829	3.317	2.585
Subtotal	1.972	1.925	1.925		4.409.842,88	4.258.041,63	4.258.041,63	7.878	6.138	5.440
Recadación inducida	846	583	583		2.126.228,62	3.247.745,03	3.247.745,03	4.216	3.577	3.699
Der./V. Responsabilidade	87	123	123		6.902.049,83	9.466.494,09	9.466.494,09	280	270	252
Total	2.818	2.631	2.631		6.536.072	16.972.280,75	16.972.280,75	12.374	9.985	9.391

Elaboración propia

(1) Mediación, arbitraje, reunión representantes traballadores ou empresas, advertencia ou recomendación, paralización ou suspensión de traballo, requirimentos, proposta recargo prestacións, outras reclamacións de oficio, consultas e asesoramento, verificación actas controladores laborais, descargos e recursos actas, imputación responsabilidade solidaria seguridade social, imputación responsabilidade concorrencia seguridade e hixiene, sinalamento de bens e obstrucións.

Fonte: Inspección de Traballo e Seguridade Social

Cadro 9.29
Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia de Lugo. 2002-2004

1. Actuacións	2002	2003	2004
Traballo	510	538	663
Seguridade e hixiene	1.560	1.663	2.044
Emprego e migracións	671	891	445
Seguridade Social	3.589	4.229	3.424
Varios (1)	318	344	392
ORVE (2)	78	188	
Total	13.452	7.853	6.968

2. Actas de infracción	Nº de actas			Nº infr.	Importe			Trab. afectados		
	2002	2003	2004		2002	2003	2004	2002	2003	2004
Traballo	61	26	26	27	59.363,88	27.647,63	33.197,53	181	126	193
Seguridade e hixiene	176	178	189	216	357.188,83	418.021,15	539.876,85	570	1.534	737
Emprego e migracións	30	53	23	30	130.472,40	96.546,83	149.302,27	36	64	249
Seguridade Social	253	252	267	360	126.451,41	135.744,92	185.834,19	436	505	478
Varios	36		26	26	32.599,28	21.428,01	24.039,59	123	68	64
Total	556	509	531	659	706.075,80	699.388,54	932.250,43	1.346	2.297	1.721

3. Expedientes liquidatorios	Nº de actas			Importe			Trab. afectados		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Actas de liquidación	340	379	301	1.366.677,15	916.366,16	1.377.962,38	2.315	1.836	1.818
Propostas de liquidación	31	16	12	626.741,69	47.238,43	10.887,37	108	76	16
Subtotal	371	395	313	3.648.277,20	963.604,59	1.388.849,75	2.423	1.912	1.834
Recadación inducida	78		92	369.395,43		364.620,22	2.040		824
Total	449	395	405	4.017.672,63	963.604,59	1.753.469,97	4.463	1.912	2.658

Elaboración propia

(1) Mediación, arbitraje, reunión representantes traballadores ou empresas, advertencia ou recomendación, paralización ou suspensión de traballo, requirimentos, proposta recargo prestacións, outras reclamacións de oficio, consultas e asesoramento, verificación actas controladores laborais, descargos e recursos actas, imputación responsabilidade solidaria seguridade social, imputación responsabilidade concorrencia seguridade e hixiene, sinalamento de bens e obstrucións

Fonte: Inspección de Traballo e Seguridade Social

■ **Cadro 9.30**

Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia de Ourense. 2002-2004

1. Actuacións	2002	2003	2004
Traballo	715	586	399
Seguridade e hixiene	1.702	1.962	1.287
Emprego e migracións	534	364	278
Seguridade Social	3.426	3.578	3.048
Varios (1)	1.776	1.640	1.095
ORVE (2)	198	75	
Total	8.351	8.205	6.107

2. Actas de infracción	Nº de actas			Nº infr.	Importe			Trab. afectados		
	2002	2003	2004		2002	2003	2004	2002	2003	2004
Traballo	89	45	64	73	108.612,34	37.957,73	88.171,45	903	160	292
Seguridade e hixiene	198	169	100	130	450.654,04	489.489,30	850.627,23	1.366	396	247
Emprego e migracións	34	14	17	21	145.231,20	127.153,43	133.061,47	37	24	248
Seguridade Social	166	159	159	174	188.634,77	125.121,34	101.631,20	601	242	199
Varios	23	8	18	18	7.843,97	5.108,71	7.032,03	37	9	20
Total	510	395	358	416	900.976,32	784.830,51	1.180.523,38	2.944	831	1.006

3. Expedientes liquidatorios	Nº de actas				Importe			Trab. afectados		
	2002	2003	2004		2002	2003	2004	2002	2003	2004
Actas de liquidación	287	154	237		1.911.034,57	415.693,52	594.321,12	1.736	486	1.751
Propostas de liquidación	28	50	76		157.856,25	277.381,97	175.441,66	188	218	248
Subtotal	315	204	313		2.068.890,82	693.075,49	769.762,78	1.924	704	1.999
Recadación inducida	183	0	0		570.229,07	0,00	0,00	2.260	0	0
Total	498	204	313		2.639.119,89	693.075,49	769.762,78	4.184	704	1.999

Elaboración propia

(1) Mediación, arbitraje, reunión representantes traballadores ou empresas, advertencia ou recomendación, paralización ou suspensión de traballo, requirimentos, proposta recargo prestacións, outras reclamacións de oficio, consultas e asesoramento, verificación actas controladores laborais, descargos e recursos actas, imputación responsabilidade solidaria seguridade social, imputación responsabilidade concorrencia seguridade e hixiene, sinalamento de bens e obstrucións

Fonte: Inspección de Traballo e Seguridade Social

Cadro 9.31 Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia de Pontevedra. 2002-2004

1. Actuacións	2002	2003	2004
Traballo	2.252	1.407	1.715
Seguridade e hixiene	8.257	6.378	9.316
Emprego e migracións	5.403	4.462	4.606
Seguridade Social	24.542	23.381	22.011
Varios (1)	736	774	948
ORVE (2)	367	265	283
Total	41.557	36.667	38.879

2. Actas de infracción	Nº de actas			Nº infr. 2004	Importe			Trab. afectados		
	2002	2003	2004		2002	2003	2004	2002	2003	2004
Traballo	108	66	98	181	100.906,49	121.794,08	347.112,69	450	839	1.620
Seguridade e hixiene	516	491	748	934	1.140.051,34	1.346.840,20	2.115.596,16	2.581	3.297	2.442
Emprego e migracións	56	102	74	274	890.250,78	1.670.877,31	1.649.642,42	151	281	274
Seguridade Social	1.028	962	795	1.076	674.681,05	593.790,12	564.058,23	2.128	1.350	1.224
Varios	110	113	105	105	129.804,00	148.928,91	140.897,50	142	156	161
Total	1.818	1.734	1.820	2.570	2.935.693,66	3.882.230,62	4.817.307,00	5.452	5.923	5.721

3. Expedientes liquidatorios	Nº de actas			Importe			Trab. afectados		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Actas de liquidación	591	423	452	7.685.934,20	4.202.787,76	8.231.059,82	3.242	1.614	2.398
Propostas de liquidación	15	20	12	94.634,06	154.312,60	129.868,84	110	123	35
Subtotal	606	443	464	7.780.568,26	4.357.100,36	8.360.928,66	3.352	1.737	2.433
Recadación inducida	367	265	283	1.505.465,80	1.457.095,00	1.832.444,84	2.780	3.868	2.379
Total	973	708	747	9.286.034,06	5.814.195,36	10.193.373,50	6.132	5.605	4.812

Elaboración propia

(1) Mediación, arbitraje, reunión representantes traballadores ou empresas, advertencia ou recomendación, paralización ou suspensión de traballo, requirimentos, proposta recargo prestacións, outras reclamacións de oficio, consultas e asesoramento, verificación actas controladores laborais, descargos e recursos actas, imputación responsabilidade solidaria seguridade social, imputación responsabilidade concorrencia seguridade e hixiene, sinalamento de bens e obstrucións

Fonte: Inspección de Traballo e Seguridade Social

10.1. Introducción

Neste apartado, no que se examinan os expedientes de regulación de emprego tramitados e os traballadores afectados polos mesmos, téñense en conta, fundamentalmente, no referido a Galicia, os datos facilitados pola Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais, competente nesta materia; completados con aqueles nos que, a súa competencia, se reserva á Administración Central, segundo os datos publicados polo Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais. Así mesmo, hai que facer constar que a existencia de pacto refírese a aqueles casos en que se chegou a acordo cos representantes legais dos traballadores, non incluíndose, polo tanto, aqueles en que, aínda existindo algún tipo de acordo, este non vincula á autoridade laboral.

As variacións legais fan que se canalicen á vía xudicial posterior; extincións de contratos que antes requirían a autorización administrativa previa, non obstante é interesante o exame dos datos, xa que todas as suspensións de contratos por causas económicas, técnicas, organizativas ou de produción, ou as derivadas de forza maior canalízanse por esta vía, así como as extincións nos, agora denominados, despedimentos colectivos.

Inclúese tamén neste capítulo ao Fondo de Garantía Salarial (FOGASA) por estar intimamente relacionado coa regulación de emprego.

10.2. Regulación de emprego

No primeiro cadro ofrécese, con datos do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais, unha visión xeral dos traballadores afectados en Galicia polos efectos dos expedientes de regulación de emprego en base á información subministrada pola Dirección Xeral de Traballo, a Comunidade Autónoma Galega ou as Áreas de Traballo e Asuntos Sociais dependendo da autoridade laboral á que compete a súa resolución. Examinando as cifras pódese ver que é maior o número de traballadores afectados pola extinción de contratos e que os traballadores da provincia da Coruña son os máis afectados polos expedientes de extinción.

**Traballadores afectados por efecto do expediente.
Galicia.2004**

■ Cadro 10.1

	Extinción	Total (1)
A Coruña	265	722
Lugo	119	234
Ourense	86	141
Pontevedra	168	948
Galicia	638	2.045

Do resto dos traballadores, 1.391 foron afectados por suspensión e 16 por redución de xornada
Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

No que se refire concretamente aos tramitados pola comunidade autónoma, no cadro de expedientes resoltos (cadro 10.2), a provincia de Pontevedra, en xeral, é a que maior número de expedientes e traballadores afectados reflite. Obsérvase un maior número de expedientes que teñen acordo que os non.

Regulación de emprego. Total de expedientes resoltos. Galicia. 2004

■ Cadro 10.2

	Total cadro de persoal	Número expedientes	Autorizados pactados	Autorizados non pactados	Non autorizados	Desistidos	Total trab. afectados
A Coruña	1.478	74	46	14	4	10	556
Lugo	1.011	27	20	2	3	2	296
Ourense	244	10	9	0	0	1	101
Pontevedra	3.353	130	80	42	6	2	1.157
Galicia	6.086	241	155	58	13	15	2.110

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

No desglose dos expedientes pola medida autorizada (cadro 10.3), pódese ver a afectación maioritaria de traballadores nos expedientes pactados e o maior volume de expedientes e traballadores afectados coa consecuencia de suspensión das relacións laborais.

■ Cadro 10.3

Expedientes resoltos segundo a medida autorizada. Galicia. 2004

1. Medida autorizada: suspensión das relacións laborais

	Número expedientes	Exptes. autoriz. pactados	Traballadores afectados expte. pactados	Exptes. autoriz. non pactados	Traballadores afectados expte. non pact.	Total traballadores afectados	Total días suspensión
A Coruña	46	36	397	10	45	442	4.695
Lugo	19	17	142	2	24	166	2.213
Ourense	4	4	59	0	0	59	351
Pontevedra	102	60	589	42	375	964	8.154
Galicia	171	117	1.187	54	444	1.631	15.413

2. Medida autorizada: redución de xornada

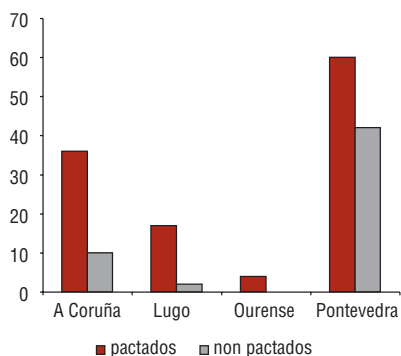
	Número expedientes	Exptes. autoriz. pactados	Traballadores afectados expte. pactados	Exptes. autoriz. non pactados	Traballadores afectados expte. non pact.	Total traballadores afectados	Total días redución	Total horas redución
A Coruña	1	1	16	0	0	16	150	15
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	0
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	0
Pontevedra	0	0	0	0	0	0	0	0
Galicia	1	1	16	0	0	16	150	15

3. Medida autorizada: rescisión de contratos

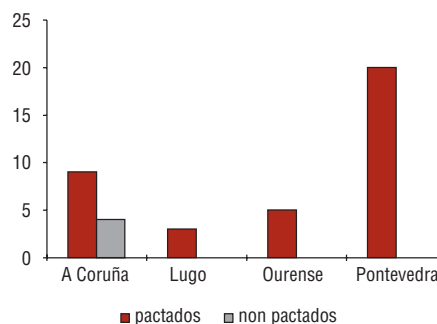
	Número expedientes	Exptes. autoriz. pactados	Traballadores afectados expte. pactados	Exptes. autoriz. non pactados	Traballadores afectados expte. non pact.	Total trab. rescisión
A Coruña	13	9	81	4	17	98
Lugo	3	3	130	0	0	130
Ourense	5	5	42	0	0	42
Pontevedra	20	20	193	0	0	193
Galicia	41	37	446	4	17	463

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Exptes. resoltos por suspensión das relacións laborais

Exptes. resoltos por rescisión contratos

10.3. Causas dos expedientes

No capítulo das causas dos expedientes (cadro 10.4), resaltan as causas técnicas como a que dá lugar ao maior número de expedientes, seguida da forza maior e os problemas de tesourería ou financiamento dos que resultan máis traballadores afectados, maioritariamente na medida de suspensión de contratos. No que se refire á extinción as organizativas son as causas que a maior número de traballadores afectan.

■ Cadro 10.4

Expedientes autorizados segundo a causa. Galicia. 2004 ⁽¹⁾

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	Total
A Coruña	Nº exptes. autorizados	0	0	0	8	0	0	0	0	13	0	0	20	0	19	0	60
	Trab. afectados	0	0	0	64	0	0	0	0	56	0	0	140	0	296	0	556
	Trab. reduc. xornada	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16	0	16
	Trab. rescisión	0	0	0	54	0	0	0	0	11	0	0	7	0	26	0	98
	Trab. suspensión	0	0	0	10	0	0	0	0	45	0	0	133	0	254	0	442
Lugo	Nº exptes. autorizados	0	0	0	1	2	0	1	0	5	0	0	10	3	0	0	22
	Trab. afectados	0	0	0	3	4	0	61	0	71	0	0	87	70	0	0	296
	Trab. reduc. xornada	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Trab. rescisión	0	0	0	3	0	0	61	0	0	0	0	0	66	0	0	130
	Trab. suspensión	0	0	0	0	4	0	0	0	71	0	0	87	4	0	0	166
Ourense	Nº exptes. autorizados	0	0	0	7	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	9
	Trab. afectados	0	0	0	83	0	0	0	0	11	0	0	0	0	7	0	101
	Trab. reduc. xornada	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Trab. rescisión	0	0	0	35	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0	42
	Trab. suspensión	0	0	0	48	0	0	0	0	11	0	0	0	0	0	0	59
Pontevedra	Nº exptes. autorizados	0	0	1	11	0	5	0	0	38	0	0	31	29	7	0	122
	Trab. afectados	0	0	6	339	0	83	0	0	332	0	0	136	201	60	0	1.157
	Trab. reduc. xornada	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Trab. rescisión	0	0	6	56	0	23	0	0	0	0	0	0	104	4	0	193
	Trab. suspensión	0	0	0	283	0	60	0	0	332	0	0	136	97	56	0	964
C. Autónoma	Nº exptes. autorizados	0	0	1	27	2	5	1	0	57	0	0	61	32	27	0	213
	Trab. afectados	0	0	6	489	4	83	61	0	470	0	0	363	271	363	0	2.110
	Trab. reduc. xornada	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16	0	16
	Trab. rescisión	0	0	6	148	0	23	61	0	11	0	0	7	170	37	0	463
	Trab. suspensión	0	0	0	341	4	60	0	0	459	0	0	356	101	310	0	1.631

(1) Explicación das causas:

1. Falta de produtividade
2. Empresas acollidas a decretos de reconversión
3. Quebra, suspensión de pagos, débeda
4. Problemas de tesourería ou financiamento
5. Ruínas ou obras de inmobles
6. Restrición da demanda ou consumo
7. Rescisión de contratos (subcontratistas)
8. Falta de materia prima
9. Forza maior
10. Aplicación medidas económicas
11. Reestruturación de empresas de sectores non afectados por Decretos de Reconversión
12. Técnicas e/ou tecnolóxicas
13. Organizativas
14. De produción
15. Outras

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Empleo e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

10.4. Actividades económicas afectadas

En xeral, a pesca é a actividade que segue provocando, con diferenza, o maior número de expedientes e, en relación directa, afecta a máis traballadores (cadro 10.5), o que dá idea da súa conexión coa forza maior examinada nas causas e en relación cos problemas que atravesamos este sector.

■ Cadro 10.5

Actividades económicas: expedientes e traballadores. Por provincias. Galicia. 2004

Cód.	Actividade	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
		Expt.	Trab.	Expt.	Trab.	Expt.	Trab.	Expt.	Trab.	Expt.	Trab.
1	Agricultura, gandería, caza e servs. relacionados	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0
2	Silvicultura, explot. forestais e servs. relacionados	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Pesca, acuicultura e servizos relacionados	26	160	8	59	0	0	80	465	114	684
10	Extr. e aglom. antracita, hulla, lignito e turba	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Extr. petróleo e gas natural e servs. relacionados	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Extraccións minerais de uranio e torio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Extraccións minerais metálicos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Extr. minerais non metálicos nin enerxéticos	0	0	0	0	1	7	1	18	2	25
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	0	0	3	69	0	0	0	0	3	69
16	Industria do tabaco	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Industria téxtil	1	3	1	3	0	0	1	11	3	17
18	Industria da confección e peletería	4	53	0	0	3	18	5	45	12	116
19	Industria do coiro e do calzado	1	8	0	0	1	4	0	0	2	12
20	Industria da madeira e cortiza (agás mobles)	1	6	0	0	0	0	0	0	1	6
21	Industria do papel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Edic. artes gráfs. e reprod. soportes gravados	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Coquerías, refino petró., e trat. comb. nucleares	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Industria química	0	0	0	0	0	0	2	12	2	12
25	Fabr. produtos caucho e materias plásticas	0	0	0	0	0	0	1	122	1	122
26	Fabr. doutros produtos minerais non metálicos	1	3	2	27	0	0	0	0	3	30
27	Metalurxia	1	1	1	66	0	0	0	0	2	67
28	Fabr. prods. metáls., agás maquina. e equipo	1	6	0	0	0	0	1	15	2	21
29	Inds. construc. maquinaria e equipo mecánico	0	0	0	0	0	0	2	24	2	24
30	Fabr. máquinas oficina e equipos informáticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Fabricación de maquinaria e material eléctrico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Fabr. mater. electrón., radio, TV e comunicacións	2	59	0	0	0	0	1	0	3	59
33	Fabr. eq. e instr. cirúrx. prec., ópt. e relojería	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Fabr. vehíc. motor, remolques e semiremolques	11	104	0	0	0	0	18	348	29	452
35	Fabricación doutro material de transporte	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36	Fabr. mobles; outras indus. manufactureiras	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Reciclaxe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
40	Prod. e distr. en. electr., gas, vapor e auga quente	0	0	0	0	0	0	1	45	1	45
41	Captación, depuración e distribución de auga	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
45	Construción	1	8	0	0	0	0	0	0	1	8
50	Venda, rep. vehíc. motor, venda miúdo comb.	0	0	0	0	0	0	3	5	3	5
51	Com. por xunto e interm., agás vehíc. motor	2	10	0	0	0	0	0	0	2	10
52	Com. miúdo, agás vehíc. motor, repar. domés.	0	0	4	6	1	11	1	3	6	20
55	Hostalería	4	15	2	28	0	0	2	17	8	60
60	Transporte terrestre: transporte por tubos	0	0	0	0	1	18	1	12	2	30
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
62	Transporte aéreo e espacial	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
63	Activs. anexas ós transportes: axencias de viaxes	0	0	0	0	0	0	1	12	1	12
64	Correos e telecomunicacións	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
65	Interm. financ., agás seguros e plans pensións	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
66	Seguros e plans pensións, agás S.S. obrigatoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
67	Activs. auxiliares e intermediación financeira	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
70	Actividades inmobiliarias	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
71	Alugueiro de maquin. e equipo sen operario	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
72	Actividades informáticas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
73	Investigación e desenvolvemento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
74	Outras actividades empresariais	8	83	2	4	0	0	2	10	12	97
75	Admón. Pública, Defensa e S.S. obrigatoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
80	Educación	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
85	Activs. sanitarias e veterinarias, servs. sociais	3	44	1	61	2	111	0	0	6	216
90	Actividades de saneamento público	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
91	Actividades asociativas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
92	Activs. recreativas, culturais e deportivas	0	0	0	0	0	0	1	20	1	20
93	Actividades diversas de servizos persoais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
95	Fogares que empregan persoal doméstico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
99	Organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total		67	563	24	323	9	169	125	1.184	225	2.239

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Expedientes Tramitados na DXRRLL. 2004

■ Cadro 10.6

	Nº expedientes
Recursos de alzada	9
Informes Exp. Administración Central	13
Total	22

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Empleo e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

10.5. Evolución experimentada

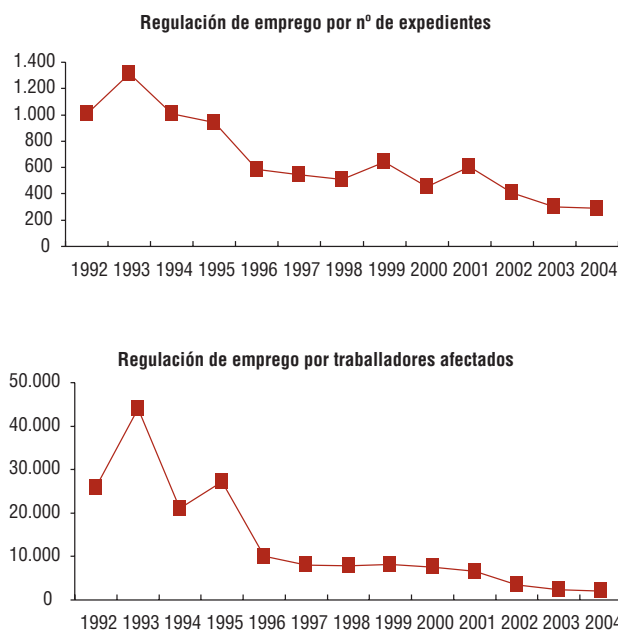
As consideracións apuntadas ao comezo deste capítulo impiden extraer conclusións na evolución dos expedientes de regulación de emprego dada a variación normativa, aínda que unha observación simple dos últimos anos (cadro 10.7), sen entrar na súa análise, reflete unha clara diminución en relación cos inmediatamente anteriores, tanto no número de expedientes como nos traballadores afectados por eles.

Evolución dos expedientes de regulación de emprego autorizados e traballadores afectados. Galicia. 1992-2004

■ Cadro 10.7

	Nº expedientes	Traballadores afectados
1992	1.007	26.019
1993	1.312	43.968
1994	1.006	20.995
1995	943	27.260
1996	588	10.030
1997	543	8.005
1998	508	7.900
1999	642	8.247
2000	453	7.505
2001	608	6.599
2002	407	3.533
2003	301	2.349
2004	288	2.045

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

10.6. O Fondo de Garantía Salarial

A información que aquí se ofrece refírese ás prestacións económicas satisfeitas polo Fondo de Garantía Salarial. Ditas prestacións teñen fundamentalmente dúas finalidades:

■ Garantir aos traballadores por conta allea o percibo dos salarios e as indemnizacións pendentes de pago como consecuencia dos desequilibrios patrimoniais das empresas, nos casos de insolvencia declarada e recoñecida xudicialmente, suspensión de pagos, quebra, forza maior ou concurso de acredores. Estas circunstancias deben ser recoñecidas pola sentenza ou resolución da autoridade laboral, nos supostos de indemnización, ou por acta de conciliación ou sentenza de recoñecemento, nos supostos de salarios.

■ Aboar o 40 por cento das indemnizacións legais que correspondan aos traballadores derivadas do despedimento colectivo ou despedimento por causas obxectivas nas empresas de menos de vinte e cinco traballadores, segundo se establece no art. 33.8 do Estatuto dos Traballadores.

As principais disposicións legais vixentes durante o período de referencia dos datos son as seguintes: Real decreto 505/1985, do 6 de marzo, polo que se establece a natureza, organización e funcionamento do Fondo de Garantía Salarial; Real decreto legislativo 1/1995, do 24 de marzo, polo que se aproba o Texto Refundido da Lei do Estatuto dos Traballadores.

Os datos proceden da estatística que elabora o Fondo de Garantía Salarial en base aos expedientes tramitados por dito organismo e que publica, mensualmente, na súa publicación.

As prestacións “por insolvencia” inclúen o importe das indemnizacións e dos salarios pendentes de pagamento motivados por declaración de insolvencia das empre-

sas, suspensión de pagamentos, quebra, concurso de acredores e forza maior así como os salarios de tramitación acordados pola xurisdición competente.

As prestacións “por regulación” inclúen, unicamente, os supostos derivados do artigo 33.8 do Estatuto dos Traballadores, é dicir, as indemnizacións correspondentes ao 40 por cento da indemnización legal que corresponda aos traballadores de empresas de menos de vinte e cinco traballadores nos casos de despedimento colectivo e despedimento por causas obxectivas derivadas da necesidade de amortizar postos de traballo fundada en causas económicas, técnicas, organizativas ou de produción; en ambos supostos, o Fondo faise cargo de ditas prestacións sen necesidade de declaración de insolvencia das empresas.

Nos casos de despedimento colectivo e despedimento por causas obxectivas en empresas de máis de vinte e cinco traballadores, o Fondo unicamente intervéñ cando posteriormente se declara a insolvencia das empresas; en consecuencia, as cantidades satisfeitas en ditos supostos inclúense no apartado “por insolvencia”.

Os datos dos cadros 10.8 e 10.10 permítenos observar que o importe total das prestacións económicas, aboadas en 2004 en Galicia, é de 10.842,2 (2003: 14.512,0) miles de euros, o que representa un 3,88% do total de España (279.110,7). De tales importes o 90,56% ten a súa causa na insolvencia empresarial, en tanto que un 9,44% teñen a súa orixe na regulación de emprego. Do total das prestacións acordadas en Galicia derivadas da insolvencia (9.819,3 euros) un 56,55% serviron para aboar salarios debidos e garantidos, en tanto que o 43,45 do aboado foino por indemnizacións.

O cadro 10.9 infórmanos, así mesmo, do número de empresas afectadas e de traballadores beneficiarios do FOGASA. En 2004, o número de empresas foron 1686 (2003: 1.657) e o número de traballadores 3.661 (en 2003: 4.713).

Os cadros que seguen, informan con maior detalle doutros indicadores desagregados (cadros 10.11 e 10.12).

Importe das prestacións acordadas polo FOGASA. Por provincias. Galicia/España. 2003-2004

■ Cadro 10.8

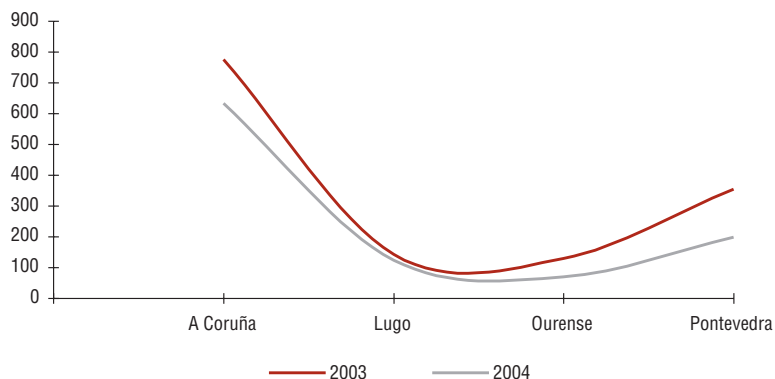
	Valores absolutos ⁽¹⁾		Variacións sobre ano anterior					
			Absolutas ⁽¹⁾			Relativas ⁽²⁾		
	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
A Coruña	775,8	632,8	381,5	-3,0	-143,0	96,0	-0,4	-18,4
Lugo	143,2	123,9	131,3	-63,4	-19,3	174,1	-30,7	-13,5
Ourense	128,1	68,6	-30,0	46,8	-59,5	-26,9	57,5	-46,5
Pontevedra	352,9	198,2	51,1	58,5	-154,7	21,0	19,9	-43,8
Galicia	1.400,0	1.023,5	533,9	38,9	-376,5	64,5	2,9	-26,9
España	30.832,8	34.462,8	3.658,0	1.993,9	3.630,0	14,5	6,9	11,8

(1) Datos en miles de euros

(2) Datos en porcentaxes

Fonte: Secretaría Xeral Técnica do Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais. Subdirección Xeral de Estatísticas Sociais e Laborais. Anuario de Estatísticas Laborais e de Asuntos Sociais

Evolución dos valores absolutos dos importes das prestacións

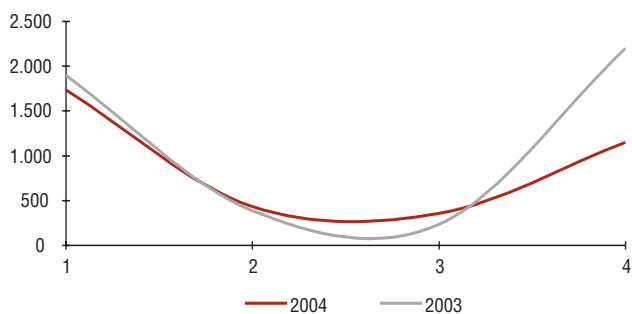
**Empresas afectadas e traballadores beneficiarios do FOGASA.
Pola causa da prestación e provincias. Galicia/España. 2003-2004**

■ Cadro 10.9

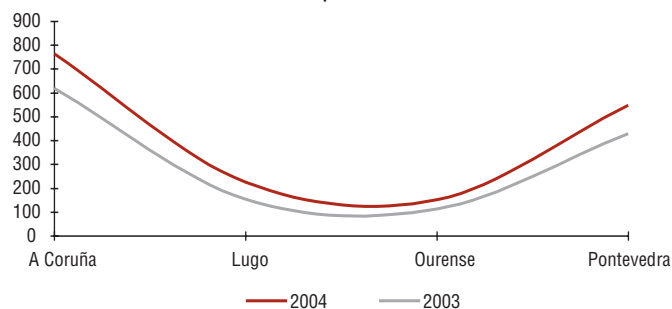
	Total				Por insolvencia				Por regulación			
	Empresas		Traballadores		Empresas		Traballadores		Empresas		Traballadores	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
A Coruña	826	763	1.896	1.732	618	592	1.512	1.405	208	171	384	327
Lugo	184	225	386	430	153	194	331	388	31	31	55	42
Ourense	147	151	232	353	113	123	172	313	34	28	60	40
Pontevedra	500	547	2.199	1.146	428	498	2.015	1.044	72	49	184	102
Galicia	1.657	1.686	4.713	3.661	1.312	1.407	4.030	3.150	345	279	683	511
España	29.803	33.539	76.260	88.065	21.084	24.389	58.203	69.567	8.719	9.150	18.057	887

Fonte: Secretaría Xeral Técnica do Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais. Subdirección Xeral de Estatísticas Sociais e Laborais. Anuario de Estatísticas Laborais e de Asuntos Sociais

Evolución dos traballadores beneficiarios

Evolución das empresas afectadas

Evolución do importe das prestacións acordadas polo FOGASA. Pola causa e provincias. Galicia / España. 2004

■ Cadro 10.10

	Total	Prestacións por insolvencia			Prestacións por regulación
		Subtotal	Salarios	Indemnizacións	
A Coruña	5.281,4	4.648,6	2.579,0	2.069,6	632,8
Lugo	1.217,6	1.093,7	691,8	401,9	123,9
Ourense	1.045,5	976,9	578,1	398,8	68,6
Pontevedra	3.298,3	3.100,1	1.703,9	1.396,2	198,2
Galicia	10.842,8	9.819,3	5.552,8	4.266,5	1.023,5
España	279.110,7	244.647,9	119.562,4	125.085,5	34.462,8

Datos en miles de euros

Fonte: Secretaría Xeral Técnica do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Subdirección Xeral de Estatísticas Sociais e Laborais. Anuario de Estatísticas Laborais e de Asuntos Sociais

Evolución do importe das prestacións acordadas polo FOGASA. Por insolvencia e provincias. Galicia/España. 2002-2003

■ Cadro 10.11

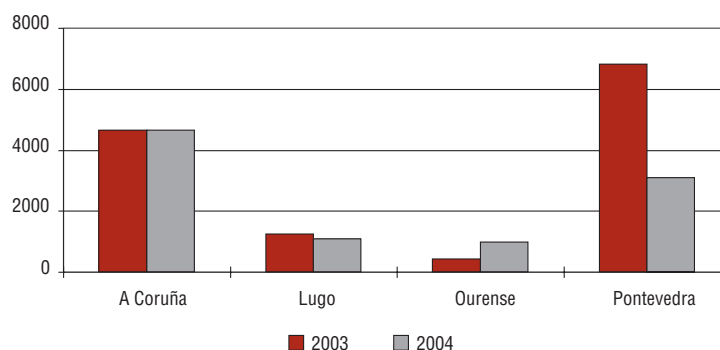
	Valores absolutos ⁽¹⁾		Variacións sobre ano anterior					
			Absolutas ⁽¹⁾			Relativas ⁽²⁾		
	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2003
A Coruña	4.646,9	4.648,6	1.315,1	236,2	1,7	42,5	5,4	0,0
Lugo	1.232,9	1.093,7	0,0	357,4	-139,2	-18,8	40,8	-11,3
Ourense	432,0	976,9	0,0	-185,5	544,9	11,2	-30,0	126,1
Pontevedra	6.800,2	3.100,1	0,0	-3.296,3	-3.700,1	153,7	-32,6	-54,4
Galicia	13.112,0	9.819,3	7.291,4	-2.888,2	-3.292,7	83,7	-18,1	-25,1
España	189.763,9	244.647,9	1.504,2	-1.402,9	58.514,0	0,8	-0,7	0,7

(1) Datos en miles de euros

(2) Datos en porcentaxes

Fonte: Secretaría Xeral Técnica do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Subdirección Xeral de Estatísticas Sociais e Laborais. Anuario de Estatísticas Laborais e de Asuntos Sociais

Evolución dos valores absolutos. 2003-2004

**Evolución do importe das prestacións acordadas polo FOGASA.
Por regulación e provincias. Galicia/España. 2003-2004**

■ **Cadro 10.12**

	Valores absolutos ⁽¹⁾		Variacións sobre o ano anterior					
			Absolutas ⁽¹⁾			Relativas ⁽²⁾		
	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
A Coruña	775,8	632,8	381,5	-3,0	-143,0	96,0	-0,4	-18,4
Lugo	143,2	123,9	131,3	-63,4	-19,3	174,1	-30,7	-13,5
Ourense	128,1	68,6	-30,0	46,8	-59,5	-26,9	57,5	-46,5
Pontevedra	352,9	198,2	51,1	58,5	-154,7	21,0	19,9	-43,8
Galicia	1.400,0	1.023,5	533,9	38,9	-376,5	64,5	2,9	-26,9
España	30.832,8	34.462,8	3.658,0	1.993,9	3.630,0	14,5	6,9	11,8

(1) Datos en miles de euros

(2) Datos en porcentaxes

Fonte: Secretaría Xeral Técnica do Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais. Subdirección Xeral de Estatísticas Sociais e Laborais. Anuario de Estatísticas Laborais e de Asuntos Sociais

11.1. Introducción

A previsión social ante situacións individuais e familiares de necesidade artículase mediante sistemas de protección social que amparan aos cidadáns e ás súas familias ante continxencias como a estabilidade no emprego, a enfermidade, a incapacidade e a morte.

Os sistemas de protección social dos modernos estados constitúen tamén un enorme mecanismo económico–social que promove a evolución das sociedades e o equilibrio territorial, e orixina un importante efecto de redistribución das rendas que comporta un valor de solidariedade que é, sen dúbida, o aspecto máis característico desta, xa que coas súas realizacións vén a atender necesidades de contido individual e social impoñendo sacrificios aos mozos respecto dos vellos; aos sans respecto dos enfermos; aos ocupados respecto dos que se atopan en situación de desemprego; aos vivos respecto dos falecidos; aos que non teñen cargas familiares respecto dos que as teñen e aos de actividades económicas en auxe respecto dos sectores deprimidos.

No noso país podemos contemplar a protección social distinguindo dous grandes apartados: dunha parte, as pensións e prestacións do sistema de Seguridade Social vinculadas ao contrato de traballo ou ao desempeño dunha actividade por conta propia que constitúen a rama contributiva do sistema, e doutra, a cobertura asistencial que abrangue xunto coas pensións non contributivas da Seguridade Social e a Renda de Integración Social (RISGA), as derivadas da Lei de integración social do minusválido (LISMI) e as prestacións a extinguir do Fondo de Asistencia Social (FAS).

Xunto a estas dúas vertentes haberá que engadir unha terceira conformada pola previsión complementaria, que como sinala a Constitución (artigo 41, último inciso) é libre e, polo tanto, non é obxecto de tratamento neste informe.

O modelo actual da Seguridade Social en España, que arrancando dos anos sesenta do pasado século, perfecciónase e consolídase nos setenta, e que ten como expresión máis significativa a Constitución Española, en concreto o seu artigo 41 impón “aos poderes públicos o mantemento dun réxime público de Seguridade Social para todos os cidadáns que garanta a asistencia e prestacións sociais ante situacións de necesidade, especialmente no caso de desemprego...”, complementado coas imposicións a ditos poderes públicos das obrigas específicas de protección social á familia (artigo 39.1), así como aos fillos e ás nais (artigo 39.2), realizar unha política de previsión e tratamento dos diminuídos físicos, sensoriais e psíquicos (artigo 49), ademais de garantir, mediante pensións adecuadas e periodicamente actualizadas a suficiencia económica para os cidadáns da terceira idade.

A Seguridade Social vén de experimentar nestes últimos anos importantes modificacións nas prestacións. En efecto, a partir de 1991 introdúcese no sistema as pensións non contributivas e, en 1995, créase a figura da incapacidade temporal como unha síntese das de incapacidade laboral transitoria (ILT) e a invalidez provisional, que desaparecen integrándose na nova figura. Así mesmo, desvincúlase da incapacidade temporal a continxencia de maternidade, que adquire categoría autónoma, cunha cobertura do 100 por 100 da base reguladora.

O Pleno do Congreso dos Deputados aprobou, o 6 de abril de 1995, coa práctica unanimidade da Cámara, o *Informe de la Ponencia para el análisis de los problemas estructurales del Sistema de la Seguridad Social y de las principales reformas que deberán acometerse*, máis coñecido como “**Pacto de Toledo**” que representa o consenso político en torno ás liñas de futuro do sistema de pensións no noso país. O pacto, aínda que de contido xenérico, representa o compromiso sólido no mantemento e consolidación do actual sistema de protección social garantindo a súa viabilidade futura a través da adopción de medidas –o pacto contempla 15 recomendacións– que permitan a súa adaptación constante ás novas realidades e retos que se poidan presentar.

O 9 de outubro de 1996 subscríbese polo presidente do Goberno e os secretarios xerais de Comisións Obreiras e da Unión Xeral de Traballadores o *Acuerdo sobre consolidación y racionalización del sistema de la Seguridad Social* que, con vixencia ata 2000, senta as bases sobre as que se deberán desenvolver as recomendacións do Pacto de Toledo, acordo que tivo a súa plasmación na Lei 24/1997, do 15 de xullo, que contempla as seguintes medidas: 1) A separación financeira da Seguridade Social; 2) A constitución de reservas; 3) O establecemento gradual dun único tope de cotización para tódalas categorías profesionais; 4) A introdución de maiores elementos de contribución e proporcionalidade no acceso e determinación da contía das pensións de xubilación e, coa finalidade de establecer unha maior seguridade xurídica na deter-

minación das pensións de invalidez, prevese a elaboración dunha lista de enfermidades; 5) A mellora do tempo de duración das pensións de orfandade; 6) As melloras das contías das prestacións mínimas na súa contía inferior de viuvez; 7) O establecemento da revalorización automática das pensións, en función da variación dos prezos, a través da fórmula estable contida, de forma permanente, na propia LXSS; e 8) Previsión do desenvolvemento legal do tope de cobertura das pensións como forma de introducir os elementos da seguridade xurídica e financeira.

A Lei 39/1999, de 5 de novembro, para promover a conciliación da vida familiar e laboral das persoas traballadoras establece entre outras medidas unha nova prestación dentro da acción protectora da Seguridade Social, a de risco durante o embarazo co obxecto de protexer a saúde da muller traballadora.

O 9 de abril de 2001 asinouse polo goberno do Estado coa central sindical Comisións Obreiras, a CEOE e a CEPYME un novo acordo sobre a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social que no referente ás pensións contempla como principais acordos:

1) En materia de xubilación:

- A eliminación do requisito do comezo a cotizar antes de 1967 para ter dereito á xubilación anticipada: o dereito ao retiro anticipado esténdese aos maiores de 61 anos de idade que contén como mínimo con 30 anos de cotización e que leven 6 meses no paro. Xunto a isto establécese un novo coeficiente redutor anual en función dos anos cotizados que vai desde o 6% para os que acrediten 40 ou máis anos ata o 8% de 30 a 31 anos.
- Establecemento de medidas de xubilación parcial que posibiliten a compatibilidade entre o percibo dunha pensión e o desenvolvemento de actividades laborais.

Ditos acordos implementáronse normativamente no Real decreto lei 16/2001, de 27 de decembro de 2001, de medidas para o establecemento dun sistema de xubilación gradual e flexible.

2) En materia de prestacións de morte e supervivencia:

- A base reguladora das pensións de viuvez sube do 45% no 2001 ao 52% na actualidade: 2004. No ano 2002 estableceuse no 46%. Para persoas con cargas familiares elevarase ata o 70%, sempre que a pensión constitúa a principal ou única fonte de ingresos e que a contía total dos seus ingresos non superen o previsto en cada exercicio económico para o recoñecemento dos complementos por mínimos.
- Elevación a 22 anos a idade máxima para percibir a pensión de orfandade con carácter xeral e ata os 24 anos cando faleceran os dous proxenitores.

Ambas as medidas plasmáronse normativamente no Real decreto 1465/2001, do 27 de decembro, de modificación parcial do réxime xurídico das prestacións de morte e supervivencia.

3) Compromiso de aumento das pensións mínimas de xubilación e viuvez de menores de 65 anos e as non concorrentes do extinguido SOVI.

4) Inclusión na acción protectora dos autónomos, dos autónomos do especial agrario e dos de traballadores do mar, da prestación de incapacidade total cualificada –maiores de 55 anos–.

Ademais establécense acordos sobre:

- Dotación anual do fondo de reserva: —unha mensualidade do importe total das pensións máis a parte proporcional das pagas extraordinarias—, chegando a dita contía a finais do ano 2004.
- Establecemento dun prazo non superior a doce anos para levar a cabo a separación de fontes con respecto ao financiamento do complemento de mínimos.

E por último mantense o período de cálculo da pensión de xubilación que de acordo co previsto actualmente foi aumentando ata 15 anos no 2003 e nese ano as partes asinantes comprométense a tomar as medidas oportunas para a adopción da “forma máis idónea para o cálculo das prestacións”.

O Congreso dos Deputados aprobou o 2 de outubro de 2003 un **informe da Comisión non permanente do Pacto de Toledo** no que como acordos máis importantes apóstase por ampliar os anos de cálculo da contía da pensión de xubilación —na actualidade 15 anos— sen especificar cántos, recomendándose así mesmo que a idade de xubilación real: 63 anos se aproxime a legal: 65 e que o prazo para que o complemento de mínimos sexa asumido polos presupostos xerais do estado, é dicir se desvinculen dos ingresos por cotas da Seguridade Social, sexa de cinco anos e non doce como estaba previsto.

11.2. Pensións contributivas da Seguridade Social: aspectos xerais

As pensións contributivas da Seguridade Social, é dicir, as que dan dereito a unha prestación en virtude dunha cotización previa, outorgan rendas, xeralmente vitalicias e proporcionais aos ingresos na vida activa, a aqueles que cesan nesta, sempre que reúnan os requisitos esixidos para o seu recoñecemento, entre eles, e con carácter xeral, a alta ou situación asimilada á alta, e ter cubertos uns determinados períodos mínimos de cotización, agás no caso de accidentes.

As pensións móvense en canto a súa contía entre uns topes máximos e mínimos nos que os seus montantes teñen periodicidade anual. Son revalorizadas tamén anualmente en función do correspondente IPC previsto para ese ano, e nas derivadas de accidente de traballo ou enfermidade profesional incrementáanse nun 30% ou 50%, segundo a súa gravidade, cando a lesión se producira como consecuencia de infracción de medidas de seguridade e hixiene no traballo, recaendo a responsabilidade de dito recargo directamente sobre o empresario infractor.

Galicia constitúe unha das comunidades autónomas con máis alta porcentaxe de pensionistas, que representan, en 2004, o 24,91% da poboación total do censo. Durante os últimos anos acrecentouse a tendencia ao aumento da devandita porcentaxe, pasando en números absolutos dos 481.247, en 1985; aos 685.400, en 2004, (cadro 11.1), incrementándose nestes dezaioito anos en 204.153 o número de pensións, fronte aos 268.300 novos cotizantes á Seguridade Social entre ambas as datas.

**Evolución das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por provincias.
Galicia/España. 1985/1990/1996-2004**

■ Cadro 11.1

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985	Nº	161,3	100,7	88,4	130,8	481,2	5.396,6
	Promedio	159,34	148,20	149,78	156,74	154,54	171,52
1990	Nº	189,1	111,8	98,5	125,9	525,3	6.102,1
	Promedio	246,69	220,36	221,41	236,60	234,09	267,23
1996	Nº	223,8	121,7	107,6	178,6	631,7	7.110,2
	Promedio	361,33	313,33	310,76	351,15	340,68	403,70
1997	Nº	229,9	122,7	108,6	182,0	643,7	7.279,3
	Promedio	375,08	324,11	320,68	364,73	353,30	420,19
1998	Nº	234,6	123,5	109,1	184,8	652,0	7.410,7
	Promedio	384,65	333,32	329,29	376,95	364,52	435,01
1999	Nº	239,0	124,0	109,5	187,5	660,0	7.509,3
	Promedio	394,59	339,66	335,39	383,89	371,33	443,27
2000	Nº	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4	7.598,9
	Promedio	418,63	358,57	353,99	408,65	394,06	471,30
2001	Nº	247,0	124,2	110,2	192,5	673,9	7.677,9
	Promedio	454,20	388,53	382,97	445,14	427,95	512,97
2002	Nº	250,0	123,8	110,3	194,9	679,0	7.745,8
	Promedio	478,1	409,1	402,7	471,6	451,5	541,9
2003	Nº	252,5	123,5	110,2	197,0	683,2	7.819,5
	Promedio	502,8	428,7	421,5	497,9	475,0	571,7
2004	Nº	254,20	122,50	109,80	198,90	685,40	7.878,60
	Promedio	531,97	452,70	444,29	527,46	502,55	605,33

Elaboración propia
 Números en miles. Medias anuais
 Promedio en euros, a decembro de cada ano
 Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

Relación activos/pasivos

A relación activos/pasivos do sistema da Seguridade Social constitúe un bo indicador do fluxo traballo–prestacións públicas nun espazo xeográfico determinado e ven a medir con bastante exactitude o grao de subsidiación deste. No cadro 11.2 inclúense os datos a nivel provincial, galego e do conxunto do Estado. Na provincia de Ourense (ver informes anteriores) o número de pensionistas supera xa, desde 1989, ao de traballadores cotizantes en activo, e na de Lugo desde 1992, hasta precisamente o 2004 en que por primeira vez desde dito ano os activos son máis –700– que os pasivos. O importante aumento que se produce no número de afiliados á Seguridade Social en 1998, 1999 e, aínda que en menor medida, no período

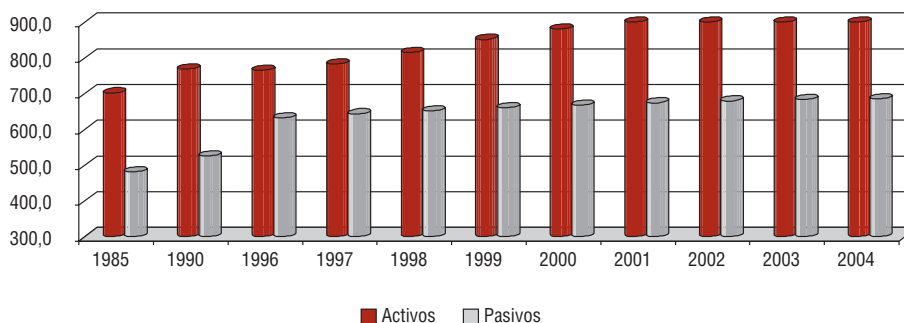
Relación de activos/pasivos na Seguridade Social. Galicia/España. 1985/1990/1996-2004

■ Cadro 11.2

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985	Activos	265,4	120,8	93,6	222,2	702,0	10.561,8
	Pasivos	161,3	100,7	88,4	130,8	481,2	5.396,6
1990	Activos	301,2	116,4	95,7	255,6	768,9	12.513,9
	Pasivos	189,1	118,0	98,5	125,9	525,3	6.102,1
1996	Activos	309,9	107,8	90,1	257,3	765,2	12.506,0
	Pasivos	223,8	121,7	107,6	178,6	631,7	7.110,2
1997	Activos	316,7	108,7	91,0	265,9	782,4	12.932,1
	Pasivos	229,9	122,7	108,6	182,0	643,2	7.279,3
1998	Activos	330,5	111,1	93,2	279,5	814,3	13.591,0
	Pasivos	234,6	123,5	109,1	184,8	652,0	7.410,7
1999	Activos	346,7	114,8	96,1	293,6	851,2	14.344,9
	Pasivos	239,0	124,0	109,5	187,5	660,0	7.509,3
2000	Activos	357,3	117,3	98,2	307,4	880,1	15.062,9
	Pasivos	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4	7.598,9
2001	Activos	369,0	118,6	99,6	317,1	904,3	15.649,9
	Pasivos	247,0	124,2	110,2	192,5	673,9	7.677,9
2002	Activos	377,5	119,3	100,7	326,3	923,9	16.126,3
	Pasivos	250,0	123,8	110,3	194,9	679,0	7.745,8
2003	Activos	388,0	121,5	101,9	335,7	947,1	16.613,6
	Pasivos	252,5	123,5	110,2	197,0	683,2	7.819,5
2004	Activos	399,9	123,2	103,3	344,5	970,3	17.081,8
	Pasivos	254,2	122,5	109,8	198,9	685,4	7.878,6

Elaboración propia
Número de persoas en miles. Medias anuais
Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Evolución dos activos e pasivos en Galicia

2000–2004 provoca un cambio na tendencia dos datos globais de Galicia dos anos precedentes, nos que se viña producindo un incremento maior de pasivos ou perceptores de pensións que de activos ou cotizantes.

En Galicia a relación de activos/pasivos do sistema da Seguridade Social é, en 2004, de 1,42 activos por cada pasivo –970.300 traballadores en alta fronte aos 685.400 pensionistas–, sendo dita ratio no total de España do 2,17, producíndose o mesmo que nos cinco anos precedentes e a diferenza da tendencia dos anos anteriores, un incremento en 2004 maior na relación en favor dos activos, tanto en España como na comunidade galega. Nas provincias de Ourense e Lugo en 2004 aumentan os traballadores afiliados e prodúcese unha diminución dos pasivos, situándose en 1,01 pensionistas por cada activo en Lugo, e 1,06 pasivos por cada afiliado en Ourense.

Nas catro provincias galegas prodúcese en 2004 un aumento significativo do número de cotizantes, moi por riba do incremento de pensionistas e igual no seu conxunto autonómico co ano precedente, sendo especialmente salientable en Pontevedra e na Coruña. En efecto, os afiliados sitúanse, en 2004 na cifra de 399.900 na provincia da Coruña e 344.500 en Pontevedra, cun aumento de 11.900 cotizantes na primeira e de 8.800 na segunda, con respecto a 2003, e os pasivos sitúanse en 254.200 na Coruña e 198.900 en Pontevedra, cun aumento sobre 2003 de 1.700 na primeira e de 1.900 na segunda.

Altas iniciais e baixas

As altas iniciais de pensións contributivas (cadro 11.3) recollen o número de ditas prestacións ás que se lle recoñece o dereito por primeira vez, sen incluír as altas por traslado de provincias; doutra banda, as baixas (cadro 11.4) representan o número de baixas de pensións contributivas (por falecemento, por perda do dereito ou incomparecencia ao cobro durante catro meses consecutivos). Comparando ambos cadros, ata 1997, como pode apreciarse consultando informes de anos anteriores, nas pensións de xubilación prodúcese en Galicia máis altas iniciais que baixas, o que implica polo peso numérico das mesmas un incremento considerable do total das pensións nese tempo. En 1992, primeiro ano na serie que se contempla nos cadros, as altas das pensións de xubilación en Galicia superan amplamente ás baixas (18.237 novas altas fronte a 13.160 baixas), pero en 1998 as baixas comezan a superar ás altas iniciais, reproducíndose con maior amplitude entre 1999 e 2004.

No ano 2004 orixínanse 19.183 baixas de pensións de xubilación fronte a 13.911 altas iniciais no conxunto de Galicia. As altas de viuvez, 10.233, en 2004 continúan superando con bastante diferenza ás baixas –7.501 en dito ano–. Na serie dos datos anuais (ver informes anteriores), as cifras de altas e baixas de orfandade tenden a unha paridade en 1996; en 1997 aumentan moi considerablemente a proporción a favor das altas e en 1998 e 1999 chegan a representar máis do dobre, se ben no ano 2000 o incremento substancial das baixas volve a aproximar ambos parámetros, no 2001 as baixas en número de 2.740 superan amplamente o número das altas iniciais (2.328), no 2002 as altas (2.831) volven a representar practicamente o dobre das baixas (1.461), en 2003 iguálanse practicamente o número das altas: 2.338 coas baixas: 2.337, circunstancia que se repite en 2004: –2.179 altas fronte 2.197 baixas–. Referente ás prestacións de invalidez, despois de se produciren máis baixas que altas en 1997, 1998 e 1999, como consecuencia da drástica redución motivada pola inclusión dos pensionistas de máis de 65 anos como titulares de pensións de xubilación,

**Altas iniciais de pensións contributivas. Por provincias.
Galicia/España. 1992/ 1999-2004 ⁽¹⁾**

■ Cadro 11.3

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Xubilación	1992	7.138	3.472	3.153	4.564	18.237	224.138
	1999	7.381	2.839	2.618	4.980	17.818	196.338
	2000	7.181	2.815	2.631	5.244	17.871	207.478
	2001	6.629	2.649	2.451	5.191	16.920	197.892
	2002	6.331	2.478	1.899	4.823	15.531	187.753
	2003	5.572	2.140	1.965	4.533	14.210	190.574
	2004	5.576	1.910	1.892	4.533	13.911	187.104
Invalidez	1992	2.113	2.099	1.133	2.592	7.937	92.172
	1999	2.940	1.030	1.204	1.914	7.088	82.510
	2000	2.933	980	1.224	1.923	7.060	78.257
	2001	2.795	838	1.219	2.015	6.867	80.929
	2002	2.821	852	1.056	2.183	6.912	79.853
	2003	2.796	904	1.190	1.334	6.224	85.825
	2004	2.730	849	1.075	2.426	7.080	83.702
Viuvez	1992	3.257	1.743	1.460	2.338	8.798	116.692
	1999	3.883	1.803	1.586	2.882	10.154	127.629
	2000	3.986	1.807	1.601	2.930	10.324	126.546
	2001	3.673	1.620	1.464	2.733	9.490	119.188
	2002	3.670	1.876	1.481	2.853	9.880	117.110
	2003	3.879	1.760	1.568	2.911	10.118	129.160
	2004	4.002	1.720	1.552	2.959	10.233	127.287
Orfandade e en favor de familiares	1992	693	262	254	733	1.942	22.864
	1999	1.132	337	381	903	2.753	37.029
	2000	1.181	349	338	946	2.814	34.979
	2001	990	241	258	839	2.328	30.015
	2002	1.205	296	328	1.002	2.831	36.296
	2003	919	340	338	741	2.338	30.055
	2004	888	290	310	691	2.179	28.144
Total	1992	13.201	7.576	6.000	10.227	37.004	455.866
	1999	15.336	6.009	5.789	10.679	37.813	443.506
	2000	15.281	5.951	5.794	11.043	38.069	447.260
	2001	14.087	5.348	5.392	10.778	35.605	428.024
	2002	14.027	5.502	4.764	10.861	35.154	421.012
	2003	13.166	5.144	5.061	10.519	33.890	435.614
	2004	13.196	4.769	4.829	10.609	33.403	426.237

Elaboración propia

(1) Non incluídos os datos relativos ao Réxime de Traballadores do Mar

A partir de novembro de 1997 as pensións de invalidez permanente de beneficiarios de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

**Baixas de pensiones contributivas. Por provincias.
Galicia/España. 1992/ 1999-2004 ⁽¹⁾**

■ **Cadro 11.4**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Xubilación	1992	5.032	2.779	2.643	2.706	13.160	142.039
	1999	7.158	3.931	3.643	5.253	19.985	219.514
	2000	6.884	3.852	3.513	5.263	19.512	211.881
	2001	6.703	3.759	3.345	4.866	18.673	205.607
	2002	6.580	3.942	3.476	5.038	19.036	211.886
	2003	7.015	3.883	3.406	5.196	19.500	217.146
	2004	7.017	3.719	3.281	5.166	19.183	209.819
Invalidez	1992	1.426	1.909	1.005	1.828	6.168	65.547
	1999	813	402	283	736	2.234	27.672
	2000	738	345	328	722	2.133	26.462
	2001	740	238	293	673	1.944	25.365
	2002	716	250	335	667	1.968	24.426
	2003	755	240	314	639	1.948	24.809
	2004	666	216	299	610	1.791	23.932
Viuvez	1992	1.728	1.060	885	1.103	4.776	64.972
	1999	2.630	1.355	1.166	1.876	7.027	91.078
	2000	2.527	1.435	1.215	1.955	7.132	89.271
	2001	2.610	1.342	1.247	1.850	7.049	88.250
	2002	2.661	1.457	1.258	2.031	7.407	93.781
	2003	2.904	1.455	1.313	2.056	7.728	99.434
	2004	2.792	1.427	1.193	2.089	7.501	95.818
Orfandade e en favor de familiares	1992	603	182	186	540	1.511	21.228
	1999	454	128	169	449	1.200	16.545
	2000	905	274	297	669	2.145	28.323
	2001	1.107	317	321	995	2.740	34.336
	2002	625	167	186	483	1.461	18.795
	2003	924	280	283	850	2.337	29.729
	2004	904	239	240	814	2.197	27.645
Total	1992	8.789	5.930	4.719	6.177	25.615	293.786
	1999	11.055	5.816	5.261	8.314	30.446	354.809
	2000	11.054	5.906	5.353	8.609	30.922	355.937
	2001	11.160	5.656	5.206	8.384	30.406	353.558
	2002	10.582	5.816	5.255	8.219	29.872	348.888
	2003	11.598	5.858	5.316	8.741	31.513	371.118
	2004	11.379	5.601	5.013	8.679	30.672	357.214

Elaboración propia

(1) Non incluídos os datos relativos ao Réxime de Traballadores do Mar

A partir de novembro de 1997 as pensións de invalidez permanente de beneficiarios de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

as baixas de ditas pensións, tanto en Galicia como no resto do Estado, experimentan unha substancial diminución de máis das dúas terceiras partes, no caso galego, redución que se mantén no ano 2000 a 2003, e tamén no 2004 con só 1.791 baixas fronte ás 7.080 altas iniciais en dito ano.

O número total das altas iniciais de pensións en 2004 diminúen lixeiramente en Galicia pasando de 33.890 no ano anterior ás 33.403 do 2004, diminución que en termos porcentuais parecidos prodúcese no total do Estado. A minoración no número das pensións iniciais prodúcese nas provincias da Lugo e Ourense, aumentando en moi escasa medida nas provincias da Coruña e Pontevedra. Por prestacións increméntanse as de invalidez e moi lixeiramente as de viuvez, diminuíndo en pequenas cantidades o resto.

Pontevedra é a demarcación onde é máis acusada a diferenza entre altas e baixas –10.609 fronte a 8.679– e a continuación A Coruña, nas provincias de Lugo e Ourense a relación é dun certo equilibrio entre ambos parámetros –con maior número de baixas que altas iniciais na provincia de Ourense–. Prodúcese, en 2004, a nivel galego e en cómputo interanual, unha lixeira diminución tanto das altas iniciais como das baixas, manténdose un maior número de altas que de baixas de pensións.

Promedio das pensións

No cadro 11.5, contéplase o número de pensións e o termo medio do importe destas por comunidades autónomas. Do total dos 7.878.600 pensionistas españois, Galicia, con 685.400, representa o 8,70%, unha porcentaxe superior –máis de dous puntos– en relación coa que existe referente ao total da poboación. O cadro 11.6 contempla a evolución do importe mensual medio das pensións na comunidade autónoma desde 1985 e pode observarse que desde o citado ano, no que a diferenza do importe das pensións promedio de Galicia respecto á media española era de 2.500 pesetas (15,02 euros), ata as 98,31 euros de 2004, prodúcese ano tras ano unha maior diferenza na contía, permanecendo invariable en todo este tempo como a comunidade autónoma con menor importe medio de pensións. O feito explícase fundamentalmente polo importante volume das pensións do réxime especial agrario, en xeral moito máis baixas que as do réxime xeral ou de autónomos.

Pensións con complemento a mínimo

Os beneficiarios do Sistema da Seguridade Social, na súa modalidade contributiva, con pensión inferior a mínima sempre que non perciban ingresos de capital ou de traballo persoal ou que percibíndoos non excedan da contía que anualmente o Goberno estableza– para o ano 2004: 5.915,49 euros– terán dereito a percibir os complementos necesarios para acadar a contía mínima das pensións.

Así mesmo terán dereito ao **complemento de cónxuxe a cargo** aqueles pensionistas con pensión inferior a prevista anualmente polo Goberno en cada unha das mesmas para esta modalidade, cando non superen a contía fixada anualmente, para 2004 os 6.900,49 euros.

Na pensión de viuvez entenderase por **cargas familiares** a convivencia do beneficiario con fillos menores de 26 anos ou maiores incapacitados (deben acreditar un grao de minusvalía igual ou superior ao 33%), ou menores de 18 anos acollidos,

■ Cadro 11.5

Pensións do Sistema de Seguridade Social. Por comunidades autónomas. 1990/ 2001-2004

	1990		2001		2002		2003		2004	
	Nº	Promedio (1)	Nº	Promedio (1)	Nº	Promedio (1)	Nº	Promedio (1)	Nº	Promedio (1)
Andalucía	938,0	252,8	1.213,3	461,6	1.227,1	480,5	1.242,9	504,7	1.254,9	530,8
Aragón	223,2	272,3	260,9	509,3	261,5	532,2	262,1	560,5	262,6	529,8
Asturias	240,5	319,6	284,5	606,3	283,9	628,2	283,4	661,5	284,0	700,0
Baleares	121,2	244,4	148,5	450,0	149,8	469,2	150,9	493,9	151,4	521,6
Canarias	151,4	258,7	205,3	468,9	209,5	487,9	213,8	512,7	217,8	539,9
Cantabria	101,3	274,9	120,5	515,4	121,1	537,1	121,5	566,3	122,1	599,9
C. A Mancha	257,4	256,3	314,6	457,0	316,1	475,4	318,1	499,1	318,6	523,7
C. León	479,3	263,4	563,6	480,9	565,1	501,1	565,5	526,4	565,0	554,2
Cataluña	1.071,4	270,1	1.349,8	511,8	1.362,1	535,3	1.376,4	564,5	1.387,9	597,7
C. Valenciana	597,5	245,2	748,9	456,7	757,2	476,2	767,0	501,1	775,0	529,0
Extremadura	158,8	245,0	194,2	462,2	195,2	442,3	196,2	463,1	196,6	484,4
Galicia	552,2	234,1	673,9	415,5	679,0	432,4	683,2	454,4	685,4	478,3
Madrid	581,5	306,9	801,6	591,4	812,9	616,8	825,1	649,4	836,0	687,5
Murcia	159,1	245,9	196,8	443,8	198,8	461,8	201,4	485,0	203,1	510,3
Navarra	79,0	286,4	101,2	545,9	102,4	570,9	104,0	602,6	105,4	639,4
País Vasco	331,4	320,8	429,3	529,3	432,9	655,5	436,2	691,2	440,9	733,2
A Rioxa	48,0	256,8	57,1	478,6	57,3	499,1	57,6	524,4	57,8	552,1
Ceuta e Melilla	11,0	288,6	13,9	532,9	14,0	555,2	14,0	583,1	14,1	613,3
España	6.102,1	267,2	7.677,9	497,9	7.745,8	518,9	7.819,5	546,0	7.878,6	576,6

Elaboración propia

Números en miles. Medias anuais

(1) Medias anuais en euros

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

■ Cadro 11.6

Evolución do importe medio das pensións do Sistema da Seguridade Social.
Por comunidades autónomas. 1985/1989/1997-2004

	1985	1989	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Andalucía	159,87	222,37	391,26	403,88	416,50	437,54	461,60	480,45	504,65	530,81
Aragón	171,29	239,20	429,12	444,75	459,17	482,01	509,31	532,17	560,54	592,83
Asturias	200,74	284,28	513,87	532,50	549,93	575,17	606,27	628,19	661,45	700,04
Baleares	158,67	217,57	379,24	392,46	405,08	426,72	450,01	469,24	493,89	521,59
Canarias	164,68	229,59	399,07	412,29	424,31	444,75	468,90	487,94	512,67	539,94
Cantabria	174,29	243,41	431,53	447,75	463,98	486,82	515,40	537,14	566,34	599,92
C. A Mancha	161,67	225,38	388,25	400,27	412,29	433,33	456,97	475,43	499,05	523,74
C. León	164,68	230,19	406,89	420,71	433,93	455,57	480,94	501,05	526,41	554,23
Cataluña	171,89	239,20	430,93	446,55	461,58	484,42	511,83	535,33	564,48	597,71
C. Valenciana	155,66	216,36	385,25	399,07	411,69	432,13	456,73	476,17	501,13	528,99
Extremadura	153,86	215,76	364,81	375,63	385,85	405,08	426,20	442,30	463,14	484,44
Galicia	153,26	207,95	353,40	364,81	375,63	394,26	415,45	432,38	454,43	478,26
Madrid	189,92	280,07	497,04	515,67	533,10	558,34	591,44	616,75	649,37	687,47
Murcia	159,87	217,57	376,83	389,46	401,48	420,71	443,84	461,75	485,04	510,35
Navarra	176,70	251,22	452,56	469,99	487,42	513,87	545,89	570,90	602,61	639,44
País Vasco	195,93	280,67	526,49	546,92	566,15	540,31	629,29	655,51	691,17	733,16
A Rioxa	159,87	226,58	402,68	417,10	430,93	451,96	478,55	499,06	524,40	552,05
Ceuta e Melilla (1)	177,90	254,23	455,57	468,79	481,41	504,25	532,85	555,21	583,13	613,37
España	168,28	236,80	420,11	435,13	448,96	468,19	497,89	518,89	546,04	576,57

Elaboración propia

Datos en euros

(1) Media de ámbalas dúas cidades autónomas

Fonte: INSS

cando a renda do conxunto da unidade familiar dividida polo número de membros que a compoñen non supere en cómputo anual o 75% do salario mínimo interprofesional, excluídas a parte proporcional de dous pagas extraordinarias.

■ Cadro 11.7

Pensións con complemento a mínimo. Galicia a xullo de 2004

	Incapacidade permanente		Xubilación		Viuvez		Orfandade		F. Familiares		Total	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
A Coruña	510	2,18	63.313	40,90	22.245	33,87	4.098	48,69	1.056	55,70	91.222	35,89
Lugo	302	3,42	33.470	41,18	5.841	20,20	1.528	57,27	368	60,03	41.509	33,94
Ourense	479	5,50	34.726	48,10	6.963	27,45	1.389	56,35	756	73,40	44.313	40,37
Pontevedra	518	2,57	45.074	37,67	16.274	32,29	3.332	47,27	927	57,61	66.125	33,25
Galicia	1.809	2,96	176.583	41,27	51.323	30,13	10.347	50,23	3.107	60,35	243.169	35,49
España	19.997	2,45	1.302.636	28,20	780.632	36,51	112.676	42,33	17.344	42,37	2.233.285	28,34

Fonte: Informe económico-financieiro Orzamentos Xerais do Estado para 2005

■ Cadro 11.8

Porcentaxe de pensións con complemento a mínimos por comunidades autónomas. Xullo 2004

	I. permanente	Xubilación	Viuvez	Orfandade	F. Familiares	Total
Extremadura	5,15	48,05	63,26	62,07	54,74	49,01
C. A Mancha	3,86	42,20	60,30	52,26	52,81	44,26
Galicia	2,96	41,27	30,13	50,23	60,35	35,49
Canarias	2,19	33,70	47,10	51,06	52,95	35,00
Andalucía	2,76	35,65	45,38	51,71	44,93	34,33
C. León	3,03	31,91	43,44	48,94	46,12	33,47
C. Valenciana	2,58	30,52	41,58	42,07	41,29	31,24
Murcia	2,64	31,21	41,33	50,64	48,07	30,75
A Ríoxa	2,19	28,76	43,91	43,94	35,29	30,46
Aragón	2,20	27,05	40,93	36,86	37,75	29,12
Media	2,45	28,20	36,51	42,33	42,37	28,34
Navarra	1,74	24,40	39,99	32,79	41,61	26,58
Ceuta	1,84	20,64	37,07	51,55	37,68	26,45
Baleares	2,02	26,29	29,34	36,01	34,97	24,42
Melilla	2,52	19,41	34,17	46,76	40,98	23,84
Cantabria	1,59	21,45	25,03	36,46	38,37	21,07
Cataluña	1,93	20,94	26,36	29,83	31,12	20,58
Asturias	1,69	20,85	21,65	33,81	28,10	19,32
Madrid	1,96	15,77	28,20	27,81	25,85	18,71
Pais Vasco	1,30	13,03	22,58	25,08	25,23	15,03

Fonte: Informe económico-financieiro Orzamentos Xerais do Estado para 2005

No cadro 11.7 contéplase o número de pensións cos complementos a mínimo e co tanto por cento do total, por tipos de prestacións. Como pode observarse tanto en orfandade como en favor de familiares máis da metade das pensións recoñecidas en Galicia benefíciáanse deste complemento, en xubilación o número de pensións é de 176.583, e dicir o 41,27% e no total de pensións preto do 35.50%. Por comunidades autónomas (cadro 11.8) Galicia constitúe en porcentaxe a terceira comunidade que se beneficia máis deste complemento detrás de Estremadura e Castela a Mancha.

Análise por réximes

O acordo sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social, e o acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social do 9 de abril de 2001 que desenvolven o Pacto de Toledo, prevén unha simplificación da estrutura do sistema, recondúcíndoo cara a existencia de só dous réximes: un de conta allea, no que se incluírían os activos da Minería do Carbón, Empregados do Fogar e conta allea do Mar e Agrario, e outro o Réxime de Autónomos. Iso sen dúbida provocará cambios importantes, tanto na cotización deses colectivos especiais –aínda que se manteñan algunhas peculiaridades–, como con respecto a unha equiparación efectiva das prestacións da Seguridade Social. Para a realización dos estudos e preparación das correspondentes medidas lexislativas tomouse como horizonte a pasada lexislatura, prevíndose a súa implantación na presente, plasmándose o compromiso de incluír para os traballadores por conta propia a incapacidade total cualificada no Real decreto 463/2003, do 25 de abril.

Segundo nos mostra o cadro 11.9, os 244.500 pensionistas do Réxime Agrario a diferenza de anos anteriores xa non representan o maior número de pensionistas de Galicia xa que o Réxime Xeral con 266.700 supérao, se ben constitúen o 16,30% do total de pensionistas agrarios de España (cadro 11.10).

En 2004 prodúcese, ao igual que os oito anos anteriores, un descenso no número de pensións do Réxime Especial Agrario en Galicia, neste caso, en 6.000 persoas. Como apuntabamos en informes anteriores, en 1994 prodúcese unha inflexión no crecemento continuo de pensionistas agrarios de moitos anos anteriores, e comeza a ser maior; se ben moi paulatinamente, o número das pensións que causan baixa que o número de novos pensionistas.

Desde o punto de vista dos datos que proporciona a Seguridade Social, Galicia é a comunidade autónoma española que sufriu un proceso de transformación máis importante con respecto á configuración da súa poboación activa nestes últimos anos, pasando de representar os activos do Réxime Especial Agrario o 29,29% da poboación en alta en 1985, ao 6,41% en 2004, moi por debaixo de poboacións como Andalucía ou Estremadura e cerca xa da media española do 6,36%. A impresionante diminución do colectivo agrario cotizante nestes últimos anos desembocou, en gran medida, na xubilación ou a invalidez, se ben, as pequenas diminucións dos últimos anos parecen indicar que o proceso vai remitindo na súa intensidade.

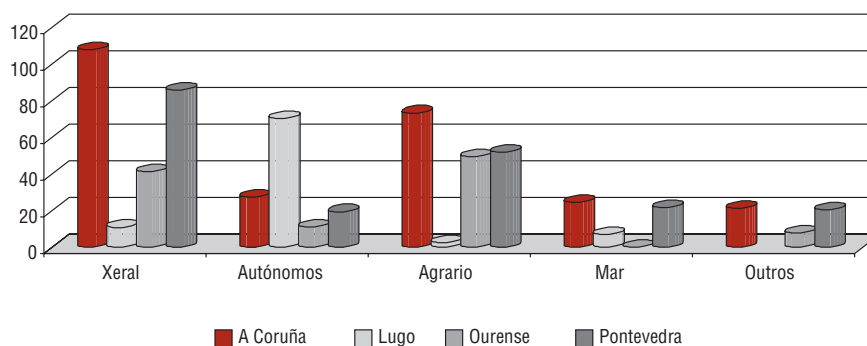
Como consecuencia do proceso que apuntabamos, o número de pensionistas do Réxime Agrario constitúe o continxente máis numeroso das provincias de Lugo e Ourense, mentres que na Coruña e Pontevedra as pensións do Réxime Xeral a partir de 1994 e, xa nos sucesivos, superan ás do Réxime Agrario.

**Evolución do número de pensións polos principais réximes.
Por provincias. Galicia 1997-2004**
■ Cadro 11.9

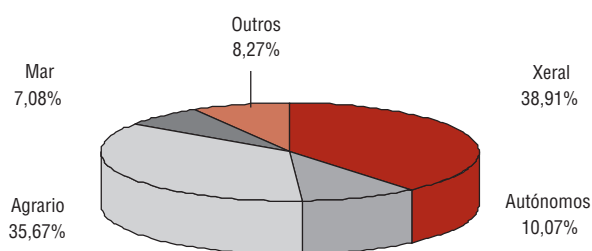
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Xeral	1997	87,9	26,8	33,5	69,6	217,8
	1998	91,3	27,8	35,0	72,3	226,4
	1999	94,5	28,7	36,3	74,5	234,1
	2000	97,6	29,5	37,4	76,8	241,4
	2001	100,3	30,1	38,4	79,0	247,7
	2002	102,7	30,8	39,4	81,2	254,0
	2003	105,2	31,5	40,3	83,5	260,5
	2004	107,8	32,0	41,3	85,6	266,7
Autónomos	1997	20,4	9,2	8,8	14,8	53,3
	1998	21,3	9,5	9,1	15,4	55,3
	1999	22,2	9,8	9,4	16,1	57,5
	2000	23,4	10,0	9,7	16,8	59,9
	2001	24,5	10,3	10,1	17,5	62,4
	2002	25,6	10,5	10,6	18,2	64,8
	2003	26,6	10,7	10,9	18,8	67,0
	2004	27,5	10,9	11,2	19,4	69,0
Agrario	1997	78,5	77,5	58,2	57,2	271,4
	1998	78,4	76,9	57,0	56,6	268,8
	1999	78,0	76,1	55,9	55,9	265,9
	2000	77,6	75,2	54,8	55,1	262,7
	2001	77,1	74,3	53,8	54,5	259,6
	2002	76,1	73,1	52,5	53,7	255,4
	2003	74,9	71,8	51,0	52,7	250,5
	2004	73,2	70,2	49,4	51,7	244,5
Mar	1997	22,0	2,2	0,1	19,1	43,3
	1998	22,4	2,2	0,1	19,5	44,2
	1999	22,8	2,2	0,1	19,9	45,0
	2000	23,3	2,3	0,1	20,3	45,9
	2001	23,6	2,3	0,1	20,6	46,7
	2002	24,0	2,4	0,1	21,1	47,5
	2003	24,2	2,4	0,1	21,4	48,1
	2004	24,4	2,4	0,1	21,6	48,5
Outros	1997	21,1	7,0	8,0	21,3	57,5
	1998	21,2	7,1	7,9	21,0	57,3
	1999	21,5	7,2	7,8	21,1	57,5
	2000	21,4	7,2	7,8	21,1	57,5
	2001	17,8	7,2	7,5	18,5	51,0
	2002	21,5	7,1	7,8	20,8	57,3
	2003	21,5	7,1	7,8	20,7	57,1
	2004	21,3	7,0	7,8	20,6	56,7
Total	1997	229,9	122,7	108,6	182,0	643,2
	1998	234,6	123,5	109,1	184,8	652,0
	1999	239,0	124,0	109,5	187,5	660,0
	2000	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4
	2001	247,0	124,1	110,2	192,5	673,9
	2002	250,0	123,8	110,3	194,9	679,0
	2003	252,5	123,5	110,2	197,0	683,2
	2004	254,2	122,5	109,8	198,9	685,4

Elaboración propia
Medias anuais en miles
Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Pensións por réximes e provincias en 2004

Pensións por réximes en Galicia en 2004

A provincia de Lugo, con 70.200 pensionistas agrarios, supera a Pontevedra e Ourense, con 52.700 e 51.000 respectivamente, e ten só 3.000 pensionistas menos que A Coruña, dobrando amplamente a cifra das pensións do Réxime Xeral.

As pensións do Réxime Xeral da Seguridade Social, en número de 266.700, experimentan unha subida de 6.200 con respecto ao ano anterior; se ben seguen a representar tan só un 6,01% do total español correspondente ao citado réxime. As provincias de Lugo e Ourense, con 32.000 e 41.300 pensións, respectivamente, representan conxuntamente tan só o 27,48% dos perceptores de pensións do Réxime Xeral en Galicia.

As 69.000 pensións galegas do Réxime Especial de Traballadores Autónomos, en 2004, constitúen un 7,29 % do total español correspondente a dito réxime, practicamente un punto por riba da porcentaxe do total da poboación galega, con respecto á de España. O peso porcentual do Réxime de Autónomos, con respecto ao total das pensións galegas é do 10,07%, por debaixo da media española, do 12,01 %.

A provincia da Coruña, con 27.500 pensións do Réxime Especial de Autónomos en 2004, ten algo máis do dobre que as de Lugo e Ourense –10.900 e 11.200, respectivamente–. A provincia de Pontevedra, con 19.400 perceptores en 2004, representa o 28,12% dos pensionistas do Réxime de Autónomos en Galicia.

Galicia é a comunidade autónoma con maior número absoluto de pensionistas do Réxime Especial do Mar, dobrando amplamente a Andalucía que ocupa o segundo lugar. Os 48.500 pensionistas deste réxime, en Galicia, representan o 37,22 % do total español, radicados fundamentalmente na provincia da Coruña, 24.400, e a de Pontevedra, 21.600.

Cadro 11.10
Evolución do número de pensións polos principais réximes. Por comunidades autónomas. 1990/1995/2001-2005

	Réxime Xeral						Autónomos					
	1990	1995	2001	2002	2003	2004	1990	1995	2001	2002	2003	2004
Andalucía	367,2	481,6	585,1	596,0	607,6	618,2	77,0	96,2	119,5	123,1	126,7	130,0
Aragón	96,6	124,0	142,2	143,9	146,1	148,5	26,9	30,7	34,3	34,9	35,3	35,7
Asturias	82,7	103,6	120,6	121,3	122,4	124,7	18,6	23,0	27,6	28,4	28,9	29,4
Baleares	54,5	68,6	82,2	83,7	85,2	86,5	14,2	19,0	22,4	23,1	23,8	24,3
Canarias	66,9	89,6	116,3	120,1	124,5	128,2	11,9	16,0	21,4	22,4	23,4	24,5
Cantabria	47,5	58,1	65,9	66,7	67,6	68,7	10,2	11,9	13,4	13,7	13,9	14,1
C. A Mancha	84,5	114,7	140,8	143,5	146,8	149,3	31,8	36,2	41,0	41,8	42,5	43,0
C. León	159,7	207,5	243,5	247,3	251,1	254,8	55,3	64,0	73,0	74,5	75,5	76,4
Cataluña	626,5	758,9	881,2	893,2	908,1	922,3	126,5	152,4	175,7	179,3	182,6	185,7
C. Valenciana	273,6	349,1	426,7	435,7	445,8	455,5	59,5	70,8	85,8	88,3	91,1	93,8
Extremadura	47,6	68,0	82,3	83,6	85,1	86,3	17,2	19,8	22,7	23,1	23,5	23,9
Galicia	146,9	197,2	247,7	254,0	260,5	266,7	40,1	49,2	62,4	64,8	67,0	69,0
Madrid	402,1	511,8	599,0	608,2	618,2	628,2	57,6	70,4	84,4	87,0	89,7	91,9
Murcia	56,5	71,8	88,6	90,5	92,7	94,6	16,9	20,5	24,6	25,3	26,1	26,8
Navarra	36,6	47,3	58,0	59,3	61,0	62,7	10,0	11,4	13,0	13,3	13,6	13,9
País Vasco	197,5	250,3	291,0	294,3	298,1	303,1	35,2	41,8	49,4	50,8	51,9	53,1
A Ríoxa	20,1	26,4	30,7	31,1	31,6	32,1	6,2	7,2	8,0	8,1	8,2	8,3
Ceuta	3,4	4,3	4,7	4,7	4,8	4,9	0,7	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
Melilla	2,6	3,4	3,7	3,8	3,8	3,8	1,0	1,3	1,5	1,6	1,6	1,6
España	2.773,1	3.536,1	4.210,2	4.281,0	4.360,8	4.439,1	617,1	742,4	881,1	904,5	926,5	946,4

	Agrario						Mar					
	1990	1995	2001	2002	2003	2004	1990	1995	2001	2002	2003	2004
Andalucía	326,1	344,3	361,3	362,7	364,9	365,2	18,5	21,0	22,4	22,4	22,5	22,5
Aragón	61,9	60,2	54,3	53,2	51,9	50,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Asturias	58,7	59,9	55,9	54,7	53,4	52,1	5,0	5,3	5,2	5,1	5,1	5,0
Baleares	30,2	29,4	25,5	24,8	24,1	23,2	2,9	3,1	3,2	3,2	3,1	3,1
Canarias	37,9	38,1	37,6	37,4	36,7	36,2	9,3	10,4	11,0	11,0	11,0	11,0
Cantabria	26,3	26,9	25,0	24,6	24,0	23,5	3,6	3,9	4,0	4,1	4,1	4,1
C. A Mancha	112,0	113,3	107,5	105,8	103,9	101,7	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
C. León	185,5	186,7	175,1	172,0	168,2	163,9	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
Cataluña	123,5	123,2	114,5	112,1	109,7	106,5	8,7	9,0	9,1	9,1	9,0	8,9
C. Valenciana	142,7	143,4	138,6	136,8	134,9	132,0	8,6	9,1	9,1	9,1	9,0	8,8
Extremadura	77,0	77,4	74,5	73,9	73,2	72,3	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Galicia	271,5	275,1	259,6	255,4	250,5	244,5	33,9	40,9	46,7	47,5	48,1	48,5
Madrid	29,0	26,3	22,4	21,7	21,1	20,4	1,2	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Murcia	51,7	54,5	56,4	56,3	56,2	55,9	1,8	1,9	2,0	2,1	2,0	2,0
Navarra	20,5	20,5	19,3	19,0	18,6	18,2	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
País Vasco	29,0	28,1	25,0	24,3	23,6	22,8	11,7	13,1	13,5	13,5	13,4	13,4
A Ríoxa	12,7	12,6	11,4	11,4	11,0	10,7	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Ceuta	—	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
Melilla	—	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3
España	1.596,3	1.620,3	1.563,8	1.545,9	1.525,9	1.499,6	106,4	120,5	129,1	129,7	130,0	130,3

Elaboración propia

Medias anuais en miles

A suma de cada un dos epígrafes non coincide necesariamente con exactitude co total de España ao empregar cantidades reducidas

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Ingresos e gastos

O sistema de protección social nítrese basicamente dos ingresos da Seguridade Social e das contribucións do Estado.

O acordo sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social e o máis recente de mellora e desenvolvemento do sistema de protección social seguindo as pautas do Pacto de Toledo, contemplan a separación e clasificación das fontes de financiamento do sistema de protección social, de tal xeito que de forma gradual se tenda a que, a partir de 2000, a acción protectora, na súa modalidade universal: asistencia sanitaria, servizos sociais (agás os de accidentes de traballo e enfermidades profesionais), pensións non contributivas, complementos de mínimos de pensións contributivas e prestacións familiares por fillo a cargo, se financien mediante contribucións do Estado, mentres que as prestacións contributivas –basicamente as prestacións derivadas do contrato de traballo máis o gasto de xestión e de funcionamento dos servizos–, pasen a ser financiadas con cargo ás cotizacións das pensións obrigatorias, ademais do importe das cantidades recadadas en concepto de recargos, sancións, así como rendas e intereses patrimoniais. Neste sentido, xa desde o orzamento da Seguridade Social do 2000 contéplase que a totalidade dos Servizos Sociais do IMSERSO e Protección Familiar se financien con aportación do Estado, e para os complementos de mínimos determínanse as sucesivas aportacións do Estado ata o financiamento total de ditos complementos, cun compromiso temporal de non superar 5 anos desde o 2004.

No cadro 11.11 contéplanse as contías da recadación de cotas da Seguridade Social por réximes, que ascenden en Galicia a preto de 4.067 millóns de euros, en 2004; unha cifra lixeiramente superior ao ano anterior, e que reflite un pequeno aumento na recadación nas provincias galegas coa excepción de Pontevedra en que diminúe moi lixeiramente.

O Réxime Xeral representa o 69,66% da recadación de cotas e nun sistema de reparto como o da Seguridade Social española –os activos actuais financian aos pensionistas–, debe suplir as carencias da escasa recadación dos outros réximes, que ademais como o caso do Agrario cunha tan alta porcentaxe de pensionistas na Comunidade Autónoma Galega –o 35,67%– representa só o 2,25% do total da recadación de cotas da Seguridade Social.

Os gastos das pensións en Galicia reflítense no cadro 11.12 xunto cos pagos por subsidios, e no cadro 11.13 especificase o abono das prestacións por réximes. En 2004 pagáronse por prestacións da Seguridade Social en Galicia 5.165,20 millóns de euros, dos que 4.856,80 millóns de euros corresponderon a pagos de pensións, a contía do total de ambas é superior á de 2003, producíndose un aumento nas catro provincias galegas. Na provincia da Coruña, con 1.974,95 millóns de euros é onde se produce o maior volume de pagos en pensións e representa o 38,24 % do total do mesmo en Galicia. En subsidios, no ano 2004 a provincia de Pontevedra con 121,95 millóns de euros supera á da Coruña que desembolsa a cantidade de 119,03 millóns de euros par estas continxencias.

Ao Réxime Xeral van destinadas prestacións por importe de 2.513,11 millóns de euros–, case o 50% do importe total dos pagos. O abono de prestacións derivadas do Réxime Agrario representan a parte máis importante dos pagos da Seguridade Social na provincia de Lugo e algo menos co Réxime Xeral en Ourense. No cómputo galego os gastos do Réxime Agrario constitúen o 24,65% do total dos pagos.

■ Cadro 11.11

Recadación de cotas da Seguridade Social. Por réximes e provincias. Galicia. 1997-2004

		R. Xeral	Agrario	Autónomos	Mar	Emp. Hogar	Outros	Total
1997	A Coruña	727,95	33,27	131,35	20,72	6,87	147,52	1.067,68
	Lugo	247,97	36,25	44,95	6,43	1,83	3,66	341,08
	Ourense	229,02	13,01	41,18	0,01	1,89	0,34	285,44
	Pontevedra	559,22	18,81	104,20	40,52	4,51	120,11	847,38
	Galicia	1.764,15	101,34	321,69	67,67	15,10	271,64	2.541,58
1998	A Coruña	776,75	35,34	143,44	22,31	7,15	159,74	1.144,73
	Lugd(1)	174,19	35,93	43,51	6,22	1,93	3,51	265,29
	Ourense	261,37	14,47	48,22	0,02	2,21	0,34	326,63
	Pontevedra	600,24	18,73	112,84	43,28	4,76	0,05	779,91
	Galicia	1.812,55	104,47	348,02	71,83	16,04	163,65	2.516,56
1999	A Coruña	844,56	34,55	155,67	23,52	7,26	182,31	1.247,88
	Lugo	289,40	38,52	47,82	10,65	2,01	0,94	389,35
	Ourense	303,93	13,95	51,68	0,02	2,39	0,38	372,34
	Pontevedra	718,19	19,23	125,64	44,35	5,11	0,07	912,58
	Galicia	2.156,08	106,25	380,80	78,55	16,77	183,71	2.922,14
2000	A Coruña	844,56	34,55	155,67	23,52	7,26	182,31	1.247,88
	Lugo	289,40	38,52	47,82	10,65	2,01	0,94	389,35
	Ourense	303,93	13,95	51,68	0,02	2,39	0,38	372,34
	Pontevedra	718,19	19,23	125,64	44,35	5,11	0,07	912,58
	Galicia	2.156,08	106,25	380,80	78,55	16,77	183,71	2.922,14
2001	A Coruña	983,24	32,07	165,51	23,76	7,71	244,01	1.456,29
	Lugo	247,24	34,07	54,30	7,87	2,37	54,45	400,31
	Ourense	324,14	12,18	55,25	0,01	2,74	0,73	395,06
	Pontevedra	790,01	17,45	137,20	49,84	5,58	218,29	1.218,37
	Galicia	2.344,64	95,77	412,26	81,48	18,40	517,48	3.470,03
2002	A Coruña	1.056,37	30,29	171,06	23,00	8,17	265,74	1.554,63
	Lugo	299,71	31,64	53,79	7,28	2,58	0,00	395,00
	Ourense	345,41	11,36	56,70	0,02	2,99	0,68	417,16
	Pontevedra	852,83	16,02	143,27	49,00	5,97	257,53	1.324,62
	Galicia	2.554,32	89,31	424,82	79,30	19,71	523,95	3.691,41
2003	A Coruña	1.135,39	30,88	181,10	19,47	8,59	303,08	1.678,52
	Lugo	280,18	32,42	57,95	8,02	2,83	3,08	384,48
	Ourense	363,44	10,89	59,37	0,03	3,23	0,72	437,68
	Pontevedra	941,41	16,50	157,61	49,39	6,43	232,38	1.403,73
	Galicia	2.720,43	90,69	456,03	76,92	21,09	539,26	3.904,41
2004	A Coruña	1.201,61	31,71	196,81	24,59	9,36	329,44	1.793,52
	Lugo	337,51	33,49	61,65	9,09	3,13	1,32	446,19
	Ourense	383,10	10,94	65,56	0,02	3,52	0,75	463,89
	Pontevedra	910,91	15,57	159,38	48,21	6,27	222,97	1.363,31
	Galicia	2.833,13	91,71	483,40	81,91	22,28	554,48	4.066,91

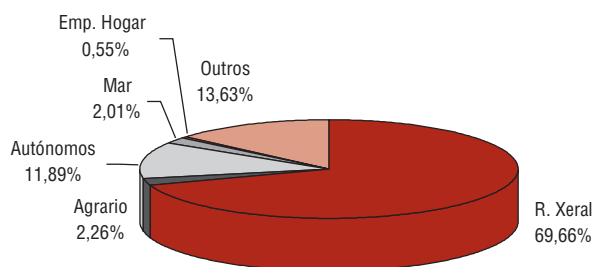
Elaboración propia

Datos en millóns de euros

(1) Os datos relativos ó Réxime Xeral e ao Total nesta provincia non inclúen desemprego

Fonte: Delegación do Goberno en Galicia

Distribución de recadación por réximes. Galicia. 2004

Cadro 11.12

Pagos por prestacións da Seguridade Social. Por provincias. Galicia. 2000-2004

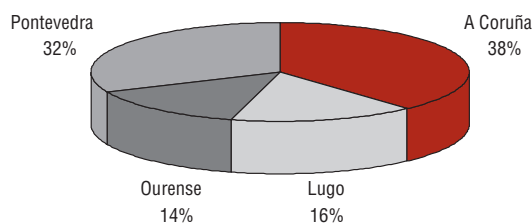
	Pensións					Subsidios					Total				
	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004
A Coruña	1.490,67	1.560,43	1.657,60	1.745,79	1.855,92	92,65	95,04	116,71	127,64	119,03	1.583,32	1.655,47	1.774,31	1.873,43	1.974,95
Lugo	654,90	674,79	710,92	737,93	772,84	30,73	29,97	31,62	33,13	35,84	685,63	704,76	742,54	771,06	808,68
Ourense	583,75	601,72	632,26	657,75	689,08	25,75	26,37	26,82	30,28	31,58	609,50	628,08	659,08	688,03	720,66
Pontevedra	1.213,05	1.267,64	1.358,00	1.438,81	1.538,96	96,01	100,96	106,28	118,09	121,95	1.309,05	1.368,59	1.464,28	1.556,90	1.660,91
Galicia	3.942,37	4.104,57	4.358,80	4.580,28	4.856,80	245,13	252,33	281,43	309,14	308,40	4.187,50	4.356,91	4.640,23	4.889,42	5.165,20

Elaboración propia

Datos económicos en millóns de euros

Fonte: Subdirección General de Seguimiento Presupuestario de la Seguridad Social.

Distribución dos pagos en 2004

Cadro 11.13

Pagos por prestacións da Seguridade Social. Por réximes. Galicia. 2002-2004

	A Coruña			Lugo			Ourense			Pontevedra			Total		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Réxime Xeral	911,94	999,65	1.061,35	250,38	267,62	287,43	286,70	307,43	328,67	709,78	772,44	835,66	2.158,80	2.347,14	2.513,11
Réxime Especial Autónomos	142,31	154,74	169,35	55,28	58,83	63,45	55,82	60,26	66,02	102,14	111,28	122,61	355,55	385,11	421,43
Réxime Especial Agrario	372,22	376,82	383,87	352,86	357,46	366,03	251,90	252,49	255,19	259,38	262,76	267,81	1.236,36	1.249,53	1.272,90
Réxime Especial do Mar	132,47	138,15	148,47	18,31	19,25	21,16	0,00	0,00	0,00	226,96	239,19	257,69	377,74	396,59	427,32
Réxime Especial Minería do Carbón	6,60	6,78	7,13	5,26	5,51	5,88	2,98	3,29	3,52	2,86	3,06	3,31	17,70	18,64	19,84
Réxime Especial Empregados do Fogar	30,21	31,73	33,13	12,06	12,46	12,92	11,25	11,81	12,52	27,03	28,01	29,00	80,55	84,01	87,57
Accidentes de traballo e enfermidades profesionais	50,22	53,08	57,66	17,07	17,80	19,14	16,05	17,25	18,53	46,03	49,38	53,36	129,37	137,51	148,69
Non contributivas	128,32	112,48	113,37	31,31	32,13	32,65	34,38	35,50	36,21	90,13	90,78	91,44	284,14	270,89	273,67
Total	1.774,30	1.873,43	1.974,33	745,53	771,06	808,66	659,08	688,03	720,66	1.464,31	1.556,90	1.660,88	4.643,22	4.889,42	5.164,53

Elaboración propia

En millóns de euros

Fonte: Subdirección General de Seguimiento Presupuestario de la Seguridad Social

11.3. Análise dos datos sobre as pensións do sistema

11.3.1. Pensións de xubilación

O risco de vellez que dá orixe á pensión de xubilación pode concibirse de dous modos diferentes. Por un lado, a pensión pode presentarse como unha contraprestación aos servizos prestados por unha persoa ao longo da súa vida –pensión de vellez–. Desde un segundo punto de vista, o traballador ao chegar a certa idade é considerado como un inválido, as enfermidades da idade e a súa repercusión no rendemento profesional determina unha pensión de “retiro”. Configuraríase, en ambos casos, como un dereito de crédito a través do que paliar, mediante unha renda substitutiva, a perda da renda profesional.

Estas dúas concepcións non conducen sempre ás mesmas consecuencias. A idade da percepción da pensión dependerá, no primeiro caso, sobre todo, de consideracións económicas, mentres que no segundo, virá dada pola situación de invalidez que se presume. Sen embargo, na práctica, ambas as dúas aproxímanse, xa que as esixencias económicas obrigan a miúdo a atrasar o dereito á pensión que se fai coincidir coa época que a invalidez poida presumirse de feito para a maior parte dos traballadores.

Esta pensión presenta desde o punto de vista da Seguridade Social importantes problemas nos seus aspectos técnicos: a idade previsible, a determinación da contía da prestación –cálculo da base reguladora–, a compatibilidade pensión–traballo e a imprescritibilidade do dereito ao recoñecemento da pensión.

Actualmente en España os requisitos para o acceso á pensión de xubilación son: ter cumprida a idade regulamentaria e ter cuberto un período mínimo de carencia.

A idade prevista legalmente é a de 65 anos, se ben existe transitoriamente, a posibilidade de xubilarse anticipadamente a partir dos 60 anos con coeficientes redutores, para os traballadores que tiveran a condición de mutualistas nalgunha mutualidade laboral de traballo por conta allea antes do 1 de xaneiro de 1967, sempre que se atopen en alta ou asimilada á alta. O Real decreto lei 16/2001 de 27 de decembro, de medidas para o establecemento dun sistema de xubilación gradual e flexible, que normativiza neste eido o previsto no acordo “para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social” do 9 de abril de 2001 engade un novo suposto de xubilación anticipada, a partir dos 61 anos, de traballadores afiliados con posterioridade a 01.01.1967, que acrediten máis de 30 anos de cotización, figuren inscritos como demandantes de emprego, polo menos seis meses, e a causa do seu cese non lles fose imputable.

Excepcionalmente, en determinados supostos (reconversión industrial, xubilación parcial con contratos de relevo, xubilación especial aos 64 anos, traballos penosos, tóxicos, etc.), poderanse xubilar con antelación á idade ordinaria sen coeficientes redutores.

O Real decreto lei 16/2001 prevé a implantación de medidas desincentivadoras das xubilacións de carácter voluntario e a posta en marcha de medidas que flexibilicen a idade de xubilación, prolongando a vida activa a aqueles que voluntariamente o desexen e unha modificación da regulación da xubilación parcial, de maneira que dunha banda se posibilite a compatibilidade entre o percibo dunha pensión de xubi-

lación e o desenvolvemento de actividades laborais e por outra permita a exoneración do pago de cotizacións sociais por continxencias comúns, excepto incapacidade temporal, dos traballadores de 65 e máis anos que prolonguen a actividade laboral sempre que acrediten 35 anos efectivos de cotización e constitúa unha decisión voluntaria e libre do traballador.

O período mínimo de carencia é de quince anos de cotización, dos cales polo menos dous deberán estar abrangidos dentro dos quince inmediatamente anteriores ao momento de causar o dereito, calculándose a contía en función da porcentaxe aplicable á base reguladora (a base reguladora calcúlase de acordo co cociente que resulte de dividir por 210 as bases de cotización do interesado dos 180 meses inmediatamente anteriores ao que se produza o feito causante), a porcentaxe obtense aplicando unha escala que comeza có 50% con quince anos, aumentando un 3% por cada ano adicional comprendido entre o décimo sexto e o vixésimo quinto e un 2% a partir do vixésimo sexto ata acadar o 100% aos 35 anos, tal como se especifica no seguinte cadro:

Anos de cotización	Porcentaxe sobre a base reguladora	Anos de cotización	Porcentaxe sobre a base reguladora
Aos 15 anos	50%	Ós 26 anos	82%
Aos 16 anos	53%	Ós 27 anos	84%
Aos 17 anos	56%	Ós 28 anos	86%
Aos 18 anos	59%	Ós 29 anos	88%
Aos 19 anos	62%	Ós 30 anos	90%
Aos 20 anos	65%	Ós 31 anos	92%
Aos 21 anos	68%	Ós 32 anos	94%
Aos 22 anos	71%	Ós 33 anos	96%
Aos 23 anos	74%	Ós 34 anos	98%
Aos 24 anos	77%	Ós 35 anos	100%
Aos 25 anos	80%		

O citado Real decreto lei 16/2001 establece que cando se acceda á pensión de xubilación a unha idade superior aos 65 anos a porcentaxe aplicable á respectiva base reguladora será a resultante de sumar ao 100 por 100, un 2 por 100 adicional por cada ano completo cotizado a partir dos 65 anos, sempre que en dito momento o interesado tivera acreditados 35 anos de cotización. Noutro caso, a porcentaxe adicional indicada aplicarase, cumpridos os 65 anos, desde a data na que acreditase dito período de cotización.

As pensións de xubilación da Seguridade Social constitúen as máis importantes desde o punto de vista numérico e tamén en contía económica.

Na Comunidade Autónoma Galega (cadro 11.14) hai, en 2004, 428.300 pensións de xubilación –1.800 menos que en 2003– e constitúe o primeiro ano en que baixa o número de pensionistas. Representan o 9,27% das 4.619.600 existentes en España.

Do exame dos datos do cadro 11.14 e dos datos de informes de pasados anos pódese observar o incremento importantísimo do número das devanditas prestacións entre os anos 1997 e 1998, tanto na comunidade autónoma, como no total español, que é debido na súa maioría á conversión das pensións de incapacidade permanente dos beneficiarios de 65 ou máis anos en pensións de xubilación, mentres que os aumentos interanuais de 1999, 2000, 2001 e 2002 son máis cativos e consecuencia do aumento natural do número das pensións. Incluso nos cinco últimos anos baixan lixeiramente o número de pensións de xubilación na provincia de Ourense e no 2002 e 2003 tamén na provincia de Lugo. No ano 2003 iguálase o número con respecto ao ano precedente e como dicíamos anteriormente en 2004

■ Cadro 11.14

Pensións de xubilación. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-2004 ⁽¹⁾

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	101,6	55,6	54,9	57,8	269,9	2.803,8
	Promedio	282,09	251,62	248,92	279,69	268,61	308,07
1997	Nº	124,8	62,6	60,7	77,0	325,1	3.502,5
	Promedio	419,60	364,01	355,15	414,34	395,42	478,28
1998	Nº	147,8	83,0	74,8	111,0	416,6	4.400,9
	Promedio	433,53	374,40	365,07	427,70	407,99	496,15
1999	Nº	149,9	83,4	74,6	112,9	420,8	4.450,2
	Promedio	441,64	381,43	371,72	435,51	415,55	505,51
2000	Nº	151,7	83,5	74,3	114,6	424,1	4.493,4
	Promedio	469,47	402,42	391,97	463,46	441,17	538,68
2001	Nº	153,6	83,6	74,3	116,6	428,2	4.545,6
	Promedio	507,4	434,0	421,9	503,2	477,2	584,5
2002	Nº	154,7	83,4	73,9	118,2	430,1	4.575,3
	Promedio	531,2	455,0	441,2	531,0	501,8	615,1
2003	Nº	155,0	82,6	73,2	119,2	430,1	4.603,4
	Promedio	553,7	472,1	457,5	555,5	522,3	643,0
2004	Nº	154,9	81,4	72,3	119,7	428,3	4.619,6
	Promedio	587,3	499,0	482,4	589,1	553,4	681,6

Elaboración propia

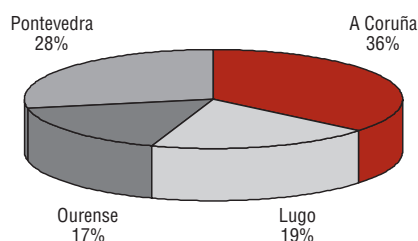
Números en miles redondeados. Medias anuais

Promedio, en euros, a decembro de cada ano

(1) A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

Pensiones de xubilación en 2004

por primeira vez diminúen no conxunto da Comunidade Autónoma, circunstancia que se produce en todas as provincias excepto Pontevedra en que se incrementa en 500 pensións.

Como sinalabamos en informes anteriores, a estrutura da poboación das provincias de Lugo e Ourense, onde cun 25,40% da poboación da comunidade autónoma se concentra en 2004 preto dun 37,15% dos pensionistas de xubilación, constitúe un trazo fundamental e xoga un importante papel na elevada porcentaxe de Galicia sobre o total nacional. Destacan, doutra banda, en sentido contrario, o número relativamente escaso, 119.700, de pensións de xubilación da Seguridade Social en Pontevedra, se ben e como se pode observar, debido ao transvase de pensionistas de invalidez permanente de máis de 65 anos, en 1998, aumentan en 34.000 –case un 50% dos 77.000 existentes en 1997–.

A media en 2004 das pensións galegas de xubilación situouse en 553,4 euros ao mes, subindo 31,1 euros con respecto ao pasado ano, mentres que a media estatal sube, en 2004, preto de 38,6 euros, situándose en 681,6 euros –128,20 por riba da media galega–.

As provincias de Lugo e Ourense, polo importante número de pensións de xubilación do Réxime Agrario, aparecen ambas as dúas con máis de 180 euros de diferenza con respecto á media estatal.

11.3.2. Pensións de invalidez permanente

Nas orixes da institucionalización do seguro de invalidez, a finais do pasado século, este foi concibido como unha vellez prematura, dando orixe a unha renda vitalicia que supoñía en realidade unha liquidación anticipada da pensión de vellez. A evolución posterior permitiu definir a invalidez cunha noción distinta á de xubilación na que cada vez con maior énfase vaise poñendo o acento nas medidas encamiñadas á rehabilitación e recuperación do traballador.

A invalidez, desde o punto de vista de prestación contributiva, defínese pola súa relación co exercicio dunha actividade profesional, ben como unha incapacidade para exercer unha profesión determinada –incapacidade permanente total para a profesión habitual– podendo neste caso dedicarse a outra distinta, ou ben como unha incapacidade xeral para a obtención de calquera tipo de ingresos –incapacidade permanente absoluta–, que lle inhabilita por completo para toda profesión ou oficio.

A invalidez tamén pode orixinar unha incapacidade parcial para a profesión habitual, que no sistema español de Seguridade Social é aquela que sen acadar o grado de total, ocasiona ao traballador unha diminución do 33% no seu rendemento normal para dita profesión, sen impedirlle a realización das tarefas fundamentais desta.

A Seguridade Social española prevé tamén unha incapacidade absoluta agravada, que constitúe a gran invalidez, para aqueles traballadores incapacitados absolutos que, como consecuencia de perdas anatómicas ou funcionais, necesitan a asistencia doutra persoa para realizar os actos máis esenciais da vida, tales como vestirse, desprazarse, xantar ou análogos.

O acordo sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social e a Lei 24/1997 establecen a regulación da invalidez absoluta e gran invalidez nos termos actuais, se ben introducen determinadas medidas que confiren unha maior transparencia e seguridade xurídica no recoñecemento e graduación das incapacidades permanentes (total e parcial) efectuadas de acordo a un listado que se aprobo regulamentariamente e a un réxime de incompatibilidades co traballo, pasando a denominarse e equipararse, a partir dos 65 anos, a pensión por incapacidade permanente á pensión de xubilación. Non obstante, o “acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social” prevé a eliminación do tope de 65 anos para acceder á declaración de incapacidade permanente cando esta se derixe de accidente de traballo ou enfermidade profesional.

As pensións de incapacidade experimentan pequenas subidas no seu número ata 1997 –ver informes anteriores e o cadro I I.15–, en que baixan en moi escasa medida en relación ao ano precedente. As pensións de incapacidade permanente sofren en 1998 unha drástica diminución polo feito de que a partir de novembro de 1997 os beneficiarios das pensións de incapacidade permanente de 65 anos ou máis pasen a ter a condición de xubilados. A baixada é de tal xeito que das 146.500 existentes en 1997 en toda Galicia quedan só 59.200; en 1998 dita diminución é maior porcentualmente en Galicia –o 59,59%– que no total estatal o –50,54%–. En 2004 o número das pensións de invalidez aumentan en 2.000 na comunidade autónoma. As 61.000 pensións de incapacidade permanente existentes en Galicia pasan a representar un 8,90% respecto do total de pensións.

O mesmo que ocorre coas pensións de xubilación, a proporción de pensións de invalidez en Galicia, en relación co total destas en España, era tradicionalmente moito maior que a da poboación. Sen embargo, despois de 1998 queda establecida nun 7,36%, fronte ao 9% do ano anterior; o que sen dúbida pon de manifesto o elevado número de incapacitados permanentes de 65 anos ou máis existentes en Galicia, que engrosan xa a partir de 1998 o número de pensionistas de xubilación. En 2004 aumentan moi lixeiramente nas provincias de Lugo e Ourense e en maior medida nas da Coruña e Pontevedra. No cómputo da comunidade autónoma sube en 2.000 pensións, aumentando en pequena contía no conxunto de España o número de pensionistas de incapacidade. A contía media da prestación de invalidez permanente en Galicia, é de 589 euros mes, subindo con respecto a 2003 en 30 euros, pero inferior en máis de 105 euros á media estatal, sendo significativamente baixas ás correspondentes ás provincias de Lugo e Ourense.

Pensiones de invalidez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-2004 ⁽¹⁾

■ Cadro 11.15

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	36,3	32,8	23,2	54,7	147,0	1.567,9
	Promedio	251,10	226,82	229,24	240,22	238,21	284,33
1997	Nº	39,6	31,2	22,1	53,6	146,5	1.626,6
	Promedio	432,98	337,76	353,46	378,47	385,22	471,29
1998	Nº	19,5	10,9	7,7	21,1	59,2	804,5
	Promedio	456,19	355,08	372,07	396,08	407,74	492,94
1999	Nº	19,9	10,3	7,7	20,5	58,4	798,0
	Promedio	465,36	362,06	379,48	409,84	415,85	502,46
2000	Nº	20,5	9,8	7,9	19,9	58,0	792,6
	Promedio	498,95	397,78	415,22	452,67	455,04	542,59
2001	Nº	21,0	9,4	8,0	19,4	57,7	788,6
	Promedio	543,67	441,95	459,02	497,41	500,37	593,18
2002	Nº	21,5	8,9	8,1	19,2	57,8	787,4
	Promedio	574,92	473,36	491,83	530,84	533,22	628,66
2003	Nº	22,4	8,8	8,4	19,3	59,0	796,7
	Promedio	598,17	499,89	517,47	558,14	558,99	658,71
2004	Nº	23,3	8,9	8,7	20,1	61,0	815,1
	Promedio	625,07	533,42	545,79	589,82	589,00	694,14

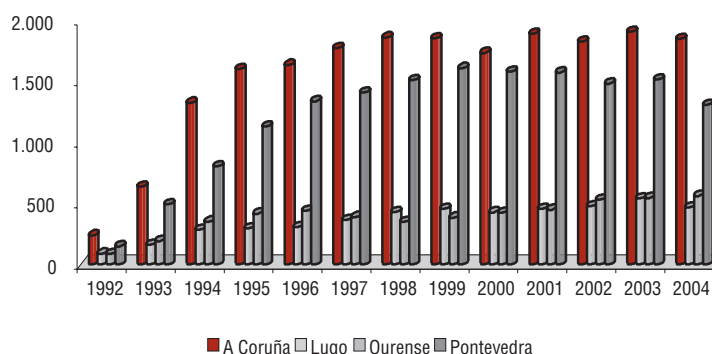
Elaboración propia

Números en miles redondeados. Medias anuais

Promedio, en euros, a decembro de cada ano

(1) A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

O cadro 11.16 proporciónanos información sobre a distribución do número de pensións de invalidez segundo os grados de incapacidade. De acordo con estes datos o volume maior de pensionistas de invalidez en Galicia son os incapacitados totais: 36.909, que representan o 61,51% do total de inválidos galegos, e o 8,52% dos incapacitados totais españois, unha cifra maior en máis de dous puntos que a que correspondería a proporción da poboación, aínda así moito máis baixa que a dos anos precedentes a 1998 en que en virtude do importantísimo transvase de incapacitados permanentes con 65 ou máis anos a xubilados operada en dito ano, corríxe en parte a enorme desproporción de anos anteriores.

Pensiones de invalidez en vigor segundo grao de incapacidade. Por provincias. Galicia/España. 1997-2004

■ Cadro 11.16

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Gran invalidez						
1997	993	675	487	984	3.138	34.478
1998	707	332	249	574	1.861	22.667
1999	734	340	256	579	1.909	23.147
2000	747	346	277	590	1.960	23.925
2001	760	341	283	589	1.973	24.724
2002	790	341	294	630	2.055	25.399
2003	828	330	300	658	2.117	26.436
2004	878	335	307	685	2.205	27.847
Invalidez absoluta						
1997	13.160	9.014	6.768	22.834	51.777	836.473
1998	7.453	3.440	2.809	8.523	22.225	368.411
1999	7.573	3.266	2.785	8.270	21.894	360.188
2000	7.655	3.077	2.852	7.963	21.547	353.756
2001	7.788	2.991	2.928	7.701	21.408	349.322
2002	7.908	2.900	3.059	7.407	21.274	345.974
2003	8.070	2.906	3.191	7.269	21.436	346.707
2004	8.197	2.960	3.219	7.333	21.709	351.597
Invalidez total						
1997	24.963	21.330	14.707	29.377	90.377	740.379
1998	11.139	7.058	4.637	11.869	34.703	408.612
1999	11.421	6.700	4.617	11.510	34.248	410.376
2000	11.961	6.369	4.680	11.215	34.226	411.131
2001	12.370	6.012	4.727	10.984	34.091	411.249
2002	12.752	5.674	4.757	11.041	34.224	413.126
2003	13.427	5.550	4.933	11.347	35.257	421.043
2004	14.190	5.540	5.130	12.049	36.909	433.405
Invalidez parcial						
1997	446	167	174	415	1.202	15.252
1998	156	49	54	137	396	4.860
1999	135	44	48	122	349	4.307
2000	117	38	42	109	306	3.806
2001	102	30	33	101	266	3.323
2002	87	23	24	85	219	2.888
2003	76	17	22	75	189	2.531
2004	69	14	19	66	168	2.248

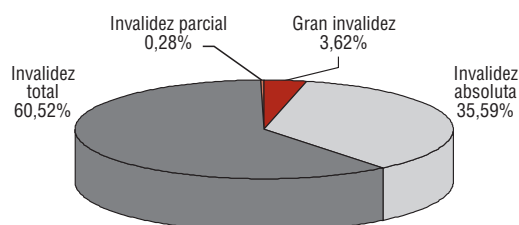
Elaboración propia

Medias anuais en miles

A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

Pensiones de invalidez en Galicia en 2004

11.3.3. Pensións de viuvez

Integrada dentro do que tradicionalmente se considera como seguro por falecemento ou prestacións por morte e supervivencia, a pensión de viuvez ten como finalidade reparar o dano causado pola desaparición dun dos cónxuxes, e a ela ten dereito o supervivente, nos seguintes termos: se o falecido se atopase no momento do óbito en alta ou situación asimilada á alta, en caso de morte por enfermidade común deberá completar un período mínimo de cotización de cincocentos días, dentro dos cinco anos anteriores ao falecemento, non esixíndose ningún período en caso de accidente, sexa ou non laboral, ou enfermidade profesional. Se o falecido non estivera de alta ou situación asimilada á alta poderán causar dereito a pensión sempre que se acredite un período mínimo de cotización de quince anos (reforma da Lei 24/1997).

No suposto de separación ou divorcio, o dereito á pensión de viuvez corresponderá a quen sexa ou fora cónxuxe lexítimo, e aos separados ou divorciados que non contraeran novas nupcias, en contía proporcional ao tempo vivido co cónxuxe falecido, con independencia das causas que determinaran a separación ou o divorcio. É compatible con calquera renda de traballo do beneficiario e coa pensión de xubilación ou incapacidade permanente a que o mesmo tivera dereito.

A Lei 24/1997, do 15 de xullo, sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social estableceu modificacións normativas nas prestacións de viuvez, co incremento da súa contía atendendo ao nivel de renda e cargas familiares, centrándose, prioritariamente, nas pensións mínimas daqueles que teñan menos de 60 anos, para equiparar a súa contía coas pensións mínimas que o sistema outorga aos viúvos/as maiores de 60 anos, o que se realizou gradualmente tendo plena aplicación no ano 2000. O “acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social” do 9 de abril de 2001 contempla a previsión do incremento da porcentaxe a aplicar sobre a base reguladora do 45% dese momento ata o 52% na actualidade e o 70% no caso de viúvos/as con cargas familiares e un novo marco de compatibilidades permitindo nalgúns casos manter a pensión aínda que o pensionista contraia novas nupcias.

Continúa en 2004 a tendencia no aumento de pensións de viuvez en Galicia (cadro 11.17), aumento que se cifra en 2.400 novos pensionistas viúvos ou viúvas máis que o ano anterior.

As 170.300 pensións de viuvez en Galicia representan un 7,97% do total español, destacando con respecto ao total da poboación, as cifras de Lugo e Ourense cunha maior porcentaxe sobre o total da poboación provincial que as da Coruña e Pontevedra.

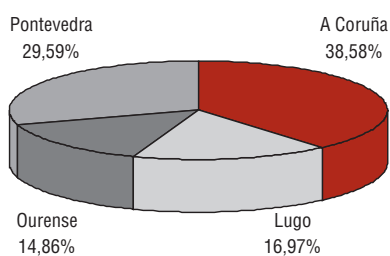
Como sinalabamos en informes anteriores, a media da contía económica das pensións de viuvez nas provincias galegas –379,5 euros– é inferior á do conxunto de España, nun proceso, ademais, no que a diferenza a favor da media nacional vaise acrecentando ano tras ano, pasando, como pode observarse no citado cadro 11.17, dos 26,69 euros menos en 1990 a 74,3 en 2004.

Tendo en conta a baixa dotación destas pensións –o 52% da base reguladora (excepto viúvos/as con cargas familiares) ou o mínimo legal– e mesmo a posibilidade de reparto en caso de haber ex cónxuxes superviventes, a diferenza da contía en máis dun 16,37% reviste, se cabe, maior importancia. Como no resto das pensións, as diferenzas das medias de Lugo e Ourense, con respecto ao total español, son aínda maiores.

Pensións de viuvez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-2004
■ Cadro 11.17

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	44,8	21,6	18,4	34,6	119,5	1.541,0
	Promedio	175,80	137,43	138,96	171,94	162,07	188,76
1997	Nº	57,1	26,3	23,0	44,0	150,4	1.897,5
	Promedio	271,07	209,26	214,72	266,10	250,20	297,63
1998	Nº	58,4	26,8	23,6	45,0	153,8	1.936,7
	Promedio	278,54	215,35	221,12	273,88	257,36	307,09
1999	Nº	59,7	27,3	24,0	45,9	156,9	1.973,3
	Promedio	283,85	219,45	225,26	278,92	262,22	312,91
2000	Nº	61,1	27,7	24,3	47,0	160,1	2.009,6
	Promedio	300,94	232,86	239,08	295,64	277,84	332,91
2001	Nº	62,3	28,0	24,6	47,9	162,8	2.042,4
	Promedio	329,6	255,7	262,4	323,4	305,0	364,9
2002	Nº	63,4	28,3	24,8	48,7	165,2	2.073,3
	Promedio	355,4	277,7	283,2	349,2	329,4	393,8
2003	Nº	64,5	28,7	25,1	49,6	167,9	2.106,2
	Promedio	387,5	305,8	308,7	380,9	359,8	429,7
2004	Nº	65,7	28,9	25,3	50,4	170,3	2.136,3
	Promedio	408,9	321,9	325,7	401,3	379,5	453,8

Elaboración propia
 Números en miles. Medias anuais
 Promedio, en euros, a decembro de cada ano
 Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

Pensións de viuvez en 2004

11.3.4. Pensións de orfandade

A pensión de orfandade que deriva do falecemento do causante, ten por finalidade a obtención dunha prestación por cada un dos fillos, calquera que sexa a natureza legal da súa filiación, que sexan menores de certa idade ou estean incapacitados para todo traballo, sempre que no seu caso teña cuberto o período mínimo de cotización esixido para ter dereito á pensión de viuvez.

A incapacidade para o traballo debe ser permanente e absoluta, que inhabilite para toda profesión ou oficio.

Tamén terán dereito á pensión de orfandade, nas mesmas condicións, os fillos adoptivos do causante, sempre que a adopción tivera lugar con dous anos de antelación.

Así mesmo, terán dereito os fillos que o cónxuxe supervivente levara ao matrimonio sempre que se celebre con dous anos de antelación, se comprobe que convivían co causante e ás súas expensas e que non teñan dereito a outra pensión da Seguridade Social, nin queden familiares con obriga e posibilidades de prestarlles alimentos, segundo a lexislación civil.

A Lei 24/1997, do 15 de xullo, sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social que desenvolve o Pacto de Toledo ampliou o límite de idade para o percibo das pensións de orfandade, calquera que sexa a natureza legal da filiación, desde os 18 aos 21 anos, e no suposto de que non sobrevivira ningún dos pais, o límite será aos 23 anos, tendo aplicación dende 1999. O “acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social” contempla a elevación de novo do límite, fixándoo en 22 anos con carácter xeral e en 24 para a orfandade absoluta a partir de 2002.

Durante 2004 produciuse en Galicia (cadro 11.18) unha diminución de 419 pensións de orfandade, diminución que ten lugar nas catro provincias. Os 20.448 orfos acollidos ao sistema da Seguridade Social no país galego representan o 7,75% do total estatal, dos cales o 40,87% son da Coruña, o 33,99% de Pontevedra, o 13,07% de Lugo e o 12,07% de Ourense.

O importe medio da contía da pensión experimenta un moderado aumento, tanto en Galicia como no total español, sendo a da Comunidade Autónoma Galega lixeiramente inferior á media estatal, cunha diferenza, a favor do total do Estado, no ano 2004 de 11,54 euros mensuais.

11.3.5. Pensións en favor de familiares

O aseguramento derivado da morte pode chegar ademais de ao cónxuxe e aos fillos a outros parentes consanguíneos do causante –avós, pais, irmáns e netos– que reúnan certos requisitos, entre eles, ineludiblemente, a convivencia co causante dous anos antes do falecemento, non ter dereito a outra pensión e carecer de medios de subsistencia e de familiares obrigados a dar alimentos.

En 2004, segundo o cadro 11.19, diminúen en 3 o número de pensións en relación co ano anterior; para acadar os 5.170 pensionistas galegos que representan o 12,76% do total do conxunto nacional.

■ Cadro 11.18

Pensións de orfandade. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-2004

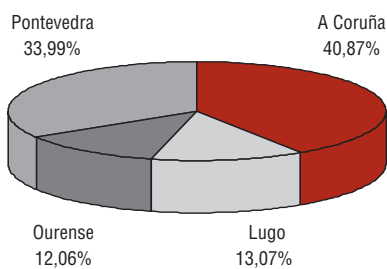
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	5.448	1.564	1.561	4.707	13.280	163.653
	Promedio	154,31	138,21	137,60	155,83	150,99	157,84
1997	Nº	6.986	2.163	1.942	5.829	16.920	212.146
	Promedio	177,23	164,13	171,66	173,75	173,72	181,37
1998	Nº	7.559	2.363	2.127	6.369	18.418	231.733
	Promedio	181,52	167,37	174,46	176,58	177,18	186,05
1999	Nº	7.593	2.373	2.134	6.389	18.489	232.625
	Promedio	184,76	170,30	177,76	179,61	180,32	189,45
2000	Nº	8.391	2.627	2.341	7.118	20.477	260.684
	Promedio	196,18	180,54	187,83	189,29	190,83	200,26
2001	Nº	8.188	2.539	2.318	6.938	19.983	254.962
	Promedio	216,05	197,53	205,52	205,65	208,86	219,17
2002	Nº	8.723	2.734	2.474	7.349	21.280	272.885
	Promedio	227,60	207,54	214,70	217,31	219,97	230,92
2003	Nº	8.533	2.719	2.468	7.147	20.867	268.559
	Promedio	242,42	220,44	228,24	230,01	233,63	245,47
2004	Nº	8.358	2.673	2.467	6.950	20.448	263.883
	Promedio	261,69	241,35	246,65	247,29	252,32	263,86

Elaboración propia

Datos do nº de pensións en euros, a decembro de cada ano

Fonte: INSS

Pensións de orfandade en 2004

■ Cadro 11.19

Pensións en favor de familiares. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-2004

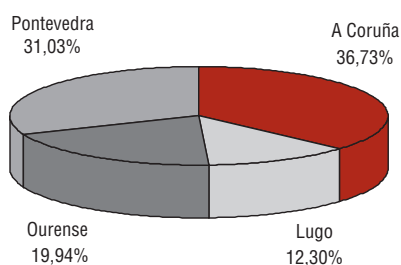
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	977	193	462	1.110	2.742	26.484
	Promedio	188,74	189,47	171,65	175,81	180,68	190,59
1997	Nº	1.658	502	869	1.706	4.735	45.988
	Promedio	222,21	198,29	218,83	217,33	217,30	217,62
1998	Nº	1.659	502	898	1.646	4.705	45.460
	Promedio	230,87	205,90	221,74	224,36	224,18	225,49
1999	Nº	1.669	503	905	1.643	4.720	45.270
	Promedio	234,38	210,31	226,06	228,39	228,13	229,75
2000	Nº	1.779	550	959	1.654	4.942	44.156
	Promedio	249,33	227,68	242,95	242,53	243,40	248,61
2001	Nº	1.816	556	966	1.607	4.945	42.977
	Promedio	270,75	255,53	264,16	262,53	265,08	274,29
2002	Nº	1.842	587	1.003	1.638	5.070	42.112
	Promedio	291,11	268,13	278,12	281,72	282,84	296,57
2003	Nº	1.886	618	1.022	1.647	5.173	41.576
	Promedio	313,75	285,70	301,94	302,73	304,56	323,14
2004	Nº	1.899	636	1.031	1.604	5.170	40.502
	Promedio	335,45	304,62	321,29	325,08	325,61	345,88

Elaboración propia

Datos do nº de pensións en euros, a decembro de cada ano

Fonte: INSS

Pensións en favor de familiares en 2004

O dato máis salientable da análise provincial é o elevado número de pensionistas da provincia de Ourense, sobre todo, se a comparamos con Lugo, á que case duplica. Sobe o número de pensións nas catro provincias galegas e en maior contía na provincia da Coruña.

No que se refire á contía media de pensión cabe destacar polo que atinxe ao global galego en 2004 (325,61 euros), que é lixeiramente inferior á media estatal –345,88 mensuais–, e a media na provincia de Lugo está máis de 20 euros debaixo da media galega.

11.4. Outras prestacións

A Lei 42/1994, do 30 de decembro, de medidas fiscais, administrativas e de orde social crea unha nova figura entre as prestacións da Seguridade Social: a incapacidade temporal, que vén a substituír á incapacidade laboral transitoria (ILT) e á invalidez provisional. A incapacidade temporal ten unha duración de doce meses, prorrogables por outros seis. Así mesmo, a citada lei desvincula da incapacidade temporal a continxencia de maternidade, que adquire categoría de prestación autónoma con dereito a unha cobertura do 100% da base reguladora.

Examinaremos dentro deste apartado os datos de incapacidade temporal e maternidade, obtidos do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais no que se refire aos procesos de incapacidade e da información das memorias da Delegación do Goberno en Galicia nos aspectos económicos das prestacións de incapacidade temporal e maternidade.

11.4.1. Prestacións de incapacidade temporal

Existían, a decembro de 2004 –cadro 11.20– 23.143 traballadores en proceso de Incapacidade Temporal dos que o número maior correspondían a provincia de Pontevedra: 8.870 e o inferior á de Ourense: 2.512, o importe total da prestación de incapacidade temporal no ano 2004 e de algo máis de 186 millóns de euros –ver cadro 11.21–, aumentando en preto de 23 millóns ao importe con respecto o ano anterior. A contía maior corresponde tamén a provincia de Pontevedra: 77,24 millóns e a máis cativa a Ourense: 19,3 millóns de euros.

11.4.2. Prestacións de maternidade

Considéranse situacións protexidas a maternidade, a adopción e o acollemento pre-adoptivo ou permanente, durante os períodos de descanso que se aproveiten por ditas situacións. A prestación consiste nun subsidio en función da base reguladora que, no caso da maternidade, é de 16 semanas de duración, ampliables por parto múltiple en dúas semanas máis por cada fillo. Nos supostos de adopción e acollemento, tanto preadoptivo como permanente, de menores de ata seis anos, a suspensión terá unha duración de 16 semanas, ampliables no suposto de adopción ou acollemento múltiple en dúas semanas por fillo; esténdese o suposto a maiores discapacitados ou minusválidos con especiais dificultades de inserción.

O acordo “para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social” prevé a aprobación dunha bonificación do 100% da contribución empresarial á segu-

Procesos de Incapacidade Temporal a 31.12.2004. Galicia

■ Cadro 11.20

	R. Xeral	Autónomos	Agrario	E. fogar	Min. de carbón	Total
A Coruña	5.760	1.404	1.097	315	1	8.577
Lugo	1.534	531	970	149	0	3.184
Ourense	1.608	519	269	116	0	2.512
Pontevedra	6.535	1.361	681	293	0	8.870
Galicia	15.437	3.815	3.017	873	1	23.143

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

Importe anual de prestacións por incapacidade temporal. Galicia. 1999 -2004

■ Cadro 11.21

	Importe					
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
A Coruña	52,48	47,11	49,02	51,38	58,60	68,28
Lugo	17,90	16,85	16,80	17,27	18,20	21,72
Ourense	15,55	13,54	14,98	14,45	16,85	19,13
Pontevedra	56,78	56,01	61,24	63,10	69,71	77,24
Galicia	142,71	133,51	142,05	146,20	163,35	186,37

Elaboración propia.

Importe en millóns de euros.

(1) Agás ISM. Contempla en 1999 os beneficios de invalidez provisional que residualmente manteñen a prestación ata a súa finalización

Fonte: Delegación do Goberno en Galicia

Importe anual de prestacións por maternidade. Galicia. 1999 -2004

■ Cadro 11.22

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
A Coruña	10,79	12,74	15,73	15,10	19,59	20,37
Lugo	2,25	2,98	3,08	3,66	3,96	4,21
Ourense	2,08	2,73	3,09	3,33	4,05	4,10
Pontevedra	9,23	10,67	12,58	13,09	17,58	17,78
Galicia	24,36	29,12	34,48	35,18	45,18	46,46

Elaboración propia.

Datos a 31 de decembro.

Datos en millóns de euros, total reximes

Fonte: Delegación do Goberno en Galicia

ridade social por continxencias comúns por período máximo dun ano cando se produza a reincorporación ao posto de traballo da muller nos supostos de suspensión do contrato de traballo por maternidade.

No cadro 11.22 ofrécese os datos correspondentes ao importe anual en concepto de maternidade en Galicia, que representa, en 2004, 46,46 millóns de euros dos que o 43,84% abóanse na provincia da Coruña.

11.4.3. Prestacións familiares por fillo a cargo

A prestación familiar por fillo a cargo experimenta, a partir de 1991, unha importante transformación, perdendo o seu carácter de prestación exclusiva da Seguridade Social e pasando a ter carácter universal. O Real decreto lei 1/2000, do 14 de xaneiro, actualizou a contía das prestacións por fillos menores de 18 anos non minusválidos e por fillos tamén menores minusválidos nun grao igual ou superior ao 33%, establecendo a súa vez dúas novas prestacións de pago único: a primeira, é dirixida aos casos de nacemento do terceiro ou posterior fillo e a segunda, para supostos de parto múltiple, segundo coa seguinte táboa:

Nº de fillos nados	Nº de veces importe mensual salario mínimo
2	Catro
3	Oito
4 e máis	Doce

As prestacións periódicas consisten no ano 2004:

Fillos menores de 18 anos non minusválidos: unha asignación económica de 291 euros anuais (24,25 mensuais) debendo neste caso acreditar ingresos inferiores ao límite establecido: 8.264,28 euros anuais, máis un 15% por cada fillo a cargo a partir do segundo.

Asignación por fillo menor de 18 anos, que ademais está afectado por unha minusvalía en grao igual ou superior ao 33%: 581,64 euros anuais (48,47 mensuais).

Asignación por fillo con 18 ou máis anos afectado por unha minusvalía en grao igual ou superior ao 65%: 3.217,08 euros anuais (268,09 mensuais).

Asignación por fillo con 18 ou máis anos afectado por unha minusvalía en grao igual ou superior ao 75% e que precise o concurso doutra persoa para realizar os actos vitais máis elementais como vestir, desprazar, comer ou semellantes: 4.825,68 euros anuais (402,14 mensuais).

Nos cadros 11.23 e 11.24 recóllense a media anual do número de beneficiarios e causantes da prestación en 1993 e de 2001 a 2004, distinguindo a modalidade contributiva, ou de beneficiario que ten dereito con cargo á súa relación coa Seguridade Social, e non contributiva ou universal, xerada a favor do que non ten dereito pola súa vinculación á Seguridade Social.

En 2004, hai en Galicia (cadro 11.24) 44.978 fillos na modalidade contributiva con dereito a dita prestación, que corresponden (cadro 11.23) a 32.972 familias, 1,36 fillos por familia. Na non contributiva, o número de fillos con dereito a subsidio é de 17.309, que corresponden a 12.918 familiares beneficiarios. Como pode apreciarse, en 2004, continúa a tendencia decrecente, tanto dos causantes como de familias beneficiarias das prestacións contributivas aínda que non na non contributiva que tanto en causantes como en beneficiarios experimenta unha lixeira subida con respecto ao ano anterior. Da análise provincial, infírese que é a provincia de Pontevedra onde existe maior número de causantes e beneficiarios na modalidade contributiva, 17.058 e 12.009, respectivamente, en 2004, e ocupa o último lugar Ourense, tanto no número de causantes como de beneficiarios.

■ Cadro 11.23

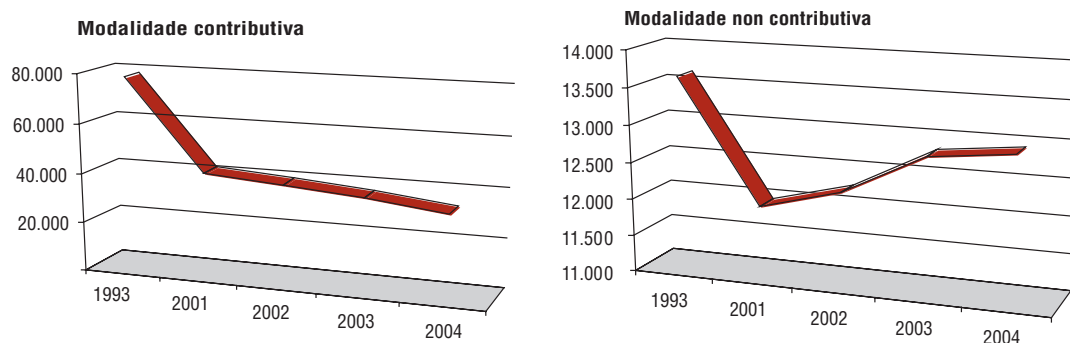
Beneficiarios de prestacións familiares por fillo a cargo. Por provincias.
Galicia/España. 1993 e 2001-2004

	Modalidade contributiva					Modalidade non contributiva					Total				
	1993	2001	2002	2003	2004	1993	2001	2002	2003	2004	1993	2001	2002	2003	2004
A Coruña	24.864	14.863	13.974	13.010	11.630	6.675	5.112	5.205	5.410	5.487	31.539	19.974	19.179	18.420	17.116
Lugo	13.306	6.423	6.094	5.705	5.135	1.282	945	1.025	1.124	1.188	14.588	7.368	7.119	6.829	6.323
Ourense	11.235	5.025	4.743	4.447	4.198	1.363	1.268	1.349	1.477	1.494	12.597	6.292	6.092	5.924	5.692
Pontevedra	28.404	15.116	14.312	13.474	12.009	4.294	4.626	4.659	4.786	4.750	32.697	19.742	18.970	18.260	16.759
Galicia	77.807	41.426	39.123	36.636	32.972	13.614	11.950	12.238	12.797	12.918	91.421	53.377	51.360	49.433	45.890
España	862.819	612.693	598.599	576.831	504.410	148.692	135.152	146.646	161.363	189.665	1.011.512	747.845	745.245	738.194	694.075

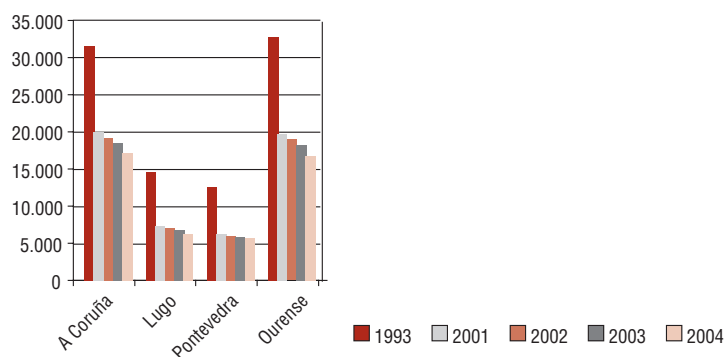
Elaboración propia

Medias anuais

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Evolución do total de prestacións familiares por fillo a cargo

■ Cadro 11.24

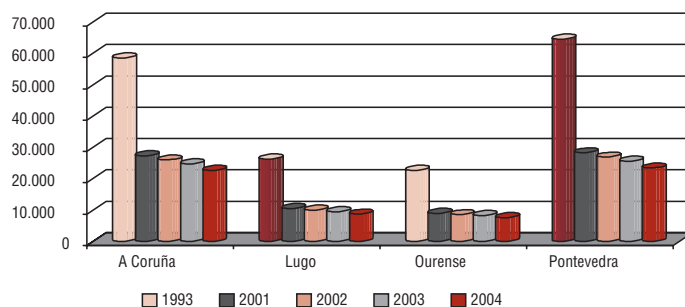
Causantes de prestacións familiares por fillo a cargo. Galicia/España. 1993 e 2001-2004

	Modalidade contributiva					Modalidade non contributiva					Total				
	1993	2001	2002	2003	2004	1993	2001	2002	2003	2004	1993	2001	2002	2003	2004
A Coruña	46.926	20.619	19.158	17.579	15.500	11.573	6.663	6.814	7.104	7.190	58.499	27.282	25.972	24.683	22.690
Lugo	24.062	9.142	8.584	7.884	6.990	2.157	1.299	1.397	1.548	1.674	26.219	10.440	9.981	9.432	8.663
Ourense	20.177	7.129	6.616	6.170	5.430	2.520	1.790	1.876	2.058	2.111	22.697	8.919	8.491	8.228	7.541
Pontevedra	56.633	22.101	20.710	19.156	17.058	7.842	6.123	6.164	6.391	6.334	64.474	28.224	26.874	25.547	23.393
Galicia	147.798	58.991	55.068	50.789	44.978	24.091	15.875	16.251	17.101	17.309	171.889	74.866	71.319	67.890	62.287
España	1.795.215	977.545	946.994	907.057	786.665	287.682	197.783	214.119	235.873	283.406	2.082.897	1.175.328	1.161.113	1.142.930	1.070.071

Medias anuais

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Evolución do total de causantes de prestacións familiares por fillo a cargo

O cadro 11.25, reflicte que en 2004 aumenta, ao igual que no conxunto estatal, o importe total das prestacións, pero diminuíndo en ambas as dúas o importe das contributivas e aumentando as non contributivas, tamén nas catro provincias galegas, supoñendo para o total da comunidade autónoma 64,01 millóns de euros que representa o 7,74% do total do Estado.

■ Cadro 11.25

Importe das prestacións familiares por fillo a cargo. Galicia/España. 2000-2004

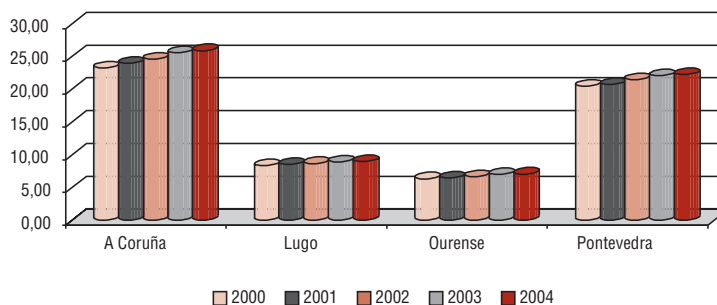
	Modalidade contributiva					Modalidade non contributiva					Total				
	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004
A Coruña	18,09	18,55	18,89	19,35	19,31	5,15	5,34	5,69	6,18	6,54	23,24	23,89	24,58	25,53	25,86
Lugo	7,39	7,48	7,53	7,65	7,66	0,92	0,99	1,10	1,21	1,29	8,31	8,47	8,63	8,86	8,94
Ourense	5,13	5,15	5,24	5,40	5,40	1,17	1,26	1,38	1,54	1,62	6,29	6,40	6,62	6,94	7,01
Pontevedra	16,37	16,29	16,65	16,90	16,89	4,08	4,39	4,76	5,13	5,31	20,45	20,67	21,42	22,02	22,20
Galicia	46,97	47,47	48,31	49,30	49,26	11,32	11,97	12,93	14,06	14,75	58,29	59,44	61,25	63,35	64,01
España	641,11	648,13	667,24	686,85	672,44	101,36	106,15	117,45	131,40	154,17	742,46	754,28	784,69	818,25	826,62

Medias anuais

Datos en millóns de euros/ano

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Evolución do importe das prestacións familiares por fillo a cargo

11.4.4. Prestacións por desemprego

A normativa española de Seguridade Social sinala que a prestación de desemprego ten por obxecto garantir a continxencia na que se atopan aqueles que, podendo e querendo traballar, perden o seu emprego ou ven reducida a súa xornada ordinaria de traballo.

O desemprego é total cando o traballador cesa con carácter temporal ou definitivo na actividade que viña desenvolvendo e vese privado conseguintemente do seu salario. O desemprego é parcial cando o traballador ve reducida temporalmente a súa xornada ordinaria de traballo, alomenos nunha terceira parte, sempre que o salario sexa obxecto de análoga redución.

A protección por desemprego estrutúrase nun nivel contributivo e noutro nivel asistencial. O nivel contributivo ten por obxecto proporcionar prestacións substitutivas das rendas salariais deixadas de percibir como consecuencia da perda dun emprego anterior ou da redución da xornada. A duración da prestación por desemprego está en función dos períodos de ocupación cotizados nos 6 anos anteriores á situación legal de desemprego de acordo a unha escala que na actualidade vai desde un mínimo de 120 días de prestación aos que cotizaron un período abranguido entre 360 días, ata 539, a un máximo de 720 días aos que cotizaran máis de 2.160 días.

O nivel asistencial, complementario do contributivo, garante a protección a traballadores desempregados en condicións determinadas que enumera o artigo 215 da Lei xeral da seguridade social (ter esgotado a prestación por desemprego e ter responsabilidades familiares, ou ben, ser un maior de 45 anos, traballador emigrante retornado, liberado de prisión, etc.).

Doutra banda o Real decreto 236/2000 de 18 de febreiro estableceu, seguindo as directrices sobre o emprego da Unión Europea, **a renda activa de inserción**, que con modificacións posteriores a última o Real decreto 945/2003, combina medidas activas con pasivas e vai dirixido a mellorar a capacidade de inserción profesional dos desempregados de longa duración. Configúrase como un itinerario de inserción laboral a partir dun compromiso de actividade, cunha titoría individualizada, incorporando ao beneficiario a programas de emprego e/ou formación e co apoio complementario dunha renda como axuda económica.

Poderán ser beneficiarios do programa os traballadores desempregados que teñan cumprida a idade de 45 anos; que acrediten unha minusvalía o incapacidade, emigrantes retornados, vítimas da violencia doméstica que a súa vez reúnan en cada caso as condicións previstas nas normas específicas de cada un dos colectivos, ademais o Real decreto 945/2003 impón o que non foran beneficiarios do programa no ano anterior, salvo que se houberan incorporado a el por acreditar minusvalía o ser vítima de violencia doméstica e non foran beneficiarios de tres programas de renda activa.

A renda, que comeza a percibirse aos tres meses, a contar desde a data de solicitude de incorporación ao programa con subscripción do compromiso de actividade e cunha duración máxima de dez meses, será igual ao 75% do salario mínimo interprofesional vixente, excluída a parte proporcional das dúas pagas extraordinarias.

Por último o Decreto lei 5/2002 de 24 de maio de medidas urxentes para a reforma do sistema de protección por desemprego e mellora da ocupabilidade introduciu importantes modificacións que afectan a conceptos de:

- oferta adecuada de emprego.
- supresión de salarios de tramitación en caso de despido improcedente.
- exclusión da prestación dos traballadores fixos discontinuos de chamada certa (aqueles que saben de antemán en que meses do ano traballan e en cales están en paro).
- modificacións no subsidio agrario para os traballadores eventuais do campo de Andalucía e Estremadura.
- medidas para os maiores de 52 anos que supoñen que a indemnización por despido e a rendabilidade que se obteña dela é incompatible coa percepción do subsidio de desemprego.

No cadro I I.26 preséntanse os datos do número de beneficiarios da prestación por desemprego. A tendencia incrementista do número de perceptores que se experimenta en Galicia de 1990 a 1993 (ver informes de anos anteriores), cun aumento achegado ao 40%, québrase en 1995, cun descenso de 10.825 perceptores, e continúa en 1996, 1997, 1998 e 1999 dun xeito decrecente con 17.293, 10.612, 7.768 e 4.883 beneficiarios menos anualmente, respectivamente. Esta tendencia volve a trocarse no ano 2000 e continúa en 2001 e 2002 con aumentos sucesivos, volvendo a diminuír lixeiramente en 2003 no que en media anual establécese en 70.588 beneficiarios, por último no 2004 ten lugar un incremento de 4.700 perceptores no ámbito da Comunidade situándose en 75.100 o número de beneficiarios da prestación de desemprego en media anual. O incremento prodúcese nas catro provincias galegas e tamén no conxunto de España.

Os 75.100 beneficiarios das prestacións de desemprego (cadro I I.26) supoñen só o 5,95% do total español. Tendo en conta que os niveis de paro rexistrado sitúanse en Galicia en proporcións máis altas cós da media española, significa que efectivamente a cobertura que ofrece a prestación de desemprego, se ben aumentou no seu nivel contributivo é claramente inferior á estatal.

As taxas de cobertura (cadro I I.27) experimentan un importante incremento. En efecto a taxa neta, é dicir, a que resulta de dividir os beneficiarios das prestacións económicas de desemprego, descontando os traballadores agrícolas fixos polo paro rexistrado na industria, construción e servizos, experimenta en Galicia un ascenso de 2 puntos, mentres que no global estatal o aumento é de 2,6 puntos, situándose a taxa media galega en 2004 en 63,7, 10,8 puntos por debaixo da española. Provincialmente na comunidade galega, Pontevedra e A Coruña con 62,4 e 63,4 son as provincias galegas coa taxa neta máis baixa.

Tamén a taxa bruta, é dicir, a que resulta de dividir o total de beneficiarios das prestacións económicas de desemprego polo total do paro rexistrado incrementase interanualmente en Galicia 2,5 puntos, aumentando tamén na media estatal en 2,6 puntos, quedando a taxa galega de 50,9 (cadro I I.26) a 12,8 puntos da española.

Beneficiarios da Prestación por Desemprego. Galicia/ España. 1993/2001-2004

■ Cadro 11.26

	1993	2001	2002	2003	2004
A Coruña	44.000	26.300	30.500	29.400	30.900
Lugo	12.900	6.900	7.800	7.600	8.300
Ourense	16.000	8.600	9.500	8.900	9.600
Pontevedra	39.700	22.300	25.300	24.700	26.300
Galicia	112.600	64.100	73.200	70.600	75.100
España	1.993.000	1.100.000	1.195.400	1.206.700	1.262.400

Nº de beneficiarios en centos

Fonte: Mº de Trabajo y Asuntos Sociales

■ Cadro 11.27

Taxa de cobertura das prestacións por desemprego. Por provincias. Galicia/España. 1995/2000-2004

	Taxa bruta						Taxa neta					
	1995	2000	2001	2002	2003	2004	1995	2000	2001	2002	2003	2004
A Coruña	44,4	46,9	47,7	51,5	47,9	50,6	59,3	60,9	61,8	66,9	61,6	63,4
Lugo	47,5	47,7	50,1	53,5	50,7	53,4	62,8	61,8	64,0	67,4	63,3	69,9
Ourense	50,6	50,4	52,3	55,7	50,6	54,6	62,7	63,0	65,1	68,7	63,1	67,5
Pontevedra	43,5	43,6	47,7	51,2	47,4	49,3	57,8	57,2	61,8	66,3	60,8	62,4
Galicia	45,2	46,3	48,5	52,1	48,4	50,9	59,6	60,0	62,4	67,0	61,7	63,7
España	50,7	52,5	56,6	59,9	60,6	63,7	62,9	64,7	68,5	71,6	71,9	74,5

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

11.5. Pensións de carácter non contributivo e asistencial

A Lei 26/1990, do 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas, tratou de realizar unha regulación unitaria das distintas accións dos poderes públicos para integrais nun nivel non contributivo de pensións en favor daqueles cidadáns que se atopen en situación de necesidade protexible e carezan de recursos económicos propios suficientes para a súa subsistencia.

As pensións non contributivas son prestacións periódicas vitalicias ou de duración indeterminada en función da idade ou a incapacidade e a favor daquelas persoas que non cotizaron nunca ou o tempo suficiente para acadar prestacións de nivel contributivo pola realización de actividades profesionais.

Sen embargo, as pensións non contributivas da Lei 26/1990 veñen, en realidade, a substituír, se ben con distinto alcance e maior contía, ás de velez e enfermidade do Fondo de Asistencia Social (FAS) –que, aínda así e transcorridos trece anos da implantación das non contributivas, seguen subsistentes para quen as cobraba, se non opta polas novas– e aos subsidios de garantía de ingresos mínimos e o de axuda de terceiras persoas da Lei de integración social do minusválido (LISMI), nas mesmas condicións que as do FAS.

Por outra banda, a Xunta de Galicia, mediante a Lei 9/1991, do 2 de outubro, de Medidas básicas para a reinserción social, estableceu unha prestación, a Renda de Integración Social (RISGA), co obxecto de garantir un mínimo de subsistencia persoal a cidadáns abranguidos entre os 25 (nalgúns casos de 18), e os 65 anos que, polo tanto, completaría a acción protectora de grupos específicos, terceira idade e incapacitados, coas daquelas persoas que, aínda que tendo idade laboral e sen causa legal de incapacidade física ou psíquica, non teñen recursos mínimos para poder afrontar as necesidades máis urxentes.

Como sinala a propia Lei 9/1991, trátase de establecer unha prestación social destinada a garantir recursos económicos de subsistencia a quen careza deles, así como lograr a súa autonomía e integración normalizada mediante un proxecto personalizado de inserción. O subsidio básico da renda en 2004 é de 276,30 euros, cun complemento familiar de 44,85 euros; 36,12 euros e 27,30 euros polo primeiro, segundo e terceiro e máis membros adicionais, respectivamente, ata o tope do salario mínimo interprofesional (460,50 euros, hasta o 31-06-2004 e 490,80 desde 1-7-2004 a 31-12-2004).

A Xunta de Galicia, ante as críticas de carácter xeneralizado sobre a ineficacia desta prestación de cara á loita contra a pobreza e a exclusión social plasmadas nun informe que o Valedor do Pobo publicou en novembro de 1998, modificou, mediante a Lei 1/1999, do 5 de febreiro, algúns artigos co obxecto de configurala, segundo específica a exposición de motivos, como unha verdadeira renda familiar, flexibilizar os requisitos esixidos, e axilizar o procedemento.

As pensións do **Fondo de Asistencia Social (FAS)** son axudas económicas de carácter periódico a favor de anciáns e de enfermos ou inválidos para o traballo. A contía mensual destas pensións foi en 2004 ao igual que no ano anterior de 149,86 euros.

Segundo os datos do cadro 11.28, que contempla o número de pensións do FAS polos dous conceptos de velez e enfermidade existentes en 1990 e entre 2001-2004, existe xa un descenso moi acusado destas prestacións, como consecuencia da implantación das novas pensións non contributivas (mellor dotadas economicamente), ás que deben acceder os novos peticionarios, e que ademais teñen dereito de opción os beneficiarios das do FAS sempre que reúnan os requisitos.

■ **Cadro 11.28** **Pensións do Fondo de Asistencia Social. Por provincias. Galicia/España. 1990/2001-2004**

	Vellez					Enfermidade					Total				
	1990	2001	2002	2003	2004	1990	2001	2002	2003	2004	1990	2001	2002	2003	2004
A Coruña	7.900	367	268	191	53	7.100	399	288	203	59	15.000	766	556	394	112
Lugo	2.300	90	50	30	15	2.100	83	51	38	25	4.400	173	101	68	40
Ourense	2.500	88	62	40	22	2.100	115	90	63	40	4.600	203	152	103	62
Pontevedra	5.100	96	48	32	23	3.600	119	67	45	35	8.700	215	115	77	58
Galicia	17.700	641	428	293	113	14.900	716	496	349	159	32.600	1.357	924	642	272
España (1)	161.200	17.045	13.541	10.871	8.488	166.600	40.750	35.892	31.794	28.273	327.800	57.795	49.433	42.665	36.761

Elaboración propia

Medias anuais en miles de persoas. Ano 1990 redondeados en centos

(1) Sen datos do País Vasco

O R.D. 357/1991, do 15 de marzo, permite aos beneficiarios das pensións asistenciais pasar a percibir unha pensión non contributiva, se reúnen os requisitos esixidos para elo, debendo, nese caso, renunciar á do FAS, dado o carácter incompatible de ambas

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais e Xunta de Galicia

En 2004, o número total de pensionistas do FAS é só de 272 en Galicia, cun descenso respecto ao ano anterior de máis do cincuenta por cento representando dito número global de Galicia o 0,74% dos 36.761 que existen no total español, sendo a provincia da Coruña, con 112 pensións, é dicir, o 41,17% do total galego, a que reúne un maior número de beneficiarios.

Continúa tamén en 2004, o proceso de diminución do número de prestacións derivadas da LISMI –cadro 11.29– pola posta en vigor, a partir de 1991, das pensións non contributivas. A acción protectora da lei comprende:

- Asistencia sanitaria e prestación farmacéutica.
- Rehabilitación médico–funcional e recuperación profesional.
- Medidas de integración social.
- Subsidio de garantía de ingresos mínimos.
- Subsidio por axuda de terceira persoa.
- Subsidio de mobilidade e compensación por gastos de transporte.

A contía do subsidio de garantía de ingresos mínimos foi en 2004 de 149,86 euros, ao mes; o de axuda de terceira persoa, de 58,45 euros e o de mobilidade e compensación por gastos de transporte de 41,78 e 42,96 euros mensuais respectivamente.

Os 3.480 beneficiarios da LISMI en Galicia representan o 4,89% dos 71.117 pensionistas españois, cunha diferenza moi notable do número de beneficiarios na provincia da Coruña e Pontevedra –1.367 e 1517– con respecto a Lugo e Ourense, con tan só 172 e 424 beneficiarios, respectivamente.

As **pensións non contributivas** que como apuntabamos anteriormente establécense para aquelas persoas que non cotizaron nunca ou o tempo suficiente para alcanzar a prestación de nivel contributivo, poden obterse por estar en situación de invalidez–minusvalía igual ou superior ao sesenta e cinco por cento– ou en idade de xubilación –ter cumpridos os sesenta e cinco anos de idade–, ademais doutros requisitos como carecer de rendas ou ingresos suficientes. O importe mensual das prestacións non contributivas estableceuse para 2004 en 276,30 euros, abonándose dúas pagas extraordinarias da mesma contía os meses de xuño e novembro. No caso de invalidez igual ou superior ao 75%, se precisase do concurso doutra persoa a contía incrementase con un complemento do 50%.

No cadro 11.30 observamos que en 2004 produciuse en Galicia un aumento de 15 pensionistas beneficiarios de prestacións non contributivas. A partir de 1996 (ver informes anteriores) o número de beneficiarios de pensións non contributivas de invalidez supera aos de xubilación, aínda que nos últimos anos –desde 2000 medraron máis os pensionistas de xubilación de tal xeito que en 2004, en que as pensións de invalidez descenden en 198, as de xubilación increméntanse en 313 é con 33.109 constitúen as maioritarias. Por provincias o colectivo da provincia da Coruña, con 22.931 pensionistas, representa o 42,12% do total galego. En sentido oposto, e aínda que aumentan en 2004, na provincia de Lugo soamente existen 6.204 pensionistas desta modalidade, que constitúen o 11,40% do total de Galicia.

■ Cadro 11.29
Beneficiarios das prestacións da LISMI. Por provincias. Galicia/España. 1991/2000-2004

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Subsidio de garantía ingresos mínimos	1991	7.309	1.956	2.645	8.215	20.125	251.092
	2000	1.372	252	424	1.611	3.659	78.393
	2001	1.122	207	371	1.387	3.087	69.346
	2002	1.035	189	337	1.276	2.837	64.606
	2003	906	155	280	1.088	2.429	56.868
	2004	791	123	228	943	2.085	49.878
Subsidio axuda de terceira persoa	1991	3.337	798	888	3.074	8.097	91.560
	2000	403	56	52	324	835	13.489
	2001	312	46	47	253	658	11.223
	2002	284	43	38	223	588	10.104
	2003	240	35	24	182	481	8.385
	2004	193	27	18	159	397	7.018
Subsidio de mobil. compens. por pagos de transporte	1991	1.818	104	117	852	2.891	38.769
	2000	342	21	12	145	520	7.583
	2001	297	23	13	129	462	6.774
	2002	288	25	11	116	440	6.292
	2003	251	25	9	102	387	5.521
	2004	219	26	5	99	349	4.874
Asistencia sanitaria e prestación farmacéutica	1991	3.664	395	782	3.525	8.366	56.140
	2000	798	76	192	976	2.042	24.587
	2001	577	65	192	916	1.750	23.344
	2002	552	63	192	878	1.685	22.221
	2003	501	54	192	676	1.423	20.621
	2004	439	39	197	631	1.306	19.292
Total	1991	11.410	2.463	3.556	11.482	28.911	329.792
	2000	2.322	322	616	2.484	5.744	105.801
	2001	1.855	269	566	2.212	4.902	95.339
	2002	1.747	251	530	2.072	4.600	89.288
	2003	1.559	214	471	1.694	3.938	79.665
	2004	1.367	172	424	1.517	3.480	71.117

Elaboración propia

(1) A Lei 26/1990, do 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas, suprime estes subsidios pero seguen cobrándoos os que os percibían con anterioridade á entrada en vigor da lei, agás que os interesados pasen a percibir unha pensión non contributiva

Datos a 1 de decembro, agás 2002 e 2003 que son medias anuais

A suma de cada unha das rúbricas dos beneficiarios, segundo a clase de prestación, non coincide necesariamente co total de beneficiarios, xa que un mesmo beneficiario pode recibir máis dunha prestación

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

■ Cadro 11.30
Pensións non contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1994/2001-2004

	Invalidez					Xubilación					Total				
	1994	2001	2002	2003	2004	1994	2001	2002	2003	2004	1994	2001	2002	2003	2004
A Coruña	5.179	9.170	9.004	8.830	8.695	7.406	13.890	14.250	14.279	14.236	12.585	23.060	23.255	23.109	22.931
Lugo	1.406	2.383	2.410	2.372	2.332	1.437	3.495	3.677	3.799	3.872	2.843	5.878	6.088	6.171	6.204
Ourense	2.909	3.138	3.132	3.076	3.055	2.312	4.344	4.449	4.581	4.670	5.221	7.483	7.581	7.657	7.725
Pontevedra	3.764	7.259	7.219	7.246	7.244	4.133	9.805	10.034	10.237	10.331	7.897	17.063	17.254	17.483	17.575
Galicia	13.258	21.950	21.765	21.524	21.326	15.288	31.533	32.411	32.896	33.109	28.546	53.484	54.177	54.420	54.435
España	114.487	205.098	207.540	207.193	207.025	154.486	276.488	278.256	281.154	281.447	268.973	481.586	485.796	488.347	488.472

Elaboración propia

Medias anuais agás os datos Galicia 1994 a decembro de dito ano

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

No cadro 11.31 contéplase o número de pensións non contributivas por comunidades autónomas. Galicia é, despois de Andalucía e Cataluña, a comunidade con maior número absoluto de pensionistas non contributivos e a de maior número porcentual con respecto ao total de habitantes. Os 54.434 perceptores de pensións non contributivas representan o 11,14% do total nacional, moi por riba de comunidades con moito maior número de habitantes como Madrid ou a Comunidade Valenciana.

En 2004 (cadro 11.32) diminúen en 326 o número de beneficiarios **da renda de integración social (RISGA)** en Galicia. A diminución experimentábase en todas as provincias galegas, excepto Ourense en que medran en número de 16. En canto a súa implantación provincial, hai que destacar o elevado número de beneficiarios na provincia da Coruña, mentres que a de Lugo cun decrecemento moi importante en 2004 permanece como a de inferior colectivo de beneficiarios.

No cadro 11.33 inclúese o conxunto de prestacións periódicas de carácter asistencial en Galicia: as derivadas da LISMI, as do FAS, as non contributivas da Seguridade Social, e as do RISGA, todas elas sen base contributiva previa.

Como xa dicíamos anteriormente, continúa a diminución, durante 2004, das pensións da LISMI e do FAS, e tamén neste ano as procedentes do RISGA. A partir de 1994 aparecen as pensións non contributivas como as máis importantes numericamente representando, en 2004, o 87,29% do conxunto das asistenciais. As prestacións da Renda de Integración Social, en número de 4.173 a decembro de 2004, constitúen un escaso 6,69% do total.

**Pensións non contributivas da Seguridade Social.
Por comunidade autónomas. 1997/2000-2004**

■ Cadro 11.31

	Total núm. pensionistas					
	1997	2000	2001	2002	2003	2004
Andalucía	94.445	105.912	108.019	109.010	109.667	110.286
Aragón	12.123	11.584	11.253	10.879	10.563	10.206
Asturias	10.618	11.836	11.915	11.744	11.454	11.233
Baleares	7.270	7.828	7.824	7.874	7.982	7.961
Canarias	34.188	39.614	39.990	41.303	41.761	42.043
Cantabria	5.616	6.473	6.541	6.479	6.536	6.450
C. A Mancha	21.281	22.863	23.558	23.689	23.829	23.758
C. León	27.457	28.276	28.690	28.553	28.204	27.778
Cataluña	49.581	58.194	59.541	60.123	60.882	60.183
C. Valenciana	37.248	40.614	43.277	43.703	45.388	47.224
Extremadura	1.343	15.919	16.575	17.076	17.150	17.356
Galicia (1)	46.508	52.621	53.484	54.177	54.419	54.434
Madrid	30.512	33.727	34.373	34.675	34.567	34.213
Murcia	11.798	15.090	15.743	15.813	15.707	15.539
Navarra	3.449	3.483	3.531	3.582	3.473	3.288
País Vasco	10.692	10.801	10.749	10.547	10.317	10.103
A Ríoxa	2.415	2.367	2.314	2.280	2.231	2.179
Ceuta	1.560	1.608	1.670	1.722	1.729	1.714
Melilla	2.400	2.465	2.540	2.569	2.547	2.525
España	410.504	471.275	481.586	485.796	488.406	488.473

Elaboración propia

Media anual a 31 de decembro

(1) O total de Galicia non coincide co do cadro 11.28 ao ser os cálculos e as fontes distintas

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

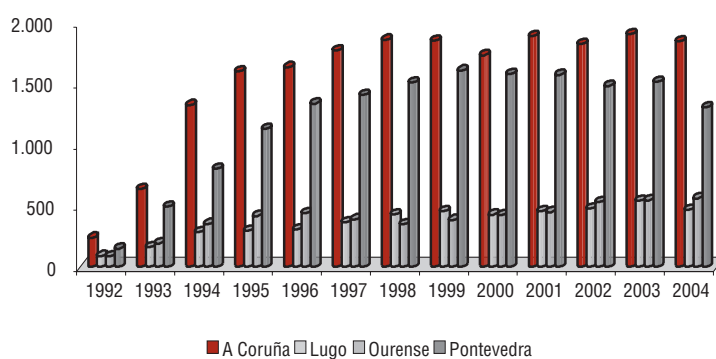
■ **Cadro 11.32** **Beneficiarios da Renda de Integración Social (RISGA). Por provincias. Galicia. 1992-2004**

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
A Coruña	237	635	1.323	1.600	1.633	1.769	1.858	1.850	1.731	1.887	1.825	1.904	1.844
Lugo	88	159	283	294	306	364	427	453	426	453	477	540	464
Ourense	86	190	349	415	438	387	347	382	421	447	529	543	559
Pontevedra	148	492	803	1.128	1.335	1.407	1.508	1.607	1.578	1.570	1.479	1.515	1.306
Galicia	559	1.476	2.758	3.437	3.712	3.927	4.140	4.292	4.156	4.357	4.310	4.499	4.173

Elaboración propia

Datos a 31 de decembro

Fonte: Xunta de Galicia. Dirección Xeral de Servizos Sociais

En 2004 baixa, de novo, o número do conxunto global destas prestacións en Galicia, diminución que ten lugar se ben en moi escasa medida nas catro provincias galegas. Dos 62.360 perceptores destas pensións de base asistencial un 42,10% pertencen á provincia da Coruña; un 32,80% a Pontevedra; un 14,6% a Ourense e un 11,04% a Lugo.

**Conxunto das prestacións periódicas de carácter asistencial. Por provincias.
Galicia. 1992/2001-2004⁽¹⁾**

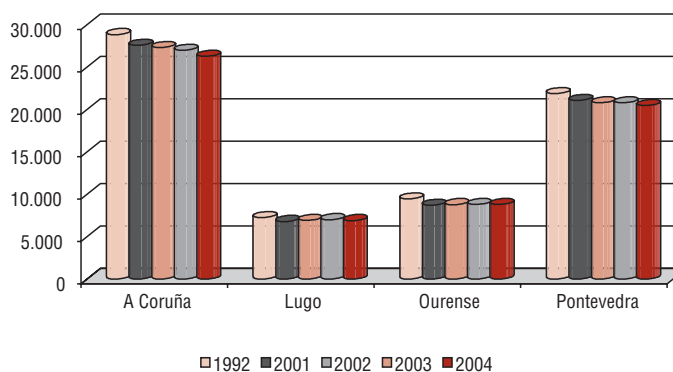
■ **Cadro 11.33**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
LISMI	1992	11.154	2.091	2.825	10.776	26.846
	2001	1.855	269	566	2.212	4.902
	2002	1.747	251	530	2.072	4.600
	2003	1.559	214	471	1.694	3.938
	2004	1.367	172	424	1.517	3.480
Asistenciais	1992	13.084	3.985	3.785	7.863	28.717
	2001	766	173	203	215	1.357
	2002	556	101	152	115	924
	2003	393	68	103	77	642
	2004	112	40	62	58	272
Non contributivas	1992	4.341	1.067	2.755	3.074	11.237
	2001	23.060	5.878	7.483	17.063	53.484
	2002	23.255	6.088	7.581	17.254	54.177
	2003	23.109	6.171	7.657	17.484	54.419
	2004	22.931	6.204	7.725	17.575	54.435
RISGA	1992	237	88	86	148	559
	2001	1.887	453	447	1.570	4.357
	2002	1.825	477	529	1.479	4.310
	2003	1.904	540	543	1.515	4.499
	2004	1.844	464	559	1.306	4.173
Total	1992	28.816	7.231	9.451	21.861	67.359
	2001	27.568	6.773	8.699	21.060	64.100
	2002	27.290	6.901	8.764	20.779	64.011
	2003	26.965	6.993	8.774	20.770	63.498
	2004	26.254	6.880	8.770	20.456	62.360

Elaboración propia

(1) Datos a decembro de cada ano, excepto asistenciais que son medias anuais

Fonte: Xunta de Galicia. Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Neste apartado reflíctese a representación sindical dos traballadores e, como é lóxico, para isto analízanse os resultados das eleccións celebradas e as continxencias dos procesos electorais desenvolvidos na Comunidade Autónoma Galega.

Dado que para facer unha primeira análise da representatividade sindical dos traballadores non sería suficiente o exame dos datos referidos ó período de 2004, ao que se contrae este informe, cómpre contemplar, ademais, un período máis amplo que abrangue desde o último proceso electoral, sen prexuízo de facer referencia ao desenvolvemento concreto dese ano.

Entrando no exame concreto, pódese observar nos cadros 12.1 e 12.2 que se rexistraron un total de 8130 actas de procesos electorais entre o 1 de xaneiro de 2001 e o 31 de decembro de 2004 correspondendo 926 a 2004. O total de pre-avisos presentados en Galicia durante os catro anos foron 10.209.

Como resultado do rexistrado nesas actas electorais, elixíronse un total de 18.243 representantes con mandato en vigor a 31 de decembro de 2004, correspondendo 2.223 aos elixidos, segundo consta nas actas rexistradas, no transcurso de 2004.

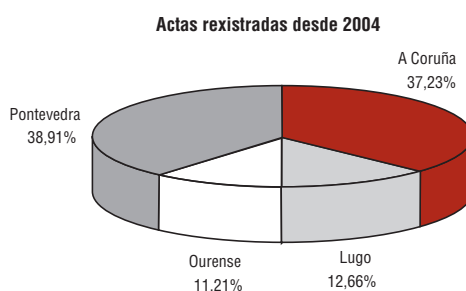
Preavisos e actas tramitadas desde 01.01.2001 a 31.12.2004. Por provincias. Galicia

■ **Cadro 12.1**

	Preavisos presentados	Actas depositadas pendentes de rexistro	Actas rexistradas	Total Actas
A Coruña	3.831	108	3.027	3.135
Lugo	1.226	47	1.029	1.076
Ourense	1.032	0	911	911
Pontevedra	4.120	183	3.163	3.346
Galicia	10.209	338	8.130	8.468

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

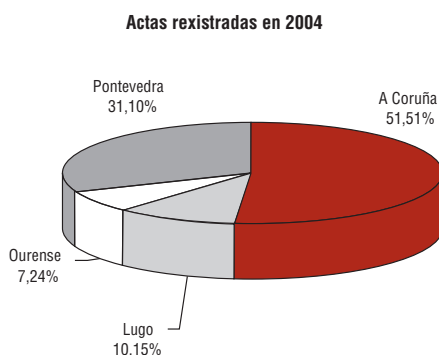
Preavisos e actas tramitadas. Por provincias. Galicia. 2004

■ **Cadro 12.2**

	Preavisos presentados	Actas depositadas pendentes de rexistro	Actas rexistradas	Total Actas
A Coruña	285	14	477	491
Lugo	94	10	94	104
Ourense	60	69	67	136
Pontevedra	312	17	288	305
Galicia	751	110	926	1.036

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Exprésanse nos cadros 12.3 e 12.4 as porcentaxes de distribución provincial que reflicten que, en Galicia, a porcentaxe maior corresponde á provincia da Coruña.

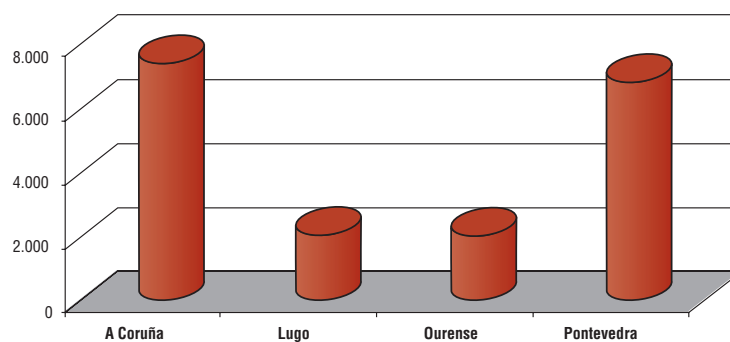
■ Cadro 12.3

**Representantes elixidos segundo as actas rexistradas
entre o 01-01-2001 e 31-12-2004. Por provincias. Galicia**

	Nº representantes	%
A Coruña	7.376	40,43
Lugo	2.042	11,19
Ourense	2.018	11,06
Pontevedra	6.807	37,31
Galicia	18.243	100

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

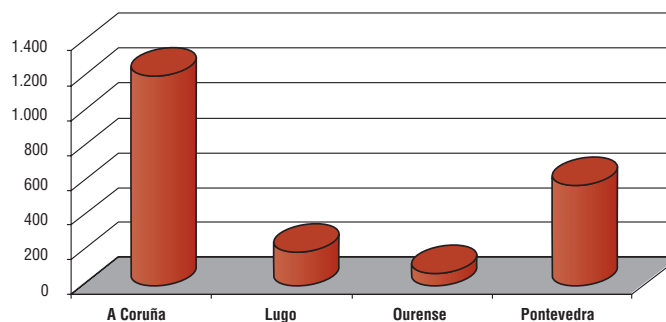
**Representantes elixidos segundo as actas rexistradas en 2004.
Por provincias. Galicia**

■ Cadro 12.4

	Nº representantes	%
A Coruña	1.245	56,01
Lugo	236	10,62
Ourense	120	5,40
Pontevedra	622	27,98
Galicia	2.223	100

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Analizando os resultados dos procesos electorais en Galicia durante este período de catro anos e, tendo en conta os representantes con mandato en vigor a 31 de decembro de 2004, pódese ver que a central sindical UGT, cun 32,12% do total, é a que obtivo maior número de representantes (5.860), seguida de CCOO e CIG con 30,13% e 26,21%, respectivamente (5.496 e 4.782 representantes), acadando un total de 2.105 o resto das centrais sindicais e grupos de traballadores cun 11,54%.

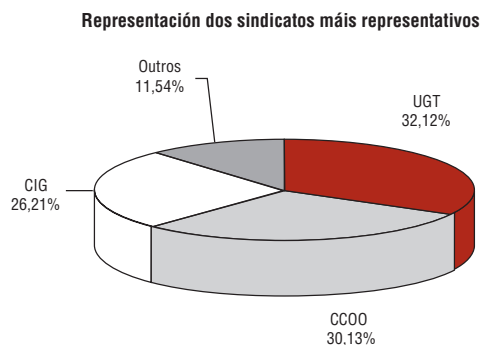
■ Cadro 12.5

Desglose dos resultados electorais acadados polos sindicatos máis representativos a 31.12.2004. Por provincias. Galicia

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
UGT	2.558	34,68	695	34,04	675	33,45	1.932	28,38	5.860	32,12
CCOO	2.201	29,84	663	32,47	552	27,35	2.080	30,56	5.496	30,13
CIG	1.791	24,28	361	17,68	439	21,75	2.191	32,19	4.782	26,21
Outros	826	11,20	323	15,82	352	17,44	604	8,87	2.105	11,54
Total	7.376	65	2.042	100	2.018	100	6.807	100	18.243	100

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

No desglose provincial dos resultados anteriormente referidos a Galicia, pódese observar que a central sindical UGT obtén a maior porcentaxe de representantes na Coruña, Lugo e Ourense, podendo contemplarse que, na provincia de Pontevedra, ocupa o primeiro lugar CIG seguida de CCOO.

No cadro 12.6 ofrécese os datos de actas e participación electoral distribuídos por actividade económica detallándose no seguinte (12.7) os resultados obtidos por cada central sindical, o que permite determinar o grao de implantación de cada unha delas en cada sector en Galicia.

No cadro 12.8 detállase o número de representantes que obtiveron cada un dos sindicatos en Galicia, concretando, en consecuencia, as organizacións sindicais e profesionais que teñen representación na Comunidade Autónoma de Galicia a 31 de decembro de 2004, ofrecéndose o desglose provincial e distinguindo os procesos electorais do persoal laboral e funcionario da comunidade autónoma.

■ Cadro 12.6

Actas rexistradas, traballadores, electores, votantes e participación electoral por rama de actividade económica. Desde o 1-1-01 ao 31-12-04

Denominación	Actas	Traballadores	Electores	Votantes	% Participación
Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados	32	1015	1004	796	79,28
Silvicultura, explotacións forestais e servizos relacionados	4	95	95	80	84,21
Pesca, acuicultura e servizos relacionados con elas	73	1070	1070	857	80,09
Extracción e aglomeración de antracita. Hulla, lignito e turba	3	188	187	154	82,35
Extracción de crus de petróleo e gas natural actv. dos servizos relacionados	2	19	19	18	94,74
Extracción de minerais metálicos	1	21	21	19	90,48
Extracción de minerais non metálicos nin enerxéticos	122	4520	4520	3324	73,54
Industria de produtos alimenticios e bebidas	478	20408	20408	15816	77,50
Industria téxtil	65	2375	2372	1973	83,18
Industria da confección e da peletería	204	7684	7679	6226	81,08
Industria do coiro e do calzado	6	217	217	177	81,57
Industria da madeira e da cortiza (agás mobles, cestería e espartería)	233	6622	6525	5143	78,82
Industria do papel	13	857	857	740	86,35
Edición artes gráficas e reprodución de soportes gravados	108	3535	3367	2532	75,20
Coquerías, refino de petróleo e tratamento combustibles nucleares	2	563	563	501	88,99
Industria química	69	3000	3000	2349	78,30
Fabricación de produtos de caucho e materias plásticas	67	2994	2813	2300	81,76
Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	262	6720	6720	5239	77,96
Metalurxia	53	4756	4740	3611	76,18
Fabricación produtos metálicos (agás maquinaria e equipo)	286	7804	7804	6034	77,32
Industria de construción de maquinaria e equipo mecánico	128	3564	3492	2829	81,01
Fabricación de máquinas de oficina e equipos informáticos	2	19	19	15	78,95
Fabricación de maquinaria e material eléctrico	35	1337	1335	1085	81,27
Fabricación de material electrónico; aparellos de radio, televisión e comunicación	9	573	573	449	78,36
Fabricación de equipos e instrumentos médico-cirúrxicos de precisión óptica	6	78	78	58	74,36
Fabricación vehículos de motor, remolques e semirremolques	49	17658	17120	15354	89,68
Fabricación doutro material de transporte	181	10343	10343	8402	81,23
Fabricación de mobles; outras industrias manufactureiras	71	1819	1819	1504	82,68
Reciclaxe	25	710	699	551	78,83
Produción e distribución de enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente	68	3592	3591	3220	89,67
Captación, depuración e distribución de auga	19	805	803	627	78,08
Construción	1363	30286	30261	22387	73,98
Venda repar. Vehículos motor, venda polo miúdo combustible de vehículos a motor	565	8909	8877	7268	81,87
Comercio por xunto e intermediarios (agás vehículos de motor e motocicletas)	273	9213	9194	6884	74,87
Comerc. polo miúdo (agás vehículos motor, reparac. Efectos persoais e utensilios)	562	22322	22319	17039	76,34
Hostalería	316	6331	6331	4582	72,37
Transporte terrestre; transporte por tubos	363	9549	9539	7158	75,04
Transporte marítimo, de cabotaxe e por vías de navegación interiores	1	52	44	40	90,91
Transporte aéreo e espacial	8	527	518	443	85,52
Actividades anexas aos transportes; axencias de viaxes	111	3481	3376	2717	80,48
Correos e telecomunicacións	51	7329	7329	5743	78,36
Intermediación financeira (agás seguros e plans de pensións)	97	10117	10117	8523	84,24
Seguros e plans de pensións (agás seguridade social obrigatoria)	63	1139	1139	896	78,67
Actividades inmobiliarias	4	43	43	35	81,40
Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario de efectos persoais e utensilios	17	344	344	251	72,97
Actividades informáticas	21	380	373	274	73,46
Investigación e desenvolvemento	3	127	127	94	74,02
Outras actividades empresariais	481	20089	20089	12768	63,56
Admón. Pública, defensa e seguridade social obrigatoria	440	99207	97797	63746	65,18
Educación	272	24761	24753	18403	74,35
Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais	174	20010	19980	12592	63,02
Actividades de saneamento público	32	1956	1956	1746	89,26
Actividades asociativas	64	2482	2482	1780	71,72
Actividades recreativas, culturais e deportivas	128	3830	3828	2839	74,16
Actividades diversas de servizos persoais	45	940	936	719	76,82
Total	8.130	398.385	395.605	290.910	73,54

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 12.7 Representantes elixidos segundo a candidatura e por actividade económica, con datos obtidos das actas rexistradas. Galicia. 1-1-01 ó 31-12-04

Denominación	Total	UGT	CCOO	CIG	USO	CSI-CSIF	CNT	G. Traball.	Outros
Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados	64	22	16	12	0	1	0	13	0
Silvicultura, explotacións forestais e servizos relacionados	6	0	5	1	0	0	0	0	0
Pesca, acuicultura e servizos relacionados con elas	91	15	28	46	0	0	0	1	1
Extracción e aglomeración de antracita. Hulla, lignito e turba	13	2	6	5	0	0	0	0	0
Extracción de crus de petróleo e gas natural actv. dos servizos relacionados	2	1	1	0	0	0	0	0	0
Extracción de minerais metálicos	1	0	1	0	0	0	0	0	0
Extracción de minerais non metálicos nin enerxéticos	306	123	130	51	1	0	0	1	0
Industria de produtos alimenticios e bebidas	1.219	482	370	250	11	0	0	53	53
Industria téxtil	141	46	63	26	0	0	0	3	3
Industria da confección e da peletería	453	163	205	84	0	0	0	0	1
Industria do coiro e do calzado	18	11	0	6	1	0	0	0	0
Industria da madeira e da cortiza (agás mobles, cestería e espartería)	399	130	124	121	7	2	0	13	2
Industria do papel	54	19	17	15	0	0	0	0	3
Edición artes gráficas e reprodución de soportes gravados	221	68	77	74	0	0	0	0	2
Coquerías, refino de petróleo e tratamento combustibles nucleares	18	6	5	6	0	0	0	0	1
Industria química	186	85	55	37	4	0	0	4	1
Fabricación de produtos de caucho e materias plásticas	164	47	51	57	4	0	0	0	5
Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	451	171	152	119	6	1	0	1	1
Metalurxia	193	102	58	21	0	1	0	7	4
Fabricación produtos metálicos (agás maquinaria e equipo)	526	153	172	190	0	0	0	1	10
Industria de construción de maquinaria e equipo mecánico	237	68	77	83	0	0	0	6	3
Frabricación de máquinas de oficina e equipos informáticos	2	1	0	1	0	0	0	0	0
Fabricación de maquinaria e material eléctrico	75	13	25	32	0	0	0	0	5
Fabricación de material electrónico; aparellos de radio, televisión e comunicación	28	8	12	8	0	0	0	0	0
Fabricación de equipos e instrumentos médico-cirúrxicos de precisión óptica	6	3	3	0	0	0	0	0	0
Fabricación vehículos de motor, remolques e semirremolques	298	72	87	106	16	0	0	5	12
Fabricación doutro material de transporte	443	85	197	148	0	0	0	0	13
Fabricación de mobles; outras industrias manufactureiras	123	32	31	55	0	0	0	0	5
Reciclaxe	49	19	12	15	0	0	0	0	3
Produción e distribución de enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente	198	80	36	60	19	0	0	1	2
Captación, depuración e distribución de auga	54	26	7	20	0	0	0	1	0
Construción	2.150	655	725	723	9	2	0	14	22
Venda repar. Vehículos motor, venda polo miúdo combustible de vehículos a motor	708	226	233	228	4	3	0	5	9
Comercio por xunto e intermediarios (agás vehículos de motor e motocicletas)	465	132	133	114	47	0	0	6	33
Comerc. Polo miúdo (agás vehículos motor, reparac. Efectos persoais e utensilios)	1.214	337	321	147	97	0	0	12	300
Hostalería	479	148	152	137	3	1	0	20	18
Transporte terrestre; transporte por tubos	600	256	189	111	1	0	0	4	39
Transporte marítimo, de cabotaxe e por vías de navegación interiores	5	4	0	1	0	0	0	0	0
Transporte aéreo e espacial	34	13	9	1	6	1	0	0	4
Actividades anexas aos transportes; axencias de viaxes	249	106	44	59	8	0	0	8	24
Correos e telecomunicacións	257	64	96	51	0	11	0	5	30
Intermediación financeira (agás seguros e plans de pensións)	487	88	138	176	0	0	0	1	84
Seguros e plans de pensións (agás seguridade social obrigatoria)	87	26	35	15	0	0	0	6	5
Actividades inmobiliarias	4	2	2	0	0	0	0	0	0
Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario de efectos persoais e utensilios	23	9	11	3	0	0	0	0	0
Actividades informáticas	23	9	8	5	1	0	0	0	0
Investigación e desenvolvemento	8	0	2	6	0	0	0	0	0
Outras actividades empresariais	1.252	429	335	395	32	10	0	13	38
Admón. Pública, defensa e seguridade social obrigatoria	2.357	680	599	578	82	193	0	46	179
Educación	633	202	142	88	39	3	0	10	149
Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais	574	208	153	122	7	27	0	11	46
Actividades de saneamento público	118	35	20	55	0	0	0	1	7
Actividades asociativas	155	67	32	32	0	0	0	22	2
Actividades recreativas, culturais e deportivas	247	72	71	74	5	0	0	20	5
Actividades diversas de servizos persoais	75	39	23	12	0	0	0	0	1
Total	18.243	5.860	5.496	4.782	410	256	0	314	1.125

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 12.8

Representantes eleixidos entre 01.01.2001 e o 31.12.2004. Por central sindical. Galicia

Denominación	Repr. Elixidos	%
Unión Xeral de Traballadores (UGT)	5860	32,12
Comisións Obreiras (CCOO)	5496	30,13
Confederación Intersindical Galega (CIG)	4782	26,21
Unión Sindical Obreira (USO)	410	2,25
Grupo de Traballadores	314	1,72
Federación de Traballadores Independentes Comercio (FETICO)	260	1,43
Central Sindical Independente e de Funcionarios (CSI-CSIF)	256	1,40
Federación de Sindicatos Independentes de Ensino (FSIE)	127	0,70
Unión Sindical Traballadores de Galicia (USTG)	86	0,47
Central Unitaria de Traballadores (CUT)	80	0,44
Non sindicados (non sind.)	75	0,41
Outros (outros)	61	0,33
Confederación Xeral do Traballo (CGT)	59	0,32
Federación de Asociacións Sindicais Grandes Almacéns (FASGA)	56	0,31
Converxencia Estatal de Médicos e ATS (CEMSATSE)	41	0,22
Federación Independente Traballadores do Crédito (FITC)	32	0,18
Sindicato de Auxiliares de Enfermería (SAE)	27	0,15
Sindicato Independente Traballadores Citroen (SITC)	27	0,15
Confederación de Cadros (CC)	23	0,13
Sindicato Independente Ensino (ANPE)	18	0,10
Confederación de Traballadores Independentes (CTI)	15	0,08
Confederación Sindical Independente de Caixas de Aforros (CSICA)	9	0,05
Asociación Traballadores Empresa Lácteos de Galicia, SA (ATELGA)	8	0,04
Sindicatos da Administración Pública (SAP)	8	0,04
Unión Nac. De Func. De Xestión de Facenda (GESTHA)	8	0,04
Sindicato de Traballadores do Ensino de Galicia (STEs-STEG)	7	0,04
Sindicato Independente de Traballadores de Autopistas e Autoestradas (SITA)	7	0,04
Sindicato Español Maquin. E Axuda Ferroviaria (SEMAF)	6	0,03
Sindicato Profesional de Viaxes (SPV)	6	0,03
Federación de Traballadores e Técnicos (AMI)	5	0,03
Sindicato Autónomo Traballadores Banco de España (SATBE)	5	0,03
Sindicatos Empleados Caixa de Aforros e Pension. Barc. (SECPB)	5	0,03
Indep. Trab. De INDUGASA (SITI)	4	0,02
Sindicato de ATS de España (SATSE)	4	0,02
Sindicato de Traballadores de Comunicaciós (STC)	4	0,02
Unión Telefónica Sindical (UTS)	4	0,02
Alternativa Independente	3	0,02
Sindicato Ferroviario	3	0,02
Sindicato Ind. Traballadores de Caixas de Aforros (SITCA)	3	0,02
Sindicato Libre da Mariña Mercante (SLMM)	3	0,02
Sindicato Profesional de Seguros (SPS)	3	0,02
Unión Sindical de Distritos Forestais (USDF)	3	0,02
Asociación Cadros Grupo Caixa Madrid (ACCAM)	2	0,01
Asociación de Profes. De policía local de Arteixo (APPLA)	2	0,01
Asociación Prof. De Persoal do Concello de Ferrol	2	0,01
Confederación Estatal de Sindicatos Médicos (CESM)	2	0,01
Grupo Independente de Funcionarios	2	0,01
Sindicato de Circulación Ferroviaria (SCF)	2	0,01
Sindicato Profesional Libre e Independente (APLI)	2	0,01
Unión de Outros Sindicalistas (UNOS)	2	0,01
Asociación Sindical de Cadros de Iberdrola (ASCI)	1	0,01
Asociación Sindical Espec. Téc. Mnat. Aeronáutica (ASETMA)	1	0,01
Asociación Técnicos e Profes. Banco Exterior España (ATEXBANK)	1	0,01
Coordenadora Democrática Independente de Laborais (CDIL)	1	0,01
Coordenadora Estatal de Traballadores do Mar (CTM)	1	0,01
Federación Sindicatos Aeronáuticos Indepen. (FSAI)	1	0,01
Non consta	1	0,01
Sindicato de Bombeiros de Aeropotos (SBA)	1	0,01
Sindicato de Traballadores de Empresas da Comunicación (SITEC)	1	0,01
Sindicato Independente de Empleados "Generali España"	1	0,01
Sindicato Independente de Enerxía (SIE)	1	0,01
Sindicato Independente Ferroviario (SIF)	1	0,01
Sindicato Independente Traballadores REPSOL, YPF, REF e MARRKET (SIR-YPF)	1	0,01
Varios (varios)	1	0,01
Total	18.243	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ **Cadro 12.8 a)** **Representantes elixidos entre 01.01.2001 e 31.12.2004. Por central sindical. A Coruña**

Denominación	Repr. Elixidos	%
Unión Xeral de Traballadores (UGT)	2.558	34,68
Comisións Obreiras (CCOO)	2.201	29,84
Confederación Intersindical Galega (CIG)	1.791	24,28
Unión Sindical Obreira (USO)	161	2,18
Grupo de Traballadores	130	1,76
Federación de Trab. Independentes de Comercio (FETICO)	120	1,63
Central Sindical Independente e de Funcionarios (CSI-CSIF)	92	1,25
Federación Asociacións Sindicais Grandes Almacéns (FASGA)	41	0,56
Unión Sindical de Traballadores de Galicia (USTG)	54	0,73
Central Unitaria de Traballadores (CUT)	54	0,73
Federación de Sindicatos Independentes Ensino (FSIE)	35	0,47
Federación Independente Traballadores do Crédito (FITC)	14	0,19
Converxencia Estatal de Médicos e ATS (CEMSATSE)	15	0,20
Confederación Xeral do Traballo (CGT)	17	0,23
Confederación de Cadros (CC)	10	0,14
Sindicato de Auxiliares de Enfermería (SAE)	10	0,14
Confederación de Traballadores Independentes (CTI)	8	0,11
Asoc. Trab. Empresa Lacteos de Galicia, SA (ATELGA)	5	0,07
Sindicato Independente Ensino (ANPE)	5	0,07
Confederación Sindicatos Independentes Caixas Aforro (CSICA)	4	0,05
Sindicato Profesional de Viaxes (SPV)	4	0,05
Alternativa Independente	3	0,04
Sind. Independente de Traballadores de Autopistas e Autoestradas (SITA)	2	0,03
Sindicato de Traballadores de Comunicacións (STC)	3	0,04
Sindicatos da Administración Pública (SAP)	3	0,04
Unión Nacional de Funcionarios de Xestión de Facenda (GESTHA)	3	0,04
Unión Sindical de Distritos Forestais (USDF)	3	0,04
Asoc. Prof. De Policía Local de Arteixo (APPLA)	2	0,03
Asociación Profesional de persoal do Concello de Ferrol	2	0,03
Asociación Profesional e Independente RTV (APLI)	2	0,03
Confederación Estatal Sindicatos Médicos (CESM)	2	0,03
Grupo Independente de Funcionarios (GIF)	2	0,03
Sindicato Autónomo Traballadores Banco de España (SATBE)	2	0,03
Sindicato de ATS de España (SATSE)	2	0,03
Sindicato Español Maquinistas e Axudantes Ferroviarios (SEMAF)	2	0,03
Sindicato Profesional de Seguros (SPS)	2	0,03
Asociación Cadros Caixa Madrid (ACCAM)	1	0,01
Asociación Sind. Espec. Téc. Mant. Aeronáutica (ASETMA)	1	0,01
Coord. Democrat. Independ. de Laborais (CDIL)	1	0,01
Coord. Estatal de Traballadores do Mar (CTM)	1	0,01
Federación de Traballadores e Técnicos (AMI)	1	0,01
Federación Sindicatos Aeronáuticos Independentes (FSAI)	1	0,01
Non consta	1	0,01
Sind. Empleados Caixa Aforros e Pensións de Barcelona (SECPB)	1	0,01
Sind. Indep. Traballadores Repsol, YPF, REF e MARKET (SIR-YPF)	1	0,01
Sindicato de Bombeiros de Aeroportos (SBA)	1	0,01
Sindicato de Circulación Ferroviaria (SCF)	1	0,01
Unión Telefónica Sindical (UTS)	1	0,01
Total	7.376	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 12.8 b)

Representantes elixidos entre 01.01.2001 e 31.12.2004. Por central sindical. Lugo

Denominación	Repr. Elixidos	%
Unión Xeral de Traballadores (UGT)	695	34,04
Comisións Obreiras (CC.OO.)	663	32,47
Confederación Intersindical Galega (CIG)	361	17,68
Unión Sindical Obreira (USO)	88	4,31
Central Sindical Indep. e de Funcionarios (CSI-CSIF)	68	3,33
Unión Sindical Traballadores de Galicia (USTG)	27	1,32
Feder. de Traball. Indep. Comercio (FETICO)	23	1,13
Grupo de Traballadores	23	1,13
Federación de Sindicatos Independentes de Ensino (FSIE)	19	0,93
Outros (CIC, SGPS, ASI)	18	0,88
Converxencia Estatal de Médicos e ATS (CEMSATSE)	9	0,44
Federación Independente Traballadores do Crédito (FITC)	9	0,44
Sindicato de Auxiliares de Enfermería (SAE)	6	0,29
Sindicato Independente Ensino (ANPE)	5	0,24
Confederación de Cadros (CC)	4	0,20
Asoc. Traballadores Empresa Lacteos de Galicia, SA (ATELGA)	3	0,15
Confed. Sindicatos Independentes Caixas de Aforros (CSICA)	3	0,15
Confederación Xeral do Traballo (CGT)	3	0,15
Sindicatos da Administración Pública (SAP)	3	0,15
Sindicato Traballadores do Ensino de Galicia (STEs-STEG)	2	0,10
Unión Telefónica Sindical (UTS)	2	0,10
Asociación Mandos Intermedios Banca Privada (AMI)	1	0,05
Confederación de traballadores Independentes (CTI)	1	0,05
Non Sindicados (Cand. Indepl Concello de Lugo)	1	0,05
Sind. Autón. Traball. Banco de España (SATBE)	1	0,05
Sind. de Traballadores de Empresas da Comunicación (SITEC)	1	0,05
Sindicato Español Maquin. e Axd. Ferroviarios (SEMAF)	1	0,05
Sindicato Independente Ferroviario (SIF)	1	0,05
Unión Nacional de Funcionarios de Xestión de Facenda (GESTHA)	1	0,05
Total	2.042	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ **Cadro 12.8 c) Representantes elixidos entre 01.01.2001 e 31.12.2004. Por central sindical. Ourense**

Denominación	Repr. Elixidos	%
Unión Xeral de Traballadores (UGT)	675	33,45
Comisións Obreiras (CC.OO.)	552	27,35
Confederación Intersindical Galega (CIG)	439	21,75
Grupo de Traballadores	130	6,44
Central Sindical Indep. e de Funcionarios (CSI-CSIF)	57	2,82
Unión Sindica Obreira (USO)	54	2,68
Feder. Sind. Indep. Ensino (FSIE)	34	1,68
Feder. Traball. Indep. Comercio (FETICO)	28	1,39
Converxencia Estatal de Médicos e ATS (CEMSATSE)	8	0,40
Unión Sindical Traballadores de Galicia (USTG)	5	0,25
Sindicato de Auxiliares de Enfermería (SAE)	4	0,20
Sindicato Independente do Ensino (ANPE)	4	0,20
Confederación Xeral do Traballo (CGT)	3	0,15
Sindicato Ferroviario	3	0,15
Confederación de Cadros (CC)	2	0,10
Confederación Sindicatos Independentes Caixas Aforro (CSICA)	2	0,10
Federación Independente Traballadores do Crédito (FITC)	2	0,10
Sindicato de traballadores do Ensino de Galicia (STEs-STEG)	2	0,10
Sindicato Español Maquinistas e Axudantes Ferroviarios (SEMAF)	2	0,10
Asociación Sindical de Cadros de Iberdrola (ASCI)	1	0,05
Confederación Traballadores Independentes (CTI)	1	0,05
Federación de Traballadores e Técnicos (AMI)	1	0,05
Outros - Médicos de Galicia Independentes (O'MEGA)	1	0,05
Sindicato Autónomo traballadores Banco de España (SATBE)	1	0,05
Sindicato de ATS de España (SATSE)	1	0,05
Sindicato de Circulación Ferroviaria (SCF)	1	0,05
Sindicato de Traballadores de Comunicacions (STC)	1	0,05
Sindicato Independente de Enerxía (SIE)	1	0,05
Sindicatos da Administración Pública (SAP)	1	0,05
Unión Nacional de Funcionarios de Xestión de Facenda (GESTHA)	1	0,05
Unión Telefónica Sindical (UTS)	1	0,05
Total	2.018	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ **Cadro 12.8 d) Representantes elixidos entre 01.01.2001 e 31.12.2004. Por central sindical. Pontevedra**

Denominación	Repr. Elixidos	%
Confederación Intersindical Galega (CIG)	2.191	32,19
Comisións Obreiras (CCOO)	2.080	30,56
Unión Xeral de Traballadores (UGT)	1.932	28,38
Unión Sindical Obreira (USO)	107	1,57
Feder. de Traball. Indep. Comercio (FETICO)	89	1,31
Non Sindicados (NON SIND)	74	1,09
Outros (0 MEGA: 6, psa: 1 SICO: 5)	42	0,62
Central Sindical Indep. e de Funcionarios (CSI-CSIF)	39	0,57
Federación de Sindicatos Independentes Ensino (FSIE)	39	0,57
Confederación Xeral do Traballo (CGT)	36	0,53
Grupo de Traballadores	31	0,46
Sind. Indep. Traball. Citroën (SITC)	27	0,40
Central Unitaria de Traballadores (CUT)	26	0,38
Feder. de Asoc. Sindic. Gran. Almacenes (FASGA)	15	0,22
Converxencia Estatal de Médicos e ATS (CEMSATSE)	9	0,13
Confederación de Cadros (CC)	7	0,10
Federación Independente Traballadores do Crédito (FITC)	7	0,10
Sindicato de Auxiliares de Enfermería (SAE)	7	0,10
Confeder. de Traball. Independ. (CTI)	5	0,07
Sindicato Independ. de Traballadores de Autopistas e Autoestradas (SITA)	5	0,07
Sind. Empregados C. Aforros e Pens. Barc. (SEPCPB)	4	0,06
Sind. Indep. Traball. de Indugasa (SITI)	4	0,06
Sindicato Independente Ensino (ANPE)	4	0,06
Sindicato de Traballadores do Ensino de Galicia (STEs-STEG)	3	0,04
Sindicato Independente Traballadores Caixas Aforro (SITCA)	3	0,04
Sindicato Libre Mariña Mercante (SLMM)	3	0,04
Unión Nacional de Funcionarios de Xestión de Facenda (GESTHA)	3	0,04
Federación de Traballadores e Técnicos (AMI)	2	0,03
Sindicato Profesional de Viaxes (SPV)	2	0,03
Unión de Outros Sindicalistas (UNOS)	2	0,03
Asociación Cadros Grupo Caixa Madrid (ACCAM)	1	0,01
Asociación Técnica e Profesional Banco Exterior España (ATEXBANK)	1	0,01
Sind. Autón. Traball. Banco de España (SATBE)	1	0,01
Sind. Español Maquin. e Axud. Ferrov. (SEMAF)	1	0,01
Sindicato da Admón. Pública (SAP)	1	0,01
sindicato de ATS de España (SATSE)	1	0,01
Sindicato Indep. de Empregados de "Generali España"	1	0,01
Sindicato Profesional de Seguros (SPS)	1	0,01
Varios (varios)	1	0,01
Total	6.807	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

No que se refire á participación dos traballadores nos procesos electorais, participaron en Galicia, no período do 1 de xaneiro de 2001 a 31 de decembro de 2004, un 73,54% en relación cos traballadores afectados polas eleccións, porcentaxe superior á dos procesos celebrados en concreto en 2004. Reflictese, no período do 1-1-2001 a 31-12-2004, que Lugo é a provincia que menor porcentaxe de participación ten, similar ás das provincias de Ourense e Pontevedra e máis baixo na Coruña.

■ Cadro 12.9

**Resultados electorais entre o 1-1-01 e o 31-12-04.
Persoal Laboral da Comunidade Autónoma Galega. Total Galicia**

Denominación	Repr. Elixidos	%
Unión Xeral de Traballadores (UGT)	5.614	32,89
Comisións Obreiras (CCOO)	5.240	30,70
Confederación Intersindical Galega (CIG)	4.464	26,16
Unión Sindical Obreira (USO)	363	2,13
Grupo de Traballadores (GT)	296	1,73
Federación de Trab. Independentes de Comercio (FETICO)	260	1,52
Federación de Sindicatos Independentes Ensino (FSIE)	127	0,74
Central Sindical Independente e de Funcionarios (CSI-CSIF)	119	0,70
Unión Sindical de Traballadores de Galicia (USTG)	84	0,49
Central Unitaria de Traballadores (CUT)	79	0,46
Federación Asociacións Sindicais Grandes Almacéns (FASGA)	56	0,33
Non sindicados (Non sindicados)	65	0,38
Confederación Xeral do Traballo (CGT)	42	0,25
Federación Independente Traballadores do Crédito (FITC)	32	0,19
Outros	45	0,26
Sindicato Inep. Traballadores Citroen (SITC)	27	0,16
Confederación de Cadros (CC)	23	0,13
Confederación de Traballadores Independentes (CTI)	15	0,09
Asoc. Trab. Empresa Lacteos de Galicia, SA (ATELGA)	8	0,05
Confederación Sindicatos Independentes Caixas Aforro (CSICA)	9	0,05
Sindicato Español Maquinistas e Axudantes Ferroviarios (SEMAF)	6	0,04
Sindicato Profesional de Viaxes (SPV)	6	0,04
Federación de Traballadores e Técnicos (AMI)	5	0,03
Sind. Independ. de Traballadores de Autopistas e Autoestradas (SITA)	7	0,04
Sindicato Autónomo Traballadores Banco de España (SATBE)	5	0,03
Sindicato de ATS de España (SATSE)	4	0,02
Sindicato de Auxiliares de Enfermería (SAE)	4	0,02
Sindicato de Traballadores de Comunicacions (STC)	4	0,02
Sindicato Indep. Traballadores Indugasa (SITI)	4	0,02
Unión Telefónica Sindical (UTS)	4	0,02
Alternativa Independente	3	0,02
Sindicato Ferroviario	3	0,02
Sindicato Indep. Traba. Caixas de Aforros (SITCA)	3	0,02
Sindicato Profesional de Seguros (SPS)	3	0,02
Unión Sindical de Distritos Forestais (USDF)	3	0,02
Asociación Cadros Caixa Madrid (ACCAM)	2	0,01
Confederación Estatal Sindicatos Médicos (CESM)	2	0,01
Converxencia Estatal de Médicos e ATS (CEMSATSE)	4	0,02
Sindicato de Circulación Ferroviaria (SCF)	2	0,01
Sindicato Profesional Libre e Independente (APLI)	2	0,01
Unión Doutros Sindicalistas (UNOS)	2	0,01
Asociación Sind. Cadros de Iberdrola (ASCI)	1	0,01
Asociación Sind. Espec. Téc. Mant. Aeronáutica (ASETMA)	1	0,01
Asociación Técnicos e Prof. Banco Ext. De España (ATEXBANK)	1	0,01
Coord. Democrat. Independ. de Laborais (CDIL)	1	0,01
Coord. Estatal de Traballadores do Mar (CTM)	1	0,01
Federación Sindicatos Aeronáuticos Independentes (FSAI)	1	0,01
Sind. Indep. Traballadores Repsol, YPF, REF e MARKET (SIR-YPF)	1	0,01
Sindicato de Traballadores de Empresas da Comunicacions (SITEC)	1	0,01
Sindicato Empregados Caixa de Aforros e Pensións Barc. (SECPB)	5	0,03
Sindicato Indep. De Empregados "Generali España"	1	0,01
Sindicato Independente de Enerxía (SIE)	1	0,01
Sindicato Independente Ferroviario (SIF)	1	0,01
Sindicatos da Administración Pública (SAP)	1	0,01
Sindicato de Bombeiros de Aeroportos (SBA)	1	0,01
Sindicato Libre Mariña Mercante (SLMM)	3	0,02
Total	17.067	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 12.10

Resultados electorais entre o 1-1-2001 e o 31-12-2004
Persoal funcionario da Comunidade Autónoma de Galicia. Total Galicia

Denominación	Repr. Elixidos	%
Confederación Intersindical Galega (CIG)	318	27,04
Comisións Obreiras (CC.OO.)	256	21,77
Unión Xeral de Traballadores (UGT)	246	20,92
Central Sindical Indep. e de Funcionarios (CSI-CSIF)	137	11,65
Unión Sindical Obreira (USO)	47	4,00
Converxencia Estatal de Médicos e ATS (CEMSATSE)	37	3,15
Sindicato de Auxiliares de Enfermería (SAE)	23	1,96
Grupo de Traballadores	18	1,53
Sindicato Independente Ensino (ANPE)	18	1,53
Confederación Xeral do Traballo (CGT)	17	1,45
Outros	16	1,36
Non Sindicados	10	0,85
Unión Nacional de Funcionarios de Xestión de Facenda (GESTHA)	8	0,68
Sindicato Traballadores do Ensino de Galicia (STEs-STEG)	7	0,60
Sindicatos da Administración Pública (SAP)	7	0,60
Asociación Prof. De Persoal do Concello de Ferrol	2	0,17
Asociación Prof. De Policía Local de Arteixo (APPLA)	2	0,17
Grupo Independente de Funcionarios (GIF)	2	0,17
Unión Sindical Traballadores de Galicia (USTG)	2	0,17
Central Unitaria de Traballadores (CUT)	1	0,09
Non consta	1	0,09
Varios	1	0,09
Total	1.176	100

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 12.11

Participación electoral entre 01.01.2001 e 31.12.2004. Por provincias. Galicia

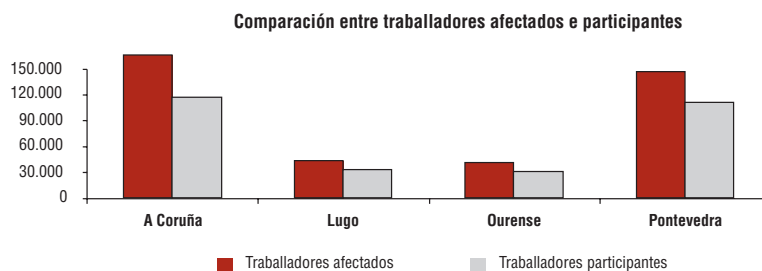
	Traballadores afectados		Traballadores participantes		Participación
	Nº	% (1)	Nº	% (2)	
A Coruña	165.739	41,90	116.310	39,98	70,18
Lugo	42.831	10,83	32.902	11,31	76,82
Ourense	40.719	10,29	30.817	10,59	75,68
Pontevedra	146.316	36,99	110.881	38,12	75,78
Galicia	395.605	100	290.910	100	73,54

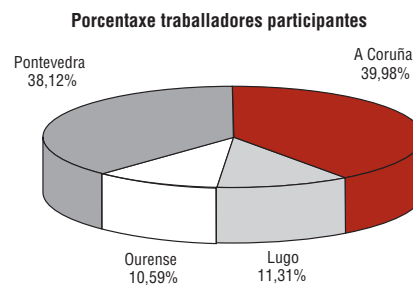
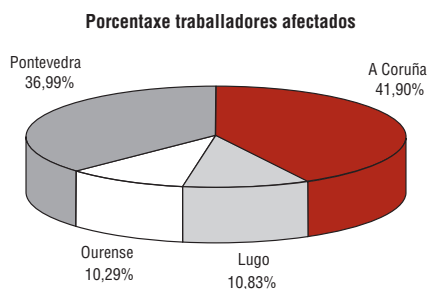
(1) Porcentaxe de traballadores afectados en relación co total deles

(2) Porcentaxe de traballadores participantes en relación co total deles

(3) Porcentaxe de participación por provincias

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 12.12

Participación electoral. Por provincias. Galicia. 2004

	Traballadores afectados		Traballadores participantes		Participación
	Nº	% ⁽¹⁾	Nº	% ⁽²⁾	
A Coruña	15.936	49,78	11.185	48,34	70,19
Lugo	4.699	14,68	3.580	15,47	76,19
Ourense	1.654	5,17	1.210	5,23	73,16
Pontevedra	9.721	30,37	7.161	30,95	73,67
Galicia	32.010	100	23.136	100	72,28

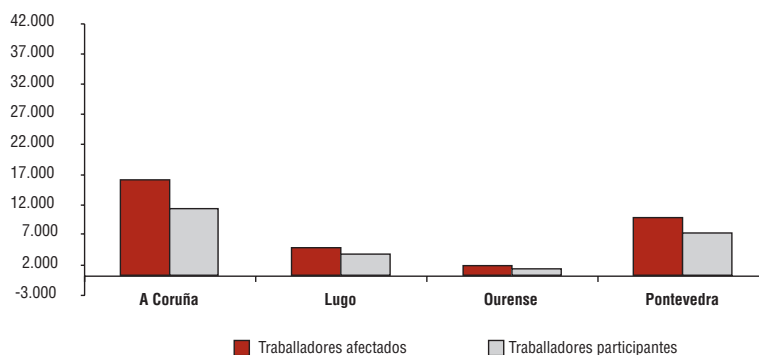
(1) Porcentaxe de traballadores afectados en relación co total deles

(2) Porcentaxe de traballadores participantes en relación co total deles

(3) Porcentaxe de participación por provincias

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Comparación entre traballadores afectados e participantes

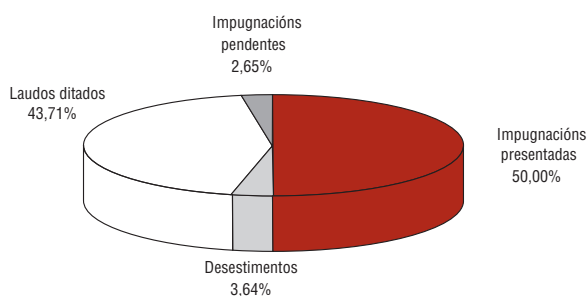
No cadro 12.13 contémpanse as impugnacións electorais presentadas nas Oficinas Públicas de Rexistro durante 2004, no marco do procedemento arbitral establecido polo Estatuto dos Traballadores. Presentáronse en Galicia 151 reclamacións a procesos electorais, dando lugar ao ditado de 132 laudos.

**Impugnacións electorais presentadas nas oficinas públicas de rexistro.
Por provincias. Galicia. 2004**

■ Cadro 12.13

	Impugnacións presentadas	Desestamentos	Laudos ditados	Impugnacións pendentes
A Coruña	52	3	49	2
Lugo	33	3	33	2
Ourense	3	0	3	0
Pontevedra	63	5	47	4
Galicia	151	11	132	8

Fonte: Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais. Dirección Xeral de Relacións Laborais

ANEXO

ANEXO 1

EMPREGO E INVESTIMENTO PÚBLICO

1. Investimentos e cadro de persoal da Administración do Estado en Galicia

1.1. Investimentos da Administración do Estado

■ Cadro A.1

Investimentos reais (capítulo VI dos Orzamentos Xerais do Estado). Galicia. 2004

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Varias provincias	Galicia
Mº de Defensa	92.038	-	-	474	-	92.512
Mº de Economía e Facenda	3.004	971	1.061	3.051	-	8.087
Mº do Interior	2.247	1.773	775	8.062	175	13.032
Mº de Fomento	201.054	30.478	22.902	90.816	8.347	353.597
Mº de Educación e Ciencia	267	11	-	5.465	2.382	8.125
Mº de Traballo e Asuntos Sociais	2.492	3.389	310	2.821	-	9.012
Mº de Industria, Turismo e Comercio	97	313	30	161	-	601
Mº de Agric., Pesca e Alimentac.	236	-	2.225	126	499	3.086
Mº de Admóns. Públicas	490	86	146	292	-	1.014
Mº de Cultura	3.306	229	3.858	77	183	7.653
Mº de Medio Ambiente	29.491	3.621	766	4.050	7.209	45.137
Mº de Vivenda	178	-	-	376	-	554
Total	334.900	40.871	32.073	115.771	18.795	542.410

Datos en miles de euros

Fonte: Información da Delegación do Goberno en Galicia, extraída das liquidacións orzamentarias dos ministerios

■ Cadro A.2

Transferencias de capital (capítulo VII dos Orzamentos Xerais do Estado). Galicia. 2004

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Varías provincias	Galicia
Mº de Defensa	1.348	-	-	582	-	1.930
Mº de Economía e Facenda	4.689	2.074	2.127	9.369	-	18.259
Mº de Interior	47	-	-	-	-	47
Mº de Fomento	1.978	2.998	1.725	3.511	-	10.212
Mº de Educación e Ciencia (*)	770	-	17	602	11.205	12.594
Mº de Traballo e Asuntos Sociais	294	511	241	282	528	1.856
Mº de Industria, Turismo e Comercio	8.368	223	398	16.545	6.337	31.871
Mº de Agric., Pesca e Alimentac.	6.458	1.396	-	7.243	132.110	147.207
Mº de Administracións Públicas	4.587	4.837	3.283	4.644	-	17.351
Mº de Cultura	623	-	18	3.520	-	4.161
Mº de Sanidade e Consumo	-	-	-	-	57	57
Mº de Medio Ambiente	-	-	-	-	7.603	7.603
Mº de Vivenda	557	696	281	518	22.237	24.289
Total	29.719	12.735	8.090	46.816	180.077	277.437

(*) Inclúese o cap. 8 por non dispoñer dos datos desglosados

Datos en miles de euros

Fonte: Información da Delegación do Goberno en Galicia, extraída das liquidacións orzamentarias dos ministerios

■ Cadro A.3

Total investimentos reais e transferencias de capital (capítulos VI e VII dos Orzamentos Xerais do Estado). Galicia. 2004

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Varías provincias	Galicia
Mº de Defensa	93.386	-	-	1.056	-	94.442
Mº de Economía e Facenda	7.693	3.045	3.188	12.420	-	26.346
Mº do Interior	2.294	1.773	775	8.062	175	13.079
Mº de Fomento	203.032	33.476	24.627	94.327	8.347	363.809
Mº de Educación e Ciencia	1.037	11	17	6.067	13.587	20.719
Mº de Traballo e Asuntos Sociais	2.786	3.900	551	3.103	528	10.868
Mº de Industria, Turismo e Comercio	8.465	536	428	16.706	6.337	32.472
Mº de Agric., Pesca e Alimentac.	6.694	1.396	2.225	7.369	132.609	150.293
Mº de Administracións Públicas	5.077	4.923	3.429	4.936	-	18.365
Mº de Cultura	3.929	229	3.876	3.597	183	11.814
Mº de Sanidade e Consumo	-	-	-	-	57	57
Mº de Medio Ambiente	29.491	3.621	766	4.050	14.812	52.740
Mº de Vivenda	735	696	281	894	22.237	24.843
Total	364.619	53.606	40.163	162.587	198.872	819.847

Datos en miles de euros

Fonte: Información da Delegación do Goberno en Galicia, extraída das liquidacións orzamentarias dos Ministerios

I.2 Cadro de persoal da Administración do Estado

■ Cadro A.4

Cadro de persoal da Administración do Estado. Por grupos. Galicia. 2004

	Funcionarios						Laborais			Total
	A	B	C	D	E	(*)	Fixos	Temporais	Varios	
Delegación do Goberno	69	47	123	179	5	-	95	9	-	527
Mº de Xustiza	12	1	3	17	-	-	1	-	-	34
Mº de Defensa(*)	-	-	-	-	-	549	-	-	1.373	1.922
Mº de Economía e Facenda	51	130	133	174	2	-	111	89	-	690
Mº do Interior	641	373	4.510	291	4	-	151	22	-	5.992
Mº de Fomento	76	38	588	1.802	77	-	1.743	981	-	5.305
Mº de Educación e Ciencia	109	22	63	31	-	-	76	219	-	-
Mº de Traballo e Asuntos Sociais	197	287	696	1.503	75	-	466	68	-	3.292
Mº de Industria, Turismo e Comercio	4	11	27	10	-	-	11	2	-	-
Mº de Administracións Públicas	4	4	16	26	-	-	5	1	-	56
Mº de Medio Ambiente	21	31	66	24	1	-	116	24	-	283
Total	1.184	944	6.225	4.057	164	549	2.775	1.415	1.373	18.686

(*) Non se dispón dos datos de clasificación por grupos do persoal funcionario, nin datos desglosados de persoal laboral
Fonte: Delegación do Goberno en Galicia

■ Cadro A.5

Cadro de persoal da Administración do Estado. Por provincias. Galicia. 2004

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Delegación do Goberno	244	56	96	131	527
Mº de Xustiza	23	3	3	5	34
Mº de Defensa	1.547	12	16	347	1.922
Mº de Economía e Facenda	282	98	115	195	690
Mº do Interior	2.600	902	607	1.883	5.992
Mº de Fomento	2.293	722	572	1.718	5.305
Mº de Educación e Ciencia	166	-	-	354	520
Mº de Traballo e Asuntos Sociais	1.226	480	418	1.168	3.292
Mº de Industria, Turismo e Comercio	22	7	6	30	65
Mº de Administracións Públicas	19	10	10	17	56
Mº de Medio Ambiente	119	70	28	66	283
Total	8.541	2.360	1.871	5.914	18.686

Fonte: Delegación do Goberno en Galicia

2. Investimentos e cadros de persoal da Comunidade Autónoma de Galicia

2.1. Investimentos da Comunidade Autónoma de Galicia previstos nas Leis de Orzamentos Xerais da C.A. de Galicia

■ Cadro A.6 Orzamentos iniciais dos capítulos VI e VII dos Orzamentos Xerais da C.A. de Galicia. 2002-2004

	Capítulo VI			Capítulo VII			Total Capítulos VI e VII		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Parlamento	1.927,33	1.046,28	1.646,31	39,07	34,06	34,01	1.966,40	1.080,33	1.680,32
Consello de Contas	1.028,94	524,02	994,41				1.028,94	524,02	994,41
Consello da Cultura Galega	219,37	225,37	255,42				219,37	225,37	255,42
Presidencia, RRII e Administración Pública	25.115,52	25.346,34	14.417,30	38.470,08	41.892,49	3,54	63.585,59	67.238,83	14.420,84
Economía e Facenda	6.594,12	7.492,16	6.133,71	115.999,84	73.514,63	85,45	122.593,96	81.006,79	6.219,16
Política Territorial, Obras Públicas e Vivenda	161.824,89	182.072,13	244.941,04	108.387,17	105.427,87	118,35	270.212,06	287.500,00	245.059,39
Educación e Ordenación Universitaria	88.123,19	94.816,67	98.625,10	19.614,10	19.754,32	19.543,36	107.737,29	114.570,99	118.168,46
Innovación, Industria e Comercio	11.467,20	11.190,85	12.081,77	80.768,68	86.289,35	140.776,56	92.235,88	97.480,20	152.858,33
Política Agroalimentaria e Desenvolvemento Rural	77.723,69	84.952,29	88.188,07	159.722,25	173.037,60	195.024,05	237.445,94	257.989,89	283.212,13
Cultura, Comunicación Social e Turismo	42.323,89	44.147,05	45.679,16	59.904,47	64.663,97	94.076,15	102.228,36	108.811,02	139.755,30
Sanidade	19.630,14	22.308,06	24.515,90	17.437,68	25.477,61	14.098,99	37.067,82	47.785,67	38.614,88
Pesca e Asuntos Marítimos	25.006,53	28.752,96	44.876,85	99.998,47	103.998,66	113.322,15	125.005,01	132.751,61	158.199,00
Xustiza, Interior e Administración Local	14.278,03	16.765,97	16.842,40	7.600,74	6.706,74	7.206,74	21.878,77	23.472,71	24.049,14
Familia, Xuventude, Deporte e Voluntariado	9.407,76	9.932,23	20.708,77	6.490,93	6.761,39	10.400,73	15.898,69	16.693,62	31.109,50
Medio Ambiente	73.634,76	81.774,35	84.729,46	112.040,59	120.802,95	132.672,33	185.675,35	202.577,30	217.401,79
Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais	6.122,40	7.401,58	13.543,93	4.658,11	5.061,76	5.304,36	10.780,51	12.463,35	18.848,29
Emigración	601,01	583,81	613,30	3.391,55	3.968,85	2.317,49	3.992,57	4.552,67	2.930,79
Consello Consultivo de Galicia	189,32	151,14	130,04			0,00	189,32	151,14	130,04
Transferencias a CC.LL			0,00		56.480,49	69.930,36	0,00	56.480,49	69.930,36
Débeda pública			0,00			0,00	0,00	0,00	0,00
Gastos de diversas consellerías	18.899,26	24.019,54	16.620,22	16.466,13		0,00	35.365,39	24.019,54	16.620,22
Total Administración Xeral	584.117,33	643.502,80	735.543,14	850.989,87	893.872,74	804.914,62	1.435.107,20	1.537.375,55	1.540.457,76
Escola Galega de Administración Pública (EGAP)	60,94	79,02	79,02			0,00	60,94	79,02	79,02
Instituto Galego de Estatística (IGE)	1.360,86	1.964,00	1.964,00	807,46		0,00	2.168,32	1.964,00	1.964,00
Instituto Galego de Consumo	1.129,90	1.008,44	1.158,44	150,25	240,41	358,70			
Servizo Galego de Saúde (SERGAS)	74.755,95	101.168,44	122.680,39	1.111,87	1.092,74	510,00			
Academia Galega de Seguridade			0,00			0,00			
Segapithorm			0,00			0,00			
Augas de Galicia	8.238,42	22.289,89	31.987,29	66.462,98	66.506,96	83.907,52	74.701,40	88.796,85	115.894,81
Instituto Galego da Vivenda e Solo (IGVS)	74.047,04	71.418,68	83.119,75	56.923,41	67.723,48	56.538,66			
Fondo Galego de Garantía Agraria			2.264,85			22.452,47			
Instituto Galego das Artes Esc. E Musicais	3.365,66	4.865,66	4.865,66			0,00			
Total Organismos Autónomos	162.958,77	202.794,13	248.119,41	125.455,97	135.563,58	163.767,34	288.414,74	338.357,72	411.886,75
Total orzamento bruto	747.076,10	846.296,94	983.662,55	976.445,84	1.029.436,32	968.681,96	1.723.521,94	1.875.733,26	1.952.344,51
Total transferencias internas	—		0,00	169.612,86	191.478,71	191,48	169.612,86	191.478,71	191,48
Total orzamento consolidado	747.076,10	846.296,94	983.662,55	806.832,99	837.957,62	968.490,48	1.553.909,08	1.684.254,56	1.952.153,03

Datos en miles de euros

Fonte: Lei de Orzamentos Xerais da C.A. de Galicia

2.2. Cadros de persoal ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia

Cadro de persoal da Administración Xeral e Especial da Xunta de Galicia. 2004-1996

■ **Cadro A.7**

		2004
Persoal funcionario ⁽¹⁾		9.991
Persoal docente non universitario ⁽²⁾		30.427
Persoal de institucións sanitarias		28.080
Persoal laboral fixo		5.641
Efectivos da policía		378
Persoal da Admón. de Xustiza		2.209
Total		76.726
	2003	76.999
	2002	76.407
	2001	76.584
	2000	75.284
	1999	73.802
	1998	69.179
	1997	67.253
	1996	63.437

(1) Inclúe persoal interino e contratado administrativo

(2) Inclúe persoal interino e outros

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

Cadro de persoal funcionario da Xunta de Galicia. Por grupos. 1999 -2004 ⁽¹⁾

■ Cadro A.7a

Grupo		Funcionarios de carreira	Persoal interino	Total	Porcentaxe
A	2004	1.740	360	2.100	21,02
B	2004	1.253	139	1.392	13,93
C	2004	1.313	83	1.396	13,97
D	2004	3.449	451	3.900	39,04
E	2004	948	255	1.203	12,04
Total	2004	8.703	1.288	9.991	
Porcentaxe	2004	87	13	100	

(1) Inclúe servizo activo, servizos especiais, excedencia por coidado de fillos e func. en prácticas.
 Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral de Función Pública.

■ Cadro A.7b

Cadro de persoal administrativo da Xunta de Galicia. Por grupos. 2000-2004⁽¹⁾

	Número					Porcentaxe				
	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004
Grupo I	267	279	280	270	249	5,08	5,22	5,38	4,65	4,41
Grupo II	490	495	494	544	542	9,32	9,26	9,48	9,38	9,61
Grupo III	782	795	813	932	951	14,87	14,88	15,61	16,07	16,86
Grupo IV	1.399	1.499	1.452	1.626	1.545	26,60	28,05	27,87	28,03	27,39
Grupo V	2.280	2.233	2.130	2.429	2.354	43,35	41,79	40,89	41,87	41,73
Grupo VIII	41	43	40	—	—	0,78	0,80	0,78	—	—
Outros	—	—	—	—	—	0,00	—	—	—	—
Total	5.259	5.344	5.209	5.801	5.641	100	100	100	100	100

(1) Inclúe servizo activo, excedencia forzosa e excedencia por coidado de familiares
 Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

Cadro de persoal da Xunta de Galicia, segundo a súa relación de servizos. 2004

■ Cadro A.7c

	Número	Porcentaxe
Funcionarios	8.703	55,67
Interinos	1.288	8,24
Laborais fixos	5.641	36,09
Total	15.632	100

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

**Cadro de persoal das Consellerías e Organismos Autónomos (OOAA)
da Xunta de Galicia. Por grupos e categoría de persoal. 2004**

■ **Cadro A.7d**

	Consellerías e Organismos Autónomos						Total
	A	B	C	D	E	Sen clasificar	
Funcionarios de carreira	1.740	1.253	1.313	3.449	948	—	8.703
Persoal laboral							
Subtotal	—	—	—	—	—	—	0
Fixos	—	—	—	—	—	—	0
Temporais	—	—	—	—	—	—	0
Outros							
Subtotal	13.669	9.657	1.442	8.679	3.644	—	37.091
Persoal interino	360	139	83	451	255	—	1.288
Persoal estatutario	5.332	7.184	814	4.205	—	—	17.535
Persoal sanitario	6.865	7.900	869	4.654	80	—	20.368
Persoal en formación	1.112	25	—	—	—	—	1.137
Total	15.409	10.910	2.755	12.128	4.592	0	45.794

	Consellerías e OOAA - Excluída a área da docencia non universitaria						Total
	A	B	C	D	E	Sen clasificar	
Funcionarios de carreira	1.607	1.096	1.316	3.256	872	—	8.147
Persoal laboral							
Subtotal	—	—	—	—	—	6.255	6.255
Fixos	—	—	—	—	—	5.209	5.209
Temporais	—	—	—	—	—	1.046	1.046
Outros							
Subtotal	—	—	—	—	—	—	2.321
Persoal interino	567	301	140	926	387	—	2.321
Persoal eventual	—	—	—	—	—	—	—
Persoal vario	—	—	—	—	—	—	—
Contr. admvos.	—	—	—	—	—	—	—
Total	2.174	1.397	1.456	4.182	1.259	6.255	16.723

	Consellerías e OOAA - Área da docencia non universitaria						Total
	A	B	C	D	E	Sen clasificar	
Funcionarios de carreira	10.813	16.227	—	—	—	—	27.040
Persoal laboral							
Subtotal	458	480	—	—	—	—	938
Fixos	—	—	—	—	—	—	—
Temporais	458	480	—	—	—	—	938
Outros							
Subtotal	1.309	1.072	—	—	—	—	2.381
Persoal interino	1.309	1.072	—	—	—	—	2.381
Persoal eventual	—	—	—	—	—	—	—
Persoal vario	—	—	—	—	—	—	—
Contr. admvos.	—	—	—	—	—	—	—
Total	12.580	17.779	—	—	—	—	30.359

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

■ Cadro A.7e

**Cadro de persoal das Institucións Sanitarias da Administración da CA de Galicia.
Por grupos e categoría de persoal. 2004**

	Institucións sanitarias						Total
	A	B	C	D	E	Sen clasificar	
Funcionarios de carreira	8	12	13	117	156	—	306
Persoal laboral							
Subtotal	3	19	0	0	0	157	179
Fixos	3	18	—	—	—	155	176
Temporais	—	1	—	—	—	2	3
Outros							
Subtotal	1.112	25	0	0	1	0	1.138
Persoal interino	—	—	—	—	1	—	1
Persoal eventual	—	—	—	—	—	—	—
Persoal sanitario	—	—	—	—	—	—	0
Persoal en formación	1.112	25	—	—	—	—	1.137
Persoal estatutario							
Subtotal	5.753	691	55	449	80	—	7.028
Propietarios	2.403	—	—	—	—	—	2.403
Interinos	2.929	—	—	—	—	—	2.929
Outros	421	691	55	449	80	—	1.696
Total	6.876	747	68	566	237	157	8.651

	Institucións sanitarias (análise do persoal estatutario)						Total
	A	B	C	D	E	Sen clasificar	
Persoal facultativo							
Subtotal	5.242	—	—	—	—	—	5.242
Propietarios	2.387	—	—	—	—	—	2.387
Interinos	2.496	—	—	—	—	—	2.496
Outros	359	—	—	—	—	—	359
P. sanitario non facultativo							
Subtotal	—	7.187	833	4.244	—	—	12.264
Propietarios	—	5.923	706	3.669	—	—	10.298
Interinos	—	888	97	430	—	—	1.415
Outros	—	376	30	145	—	—	551
Persoal non sanitario							
Subtotal	242	313	415	3.054	3.174	—	7.198
Propietarios	94	221	369	2.508	2.758	—	5.950
Interinos	134	82	42	405	391	—	1.054
Outros	14	10	4	141	25	—	194
Total persoal estatutario							
Subtotal	5.484	7.500	1.248	7.298	3.174	—	24.704
Propietarios	2.481	6.144	1.075	6.177	2.758	—	18.635
Interinos	2.630	970	139	835	391	—	4.965
Outros	373	386	34	286	25	—	1.104

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

■ Cadro A.7f

Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia. Por zona xeográfica e grupos. (Administración xeral e especial). 2004⁽¹⁾

	Grupo					Total	
	A	B	C	D	E	Nº	%
Servizos centrais	652	341	415	732	133	2.273	26,12
A Coruña ⁽¹⁾	262	209	243	447	120	1.281	14,72
Lugo ⁽¹⁾	150	134	130	290	82	786	9,03
Ourense ⁽¹⁾	135	153	172	398	92	950	10,92
Pontevedra ⁽¹⁾	129	105	97	273	62	666	7,65
Vigo ⁽¹⁾	122	87	106	271	91	677	7,78
Ferrol	32	22	24	73	34	185	2,13
Delegación A Coruña ⁽²⁾	128	76	47	321	156	728	8,36
Delegación Lugo ⁽²⁾	49	42	29	211	50	381	4,38
Delegación Ourense ⁽²⁾	22	22	15	162	30	251	2,88
Delegación Pontevedra ⁽²⁾	59	62	35	271	98	525	6,03
Total	1.740	1.253	1.313	3.449	948	8.703	100
Porcentaxe	19,99	14,40	15,09	39,63	10,89	100	

(1) Servizos periféricos ubicados no Concello

(2) Servizos periféricos existentes no resto da provincia

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

■ Cadro A.7g

Efectivos por categoría de persoal, sexos e idade da Administración da CA de Galicia. 2004

		18-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	61-65	Máis de 65	Total
Funcionarios de carreira	Subtotal	33	283	853	1.643	1.799	1.421	1.211	855	487	118	8.703
	Mulleres	22	153	477	966	943	699	652	359	162	15	4.448
	Homes	11	130	376	677	856	722	559	496	325	103	4.255
Persoal laboral	Subtotal	10	124	315	677	1.222	1.194	934	712	438	15	5.641
	Mulleres	6	102	224	476	849	824	627	482	280	11	3.881
	Homes	4	22	91	201	373	370	307	230	158	4	1.760
Outros (P. interino)	Subtotal	0	0	0	0							1.288
	Mulleres											822
	Homes											466
Persoal estatutario	Subtotal	—	—	—	—							—
	Mulleres	—	—	—	—							—
	Homes	—	—	—	—							—
Total		43	407	1.168	2.320	3.021	2.615	2.145	1.567	925	133	3.938
	Mulleres	28	255	701	1.442	1.792	1.523	1.279	841	442	26	2.426
	Homes	15	152	467	878	1.229	1.092	866	726	483	107	1.512

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

Efectivos da unidade da policía adscrita á Administración da CA de Galicia. 2004

■ Cadro A.7h

	Total
A Coruña	216
Lugo	39
Ourense	45
Pontevedra	78
Galicia	378

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

Persoal da Administración de Xustiza da CA. Por provincias. Galicia. 2004.

■ Cadro A.7i

	Total
A Coruña	919
Lugo	248
Ourense	233
Pontevedra	809
Galicia	2.209

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

■ Cadro A.7k

Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia. Por grupos e sexos. (Administración xeral e especial). 2004

	Homes	Mulleres	Total	Porcentaxe
Grupo A	1.189	551	1.740	19,99
Grupo B	718	535	1.253	14,40
Grupo C	563	750	1.313	15,09
Grupo D	1.204	2.245	3.449	39,63
Grupo E	581	367	948	10,89
Total	4.255	4.448	8.703	100
Porcentaxe	48,89	51,11		

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

■ Cadro A.7i

**Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia.
Por grupos, idades e sexos. (Administración xeral e especial). 2004**

	Grupo A		Grupo B		Grupo C		Grupo D		Grupo E		Total		
	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Total
De 18 a 25 anos			1	1		1	21	6		3	22	11	33
De 26 a 30 anos	22	19	20	17	3	14	80	61	28	19	153	130	283
De 31 a 35 anos	47	48	55	44	33	31	277	185	65	68	477	376	853
De 36 a 40 anos	151	150	101	72	126	76	498	281	90	98	966	677	1.643
De 41 a 45 anos	152	250	92	88	133	112	496	262	70	144	943	856	1.799
De 46 a 50 anos	91	217	80	125	130	105	351	174	47	101	699	722	1.421
De 51 a 55 anos	38	171	97	139	163	82	329	109	25	58	652	559	1.211
De 56 a 60 anos	27	162	58	127	114	82	139	79	21	46	359	496	855
De 61 a 65 anos	22	108	27	84	44	48	50	45	19	40	162	325	487
Máis de 65 anos	1	64	4	21	4	12	4	2	2	4	15	103	118
Total	551	1.189	535	718	750	563	2.245	1.204	367	581	4.448	4.255	8.703

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

**Cadro de persoal laboral fixo da Xunta de Galicia. Por idades e sexos.
(Administración xeral e especial). 2004**

■ Cadro A.7m

	Homes	Mulleres	Total	
			Nº	%
De 18 a 25 anos	4	6	10	0,18
De 26 a 30 anos	22	102	124	2,20
De 31 a 35 anos	91	224	315	5,58
De 36 a 40 anos	201	476	677	12,00
De 41 a 45 anos	373	849	1.222	21,66
De 46 a 50 anos	370	824	1.194	21,17
De 51 a 55 anos	307	627	934	16,56
De 56 a 60 anos	230	482	712	12,62
De 61 a 65 anos	158	280	438	7,76
Máis de 65 anos	4	11	15	0,27
Total	1.760	3.881	5.641	100

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

**Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia. Por consellerías e grupos.
(Administración xeral e especial). 2004**

■ Cadro A.7n

	Grupo					Total	
	A	B	C	D	E	Nº	%
Agricultura	255	255	151	252	17	930	10,69
Asuntos Sociais	47	49	49	109	25	279	
Cultura	104	101	73	110	40	428	4,92
Educación	129	80	108	711	541	1.569	18,03
Economía	148	139	135	232	18	672	7,72
Emigración	7	9	9	17	4	46	
Familia	88	183	160	287	34	752	8,64
Industria	72	53	90	102	18	335	3,85
Medio Ambiente	169	103	85	614	17	988	11,35
Política Territorial	128	76	95	210	33	542	6,23
Pesca	157	72	107	199	68	603	6,93
Presidencia	93	35	57	155	54	394	4,53
Sanidade	254	39	109	313	50	765	8,79
Xustiza	89	59	85	138	29	400	4,60
Total	1.740	1.253	1.313	3.449	948	8.703	96
Porcentaxe	19,99	14,40	15,09	39,63	10,89	100	

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

**Cadro de persoal laboral da Xunta de Galicia. Por consellerías e grupos.
(Administración xeral e especial). 2004**

■ Cadro A.7ñ

	Grupo					Total	
	I	II	III	IV	V	Nº	%
Agricultura	5	14	105	145	75	344	6,10
Asuntos Sociais	60	225	172	505	547	1.509	26,75
Cultura	16	23	27	55	111	232	4,11
Educación	14	31	104	345	981	1.475	26,15
Economía	1	1	21	16	2	41	0,73
Familia	107	199	110	161	293	870	15,42
Industria	6	1	38	15	4	64	1,13
M. Ambiente	2	2	76	48	37	165	2,93
Polít. Territorial	5	6	118	67	102	298	5,28
Pesca	7	12	64	32	36	151	2,68
Presidencia	7	2	59	31	34	133	2,36
Sanidade	7	8	25	98	41	179	3,17
Xustiza	12	18	32	27	91	180	3,19
Total	249	542	951	1.545	2.354	5.641	100
Porcentaxe	4,41	9,61	16,86	27,39	41,73	100	

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

**Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia. Por zona xeográfica e grupos.
(Administración xeral e especial). 2004⁽¹⁾**

■ Cadro A.7o

	Grupo					Total	
	A	B	C	D	E	Nº	%
Servizos centrais	652	341	415	732	133	2.273	26,12
A Coruña ⁽¹⁾	262	209	243	447	120	1.281	14,72
Lugo ⁽¹⁾	150	134	130	290	82	786	9,03
Ourense ⁽¹⁾	135	153	172	398	92	950	10,92
Pontevedra ⁽¹⁾	129	105	97	273	62	666	7,65
Vigo ⁽¹⁾	122	87	106	271	91	677	7,78
Ferrol	32	22	24	73	34	185	2,13
Delegación A Coruña ⁽²⁾	128	76	47	321	156	728	8,36
Delegación Lugo ⁽²⁾	49	42	29	211	50	381	4,38
Delegación Ourense ⁽²⁾	22	22	15	162	30	251	2,88
Delegación Pontevedra ⁽²⁾	59	62	35	271	98	525	6,03
Total	1.740	1.253	1.313	3.449	948	8.703	100
Porcentaxe	19,99	14,40	15,09	39,63	10,89	100	

(1) Servizos periféricos ubicados no Concello

(2) Servizos periféricos existentes no resto da provincia

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

**Cadro de persoal laboral da Xunta de Galicia. Por zona xeográfica e grupos.
(Administración xeral e especial). 2004**

■ Cadro A.7p

	Grupo					Total	
	I	II	III	IV	V	Nº	%
Servizos centrais	48	30	231	169	50	528	9,36
A Coruña ⁽¹⁾	54	118	183	147	307	809	14,34
Lugo ⁽¹⁾	21	47	97	124	206	495	8,78
Ourense ⁽¹⁾	30	66	88	121	188	493	8,74
Pontevedra ⁽¹⁾	12	38	74	88	166	378	6,70
Vigo ⁽¹⁾	36	74	42	170	243	565	10,02
Ferrol	10	41	23	74	135	283	5,02
Delegación A Coruña ⁽²⁾	15	61	70	255	424	825	14,63
Delegación Lugo ⁽²⁾	9	35	36	161	223	464	8,23
Delegación Ourense ⁽²⁾	3	6	47	61	143	260	4,61
Delegación Pontevedra ⁽²⁾	11	26	60	175	269	541	9,59
Total	249	542	951	1.545	2.354	5.641	100
Porcentaxe	4,41	9,61	16,86	27,39	41,73	100	

(1) Servizos periféricos ubicados no Concello

(2) Servizos periféricos existentes no resto da provincia

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

■ Cadro A.7q

Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia. Por consellerías e zona xeográfica. (Administración xeral e especial). 2004

	Grupo														Total	
	AG	AS	CU	ED	EC	EM	FA	IN	MA	PT	PE	PR	SA	XU	Nº	%
Servizos centrais	212	72	150	173	325	45	182	114	171	202	128	232	128	147	2.281	26,21
A Coruña (1)	128	48	73	225	91	0	121	65	84	106	60	52	152	73	1.278	14,68
Lugo (1)	118	26	52	124	57	0	64	38	71	65	3	32	99	37	786	9,03
Ourense (1)	136	34	65	169	61	0	99	50	83	84	0	11	113	45	950	10,92
Pontevedra (1)	83	6	53	138	52	0	17	41	81	75	19	17	63	21	666	7,65
Vigo (1)	0	56	8	125	72	0	115	21	13	0	99	23	110	35	677	7,78
Ferrol	26	7	2	61	0	0	24	3	11	0	24	6	17	4	185	2,13
Delegación A Coruña (2)	64	13	12	259	14	1	44	3	131	10	115	15	36	6	723	8,31
Delegación Lugo (2)	65	4	5	74	0	0	25	0	130	0	56	2	20	0	381	4,38
Delegación Ourense (2)	40	4	5	53	0	0	25	0	104	0	0	2	18	0	251	2,88
Delegación Pontevedra (2)	58	9	3	168	0	0	36	0	109	0	99	2	9	32	525	6,03
Total	930	279	428	1.569	672	46	752	335	988	542	603	394	765	400	8.703	100
Porcentaxe	10,69	3,21	4,92	18,03	7,72	0,53	8,64	3,85	11,35	6,23	6,93	4,53	8,79	4,60	100	

(1) Servizos periféricos ubicados no Concello

(2) Servizos periféricos existentes no resto da provincia

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

Cadro de persoal de universidades. Por categoría de persoal. Galicia. 2004-2005

■ Cadro A.8

		Santiago	A Coruña	Vigo	Total
Persoal docente	Funcionarios de carreira	1.455	797	884	3.136
	Funcionarios de emprego interino	3	14	12	29
	Contratados administrativos ⁽¹⁾	0	198	0	198
	Subtotal 2004/2005	1.458	1.009	896	3.363
Persoal non docente	Funcionarios de carreira	15	292	5	312
	Persoal laboral	0	260	0	260
	Outro persoal	2	5	0	7
	Subtotal 2004/2005	17	557	5	579
Total 2004/2005		1.475	1.566	901	3.942

(1) Inclúe os profesores asociados estranxeiros con contrato laboral

Fonte: MAP. Base de datos do Rexistro Central de Persoal

2.2.1. Cadros de persoal do Parlamento de Galicia e os seus organismos dependentes⁽¹⁾

■ Cadro A.9

Parlamento de Galicia. Cadro de persoal. 1994-2004⁽¹⁾

	1994	1995	1996	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Parlamento	85	88	88	92	89	90	90	89	92	90

(1) Ata 1996 observáranse algunhas variacións nos datos, se se comparan cos dos anos anteriores, debido a que se eliminaron os datos de altos cargos; e os demais refírense ós postos realmente ocupados, non ós que figuran nas Relacións de Postos de Traballo (RPT)

Fonte: Parlamento de Galicia

Valedor do Pobo. Cadro de persoal. 1995-2004

	Grupo					Total
	A	B	C	D	E	
1995	6	0	3	3	4	16
1996	7	0	3	3	4	17
1997	7	0	3	4	4	18
1998	8	0	3	4	4	19
1999	8	0	3	4	4	19
2000	7	0	3	4	4	18
2001	7	0	3	4	4	18
2002	7	0	3	4	4	18
2003	7	0	4	4	4	19
2004	8	0	4	4	4	20

Fonte: Valedor do Pobo

Consello de Contas de Galicia. Cadro de persoal. 1994-2004

	Persoal funcionario e laboral	Persoal eventual	Persoal interino	Total
1994	39	5	0	44
1995	44	8	12	64
1996	40	8	12	60
1997	47	6	11	64
1998	47	5	11	63
1999	48	5	11	64
2000	56	5	11	72
2001	56	5	11	72
2002	59	5	11	75
2003	64	5	11	80
2004	68	5	10	83

Fonte: Consello de Contas de Galicia

2.2.2. Cadros de persoal dos organismos autónomos, entidades públicas e sociedades mercantís

a) Cadros de persoal dos organismos autónomos

Consello Consultivo de Galicia. Cadro de persoal. 1997 -2004

■ Cadro A.10

	Persoal funcionario	Persoal laboral	Persoal interino	Total
1997	12	6		18
1998	12	7		19
1999	12	7		19
2000	13	7		20
2001	16	7		23
2002	16	7		23
2003	16	7	1	23
2004	16	7	1	24

Fonte: Consello Consultivo de Galicia

■ Cadro A.10a

Entidades públicas. Cadro de persoal. 1999-2004

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Compañía de Radio-Televisión de Galicia e sociedades	664	696	677	676	705	691
Instituto Galego de Promoción Económica (IGAPE)	82	83	81	112	112	117
Fundación Pública Hospital Verín	160	166	168	168	167	168
Fundación Hospital Barbanza	179	205	232	233	150	141
Fundación Hospital Virxe da Xunqueira	124	194	204	194	196	224
Fundación Pública Hospital comarcal do Salnés			176	181	201	211
Fundación Instituto Galego de Oftalmoloxía	13	13	14	15	15	17
Consello Económico e Social	10	11	11	10	9	11
Portos de Galicia	84	98	115	117	117	116
Empresa Pública de Obras e Servizos Hidráulicos	16	5	5	7	22	43
Fundación Pública Urgencias Sanitarias de Galicia (061)	122	120	124	144	145	145
Fundación Pública Escola Galega de Admón. Sanitaria (FEGAS)	17	17	19	19	19	20
Fundación Pública Foro Permanente Iberoamericano de Saúde	3	3	4	4	4	5
Fundación Pública Cidade da Cultura de Galicia			10	11	11	45
Instituto Enerxético de Galicia	10 ⁽¹⁾	12 ⁽¹⁾	27	29	30	31
Centro Informático para a Xestión Tributaria, Económico-Financeira e Contable	76	69	89	87	90	91
Axencia Galega de Desenvolvemento Rural				21	30	38
Total	1.560	1.692	1.956	2.028	2.023	2.114

(1) Datos da sociedade mercantil: Xestión Enerxética de Galicia, SA (Xestenga), matriz do Instituto
Fonte: Cada unha das entidades públicas relacionadas

c) Cadros de persoal das entidades públicas

■ Cadro A.10b

Sociedades mercantís. Cadro de persoal. 1999-2004

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Sociedade Galega do Medio Ambiente (SOGAMA, SA)	11	23	27	19	21	18
Sociedade de Imaxe e Promoción Turística de Galicia, SA (Turgalicia)	92	90	101	144	101	103
Xestión Urbanística da Coruña, SA (XESTUR)	8	9	8	8	8	11
Xestión Urbanística de Lugo, SA	5	5	5	5	7	8
Xestión Urbanística de Ourense, SA	7	8	10	10	9	9
Xestión Urbanística de Pontevedra, SA	8	8	8	7	10	10
SA de Xestión do Plan Xacobeo	73	38	51	46	60	46
SA de Xestión do Centro de Supercomputación de Galicia (CESGA)	15	16	25	28	26	24
SA para o Desenvolvemento Comarcal de Galicia	28	62	61	60	70	83
SA para o Desenvolvemento Industrial de Galicia			26	17		
Instituto Galego de Medicina Técnica, SA	157	185	216	225	240	266
Galicia Calidade, SA	2	4	4	4	4	4
XesGalicia ⁽¹⁾	15	15	15	15	15	15
Centro Europeo de Empresas e Innovación de Galicia S.A.	17	16	15	15	15	14
Sociedade Pública de Inversións de Galicia S.A.	19	18	17	17	17	26
Retegal	45	40	45	44	45	44
Xenética Fontao, SA	8	8	8	11	7	7
Autopista Alto de Santo Domingo Ourense, SA						4
Total	510	545	642	675	655	692

(1) Inclúe persoal de Sodiga

Fonte: Cada unha das sociedades mercantís relacionadas

2.3. Resumo dos cadros de persoal ao servizo da Administración da CA de Galicia

Cadros de persoal ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia. 1996/2000/2004

■ Cadro A.11

	1996	2000	2003	2004
Xunta de Galicia	63.437	75.284	76.407	76.726
Universidades	5.057	5.904	3.904	3.942
Parlamento de Galicia	88	90	92	90
Consello de Contas de Galicia	68	72	80	83
Valedor do Pobo	17	18	19	20
Consello Consultivo de Galicia	11	20	23	24
Consello Económico e Social (CES) de Galicia	9	11	(*)	(*)
Compañía de Radio-Televisión de Galicia (CRTVG)	682	696	(*)	(*)
Outras entidades públicas	293	973	2.023	2.114
Sociedades mercantís	335	571	655	692
Total	69.369	83.639	83.203	83.691

(*) No ano 2003 e 2004 incluídos nos epígrafes doutras entidades públicas

Fonte: Xa citadas

3. Cadro de persoal da Administración Local en Galicia

■ Cadro A.12

Cadro de persoal da Administración Local. Galicia. 1998-2004

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
A Coruña	10.082	8.275	9.568	10.151	11.167	10.871
Lugo	3.417	3.405	4.421	4.452	4.889	4.692
Ourense	3.974	3.957	5.163	4.968	5.351	4.667
Pontevedra	8.498	8.109	9.216	9.215	9.801	8.706
Galicia	25.971	23.746	28.386	28.786	31.208	28.936

Comprende a funcionarios e laborais
Fonte: MAP

Investimentos (Cap. VI e VII) das deputacións provinciais. Galicia. 2002-2004

	Capítulo VI			Capítulo VII			Total		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
A Coruña	29.822.510	32.125.381	37.341.407	46.398.700	34.962.970	29.864.652	76.220.210	67.088.351	67.206.059
Lugo	30.281.216	30.381.073	31.714.952	4.559.883	9.430.246	4.080.931	34.841.099	39.811.319	35.795.883
Ourense	8.743.249	14.785.532	14.453.339	2.680.350	2.605.544	2.705.385	11.423.599	17.391.076	17.158.724
Pontevedra	26.125.230	26.164.208	32.853.101	32.461.471	29.196.000	30.481.951	58.586.701	55.360.208	63.335.052
Galicia	94.972.205	103.456.194	116.362.799	86.100.404	76.194.760	67.132.919	181.071.609	179.650.954	183.495.718

Datos en euros
Fonte: MAP

4. Investimentos e cadros de persoal dos entes públicos e sociedades estatais en Galicia

4.1. Entes públicos

■ Cadro A.13

Investimentos do ente público Radio-Televisión Española SA. Galicia. 2004

	RNE, SA	TVE, SA	ENTE PÚBLICO	TOTAL
A Coruña ⁽¹⁾	980	247	40	1.267
Lugo	70	-	-	70
Ourense	44	-	-	44
Pontevedra	18	-	4	22
Galicia	1.112	247	44	1.403

Datos en miles de euros
Inclúense pequenas inversións nas outras provincias galegas que non se poden desglosar do importe indicado
Fonte: RTVE, SA. Dirección Área Económico Financeira

■ Cadro A.14

Cadro de persoal do ente público Radio-Televisión Española SA. Galicia. 2004

	RNE, SA	TVE, SA	ENTE PÚBLICO	TOTAL
A Coruña	980	247	40	1.267
Lugo	70	-	-	70
Ourense	44	-	-	44
Pontevedra	18	-	4	22
Galicia	1.112	247	44	1.403

Fonte: RTVE, SA Dirección Área Económico Financeira

4.2. Entidades de Dereito Público con personalidade xurídica que axustan a súa actividade ao ordenamento xurídico privado

4.2.1. Cadro de persoal do Consorcio de Compensación de Seguros

■ Cadro A.15 Cadro de persoal do Consorcio de Compensación de Seguros. Galicia. 2002 -2004

	2002	2003	2004
A Coruña	8	8	8
Galicia	8	8	8

Fonte: Oficina do Consorcio en Galicia

4.2.2. Investimentos e cadro de persoal da Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI)

Investimentos da SEPI en Galicia. 2004

■ Cadro A.16

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Navantia	5.725	0	0	0	5.725
Infoinvest ⁽¹⁾	1.800	0	0	0	1.800
Sepides ⁽²⁾	5.720	0	0	0	5.720
Mercasa	1.600	0	0	0	1.600
Total	14.845	0	0	0	14.845

Datos en euros

(1) Parques empresariais en execución por SEA (85% INFOINVEST / 15% XUNTA): afecta a diversas provincias. Persoal INFOINVEST na Coruña

(2) Financiación de proxectos en Galicia: afecta a diversas provincias. Persoal de SEPIDES na Coruña e Vigo

Fonte: SEPI

Cadro de persoal da SEPI⁽¹⁾. Galicia. 2004

■ Cadro A.17

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Navantia	3.771	-	-	-	3.771
TRAGSA	491	118	76	84	769
Axencia EFE	10	-	-	-	10
Infoinvest ⁽²⁾	6	-	-	-	6
Sepides ⁽³⁾	2	-	-	-	2
Total	4.280	118	76	84	4.558

(1) Datos cadro de persoal fixo e temporal

(2) Parques empresariais en execución por SEA (85% INFOINVEST /15% XUNTA): afectan a diversas provincias. Persoal INFOINVEST na Coruña

(3) Financiación de proxectos en Galicia: afectan a diversas provincias. Persoal de SEPIDES na Coruña e Vigo

Fonte: SEPI

4.2.3. Investimentos e cadro de persoal da Entidade Pública Empresarial Administrador de Infraestruturas Ferroviarias (ADIF)

Investimentos de ADIF. Galicia. 2004

■ Cadro A.18

	2004
A Coruña	28.699
Lugo	5.732
Ourense	13.645
Pontevedra	9.027
Galicia	57.103

Datos en miles de euros
Fonte: ADIF

Cadro de persoal de ADIF. Galicia. 2004

■ Cadro A.19

	2004
A Coruña	-
Lugo	-
Ourense	-
Pontevedra	-
Varias provincias	1.304
Galicia	1.304

Non se dispón de datos desglosados por provincias
Fonte: ADIF

Investimentos da Sociedade de Promoción e Equipamento do Solo (SEPES). 2002-2004

■ Cadro A.20

	2002	2003
A Coruña	7.416	7.670
Lugo	205	860
Ourense	—	—
Pontevedra	—	—
Galicia	7.621	8.530

Datos en euros
Fonte: SEPES

4.2.4. Investimentos e cadro de persoal de Ferrocarrís de Vía Estreita (Feve)

Investimentos de Feve. Galicia. 2002 -2004⁽¹⁾

■ Cadro A.21

	2002	2003	2004
A Coruña	40	2.340	2.110
Lugo	20	440	40
Galicia	60	2.780	2.150

Datos en miles euros

(1) En base aos sistemas de explotación de Feve determinados investimentos non se analizan por comunidade autónoma

Fonte: Dirección de Comunicación de Feve

Cadro de persoal de Feve. Galicia. 2002 -2004

■ Cadro A.22

	2002	2003	2004
A Coruña	63	61	66
Lugo	18	18	18
Galicia	81	79	84

Fonte: Dirección de Comunicación de Feve

■ Cadro A.23

Investimentos de Paradores de Turismo de España, SA. Galicia. 1998 -2004

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
A Coruña	3.081	1.513	864	1.569	1.496	4.291
Lugo	847	379	31	23	32	49
Ourense	232	326	189	214	3.326	4.238
Pontevedra	1.694	900	3.061	1.833	2.601	1.897
Galicia	5.854	3.118	4.145	3.639	7.455	10.475

Datos en miles euros

Fonte: Dirección de Persoal de Paradores de Turismo de España, SA

■ Cadro A.24

Cadro de persoal de Paradores de Turismo de España, SA. Galicia. 2002-2004

	2002	2003	2004
A Coruña	171	171	182
Lugo	71	89	105
Ourense	23	20	44
Pontevedra	166	201	204
Galicia	431	481	535

Fonte: Dirección de Persoal de Paradores de Turismo de España, SA

CONCLUSIÓN
do equipo autor deste informe

Primeira. O crecemento económico de Galicia en 2004 (3%) superou en tres décimas ao estatal e case dobrou a suba media da Unión Europea.

Por sectores produtivos, a construción (3,6%) e os servizos (3,3%) tiveron a evolución máis positiva neste primeiro Xacobeo do século XXI, mentres que a rama enerxética (0,2%) presentou a peor evolución. A industria medrou un 1,9% e o sector agro-pesqueiro un 2,3%.

Segunda. O crecemento económico galego de 2004 xerou unha suba do emprego neto que dobrou a do bienio anterior e quedou moi por riba da estatal (2,7%).

Sectorialmente, a creación de emprego neto foi especialmente importante nos servizos (22.000 persoas) e na industria (12.000 persoas), mentres que o sector agro-pesqueiro foi o único no que diminuíu a poboación ocupada (e fíxoo con menor intensidade que no cuadrienio anterior: 3.000 persoas).

Terceira. O saldo do comercio galego co estranxeiro afondou o signo negativo do ano anterior (posto que case duplicou o seu déficit comercial) e marcou o peor rexistro do último cuadrienio. A taxa de cobertura galega (92,5%), con todo, supera á estatal en 21,3 puntos e o déficit comercial galego só supón un 0,81% do total estatal.

No saldo exterior total (co estranxeiro e coas outras comunidades autónomas) Galicia é a terceira comunidade por saldo negativo absoluto (6.000 millóns de euros) e a cuarta (cun 12,55%) na porcentaxe de déficit en relación co seu PIB.

Cuarta. As inversións directas estranxeiras (IDE) en Galicia estiveron en 2004 no nivel máis baixo da última década e supuxeron tan só un 0,37% do total estatal.

Pola contra, as inversións directas de Galicia no estranxeiro foron catorce veces maiores que as IDE en Galicia en 2004 e, duplicaron as do ano anterior.

Quinta. A taxa de inflación rexistrada en Galicia en 2004 (3,3%) tivo un importante crecemento respecto do ano anterior (un punto) e quedou unha décima por riba do promedio español.

Só catro comunidades autónomas presentan unha suba dos prezos superior á de Galicia.

A inflación subxacente quedou tres décimas por baixo do IPC xeral, tanto en Galicia como no total español. Na desagregación por grupos de gasto en Galicia, os carburantes e combustibles (11,7%) tiveron a maior suba porcentual.

Sexta. O gasto de Galicia en I+D supón, no último ano dispoñible, un 4,1%, só catro centésimas máis que no ano anterior, anque, certamente, mellora –moi lixeiramente– por quinto ano consecutivo a nosa participación relativa no total do gasto estatal en I+D.

En relación ao noso PIB, o gasto galego en I+D do último ano dispoñible (0,86%) fai que Galicia ocupe o oitavo posto entre as comunidades autónomas, un 60% por baixo da media da OCDE.

Sétima. O aumento interanual do número de traballadores afiliados á Seguridade Social en 2004 é exactamente igual co ano precedente, 23.200 activos, incremento en cifras moi similares aos destes cinco últimos anos.

O aumento prodúcese no réxime xeral (2,88%) e no de autónomos (3,70%), diminuindo, pola contra, o número de cotizantes no réxime agrario (-4%) e no de traballadores do mar (-2,03%).

Oitava. Seguindo a tendencia dos últimos anos, o maior aumento de afiliados en Galicia, tanto porcentual como numericamente, prodúcese no colectivo das mulleres, situándose a media anual no 41,90% do total da poboación cotizante.

Novena. A poboación afiliada galega sitúase maioritariamente no sector servizos (60,34%), se ben, preto de cinco puntos por baixo da do conxunto do Estado.

O sector agro-pesqueiro constitúe o 10,04% dos afiliados galegos, 2,5 puntos por riba da porcentaxe estatal. Os afiliados ao sector industrial (16,97%) e da construción (12,50%) en Galicia superan en algo máis dun punto porcentual o dato estatal.

Décima. A poboación de Galicia en 2004 baixou lixeiramente, mentres que aumentou a de España en case medio millón de persoas, polo que continúa a perda de peso relativo demográfico de Galicia no conxunto do Estado. No último cuatrienio, o crecemento da poboación galega (19.085 habitantes) supuxo tan só un 0,71% da suba total española (2.697.893).

Décimo primeira. Galicia é a penúltima comunidade autónoma, por taxa de natalidade, só por diante de Asturias, e a terceira en taxa de mortalidade (por detrás de Asturias e Aragón). O efecto combinado das dúas taxas fixo que na análise do crecemento natural, Galicia sexa en 2004 a comunidade autónoma cun maior descenso poboacional en valor absoluto e a segunda en valor relativo (tras Asturias).

Décimo segunda. O crecemento da poboación activa de Galicia en 2004 (2,3%) superou en medio punto á estatal. A taxa de actividade subiu en Galicia catro décimas máis que no promedio estatal (e fíxoo cunha intensidade nas mulleres, que cuadruplicou á dos homes) polo que a diferenza, a prol de España, queda agora en 1,4 puntos.

Décimo terceira. O crecemento da taxa de ocupación galega (1,4 puntos) superou en tres décimas ao promedio español, aínda que segue nun nivel moi baixo (47,8%) en comparanza co estatal (2,5 puntos) e moito máis có contorno internacional (UE ou OCDE), moi especialmente no tocante ás mulleres (estamos, con Grecia, na cola da UE).

Décimo cuarta. Continúa unha das principais diverxencias da nosa estrutura socio-laboral, respecto da UE ou da OCDE: máis dun tercio das persoas asalariadas de Galicia teñen un contrato temporal (3,4 puntos por riba da media estatal). Nas mulleres, a taxa de temporalidade ascende ao 37,7% en Galicia (6,1 puntos por riba do promedio español).

Décimo quinta. O descenso do desemprego en Galicia en 2004 (4,9%) foi menor que o estatal (5,6%), pero supuxo un cambio positivo respecto do bienio anterior. A taxa de desemprego baixou un punto en Galicia en 2004 (dúas décimas máis que no Estado). A taxa feminina é máis do dobre que a masculina en Galicia (o que non ocorre no total español).

Décimo sexta. O número de perceptores de prestacións económicas de desemprego en 2004 incrementábase nun 6,67%; os 75.100 beneficiarios supoñen só o 5,95% do total español. As taxas neta e bruta de cobertura experimentaron un importante ascenso de 2 e 2,6 puntos, respectivamente, pero moi por baixo das medias estatais, en 10,8 e 12,8 puntos respectivamente.

Décimo sétima. A porcentaxe en Galicia da relación activos/pasivos, do Sistema da Seguridade Social, é, en 2004, de 1,42 cotizantes por pensionista. En 2004, seguindo a tendencia dos últimos anos, prodúcese, no conxunto de España, moito máis que en Galicia, un incremento significativo de cotizantes, moi por riba do incremento de pensionistas. Esta evolución deixa, sen embargo, a Galicia, moi lonxe da ratio de 2,17 do conxunto do Estado.

Décimo oitava. Agás no réxime especial agrario, que experimenta un descenso, incrementábase as cifras de empresas en alta, supoñendo globalmente un aumento do 2,6%. No Réxime Xeral da Seguridade social, o 87,14% das empresas teñen menos de 10 traballadores. O sector da construción é o que maior número de centros de traballo abre, supoñendo máis do 47% do total.

Décimo novena. A contratación presentou unha clara continuidade con respecto ao ano precedente. A temporalidade e a ascendente rotación dos empregados temporais son coñecidas características estruturais do panorama contractual e é o problema máis persistente para quen mantén contratos de duración determinada. Do total de contratos rexistrados no ano obxecto de estudo, o 91,61% da contratación é temporal, en tanto que a contratación indefinida representa o 8,39% (España 8,68%).

Vixésima. A modalidade de contratación eventual sitúase, en primeiro lugar, pasado ao segundo lugar –segundo número anual de contratos rexistrados- o contrato de obra ou servizo determinado.

Vixésimo primeira. A tradicional preponderancia dos homes na contratación, convértese en preponderancia feminina ou modérase nas modalidades contractuais de interinidade, os iniciais de fomento do emprego, os de inserción e naqueles outros contratos que se anoan ao contrato a tempo parcial.

Vixésimo segunda. Segundo a Enquisa de Conxuntura Laboral, a evolución interanual dos datos porcentuais de efectivos laborais, segundo o tipo de contrato, amosa que un 62,3% de tales efectivos manteñen un contrato indefinido, en tanto que un 37,8% vincúlanse mediante unha contratación temporal. A contratación indefinida supón un 62,2% dos efectivos laborais e perde unha décima nesta relación respecto ao ano precedente.

Vixésimo terceira. En formación ocupacional (FIP), os datos do informe 2004 ofrecen un aumento global, tanto do número de cursos 2.434 (2003: 2.417), como do número de alumnos: 40.033 (2003: 38.585), non así do orzamento, que diminúe, sendo de 52.792.521 (2003: 54.357.372) euros.

Baixan os cursos con compromiso de contratación, os cursos impartidos en centros propios e os cursos cofinanciados con FSE, mentres aumentan os cursos do Plan Autonómico de Formación de Formadores, e os cursos do plan FIP sen compromiso de contratación.

Vixésimo cuarta. O número de Empresas de Traballo Temporal estabilizouse, no último cuadrenio, despois dun crecemento. Os contratos de posta a disposición, despois dunha tendencia decrecente que se iniciara en 2001, obsérvase en 2004 novamente un incremento das cifras, supoñendo máis do 90% do total os de obra ou servizo determinado e circunstancias da produción.

Vixésimo quinta. Un ano máis, incrementouse o número de convenios colectivos vixentes en Galicia, ata chegar á cifra de 713. Dos cales, 127 son de sector e 589 de empresa.

En 2004, negociáronse por vez primeira, 36 convenios colectivos (1 de sector e 35 de empresa).

A 31 de decembro de 2004 hai 713 convenios colectivos vixentes, expresa ou tacitamente, dos cales, tan só 60 teñen un ámbito superior ao provincial (8,5%).

Vixésimo sexta. O incremento salarial dos convenios colectivos, asinados ou revisados en 2004, foi do 3,93%, superior ao IPC previsto e ao IPC real, e superior, tamén ao incremento pactado en 2003. O 54% dos convenio asinados recollen cláusula de revisión salarial afectando ao 85,5% dos traballadores.

Máis do 95% dos convenios asinados en 2004 recollen cláusulas de saúde laboral.

Tan só unha cuarta parte dos convenios asinados recollen cláusulas sobre discriminación. Do mesmo xeito, ten un carácter anecdótico, que 6 convenios recollan a distribución irregular da xornada.

Incrementábase o número de convenios colectivos que recollen cláusulas de sometemento ao AGA, ata un total de 47 convenios con esta referencia. Esta cifra, non obstante, dista moito de ser satisfactoria.

Vixésimo sétima. A sinistralidade global (con e sen baixa) incrementábase en Galicia en 2004 un 7,55% en relación coa ano anterior; contrariamente á tendencia descendente en España, que supuxo unha diminución neste ano do 6%.

O total de accidentes en xornada de traballo con baixa experimentou un aumento do 2,51%. Nos accidentes de traballo “in itinere” prodúcese un incremento do 8,05%, en relación coa ano anterior.

A actividade de construción en Galicia ocupa o primeiro lugar en número global de accidentes. En accidentes mortais, no ano 2004, destaca claramente a pesca.

Vixésimo oitava. Os traballadores con contrato temporal véñse afectados por accidentes de traballo en maior medida que os de contrato indefinido, con case o 56% dos producidos cando supoñen o 34% da poboación asalariada.

Vixésimo novena. Prodúcese un descenso dos accidentes mortais en Galicia que supuxo globalmente unha diminución do 2,36%, reflectíndose sensiblemente en todas as provincias menos en Pontevedra e salientando o importante descenso experimentado na provincia de Ourense. Os accidentes graves con baixa incrementáronse en Galicia en 2004 un 7,5%.

Tríxésima. No que se refire ao índice de incidencia (relación accidentes/poboación asalariada), Galicia, no total de accidentes, está cerca de 6 puntos por baixo do índice nacional, tendo seis comunidades autónomas menor índice. Referido a accidentes mortais, Galicia ocupa o cuarto lugar, cun índice que está máis de 3 puntos por riba da media estatal.

Tríxésima primeira. Na conflitividade en Galicia, pódese observar que, se ben houbo unha tendencia decrecente en folgas provinciais, a cifra é en 2004 superior á do ano 2003, e, aínda que se observa un descenso nos días de folga, prodúcese un incremento dos traballadores participantes e as xornadas non traballadas.

Tríxésima segunda. Analizando os resultados dos procesos electorais en Galicia durante o último período de catro anos e, tendo en conta os representantes con mandato en vigor a 31 de decembro de 2004, a central sindical UGT, co 32,12% do total, é a que obtivo maior número de representantes, seguida de CCOO e CIG con 30,13% e 26,21%, respectivamente.

Advertencia previa: O feito de que os datos se expresen nalgúns casos en miles (de euros ou de persoas), e noutros se redondeen en centos ou miles para facilita-la súa comprensión, orixina que, nalgúns casos, a suma dos parciais non coincida co total, xa que se optou porque reflectan do xeito máis aproximado posible, neses casos, a contía de cada un dos datos totais e do parcial.

Capítulo 1

A economía galega no ano 2003

■ Cadro 1.1	Crecemento económico. OCDE. 2001-2004	22
■ Cadro 1.2	Taxas de paro. OCDE. 2001-2004	23
■ Cadro 1.3	Evolución do PIB e dos seus compoñentes. Perspectiva da demanda. España 2003-2004	24
■ Cadro 1.4	Evolución do PIB e dos seus compoñentes. Perspectiva da oferta. España 2003-2004	25
■ Cadro 1.5	PIB e dos seus compoñentes. Perspectiva da demanda. Galicia 2003-2004	26
■ Cadro 1.6	PIB e dos seus compoñentes. Perspectiva da oferta. Galicia 2003-2004	27
■ Cadro 1.7	Crecemento do PIB. Por comunidades autónomas. 2004	29
■ Cadro 1.8	Crecemento medio anual das comunidades autónomas. 1995-2004	30
■ Cadro 1.9	Crecemento medio anual por habitante das comunidades autónomas. 1995-2004	30
■ Cadro 1.10	PIB per cápita en PPA. CCAA, España, UE-25. 2000-2003	32
■ Cadro 1.11	Valor engadido bruto das provincias de Galicia. Por rama de actividade. 2000-2003	33
■ Cadro 1.12	Clasificación das CCAA. Por crecemento económico. 2004	34
■ Cadro 1.13	Porcentaxe de variación do VAB, a poboación e as principais magnitudes laborais. Por comunidade Autónomas. 2004	35

■ Cadro 1.14	Produto Interior Bruto das CC. AA. 1996-2004.....	36
■ Cadro 1.15	Ranking das autonomías españolas no 2004. Índices por habitante.....	36
■ Cadro 1.16	Índice de converxencia con Europa. Por habitante en poder de compra. 1995-2004.....	38
■ Cadro 1.17	Poboación ocupada. Por comunidades autónomas. 2002-2004.....	39
■ Cadro 1.18	Variación do emprego. Galicia/España. 1992-2001/2002/2003/2004.....	40
■ Cadro 1.19	Variación do emprego. por sectores económicos. Galicia 1997-2004.....	41
■ Cadro 1.20	Poboación ocupada por sectores económicos e comunidades autónomas. 2004.....	42
■ Cadro 1.21	Poboación ocupada. Por sexo, sector económico e comunidade autónoma. 2004.....	43
■ Cadro 1.22	Comercio exterior. Por trimestres. Galicia 2004.....	45
■ Cadro 1.23	Taxa de cobertura. Galicia 1998-2004.....	46
■ Cadro 1.24	Principais capítulos de exportación. Galicia. 2004.....	47
■ Cadro 1.25	Principais capítulos de importación. Galicia. 2004.....	47
■ Cadro 1.26	Principais estados clientes de Galicia. 2004.....	49
■ Cadro 1.27	Principais estados provedores de Galicia. 2004.....	49
■ Cadro 1.28	Saldo exterior (estranxeiro e comunidades autónomas). Por CCAA. 2004.....	50
■ Cadro 1.29	Taxa de variación do IPC. Galicia/España. 1997-2004.....	56
■ Cadro 1.30	Variación do IPC por grupos especiais. Galicia e España. 2004.....	57
■ Cadro 1.31	IPC e taxa de variación do IPC por grupos de gasto. Galicia e España. 2004.....	57
■ Cadro 1.32	Taxa de variación do IPC. Por provincias. 2003-2004.....	57
■ Cadro 1.33	Custo laboral. Por comunidades autónomas. 2004.....	58
■ Cadro 1.34	Custo salarial. Por comunidades autónomas. 2004.....	59
■ Cadro 1.35	Gasto medio por persoa. Por comunidades autónomas. 2004.....	61
■ Cadro 1.36	Gasto medio por persoa. Galicia e España. 2001-2004.....	62

Capítulo 2 Estructura Empresarial e Política Industrial

■ Cadro 2.1	Empresas activas, por sector económico e comunidade autónoma. 2004.....	64
■ Cadro 2.2	Distribución das empresas. Por sectores económicos. Galicia/ España. 2003-2004.....	65
■ Cadro 2.3	Evolución das empresas, por sector económico. Galicia e España. 2001-2004.....	65
■ Cadro 2.4	Distribución das empresas. Por provincias. Galicia/España. 1995-2004.....	66
■ Cadro 2.5	Empresas segundo condición xurídica, por provincias. Galicia. 2001-2004.....	66
■ Cadro 2.6	Empresas, por estrato de asalariados e provincias. Galicia/España. 2001-2004.....	67
■ Cadro 2.7	Porcentaxe de empresas que teñen asalariados. Galicia/España. 1995-2004.....	68
■ Cadro 2.8	Número de empresas, por estrato de asalariados. Galicia/España. 2004.....	68
■ Cadro 2.9	Porcentaxe de empresas. Por estrato de asalariados. Galicia/España. 2000-2004.....	68
■ Cadro 2.10	Evolución e estrutura da conta de explotacións. Galicia. 2003-2004.....	70
■ Cadro 2.11	Cifra de negocios por comunidades autónomas. 2002-2003.....	71
■ Cadro 2.12	Evolución do peso de Galicia no total estatal nas principais variables da industria. 1995-2003.....	71
■ Cadro 2.13	Principais variables económicas da industria galega, por agrupacións de actividade. 2003.....	72
■ Cadro 2.14	Evolución da cifra de vendas. Por comunidade autónoma. 2004.....	73
■ Cadro 2.15	Evolución do peso de Galicia no total estatal da produción comercializada. 1995-2004.....	74
■ Cadro 2.16	Valor da produción comercializada. Por grandes agrupacións. Galicia. 2004.....	74
■ Cadro 2.17	Porcentaxe da produción comercializada. Por grandes agrupacións. Galicia e España. 2003-2004.....	75
■ Cadro 2.18	Sectorización por grandes agrupacións. % Galicia/España. 2000-2004.....	75
■ Cadro 2.19	Opinións empresariais. Total sector industrial (sen construción). Galicia. 2000-2004.....	76
■ Cadro 2.20	Índices de comercio polo miúdo. Por comunidades autónomas. 2004.....	77
■ Cadro 2.21	Pernotacións de residentes en España. Galicia e España. 1999-2004.....	77
■ Cadro 2.22	Pernotacións de residentes no estranxeiro. Galicia e España. 1999-2004.....	78
■ Cadro 2.23	Porcentaxe anual de variación dos prezos hoteleiros (PH) e dos ingresos por habitación ocupada (IHA).....	78
■ Cadro 2.24	Indicadores de conxuntura. Galicia. 2004.....	79
■ Cadro 2.25	Indicadores de conxuntura. Por provincias. 2004.....	80
■ Cadro 2.26	Gastos internos e persoal en I + D. Por comunidades autónomas. 2003.....	81
■ Cadro 2.27	Evolución dos gastos internos en I+D. % Galicia/España. 1994-2003.....	82
■ Cadro 2.28	Gastos internos totais en I + D. Por comunidades autónomas e sector de execución. 2003.....	82
■ Cadro 2.29	Porcentaxe de execución do gasto de I+D. Por sectores. Galicia e España. 2003.....	83
■ Cadro 2.30	Evolución da porcentaxe de gastos respecto ao PIB a prezos de mercado. Por comunidades autónomas.....	83

■ Cadro 2.31	Porcentaxe de gasto en I+D sobre o PIB. OCDE. 2001-2003.....	84
■ Cadro 2.32	Principais indicadores de I+D en empresas, por tipo de empresa e comunidades autónomas. 2003.....	85
■ Cadro 2.33	Gastos en actividades para a innovación tecnolóxica. Por comunidades autónomas e tamaño da empresa. 2003	86
■ Cadro 2.34	Producción nos sectores de Alta Tecnoloxía. Por comunidade autónoma e tipo de indicador. 2003	87
■ Cadro 2.35	Poboación ocupada nos sectores de alta e medio-alta tecnoloxía. Por CCAA. 2002	88
■ Cadro 2.36	Evolución da poboación ocupada nos sectores de alta e medio-alta tecnoloxía. Galicia e España. 2001-2002	88
■ Cadro 2.37	Grao de execución por eixe e media do Programa Operativo de Galicia Obxectivo 01 a 31-12-2004	94
■ Cadro 2.38	Fondos de Cohesión. Investimentos financiados a executar en Galicia. 1996-2000	95
■ Cadro 2.39	Fondos de Cohesión. Proxectos aprobados en 2001 a executar en Galicia. 2000-2006	96
■ Cadro 2.40	Fondo de Cohesión proxectos aprobados. Galicia. 2002	96
■ Cadro 2.41	Fondos de Cohesión 2000-2006. Proxectos aprobados en 2003 a executar na Comunidade Autónoma de Galicia	97
■ Cadro 2.42	Fondos de Cohesión. Proxectos aprobados en 2004 a executar na Comunidade Autónoma de Galicia.....	98
■ Cadro 2.43	Contribución financeira da UE nos sectores agrariopesqueiros. Galicia. 2000-2004	99
■ Cadro 2.44	Recursos financeiros asignados a España para o Fondo Social Europeo. Por comunidades autónomas. 2000-2006	100
■ Cadro 2.45	Relación entre a execución 2004 do Fondo Social Europeo e a Estratexia Europea polo Emprego	101
■ Cadro 2.46	PROFIT. Programas aprobados en Galicia e porcentaxe sobre o total estatal. 2004	103
■ Cadro 2.47	Plan de competitividade téxtil. Galicia. 1997-2003	104
■ Cadro 2.48	Aportacións do CDTI. Galicia. 2001-2004.....	104
■ Cadro 2.49	Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.01.2004 e o 31.12.2004	105
■ Cadro 2.50	Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.06.1988 e o 31.12.2004	105
■ Cadro 2.51	Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados de 1994 a 2003.....	105
■ Cadro 2.52	Incentivos económicos rexionais. Proxectos por sectores. Galicia. 2004	106
■ Cadro 2.53	Fondos de capital de risco de XESGALICIA 2000-2004	108
■ Cadro 2.54	Convenios de subsidiación de xuros e apoio á peme. Galicia 1999-2004.....	108
■ Cadro 2.55	Programas financeiros a PEMES. Por sectores. Galicia. 2004	110
■ Cadro 2.56	Programa de apoio á continuidade e mellora competitiva da PEME. Galicia. 2004	110
■ Cadro 2.57	Subvencións a fondo perdido para proxectos empresariais de investimento. Galicia 2004	110
■ Cadro 2.58	Subvencións e axudas das Consellerías de Economía e Facenda e Innovación, Industria e Comercio (capítulo VII). Galicia. 2004.....	111
■ Cadro 2.59	Subvencións e axudas da Consellería de Agricultura, Gandería e Política Agroalimentaria (capítulo VII). Galicia. 2001-2004	112
■ Cadro 2.60	Subvencións e axudas da Consellería de Pesca e Asuntos Marítimos (capítulo VII). Galicia. 2001-2004.....	113
■ Cadro 2.61	Subvencións e axudas da Consellería de Medio Ambiente (capítulo VII). Galicia. 2001-2004.....	114

Capítulo 3

Poboación e mercado de traballo

■ Cadro 3.1	Poboación de Galicia, España e UE. 2000-2004	116
■ Cadro 3.2	Poboación de Galicia. Por provincias. 2000-2004.....	116
■ Cadro 3.3	Poboación a 01/01/2004 e variación da poboación dende 01/01/2003. Galicia e provincias	117
■ Cadro 3.4	Crecemento natural. Taxas de natalidade e mortalidade. Por comunidades autónomas. 2004	118
■ Cadro 3.5	Movimentos naturais de poboación. Galicia. 1975-2003	118
■ Cadro 3.6	Taxas brutas de natalidade e mortalidade. Crecemento vexetativo. 2000-2004	119
■ Cadro 3.7	Saldo vexetativo, por 1000 habitantes. Por provincias. 1995-2004	119
■ Cadro 3.8	Poboación estranxeira en Galicia. 1998-2004	120

■ Cadro 3.9	Poboación estranxeira segundo nacionalidade. Galicia. 2001-2004.....	120
■ Cadro 3.10	Poboación estranxeira. Segundo sexo e provincias. Galicia. 2001-2004	121
■ Cadro 3.11	Emigracións, inmigracións e saldos migratorios. Galicia. 1990-2003	122
■ Cadro 3.12	Migracións interiores: Saldo por comunidade autónoma e tipo de migración. 2003-2004	122
■ Cadro 3.13	Migracións dentro do Estado de españois. Por comunidade autónoma. 2003-2004	123
■ Cadro 3.14	Migracións dentro do estado de estranxeiros. Por comunidade autónoma. 2003-2004	124
■ Cadro 3.15	Saldos Migratorios segundo lugar da migración. Galicia e provincias. Ano 2003.....	124
■ Cadro 3.16	Emigracións segundo lugar de destino. Galicia e provincias. Ano 2003	125
■ Cadro 3.17	Inmigracións segundo lugar de procedencia. Galicia e provincias. Ano 2003	126
■ Cadro 3.18	Poboación de 16 e máis anos por sexo e relación coa actividade económica. Galicia. 2002-2004.....	130
■ Cadro 3.19	Enquisa de poboación activa. Principais resultados. Galicia 2002-2004.....	130
■ Cadro 3.20	Poboación activa por comunidades autónomas	131
■ Cadro 3.21	Taxas de actividade por comunidades autónomas	132
■ Cadro 3.22	Taxa de actividade por sexo e provincia. Galicia. 2002-2004	133
■ Cadro 3.23	Poboación activa por grupos de idade. Galicia e provincias. 2002-2004	133
■ Cadro 3.24	Poboación ocupada por comunidades autónomas. 2002-2004.....	134
■ Cadro 3.25	Taxas de ocupación por comunidades autónomas. 2002-2004.....	135
■ Cadro 3.26	Taxas de ocupación. Por sexo e comunidade autónoma. 2004.....	136
■ Cadro 3.27	Taxas de ocupación da poboación de 16 a 64 anos. Por comunidades autónomas e sexo. 2004.....	137
■ Cadro 3.28	Taxas de ocupación por sexo e provincia. Galicia. 2002-2004.....	138
■ Cadro 3.29	Poboación ocupada por sexo, grupos de idade e sector económico. Galicia. 2002-2004.....	139
■ Cadro 3.30	Poboación ocupada por sexo, situación profesional e sector económico. Galicia. 2002-2004.....	140
■ Cadro 3.31	Poboación ocupada por sector económico e provincia. Galicia. 2002-2004.....	141
■ Cadro 3.32	Poboación parada. Por comunidades autónomas.....	143
■ Cadro 3.33	Taxas de paro. Por comunidades autónomas. 2002-2004.....	144
■ Cadro 3.34	Taxas de paro. Por sexo e comunidades autónomas. 2004	145
■ Cadro 3.35	Taxas de paro. Por sexo e provincia. Galicia/España. 2002-2004	146
■ Cadro 3.36	Parados por tempos de busca de emprego	146
■ Cadro 3.37	Paro rexistrado. Por comunidade autónoma. 2003-2004	148
■ Cadro 3.38	Evolución do paro rexistrado e da taxa de paro. Galicia. Galicia 2000-2004	148
■ Cadro 3.39	Paro rexistrado. Por provincias e idades. Galicia. 2004	149
■ Cadro 3.40	Paro rexistrado e taxa de paro. Por provincias. 2004	149
■ Cadro 3.41	Taxa de paro. Por idades e sexos. Galicia. 2004	149
■ Cadro 3.42	Paro rexistrado. Por sectores. Galicia. 2004	150
■ Cadro 3.43	Paro rexistrado. Por nivel académico e provincias. 2004.....	150
■ Cadro 3.44	Paro rexistrado por comarcas. Por idades e sectores económicos. Galicia.2004	151
■ Cadro 3.45	Poboación inactiva por situación de inactividade. Galicia e provincias. 2002-2004	153
■ Cadro 3.46	Inactivos por sexo, comunidades autónomas e clase principal de inactividade. 2004	154

Capítulo 4 Inicio da Relación Laboral

■ Cadro 4.1	Empresas en alta. Por réximes. Galicia. 2003-2004	156
■ Cadro 4.2	Empresas. Por tamaño e provincia de radicación dos seus centros de traballo. Réxime Xeral. Galicia. 2004.....	157
■ Cadro 4.3	Empresas e traballadores segundo tipo de empresa. Por provincias. Galicia. 2004	157
■ Cadro 4.4	Aperturas de centros de traballo. Galicia. 2004	158
■ Cadro 4.5	Aperturas de centros de traballo. Por provincias. Galicia. 2004	159
■ Cadro 4.5a	Táboa de centros de traballo rexistrados por CNAE	161
■ Cadro 4.5b	Táboa de traballadores por CNAE	162
■ Cadro 4.6	Traballadores afiliados e en alta laboral. Réximes Xeral e Agrario, e total. Galicia/España. 1985/1991/2001 e 2004	164
■ Cadro 4.7	Traballadores afiliados e en alta laboral. Por réximes. Galicia/España. 1997-2004.....	165
■ Cadro 4.8	Traballadores afiliados e en alta. Por réximes e sexos. Galicia. 1998/2002-2004	166
■ Cadro 4.9	Afiliados e en alta laboral por tramos de idade e sexo. Galicia. 2002-2004	166
■ Cadro 4.10	Traballadores afiliados en alta laboral. Por sector de actividade. Galicia/España. 1999-2004	168

■ Cadro 4.1.1	Altas laborais iniciais. Por réximes. Galicia/España. 1995-2004	169
■ Cadro 4.1.2	Traballadores afiliados e en alta laboral. Por réximes e comunidades autónomas. 2001-2004	170
■ Cadro 4.1.3	Traballadores estranxeiros afiliados en alta laboral. Por réxime e provincias. Galicia. 2004.....	173
■ Cadro 4.1.4	Traballadores estranxeiros afiliados en alta laboral por país de nacionalidade. Galicia. 2004.....	173
■ Cadro 4.1.5	Traballadores estranxeiros afiliados en alta laboral, segundo sexo. Por provincias. Galicia. 2004	174
■ Cadro 4.1.6	Afiliados estranxeiros á Seguridade Social. Réxime Xeral Distribución por sectores de actividade.....	174
■ Cadro 4.1.7	Estranxeiros incluídos no Réxime Xeral con autorización de residencia en vigor: Por provincia e tipo de autorización de residencia. 31.12.2004	175
■ Cadro 4.1.8	Estranxeiros con tarxeta ou autorización de residencia en vigor: Por provincia, por réxime de residencia, sexo, grupo de idade e media de idade. 31.12.2004	175
■ Cadro 4.1.9	Evolución da emigración asistida, segundo país de destino. Galicia. 1994-2004.....	176
■ Cadro 4.2.0	Emigración asistida, segundo país de destino, por provincia de procedencia. Galicia 2004	176
■ Cadro 4.2.1	Baixas consulares. Por continente de procedencia e provincia de destino. Galicia. 2004	176
■ Cadro 4.2.2	Baixas consulares segundo provincia, por país e consulado de procedencia. Galicia. 2004	177
■ Cadro 4.2.3	Evolución das baixas consulares. Por continente de procedencia. Galicia. 1996-2004	178

Capítulo 5

Contratación.

Empresas de traballo temporal e economía social

■ Cadro 5.1	Contratos de traballo, contratos convertidos en indefinidos. Galicia/España. 2003-2004	182
■ Cadro 5.2	Total contratos de traballo. Por provincias. Galicia. 2003-2004	183
■ Cadro 5.3	Contratos de traballo por tipo e por sectores. Galicia. 2004	183
■ Cadro 5.4	Contratos por grupo principal de ocupación. Galicia/España. 2004	184
■ Cadro 5.5	Contratos por actividade económica e provincias. Galicia/España. 2004.....	184
■ Cadro 5.6	Contratos eventuais por circunstancias da produción. Segundo sexo. idade e provincia. Galicia. 2004	186
■ Cadro 5.7	Contratos eventuais por circunstancias da produción. Por duración e provincias. Galicia. 2004	187
■ Cadro 5.8	Contratos eventuais por circunstancias da produción. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2004	187
■ Cadro 5.9	Contratos de obra ou servizo. Por sexo, idade e provincia. Galicia. 2004.....	189
■ Cadro 5.10	Contratos de obra ou servizo. Por duración e provincia. Galicia. 2004	189
■ Cadro 5.1.1	Contratos por obra ou servizo. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia. Decembro 2004.....	190
■ Cadro 5.1.2	Contratos de interinidade. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2004	192
■ Cadro 5.1.3	Contratos de interinidade. Por duración e provincias. Galicia. 2004.....	192
■ Cadro 5.1.4	Contratos de interinidade. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia. Decembro 2004.....	193
■ Cadro 5.1.5	Contratos en formación. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2004	197
■ Cadro 5.1.6	Contratos en formación. Por duración e provincias. Galicia. 2004.....	198
■ Cadro 5.1.7	Contratos en prácticas. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2004.....	200
■ Cadro 5.1.8	Contratos en prácticas. Por duración e provincias. Galicia. 2004	201
■ Cadro 5.1.9	Contratos de prácticas. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2004.....	201
■ Cadro 5.2.0	Contratos temporais de inserción. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2004	202
■ Cadro 5.2.1	Contratos temporais de inserción. Por duración e provincia. Galicia. 2004	203
■ Cadro 5.2.2	Contratos temporais de inserción. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2004	203
■ Cadro 5.2.3	Contratos de relevo. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2004	205
■ Cadro 5.2.4	Contratos de relevo. Por duración e provincia. Galicia. 2004	205
■ Cadro 5.2.5	Contratos de relevo. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2004	206
■ Cadro 5.2.6	Contratos de xubilación parcial. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2004	206
■ Cadro 5.2.7	Contratos de xubilación parcial. Por duración e provincia. Galicia. 2004.....	206

■ Cadro 5.28	Contratos de substitución por xubilación especial aos 64 anos. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2004	207
■ Cadro 5.29	Contratos de substitución por xubilación especial aos 64 anos. Por duración e provincias. Galicia. 2004	207
■ Cadro 5.30	Contratos temporais de minusválidos. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2004	208
■ Cadro 5.31	Contratos temporais de minusválidos. Por duración e provincias. Galicia. 2004	208
■ Cadro 5.32	Outros contratos non contemplados anteriormente. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2004	208
■ Cadro 5.33	Outros contratos non contemplados anteriormente. Por duración e provincia. Galicia. 2004	209
■ Cadro 5.34	Outros contratos. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2004	209
■ Cadro 5.35	Contratos indefinidos ordinarios. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2004	210
■ Cadro 5.36	Contratos indefinidos ordinarios. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2004	210
■ Cadro 5.37	Contratos indefinidos fomento de emprego. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2004	213
■ Cadro 5.38	Contratos indefinidos de fomento do emprego. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia. 2004	213
■ Cadro 5.39	Contratos convertidos en indefinidos segundo o tipo de contrato inicial. Por provincias. Galicia 2004	214
■ Cadro 5.40	Desglose dos contratos rexistrados de duración indefinida e conversión de temporais a indefinidos, sobre total de contratos. Por modalidade e provincias. Galicia. 2004	214
■ Cadro 5.41	Efectivos laborais, segundo tipo de contrato, por comunidade autónoma.....	215
■ Cadro 5.42	Empresas de traballo temporal autorizadas para actuar en Galicia, a 31.12.2004	216
■ Cadro 5.43	Traballadores cedidos por ETT. Por contratos de posta a disposición e ámbito territorial de actuación da ETT. Galicia. 2004	217
■ Cadro 5.44	Traballadores cedidos por ETT. Por contratos de posta a disposición e provincia do centro de traballo da ETT. Galicia. 2004	217
■ Cadro 5.45	Contratos de posta a disposición celebrados polas Empresas de Traballo Temporal. Por provincias e causas. Galicia. 2004	218
■ Cadro 5.46	Traballadores postos a disposición polas Empresas de Traballo Temporal. Por provincias. Galicia. 2004	218
■ Cadro 5.47	Contratos de posta a disposición segundo rama de actividade económica do centro de traballo da empresa usuaria. Galicia. 2004.....	219
■ Cadro 5.48	Contratos de posta a disposición segundo provincia do centro de traballo da empresa de traballo temporal, por rama de actividade do centro de traballo da empresa usuaria. Galicia. 2004	220
■ Cadro 5.49	Evolución empresas autorizadas e contratos de posta a disposición. Galicia. 1996-2004	221
■ Cadro 5.50	Evolución de contratos de posta a disposición. Por causas. Galicia. 1996-2004	221
■ Cadro 5.51	Contratos de posta a disposición de ETT autorizadas a traballar en Galicia pola Comunidade Autónoma. Por provincias e clase de contratos. Galicia. 2001-2004.....	222
■ Cadro 5.52	Cooperativas rexistradas por CNAE e provincia. Galicia. 2004	223
■ Cadro 5.53	Cooperativas inscritas e número de socios. Por provincias. Galicia. 2004	224
■ Cadro 5.54	Cooperativas constituídas e número de socios. Por actividade económica e provincias. Galicia. 2004	225
■ Cadro 5.55	Sociedades laborais rexistradas por actividade económica e provincias. Galicia. 2004 ..	226
■ Cadro 5.56	Sociedades Laborais constituídas en Galicia, número de socios e capital social. 2004 ..	227
■ Cadro 5.57	Actos inscritos segundo a provincia do domicilio social. 2004	227
■ Cadro 5.58	Sociedades Laborais constituídas e número de socios de traballo e de capital. Por actividade económica. Galicia. 2003	228
■ Cadro 5.59	Sociedades Laborais rexistradas e número de socios. Por comunidades autónomas. 2001-2004.....	229
■ Cadro 5.60	Cooperativas inscritas e socios das mesmas. Por provincias. Galicia. 2001-2004	229
■ Cadro 5.61	Evolución Sociedades Laborais. Por provincias. Galicia. 2001-2004	230
■ Cadro 5.62	Centros especiais de emprego constituídos. Galicia. 2004	230

Capítulo 6

Formación Profesional Ocupacional e Continua

■ Cadro 6.1	Resumo da formación ocupacional en Galicia.....	234
■ Cadro 6.2	Distribución provincial. 2004.....	235
■ Cadro 6.3		236

■ Cadro 6.4		236
■ Cadro 6.5		237
■ Cadro 6.6		237
■ Cadro 6.7		238
■ Cadro 6.8		238
■ Cadro 6.9	Programación FIP 2004 – Totais	238
■ Cadro 6.10		240
■ Cadro 6.11	A distribución provincial en 2004 foi a seguinte.....	241
■ Cadro 6.12		241
■ Cadro 6.13		242
■ Cadro 6.14		243
■ Cadro 6.15		244
■ Cadro 6.16	Accións formativas cofinanciadas polo Fondo Social Europeo 2004 – Totais	245
■ Cadro 6.17	Inserción laboral por familias profesionais. 1998/2003	253
■ Cadro 6.18	Inserción laboral 2003. Por idade. FIP	254
■ Cadro 6.19	Inserción laboral 2003. Por sexo. FIP	254
■ Cadro 6.20	Participantes certificados. Segundo comunidade autónoma de Centro de Traballo e Tipo de Plan. 2003	259
■ Cadro 6.21	Participantes certificados. Segundo categoría do participante e Tipo de Plan. 2003	260
■ Cadro 6.22	Participantes certificados. Segundo comisión paritaria e tipo de plan Convocatoria 2003. Galicia	262
■ Cadro 6.23	Participantes certificados. Segundo idade do participante e Tipo de Plan Convocatoria 2003.....	263
■ Cadro 6.24	Participantes certificados. Segundo Tipo de Modalidade. Convocatoria 2003. Galicia.....	263
■ Cadro 6.25	Participantes certificados. Segundo Situación no emprego do participante e Tipo de Plan. Convocatoria 2003. Galicia	263
■ Cadro 6.26	Permisos individuais de Formación, horas e financiamento aprobado/certificado segundo comunidade autónoma do centro de traballo do solicitante.....	264
■ Cadro 6.27	Número de permisos individuais de Formación, horas e financiamento aprobado/certificado segundo idade, xénero e nivel de estudos Convocatoria 2002-2003. CCAA. Centro de Traballo. Galicia.....	265

Capítulo 7 A Negociación Colectiva

■ Cadro 7.1	Evolución da estrutura global da negociación colectiva. Por provincias. Galicia. 2000-2004.....	268
■ Cadro 7.2	Convenios colectivos de sector e empresa asinados por vez primeira. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2004	269
■ Cadro 7.3	Evolución dos convenios colectivos asinados. Por provincias. Galicia. 2000-2004.....	270
■ Cadro 7.4	Evolución dos convenios colectivos revisados. Por provincias. Galicia. 2000-2004.....	271
■ Cadro 7.5	Convenios colectivos asinados e revisados. Por sector e grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2004	272
■ Cadro 7.6	Vixencias medias dos convenios colectivos de sector: Porcentaxe sobre o total de convenios asinados. Por provincias. Galicia. 2004	273
■ Cadro 7.7	Vixencias medias dos convenios colectivos de empresa. Porcentaxe sobre o total de convenios asinados. Por provincias. Galicia. 2004	273
■ Cadro 7.8	Traballadores e empresas afectados por convenios colectivos asinados e revisados. Sector: Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2004.....	274
■ Cadro 7.9	Traballadores e empresas afectados por convenios colectivos asinados e revisados. Grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2004	275
■ Cadro 7.10	Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores afectados. Sector: Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2004.....	275
■ Cadro 7.11	Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de empresas afectadas. Sector: Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2004	276
■ Cadro 7.12	Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores afectados. Empresa. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2004	276
■ Cadro 7.13	Cadros de persoal medio das empresas afectadas pola negociación colectiva. Por provincias. Galicia. 2003	276
■ Cadro 7.14a	Evolución da media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias. Galicia. 2000-2004.....	277

■ Cadro 7.14b	Media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias. Galicia. 2004 Cálculos feitos tendo en conta as cláusulas de revisión salarial de 2003 con inicio de efectos para 2004 e os incrementos salariais indicados nos convenios asinados antes de 2004 con vixencia para este ano.....	278
■ Cadro 7.14c	Media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2004.....	278
■ Cadro 7.15a	Convenios colectivos asinados e revisados. Por tramo de aumento salarial pactado inicialmente. Galicia. 2004	279
■ Cadro 7.16	Evolución do incremento salarial pactado e relación co IPC. Galicia/España. 1994-2004	279
■ Cadro 7.17a	Convenios colectivos asinados con cláusula de revisión salarial. Por provincias. Galicia. 2004	281
■ Cadro 7.17b	Convenios colectivos revisados con cláusula de revisión salarial. Por provincias. Galicia. 2004	281
■ Cadro 7.18	Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados. Por provincias. Galicia 2004	282
■ Cadro 7.19	Evolución dos convenios colectivos de sector con cláusula de desvinculación salarial. Por provincias. Galicia. 2000-2004.....	290
■ Cadro 7.20a	Cláusulas sobre o complemento de antigüidade. Por provincias. Galicia. 2004	292
■ Cadro 7.20b	Complemento de toxicidade, penosidade, perigosidade. Por provincias. Galicia. 2004 ..	293
■ Cadro 7.20c	Complemento de nocturnidade. Por provincias. Galicia. 2004	294
■ Cadro 7.20d	Complemento por traballo a quendas. Por provincias. Galicia. 2004	296
■ Cadro 7.20e	Complementos de posto e responsabilidade. Por provincias. Galicia. 2004.....	297
■ Cadro 7.20f	Primas e incentivos. Por provincias. Galicia. 2004	298
■ Cadro 7.20g	Asistencia e puntualidade. Por provincias. Galicia. 2004	299
■ Cadro 7.20h	Número de pagas extraordinarias establecido nos convenios asinados. Galicia. 2004 ..	300
■ Cadro 7.20i	Axudas de custo e gastos de locomoción. Por provincias. Galicia. 2004	301
■ Cadro 7.20j	Complemento de transporte e distancia. Por provincias. Galicia. 2004	302
■ Cadro 7.21	Evolución da xornada media anual pactada. Galicia. 2000-2004	303
■ Cadro 7.22	Evolución dos convenios que reducen a xornada máxima legal Porcentaxe sobre o total. Por provincias. Galicia. 2000-2004	304
■ Cadro 7.23a	Convenios colectivos con distribución irregular da xornada. Por provincias. Galicia. 2000-2004.....	305
■ Cadro 7.23b	Convenios colectivos que indican a posibilidade de establecer unha distribución irregular da xornada. Por Provincias. Galicia. 2004	305
■ Cadro 7.24	Evolución dos convenios colectivos con vacacións de máis de 30 días naturais. Por provincias. Galicia. 2000-2004	309
■ Cadro 7.25	Convenios colectivos que fixan criterios ou datas nas vacacións. Por provincias. Galicia. 2002 – 2004	309
■ Cadro 7.26	Relación de determinadas cláusulas pactadas. Porcentaxe sobre o total. Galicia. 2004..	317
■ Cadro 7.27	Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de melloras sociais. Por provincias. Galicia. 2000-2004.....	318
■ Cadro 7.28	Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de saúde laboral. Por provincias. Galicia. 2000-2004.....	319
■ Cadro 7.29	Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de formación profesional. Por provincias. Galicia. 2000-2004	327
■ Cadro 7.30	Evolución dos convenios colectivos con cláusula de desconto da cota sindical. Por provincias. Galicia. 2000-2004	329
■ Cadro 7.31	Evolución dos convenios colectivos que regulan o crédito de horas sindicais. Por provincias. Galicia. 2000-2004	329
■ Cadro 7.32	Convenios con cláusulas sobre ingreso no traballo	330
■ Cadro 7.33	Convenios con cláusulas sobre modalidades de contratos	333
■ Cadro 7.34	Evolución dos convenios colectivos que conteñen cláusulas sobre os contratos para a formación. Por provincias. Galicia 2000-2004	334
■ Cadro 7.35	Convenios colectivos que conteñen cláusulas sobre os contratos de prácticas. Por provincias. Galicia 2000-2004	336
■ Cadro 7.36	Convenios colectivos que conteñen cláusulas sobre os contratos eventuais. Por provincias. Galicia 2000-2004	338
■ Cadro 7.37	Convenios con cláusulas sobre fomento do emprego	342
■ Cadro 7.38	Convenios con cláusulas sobre garantías no emprego e subrogación empresarial	345
■ Cadro 7.39	Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de mobilidade xeográfica. Por provincias. Galicia. 2000-2004	348

■ Cadro 7.40	Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de mobilidade funcional. Por provincias. Galicia. 2000-2004	349
■ Cadro 7.41	Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de clasificación profesional. Por provincias. Galicia. 2000-2004	351
■ Cadro 7.42	Evolución dos convenios colectivos con cláusula de sometemento ó AGA. Por provincias. Galicia. 1994-2004	358
■ Cadro 7.I	Convenios colectivos.....	360
■ Cadro 7.II	Revisións salariais	360
■ Cadro 7.III	Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores. Empresa.....	360
■ Cadro 7.IV	Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores. Sector	360
■ Cadro 7.V	Vixencias medias dos convenios de empresa. Porcentaxe sobre o total.....	360
■ Cadro 7.VI	Vixencias medias dos convenios de sector. Porcentaxe sobre o total.....	361
■ Cadro 7.VII	Media ponderada do incremento salarial pactado	361
■ Cadro 7.VIII	Media ponderada do incremento salarial pactado por sectores de actividade	361
■ Cadro 7.IX	Convenios colectivos asinados con cláusula de garantía social	362
■ Cadro 7.X	Convenios colectivos revisados con cláusula de garantía social	362
■ Cadro 7.XI	Xornada pactada. Media ponderada para o ano actual	362
■ Cadro 7.XII	Xornada por sector de actividade	362
■ Cadro 7.XIII	Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos de sector. Estatais 2004.....	363
	Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos de empresas. Estatais 2004.....	365

Capítulo 8

A siniestrabilidade laboral

■ Cadro 8.1	Total accidentes de traballo e enfermidades profesionais. Por provincias. Galicia/España. 2001-2004	368
■ Cadro 8.2	Accidentes de traballo e enfermidades profesionais con baixa. Por provincias e gravidade. Galicia/España. 2004.....	369
■ Cadro 8.3	Accidentes laborais e enfermidades profesionais con baixa. Por gravidade. Galicia. 2004	370
■ Cadro 8.4	Accidentes laborais e enfermidades profesionais con baixa en xornada de traballo. Por gravidade e provincias. Galicia. 2004.....	370
■ Cadro 8.5	Accidentes con baixa. Por gravidade e sectores económicos. Galicia. 2004	371
■ Cadro 8.6	Asalariados por sectores económicos. Galicia. 2004	371
■ Cadro 8.7	Accidentes con baixa. Por gravidade, provincias e sectores económicos. Galicia. 2004	372
■ Cadro 8.8	Accidentes en xornada de traballo con baixa, segundo gravidade, por sector e rama de actividade. Galicia. 2004.....	373
■ Cadro 8.9	Accidentes en xornada de traballo con baixa, segundo gravidade, por sector e rama de actividade. A Coruña. 2004.....	374
■ Cadro 8.10	Accidentes en xornada de traballo con baixa, segundo gravidade, por sector e rama de actividade. Lugo. 2004	375
■ Cadro 8.11	Accidentes en xornada de traballo con baixa, segundo gravidade, por sector e rama de actividade. Ourense. 2004	376
■ Cadro 8.12	Accidentes en xornada de traballo con baixa, segundo gravidade, por sector e rama de actividade. Pontevedra. 2004	377
■ Cadro 8.13	Actividades con maior número de accidentes laborais con baixa no centro de traballo. Galicia. 2004	378
■ Cadro 8.14	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo a forma do accidente. Por gravidade. Galicia. 2004	379
■ Cadro 8.15	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo a natureza da lesión. Por gravidade. Galicia. 2004	379
■ Cadro 8.16	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo a parte do corpo lesionada. Por gravidade. Galicia. 2004	379
■ Cadro 8.17	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo sexo. Por gravidade. Galicia. 2004	380
■ Cadro 8.18	Poboación ocupada asalariada. Por sexo. Galicia 2004	380
■ Cadro 8.19	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo idade. Por gravidade. Galicia. 2004	380

■ Cadro 8.20	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo o cadro de persoal. Por gravidade. Galicia. 2004	381
■ Cadro 8.21	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo antigüidade na empresa. Por gravidade. Galicia. 2004.....	381
■ Cadro 8.22	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo antigüidade no posto de traballo. Por gravidade. Galicia. 2004.....	382
■ Cadro 8.23	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo a hora do traballo. Por gravidade. Galicia. 2004.....	382
■ Cadro 8.24	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo a hora do día. Por gravidade. Galicia. 2004	382
■ Cadro 8.25	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo o día da semana. Por gravidade. Galicia. 2004	383
■ Cadro 8.26	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo o tipo de contrato. Por gravidade. Galicia. 2004	383
■ Cadro 8.27	Poboación ocupada asalariada segundo o tipo de contrato. Galicia 2004	383
■ Cadro 8.28	Distribución dos accidentes mortais. Por provinciais. Galicia. 2004	384
■ Cadro 8.29	Accidentes mortais no centro de traballo. Por sectores económicos. Galicia. 2004.....	384
■ Cadro 8.30	Accidentes mortais no centro de traballo. Por grupos de idade. Galicia. 2004	385
■ Cadro 8.31	Accidentes mortais no centro de traballo. Por antigüidade no posto de traballo. Galicia. 2004	385
■ Cadro 8.32	Accidentes mortais no centro de traballo. Segundo o cadro de persoal da empresa. Galicia. 2004	386
■ Cadro 8.33	Accidentes mortais no centro de traballo. Segundo a modalidade de contratación. Galicia. 2004	387
■ Cadro 8.34	Accidentes de traballo mortais. Segundo a sexo. Galicia. 2004	387
■ Cadro 8.35	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo. Segundo a forma do accidente. Por gravidade. Galicia. 2004	387
■ Cadro 8.36	Accidentes laborais mortais. Por tipo de accidente e provincias. Galicia. 2003-2004	388
■ Cadro 8.37	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Por provincias. Galicia. 2003-2004	388
■ Cadro 8.38	Accidentes de traballo in itinere. Por provincias. Galicia. 2003-2004	389
■ Cadro 8.39	Accidentes laborais con baixa. Por sectores económicos. Galicia. 2003-2004	390
■ Cadro 8.40	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Por actividades económicas con maior siniestralidade. Galicia. 2003-2004	390
■ Cadro 8.41	Evolución da sinistralidade laboral. Por gravidade. Galicia. 2003-2004.....	391
■ Cadro 8.42	Accidentes de traballo. Por gravidade e comunidades autónomas. 2004	392
■ Cadro 8.43	Índices de incidencia da sinistralidade laboral. Por comunidades autónomas. 2004	393
■ Cadro 8.44	Índices de incidencia da sinistralidade laboral. Por provincias. Galicia. 2004	393
■ Cadro 8.45	Índices de incidencia da sinistralidade laboral. Galicia. 1995-2004	394
■ Cadro 8.46	Enfermidades profesionais. Por provincias e gravidade. Galicia. 2004.....	394
■ Cadro 8.47	Enfermidades profesionais. Por sectores de actividade e gravidade. Galicia. 2004	394
■ Cadro 8.48	Enfermidades profesionais. Por cadro de persoal e gravidade. Galicia. 2004.....	395
■ Cadro 8.49	Enfermidades profesionais. Segundo idade. Por gravidade. Galicia. 2004	395
■ Cadro 8.50	Enfermidades profesionais. Segundo antigüidade na empresa. Por gravidade. Galicia. 2004	395
■ Cadro 8.51	Enfermidades profesionais. Segundo sexo. Por gravidade. Galicia. 2004	395
■ Cadro 8.52	Enfermidades laborais. Segundo actividades económicas. Por gravidade. Galicia 2004 ..	396

Capítulo 9

Conflitividade e medios de solución dos conflitos de traballo

■ Cadro 9.1	Evolución das folgas desenvolvidas segundo principais características. España. 1994-2004	399
■ Cadro 9.2	Folgas autonómicas. Galicia. 2004	400
■ Cadro 9.3	Folgas provinciais. Galicia. 2004	400
■ Cadro 9.4	Folgas provinciais, de empresa e sector. Galicia. 2004	400
■ Cadro 9.5	Folgas provinciais realizadas segundo motivo ou causa da súa convocatoria. Galicia. 2004	401
■ Cadro 9.6	Evolución das folgas provinciais. Galicia. 1994-2004	402
■ Cadro 9.7	Repercusión das folgas. Traballadores participantes e xornadas non traballadas. Por criterio de repercusión por provincia. Galicia. 2004	402
■ Cadro 9.8	Total de conciliacións colectivas. Galicia. 2004	403
■ Cadro 9.9	Expedientes tramitados na Dirección Xeral de Relacións Laborais Conciliacións colectivas segundo asunto e resultado. Galicia. 2004	404

■ Cadro 9.10	Conciliacións colectivas segundo asunto e resultado. Galicia. 2004. Expedientes tramitados nas delegacións provinciais	404
■ Cadro 9.11	Desglose das conciliacións colectivas das unidades conciliadoras segundo asunto e resultado. Expedientes tramitados. Galicia. 2004	405
■ Cadro 9.12	Conciliacións individuais segundo causa e resultado. Cantidades conciliadas. Por provincias. Galicia. 2004	407
■ Cadro 9.13	Conciliacións individuais. Por actividades económicas. Galicia. 2004	408
■ Cadro 9.13a	Conciliacións individuais. Por actividades económicas. A Coruña. 2004	409
■ Cadro 9.13b	Conciliacións individuais. Por actividades económicas. Lugo. 2004.....	410
■ Cadro 9.13c	Conciliacións individuais. Por actividades económicas. Ourense. 2004	411
■ Cadro 9.13d	Conciliacións individuais. Por actividades económicas. Pontevedra. 2004	412
■ Cadro 9.14	AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. (1.06.1992 - 31.12.2004)	413
■ Cadro 9.15	AGA. Total expedientes. 2004	414
■ Cadro 9.16	AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. 2004.....	414
■ Cadro 9.17	AGA. Resultado dos expedientes. Distribución territorial. 2004.....	415
■ Cadro 9.18	AGA. Expedientes por sectores económicos e traballadores afectados. 2004	416
■ Cadro 9.19	Evolución dos asuntos resoltos en materia de despedimentos. Por comunidades autónomas. 1998-2004.....	417
■ Cadro 9.20	Efectivos laborais. Por comunidades autónomas. 2004	418
■ Cadro 9.21	Asuntos resoltos polos xulgados do Social. Pola materia obxecto da demanda e provincias. Galicia. 2003-2004	418
■ Cadro 9.22	Cantidades recoñecidas a traballadores. Pola materia obxecto da demanda e provincias. Galicia. 2003-2004	419
■ Cadro 9.23	Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social. Evolución dos asuntos pendentes ó inicio do ano.1997-2004	421
■ Cadro 9.24	Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social. Evolución dos asuntos pendentes, rexistrados e resoltos.2000-2004.....	421
■ Cadro 9.25	Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social. Asuntos resoltos por sentenza. Por materias. 2002-2004.....	422
■ Cadro 9.26	Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social. Evolución do movemento de asuntos. 2002-2004.....	423
■ Cadro 9.27	Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Galicia. 2002-2004	424
■ Cadro 9.28	Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia da Coruña. 2002-2004	425
■ Cadro 9.29	Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia de Lugo. 2002-2004	426
■ Cadro 9.30	Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia de Ourense. 2002-2004	427
■ Cadro 9.31	Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia de Pontevedra. 2002-2004	428

Capítulo 10 A regulación de emprego e o fondo de garantía salarial

■ Cadro 10.1	Traballadores afectados por efecto do expediente. Galicia.2004	430
■ Cadro 10.2	Regulación de emprego. Total de expedientes resoltos. Galicia. 2004	430
■ Cadro 10.3	Expedientes resoltos segundo a medida autorizada. Galicia. 2004	431
■ Cadro 10.4	Expedientes autorizados segundo a causa. Galicia. 2004.....	432
■ Cadro 10.5	Actividades económicas: expedientes e traballadores. Por provincias. Galicia. 2004	433
■ Cadro 10.6	Expedientes Tramitados na DXRRLL. 2004	434
■ Cadro 10.7	Evolución dos expedientes de regulación de emprego autorizados e traballadores afectados. Galicia. 1992-2004	434
■ Cadro 10.8	Importe das prestacións acordadas polo FOGASA. Por provincias. Galicia/España. 2003-2004	436
■ Cadro 10.9	Empresas afectadas e traballadores beneficiarios do FOGASA. Pola causa da prestación e provincias. Galicia/España. 2003-2004	437
■ Cadro 10.10	Evolución do importe das prestacións acordadas polo FOGASA. Pola causa e provincias. Galicia / España. 2004.....	438
■ Cadro 10.11	Evolución do importe das prestacións acordadas polo FOGASA. Por insolvencia e provincias. Galicia/España. 2002-2003	438
■ Cadro 10.12	Evolución do importe das prestacións acordadas polo FOGASA. Por regulación e provincias. Galicia/España. 2003-2004	439

Capítulo 11 **Protección social**

■ Cadro 11.1	Evolución das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por provincias. Galicia/España. 1985/1990/1996-2004	445
■ Cadro 11.2	Relación de activos/pasivos na Seguridade Social. Galicia/España. 1985/1990/1996-2004	446
■ Cadro 11.3	Altas iniciais de pensións contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1992/ 1999-2004.....	448
■ Cadro 11.4	Baixas de pensións contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1992/ 1999-2004	449
■ Cadro 11.5	Pensións do Sistema de Seguridade Social. Por comunidades autónomas. 1990/ 2001-2004.....	451
■ Cadro 11.6	Evolución do importe medio das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por comunidades autónomas. 1985/1989/1997-2004.....	451
■ Cadro 11.7	Pensións con complemento a mínimo. Galicia a xullo de 2004	452
■ Cadro 11.8	Porcentaxe de pensións con complemento a mínimos por comunidades autónomas. Xullo 2004	452
■ Cadro 11.9	Evolución do número de pensións polos principais réximes. Por provincias. Galicia 1997-2004	454
■ Cadro 11.10	Evolución do número de pensións polos principais réximes. Por comunidades autónomas. 1990/1995/2001-2005.....	456
■ Cadro 11.11	Recadación de cotas da Seguridade Social. Por réximes e provincias. Galicia. 1997-2004	458
■ Cadro 11.12	Pagos por prestacións da Seguridade Social. Por provincias. Galicia. 2000-2004.....	459
■ Cadro 11.13	Pagos por prestacións da Seguridade Social. Por réximes. Galicia. 2002-2004.....	459
■ Cadro 11.14	Pensións de xubilación. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-2004	462
■ Cadro 11.15	Pensións de invalidez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-2004	465
■ Cadro 11.16	Pensións de invalidez en vigor segundo grao de incapacidade. Por provincias. Galicia/España. 1997-2004	466
■ Cadro 11.17	Pensións de viuvez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-2004	468
■ Cadro 11.18	Pensións de orfandade. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-2004.....	470
■ Cadro 11.19	Pensións en favor de familiares. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-2004.....	471
■ Cadro 11.20	Procesos de Incapacidade Temporal a 31.12.2004. Galicia	473
■ Cadro 11.21	Importe anual de prestacións por incapacidade temporal. Galicia. 1999 –2004.....	473
■ Cadro 11.22	Importe anual de prestacións por maternidade. Galicia. 1999 –2004	473
■ Cadro 11.23	Beneficiarios de prestacións familiares por fillo a cargo. Por provincias. Galicia/España. 1993 e 2001-2004	475
■ Cadro 11.24	Causantes de prestacións familiares por fillo a cargo. Galicia/España. 1993 e 2001-2004	475
■ Cadro 11.25	Importe das prestacións familiares por fillo a cargo. Galicia/España. 2000-2004.....	476
■ Cadro 11.26	Beneficiarios da Prestación por Desemprego. Galicia/ España. 1993/2001-2004.....	479
■ Cadro 11.27	Taxa de cobertura das prestacións por desemprego. Por provincias. Galicia/España. 1995/2000-2004.....	479
■ Cadro 11.28	Pensións do Fondo de Asistencia Social. Por provincias. Galicia/España. 1990/2001-2004.....	480
■ Cadro 11.29	Beneficiarios das prestacións da LISMI. Por provincias. Galicia/España. 1991/2000-2004.....	482
■ Cadro 11.30	Pensións non contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1994/2001-2004	482
■ Cadro 11.31	Pensións non contributivas da Seguridade Social. Por comunidade autónomas. 1997/2000-2004.....	483
■ Cadro 11.32	Beneficiarios da Renda de Integración Social (RISGA). Por provincias. Galicia. 1992-2004	484
■ Cadro 11.33	Conxunto das prestacións periódicas de carácter asistencial. Por provincias. Galicia. 1992/2001-2004	485

Capítulo 12 **Eleccións sindicais**

■ Cadro 12.1	Preavisos e actas tramitadas desde 01.01.2001 a 31.12.2004. Por provincias. Galicia	488
■ Cadro 12.2	Preavisos e actas tramitadas. Por provincias. Galicia. 2004	488
■ Cadro 12.3	Representantes elixidos segundo as actas rexistradas entre o 01-01-2001 e 31-12-2004. Por provincias. Galicia	489
■ Cadro 12.4	Representantes elixidos segundo as actas rexistradas en 2004. Por provincias. Galicia	489

■ Cadro 12.5	Desglose dos resultados electorais acadados polos sindicatos máis representativos a 31.12.2004. Por provincias. Galicia.....	490
■ Cadro 12.6	Actas rexistradas, traballadores, electores, votantes e participación electoral por rama de actividade económica. Desde o 1-1-01 ao 31-12-04.....	491
■ Cadro 12.7	Representantes elixidos segundo a candidatura e por actividade económica, con datos obtidos das actas rexistradas. Galicia. 1-1-01 ó 31-12-04.....	492
■ Cadro 12.8	Representantes elixidos entre 01.01.2001 e o 31.12.2004. Por central sindical. Galicia.....	493
■ Cadro 12.8 a)	Representantes elixidos entre 01.01.2001 e 31.12.2004. Por central sindical. A Coruña.....	494
■ Cadro 12.8 b)	Representantes elixidos entre 01.01.2001 e 31.12.2004. Por central sindical. Lugo.....	495
■ Cadro 12.8 c)	Representantes elixidos entre 01.01.2001 e 31.12.2004. Por central sindical. Ourense.....	496
■ Cadro 12.8 d)	Representantes elixidos entre 01.01.2001 e 31.12.2004. Por central sindical. Pontevedra.....	497
■ Cadro 12.9	Resultados electorais entre o 1-1-01 e o 31-12-04. Persoal Laboral da Comunidade Autónoma Galega. Total Galicia.....	498
■ Cadro 12.10	Resultados electorais entre o 1-1-2001 e o 31-12-2004 Persoal funcionario da Comunidade Autónoma de Galicia. Total Galicia.....	499
■ Cadro 12.11	Participación electoral entre 01.01.2001 e 31.12.2004. Por provincias. Galicia.....	499
■ Cadro 12.12	Participación electoral. Por provincias. Galicia. 2004.....	500
■ Cadro 12.13	Impugnacións electorais presentadas nas oficinas públicas de rexistro. Por provincias. Galicia. 2004.....	501

Anexo

Emprego e investimento público

■ Cadro A.1	Investimentos reais (capítulo VI dos Orzamentos Xerais do Estado). Galicia. 2004.....	505
■ Cadro A.2	Transferencias de capital (capítulo VII dos Orzamentos Xerais do Estado). Galicia. 2004.....	506
■ Cadro A.3	Total investimentos reais e transferencias de capital (capítulos VI e VII dos Orzamentos Xerais do Estado). Galicia. 2004.....	506
■ Cadro A.4	Cadro de persoal da Administración do Estado. Por grupos. Galicia. 2004.....	507
■ Cadro A.5	Cadro de persoal da Administración do Estado. Por provincias. Galicia. 2004.....	507
■ Cadro A.6	Orzamentos iniciais dos capítulos VI e VII dos Orzamentos Xerais da C.A. de Galicia. 2002-2004.....	508
■ Cadro A.7	Cadro de persoal da Administración Xeral e Especial da Xunta de Galicia. 2004-1996.....	509
■ Cadro A.7a	Cadro de persoal funcionario da Xunta de Galicia. Por grupos. 1999 -2004.....	510
■ Cadro A.7b	Cadro de persoal administrativo da Xunta de Galicia. Por grupos. 2000-2004.....	510
■ Cadro A.7c	Cadro de persoal da Xunta de Galicia, segundo a súa relación de servizos. 2004.....	510
■ Cadro A.7d	Cadro de persoal das Consellerías e Organismos Autónomos (OOAA) da Xunta de Galicia. Por grupos e categoría de persoal. 2004.....	511
■ Cadro A.7e	Cadro de persoal das Institucións Sanitarias da Administración da CA de Galicia. Por grupos e categoría de persoal. 2004.....	512
■ Cadro A.7f	Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia. Por zona xeográfica e grupos. (Administración xeral e especial). 2004.....	513
■ Cadro A.7g	Efectivos por categoría de persoal, sexos e idade da Administración da CA de Galicia. 2004.....	513
■ Cadro A.7h	Efectivos da unidade da policía adscrita á Administración da CA de Galicia. 2004.....	514
■ Cadro A.7i	Persoal da Administración de Xustiza da CA. Por provincias. Galicia. 2004.....	514
■ Cadro A.7k	Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia. Por grupos e sexos. (Administración xeral e especial). 2004.....	514
■ Cadro A.7l	Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia. Por grupos, idades e sexos. (Administración xeral e especial). 2004.....	515
■ Cadro A.7m	Cadro de persoal laboral fixo da Xunta de Galicia. Por idades e sexos. (Administración xeral e especial). 2004.....	515
■ Cadro A.7n	Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia. Por consellerías e grupos. (Administración xeral e especial). 2004516	
■ Cadro A.7ñ	Cadro de persoal laboral da Xunta de Galicia. Por consellerías e grupos. (Administración xeral e especial). 2004.....	516
■ Cadro A.7o	Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia. Por zona xeográfica e grupos. (Administración xeral e especial). 2004.....	517

■ Cadro A.7p	Cadro de persoal laboral da Xunta de Galicia. Por zona xeográfica e grupos. (Administración xeral e especial). 2004	517
■ Cadro A.7q	Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia. Por consellerías e zona xeográfica. (Administración xeral e especial). 2004	518
■ Cadro A.8	Cadro de persoal de universidades. Por categoría de persoal. Galicia. 2004-2005	518
■ Cadro A.9	Parlamento de Galicia. Cadro de persoal. 1994-2004 Valedor do Pobo. Cadro de persoal. 1995-2004 Consello de Contas de Galicia. Cadro de persoal. 1994-2004	519
■ Cadro A.10	Consello Consultivo de Galicia. Cadro de persoal. 1997 -2004	520
■ Cadro A.10a	Entidades públicas. Cadro de persoal. 1999-2004	520
■ Cadro A.10b	Sociedades mercantís. Cadro de persoal. 1999-2004	521
■ Cadro A.11	Cadros de persoal ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia. 1996/2000/2004.....	521
■ Cadro A.12	Cadro de persoal da Administración Local. Galicia. 1998-2004 Investimentos (Cap.VI e VII) das deputacións provinciais. Galicia. 2002-2004.....	522
■ Cadro A.13	Investimentos do ente público Radio-Televisión Española SA. Galicia. 2004	522
■ Cadro A.14	Cadro de persoal do ente público Radio-Televisión Española SA. Galicia. 2004	522
■ Cadro A.15	Cadro de persoal do Consorcio de Compensación de Seguros. Galicia. 2002 -2004 ..	523
■ Cadro A.16	Investimentos da SEPI en Galicia. 2004	523
■ Cadro A.17	Cadro de persoal da SEPI. Galicia. 2004	523
■ Cadro A.18	Investimentos de ADIF. Galicia. 2004	524
■ Cadro A.19	Cadro de persoal de ADIF. Galicia. 2004	524
■ Cadro A.20	Investimentos da Sociedade de Promoción e Equipamento do Solo (SEPES). 2002-2004	524
■ Cadro A.21	Investimentos de Feve. Galicia. 2002 -2004	525
■ Cadro A.22	Cadro de persoal de Feve. Galicia. 2002 -2004	525
■ Cadro A.23	Investimentos de Paradores de Turismo de España, SA. Galicia. 1998 -2004	525
■ Cadro A.24	Cadro de persoal de Paradores de Turismo de España, SA. Galicia. 2002-2004.....	525